

Santa Montefiore

**MAGIČNA KUTIJICA
LJUBAVI**

Naslov originala:

Santa Montefiore
THE BUTTERFLY BOX

Santa Montefjore

**MAGIČNA
KUTIJICA LJUBAVI**

S engleskog prevela
Lena Vasiljević

PRVI DEO

1.

Vinja del Mar, Čile, leto 1982.

Federika je otvorila oči i svet joj je odjednom izgledao sasvim drugačije. Bilo je vruće, ali ne i vlažno, jer je morski povetarac donosio svežinu poigravajući se s hladnim talasima Pacifika. Soba se postepeno budila pod bledom jutarnjom svetlošću koja se probijala kroz zavese izlivajući se u nežnim snopovima na pod i zidove, gutajući tako ostatke noći i otkrivajući kraljevski poredak usnulih lutaka. Iako je zbog neumornog lajanja pas senjore Barase sada još samo promuklo brektao, bilo je očigledno da ne namerava da prestane. Jednog dana potpuno će zanemeti, pomislila je, što, zapravo, i ne bi bilo tako loše jer bi se susedi konačno domogli sna. Kada je jednom, na putu u školu, poželela da ga nahrani keksom majka ju je upozorila da to ne čini, jer ko zna od kakvih sve bolesti boluje. – Bolje ga ne diraj, ne znaš kuda se sve vucarao. – I odvukla ju je za ruku. Ali baš u tome i jeste bio problem. Pas senjore Barase nikuda nije mogao da ode. Udahnuvši slatki miris pomorandži koji je lebdeo u vazduhu, učinilo joj se da gotovo može da okusi zrele plodove koji su ukrašavali stabla poput božićnih ukrasa. Sklonila je čaršav i čučnula na ivicu kreveta, nagnjući se kroz prozor kako bi zavirila u svet, toliko drugačiji od onog koji je iščezao s izlaskom sunca. Ugledavši novo svitanje zadrhtalo je njeno mršavo telo, a na bledom licu zablistao je oduševljen osmeh. Posle višemesečnog odsustva otac se danas konačno vraća kući.

Ramon Kampione je bio pravi gorostas, ali ne samo stasom – s visinom od preko sto osamdeset centimetara nadmašivao je prosečne Čileance ali i Italijane, što je bio poreklom. I mašta mu je bila ogromna, nepregledna poput galaksije i prepuna iznenađenja. Pustolovine su ga neprestano odvlačile u daleke krajeve i u svemu što je drugačije i lepo pronalazio je nadahnuće. Putovao je i pisao, a pošto se u svojoj kući nikad ne bi zadržao dovoljno dugo kako bi njegova porodica mogla da otkrije ličnost koja se krila u putopiscu i autoru magičnih fotografija, oni ga gotovo uopšte nisu

poznavali. Federika ga je, doduše, smatrala moćnijim od boga i jednom je čak rekla ocu Amadeu da Isus nije ništa u poređenju s njim, i da on bez ikakvog problema može da nadmaši pretvaranje vina u vodu. – Moj tata može da leti – ponosno je dodala. Majka se na to izvinjavajući nasmešila i zakolutala očima, a onda mu tiho objasnila kako je Ramon isprobao novu spravu u Švajcarskoj koja omogućava poletanje s planine na skijama. Padre Amadeo je isprva klimao glavom s razumevanjem, a onda je odmahivao bojeći se da će dete propatiti kada joj se otac stropošta, što će se verovatno dogoditi jednog dana kada padne s visokog pijedestala na koji ga je tako zaslepljeno postavila. I pobožno je zaključio da bi, zapravo, takvo obožavanje trebalo da iskazuje prema bogu, a ne prema ljudskom biću.

Federika je žudela da ustane, ali još uvek je bilo i suviše rano. Nebo je bilo ružičasto i mirno i podsećalo je na veliku, blistavu lagunu. Tihim praskozorjem odjekivali su samo lavež psa i cvrkutanje ptica. Primetila je kako se okean gubi u sivoj magli horizonta, kao da ga sama nebesa ispijaju. Pošto nisu imali bazen u kojem bi se mogli rashladiti, majka ju je često odvodila na plažu Kaleta Abarka, mada je more bilo pomalo hladno za kupanje. Ponekad bi se ipak odvezli do malog primorskog sela Kačagva, udaljenog sat vremena vožnje, i odseli kod deke i bake, koji su živeli u lepoj kućici sa slamnatim krovom, okruženoj palmama i akacijama. Federika je obožavala more, a otac joj je jednom objasnio da je to zato što je rođena u znaku raka, a rakovi su morska bića. Ona ih, međutim, baš i nije volela.

Prošlo je dosta vremena, kada je konačno prepoznala korake na stepenicama i piskutav glas mlađeg brata Enrikea, kome je otac dao nadimak Hal, po Šekspirovom „princu Henriju“. Iako joj je majka bila Engleskinja, uopšte se nije interesovala ni za književnost ni za istoriju, osim ako to nije imalo nekakve veze s njom.

– Dušo, već si se spremila! – iznenađeno je uskliknula oblačeći dečaka, kada je Federika utrčala u bratovljevu sobu.

– Tata se danas vraća! – zapevušila je malena ne mirujući ni sekunde.

– Da, vraća se kući – potvrdila je Helena duboko udahnuvši kako ne bi pokazala koliko je ljuta na njega. – Smiri se, Hale, ne mogu da te obujem

ako se neprestano vrpoltiš.

– Hoće li doći pre ručka? – upitala je Federika, pomažući majci da razvuče zavese kako bi se toplo sunce s uobičajenim jutarnjim zanosom ulilo u zamračenu prostoriju.

– Doći će oko podneva. Sleće u deset – strpljivo je odgovorila. – Evo, dušo, sada si mi mnogo lep. – Mekanom četkom je mališanu začesljala kosu, na šta je on ljutito odmahnuo glavom i zacičao, a onda se izmigoljio s kreveta i odjurio napolje.

– Obukla sam moju najlepšu haljinu – nastavila je Federika sledeći majku veselo niza stepenice.

– Vidim – odvrtila je.

– I pomoći ću Lidiji oko ručka. Spremićemo tatino omiljeno jelo.

– A šta to?

– *Pastel de choco*¹ a ispeći ćemo i *merengon de lúcumá*² kao kolač dobrodošlice – odgovorila je, razdragano zabacujući svoju ravnu plavu kosu. Bila je toliko gusta da joj je svom težinom padala niz leđa, a s čela ju je sklonila širokom trakom otkrivajući tako veselo dečje lice. Zahvaljujući niskom stasu delovala je mlađe od svojih šest godina.

– Tata dolazi danas – rekla je bratu pomažući majci da postavi sto.

– Hoće li mi doneti poklon? – upitao je Hal, kome je bilo četiri godine, a oca se sećao samo kao nekoga ko mu donosi poklone.

– Naravno da hoće, dušo. Uvek ti donosi poklone – odgovorila je Helena stavljajući pred njega šolju hladnog mleka. – Božić je, pa ćeš ionako dobiti mnogo poklona. – Kašičicom je zgrabio čokoladni prah iz konzerve i istresao ga u mleko, na šta je Federika, prateći šta radi, odmah zgrabila krpu sa sudopere da pokupi ono što nije dospelo u šolju.

– Fede, mislim da su kroasani gotovi. Samo što nisu izgoreli – rekla joj je majka paleći cigaretu i zatim zabrinuto pogledala na zidni sat ugrizavši se za donju usnu. Znala je da bi trebalo da ga s decom dočeka na aerodromu, kako to čine druge žene, ali nije bila u stanju da se suoči s njim, niti da od aerodroma do obale trpi mučan razgovor i pretvara se kako je sve u redu. Ne, biće daleko bolje dočekati ga ovde. Kuća je dovoljno prostrana i oboje se u njoj mogu izgubiti kada to bude potrebno. Kakva glupost, pomislila je s gorčinom. Nisu li se već odavno izgubili? Negde na toj ogromnoj

udaljenosti, koju su sami sebi nametnuli? Zar ih nisu razdvojile te daleke zemlje i opseni likovi koji su mu bili daleko važniji od bića u njegovom životu, stvarnih bića kojima je potreban? Ona je, međutim, pokušala. Zaista je dala sve od sebe. A sada je u sebi osećala samo prazninu i umor. I dosta joj je bilo tolike zapostavljenosti.

Federika je namazala kroasan puterom i popila gutljaj hladne čokolade, uzbuđeno i povišenim tonom čavrljajući s bratom, što je njenu majku samo još više razdražilo. Stajala je kraj prozora duvajući dim u prozorsko staklo. Nekad su bili zaljubljeni. Ali, zar i mržnja nije izraz ljubavi, njeno naličje? Više ga, međutim, čak i ne mrzi. Da ga mrzi, bio bi to dovoljan razlog da oстане. Ne, ono što je plaši jeste činjenica da sada oseća samo ravnodušnost, a iz toga se ništa ne može razviti. Osećanje tako pusto i jalovo. Kao mesečeva površina.

Odlučila se za život u Čileu jer je verovala da je Ramon bog, kao što u to danas veruje i njena mala Federika. U svakom slučaju, bio je najzavodljiviji i najzgodniji muškarac koga je ikad videla u Polperou. Odluku je donela pošto je *Nešenel džiogrefik* objavio članak i fotografije starih krijumčarskih pećina i ruševine dvoraca, koje mu je ona pokazala. Primetila je da priča i fotografije zrače nečim natprirodnim, nekom čudesnom magijom. Svaka reč koju je pročitala zvučala je kao pesma i urezala joj se u pamćenje, zadržavši se tamo još dugo pošto je okrenula poslednju stranu. Sada zna da je ta magija bila ljubav koja ih je pratila prvih šest godina, pretvarajući i najobičnije sitnice, kao što je sipanje goriva na benzinskoj pumpi, na primer, u čarobne doživljaje. Njihovo vođenje ljubavi tada nije bilo deo fizičke sfere, već neke uzvišene, i verovala je da se u njemu krila ta moć. Da je samo on poseduje. Tek kada je magija nestala, shvatila je da je veza među njima prekinuta. Poput strujnog kruga. Oboje su bili začarani magijom i onog trenutka kada se jedno od njih oslobodilo čini magija je jednostavno nestala. Zauvek. Iako takva vrsta čarolije uliva neverovatnu energiju, kratkog je veka. Isprva su zajedno putovali u udaljene delove Kine i presahle egipatske pustinje, ili posećivali švedska jezera. Ali, čim je zatrudnela s Federikom vratili su se i skrasili u Čileu. Magija ih je i dopratila tamo, gde su je bela peščana obala i idilična jednostavnost u

potpunosti općinili. A sada sve to odjekuje prazninom koju oseća u sebi, jer je ljubav kojom je nekad bila ispunjena jednostavno nestala. Više nema razloga da ostane. Dosta joj je pretvaranja. I glume pred samom sobom. Čeznula je za kišnim, zelenim brežuljcima svoje mladosti i prepustivši se naletu nostalgije, osetila je kako joj ruka podrhtava. Zapalila je novu cigaretu i ponovo pogledala na sat.

Federika je posle doručka raspremila sto pevušeći sebi u bradu i skakućući po kuhinji. Hal se igrao vozom u dečjoj sobi, a ona je i dalje stajala pored prozora.

– Mama! – povikao je Hal. – Voz mi se polomio, više ne radi. – Helena je uzela kutiju s cigaretama i izašla iz kuhinje ostavljajući Federiku da završi sa čišćenjem. Pošto je obrisala sto i oprala porcelansko posuđe, skinula je kecelju i sela da sačeka Lidiju.

Nekoliko trenutaka kasnije Lidija je, žurno ulazeći kroz kapiju, ugledala njeno uzbuđeno lice kako je, prilepljeno za prozorsko staklo, posmatra s oduševljenim osmehom.

– *Hola*, senjorita – pozdravila ju je bez daha čim je stigla u predvorje. – Rano si spremna.

– Čak sam i sve raspremila posle doručka – rekla je devojčica na španskom. Iako je njena majka odlično govorila španski, u porodici su pričali engleski, pa čak i kada bi otac došao kući.

– Pa, ti *jesi* dobra devojčica – pohvalila je Lidija i pošla za njom u kuhinju. – Ah, anđele. Sve si već sredila. – Tamnim očima preletela je po činijama i kašikama, već postavljenim na stolu.

– Želim da sve bude savršeno za tatu – odgovorila je Federika zarumenevši se. Jedva je suzdržavala svoju nestrpljivost, a neprestanim skakutanjem potiskivala je sporo odmicanje vremena i ublažavala nervozan osećaj u želucu. Uspevši da se uvuče u ružičastu uniformu, Lidija je oprala natečene tamne ruke. Predložila je Federiki da učini isto.

– Uvek moraš da opereš ruke pre kuvanja. Ko zna gde su sve bile – rekla je.

– Poput psa senjore Barase – zakikotala se Federika.

– *Pobrecito*³ – rekla je Lidija uzdišući i nakrivivši okruglu glavu na

stranu saosećajno se nasmešila. – Ceo dan zavezan u tom malom vrtu. Nije ni čudo što laje od zore do mraka.

– Zar ga uopšte ne izvodi u šetnju? – upitala je devojčica dok je prala ruke ispod česme.

– Oh, povremeno ga izvodi, ali je stara – odgovorila je Lidija – a mi, stari ljudi, nemamo više toliko snage.

– Ti nisi stara, Lidija – odvratila je Federika ljubaznim glasom.

– Nije stara, ali je debela – dobacila je Helena na engleskom ulazeći u kuhinju s Halovom lokomotivom u rukama. – Imala bi daleko više snage da ne jede toliko. Zamisli samo kako je to kad po ceo dan nosiš tu masu, uopšte nije čudo što sve vreme brekće.

– *Buenos días, Señora* – pozdravila ju je Lidija, koja nije znala ni reč engleski.

– Dobro jutro, Lidija. Potreban mi je nož da popravim ovaj prokleti voz – kazala je Helena na španskom, ne potrudivši se čak ni da joj se nasmeši. Zabrinuta i nestrpljiva, nije mogla da misli ni na koga drugog već samo na sebe.

– Ne bih se brinula na vašem mestu. Don Ramon će uskoro doći pa ga on može popraviti. To je muški posao – dobacila je Lidija veselo.

– Hvala ti na korisnom savetu. Fede, dodaj mi nož – razdraženo je rekla. Federika ga je pružila gledajući je s razumevanjem.

– Ah, tako je uzbudljivo što ti se tata vraća kući – Lidija je oduševljeno rekla, s ljubavlju zagrlivši Federiku. – Kladim se da nisi ni trenula.

– Nisam – priznala je devojčica bacajući pogled na sat. – Biće ovde uskoro – rekla je i Lidija je primetila kako joj ručice drhte kada je počela da seče puter na komade.

– Pazi da se ne posečeš – nežno je kazala. – Ne želiš valjda da ga dočekaš sa samo sedam prstiju. – Veselo se nasmejala, a potom se zagrnula i zakašljala.

Iako je inače bila izuzetno spretna kada je trebalo nešto da se popravi, ovog puta Helena je slomila lokomotivu, na šta je Hal briznuo u plač. Zagrlila ga je i uspela da ga razveseli obećavši da će mu kupiti novu, veću i bolju. – Dušo, ova je ionako već bila stara i pohabana. Od kakve ti je koristi

ovakva lokomotiva? Voz izgleda mnogo bolje bez lokomotive. – I odmah je pomislila koliko bi i sama radije bila zaseban vagon bez lokomotive. Onda je zapalila novu cigaretu. Vrata koja su vodila u vrt bila su širom otvorena pa se nežni povetarac uvlačio u prostoriju unoseći sa sobom miris pomorandži i svežine. Prevrnuće je sedeti u predgrađu, trebalo bi da su dole na plaži, pomislila je frustrirano. Rukom obrisa znojavo čelo i pogleda na sat. Grlo joj se steglo. Već je trebalo da sleti.

Federika i Lidija su se motale po kuhinji kao pčele u vrtu punom cveća. Devojčica je bila oduševljena što može da pomogne i poslušno je sledila uputstva. Osećala se kao odrasla osoba pa se Lidija tako i odnosila prema njoj pričajući joj o bolnim leđima i grčevima u želucu, te muževljevoj bradavici, koja mu zadaje velike probleme. – Bojim se da stanem nogom tamo gde je on stao – govorila je – pa nosim čarape, čak i kada idem pod tuš.

– I ja bih na tvom mestu – složila se Federika, iako nije znala šta je to, zapravo, bradavica.

– Razumna si kao ja – odgovorila je Lidija i pogledala je s osmehom. Smatrala je da se to malo mršavo stvorenje ne ponaša u skladu sa svojim godinama. Previše je odrasla za nekoga ko još nije napunio ni sedam, i bilo je dovoljno samo pogledati majku da biste shvatili zašto. Helena joj je često prepuštala poslove, pa je bilo vrlo verovatno da će devojčica uskoro moći sasvim sama da vodi domaćinstvo.

Kada je Helena ušla u kuhinju, miris pite uvukao se u nozdrve, a želudac je zacvileo što od gladi što od napetosti. Federika je brisala sudove, a Lidija prala sudove i pribor. Uspelo joj je da zagrabi ostatke preliwa, pre nego što su Lidijine zdepaste ruke ubacile činiju pod mlaz vode. Povukla je prstom po dnu činije i prinela ga bledim usnama. – Bravo, dušo – zadivljeno je rekla ćerki i nasmešila se pomazivši je po svetloplavoj kosi. – Ti si veoma dobra kuvarica. – Federika se nasmešila, već naviknuta na majčina promenljiva raspoloženja. Za razliku od oca, koji je uvek bio veseo i bezbrižan, ona je u jednom trenutku bila razdražljiva, a već u sledećem ljubazna. Reči pohvale, međutim, ipak su je oduševile i ponosno se isprсила da je izgledalo kao da je porasla za centimetar.

– Ne samo što je odlična kuvarica, senjora, već je i odlična domaćica – rekla je Lidija s mnogo ljubavi. Lice joj se razvuklo u oduševljen osmeh, a veliki crni mladež zaigrao je na bradi. – Potpuno sama je raspremila sto posle doručka – dodala je pomalo optuživačkim tonom znajući da njena gospođa ima običaj da sve prepusti ćerki.

– Znam – odgovorila je Helena. – Šta bih ja bez nje – dodala je nonšalantno otresajući pepeo u kantu za đubre i napuštajući kuhinju. Bila je umorna i odlučila je da se odmori, ali srce ju je toliko gušilo da se jedva popela uza stepenice. Tabanajući bosonoga po drvenom podu prošla je hladnim, belim hodnikom. Toliko je bila klonula duhom da čak nije otkinula ni uvele orhideje, što je inače obavezno radila. Bele zavese u spavaćoj sobi plesale su na nežnom povetarcu, gotovo kao da pokušavaju da se same otvore. Ljutito ih je razvukla i pogledala prema moru. Drhtavo i bleštavo, pozivalo ju je da otplovi nekuda. Kao da se na horizontu skrivala sloboda i novi život. Novi početak.

– Mama, da ti pomognem da namestiš sobu? – tiho je upitala Federika.

Okrenula se i pogledala u malo, ozbiljno lice svoje ćerke.

– Pretpostavljam da želiš da je spremiš za tatu? – rekla je i u pepeljari ugasila cigaretu.

– Pa, nabrala sam cveće... – bojažljivo je odgovorila.

Helenino srce je uzdrhtalo. Bilo joj je žao Federike zbog tolike ljubavi prema ocu. Voli ga, iako ga toliko dugo i često nema da bi čovek pre očekivao da će ga zamrzeti. Ali, ne, njena ljubav bila je безусловna i što je češće odlazio, ona je bila srećnija kada bi se vraćao, i svaki put bi mu se razdragano bacala u naručje. Čeznula je da joj kaže istinu i razbije iluziju, i to samo iz prkosa što i sama više u nju ne veruje. Dečji svet je bio tako blaženo jednostavan i zavidela joj je.

– U redu, Fede. Spremi sobu. Dopašće mu se cveće – rekla je kroz zube. – I ne obaziri se na mene – dodala je i otišla u kupatilo zatvarajući vrata za sobom. Federika je čula kako se otvara slavina u tuš-kabini i kako se voda obrušava na emajliranu površinu. Namestila je krevet i namirisala čaršave svežom lavandom, baš onako kako joj je pokazala baka, i na očevo stočić spustila malu plavu vazu prepunu mirišljavih orlovihi noktiju. Onda je složila majčinu odeću u stari hrastov ormar, sređujući nered koji je zatekla

u njemu, sve dok police nisu bile besprekorno uredne kao u prodavnici. Širom je otvorila prozore, kako bi mirisi vrta i mora oterali smrad majčinih cigareta. A onda je sela za njen toaletni stočić i uzela staru očevu fotografiju. Smešio joj se iza staklom pokrivenog srebrnog rama, bogato ukrašenog. Tako je neverovatno zgodan. Sjajna crna kosa, taman ten, smeđe oči, iskren i inteligentan pogled, velika usta i predivan osmeh muškarca s izuzetnim smislom za humor. Neodoljivo šarmantnog muškarca. Palcem je prešla preko stakla i u njemu uhvatila svoj zamišljen odraz. A zatim majčine crte lica. Svetloplavu kosu, svetloplave oči, ružičaste usne, svetao ten. Bar da je nasledila očevu italijansku tamnu put. Tako je zgodan i Hal će sigurno biti isti kao on. Ali, već se navikla da i sama privlači pažnju svojom lepršavom, gotovo belom kosom. Sve druge devojčice u razredu bile su tamnopute kao njen brat, a i ljudi su često piljili u nju kada bi s majkom išla u Valparaiso. Senjora Eskobar, vlasnica prodavnice na trgu, gde se prodaju sendviči, zvala ju je La Angelita, anđelčić, čudeći se kako ijedno ljudsko biće može imati tako svetlu kosu. Majčina najbolja prijateljica, Lola Migvens, pokušala je da je kopira izbeljujući svoju crnu kosu vodonikom, ali je na pola puta izgubila hrabrost pa sada šeta okolo s ružnom bojom nalik njihovom krovu od terakote. Majka se pak uopšte ne trudi da se neguje poput Čileanki, koje uvek imaju dugačke, nalakirane nokte, savršen ruž i besprekorno čistu odeću. Ide s kosom nemarno podignutom na vrhu glave, a na usnama joj večito visi cigareta. Federika je razmišljala kako je nekada davno sigurno prelepo izgledala kada bi se doterala, sudeći bar po starim fotografijama. I devojčica se zato iskreno nadala da će se, bez obzira što se zapustila, potruditi makar za oca.

Helena je izronila iz kupatila praćena oblakom pare. Lice joj je bilo ružičasto, a oči su sijale od vlage. Federika je ležala na belom prekrivaču od damasta i posmatrala je kako se oblači pripremajući se za očev dolazak. Helena je osetila miris lavande i pomorandže pa se uzdržala da zapali još jednu cigaretu mučena grižom savesti. Federika je bila tako uzbuđena i sva je treperila, a ona je Ramonov povratak čekala sa strepnjom i tajnom koja je bila skrivena u srcu da je pitanje vremena kada će smoći hrabrosti i zauvek ga napustiti. Šminkala se posmatrajući ćerku u ogledalu. Ona je,

nesvesna njenog pogleda, gledala kroz prozor prema moru gotovo kao da iščekuje očev povratak brodom, a ne automobilom. Iako je bila dete, u izrazu je imala nečeg od odrasle osobe. Mrštila se od brige i iščekivanja, a drhtave usne govorile su da je, netipično za dete njenih godina, svesna stvari koje se događaju oko nje. Obožavala je oca i bila mu verna kao pas, za razliku od Hala koji je obožavao nju, a ona je zapravo više od Ramona zasluživala da bude voljena.

Konačno je završila sa šminkanjem, obukla uske bele pantalone i majicu i nemarno podigla još uvek mokru i neraščešljanu kosu na vrh glave. Sela je na krevet do Federike i vlažnom rukom nežno prešla preko njenih mekih obraza.

– Lepo izgledaš, dušo. Zaista – rekla je poljubivši je u čelo.

– Uskoro će doći, zar ne? – devojčica je tiho upitala.

– Samo što nije – odgovorila je, vešto prikrivajući drhtanje u glasu. Uostalom, godinama to već uvežbava. Ali, čim je to izgovorila ustala je i odjurila niza stepenice. Nije mogla da zapali u spavaćoj sobi, pošto ju je Federika s toliko ljubavi pripremila za njegov dolazak, a očajnički je žudela za cigaretom. I baš kad je sišla u prizemlje i kada su njene espadrile dodirnule hladne pločice u predvorju ulazna vrata su se širom otvorila. Ramon je stajao na pragu poput ogromnog, crnog vuka. Ostala je bez daha i osetila kako joj se želudac steže. Bez reči su se pogledali procenjujući hladnoću i otuđenost, koju bi osećali kad god bi ostali nasamo.

– Fede, tata je došao! – Na kraju je viknula i premda joj je lice bilo ravnodušno, glas je bio hrapav i promukao od potisnutih osećanja. Ramonove crne oči odmakle su se od njenog bezizražajnog lica tražeći ćerku, koja se oglasila oduševljenom cikom. Čulo se lagano trupkanje po drvenom podu, posle čega je sletela niza stepenice preskačući po dve istovremeno, projurila pored majke i bacila mu se u naručje obmotavši svoje tanke ručice oko njegovog vrata. Priljubila je lice uz njegov vrat udišući jedinstven, težak miris, po kojem ga je razlikovala od svega drugog na svetu. Poljubio je topao obraz, podigao je u vazduh i tako se glasno nasmejao da joj se telo treslo kao da je zemljotres.

– Znači nedostajao sam ti – rekao je zavrtevši se s njom, a ona se nogama čvrsto obmotala oko struka kako ne bi pala.

– Da, tata! – nasmejala se još čvršće ga stežući od sreće.

Hal je u tom trenutku utrčao u predvorje i ugledavši oca briznuo u plač. Helena, zahvalna na pometnji, odmah mu je požurila u susret, podigla ga u naručje i počela da ljubi vlažne obraze. – To je tata, dušo, vratio se kući – kazala je pokušavajući da zvuči ushićeno, ali glas je bio ravnodušan, što je dečak osetio i ponovo zajecao. Ramon je spustio Federiku i prišao mu.

– Halcito, to sam ja, tata – rekao je smešeći se i posmatrajući uplašeno dečakovo lice s velikim usnama. Hal je spustio glavu na Helenin vrat još više se priljubljujući.

– Izvini, Ramone – odvratila je ravnodušnim glasom, iako je znala da je razočaran. A, zapravo je uživala u tome što ga je sin odbio. Poželela je da mu kaže kako ne može da očekuje da ga deca vole ako nije deo njihovih života, ali primetila je kako se ćerkini obrazi rumene od ljubavi i prepoznala iskru divljenja u njenim svetlim, vernim očima. Znala je da to nije u potpunosti istina, kao što je bila uverena da Ramon ne zaslužuje toliku ćerkinu ljubav.

– Imam poklon za tebe, Hale – nastavio je vraćajući se do torbe i otvarajući je. – A imam nešto i za tebe, Fede – dodao je, kada mu je devojčica spustila ručicu na leđa, dok je prevrtao torbu u potrazi za poklonima. – Ovo je za tebe – rekao je prilazeći dečaku, a on je razrogačio oči ugledavši voz jarke boje, kojim mu je mahao pred očima. Zaboravio je na strah i ispružio ruke. – Znao sam da će ti se dopasti.

– Danas sam mu polomila lokomotivu – priznala je Helena trudeći se, samo dece radi, da uspostavi komunikaciju. – Što se nije moglo dogoditi u boljem trenutku, zar ne, Hale?

– Dobro – odvratio je Ramon vraćajući se do torbe.

– A gde li je tvoj poklon, Fede? Za tebe imam nešto posebno. – Pogledao je njeno nadom obasjano lice i ponovo osetio njenu ručicu na leđima. Tako tipično za nju da uvek dodirom uspostavlja bliskost. Gurnuo je ruke duboko u torbu, koja nije bila ispunjena odećom već notesima, foto-opremom i suvenirima iz dalekih krajeva, i na kraju napipao grubi papir kojim je bio umotan poklon. Izvukao ga je pazeći da ne udari o tvrdu površinu fotografskog pribora. – Evo – rekao je, stavljajući poklon u njene drhtave ručice.

– Hvala, tata – jedva je izgovorila pažljivo ga odmotavajući. Hal je u međuvremenu odjurio u dečju sobu kako bi se poigrao s novim vozom, a Helena je zapalila cigaretu i počela nervozno da puši, naslonjena na ogradu stepenica.

– Kako si? – upitao je ne prilazeći joj.

– Dobro, kao inače – hladno je odgovorila.

– Dobro – kazao je.

Uzdahnula je umorno. – Moramo da porazgovaramo, Ramone.

– Ne sada.

– Naravno.

– Kasnije.

* * *

Federika je odmotala papir i ugledala grubo izrezbarenu drvenu kutijicu. Nije bila lepa, čak ni ljupka. Osetila je kako joj se u uglovima očiju skupljaju suze i kako se grlo steže od razočaranja, ali ne zato što je htela lepši poklon, jer nije bila ni pohlepna, ni razmažena, već zato što je Halov bio toliko lepši od njenog. Očeve poklone doživljava je kao dokaz ljubavi i pomislila je da je možda baš i ne voli, budući da se nije ni potrudio da pronađe nešto lepše.

– Hvala ti, tata – progrcala je pokušavajući da proguta suze. – Veoma je lepa. – Ali više nije imala snage da se bori protiv osećanja. Prvo se u potpunosti prepustila uzbuđenju, ali kako ju je razočaranje dotuklo nagomilane suze jednostavno su same potekle niz obraze.

– Fede, *mi amor* – rekao je privlačeći je u zagrljaj i ljubeći njeno uplakano lice.

– Lepa je – ponovila je pokušavajući da zvuči zahvalno kako ga ne bi uvredila.

– Otvori je – prošaputao joj je na uvo. Dvoumila se. – Hajde, *amorcita*, otvori je. – Otvorila ju je drhtavom rukom. Koliko god da je kutijica spolja bila obična, možda čak i ružna, iznutra nikad nije videla nešto toliko lepo. Osim toga, svirala je čudnu, ali očaravajuću melodiju. Melodiju kakvu do tada nije čula.

2.

Federika je zapanjeno zurila u kutijicu. Cela unutrašnjost bila je prekrivena lepo obrađenim i raznobojnim dragim kamenjem, koje je bleštalo kao da u sebi krije sićušan izvor svetlosti. Baš svaki milimetar kutije bio je prekriven opčinjavajućim kristalima i iznutra je izgledala kao da je cela od dragog kamenja, kao neka kristalna stena. Na njenom dnu treperila su nežna krila leptira, čije su boje bile od tamne indigoplave i to na mestima, gde su dodirivala telo, do svetloplave i boje ćilibara. Krila su izgledala toliko krhko da je morala da ih dodirne i uveri se da je zaista u pitanju drago kamenje, a ne kapi svetlucave vode u začaranoj bari. Zahvaljujući čudnoj i bleštavoj svetlosti činilo se kao da leptir podrhtava spremajući se svaki čas da raširi krila i poleti. Polako je nakrenula kutijicu da vidi odakle dolazi svetlost i, kada je leptir iznenada promenio boju, bila je potpuno opčinjena magijom. Nijanse plave pretopile su se u nijanse ružičaste, crvene i narandžaste. Zadržala je dah i vratila kutiju u prvobitni položaj, na šta je leptir povratio smirene morske tonove, ali čim ju je nagnula, opet se rasplamsao.

– Predivna je – zašmrcala je ne sklanjajući pogled sa svetlucavog blaga.

– Lepota nije uvek vidljiva spolja, Fede – Ramon je nežno rekao i zagrlio je. Pogledao je zatim Helenu, koja je još uvek stajala, ukočeno se naslanjajući na ogradu i duvajući dim poput zmaja. Razdraženo je uzdahnula i odmahнула glavom, a onda izašla iz predvorja u hodnik praćena dimom kao da je sablast. Uzdržala se da ga ne upozori kako ćerkinu ljubav ne može kupovati poklonima jer je, nažalost, znala da je i ne mora kupovati. Već ju je imao.

Ramon je ustao i odvratio pogled od dima. Osim osećanja mučnine u želucu, ništa drugo nije ostalo. Ponovo je pogledao oduševljeno ćerkino lice zaboravljajući na napetost i neopipljivo razočaranje, koji su se mogli osetiti u vazduhu. Prošao je rukom po neobrijanom licu i provukao je kroz prljavu crnu kosu koja mu se spuštala na ramena. Bilo je vruće i žudeo je za

svežim vazduhom. I plivanjem. Radovao se povratku kući i sve je u svojoj glavi unapred smislio. Ali sada kada je stigao, ponovo ga je spopala želja da ode. Kuća mu je oduvek bila prijatnija samo u opsenama njegovog uma. I bilo je bolje da tako i ostane.

– Fede, hajdemo na plažu. Samo nas dvoje. Ponesi kutijicu sa sobom. – Devojčica je odmah skočila na noge i čvrsto priljubila blago na svoje mršave grudi, uhvatila ga za ruku i krenula za njim.

– A mama i Hal? – Bila je gotovo luda od sreće što je samo nju pozvao da mu pravi društvo.

– Hal se igra vozićem, a mama pazi na njega. Osim toga, želim da ti ispričam kako sam pronašao tu kutijicu. Prati je veoma tužna legenda, a znam koliko ti voliš priče.

– Obožavam ih – odgovorila je poskakujući jer drugačije nije mogla da prati njegove dugačke korake.

Helena je bespomoćno gledala muža kako izlazi iz kuće odnoseći sa sobom svoje mučno prisustvo i iznenada se osetila izneverenom, kao da joj se teško breme navalilo na grudi. U kući je zavladao mir i sada joj se činila još većom. Iz ljutnje se ugrizla za usnu. Kako se samo usuđuje da nas ostavi, s gorčinom je pomislila, zašto jednom ne može da ostane s nama?

* * *

Podnevno sunce je pržilo uprkos povetarcu s mora koji je donosio svežinu. Koračali su ulicom prošavši pored psa senjore Barase, koji je, ugledavši ih, počeo da vuče povodac i mahnito laje. Federika mu je objasnila da neprestano laje jer želi da trči, a u tako malom vrtu to ne može.

– Pa, izvedimo ga onda u šetnju – reče Ramon.

– Zaista? Možemo li? – uzbuđeno je pitala i s ponosom ga pogledala kada je pritisnuo zvonice na vratima. Pričekali su u senci bademovog stabla, dok je do njih dopirala cika dece koja su se igrala na ulici, a njihov smeh podsećao na pesmu morskih ptica na plaži. Ona, međutim, nije htela da bude u njihovom društvu. Kada bi otac bar ovog puta ostao i kada nikad više ne bi otputovao.

– *Si?* – čuo se glas s druge strane vrata. Bio je dubok, glasan i promukao.

– Senjora Barasa, ja sam, Ramon Kampione – samopouzđano se

predstavio i Federika se odmah isprsilu oponašajući njegovo ponosno držanje.

– Ramon Kampione, stvarno – rekla je žena, provirujući poput bojažljive vrane. Bila je stara, pogrbljena i obučena u crno, iako joj je muž umro pre više od deset godina. – Mislila sam da ste na drugoj strani sveta – nastavila je promuklim glasom.

– Sada sam tu – objasnio je mirnim glasom da je ne bi preplašio. Federika ga je nežno uhvatila za ruku. – Moja ćerka bi rado izvela vašeg psa u šetnju po plaži. Da vam učinimo uslugu i prošetamo ga.

Starica je kratko razmišljala i posle nekoliko trenutaka odgovorila. – Pošto vas poznajem, znam da ga nećete ukrasti. A možda ćete ga tako konačno učutkati. Ako ne izludim od tuge, izludeću od tog prokletog laveža.

– Potrudimo se – odgovorio je ljubazno se nasmešivši. – Zar ne, Fede? – Ona se sakrila iza njega stidljivo obarajući pogled. Kvirgavi prsti senjore Barase nespreno su počeli da petljaju oko povoca, a dlake na bradi zasvetlucale su se na suncu poput paučine. Zatim je otvorila kapiju i predala mu psa, koji je odmah utihnuo i počeo da skakuće oduševljeno dahćući i frkćući kao oslobođeni zatvorenik.

– Zove se Rasta – rekla je spuštajući ruke na bokove. – Sin mi ga je dao pre nego što je nestao. To je sve što mi je ostalo od njega. Ali, više bih volela da mi je on ostao. Pravio bi manje buke.

– Vratimo vam ga pre ručka – uverio ju je Ramon.

– Kako želite, don Ramon – rekla je i nelagodno zatreptala zagledavši se u sunce poput stvorenja naviknutog na tamu svoje melanholijske.

I tako su se Ramon i Federika gotovo trčeći spustili nizbrdo prema moru kako bi stigli Rastu, koji je skakutao i jurcao vukući povodac, želeći da onjuši svaku kapiju i stub, svaku vlat trave i stablo, ne birajući gde će podići nogu, i radeći to kad god bi nanjušio miris druge životinje. Bio je presrećan. Dok je gledala tog mršavog crnog mešanca koji posle ko zna koliko meseci konačno ima priliku da uživa u slobodi Federikino srce veselo je udaralo. Pogledala je prema ocu, a obrazi su se zarumeneli od divljenja. Nema toga što on ne može da učini.

Prešli su ulicu koja je pratila obalu, i spustili se popločanim stepenicama do plaže Kaleta Abarka. Tu i tamo ugledali bi poneku odraslu osobu kako šeta ili dete kako se igra sa psom bacajući mu loptu u more. Federika je skinula sandale i među prstima osetila mekan pesak koji ju je odmah podsetio na Lidijino brašno. Ramon se presvukao u kupaće gaće stavljajući odeću i kožne mokasine na gomilu, da Federika pripazi na njih dok se bude bućkao u hladnom Pacifiku. Gledala ga je kako trči prema moru u pratnji oduševljenog Raste. Bio je jak i kosmat, i iako je imao snažno telo kao neko ko je sposoban da se penje planinama, kretao se s neverovatnom gracioznošću. Očeva mašta bila je tajanstvena kao morske dubine, prepuna olupina i potonulih kontinenata, a ona je odrastala na njegovim pričama i zahvaljujući njima lakše podnosila to što ga dugo nije bilo. Kad god bi pomislila na svoj život, setila bi se samo brojnih pustolovina koje joj je opisivala njegova bujna mašta, ali ne i dugih usamljenih meseci. Posmatrala je kako se peni bleštava voda dok je ulazio u nju s Rastom, i kako se sunce presijava na talasima i njegovoj svilenjoj kosi. Da nije znala da je to on, pomislila bi da je u pitanju razigrana foka. Spustila je kutiju na krilo i rukom prešla preko grube drvene površine. Kome li je nekada pripadala? I u iščekivanju još jedne magične priče osetila je kako je prolaze žmarci. Otvorila ju je i ponovo oslušnula pesmu zvončića i s divljenjem se zagledala u sjajno drago kamenje, zbog kojih su leptirova krila tako čudesno treperila.

Napokon, Ramon se spustio do nje na vruć pesak da se osuši na suncu, a Rasta je, ne nameravajući da se odrekne uživanja u slobodi čak ni na trenutak, počeo da jurca gore-dole igrajući se na obali mora. Ramonu je bilo drago što se Federiki kutijica dopala. Uostalom, zaslužila ju je. Helena je ipak u pravu. Nije im dobar otac. Dobri očevi se posvećuju svojoj deci, a on nije takav. Nije bio takav. Lutalica je. Nomad. Zar mu majka nije govorila da deca vraćaju roditeljima ono što su od njih dobila? Ako je to istina, onda je verovatno učinio nešto dobro, jer ga devojčica voli. Može joj to pročitati na licu! Pogledao je prema plavom horizontu i zapitao se koliko će dugo izdržati na obali pre nego što ga zasvrbe pete, a vetrovi novih pustolovina nekuda odvuku.

* * *

– Ispričaj mi priču, tata! – umiljato mu je rekla. Smestio ju je u krilo, zagrlio rukama oko struka i naslonio grub obraz na njeno mekano lice. Zagledali su se u mozaik od kristala i oslušnuli pesmu zvončića.

– Ova kutijica nekada davno pripadala je predivnoj princezi Inka... – počeo je. Devojčica je oduševljeno uzdahnula. Obožavala je njegove priče i odmah se privila uz njega znajući da će ova koja sledi biti posebna. Držala je kutijicu otvorenu na svojoj žutoj haljini, prelazila prstima preko kristala, okretala je s jedne na drugu stranu i posmatrala kako se boje magično pretapaju. – Princeza se zvala Topavaj i živela je u palati u selu Pisak, koje se nalazilo na jednom brdu u Peruu. Inke su bili stara indijanska civilizacija. Obožavali su sunce, Inti, i odavali počast svom caru, vladaru svih Inka. Ispod cara nalazilo se plemstvo, takozvane Kapak Inke, pravi potomci Manka Kapaka, osnivača Inka. Topavaj je bila deo jedne od tih vladajućih porodica, zvanih *panacas*. Imala je glatku smeđu kožu, okruglo dobroćudno lice, oštroomne zelene oči i dugu crnu kosu. Vezivala ju je u pletenicu koja je padala niz leđa, gotovo dosežući do zemlje. Svi su joj se divili, a mladići plemićkog porekla čeznuli su da se ožene njom. Ali ona je bila potajno zaljubljena u mladića koji nije bio plemićkog porekla, pripadnika *yanakuna*, odnosno klase slugu, koji su radili za *panacas* porodice. Brak između pripadnika njihovih klasa bio je nezamisliv, ali Topavaj i Vančuko, kako se mladić zvao, toliko su se strasno voleli da su odlučili da se u tajnosti viđaju prkoseći zakonima svoje zemlje. Ponekad bi se Topavaj prerušila u ženu iz njegove klase i tako bi se krišom šetali i držali za ruke daleko od sumnjičavih pogleda njenih rođaka, a kada ih niko ne bi mogao videti čak su se i ljubili. Topavaj je imala samo trinaest godina. Možda ti se čini da je prerano da devojka u tim godinama razmišlja o braku, ali one su tada već postajale žene i tako su njeni roditelji krenuli u potragu za mužem, koji bi odgovarao njenom položaju. Topavaj se osećala zarobljenom u svetu strogih društvenih pravila, iz kojeg nije bilo izlaza. Znala je da će morati da se uda za plemića i zauvek se odrekne Vančuka. Zato je on odlučio da joj napravi jedinstvenu kutijicu koju će moći uvek da nosi sa sobom, a da ne pobudi sumnju. U njoj će se kriti tajna poruka, samo ona moći će da je čita i uvek će je podsećati na njegovu ljubav. I tako je

počeo da pravi običnu drvenu kutijicu. Učinio ju je toliko običnom da je bila zapravo ružna.

– Čim ju je napravio, pretražio je brda i pećine da nađe najlepše kamenje. Neko je bilo dragoceno, drugo najobičniji kristal, ali bilo je i izuzetno retkog dragog kamenja. Njih je pronašao na dnu jezera i pomislio da su nastali iz same vode jer su imali neverovatne plavozelene nijanse. Kada je skupio dovoljno zatvorio se u sobicu i tamo rezbario i klesao od zore do mraka, svaki kamenčić pažljivo umećući u drvo. A onda je napravio još manju kutijicu i u nju smestio sopstveni izum – poseban mehanizam iz kojeg bi se, kada bi se veća kutijica otvorila, čula muzika nalik igri zvončića. Legenda kaže da je kutijica bila magična, da ju je stvorila snaga njegove ljubavi, koja nije bila ovozemaljska. Zahvaljujući toj „višoj sili“ drago kamenje je, kao nekom magijom, bilo umetnuto tačno tamo gde treba jer se prilikom izrade Vančuko nije služio lepkom, što bi svako drugi učinio. Drago kamenje stoji na svom mestu oslanjajući se jedno na drugo i tako stvara predivan mozaik. Ako bi se izvadio samo jedan kamenčić, svi drugi bi ispali i slika bi zauvek nestala. Zbog toga je verovatno morao da se posluži magijom! Nema drugog objašnjenja. Na dnu kutije oblikovao je leptira, kojim je želeo da dočara Topavajino zarobljeništvo i lepotu, a kada joj je poklonio kutijicu rasplakala se lijući suze sjajne kao srebro. Bilo joj je žao što nema leptirova krila da odleti s njim. Ono što, međutim, Vančuko nije znao bilo je da leptir nije samo simbol zarobljeništva i lepote već da živi samo jedan dan. Topavajin život bio je kratak, kao i leptirov, i završio se u svojoj veličanstvenoj uzvišenosti.

– Carstvo Inka je tada bilo na vrhuncu svoje moći, predstavljajući najveće i najmoćnije carstvo Južne Amerike. A onda je, odjednom, sve krenulo nizbrdo...

– Španski osvajači pokorili su Peru u jednoj od najkrvavijih priča u istoriji carstva. Kada je ponestalo nade, a krv hiljade Inka u rekama potekla niz brda u doline, odlučili su da bogu rata žrtvuju svoju predivnu i voljenu Topavaj, očajnički se nadajući da će im to doneti spasenje. Stežući kutijicu na grudima ona im je dozvolila da je obuku u prelepu haljinu, ispletu kosu i

ukrase je stotinama sjajnih kristala. Na glavu su stavili veliku perjanicu od belih pera; ona je trebalo da joj osigura odlazak na drugi svet i otera demone, na koje će putem nailaziti. Vančuko nije mogao da je spase. Bespomoćno je stajao i slomljenog srca nemo gledao kako je, zajedno s odabranim visokim sveštenicima i dostojanstvenicima, odvođe planinskim puteljkom. A kada ga je prolazeći pored mesta na kom je stajao pogledala svojim krupnim zelenim očima, ispunjenim ogromnom ljubavlju, oko glave joj se nenadano zapalio čudesan plamen. Usne su mu zadrhtale, pružio je ruku i zgrabio vuneni ogrtač, pokušavajući da je spase. Ali, uzalud. Svita je prošla kraj njega nastavljajući da se penje u planinsku maglu, prema mostu koji je spajao ovaj svet s onim drugim, a koji će ona morati sama da pređe. Vančuko je bio toliko ljut da nije mogao da plače, a ujedno i toliko uplašen i bez snage da potrči za njom. Stajao je skamenjen na mestu, iščekujući i želeći da se sve što pre završi. Kada je otvorio stegnutu pesnicu, na drhtavom dlanu ugledao je izvezen komadić vune, jarke boje. Trenutak kasnije začuo se kratak, prodoran vrisak. Pogledao je prema planini, vrisak se odbio o njene vrhove i nestao na vetru. Ponovo je spustio pogled na dlan, a komadić vune pretvorio se u predivnog leptira. Zapanjeno ga je posmatrao kako treperi u njegovoj ruci, gotovo začuđen sopstvenim preobražajem. A onda je raširio krhka krila i vinuo se u vazduh. I tako se Topavaj ipak pretvorila u leptira, a njen duh konačno je postao slobodan.

Federika je bila toliko dirnuta da joj je suza skliznula niz sjajni obraz padajući s usana na bradu i naposljetku na kutijicu, gde se stopila s kristalima. – A kako si ti došao do kutijice, tata? – prošaputala je bojeći se da glasom ne naruši taj magični trenutak.

– Pronašao sam je u selu zvanom Puka Pukara. Topavajina porodica je uspela da je spase pre nego što je njena vlasnica sahranjena na planini. Doneli su je nazad u selo i čuvali neko vreme, sve dok nisu došli naoružani Španci i napravili pokolj. Tada ju je Topavajina majka predala Vančuku. Zapravo, ona je sve vreme znala za tajnu koju je njena ćerka nosila u srcu. Rekla mu je da napusti Peru i vrati se tek kada opet bude sigurno, što je on i učinio. Vratio se posle mnogo, mnogo godina. Kao starac. Nikada se nije ženio jer se u srcu zakleo da će voleti samo Topavaj. Lutao je usamljen

svetom, misleći samo na nju, a njeno dobrodušno lice i nasmejane oči dolazili su mu i u snovima i na javi, tešeći ga u samoći. Kada se vratio u Pisak, tamo nikoga više nije poznao. Njegova cela porodica bila je pobijena zajedno s Topavajinom. U smrti nema društvenih razlika i svi su umrli zajedno, i carevi i sluge. Na ivici očaja popeo se istim puteljkom, kojim je Topavaj išla tog kobnog dana, i iznenadio se kada je na vrhu ugledao sitnu staricu kako sedi na travi gledajući u carstvo planinskih vrhova. Bila je sama. Prišao je i shvatio da je to Topavajina sestra Topakin. Iako joj je vreme smežuralo kožu i sasušilo telo, isto kao i njemu, bio je siguran da je to baš ona. Prepoznala ga je i pozvala da sedne pored nje. Pričali su o Topavaji, njenom kratkom i tragičnom životu, i španskim osvajačima koji su im zauvek uništili kulturu i način života. Dao joj je kutijicu objašnjavajući kako duh njene sestre pleše u svetlosti kristala i peva u muzici zvončića. A onda je legao na mesto gde je nekada davno umrla njegova voljena Topavaj i izdahnuo. Tako je i Vančuko prešao most koji spaja ovaj život sa sledećim. Ali tamo nije bio sam. S njim je bila Topavaj, i njena ljubav, brinući se da ga nikakvo zlo ne dotakne.

– Kutijica je zatim odnesena u Puka Pukaru, gde je ostala prenoseći se s generacije na generaciju, a dobio sam je od neke starice koja je tvrdila da kutijica poseduje čudesne moći i da je potrebnija meni nego njoj. Zamotala ju je i poklonila mi je. Verovatno je neprocenjive vrednosti. Poput tebe, Fede. Čuvaj je, jer je napravljena s mnogo ljubavi i zato mora biti tako i čuvana.

– Uvek ću paziti na nju, tata. Hvala ti – devojčica je zahvalno rekla, toliko dirnuta pričom da su joj usne izgubile boju i pobledale.

Ramon je pogledao na sat, dok je Federika kao opčinjena sedela i nesigurnom rukom milovala leptira. – Trebalo bi da se vratimo na ručak – prošaputao joj je na uvo i brižnim prstima pomilovao njen nežni vratić. – Gde je Rasta? – nasmejao se bacajući pogled niz plažu. Potom je ustao, istegao se i obukao. Nerado ga je poslušala. Zatvorila je kutijicu i ustala, popravila lepu žutu haljinicu i pozvala psa. Rasta se pojavio noseći u zubima loptu, još uvek pun snage, moker i prekriven peskom.

– Dođi, Rasta – rekla je lupkajući po svojim butinama, na šta je on

dotrčao i ispustio loptu. Odmahnula je glavom. Neki jadničak je verovatno traži, pomislila je, i oprezno je podigla da ne uprlja ruke. Onda se osvrnula, ali nigde nikoga nije bilo. – Šta da radim s loptom, tata? – upitala je.

– Oh, mislim da je možemo zadržati. Jadni, stari Rasta. Nema s čim da se igra, a ja ne vidim da je iko traži – odgovorio je obuvajući mokasine. Federika je na to bacila loptu i Rasta je odmah pojurio za njom. – Hajdemo – kazao je, uhvatio je za ruku i poveo uza stepenice.

– Priča je predivna, tata.

– Znao sam da će ti se dopasti.

– I kutija je predivna. Zauvek ću je čuvati. Biće moje najveće blago – rekla je čvrsto je stežući na grudi.

Dok su se peli uzbrdo prema kući Ramon je bio veoma zamišljen. Mučilo ga je loše predosećanje da je Helena posustala jer je u njenim očima prepoznao hladnoću, koje ranije nije bilo. Gotovo pomirenost. Na njenom licu više nije bilo ni traga od borbe. Kao da se umorila i jednostavno odlučila da se povuče. Duboko je uzdahnuo. Federika, međutim, ništa nije primetila. Išla je pored njega bez reči, u mislima još uvek u Pisaku, s Topavajom i Vančukom.

Vratili su Rastu senjori Barasa, koja je bila zahvalna što sada samo dahće od umora i zadovoljno maše tankim repićem. I rekla je Federiki da ga može izvesti u šetnju kad god poželi. – Ako te nije ugrizao, sigurno si mu se dopala – kazala je ozbiljnog lica.

Potom su njih dvoje nastavili dalje. – Mama kaže da ga ne smem dirati jer ne znamo gde se sve vucara.

– Ali sada znamo – odgovorio je nasmešivši joj se. – Ipak, poslušaj je i operi ruke pre ručka.

– Lidija i ja smo ti spremile ono što najviše voliš – ponosno je rekla.

Usne su mu se razvukle u osmeh otkrivajući sjajne bele zube. – *Pastel de choclo!* – kazao je i ona klimnu glavom. – Ne zaslužujem te.

– Oh, zaslužuješ. Najbolji si tata na celom svetu – veselo je rekla grleći magičnu kutijicu i toliko mu čvrsto stežući ruku da je znao kako to zaista i misli.

3.

Federika je pratila oca kroz podnevne senke zelenih stabala akacije, potom kroz kapiju, a onda puteljkom do ulaznih vrata. Taman kada su bili pred njima pojavila se Lidija crvenog i zabrinutog izraza lica.

– Don Ramone! Senjora Helena vas čeka na ručku. Rekla mi je da vas pronađem – kazala je dahćući, a bujne grudi nadimale su se od silnog napora.

Ramon joj je prišao i razoružao je širokim osmehom. – Draga Lidija, ne moraš više da nas tražiš, tu smo. Čuo sam da imamo *pastel de choclo* za ručak – dodao je u prolazu i ušao u predvorje.

– *Sí*, don Ramon. Federika ga je sama spremila – dobacila je zatvarajući vrata i prateći ih u kuhinju.

– Predivno miriše – rekao je, udišući topao miris luka. – Nemoj da zaboraviš da opereš ruke, Fede – ponovio je dok je svoje prao pod slavinom. Njene oči su blesnule od sreće. Nasmešila mu se. Pošto je oprala ruke, odjurila je prema dnevnoj sobi da majci odmah ispriča legendu o kutijici.

– Mama! – povikala je skakućući hodnikom. – Mama.

Helena se pojavila ljutitog i natmurenog izraza lica, noseći Hala u naručju.

– Gde ste bili, Fede? – upitala ju je popravljajući dečakovu kosicu, razbarušenu od vetra. – Hal umire od gladi.

– Bili smo na plaži. Vodili smo i Rastu, psa senjore Barase, da malo trčkara okolo. Znaš, više ne laje, samo je hteo da ga malo pustimo. Jadničak. Tata je plivao, a ja sam mu čuvala odeću. I Rasta je plivao. A onda mi je tata ispričao legendu.

– Kakvu legendu? – upitala je Helena da joj udovolji i gurajući je u trpezariju.

– O Topavaj i Vančuku. O princezi Inka, za koju je kutijica bila napravljena.

– Zaista. Kako je to lepo – strpljivo je odgovorila Helena i podigla

glavu. Ugledala je Ramona kako ulazi u prostoriju celu je ispunivši svojom pojavom. Ponovo se u vazduhu mogla osetiti napetost. Pogledali su se poput stranaca radoznalo se odmeravajući. Ona je prva skrenula pogled.

– Želim da sedim do tate – veselo je rekla Federika. Izvukla je stolicu i posesivno po njoj udarala svojim ručicama.

– Možeš da sedneš gde god želiš, dušo – odgovorila je Helena, spuštajući Hala oprezno na stolicu. – Nadam se da si oprala ruke – dodala je prisativši se psa.

– Oh, jesam. Senjora Barase liči na vešticu – nasmejala se Federika.

– Zaista podseća na vešticu – složio se Ramon i takođe nasmejao, pokušavajući da unese malo veselosti u tmurnu atmosferu.

– Pa, nadam se da vas nije začarala – rekla je Helena pretvarajući se radi dece, iako ju je stezalo u grlu i grudima. Želela je da nasamo porazgovara s njim. Osećala je potrebu da se oslobodi mučnih misli i razreši situaciju u kojoj se nalaze. Ne mogu dalje tako. Nije pošteno ni prema njoj, ni prema njemu.

– A, ne, bila je veoma zahvalna što smo joj izveli psa u šetnju – odgovorila je Federika.

– Želim da vidim psa – zacvileo je Hal nestrpljivo se vrpoljeći na stolici. Lidija je ušla noseći vruću *pastel de choclo*.

– Fede ti je to spremila jutros – naglasila je Helena i sela preko puta njega.

– Čuo sam. Veoma si dobra prema meni, Fede – iskreno je rekao.

– Svakako jeste – suvo je rekla Helena. Poželela je da doda kako to ne zaslužuje, ali se uzdržala. Umesto toga, otpila je gutljaj vode. – Celo jutro je bila vredna, zar ne, dušo?

– Tata još nije video svoju sobu – rekla je Federika stidljivo se nasmešivši.

– Šta si uradila s mojom sobom, ti nevaljalo majmunče?

– Moraćeš sam videti – rekla je.

– Nabrala je cveće jutros – odao ju je Hal. – Zar ne, Fede?

– Mama! – protestovala je Federika iznervirana.

– Jesi li uživao u svom voziću, Hale? – upitao je Ramon pokušavajući da spreči dečaka da još nešto oda.

– Drečave je boje i ide veoma brzo – odgovorio je oponašajući rad lokomotive. Lidiya je ispred njega spustila tanjir s hranom. – Ne volim slatki kukuruz – progundao je odmaknuvši se i prekrstivši ruke.

– Voli ga – kazala je Federika. – Samo se pretvara da ga ne voli, jer sam ga ja skuvala.

– Nije istina.

– Istina je.

– Nije.

– Jeste.

– U redu, dosta vas dvoje – reče Ramon odlučno. – Hale, pojedij taj kukuruz ili ćeš otići u sobu bez ručka i vozića. – Hal je ljutito pogledao u sestru kivnim, tamnim očima.

* * *

Razgovor Ramona i Helene vrteo se oko dece. Kada bi se oni utišali, što deca često čine posle prepirke oko beznačajnih stvari, bili su prisiljeni da razgovaraju jedno s drugim, a to nijedno od njih nije želelo, ne bez lažne pristojnosti, poput loših glumaca u osrednjoj drami. Zato Ramon nije imao ništa protiv da Federika majci ispriča priču o princezi Inka, prekidajući je samo kada bi ga pogledala da joj pomogne oko detalja, kojih nije mogla odmah da se seti. Bio je iznenađen koliko je toga zapamtila. Helena ju je slušala, s vremena na vreme se okrećući da odgovori Halu, koji je pokušavao da na sebe skrene pažnju. Federika je navikla na bratovljeva uplitanja, kao i na to da mu majka povlađuje, svaki put ga polako i strpljivo pitajući: – Šta je, dušo? – Nije joj to smetalo. Čovek nauči da toleriše stvari iz čiste navike.

– Dušo, priča je predivna, a kutijica je sada tvoja. Ti si zaista srećna devojčica – rekla je Helena. Nije dodala kako se nada da će je čuvati, što bi svaka druga majka naglasila, jer je znala da je devojčica odgovornija prema takvim stvarima nego što je ona bila u njenim godinama.

– Mogli bismo otići u Kačagvu na dve nedelje – predložio je Ramon nonšalantnim tonom, kao da je među njima sve u najboljem redu i kao da nije primetio promenu u njenom ponašanju. – Mogli bismo provesti Božić s mojima. Voleli bi da vide tebe i decu.

– Oh, da, molim te, mama! – Federika je oduševljeno zacičala.

Obožavala je da ide kod deke i bake. Imali su predivnu kućicu sa slamnatim krovom i pogledom na more. Ali, Heleni je bilo krivo što je to spomenuo pred decom. Prvo moraju da popričaju. Nije se prethodno posavetovao s njom, i ako sada kaže da ne mogu ići, razočaraće ih, a to neće moći da podnesu. Hal je podigao glavu. Prepoznala je nadu u njegovim smeđim očima.

– Da! Da! – povikao je i počeo da udara viljuškom o sto. I on obožava da ide kod deke i bake. Uvek mu kupuju sladoled i vode ga na jahanje plažom, a deka mu čita priče i nosi ga na ramenima.

– U redu, ići ćemo u Kačagvu – nevoljno je pristala. – Ramone, moramo da razgovaramo posle ručka i, molim te, nemoj opet da se negde izgubiš s Fede. – Pokušala je da zvuči ležerno kako ne bi uznemirila decu, ali je znala šta želi da mu kaže i bojala se kako će se njene misli prepoznati u rečima i izdati je.

– Neću – namršteno je odgovorio. Bilo je nečeg kobnog u njenom glasu što mu se nije dopalo. Žene sve uvek moraju da zapakuju u celofan. Sve moraju da neprestano razrešavaju. Helena je takva. Nije sposobna da se prilagođava situaciji i čeka na ishod. Mora da donosi odluke i formuliše ih.

Posle glavnog jela, Ramon je zahvalio svojoj ćerki poljubivši je nežno u čelo, a ona je odskakutala do Lidijske da završe kolač *merengon de lúcuma*, koji su pripremale u čast njegovog dolaska. Dok je bila u kuhinji, Helena i Ramon su nastavili da razgovaraju s Halom trudeći se da se ne obraćaju jedno drugom. Dečak se od silne pažnje pravio važan i počeo da pevuši pesmicu o magarcu, koju je naučio u školi. Posmatrali su ga izbegavajući da se pogledaju. Kada su se vrata na kraju otvorila, Federika je ušla noseći beli kolač sa zapaljenom svećicom. Ugledavši je, Hal je zapevao „Srećan rođendan“, a Ramon i Helena prasnuše u smeh. Na trenutak, Helena je osetila kako nestaje napetost koja joj je pritiskala vrat i grudi, omogućavajući joj da normalno diše.

Federika je spustila kolač ispred oca i posmatrala ga je kako gasi svećicu. Hal je zapljeskao ručicama i zakikotao se kada se svećica ponovo upalila. Ramon je odglumio iznenađenje i ponovo je ugasio. Deca su se smejala, uverena kako im je otac zaista naseo na trik. Na kraju je umočio

prste u čašu s vodom i stisnuo fitilj, na šta se plamen ugasio ali se sveća još uvek dimila protestujući. – Dobrodošao kući – pročitao je reči od žutog šećera, ispisanе Federikinim lepim rukopisom na belom penastom kremu nalik na uzburkano more. – Hvala ti, Fede – rekao je grleći je i ljubeći u obraz. Ostala je da sedi u krilu, dok je sekao tortu. Hal je zamahnuo kašičicom prema kolaču zgrabivši malo krema s ivice, i na brzinu ga ugurao u usta, preduhitrivši tako eventualnu zabranu. Helena je odglumila da ništa nije primetila. Bila je i suviše umorna da bi na prekorevanje potrošila to malo preostale snage, koju je čuvala za razgovor s Ramonom.

Posle ručka Federika se nerado pridružila Halu u vrtu, dok su se roditelji peli na sprat kako bi razgovarali. Pitala se o čemu su to morali da pričaju i zamerila je majci što joj je odvukla oca. Odnela je kutijicu u vrt i sela u hlad ispod pomorandžinog stabla, otvorila je i zamislila se nad legendom koju joj je otac ispričao.

– Mogu li je videti? – upitao je Hal spuštajući se do nje.

– Da, ako budeš pažljiv.

– Biću – obećao je uzimajući je iz njenih ruku. – Oho – oduševljeno je uskliknuo. – Veoma je lepa.

– Da, lepa je. Nekada je pripadala princezi Inka.

– Šta je to Inka? – pitao je.

– Inke su bili narod, koji je nekada živeo u Peruu – odgovorila je.

– Šta se dogodilo princezi? – upitao je.

– Nisi slušao dok sam pričala za stolom? – nasmešila se popustljivo.

– Želim da ponovo čujem – kazao je. – Molim te.

– U redu, ponovo ću ti ispričati, ali moraš biti miran, inače ti neću završiti priču.

– Biću miran – obećao je i sanjivo zevnuo. Bilo je vruće, čak i u hladu. Tiho zujanje pčela u cvetnim lejama i hućanje mora u daljini pravili su prijatnu atmosferu za odmor. Federika ga je zagrlila i on je prislonio svoju glavu uz njenu.

– Nekada davno negde u Peruu... – započela je i dečak je zatvorio oči uranjajući u jedan potpuno nepoznat svet.

Ramon je pošao za Helenom na sprat. Nisu progovorili ni reč. Posmatrao ju je kako ide hodnikom pognutih ramena i oborene glave. Približavajući se spavaćoj sobi, u nozdrve je počeo da mu se uvlači miris lavande koji ga je podsećao na majčinu kuću u Kačagvi. Kao da mu je pročitala misli, Helena je rekla da je Federika namirisala čaršave svežom lavandom iz vrta.

Soba je bila svetla i čista i mirisala još na pomorandže i ruže. Osvrnuo se gledajući prostor koji su delili sedam godina, od ukupno dvanaest koliko su bili zajedno. Činilo mu se, međutim, da tu ne pripada. Uprkos cveću i ljubavi s kojom ju je Federika spremila, ta soba je pripadala njegovoj ženi, a hladnoća u njenom ponašanju govorila mu je da on tu više nije dobrodošao.

Spustio je torbu na pod i seo se na ivicu kreveta. Helena je prišla prozoru i pogledala prema moru.

– Onda, o čemu želiš da razgovaramo? – upitao je, iako je znao odgovor.

– O nama – ravnodušno je rekla.

– A šta to?

– Pa... više ništa nije isto, zar ne?

– Nije.

– Umorila sam se od pretvaranja pred decom da je sve u redu. Ništa nije u redu. Nisam srećna. Tebi je možda dobro jer putuješ po svetu poput Cigana i pišeš knjige. Ja sam, međutim, zarobljena u ovoj kući. Bez tebe. Bez ikakve podrške. Gotovo sasvim sama odgajam i jedno i drugo dete. – Osetila je kako se napetost penje uz vrat prema glavi.

– Ali od početka si znala da tako živim. Nisi se mogla nadati nečem drugom. I sama si to rekla. Dala si mi slobodu, jer ti je bilo jasno da bez nje ne bih mogao da živim – rekao je odmahujući glavom i mršteći se.

– Znam. Ipak, nisam znala kako će to stvarno izgledati. U početku smo zajedno putovali i bilo je nestvarno poput sna. Obožavala sam putovanja. I tebe. Ali sada... – Zastala je.

– Sada? – tiho je pitao.

– Sada te više ne volim. – Okrenula se, pogledala ga u oči i primetivši u njima povređenost odmah dodala: – Ljubav treba negovati, a ne ostavljati da vene, Ramone. Nekada sam te volela, ali sada te više i ne poznajem. Ne

bih prepoznala ljubav ni da me udari posred lica. Sve što znam jeste da sam se umorila od toga da budem sama. Dosta mi je da me neprestano ostavljaš. Mesecima. A neće to prestati. – Suze su potekle niz obraze, jedna za drugom, sve dok se nisu pretvorile u dve tužne brazde.

– Šta želiš da uradiš? – upitao je.

Polako je prišla i sela na krevet pored njega. – Ako se bojiš da ćeš me izgubiti, ostani i piši ovde. Promeni se zbog mene. Ti to, međutim, nećeš učiniti, zar ne? – Na trenutak se zamislio, a tišina joj je bila dovoljna da shvati. – Voliš li me? – ponukala ga je.

Njegove tamnosmeđe oči sa čežnjom su je pogledale. – Da, ali na svoj način. Još uvek te volim, Helena, ali ne toliko da pristanem i promenim se. Ako ostanem ovde s tobom i decom, uvenuću. Osušiću se kao biljka u pustinji. Zar ti to nije jasno? Ne želim da izgubim ni tebe ni decu, ali ne mogu da se promenim – odgovorio je odmahujući glavom. – Čim dođem kući, prvo što pomislim jeste kada ću ponovo otići. Izvini.

Nastavili su da sede u tišini. Helena je plakala s olakšanjem, jer je konačno dala oduška svojim emocijama. Najzad se rešila tereta i napetost u slepoočnicama iznenada je popustila. On je pak sedeo pitajući se šta namerava da uradi. Nije želeo da je izgubi. Bila mu je sigurna luka. Voleo je da ima kuću u koju se može vratiti, bez obzira što je retko koristio. Voleo je da se vraća kući. I voleo je decu. Ali nije navikao na njihovu svakodnevnu rutinu. Nije bio porodičan čovek.

– Šta ćemo sada? – upitao ju je posle nekog vremena.

– Želim da se vratim kući – rekla je, ustala i ponovo prišla prozoru.

– Misliš u Englesku?

– Da.

– Ali to je na drugom kraju sveta – pobunio se.

– Šta tebi to znači? Ti si uvek na drugom kraju sveta i uvek ćeš biti. Zašto ti je onda važno gde se mi nalazimo? Uvek ćeš biti na drugom kontinentu.

– A deca?

– Ići će u školu u Engleskoj. Otići ćemo u Kornvol i živeti s mojim roditeljima. – Okrenula se i klekla ispred njegovih nogu. – Molim te, Ramone. Dopusti mi da ih odvedem kući. Ne mogu više da podnesem život

ovde. Ne ovakav život. Bez tebe nema smisla, kako ti to nije jasno? Meni nije mesto ovde. Jednom davno verovala sam da ljubav može sve promeniti i pravila sam velike planove ali... Sada samo želim da se vratim kući.

– Šta ćeš im reći?

– Reći ću im da se vraćamo kući. Da ćeš dolaziti da nas viđaš kao i do sada. Samo ćemo živeti u drugoj zemlji. Mali su još i prihvaćice to – odsečno je zaključila, a onda ga molećivo pogledala. – Molim te, Ramone.

– Želiš li razvod? – ravnodušno je upitao.

– Ne – odmah se pobunila. – Ne želim razvod.

– Onda ćemo samo biti razdvojeni?

– Da.

– A posle toga?

– Posle toga ništa. Sada samo želim da odem kući – odgovorila je i oborila glavu.

Ispostavilo se da ga predosećanje nije prevarilo. Napušta ga. Bila je neophodna njegova dozvola da odvede decu iz zemlje i pristao je da je dâ. Kako bi joj to mogao uskratiti? Ionako su to više njena deca, ako je suditi po vremenu koje provodi s njima. Da, u pravu je. Jer kakve veze ima gde se nalaze? Uvek je ionako hiljadama kilometara daleko.

– Dobro, možeš ih odvesti u Englesku – tužno se složio. – Ali prvo želim da ih odvedem u posetu kod svojih roditelja u Kačagvu. Želim da budemo svi tamo za Božić, kako bi me zauvek upamtili u tom okruženju.

– Ramone – prošaputala je glasom promuklim od silnih emocija – dolazićeš nam u posetu, zar ne? – I zagledala se u njegove oči bojeći se da se, kada ga napusti, više neće ni truditi da ostane u kontaktu s decom.

– Naravno – odgovorio je klimajući glavom.

– Deci ćeš strašno nedostajati. Ne možeš ih napustiti, Ramone. Potreban si im.

– Znam.

– Nemoj ih kažnjavati zbog mojih dela. To je naš problem, ne njihov.

– Znam.

– Fede te voli. I Hal takođe. Ne bih mogla sebi oprostiti da ih napustiš zbog mene. – Naglo je ustala. – Neću otići ako ću ih zbog toga lišiti oca.

Radije ću ostati i žrtvovati svoju sreću – rekla je i zajecala.

Ramon je bio zbunjen. Pomilovao ju je po kosi. – Neću ih napustiti, Helena – kazao je.

Podigla je glavu i pogledala ga očima punim suza. – Hvala ti.

I iznenada, njegova usta su se spustila na njena, a njihova tela, ne shvatajući šta rade, pobunila su se protiv ravnodušnih osećanja. Skinuli su odeću poput izgladnelih zveri, koje grčevito kopaju po tlu u potrazi za vodom. Osetila je njegovu oštru bradu na svom licu, njegove tople i vlažne usne. Sve te silne mesece, dok ga nije bilo, sanjarila je kako vodi ljubav s drugim muškarcima. Čak je imala priliku to i da učini, ali je svakog odbila iz jednostavnog razloga – već je nečija žena. Makar samo po prezimenu. A sada se u potpunosti prepustila njegovom dodiru. Dodiru muškarca prema kome je samo još osećala zahvalnost. Na prvi pogled činilo se da se u tako strastvenom i intimnom trenutku njihova ljubav ponovo rasplamsava, ali ona je znala da je ovo uživanje samo neiskrena ljubav. Nestvarno poput opsene. Zatvorila je oči isključujući se iz tužne stvarnosti i sa zadovoljstvom prepustila njegovim rukama, a one su milovale njene obline, gotovo kao da ih prvi put istražuju.

Prošli su meseci otkako su poslednji put bili tako bliski. Oboje su od tada već zaboravili kakva su im tela. I kao da nema kontrolu nad nagonima, prsti su se peli uz njegovu kičmu milujući kosmata ramena kao nekad, kada su bili vođeni ljubavlju. Jezikom mu je dodirnula kožu osećajući ukus mora i miris muškarca. Kada ju je poljubio, otvorila je oči i primetila da su njegove zatvorene. O kome li mašta? Je li i on imao priliku da upozna nekoga na putovanjima, upitala se za trenutak? U stvari, nije ni želela da zna. Onda ga je iznenada osetila u sebi, kako budi njenu usnulu žudnju iz višemesečnog zimskog sna i zaboravila je na žene s kojima je možda spavao. Ni o čemu više nisu razmišljali, samo su nastavili da se kreću poput zveri, uz tiho stenjanje koje im se otimalo iz grla, i uzbuđene uzdisaje, koji su im se probijali iz stomaka. Kada su se konačno razdvojili, znojavi i iscrpljeni, opojan miris njihove kože, izmešan sa slatkim mirisom lavande, širio se prostorijom. Oboje su se zagledali u tavanicu i zapitali zašto su sebi dopustili da se toliko udalje jedno od drugog.

Heleni je bilo neprijatno da gleda u Ramona te je posramljeno pokrila

znojavo telo, što je bilo potpuno bespotrebno, budući da ga je već dodirivao. Preturala je po fioci tražeći cigaretu i kada ju je konačno pronašla, zapalila je drhtavom rukom nestrpljivo uvlačeći prvi dim. Kako je čudno, razmišljala je, da možemo biti toliko bliski, a onda, za samo nekoliko sekundi, ležati jedno pored drugog udaljeni hiljadama kilometara. Pogledala ga je. Okrenuo je glavu prema njoj.

– Bilo je lepo – rekao je.

– Da, jeste – kruto je odgovorila.

– Nemoj da se kaješ, Helena. U redu je prepustiti se telesnim uživanjima, čak i ako ne osećaš ništa drugo sem fizičke želje.

Ponovo je uvukla dim. – Ne kajem se. – Ali, zapravo nije znala šta tačno oseća. Je li zaista vodila ljubav bez ljubavi? Odbacila je tu misao zajedno s dimom. Ionako to više nije važno. Vraća se kući.

4.

Ramon je pod prigušenom svetlošću posmatrao svoju ženu kako se oblači. Čutili su. Miris cigareta oterao je miris lavande, kojim je Federika natopila čaršave, i miris vrtnog cveća, koje je s mnogo ljubavi nabrala i u sjajnoj, plavoj vazi stavila na stočić. Jedini dokaz njihove strasti bila je izgužvana posteljina. Je li ostalo išta od njihove ljubavi, zapitao se. A onda je prepoznao ćerkino pevušenje u vrtu i shvatio da su deca dokaz. Dokaz da su se nekada zaljubljeno predavali jedno drugom. I zadrhtao je na pomisao da će ih izgubiti.

Helenino telo još uvek je bilo čvrsto i vitko, i odisalo istim bledilom koje ga je dvanaest godina ranije privuklo. Sada joj je bilo trideset. Premlada je da ostane sama. Bez ljubavi i pažnje voljenog muškarca. Kada ju je zatekao na hladnoj plaži u Kornvolu, bila je mlada i spremna da sve žrtvuje samo da bi mogla biti s njim. Zajedno su proputovali svet, ujedinjeni njegovom žeđi za pustolovinom i njenom željom da bude voljena. I bilo je divno, sve dok ih potreba za domom nije razdvojila. Posmatrao ju je kako češlja dugu plavu kosu i podiže je na vrh glave. Više je voleo kada bi je pustila niz leđa. Kada ju je upoznao dosezala je do struka. Tada ju je ukrasio jasminom. Bože, kako je bila lepa. A sada izgleda umorno. Razočaranje joj je ispilo lice i njen prirodno bled ten, nekada tako privlačan, više nije sijao već je bio poput ustajale vode. Ako je ne pusti da ode, više od nje ništa neće preostati.

Primetila ga je kako je posmatra u ogledalu, ali nije mu se nasmešila kako je nekada to činila.

- Kada želiš da krenemo u Kačagvu? – upitala je.
- Sutra. Pozvaću roditelje i obavestiću ih da dolazimo.
- Šta ćeš im reći?
- Za nas?
- Da.

Uzdahnuo je i seo. – Ne znam još.

- Reći će da nemam srca. Mene će okriviti – rekla je i glas joj zadrhta.

- Ne, neće. Poznaju me bolje nego što misliš.
- Osećam se krivom – kazala je i zagledala se u sopstveni odraz.
- Donela si svoju odluku – ravnodušno je odgovorio i ustao.

Helena je želela da je on moli da ostane. Nadala se da će kleknuti na kolena i obećati, kako to muškarci čine, da će se promeniti. Ali znala je da nije kao drugi. Jedinstven je. Zar se nije zato i zaljubila u njega? Toliko je samodovoljan da mu niko nije potreban. Sve što mu treba jeste vazduh da bi mogao da diše, vid da bi mogao da upija lepotu svih čudesnih mesta koja obilazi i olovka da zapiše zapažanja. Nije mu potrebna njena ljubav, iako ga je obasipala njome želeći za uzvrat samo da je prihvati. Ali u ljudskoj prirodi je da se uvek želi više i onog trenutka kada je bila sigurna u njegovu ljubav poželela je da mu oduzme slobodu. A nje nije bio spreman da se odrekne. Niti će ikada biti. On je kao vetar. Nemoguće ga je zauzdati. Trebalo je da pretpostavi da se neće promeniti, da će doći trenutak kada će ostati sama, jer zov daljine poseduje njegovu dušu, a ona više nema snage da mu se suprotstavlja. Još uvek je, međutim, želela da se Ramon bori za nju. Kako je može voleti i istovremeno odbijati da se bori za nju? Osećala se tako bezvredno.

Izašla je u vrt škiljeći od jarkog sunca. Zatekla je Hala kako spava u hladu pomorandžinog drveta, dok se Federika ljuljala pevuseći. Zнала je da će devojčici pući srce kada bude morala da napusti Vinju, ali njihovo razdvajanje pogodiće je još više. Posmatrala ju je kako se ljuljuška na suncu, ne znajući za tamnu senku koja će se pojaviti posle tako predivnog dana. Kada ju je devojčica ugledala kako stoji na pragu, skočila je s ljuljaške, uzela magičnu kutijicu iz trave i pojurila joj u susret.

– Jesi li završila razgovor s tatom? – upitala ju je.

– Jesam, dušo. Sutra idemo u Kačagvu – odgovorila je znajući da će je to usrećiti.

Federika se nasmešila. – Ispričala sam Halu priču o princezi Inka i sada spava. – Nasmejala se. Ležao je na leđima, blaženo raširenih ruku i nogu, a grudi su se lagano nadimale i spuštale na poslepodnevnom suncu.

– Pa, onda ga nećemo buditi – rekla je Helena nežno ga gledajući. Toliko liči na oca. Obojica imaju tamnu kosu i tamnosmeđe oči, samo što dečak nema tu notu ludila i samodovoljnosti. I dok je Federiki bilo lepše

kada je sama, on je neprestano zahtevao nečiju pažnju. I predstavljao je onaj deo Ramona, koji je nekad volela i koji bi volela da ostane. Potrebna mu je i on je bezuslovno voli.

Federika je odskakutala u kuću i zatekla oca u dnevnoj sobi. Razgovarao je s nekim preko telefona. Na španskom. Prišla mu je noseći kutijicu i sela na naslon čekajući da završi kako bi mu se obratila. Oslušnula je i shvatila da priča s bakom. – Reci abueliti za kutijicu – uzbuđeno je dobacila.

– Ne, ti joj reci – kazao je i predao joj je slušalicu.

– Abuelita, tata mi je kupio kutijicu koja je nekada pripadala jednoj princezi Inka... da, pravoj princezi... Hoću, sutra ću ti ispričati... i meni isto... i ja tebe ljubim, *yo también te quiero* – rekla je i poslala poljubac preko telefona, na šta je otac prasnuo u smeh i uzeo slušalicu.

– Onda se vidimo na ručku – rekao je pre nego što je spustio slušalicu.

– U redu, Fede, šta ćemo sada?

– Ne znam – odgovorila je nasmešivši se od uva do uva, ali je znala da je već sigurno nešto isplanirao.

– Hajdemo u grad da tvojoj baki kupimo poklon, hoćemo li?

– I kupimo sok – dodala je.

– Sok i sendvič od *palte*⁴ – rekao je ustajući. – Reci majci da ćemo se vratiti na čaj.

Marijana Kampione, krupna žena srebrnkastosive kose i dobroćudnog lica, spustila je slušalicu i pozvala muža Ignasija, koji je ležao na terasi, u mreži za spavanje. Okrugle naočare za čitanje spale su mu na vrh orlovskog nosa, a slamnati šešir navučen preko nakostrešenih obrva govorio je da ne želi da ga iko ometa.

– Načo, Ramon se vratio i sa svojom porodicom sutra nam dolazi u posetu – oduševljeno je rekla. Ali, Ignasio se nije ni pomerio. Zatim je izašla na terasu i ugledala ga kako leškari u senci stabla akacije. – *Mi amor*, jesi li me čuo? Ramon se vratio kući. Sutra nam dolaze u posetu – veselo je ponovila.

– Čuo sam te, ženo – odvratio je ne odvajajući pogled od knjige.

– Načo, ne zaslužuješ da imaš unučice. – Nasmejala se i odmahнула

glavom.

– Nema ga mesecima. Ni pismom nije u stanju da se javi. Kakav je to čovek koji tako nešto može da učini svojoj porodici? Već sam ti rekao, Helena će jednoga dana izgubiti strpljenje. Ja sam ga izgubio pre mnogo godina, a nisam mu žena – odlučno je dodao i podigao pogled kako bi video njenu reakciju.

– Ne pričaj gluposti – nežno ga je prekorila – Helena je dobra supruga i majka. Odana mu je. Ne kažem da ispravno radi napuštajući je svaki čas, ali staromodna je i razume ga. Toliko mi je drago što će doći. – Krupno lice naboralo se i razvuklo u nežan osmeh.

– Koliko će dugo ostati? – upitao je još uvek je gledajući.

– Ne znam. Nije ništa rekao.

– Možda bismo ipak morali da budemo zahvalni – sarkastično je rekao.

– Od osmoro dece samo njega najmanje viđamo, pa je ovo zapravo povod za slavlje.

– Sada si već bezobrazan.

– Pobogu, Marijana, ima četrdeset godina i vreme je da odraste i preuzme odgovornost, pre nego što ostane bez svega. Žena mu se već dosta napatila i ako ga ostavi, on će za to biti kriv, niko drugi. A ja ću u potpunosti biti na njenoj strani.

Marijana se nasmejala i povukla u hladnu unutrašnjost kuće. Već se mnogo puta naslušala tih reči i znala je unapred šta će kazati. Ramon je slobodnog duha i tako ga i Helena verovatno doživljava, pomislila je ulazeći u kuhinju kako bi rekla mladoj služavki Esteli o iznenadnoj poseti. Toliko je talentovan da bi bilo šteta vezati ga i ugušiti njegovu dragocenu kreativnost. Uvek čita njegove knjige i članke i veoma se ponosi kada joj ljudi kažu koliko i oni uživaju u njima. On se proslavio u Čileu i zaslužio je svako poštovanje koje mu iskazuju. – Znam da sam kao majka pristrasna – rekla je Ignasiju – ali zaista predivno piše.

Estela se probudila posle svoje sijeste i već je seckala povrće za večeru, kada je Marijana ušla u kuhinju. Kao i u većini imućnih čileanskih domaćinstava, kuhinja je predstavljala služavkinu teritoriju, zajedno s kupatilom i spavaćom sobom, koji su se nalazili u zadnjem delu kuće, iza gustog grmlja i bugenvilija. Estela je bila nova. Pošto je Konsuelo, služavka

koja je radila za njih dvadeset godina, umrla prethodnog leta, imali su sreće i došli do Estele preko prijatelja, koji imaju letnjikovac u Zapaljaru, susednom selu. Marijani se odmah svidela. Konsuelo je postala previše stara za čišćenje i previše mrzovoljna da bi kuvala s uživanjem, a Estela se odmah bacila na posao brišući prašinu, čisteći podove, perući i provetravajući sobe, a činila je to sa žarom tipičnim za mladost i s osmehom, karakterističnim za nekoga ko je dobre naravi i ko ima želju da drugome ugoditi. Bila je predusretljiva, tiha i brzo je učila, što je bilo od presudne važnosti, jer je Ignasio bio nestrpljiv i pedantan.

– Estela, moj sin Ramon dolazi sutra na ručak sa ženom i dvoje male dece pa se, molim te, pobrini da plava soba i soba do nje budu spremne. Znam da voli da bude sam. Decu možeš staviti u jednu. Tako je zabavnije.

– *Sí*, senjora Marijana – poslušno je odgovorila pokušavajući da prikrije uzbuđenje. Već se naslušala o Ramonu, bezbroj puta je videla njegovu sliku u novinama, pa čak i pročitala nekoliko članaka. Poetičnost njegovih opisa dirnula joj je srce i čeznula je da ga upozna od trenutka kada je shvatila ko su joj nove gazde. Zaista je uživala da se šeta kućom i proučava fotografije koje su prekrivale stolove i police iznad kamina. Bio je tako zgodan i tako romantičan s dugom crnom kosom, prodornim smeđim očima i punim usnama koje su, možda, čak i za njen ukus, bile malo veće, ali zato neverovatno privlačne. Ponekad je dugo brisala staklo koje je štitilo njegovo lice od prašine. Sada se, kada je shvatila da će ga konačno upoznati, jedva mogla uzdržati od silnog uzbuđenja.

– Namiriši posteljinu lavandom i stavi sveže cveće u sve tri spavaće sobe. Nemoj zaboraviti na cveće. Federika voli prirodu. Draga devojčica! I stavi čiste peškire, svežu vodu i voće – Marijana joj je davala uputstva ne zaboravljajući ni najsitnije detalje.

– Koliko će dugo ostati, senjora Marijana? – Estela je upitala pokušavajući da obuzda drhtanje u glasu.

Marijana je slegla ramenima. – Ne znam. Deset dana, možda više. Pokušaću da ih nagovorim da ostanu za Novu godinu, iako će biti teško zauzdati Ramona. Živi od danas do sutra i nikad ništa ne planira – ponosno je rekla. – Jednog trenutka je tu, i baš kada čovek pomisli kako će ostati, iznenada pokupi stvari i ode. Tek tako, odjednom. I onda ga ne čujemo i ne

vidimo mesecima. Bog ga je učinio takvim pa se ne žalim.

– *Si*, senjora Marijana – reče Estela.

– Moji unučići obožavaju *manjar blanco*⁵ pa se, molim te, pobrini da ga ima dovoljno. Ne bih volela da ih razočaram – dodala je izlazeći iz kuhinje.

Estela je zadovoljno uzdahnula i odmah se bacila na spremanje soba. Dečju sobu je sredila poput tornada. Stavila je na krevete prave irske lanene čaršave, počistila podove i obrisala prašinu. Bračnoj sobi je posvetila više pažnje; nanela je na čaršave miris lavande i širom otvorila prozore kako bi je ispunila svežim morskim vazduhom i cvrkutom ptica, koje su skakutale po stablima eukaliptusa. Ali, kada je otvorila vrata Ramonove sobe duboko je udahnula i polako, s uživanjem, počela da zateže krevet nežno prelazeći tamnim, dugim prstima preko jastuka da izravna nabore. Zamislila ga je kako leži i posmatra je pozivajući je da mu se pridruži. A onda je legla na krevet i zatvorila oči udišući opojan miris tuberoze koju je stavila u vazu na toaletnom stočiću. Nasmešila se na pomisao da će mu već sutradan glava ležati na mestu gde sada leži njena, i nikad neće saznati koliko su bili blizu.

Nadala se da će dugo ostati.

Ignasio je spustio knjigu i nekako se izvukao iz ležaljke. Večernji vazduh bio je ispunjen prijatnom svežinom, senke su bile sve duže, a oseka je počela da povlači more kao neki noćni grabljivac. Stajao je na terasi oslonjen na ogradu i gledao preko glatke morske površine koja je hipnotički uzdisala, mučen neprijatnim predosećanjem. Pokušao je da utvrdi razlog, a izabrano lice zabrinuto se namrštilo. Svetlost je poprimila boju zrele pomorandže, a sunce je bilo nad horizontom spremajući se da drugoj obali donese zoru. Možda je u pitanju samo seta zbog zalaska sunca, pomislio je s nadom. Znao je, međutim, da je Ramon u pitanju. I predosećao da nešto nije kako treba.

Marijana mu se pridružila noseći u ruci, kao i svake večeri, viski s vodom. – Izvoli. Večeras si veoma tih – dodala je nasmešivši mu se.

– Pospan sam – odgovorio je srkućući piće.

– Previše čitaš.

– Da.

– Trebalo bi da malo smanjiš čitanje – nežno je dodala i pomilovala ga po tamnoj ruci, otvrdnuloj od starosti.

– Da – ponovio je.

– Sutra ćeš zabavljati Ramona, Helenu i tu slatku dečicu.

– Znam – smrknuo je klimnuo glavom.

– Federiki je poklonio kutijicu koja je nekada pripadala princezi Inka, bar mi je tako ispričala – rekla je i zagledala se u sunce na zalasku koje je, činilo se, natapalo more zlatom.

– Zvuči kao jedna od Ramonovih priča.

– Da, zar ne? – Zakikotala se. – Baš u njegovom stilu. Njegova mašta me neprestano iznenađuje.

– Princeza Inka, zaista.

– Fede veruje u to.

– Naravno da veruje, Marijana, jer ga obožava – odmahnuo je glavom. – Obožava ga, a on je svaki čas ostavlja. Nije dobro.

– Načo, nemoj. Zato si tako ćutljiv? Zbog Ramonovog načina života? Znaš da se to nas uopšte ne tiče. Ako njima ne smeta, onda ne bi ni nama trebalo da smeta.

– Misliš da je sve tako kako izgleda? – Zagledao joj se u oči. – Nisam baš siguran. U kostima osećam nešto.

– Ali kosti su ti stare, Načo, i čudim se da uopšte još išta osećaš u njima – rekla je i nasmešila se.

– Možda su stare, ženo, ali su još uvek dovoljno osetljive. Hoćemo li da se prošetamo plažom? – neočekivano je upitao ispivši piće.

Iznenadeno ga je pogledala. – Sada?

– Naravno. Mi starci moramo pokušavati dok još možemo. Možda nam je sutra poslednji dan života.

– Kakve su to gluposti, *mi amor*, ponekad si zaista težak. Ali, da, hajdemo u šetnju. Izućemo se, gacaćemo u moru i držati se za ruke kao nekada.

– Vrlo rado – odvratio je skidajući slamnati šešir i ljubeći je nežno u obraz.

– Ti stari romantiku – nasmejala se. Zar nisu prestari za takve igre?

Ramon je ušuškao Federiku. Primetio je da se kutijica nalazi na stočiću pored nje.

– Bojim se da će nestati kada se budem probudila – priznala je, a sneno lice zabrinuto se namrštilo.

– Ne brini, Fede, biće tu kada se probudiš. Niko ti je neće uzeti dok budeš spavala. Obećavam.

– To je najlepše što imam i ne želim da je izgubim.

– Nećeš – razuverio ju je i poljubio u čelo. – Jesi li primetila da pas senjore Barase večeras ne laje?

– Srećan je i umoran kao što sam i ja – rekla je smešeći se.

– Iscrpljen je.

– A sutra? Možemo li ga prošetati pre nego što krenemo u Kačagvu?

– Naravno da možemo – odgovorio je, nežno je pomazivši po mekanom obrazu. – Odvešćemo ga ponovo na plažu.

– Žao mi je senjore Barase.

– Zašto?

– Jer je tako tužna.

– Ali ona želi biti tužna, Fede.

– Želi?

– Da. Svako ima pravo izbora i može odlučiti hoće li biti srećan ili tužan.

– Ali mama mi je rekla da joj je muž umro...

– I u pravu je. Ali umro je pre deset godina. Pre nego što si se ti rodila. A to je bilo davno, zar ne?

– Ali Vančuko je bio tužan celog života.

– Istina je. Što ne znači da je trebalo da bude tužan. Ponekad je bolje nastaviti život nego ostati zarobljen u prošlosti. Ljudi bi morali da nauče nešto iz prošlosti i potom krenu dalje.

– A šta je senjora Barasa mogla da nauči iz svoje prošlosti? – upitala je zevajući.

– Da bi trebalo da se više brine za psa nego što toliko tuguje za mužem. Šta ti kažeš? – pogledao je i nasmejao se.

– Da – složila se sklapajući oči. Posmatrao ju je kako tone u svet princeza i magičnih leptira. Na dugim trepavicama odsijavala je svetlost iz

hodnika ulivajući joj nebesku lepotu. Njeno sitno blagorodno lice odisalo je velikodušnošću i iskrenošću i osetio je kako mu se grlo steže na pomisao da će morati da ih napusti. Teško mu je da prihvati tu odluku. Sagnuo se i ponovo je poljubio u čelo osećajući pod suvim usnama njenu baršunastu kožu, miris dečjeg sapuna i čiste kose. Poželeo je da je uzme u naručje i zauvek zaštititi od okrutne stvarnosti, koja će joj donositi samo razočaranja.

Pre nego što je otišao na spavanje, krišom se uvukao u Halovu sobu. S njim nije bio tako blizak. Tek mu je bilo četiri godine i gotovo ga nije ni poznavao. Zato je i bio više vezan za majku, a njega skoro da i nije primećivao. Nije mu potreban kao Federiki. Posmatrao je dečaka kako sisa palac ne ispuštajući plišanog zeku. Pravo otelovljenje anđeoskih vrlina. Kao da ga je sam bog stavio u krevet. Taj besprekoran ten, taj uzvišen i zadovoljan izraz lica. Pomilovao ga je po kosici i dečak se promeškoltio menjajući položaj, ali nije se probudio. Ramon se zatim tiho iskrao.

Krevet je bio hladan, iako je noć bila topla. Helena je spavala sklupčana na samoj ivici kreveta, od silne želje da bude što dalje od njega. Ramon je pak ležao na leđima potpuno miran, zagledan u ledenu mesečinu koja je milela po tavanici. Više se nisu prisećali grozničave poslepodnevne međuigre, a nisu to ni želeli. Ona se, kad god bi se setila, kajala i crvenela od srama, i zato se pretvarala kao da se ništa nije dogodilo. Osećala ga je do sebe, ne zato što se pomerao već zato što je među njima vladala takva napetost, da joj se činilo kao da neko treći pokušava da se ugura između njih. Bojala se da se pomeri ili proizvede neki zvuk, te je disala plitko ležeći ukočeno poput panja. Kada ih je san konačno savladao, bio je mučan i krhak. Ona je sanjala kako se vraća u Kornvol, ali ne uspeva da pronađe Polpero, a on opet kako stoji na plaži, dok se Federika davi u moru. Nije ništa učinio da bi je spasao.

5.

Kada se Federika probudila, bila je razočarana ugledavši gustu sivu maglu kako se mota iznad prozora isprečivši se jutarnjem suncu i učutkavajući ptice. Bilo je prohladno i vlažno. Majka joj je uvek govorila da se magla spušta na obalu zbog vrućine u Santjagu. Kad god je u glavnom gradu pakleno vruće, Vinju obavija magla. A ona ju je mrzela. Tako je tmurna. Onda je privukla svoju kutijicu i iznenada zaboravila na sumorno vreme. Otvorila ju je, potom iskrenula i prešla prstima preko kristala, presrećno zaključivši da leptirova krila još uvek trepere na svetlosti. Kada je Helena ušla u sobu tako ju je i zatekla, u potpunosti predanu Ramonovoj magiji iluzija, negde u planinama Perua.

Ona sama gotovo uopšte nije spavala. Ili je bar imala takvo osećanje. Kako bi se rešila težine i napetosti u glavi, popila je lek protiv glavobolje nadajući se da će brzo početi da deluju. Otišla je u Federikinu sobu u bademantilu i u pratnji Hala, koji je već bio obučen i igrao se novim vozicom. Kada ju je devojčica ugledala, ispijenog lica i s izraženim podočnjacima, odmah je upitala da li joj je dobro.

– Dobro sam, dušo – odgovorila je Helena prisiljavajući se na osmeh. Ali oči joj se nisu smešile. Ostale su tupe i bezizražajne. Devojčica se namrštila zatvarajući kutijicu.

– Ne izgledaš dobro, mama. Hoćeš li da ti spremim doručak? Gde je tata? – upitala je skačući s kreveta.

– Tata još uvek spava i najbolje je ne buditi ga. Hajde, obuci bademantil pa da siđemo i zajedno spremimo doručak? – predložila joj je mazeći Hala po sjajnoj kosici, kada je prošao pored nje oponašajući rad lokomotive. Federika ju je poslušala i zapitala se hoće li se otac setiti obećanja i odvesti je s Rastom na plažu. Nadala se da će se uskoro probuditi i da neće provesti celo jutro u krevetu, što se ponekad dešavalo. Odskakutala je niza stepenice, pa kroz predvorje u kuhinju. Hal je sedeo na podu i vukao vozic po pločicama od terakote, provlačeći se ispod stola i stolica, pričajući sam sa sobom i još uvek oponašajući rad lokomotive.

Federika je pomogla majci da postavi doručak u trpezariji. Kada je otac kod kuće, više ne ručavaju u kuhinji, što je engleski običaj, kojeg se Helena nije odvikla, već poput Čileanaca to praktikuju u trpezariji. Lidija je trebalo da dođe u deset sati da počisti kuću i pripremi ručak. Ramon je retko ulazio u kuhinju, za razliku od Helene, kojoj je kuhinja bila srce porodičnog doma.

Kada se probudio, Ramon je shvatio da je sam u nepoznatom krevetu i bilo mu je potrebno nekoliko sekundi da se seti gde se nalazi. A onda još nekoliko sekundi kako bi se s mukom prisetio ženine tuge. Pogledao je prema prozoru. Zaveses su plesale na hladnom povetarcu koji je dopirao s Pacifika donoseći sa sobom vlažnu maglu. Nije želeo da ustane. Atmosfera u kući gušila ga je. Bila je mučna. Poželeo je da se pokrije preko glave i zamisli da je negde daleko, na oblacima, daleko iznad magle i tuge koja se cedila niz zidove kao sluz. Ležao je prepustivši se težini u grudima, potiskujući nagon da ustane, spakuje svoje stvari i ode.

A onda je prepoznao ćerkine lagane korake. I težina u grudima pretvorila se u osećanje krivice. Provirio je ispod čaršava.

– Jesi li budan, tata? – upitala je. Ugledao je to slatko malo lice s velikim plavim očima kako ga posmatra sa iščekivanjem. I kako okice s nadom trepću. Išla je tiho da ga ne bi probudila za slučaj da spava i polako prilazila, kao stidljivi jelen koji ne zna je li zver u krevetu prijatelj ili neprijatelj. Spustio je čaršav kako bi se mogla uveriti da je budan i lice joj se odmah razvedrilo, a usta razvukla u oduševljen osmeh. – Pripremila sam ti doručak – ponosno je rekla. – Hoćemo li do plaže, bez obzira na maglu?

– Možemo iz ovih stopa – odgovorio je razvedrivši se na pomisao da će se odmah izvući iz kuće. – Povešćemo Rastu, može? A onda ćemo krenuti u Kačagvu.

– Mama kaže da će biti sunčano kada stignemo tamo – rekla je nestrpljivo skakućući s noge na nogu.

Kada je Ramon otišao u kupatilo, nastavila je da skakuće po sobi razvlačeći zaveses i raspremajući krevet. Navikla je da sređuje majčinu sobu, ali je bila i sama iznenađena kada je shvatila da s daleko većim zadovoljstvom sprema očevu. Odlučio je da doručkuje da je ne bi razočarao. Hal je u međuvremenu pojeo svoj doručak i tiho se igrao u dečjoj sobi, daleko više zainteresovan za vozić nego za oca. Sumnjičavo ga

je gledao jer je kao i sva mala deca osećao napetost između njega i majke, a Helena je sedela za stolom i pijuckala kafu. Primetio je da su joj oči crvene, a lice ispijeno. Ljubazno joj se nasmešio, ali tek kada je Federika doskakutala u trpezariju donoseći vruće kroasane, ispravila se i potrudila da odglumi kako se ništa posebno ne dešava.

Posle doručka Ramon je uzeo Federiku za ruku i poveo je niz ulicu do plaže, držeći Rastu na povocu. Devojčici više nije bilo važno je li sunčano ili maglovito. S ocem je. I sami su. Osećala se posebno i voljeno, a kutijicu je čvrsto stezala na grudi. Izuli su cipele. U poređenju s očevim velikim smeđim stopalima istraživača, njena mala ružičasta stopala delovala su neverovatno sitno i krhko. Zajedno su nastavili da šetaju plažom, a more im je kvasilo prste i prekrivalo ih penom. Pričao joj je o mestima koja je posetio i o ljudima koje je upoznao, a ona je zadivljeno slušala, moleći ga da joj ispriča još jednu priču, sve dok nisu krenuli prema Kačagvi, vozeći se obalom kroz maglu.

Na izlazu iz grada put se penjao u prelep seoski predeo. Zaobišli su mala sela i jarko obojene kućice s grubim i zardalim limenim krovovima, prozorima bez stakla, i mračnom unutrašnjošću. Tezge s voćem bile su svuda duž puta, a umorni konji lagano su se vukli prašnjavim stazama vukući kola. Vozili su ih vremešni Čileanci u pončoima. Mršavi psi njušili su suvu zemlju u potrazi za hranom, a deca umazanih lica igrala su se štapovima i praznim konzervama koka-kole, radoznalo se zagledavši krupnim crnim očima u automobil koji ih je brzo mimoišao. Put je bio prašnjav, a tu i tamo naleteli bi na poneku rupu. Posle nekog vremena zaustavili su se da se odmore i popiju nešto. Magla je počela da se diže i sunce je krenulo da se probija kroz nju. Senke vitkih stabala akacije tamnele su kako je svetlost iza njih bivala sve izraženija. Federika je sedela ispijajući veliku čašu limunade, a njen otac je jeo *empanadu*, pohovano meso. Tamnoputi mali Čileanci sedeli su u gomili, naslonjeni na belo okrečen zidić neke šupe. Posmatrali su nju i majku razrogačenim očima prekrivajući rukama usta kako bi mogli da šapuću. Želeli su da im se prikradu, dodirnu njihovu anđeosku kosu i uvere se od čega je stvorena.

Čim su Helena i Ramon izašli iz kuće koja je za nju predstavljala tugu,

a za njega razočaranje, bolje su se osećali. Kada je sunce krenulo da se probija kroz oblake i oni su počeli da se smeše jedno drugom, prepuštajući se veselom čavrljanju dece. Pošto se iz njenih očiju povukla napetost, a u obraze povratila boja, ponadao se da će možda promeniti mišljenje. Dobro će joj doći da na dve nedelje ode iz kuće.

* * *

Marijana i Ignasio su doručkovali u trpezariji jer zbog magle nije bilo baš prijatno da se jede na terasi. Estela je ušla noseći kafu i tost. Obučena u čistu plavu uniformu i sa sjajnocrnim kosom puštenom niz leđa podsećala je na ponija. Marijana je primetila da je nekako drugačija i napomenula je to mužu.

– Meni je ista – odgovorio je podižući glavu i gledajući je preko naočara. – Ista – ponovio je vraćajući se na veliku slagalicu kojom se zabavljao.

Marijana ju je posmatrala kako sipa kafu. Sigurno je nekako drugačija. Nije u pitanju kosa, jer je često pušta. Ne, nešto u vezi s licem. Našminkala se više nego obično. Obrazi su joj ružičasti, a oči blistaju poput vlažnih kamenčića. Miriše na sapun i ruže, a koža sija jer ju je premazala uljem. Nasmešila joj se i zapitala zašto se toliko trudila.

– Mislim da ima „prijatelja“ u Kačagvi – dobacila je Ignasiju, koga nimalo nije zanimalo služavkin privatni život. – Da, sigurno ima udvarača, Načo. Da mi je samo znati ko je? – zamišljeno je dodala gladeći bradu tamnim prstima. Primetivši kako je sumnjičavo odmerava, Estela se zarumenela i nervozno nasmešila te odmah okrenula bojeći se da gazdarica ne pogodi šta se događa.

Do podneva nebo je već bilo veličanstvene plave boje, a poslednje tragove magle odagnala je strahovita vrućina koja je vladala tog meseca decembra. Marijana je sedela na terasi, sklonivši se u senku, gde je tiho vezla pažljivo oslušujući ne bi li prepoznala zvuk automobila, dok je Ignasio u kući pisao pisma. Proverila je spavaće sobe i kupatilo i vratila se izuzetno zadovoljna. Nova služavka uradila je sve što joj je rekla ne zaboravljajući nijednu sitnicu. Zapravo, učinila je i više nego što je tražila! Dopalo joj se što je devojka preduzimljiva. Blagim zelenim očima pogledala je preko drvene terase u senci prema saksijama i visokim

palmama, koje su pravile hladovinu u kojoj je bilo prijatno odmarati se. Iako joj nije rekla, zalila ih je, što je značilo samo jedno – učinila je to po sopstvenom nahođenju. To ja zovem preduzimljivošću, zadovoljno je zaključila.

Kada je automobil počeo da se spušta peščanim putem u Kačagvu, Federika je otvorila prozor i proturila glavu. Bilo je to najlepše selo na obali. Niska drvena ograda, delimično zaklonjena bujnom zelenom paprati i palmama, okruživala je kućice sa slamnatim krovovima. Ponekad bi usamljeni visoki vodeni toranj, koji se izdizao ka nebu i hvatao kišnicu, bio jedini vidljiv dokaz da se iza tog prirodnog izobilja krije kuća. Bila je to prava oaza s palmama, akacijama i eukaliptusom. Njihov sladunjav miris mešao se s mirisom morske soli i grmova jasmína, oko kojih su pčele sa zadovoljstvom zujale. Prašnjavi put probijao se kroz *pueblo* i spuštao prema dugoj zlatnoj plaži i tamnoplavom moru. Kuća Ignasija i Marijane bila je najlepša u selu. Skrivena iza zelenih stabala, podsećala je na drvenu kolibu, a dugačka terasa nadvijala se iznad stena uz samu vodu. Unutra nije bilo mnogo nameštaja, a ton su davali tepisi jarkih boja i tamnogrimizne fotelje. Marijana je oduvek imala predivan ukus, a Ignasio je mrzeo pretrpanost. Često bi u žurbi porušio stvari s polica, koje je smatrao pretrpanim. Bio je naprasite naravi i samo ga je ona mogla umiriti. Čim bi primetila da mu se uši crvene svojim blagim glasom i nežnim rečima preduhitrla bi njegovu reakciju.

Kada je automobil prošao kroz kapiju i nastavio prašnjavim prilazom, Ramon je pritisnuo sirenu. Marijani je srce poskočilo, više od iznenađenja nego od oduševljenja, jer se zamislila i zaboravila da osluškuje. Pozvala je muža polako ustajući. Zbog godina više nije bila u stanju da odmah skoči na noge, kako je to radila dok je bila mlada žena, i krenula je kroz kuću prema njima da im poželi dobrodošlicu.

* * *

Estela je bila toliko nervozna da su joj se ruke lepile od znoja. Naslonila se na sudoperu i popravila bledoplavu uniformu. Prepoznala je uzbuđene dečje glasove, zvonki smeh senjore Marijane, dok ih grli i ljubi njihova oduševljena lica, a onda i dubok, hrapav glas don Ignasija. Načuljila je uši

ne bi li prepoznala glas Ramona Kampionea, ali ga je tiho čavrljanje odraslih glasova prigušilo. Nije čak znala ni kako zvuči.

Federika je odskakutala na terasu pokazujući baki kutijicu. Helena ju je nežno upozorila da bude strpljiva. Abuelita će joj kasnije u potpunosti posvetiti pažnju, čim porazgovara s tatom. Devojčica se na to poslušno povukla do mreže za spavanje, gde se sklopčala poput psa posmatrajući deku i baku kako veselo razgovaraju s njenim roditeljima. Hal je sedeo na majčinom krilu držeći voz i gurajući ga gore-dole po stolu. Posle nekog vremena dojadilo joj je da čeka i otvorila je kutijicu kako bi zavirila u svoj tajni magični svet.

– Koliko ćete dugo ostati? – upitao je Ignasio primećujući nestrpljenje u sinovljevim očima. Ramon je slegao ramenima i umorno pogledao prema mreži. Federika više nije slušala.

– Ne znam.

– Ostaćete za Božić, zar ne? – Marijana je upitala. – Verovatno niste nameravali da idete pre Božića? – zapanjeno je dodala.

– Naravno da ne – odvrtila je Helena ukočeno se nasmešivši.

– Zašto onda ne biste ostali ovde do Nove godine? Više ne znam ko sve dolazi, verovatno Felipe i Marija Lusija, te Rikardo s Antonelom. Niko mi više ništa ne govori, samo se svi iznenada pojave, kad kome to odgovara – dobacila je Marijana pretvarajući se da prigovara, a zapravo se oduševljeno smešila. Ramon je pogledao Helenu, ali njihova umetnost nemog komuniciranja davno je nestala zajedno s intimnošću.

– Vrlo rado – odgovorila je Helena misleći kako će deca više vremena provesti s ocem. Mogli bi se vratiti u Englesku i tamo započeti sve iz početka posle dočeka Nove godine, pomislila je i teško uzdahnula. Marijana je primetila napetost na njenom licu i oduševljenje joj je na trenutak nestalo. Okrenula je glavu prema mužu, koji je znao da joj pročitati misli, a da joj ne presretne pogled.

– Dobro – rekao je ozbiljno klimajući glavom.

U trenutku kada je neprijatna tišina počela da se uvlači među njih, Estela se pojavila na terasi s poslužavnikom na kom su bile poređane čaše i flaša *pisco soura*.⁶ Usredsredila se na hodanje bojeći se da se ne spotakne i ne padne i tako se osramoti. Ramon je skočio na noge da joj pomogne.

– Oprezno, teško je – rekao je uzimajući poslužavnik.

Podigla je glavu i pogledala ga ispod gustih, tamnih trepavica. – Hvala vam, don Ramone – odgovorila je nežnim glasom.

Nasmešio joj se i osetila je kako joj se stomak prevrće, a obrazi gore. Ponovo je spustila pogled. Lice joj je bilo tako glatko, tako nedužno i velikodušno, da je odmah pozeleo da ga dodatno prouči. Znao je, međutim, da ih Helena i roditelji posmatraju te je sa žaljenjem odvojio pogled, okrenuo se i spustio poslužavnik na sto. Kada se okrenuo da je ponovo pogleda, služavka je nestala u kući ostavljajući za sobom samo blagi miris ruža.

Sipao je tradicionalno čileansko piće od limuna i *pisca* i dao svima čašu. Kada se vratio na mesto, primetio je da se služavka ponovo pojavila s dve šolje soka od pomorandže za decu.

– Estela je nova – tiho je rekla Marijana. – Predivna je. Sećate se Konsuelo? – Odsutno je klimnuo glavom krišom prateći mladu ženu, koja se ljupko kretala terasom. – E pa, dobra stara Konsuelo je umrla prošlog leta. Bila sam na ivici živaca, zar ne, Načo? Nisam znala gde da tražim novu.

– Kako ste je onda pronašli? – upitala je Helena, presrećna što su ponovo počeli da razgovaraju.

– Pa, pronašla ju je porodica Mendoza, koja ima letnjikovac u Zapaljaru. Estela je nećaka njihove služavke Esperanse. One koja škilji, sećate je se – objasnila je i dodala: – jedna stara Esperansa.

– Znači, zadovoljni ste Estelom? – upitala je Helena, sklanjajući kosu s Halovog čela i ljubeći njegovu mekanu kožu.

– Veoma. Efikasna je, vredna i uopšte ne pravi probleme.

– Za razliku od Lidije – nasmejala se Helena. – S njom uvek nešto nije kako treba. Ako nisu u pitanju njena leđa, onda su to prednjica, stopala ili gležnjevi koji neprestano natiču od vrućine. Jedva može da se kreće kućom, a kamoli da je čisti. Moja dobra Federika sve radi umesto nje!

– Nije moguće! – Ignasio je zaprepašćeno uskliknuo.

– Pa, voli da radi – brzo je dodala Helena.

– Tako je, tata – rekao je Ramon. – A Helena je dobra majka. – Pogledao ju je s nadom da će joj izmamiti osmeh. Ali, usne su joj ostale

stisnute. Pravila se da nije ništa čula.

– Naravno da je dobra majka – kazala je Marijana. – Fede, dođi ovamo i pokaži mi tu svoju predivnu kutijicu. – Devojčica se odmah izvukla iz mreže i dotrčala.

– I ja želim da je vidim – rekao je Ignasio, privlačeći je k sebi u krilo.

Federika je spustila kutijicu na sto. – Nekada je pripadala princezi Inka – započela je ozbiljnim glasom i zatim melodramski zastala polako podižući poklopac. Na njeno oduševljenje, deda je ostao bez daha i privukao je kako bi je bolje pogledao. Prstom je podigao naočare i zagledao se.

– *Por Dios*, Ramon, gde si pronašao ovo blago? Sigurno vredi čitavo bogatstvo?

– Dobio sam je u Peruu – odgovorio je, na šta je devojčica zadrhtala s ponosom.

– U Peruu, je li? – Prstima je prešao preko kristala.

– To je magična kutijica, abuelito – reče Federika.

– Vidim! Evo, ženo, pogledaj! Predivna je! – Gurnuo ju je prema Marijani, a Helena je osetila grižu savesti što joj sama nije posvetila toliko pažnje.

– Dušo, prelepa je – odvratila je Marijana s divljenjem.

– Ako je iskrenete, krila će zatreperiti. Gledajte! – I privukavši kutijicu k sebi, Federika ju je podigla i naginjala s jedne na drugu stranu. Svi su bili zadivljeni.

– Potpuno si u pravu – rekla je Marijana, odmahujući s nevericom. – Nikad još nisam videla nešto tako lepo.

– Tata, mogu li da im ispričam priču? – Ramon je klimnuo glavom i tako je devojčica, uzbuđeno ih posmatrajući svojim krupnim plavim očima, počela da prepričava legendu. Svi su je tiho slušali, dok je ponavljala očeve reči.

Estela se skrivala iza balkonskih vrata gledajući Ramonovo neobrijano lice kako se s ljubavlju smeši Federiki. Bio je zgodniji u stvarnom životu nego na fotografijama i svojom pojavom ispunjavao je celu kuću. Opčinjeno je stajala u senci, nepokretna poput mermernog kipa, i uživala u pogledu, a misli su joj odlutale u svet mašte.

Posle večere, kada su deca otišla na spavanje, otac i sin poneli su piće i spustili se do plaže, gde su hodali kroz penušavu vodu, isto onako kako je Ignasio činio prethodne noći sa ženom. Nebo je bilo vedro i mirno, a more obasjano svetlucavim mesecom koji je iznad njega nečujno plutao. Isprva su razgovarali o nevažnim stvarima, o Ramonovoj poslednjoj knjizi i najnovijim pustolovinama, a onda je Ignasio ispio piće i stao ispred njega.

– Šta se događa, sine? – upitao je bez okolišenja.

Ramon je bio iznenađen. Nije znao šta da mu kaže. – Napušta me, tata.

Ignasio je stao kao ukopan. – Napušta te? – S nevericom je ponovio.

– Da.

– Zašto?

– Više me ne voli.

– Gluposti! Samo čezne za pažnjom. To je bar očigledno. Šta je još u pitanju?

Ramon se vrpeljio skupljajući nožnim prstima pesak u gomilice. – Kaže da nisam tu kada sam joj potreban.

– Tako znači.

– Želi da se promenim.

– A zašto to ne možeš da učiniš?

– Ne mogu.

– Previše si sebičan – smrknuto je kazao njen otac.

– Da. Sebičan sam.

– A deca? – Ramon je slegnuo ramenima. – Voliš ih, zar ne?

– Da, volim ih, ali...

– Ali? Ne može postojati „ali“ kada su ona u pitanju, sine. Potreban si im.

– Znam. Ali ja ne mogu biti ono što oni žele.

– Zašto ne možeš?

– Ja jednostavno ne mogu da budem porodičan čovek, tata. Nisam stvoren za to. Čim dođem kući, spopadne me užasno osećanje sputanosti i poželim ponovo da odem. Jednostavno moram da budem u pokretu. Moram biti slobodan. Ne mogu da se vežem za jedno mesto. – Ostao je bez glasa.

– Odrasti, pobogu – grubo je rekao otac izgubivši strpljenje.

Ramon se ukočio i činilo mu se da je opet onaj mali dečak koga grde.

Neko vreme su stajali i u tišini posmatrali jedan drugog, a onda su polako krenuli nazad prema kući, svaki prepušten svojim mislima. Više nisu imali šta da kažu. Ramon nije mogao da objasni taj strah od dužeg boravka u kući koji ga je mučio, a Ignasio je znao da njegov savet nije dobrodošao.

Kada je Ramon predložio Heleni da spava u susednoj sobi njoj je laknulo i zahvalno mu se nasmešila. Nije joj ispričao za razgovor s ocem, jer mu više nije bila saveznik. Sada su samo stranci. Pristojni stranci koji se drže na distanci više ne verujući jedno drugom.

Uvukao se u krevet. Osetio je miris lavande, tuberoze i iznenada se setio Estele. Zamislio je njene ruke kako nameštaju krevet i stavljaju cveće u vazuu. Nije imalo smisla potiskivati želju, kako je to nekada radio, pre nego što mu je prevara postala način života. Tada nije žudeo ni za jednom drugom sem za Helenom. A ona ga je volela kao niko do tada. Znao je da zažmuri i bude s njom, a kasnije je naučio da žmuri i bude s nekom drugom. I tako je sada žmurio i u mislima prizivao Estelu. Njeno stidljivo i pomalo plašljivo lice, ali i odvažno. Njene drhtave usne preklinjale su da budu ljubljene, a njena koža otkrivala je čežnju koja je plamtela u njoj poput ognja. Gde li joj se nalazi spavaća soba? Da li bi bila iznenađena da ga ugleda na pragu? I skoro je ustao iz kreveta da je potraži, a onda je rekao sam sebi da ne pravi gluposti. Drugo je bilo to činiti na putovanjima, kada je sam sa svojim tajnama, ali ne i ovde, u roditeljskoj kući. Uzdahnuo je i okrenuo se na leđa. Hladan povetarac uvlačio se kroz otvore na drvenim žaluzinama, ali je u preponama osećao vrućinu, nemir i žudnju.

A onda je učinio ludost. Ustao je i otišao na plažu. Obasjan srebrnkastom svetlošću skinuo je peškir i nag ušao u more. Hladna voda rashladila je čula oduzimajući mu dah i plivao je sve dok stopalima više nije mogao da dodirne dno. Zapravo, dok mu se telo nije toliko smrзло da više nije osećao žudnju. Onda se okrenuo na leđa i laganim zaveslajima ruku održavao se na površini. Pogledao je u mračno nebo i zapitao se šta se krije iza zvezda. Nastavio je da pluta nošen strujom, sve dok nije zaboravio na očeve upozoravajuće reči, sve dok u tišini vodenog kreveta nije prestao da se brine. Misli su mu otupele, a srce postalo hladno i bezosećajno. Kada se na kraju okrenuo, shvatio je da se udaljio više nego što je hteo i mahnito

je zaplivaao prema obali, iznenada se prisećajući priča, kojih se naslušao kao dete, o muškarcima koji su nestajali u moru. Srce mu se primirilo tek kada je konačno dodirnuo dno. Počeo je da gaca prema obali, zahvalan što je ostao živ.

Estela je zabrinuto stajala na terasi pretražujući plažu u potrazi za njim. Nestao je u moru. Nije mogla da zaspí znajući da i on spava pod istim krovom. Telo joj je drhtalo od želje koju je jedva kontrolisala, i zato je odlučila da izađe na terasu kako bi udahнула svež vazduh i pročistila misli. I tada ga je ugledala kako se šeta plažom, skida peškir i nag ulazi u more. Morala je da se čvrsto uhvati za balkonsku ogradu da ne bi krenula za njim i priznala mu šta oseća. Prošlo je nekoliko minuta, ali nije se vratio. I ona je čula kako su ljudi nestajali u hladnoj vodi, pa je osetila neprijatnost na samu pomisao da se to može i njemu dogoditi.

S olakšanjem je, međutim, konačno prepoznala tamni obris kako izlazi iz vode. Živ je. Živ i zdrav. I ponovo je duboko udahнула. Skrivena u tami, posmatrala ga je kako podiže peškir i grubo se briše, a potom ga ležerno obmotava oko vrata i kreće nazad prema kući. Gledala ga je kako ide prema njoj, nesvestan da ga radoznalo prati, grozničavo upijajući svaki delić njegovog nagog tela. Kada se približio priljubila se uza zid zaustavljajući disanje. Čim je nestao u kući, srušila se na drveni pod i spustila glavu u ruke. Zar je luda? Šta će pomisliti o njoj?

Kada se uvukao pod čaršav, bio je rashlađen i manje uzbuđen. Zažmurio je i oslušnuo sopstveno srce. Usporavalo je rad, disanje je postajalo ravnomernije i on je polako tonuo u san.

Estela se vratila u sobu jednako uzbuđena i legla na krevet još uvek mučena mislima o njemu.

6.

Sledećeg jutra probudili su ga glasovi Federike i Hala, koji su se igrali napolju. Ostao je da leži i pilji u žaluzine i bistre snopove svetlosti koji su prodirali kroz proreze u drvetu tražeći ga. Setio se Estele i s uzbuđenjem odmah ustao iz kreveta. Otvorio je prozore i prepoznao ćerkin uzbuđen glasić na terasi, te smiren i strpljiv glas njene majke. Obukao je kratke pantalone i majicu, i bos je izašao u osunčan hodnik. Primetivši da je ostatak porodice napolju, krišom je otišao do kuhinje nadajući se da će tamo zateći Estelu. Bio je, međutim, razočaran. Kuhinja je bila zamračena i tiha. Ipak, znao je da je bila u njoj, jer je hleb stajao na stolu, a povrće bilo poslagano u uredne gomile na kredencu. Osetio je miris ruža izmešan s nečim njemu nepoznatim. I poput životinje onjušio je vazduh. Ali, nije se pojavila. Nezadovoljan je ušetao u dnevnu sobu prateći miris, koji je bivao sve jači i srce mu je uzbuđeno zalupalo kada je shvatio da se nalazi negde blizu nje.

– *Buenos días*, don Ramon – obratio mu se glas iza leđa. Okrenuo se i video je kako kleči i menja ploču. Primetivši otkrivenu butinu i lepo zaobljen gležanj pozeleo je da je dodirne.

– *Buenos días*, Estela. – Obrazi su joj se zarumeneli. Nasmehio se i nastavio da je posmatra, sve dok nije bila prisiljena da okrene glavu. Drhtavom rukom spustila je iglu gramofona na ploču i glas Keta Stivena odjeknuo je prostorijom. – Plešeš li, Estela? – Ustala je i zbunjeno ga pogledala.

– Ne, senjor – odgovorila je nervozno trepćući ispod dugih trepavica.

– Ja volim da plešem. – Prepustio se radosti u srcu i počeo da se kreće u ritmu muzike. Nasmehila se. Kada se nasmeši, celo lice joj se rascveta, pomislio je. Zubi su joj bleštavobeli, ten boje čokolade, a svileni crni kosa skupljena u pletenicu padala je niz leđa. Nesigurnom rukom uhvatila je jedan nestašni pramen i smestila ga iza sitnog uva. Osetivši kako prati svaki njen pokret, ponovo je pocrvenela. – Dopada ti se ovde? – upitao je pokušavajući da je navede na razgovor.

– *Si*, don Ramon.

– Majka mi kaže da veoma dobro radiš svoj posao.

– Hvala – rekla je i ponovo se nasmešila.

Razoružala ga je šarmom svog blistavog lica. – Predivna si kada se smešiš. – Prepoznala je čežnju u njegovom glasu i zadrhtala znajući kako neće moći da prikrije svoju.

– *Gracias*, don Ramon – odgovorila je promuklim glasom i oborila oči koje bi je zapekle kad god bi zatreptala.

– Ti si mi namirisala sobu lavandom? I stavila cveće?

– *Si*, senjor – odgovorila je bez daha, gotovo se gušeći njegovom blizinom. Osećala je njegov miris.

– Prelepo je. Hvala ti. – Gledao ju je kako se vrpolti razmišljajući da li da ode ili da ipak ostane. Znala je da bi trebalo da završava poslove u kuhinji, ali bila je nesposobna da se pokrene. Oblizala je suve usne. Približio joj se, ona je zadržala dah i preplašeno ga pogledala.

– Privlačim te, zar ne? – tiho je upitao osetivši kako joj se miris znoja probija kroz pamučnu uniformu.

– Privlačite me, don Ramon – prošaputala je i osetila kako je nešto steže u grlu.

– Želim da te poljubim, Estela. Toliko želim da te poljubim – rekao je primičući joj se centimetar po centimetar. Bučni talasi prikrili su žamor na terasi i postao je svestan samo sebe, nje i tužne pesme Keta Stivena „Oh, baby, baby, it's a wild world“, čiji je glas odzvanjao sa izgrebane ploče u pozadini.

– Tata, hoćemo li uskoro poći na plažu? – Federika je iznenada utrčala u sobu, zadovoljna što ga je pronašla budnog i obučenog. Stao je kao ukopan, Estela se ukočila a onda se graciošnoću pantera iskrala u hladno svetilište kuhinje, gde se naslonila na sto i počela da hladi kuvarom. Srce joj je tuklo poput preplašene ptice, a noge se tresle kao da je tek prohodala. Osetila je kako joj se znoj cedi niz leđa i klizi između grudi. Uzbudivala ju je pomisao da i on nju želi, ali se istovremeno i bojala znajući da ne bi trebalo da spava s oženjenim muškarcem, naročito kada mu žena i deca borave u istoj kući. Mogla bi izgubiti posao. Sem toga, bila je svesna da prema njoj oseća samo

požudu, da želi da vodi ljubav i onda je odbaci vraćajući se bračnom krevetu. Ali nije joj bilo važno. Jednu noć, pomolila se u sebi. Dragi bože, daj mi jednu noć i do kraja života biću dobra. Nije mogla sebi da pomogne. Osećala se nemoćnom da se odupre želji. Nagnula se nad sto i počela da secka povrće kako bi se bar malo smirila.

Ramon je nevoljno krenuo za ćerkom i seo za sto. Bilo mu je drago što može da prikrije uzbuđenje koje ga je mučilo u pantalonama. Sipao je kafu i tost premazao puterom. Helena je sedela na drugom kraju terase s njegovom majkom i Halom. Iako je delovala srećnije i opuštenije nije to primetio, u glavi mu je bila samo Estela i smišljao je kako da ugrabi priliku i s njom vodi ljubav.

Federika je sedela na stolici odmah do njega nestrpljivo mlatarajući nogama. Spustila je kutijicu na sto i neprestano je otvarala i zatvarala, okretala i naginjala na stranu, dok je on bio rastresen i nije joj posvećivao potrebnu pažnju.

– Dobro jutro, sine – pozdravio ga je Ignasio, obučen u široke pantalone boje slonovače i nebeskoplavu košulju kratkih rukava, sa slamnatim šeširom nabijenim na glavu. – Pomislio sam kako bismo danas mogli otići na ručak u Zapaljar i onda se odvesti u Papudo. Znam da neko ovde želi na jahanje – dobacio je i veselo se nasmejavao kada je Federika skočila sa stolice i pojurila mu u susret.

– Da, molim te! – uskliknula je zagrlivši ga oko struka. Potapšao ju je po kosici i skinuo šešir kako bi se rashladio. Bilo je vruće, a u vazduhu se mogao osetiti miris eukaliptusa.

– To je odlična ideja, Načo – rekla je Marijana. – Deci će se sigurno dopasti. Hoćeš li na sladoled, Hale? – upitala je dečaka, koji se igrao punom kutijom igračaka, koje je uvek čuvala u kući za unučiće. Klimnuo je glavom, a onda se ponovo posvetio igri.

– Odvešću Fede na plažu – rekao je Ramon, uopšte ne nameravajući da ide u Zapaljar. Odlučio je da posle podne vodi ljubav sa Estelom.

– I ja idem s tobom, Ramone – obratila mu se majka. – Dobro bi mi došla šetnja. Hoćeš li ti moći da ostaneš sama, Helena?

Helena joj se nasmešila i klimnula glavom. – Biću s Halom. – Nadala se da će Ramon obavestiti roditelje o njihovoj odluci, jer nije imala hrabrosti

da im to sama saopšti. Posmatrala ih je kako ulaze u kuću. Dobro se naspavala i probudila se vedro raspoložena. Kuća Marijane i Ignasija bila je udobna i prijatna. U njoj nije bilo ni traga od napetosti, koja se već odavno upila u zidove njihovih kuća u Vinji. Ovde se osećala slobodnom. Svako je dobio svoju sobu, što znači da ima slobodu. Ramonova pojava kao da se u prisustvu njegovih roditelja nekako razvodnila. Ne izgleda tako veliki i preteći kao kada je nasamo s njom. Opustila se u stolici i setila Polperoa.

Ramon i Marijana su šetali, dok je Federika skakutala igrajući se s talasima što su se razlivali po obali. Bilo je rano i ljudi još nisu prekrili pesak svojim peškirimima i telima premazanim uljima, pa su zapravo imali plažu samo za sebe.

– Tako mi je drago što si se vratio, Ramone – rekla je majka s oduševljenjem. Skinula je sandale i na prstima su blesnuli crveni nokti koji su dok je koračala upadali u pesak. – Nedostaješ nam. Ali, poznajem te i razumem – dodala je s tugom u glasu – pa se ne žalim. Pružaš nam takvo zadovoljstvo.

– Mama – odgovorio je hvatajući je za ruku – i meni je drago vas da vidim. Ne znam zašto ne mogu dugo da se zadržim. Nešto mi jednostavno uvek govori da nastavim dalje.

– Znam. To je ta tvoja kreativnost, *mi amor* – kazala je kao da time opravdava svaki njegov postupak.

– Da sam se bar oženio s nekom poput tebe – uzdahnio je.

– Helena te razume više nego što misliš. Dobro bi vam došlo da zajedno nekuda otputujete. Juče mi je izgledala napeto, ali danas joj se boja vratila u obraze. I čini mi se srećnijom.

– Da? – rekao je, iako je gotovo nije ni pogledao.

– Da, deluje mi srećnije. Znaš da joj je svaki put kada se vratiš potrebno malo vremena kako bi se privikla. Moraš biti strpljiv i ne možeš očekivati previše.

– Da. – Bilo mu je drago što joj otac nije ništa rekao o njihovom razgovoru. Znao je da joj sam mora priznati istinu. Sam joj mora reći da ga Helena napušta, da napušta Čile i započinje novi život na drugoj strani sveta. Ali je i bio svestan da će joj srce pući kada shvati da neće gledati unučice kako odrastaju, a nije mogao ni da podnese pomisao da je povredi.

Bila je presrećna što su ih doveli i još nije bio povoljan trenutak da joj to saopšti. Nasmehio se.

– Mama, hoće li ti smetati ako ne pođem s vama u Zapaljar? Umoran sam i voleo bih da neko vreme budem sam. Znam da me ti razumeš bolje od ikoga. Želim malo tišine bez dece – oprezno je izjavio naučivši tokom godina kako da je obrlati.

Prikrila je razočaranje. – Pa, budući da ćeš provesti toliko vremena s nama, dopustiću ti – nasmejala se.

– Četiri nedelje – kazao je.

– Zar zaista ima još toliko do Nove godine? – Bila je zapanjena. – Ne, sigurno manje, *mi amor*, jer smo već u decembru.

– Pa skoro četiri nedelje.

– Šta si deci kupio za Božić?

– Ništa – priznao je. On i Helena bili su toliko zaokupljeni sopstvenim problemima da su Božić u potpunosti smetnuli s uma.

– Fede si poklonio onu zapanjujuću kutijicu i mislim da je toliko srećna da joj ništa drugo neće biti važno – kazala je prisativši se neverovatne lepote tog čudesnog predmeta.

– Oh, Helena im je nakupovala gomilu poklona i bar u tom pogledu ne oskudevaju – nasmejao se.

– Srećnici. Biće to predivan Božić, videćeš – rekla je stegavši mu ruku.

Federika je bila razočarana kada je čula da im se neće pridružiti na ručku u Zapaljaru i jedva se uzdržala da ne zaplače. Heleni je, u jednu ruku, laknulo i radovala se što će provesti neko vreme bez njega jer ju je njegova pojava uznemiravala, ali u drugu ruku, privlačio ju je kao magnet i protiv njene volje. Morala je da bude u njegovoj blizini, ako ni zbog čega drugog a ono da ga natera da reaguje na njenu odluku. Ignasio mu je ironično dobacio kako je već tri meseca proveo sam, ali posle razgovora od prethodne noći znao je da mu treba vremena, ne da bude sam već odvojen od žene i to ga je rastužilo. Preostalo mu je samo da se nada kako će se probuditi i shvatiti da je vredno truda spasiti brak.

Ramon je posmatrao automobil kako nestaje niz peščani puteljak i mahnulo Federiki, koja mu je čežnjivo odmahivala svojom ručicom.

Bilo je pakleno vruće. Podnevno sunce pošteno je peklo i rukavom je obrisao znoj sa čela te krenuo nazad u kuću. Otišao je odmah u kuhinju da potraži Estelu, ali nije bila tamo. Požurio je na terasu, dok mu je srce uzbuđeno tuklo, ali ni tamo je nije našao. Nestrpljivo je pogledom pretražio dnevnu sobu. Nije nameravao da izgubi ni jedan jedini trenutak. Kada je naposljetku krenuo hodnikom prema svojoj sobi, čuo je kako istresa čaršave tiho pevušeći.

Zastao je na pragu, a ona je iz straha poskočila i okrenula se. Niko joj nije rekao da don Ramon neće ići u Zapaljar sa ostatkom porodice. Ostala je na mestu kao ukopana, preplašeno i zbunjeno gledajući u njega. – Don Ramone, uplašili ste me – priznala je pokušavajući da normalizuje disanje. Uхватила se rukom za vrat kako bi se oslobodila zagušujućeg osećanja.

– Izvini. Nisam hteo da ti se prikradem s leđa. Nisam znao da si ovde.

– Kasnije ću vam spremi sobu. – Spustila je čaršav, zaobišla krevet i pošla da izađe iz sobe.

– Da, možeš je kasnije spremi. – Uхватио ju je za nadlakticu i zaustavio je. Ponovo je ostala bez daha. Zatim ju je uхватио za obe ruke i pritisnuo uza zid. Grudi su joj se podizale i spuštale, a kap znoja stajala je na nežnoj koži u udubljenju između njih. Spustio je prst i obrisao je.

– Jesi li nervozna? – Smeđim očima zagledao se u njeno uzbuđeno lice.

– Oženjeni ste – izgovorila je bez razmišljanja.

– Samo na papiru, Estela – tužno je rekao i usnama nežno dodirnuo njene. Progutala je pljuvačku koja joj se nakupila u grlu pokušavajući da se oslobodi stezanja, i sklopila oči. Poljubio joj je vlažnu kožu vrata klizeći jezikom prema uvu. Bio je slan i mirisao je na ruže. Ruke su same krenule ka donjem delu haljine i uvukle se ispod nje, a prsti prošetali nežnim oblinama butina i bokova. Zadržala je dah. Prepustila se njegovom milovanju i osetila kako joj je telo malaksalo i kako se opušta. O takvim trenucima čovek može samo da sanja, a ona je odlučila da makar i na ovaj način dođe do uživanja. Već sutra ga možda više neće biti. Osetila je njegovu grubu bradu na vratu i na trenutak se zbunila, a kada su njegove usne počele da strastveno ljube njene, shvatila je da se njegovi prsti poigravaju ivicom njenih gaćica i miluju vlažnu kožu gornjeg dela butina. Kada je jezik počeo da istražuje nežnu unutrašnjost usta, u potpunosti je

zaboravila na sebe. Prstima joj je odmakao gaćice i pronašao jezgro u kojem je čamila njena žudnja, jezgro koje je čeznulo za dodirom. Ostali su priljubljeni uza zid, teško dišući, sjedinjeni, a uzbuđena tela kupala su se u znoju. Napipao je njena baršunasta, najosetljivija mesta i s uživanjem gledao kako joj kapci podrhtavaju poput leptirovih krila, dok se prepuštala njegovim dodirima.

Spustio ju je na krevet i podigao haljinu preko glave otkrivajući kožu boje čokolade i bujne grudi. Već je zamišljao njeno telo u snovima punim uzbuđenja i nije bio razočaran onim što je ugledao. Nežno joj je skinuo gaćice i sa zadovoljstvom ju je posmatrao. Otvorila je oči i pogledala ga omamljena od naslade. Kapci su joj bili teški i napola spuštjeni. Više joj nije bilo neprijatno. Napustila ju je i stidljivost. Pohotno je čekala da radi s njom šta god poželi. Skinuo je košulju i pantalone i stao ispred nje pokazujući svoje nago telo u punoj lepoti, a ona ga je s divljenjem pratila pogledom. Lice joj je bilo rumeno, usne grimizne od njegovih poljubaca. Bila je predivna i njena lepota pomogla mu je da zaboravi na bračne probleme. Uživao je u njoj u potpunosti joj se prepustivši.

* * *

Ležali su isprepletenih tela na neraspremljenom krevetu, a osvetljavala ih je drhtava sunčeva svetlost što se probijala kroz zatvorene žaluzine, koje su branile vrućini da se uvuče u sobu. Osećao je prijatan bol u preponama i usporavajući ritam otkucaja srca. Pogledao je u njeno rumeno lice i dugačku kosu boje ebanovine, koja mu se rasprostrla po grudima poput širom otvorene lepeze. Primetila je da je posmatra i nasmešila mu se. Prešao je rukom niz njena gola leđa, a prsti su mu se odsutno poigravali. Posle vođenja ljubavi gotovo istog trenutka poželeo bi da se reši svake žene s kojom bi bio, ali ona je bila nekako topla. I želeo je da ostane.

– Prijatno je ležati kraj tebe – na kraju je priznao.

Bila je opijena ljubavlju. – Hvala, don Ramone – odgovorila je poželevši da se ovo popodne nikad ne završi. Čula je otkucaje u njegovim širokim grudima i osetila njegovu kosu na licu. I on je bio mekan i topao. Želela je to da mu kaže, ali uprkos fizičkoj bliskosti znala je da zauzimaju različita mesta na društvenoj skali, te je samoj sebi rekla da ne govori kada je niko ne pita.

Federika je gore-dole jahala plažom, a Helena joj je čak dopustila da sama kaska, dok je ona vodila Halovog ponija za uzde. Papudo je bio lepo ribarsko mestašce s pogledom na more, koje se nalazilo u podnožju Plavih planina prekrivenih maglom. Marijana im je kupila sladoled, dok je Ignasio sedeo u senci eukaliptusa, slagao pasijans i pio kafu čuvajući Federikinu dragocenu kutijicu. Helena je uživala u ručku u Zapaljaru, a deca su ih opčinila svojim bezazlenim razgovorom i smehom, i gotovo se uopšte nije setila Ramona.

Ali, zato Federika nije mogla da ga izbac i iz glave. Nedostajao joj je. Želela je da je gleda dok jaše i setila se kako joj je jednom napravio predivan dvorac u pesku, ukrašen belim laticama i školjkama. Kada su se ugurali u automobil da se vrata kući na čaj, razvedrila se znajući da će ga ponovo videti.

Ramon je sa Estelom dva puta vodio ljubav jer je ona, kao na nekoj gozbi, nudila razne poslastice koje nije uspeo u potpunosti da isproba prvi put. Kada je zadovoljio požudu i radoznalost, uvukao ju je pod tuš ne obazirući se na njen smeh i na to što se bunila. Nevoljno su dopustili vodi da im s tela spere tragove vođenja ljubavi. Tek kada se obrisao peškirom, bacio je pogled na sat. Bilo je kasno posle podne. Njegovi samo što se nisu vratili. Rekao joj je da presvuče uniformu, koja je bila izgužvana i prekrivena mrljama od znoja. Uspaničila se shvativši u kakvom je stanju soba i prisativši se svih poslova koje još nije obavila, a koji bi mogli izneti na videlo šta je zapravo radila. A on je izašao na sunčanu terasu, seo, uzeo očevu knjigu i počeo da je čita sa zadovoljnim izrazom lica, koji je ublažio njegove grube crte.

Estela je odjurila u svoju sobu, na brzinu je isplela kosu u pletenicu, presvukla se u čistu uniformu i stavila nekoliko kapi kolonjske vode. Zatim je otrčala da spremi sobu. Nije imala vremena da razmišlja o prijatnom poslepodnevu, opuštenom i senzualnom vođenju ljubavi, ili pak o strasti u odnosu na koju je sve drugo bilo nevažno i beznačajno. Kada je prepoznala glasove dece i kada su se ulazna vrata naglo otvorila, uzviknula je znajući da očekuju čaj, koji još nije ni počela da kuva.

– Tata, sama sam jahala ponija! – povikala je Federika i odmah mu potrčala u susret. Bio je dobro raspoložen i stavio ju je na koleno.

– Sasvim sama, pametni majmunčiću moj – uzviknuo je i nasmejao se poljubivši je u vruć obraz.

– I Hal je jahao, ali njega je mama vodila, jer je još i suviše mali da jaše sam. Abuelito mi je čuvao kutijicu. Čuvao ju je celo poslepodne – ponosno je izjavila spuštajući je na sto.

– Nadam se da je nećeš negde zaboraviti jednog dana.

– Tata! *Nikad* je neću izgubiti. – Bila je zapanjena što mu je uopšte palo na pamet da bi i na sekundu mogla da zaboravi na svoje najdragocenije blago.

– Fede je jahala bez ičije pomoći – dodala je Marijana polako se dovlačeći na terasu i hladeći se lepezom.

– Izgledaš iscrpljeno, mama. – Milo joj se nasmešio.

– I jesam, Ramone. Bilo je vruće i zamorno, ali smo se divno proveli i mnogo si nam nedostajao, *mi amor* – izgovorila je spuštajući se u udobnu stolicu.

– Pa, ovde je bilo poprilično tiho – odgovorio je zevajući. – Celo poslepodne sam čitao tatinu knjigu. Nije tako loša.

– *Me alegro.*⁷ – Uzdahnula je. – Sigurno si se odmorio.

– A šta kažeš da nas dvoje predveče odemo na kupanje pre spavanja? – predložio je ćerki, iznenada poželevši da nadoknadi što nije bio na ručku.

– Da, molim te – oduševljeno je pristala. – Abuelito opet može da mi pričuva kutijicu – dodala je gledajući ga kako izlazi na sunce s naherenim slamnatim šeširom. – Je l' tako, abuelito?

– Šta to, Fede? – Ignasio je razrogačio oči pretvarajući se da je zapanjen i devojčica se zakikotala. Obožavala je kada pravi grimase.

– Možeš da mi pričuvaš kutijicu dok plivam s tatom – kazala je.

– Pazi da te krokodili ne pojedu.

– U moru nema krokodila – uzvratila je kroz smeh.

Estela se pojavila noseći poslužavnik s čajem, tortom i keksom. Ramon joj je pomogao da sve to stavi na sto. Pogledi su im se sreli i među njima je na trenutak sevnula zaverenička iskra. Izgledala je isto kao rano tog jutra,

sem što su joj se usne razvlačile u zadovoljan osmeh, koliko god pokušavala da to prikrije.

– Mislim da Estela ima ljubavnika u selu – prokomentarisala je Marijana, kada se povukla u kuću.

– *Dios*, Marijana, pa šta onda? – odvratio je Ignasio dok je sekao tortu.

– Oh, pa ništa, Načo, jednostavno bih volela da znam ko je u pitanju. – Uzela je šolju i tanjirić i pružila ih Heleni, koja je s Halom upravo izlazila iz zamračene dnevne sobe.

– Otkud ti to da ima ljubavnika, mama? – dobacio je Ramon zabavljajući se.

– Jer blista. Žena to može da oseti. Vidim to u načinu na koji hoda. I u pogledu.

– Baš si pravi đavo – nasmejao se. Helena se spustila do Federike i zapalila cigaretu. Čim ga je ugledala, spopalo ju je mučno osećanje.

– Možda sam stara, *mi amor*, ali nisam đavo – odgovorila je Marijana, nasmešivši mu se, a njene svetle oči s divljenjem su ga posmatrale.

– Pa šta onda ako ima ljubavnika – dobacio je Ignasio sležući ramenima.

– Ko to ima ljubavnika? – upitala je Helena dodajući Halu parče torte.

– Estela.

– Slažem se. Baš kako Marijana kaže, žene to mogu da osete. Vidi joj se u očima.

Ramon se iz sveg srca nasmejao. – Pametna devojka. Nije ni čudo što dobro izgleda. Izgleda zadovoljno – kazao je s ponosom.

– Pa, ako ju je kompromitovao, nadam se da će se i oženiti njome. Neki muškarci nisu časni – rekla je Marijana s prekorom u glasu. – Jadnica, nadam se da zna šta radi.

Ramon je navalio na tortu. – Odlična je, zar ne, Fede? – Nasmešio joj se, na šta su se njene usne razvukle od uva do uva. Klimnula je glavom. Marijana je pogledala unuku. Već je primetila da ne skida pogled s njega. Voli i majku. Helena je dobra majka. Ali s Ramonom ima poseban odnos. Zar nije tužno što neprestano beži i što je ostavlja? I posmatrajući Federikino lice, ispunjeno srećom, osetila je sažaljenje.

7.

Sledećih nekoliko nedelja proticalo je u vrućini i tromosti. Marijana je uživala da provodi vreme s decom, a bilo joj je drago što je i Helena mogla da se odmori od porodičnih obaveza. Primetila je da joj je snaja često napeta i nesrećna, obično u Ramonovom društvu, i tada bi pušila dvaput više cigareta nego obično. Takođe je primetila da ga neprestano posmatra. Kada bi progovorila, sve bi nekako išlo njemu u prilog, kao da na silu želi da izazove njegovu reakciju, a ako ne bi reagovao ućutala bi. Odbijajući, međutim, da poveruje kako im se brak raspada protumačila je to sasvim prirodnim zahlađenjem odnosa, koje su izazvali meseci razdvojenosti.

Federika i Hal su se igrali na plaži, prskali u hladnom moru, zabavljali se crtajući i pokazujući potom crteže deki, baki i roditeljima, koji su im ponosni zadivljeno pljeskali, budeći u njima osećanje da su voljeni i sigurni.

Ignasio je posmatrao sina sa sve većom tugom. Prikrivao je svoj pesimizam iza maske klovna, koju je navlačio radi unučića, glumeći pred njima ludu. Duboko u sebi, međutim, znao je da će Helena napustiti njegovog sina, ako se zaista ne skrasi i ne pobrine za porodicu kako treba. Znači li to da će napustiti i Čile? Slomiće im srce, ako odvede decu u Englesku. U tom slučaju oni će odrasti na drugom kraju sveta, s drugim dekom i bakom i zaboraviće na čileansku porodicu. A biće to Ramonova krivica. Sebičan je i neodgovoran, i brak im je bio osuđen na propast od samog početka.

Ramon je krišom održavao odnos sa Estelom, kad god bi uspevali da pronađu malo slobodnog vremena. Uvukla bi mu se u sobu usred noći, kada bi mesečina okupala njegov krevet srebrnkastom svetlošću, a mirisi jasmína i eukaliptusa izdigli se iznad vrućine i obavili ih svojom težinom. Vodili bi ljubav potajno u sitne jutarnje sate, dok je ostatak kuće bio daleko u svetu snova. Isprva je budila njegovu radoznalost i žudnju ne razmišljajući da mu može osvojiti srce, ali malo-pomalo, u čarobnim trenucima dok bi ležali

zajedno, osećao je čudnu moć u njoj, moć koja ga je uhvatila u zamku ne nameravajući da ga pusti. Kada bi danju glumio oca i muža, nedostajala bi mu. Čeznuo je za senzualnim noćima i žudeo za njenim telom i njenom ljubavlju. Kad god bi sklopio oči, ugledao bi je i osetio njeno prisustvo mnogo pre nego što bi ušla u sobu. Njen jedinstven miris ruža podsećao bi ga na njihovu strast i nežnost i želeo je da je povede sa sobom.

Božić je došao i prošao. Njegova braća, Felipe i Rikardo, pridružili su im se sa ženama i decom, tako da su Federika i Hal bili u prilici da se igraju sa svojim malim rođacima. Kuća se pretvorila u ogromnu igraonicu. Svuda je bilo razbacanih igračaka, a smeh je odjekivao u svakoj prostoriji. Tek kada su otišli i pošto se sve utišalo, Ramon i Helena su seli s Marijanom i Ignasijom da bi ih na kraju obavestili o odluci.

– Razdvojićemo se – rekao je ravnodušnim glasom, ali je gledao u pod kako ne bi morao da vidi majčino razočaranje. Usledila je mučna pauza. Marijanine oči su se ispunile suzama, a Ignasio je počeo da trlja bradu pokušavajući da smisli odgovor. Helena je zapalila cigaretu nervozno uvlačeći dim i nadajući se da neće ispasti glavni krivac.

Na kraju je Ignasio prvi progovorio. – Kada ćete reći deci?

– Morate li im reći? – klonulo je upitala Marijana brišući oči. – Strašno ćete ih povrediti, posebno Federiku. Zar ne možete nastaviti ovako kako ste dosad živeli? Ionako se gotovo uopšte ne vidate.

– Želi da ih odvede u Englesku – rekao je Ramon optuživačkim tonom, na šta se Helena ukočila.

– U Englesku? – Marijana je zgranuto uzviknula. Pokušala je da povрати disanje, ali je uspevala da samo plitko i u kratkim trzajima dođe do vazduha.

– Bojim se najgoreg – odvratio je Ignasio.

– Baš u Englesku? – ponovila je njegova žena s tugom i pokunjeno se zgrbila. – Nećemo ih gledati kako odrastaju – prošaputala je.

– Ne mogu ovako da nastavim – promrmljala je Helena pokušavajući da se opravda. – Želim da započnem sve iznova.

– Ali zašto baš Engleska, koja je tako daleko? – upitala je Marijana bespomoćno.

– Vama je daleko, ali meni predstavlja dom. Meni se Čile nalazi na drugom kraju sveta. Dolazićemo da vas posetimo, a i vi možete slobodno dolaziti kod nas. Ramon će dolaziti, zar ne? Obećao si – odmah je dodala.

– Da, dolaziću.

– Ne možeš napustiti decu, sine. Pola života proveo si daleko od kuće i Engleska ti neće biti izvan puta – otac ga je opomenuo.

– Ne želim da povredim decu, ali sam veoma nesrećna i oni to osećaju – nastavila je Helena slabim glasom. – Ramon nikad nije kod kuće i ne pomaže mi u njihovom odrastanju, a sama to ne mogu. Dosta mi je takvog života.

– Ali, brineš li se kako će to deca da podnesu? Posebno Fede, koja je tako osetljiva. Biće slomljena. Obožava Ramona i to će joj sigurno slomiti srce. – Marijana je zajecala hvatajući Ignasija za ruku.

Helena je bila pogođena. Federika, valjda voli i nju. – Znam. Razmišljala sam o tome. Ali još su mali. A ja ne mogu da živim samo za njih. Moram misliti i na sebe – odgovorila je i drhtavim usnama povukla dugi dim. Jedva se uzdržala da ne doda kako to niko drugi neće učiniti.

– Ramone, zašto ti nešto ne preduzmeš? Zar ne možeš ostati bar nekoliko meseci da još jednom pokušate? – Predložio je Ignasio. Znao je, međutim, da više nije uverljiv kao nekada.

– Ne – odgovorio mu je Ramon ravnodušnim tonom i odmahnuo glavom. – Neće uspeti. Više se ne volimo. Ako ostanemo zajedno, naposljetku ćemo početi da mrzimo jedno drugo.

Helena je osetila kako je grlo steže i zatreptala je da se ne bi rasplakala. Zar joj nije rekao da je još uvek voli?

– Znači, gotovo je – tužno je rekla Marijana obarajući glavu.

– Gotovo je – potvrdila je Helena teško uzdahnuvši.

– I kada idete? – smrkuto je upitao Ignasio.

Ramon je pogledao Helenu, a ona je slegla ramenima i odmahнула glavom. – Ne znam. Pretpostavljam da će nam biti potrebno vremena da se spakujemo. Moraću da kažem roditeljima. A moramo i deci to da saopštimo. Pretpostavljam da ćemo krenuti što pre možemo. – Nervozno je počela da grize nokte. Da može, najradije bi se odmah spakovala.

– Neće biti lako dobiti razvod – zaključila je Marijana razmišljajući o

stavu Katoličke crkve koja ga brani.

– Znam – kazao je Ramon. – I ne želimo ga. Niti želimo brak s nekim drugim. Jednostavno mi samo ne želimo više da budemo zajedno.

– A ja želim da se vratim kući – dodala je Helena, iznenađena što se konačno slažu oko nečega.

Ramon se u tom trenutku setio Estele požalivši što je ne može povesti sa sobom. Helena je pak razmišljala o obali Polperoa. Bila joj je sve bliže.

– Kada ćete reći dečici? – upitala je Marijana hladnim glasom, smatrajući da je njihov potez pravi dokaz sebičnosti. – I dobro razmislite pre nego što to učinite – upozorila ih je – jer ćete im naneti neverovatnu patnju. Nadam se samo da ste svesni toga.

– Sutra ćemo im reći, pre nego što se vratimo u Vinju – odgovorila je Helena odlučnim tonom i oprezno pogledala u Ramona. Koliko ga još mora izazivati? Srce mu je od kamena. Marijana je ustala i tužno se povukla u kuću pretvorivši se u tih nekoliko minuta u pravu staricu.

– Bar će deka i baka moći da ih teše – odvratio je Ramon s gorčinom i optuživački pogledao Helenu.

– To nije moja krivica, Ramone – očajnički se pobunila. – Ti si taj koji odbija da se promeni.

– Nije u pitanju individualna krivica – ubacio se Ignasio. – Oboje ste krivi. Ali ako tako želite, onda će tako i biti. To je život, a život nije uvek med i mleko. – Ramon je zažalio što ne može da uživa u njemu sa Estelom. – Sutra im kažite ali budite obazrivi – dodao je Ignasio znajući da je nemoguće deci nežno saopštiti da im se roditelji više ne vole.

Helena je bila previše uzbuđena i nije mogla da zaspi. Sedela je napolju pod zvezdanim nebom i gutala cigaretu za cigaretom posmatrajući dim kako se diže u vazduh nošen povetarcem i onda nestaje u noći. Bila je slomljena tugom i zabrinuta zbog dece jer se bojala kako će ona to prihvatiti. Ali znala je da je to nemoguće izbeći. Bilo bi okrutnije pretvarati se kao da se ništa ne događa. Na kraju će ionako posumnjati. Bar Federika. Zamislila je bezazleno ćerkino lice i osetila kako joj se srce slama od osećanja krivice. Prekrila je lice rukama i zajecala. Pokušala je sebe da ubedi kako će ipak na kraju, čim se budu skrasili u Polperou, sve biti u redu. Njeni roditelji će

im pružiti dom. Hal je imao priliku da ih upozna, a Federika ih je videla već nekoliko puta. Zavoleće Englesku i sklopiće nova prijateljstva. I odmah se zahvalila bogu što je uvek razgovarala s njima na engleskom. Tako bar imaju jednu prepreku savladanu.

Verovatno je bilo jedan ujutru, kada je tiho krenula hodnikom prema sobi, u kojoj su deca spavala. Uvukla se unutra i pogledala njihova usnula lica okupana mesečinom. Nisu ni naslućivala kakav će im stres sledećeg dana prodrmati život. Prstima je prešla po Halovom tamnoputom licu i poljubila ga u obraz. Promeškoltio se, nasmešio, ali nije se probudio. A onda se prikrala do Federike. Na noćnom stočiću ugledala je magičnu kutijicu. Stavila ju je tamo, da bi joj bila blizu čak i u snu. Podigla je kutijicu da je bolje pogleda, ali je nije otvorila da devojčicu ne bi probudila muzikom. Srce joj je zaigralo, prisativši se kako je presrećnog lica zahvalno gledala u očevo, držeći poklon na grudima i brižno pazeći na njega ne samo zato što je dragocen sam po sebi već i zato što joj ga je on poklonio. I iznenada je počela da je grize savest. Ne može im to učiniti. Ne može im reći da odlaze. Zar je spremna da im oduzme oca? Koliko god to želi da učini radi sebe, nije bila u stanju da se posluži njima kao nedužnim pionima u borbi protiv Ramona. Moraće da smisli neku drugu strategiju. Moraće da skuje drugačiji plan.

I plačući pojurila je hodnikom prema Ramonovoj sobi da mu kaže kako je razmislila o svemu i shvatila da ne može odvesti decu iz kuće u kojoj odrastaju. Pokušavajući da dođe do daha i drhteći, dok su joj suze mutile vid, zastala je pred njegovim vratima. Bojala se da uđe. Oprezno je spustila ruku na kvaku, ali se trgla kada je u sobi začula glasove. Iznenadeno je zadržala dah i oslušnula. Ukočila se od zaprepašćenja – on vodi ljubav s nekim. Prepoznala je njegove uzdahe i tiho šuškanje čaršava, a onda je čula prigušen ženski smeh i osetila kako joj se stomak grči od besa. Poželela je da uđe, ali se bojala. Kao i obično. Prislonila je glavu na vrata, načuljila uši ne bi li prepoznala ženski glas. Čula ju je kako šapuće, a potom se ponovo smeje, i besnela što je sposoban da vodi ljubav s nekom drugom ženom pod istim krovom pod kojim mu spavaju deca. A onda joj je sve bilo jasno. To može biti samo Estela.! Prisetila se razgovora o njoj i njenom mogućem ljubavniku, njegovog ponosnog pogleda i zamišljenog izraza lica. Nije ni

čudo što je tako pun samopouzdanja. Jedva je uspela da suzdrži ljutnju i razočaranje. Iako je ona spremna da žrtvuje svoju sreću, on očigledno nije bio spreman da žrtvuje svoju. Čak ni radi sopstvene dece. Odmakla se i zatreptala pokušavajući da zadrži bolne suze samosažaljenja, a onda se poraženo povukla u svoju sobu.

Sledećeg jutra rano se probudila. Nije bila iznenađena što je loše spavala i što joj je san bio isprekidan mučnim prizorima, podstaknutim zabrinutošću. Vrpaljila se boreći se protiv svega onoga što joj se vrzmalo po glavi, a što je podstakla Ramonova nevera. Bila je tako blizu da promeni svoju odluku, ali sada je više ništa ne može naterati na to, čak ni kajanje! Bezbrizan cvrkut ptica i stidljiva svetlost zore trgli su je iz razmišljanja i laknulo joj je kada je shvatila da je noć prošla. Istuširala se i obukla, a onda zapalila cigaretu da dođe k sebi i smogne hrabrost. Odlučila je da porazgovara s njim.

Otvorila je prozore i dunula dim u svež jutarnji vazduh. More je bilo bledunjavo i glatko nežno milujući obalu ritmičkim pokretima talasa. Ponovo se setila Polperoa. U Kornvolu je more mnogo drugačije. Tamo se talasi obrušavaju na obalu i oni su se kao deca često bacali na njih i surfovali na plaži. Pesak je kao glina, savršen za gradnju dvoraca, a drugačiji su i mirisi i slan vazduh, vlažan pesak pun rakova, jezerca u stenama. Srce joj je žudelo za rodnim krajem i bila je sve sigurnija da je donela pravu odluku. Ugasila je napola ispušenu cigaretu i duboko udahnuvši odlučno krenula prema vratima.

Zastala je oklevajući pred njegovom sobom. Više se ništa nije čulo. Osećala je kako se ispod vrata izvija prijatan san zadovoljnih ljubavnika. Prisetivši se užasnog otkrića prethodne noći, otvorila je vrata i ušla u sobu. Ramon je ležao na leđima, a Estela pored njega sklupčana, glave spuštene na njegove grudi. Ruka mu je bila prebačena preko njene crne kose, koja joj je padala niz leđa. Bili su nagi i samo delimično prekriveni čaršavom. Helena je ostala da stoji prekrštenih ruku s gorčinom stiskajući usne i on je verovatno u snu osetio njeno prisustvo, jer je iznenada otvorio oči. Nije se pomerio. Zagledao se u nju kao da pokušava da je fokusira, nesiguran je li u pitanju san ili java. Zatreptao je. I prepoznao gađenje na njenom licu.

Tada je shvatio da nije san i da je budan, a onda je laktom lagano gurnuo Estelu, koja se u snu zadovoljno promeškola. Ponovo ju je gurnuo, ovog puta malo jače, na šta je uplašeno otvorila oči i ugledala Helenu pored kreveta kako ih besno posmatra. Uzviknula je sa užasom, iskočila iz kreveta i na brzinu pokupila odeću, te izjurila iz sobe jecajući od sramote. Ramon je stavio ruke iza potiljka i besno se zagledao u ženu.

– Šta to radiš, Helena? – napao ju je kao da je ona krivac.

Odmahnula je glavom ne verujući svojim ušima. – Šta želiš time reći? Šta *ja* radim? – besno je odbrusila. – Ti spavaš sa služavkom pod krovom pod kojim ti spavaju žena i deca. Zar nemaš nimalo poštovanja?

– Smiri se, Helena – rekao je snishodljivo. – Oboje znamo da nam je brak samo izlizan list papira. Ti želiš da ga završiš, ne ja. Ja ne želim da rasturim našu porodicu. To je tvoja želja. Zašto bi se onda brinula spavam li sa služavkom ili ne? – Uspravio se.

– Ne interesuje me s kim spavaš, Ramone, ali očekivala sam da ti je ostalo bar malo časti. Deca spavaju u susednoj sobi. Šta da je Fede imala noćnu moru i da ti je došla u sobu? – Očajnički ga je pogledala.

– Ali nije – odbrusio je.

– Hvala bogu.

– Ti si odlučila da mene ostaviš i odvedeš ih u Englesku – izgovorio je povišenim glasom.

– Samo zato što nas više ne želiš – bunila se gotovo vičući od besa. – Sam si to kazao. Rekao si da čim dođeš kući jedva čekaš ponovo da otputuješ. Šta misliš kako je nama kada to čujemo? I sam dobro znaš da više nismo porodica. – Htela je još da doda da bi to mogli biti samo kada bi se malo potrudio, ali umesto toga, zaškiljio je i zapiljio se u nju svojim praznim, crnim očima.

– U redu. Već smo to raspravili – rekao je i zevnuo. – Danas ćemo obavestiti decu kako smo isplanirali, i možeš krenuti čim budeš spremna. Neću te sprečavati.

– Nećeš, naravno, jer ti to ne odgovara. Dajem ti slobodu. U potpunosti. Sada više uopšte nećeš morati da se vraćaš kući.

U kratkoj pauzi koja je usledila, dok su besneli jedno na drugo s prezirom, duboki jecaji začuli su se s druge strane vrata. Helena je ostala

bez daha, a on je prebledeo. – Oh, dragi bože – promrmljao je. Ustao je, navukao pantalone i pojurio prema vratima. Oboje su ih otvorili u istom trenutku i zatekli Federiku kako šćućurena drhti na podu. Čula je ceo njihov razgovor. Estela je protrčala kraj njene sobe jecajući i tako je probudila pa je ona pošla prema majčinoj sobi u panici, ali pošto je nije tamo zatekla, došla je do očeve, baš u trenutku da ih čuje kako uništavaju sve u šta je dotad verovala.

– Fede, dušo. – Helena je kleknula i privukla je u naručje. – Sve je u redu. Tata i ja smo se samo glupo svađali.

– Nismo mislili baš sve što smo rekli – dodao je Ramon pokušavajući da je izvuče iz majčinog zagrljaja.

– Ostavi nas na miru, Ramone, molim te. – Odmakao se iznenađen silinom njenog napada i čvrstinom u glasu, bespomoćno je posmatrajući kako podiže devojčicu u zagrljaj i kako je odnosi niz hodnik u sobu. Čim su ušle, zatvorila je vrata zabranjujući mu da uđe. Osetio je usamljenost te se vratio u sobu i legao na krevet. Nije znao šta da učini sa sobom. Pomislio je da će se ugušiti od krivice i kajanja. Uhvatio se rukama za glavu i zajecao.

Helena je sela na krevet s Federikom, koja je neprekidno plakala, grčevito je stežući. Zagrlila ju je i nežno ljuljuškala, ljubila njeno vruće čelo i prolazila rukama kroz dugu kosu pokušavajući da je uteši. Srce ju je bolelo što mora da je gleda kako pati i osećala je da mržnja prema Ramonu raste u želucu, gorka poput žuči.

– Sve je u redu, Fede. Tata te mnogo, mnogo voli. Oboje te mnogo volimo.

– Tata nas više ne želi. – Devojčica je zajecala. – Da je tako, ne bi neprestano odlazio. – I Helena je, čuvši to, poželela da ubije Ramona zbog bola koji nanosi deci. Oni su samo nedužne žrtve sveta odraslih, još uvek su bili premaleni da bi mogli da ih shvate.

– Tata želi da bude s nama. Odnosno, želi biti s tobom i Halom. I mnogo vas voli. I upravo smo zato oboje tako nesrećni. Jer oboje želimo da budemo s vama, ali ne i jedno s drugim.

– Više ga ne voliš?

– Nije tako jednostavno, dušo – odgovorila je pokušavajući da ublaži

šok. – Tata često putuje. To mu je posao i to mora da radi. Ne čini to zato što ne želi da bude s nama. Sećaš se svih njegovih priča? – Devojčica je klimnula glavom. – Pa, ne bi mogao tako slikovito da ti ih prepriča da ne posećuje predivna mesta širom sveta, odakle se vraća prepun neverovatnih doživljaja. Zar se ovog puta nije vratio s magičnom kutijicom? A baš ju je za tebe tražio. Da te ne voli, ne bi ti je poklonio i ne bi provodio toliko vremena s tobom. Ne sumnjaj u njegovu ljubav, srce moje. Mama i tata jednostavno više ne žele da budu zajedno, ali to nema nikakve veze s tobom i Halom. To ima veze samo s nama. Ni sa kim drugim. Razumeš? – Federika je ponovo klimnula glavom. – A sada ćemo ti, ja i Hal poći u avanturu – dodala je trudeći se da zvuči uzbudljivo.

– U Englesku – kazala je Federika tužno.

Helena se trglala. Ipak je sve čula. – Da, u Englesku. Dopašće ti se. Idemo u jedan prelep gradić na obali mora, gde divni veliki galebovi lete iznad plaža, a stene su prepune rakova i školjki. Moći ćeš da ideš u ribolov s dekom, baka će te voditi na sajam, istraživaćeš ruševine starih dvoraca i sklapati nova prijateljstva.

– Ali hoću li ikad opet videti abuelita i abuelitu? – upitala je devojčica tužno.

– Naravno da hoćeš. I tata će nam dolaziti u posetu kako je i dosad činio. Osim što ćemo živeti u drugačijoj kući i niko neće govoriti španski. Živećemo s drugim dekom i bakom.

– Mogu li da ponesem kutijicu?

– Naravno da možeš, dušo. Možeš da ponesesh šta god poželiš.

– Više neću videti Rastu – panično se setila. – Ko će ga izvoditi u šetnju?

– Neko će to već raditi. Ne brini.

– Počeće ponovo da laje.

– Mogli bismo ti nabaviti psa. Šta kažeš? – Predložila je očajnički pokušavajući da joj to nadoknadi.

Federika se ispravila, rukom obrisala nos i uzbuđeno razrogačila oči. – Mogu imati samo svog psa? – Iznenada se Engleska više nije činila tako lošom opcijom.

– Da. Možeš imati baš svog psa. – Laknulo joj je što se devojčica

ponovo smeši.

– Kada krećemo?

– Čim se spakujemo.

– Mogu li da kažem abueliti da ću imati svog psa? – upitala je skliznuvši joj s kolena.

– Idem s tobom. Ali prvo ćeš se obući, a onda ćemo probuditi Hala.

Kada je Ramon izašao na terasu, zatekao je Helenu kako doručkuje za stolom s Halom, Federikom i njegovim roditeljima. Prelazio je pogledom s jednog na drugog i pretpostavio da im je već sve ispričala. Federika ga je oprezno pogledala preko ivice šolje ispijajući čokoladno mleko, a Hal je čavrljao kao da se ništa nije dogodilo. Seo je do majke i čekao da neko progovori.

– Fede mi kaže da će imati sopstvenog psa, kada dođe u Englesku – dobacila je Marijana i premda se smešila, u očima joj je prepoznao napetost. Bilo je dovoljno samo da pomisli kako odlaze i suze bi joj odmah navrle na oči.

– Ozbiljno, Fede? Odlično – pokunjeno je rekao. – Kako ćeš ga nazvati?

– Rasta – odgovorila je. Bez osmeha.

Srce mu se steglo.

– Zašto ja ne mogu dobiti psa? – zacvileo je Hal pogledavši majku.

– Možeš i ti da se igraš s Rastom – umorno je odgovorila. Koliko god se trudila da zvuči vedro, zapravo je čeznula da se negde sakrije i pošteno se isplače.

– Želim zeca. Ima li zečeva u Engleskoj?

– Ako dobiješ zeca, Rasta će ga pojesti – sestra mu je ljutito dobacila.

– Lidija ne voli pse, pa će Fede morati da ostavi Rastu u Engleskoj, kada se vratimo. – S obe ruke uhvatio je šolju i u velikim gutljajima popio hladnu čokoladu.

Ramon i Helena bespomoćno su se pogledali. Nije imala hrabrosti da prizna dečaku da se neće vratiti.

Kada se Estela pojavila na terasi, bledeg i pokunjenog izraza lica, Ramon je

shvatio da Helena nikome nije rekla šta se dogodilo, jer je Marijana njen izgled prokomentarisala istom radoznalošću kao prethodnog puta.

– Oh, bože, mislim da se Estela posvađala s ljubavnikom. Ne izgleda baš srećno – rekla je pijuckajući kafu.

– Preboleće ga – Ignasio je ravnodušno dobacio.

– Da, hoće – Helena se složila izbegavajući da pogleda Ramona. – Neki muškarci nisu vredni suza – zajedljivo je dodala.

Estela se vratila u kuhinju te posramljena i samosažaljevajući se ponovo briznula u plač. Setila se senjore Helene kako besna stoji kraj kreveta, nepomična poput Device Marije. Don Ramon joj se nikad više neće obratiti. Bilo je divno, ali sada će je Bog sigurno kazniti. Tražila je samo jednu noć, a dobila tako mnogo. Ali to više nije bilo dovoljno. Voli ga, iako ne bi smela, jer ne pripada njenom svetu, velike su klasne razlike među njima. Njeno srce, međutim, nije se obaziralo na to i čeznulo je za njim.

Posle doručka Helena je pokušala da nagovori Federiku da se poigra s bratom, ali devojčica je samo htela da sedi sklopčana u njenom krilu i sisa palac, što je odavno prestala da radi. Helena je odlučila da porazgovara s Marijanom, ali baš kada joj je rekla da Federika zna da će živeti u Engleskoj, malena je dotrčala u prostoriju i ispričala deki i baki da će dobiti psa.

Kada ju je Ramon pozvao na plivanje, privila se uz nju još čvršće stežući magičnu kutijicu na grudima. Njemu je to slomilo srce. Ali, zato mu se otac pridružio želeći da s njim porazgovara kao muškarac s muškarcem. Pošto im je Helena rekla da Federika zna, Ramon nije želeo da mu priča pojedinosti. Nije želeo da ga otac doživi u lošem svetlu. Njegovi ne moraju ništa više da znaju. Mislio je na Estelu, njenu skrušenost, bol u očima. I čeznuo je da ode kod nje.

Federika je pomagala majci da spakuje odeću, dok je Hal jogunasto vadio iz kofera sve što bi one u njega stavile. Nije želela da unutra stavi kutijicu kako je ne bi izgubila u svoj toj odeći i božićnim poklonima. Ramon je na brzinu otrčao u kuhinju tražeći Estelu. Znao je da mu ne preostaje još mnogo vremena, ali nije hteo da ga ponovo uhvate na delu. Šetao je kućom pod izgovorom da traži fotoaparat. Naposljetku ju je našao

u njenoj sobi. Sedela je na krevetu i plakala brišući oči *pañuelom*⁸ od čipke i pamuka, koju joj je baka sašila. Kada se pojavio na pragu, zašmrkala je i rekla mu da ide. On je, međutim, bio siguran da to više ne želi. Seo je do nje i položio svoje grube ruke na njeno suzama umiveno lice.

– Ne ostavljam te. Vратиću se po tebe. Obećavam ti.

Začudo ga je pogledala smeđim očima. I poverovala mu. – Ali moraću da odem – promucala je.

– Zašto? Helena nije ništa rekla mojima. Misle da si se posvađala s ljubavnikom. Osim toga, uskoro odlazi u Englesku s decom, pa mogu da se vratim po tebe. – Činilo se to tako jednostavno, tako lako.

Iz zahvalnosti mu se bacila oko vrata. – Hvala vam, don Ramone – rekla je jecajući.

– Pobogu, zovi me Ramon. – Nasmejao se. – Mislim da smo dovoljno intimni i da možemo zaboraviti na formalnosti.

– Ramon – izgovorila je drhtavim glasom. Dopalo joj se kako to zvuči.

– Ramon – ponovila je.

Dlanom joj je dotakao vrelo lice i pritisnuo svoje usne na njene udišući miris i osećajući slane suze na usnama.

– Čekaj me, Estela. Obećavam ti da ću se vratiti. – Ustao je i ponovo je ostavio da plače u *pañuelo*.

Ali više nije plakala od bola, već s nadom.

* * *

Marijana i Ignasio su s tugom zagrlili decu ne znajući hoće li ih ikada više videti. Zagrlili su i snaju savladavši ozlojeđenost koju su oboje osećali i poželeli joj prijatan put u Englesku. Uprkos zdravom razumu, koji joj je govorio da je Ramon glavni krivac za raspad njihovog braka, Marijana nije želela da bilo šta zamera sinu, a pošto je nekoga morala okriviti krivila je nju. Poljubila je Ramona s bezgraničnom ljubavlju. Ignasio, međutim, nije bio toliko zaslepljen. Već duže vreme predviđao je do čega će doći, a sada kada se to konačno dogodilo bio je tužan, ali realan. Zagrlio je Ramona i pozeleo im oboma sve najbolje. – Nemoj dopustiti da se suviše udalje, sine. Potreban si im – rekao je pre nego što je Ramon ušao u automobil, a ucveljena porodica nestala s vidika. Ignasio i Marijana su ih pratili tužnim pogledom sve dok im nije preostalo ništa drugo sem prašine koja se još

jedva nazirala u daljini i žalosti u srcu.

Estela se odmakla od prozora, bojeći se da je ne vide i povukla se u kuhinju. Zatim je sela i počela da secka povrće za ručak. Rešila je da ga čeka kako joj je Ramon rekao, pošto joj ništa drugo nije ni preostalo.

Federika je ćutke sedela na zadnjem sedištu. Iako bi najradije zaplakala, znala je da zbog majke mora biti jaka. Suzama bi samo rastužila i nju i oca. Zato je progutala nakupljen bol i napregla se da zadrži suze. Pogledala je prema bratu. Uopšte nije bio svestan promene koja će im okrenuti život naglavačke. Setila se svake reči koju je čula tokom svađe i zapitala se je li moguće da je otac više ne voli. I koliko god se hrabro borila, jedna krupna suza skliznula joj je niz obraz. Odmah ju je obrisala kako niko ne bi ništa primetio, otvorila je kutijicu i očajnički pokušala da pronade u njoj magiju očeve ljubavi.

8.

Naredni dani prolazili su kao u snu. Dok je Helena pakovala stvari koje su za nju i decu bile dragocene, Ramon je Hala i Federiku vodio zajedno s Rastom u duge šetnje plažom i zatim u Kale Valparaiso na sendviče od *palte* i sok. Činilo se da je sve isto kao ranije. Ipak, bio je to samo privid – stvari su bile daleko od normalnog.

Iste noći kada su se vratili iz Kačagve, Federika se probudila u suzama. Helena je odmah dotrčala da vidi šta se događa i otkrila da se devojčica upiškala u krevet. Privukla ju je u zagrljaj ljubeći joj suzne obraze i razuveravajući je da to nije ništa čudno i da se to čak i odraslima ponekad dešava. Devojčici nije bilo jasno šta se dogodilo i posramljeno je zarila lice u majčine grudi. Ali Helena je i te kako dobro znala šta je u pitanju i jedva je čekala da što pre odu u Polpero. Nije mogla da je odvede u svoj krevet, jer se Hal već uvukao između nje i Ramona, na mesto inače rezervisano za ravnodušnost i samosažaljenje. Dovukao se do njih plačući, jer je imao noćne more. Helena je znala da je to, kao i Federikino mokrenje u krevet, simptom stresa koji je prouzrokovao raspad njihovog braka. I njih dvoje su to skrivili.

Ramon je, kad god bi zaspao, sanjao Estelu, a i na javi je neprestano razmišljao o njoj. Zahvaljujući tome uspeo je da pregura nekoliko mučnih dana koji su sledili, beskonačno dugih dana ispunjenih pakovanjem, pregovorima s posrednicima za prodaju nekretnina o stavljanju kuće na prodaju i putničkim agencijama o organizaciji puta u Englesku. Želeo je da što pre ponovo ode negde na put i oslobodi se zbrke koju je u njihovim životima izazvala Helena. Kupiće stan u Santjagu, negde mora da ima utočište, samo za sebe, gde neće biti sputavan porodičnim obavezama, gde će moći da dolazi ili odlazi a da nikom ništa ne objašnjava. Dogovorio se da telegramom šalje novac u Englesku, onoliko koliko je mislio da će im biti potrebno za život. Iako je Helena trebalo da bude zahvalna, jer je njegova ponuda bila više nego velikodušna, ona je osećala samo gorčinu. S lakoćom je kupovao tuđu naklonost, bilo novcem bilo poklonima, sve dotle

dok ne bi počeli da traže njegovo vreme ili njega samog. Prihvatila je to, jer je morala, radi dece, iako bi mu najradije sve bacila u lice.

Federika je sedela sklupčana na krevetu. Ulična svetiljka obasjavala je sobu narandžastim tonovima. Nekad ju je umirivala. Nekad se pod njenom svetlošću osećala sigurnom. Ali više nije tako. Privukla je kolena ka grudima i ugurala palac u usta. Već je dvaput za deset minuta išla u toalet. Ne zato što je baš morala, već zato što se bojala da se ponovo ne upiški u krevet. Otac ju je poljubio poželevši joj laku noć. Čak joj je ispričao i priču, jednu od svojih pustolovina, i slušala ga je, kao i obično, sedeći u njegovom krilu. Kada ju je poljubio za laku noć, shvatila je, međutim, da želi još jedan poljubac, još jedan zagrljaj i kada je napustio sobu osetila se uskraćenom. Kao da je više ne voli dovoljno. Izgubilo se osećanje sigurnosti. Čeznula je za pažnjom i majčinim zagrljajem. Čeznula je da oseti njeno telo uz svoje. Ležala je budna u krevetu i smišljala razlog da usred noći uđe u njihovu sobu, a kako su noćne more bile Halov izgovor, morala je da se seti nečeg drugog. I zato je odlučila da se pretvara da je bolesna. Heleni je bilo žao i dopustila joj je da naredne noći spava s njima, ali kada je Hal treću noć zaredom imao ružne snove, vratila ju je u njenu sobu, gde je jecala, sve dok iscrpljena od suza naposljetku nije zaspala. Užasavala se odlaska u Englesku. Nije želela da napusti Vinja del Mar, ni Čile, ni abuelita i abuelitu. Nije htela da se išta menja. Ipak, najviše od svega želela je da mama i tata ostanu prijatelji. Ali koliko god su glumili, znala je da se više ne vole. Čula je sve što su jedno drugome rekli.

I tako je došao dan odlaska. Ozbiljnih lica posmatrali su Ramona kako ubacuje kofere u automobil. Federika nije mogla da zaustavi suze. Nije želela da ga napusti. Kada će ga ponovno videti? U Vinji je s uživanjem čekala da se vrati s puta, na kraju krajeva tu mu je bio dom u koji se morao, pre ili kasnije, vratiti. Uvek je to radio. Ali sada njen novi dom neće biti i njegov.

Podigao ju je snažnim rukama, zagrljao i ljubio njeno suzama okupano lice. – Tata te voli, Fede. Tata te mnogo, mnogo voli. Samo se seti toga, *mi amor*. Tata će te uvek voleti, i kada ne bude s tobom. Kada je napolju sunčano i ti osetiš toplotu kako te greje, znaj da je to moja ljubav.

Razumeš? – Klimnula je glavom. Nije bila u stanju da odgovori. Kad bi mogao da je nikad ne pusti iz zagrljaja. Ali morao je jer su naručili taksi da ih odveze na aerodrom u Santjagu. Helena je zaključila kako će deci biti manje bolno ako ih ne prati do aerodroma i ako se oprostite s njim u kući. Podigao je sina, koji zapravo nije shvatao šta se događa, i poljubio njegovo bucasto lice. – Tata i tebe voli, Hale. Budi dobar prema mami – rekao je ostajući bez glasa. Zažmurio je i zagnjurio lice u dečakovu sjajnu, crnu kosu.

Grčevito stežući kutijicu na grudi, Federika mu je mahala, a on je tužno stajao na ulici nesigurno se smešeći poput nespretnog diva. Okrenula se i gledala ga sa zadnjeg sedišta, mašući sve dok nisu skrenuli. Kada se konačno izgubio iz vida, priljubila se uz prozor i posmatrala kuće koje su mimoilazili, potpuno otupela od tuge. Činilo joj se kao da joj je neko iščupao utrobu i ostavio rupu, koja je sada zjapila prazna znajući da je može popuniti samo njen otac. Celim putem do aerodroma brinula se zbog Raste, jer ga sada opet niko neće šetati i bila je uverena da će ponovo početi da laje iz dosade i muke. Tek kada su ušli u avion prestala je da plače. Pošto nikad pre toga nije letela bila je opčinjena i uzbuđena, a kada su zarulali pistom zgrabila je majku za ruku. Helena joj se nasmešila.

Kada su se svetla pogasila, a Hal i Federika utovali u san na svojim sedištima, Helena je razmišljala o poslednjih nekoliko dana. Laknulo joj je što je sve konačno gotovo. Zaboraviće na Čile i na Ramona. U Engleskoj će početi od nule. Na ivici je snaga. Potpuno je slomljena. Prisetila se telefonskog razgovora s majkom i osetila kako joj se suze ponovo skupljaju u snenim očima. Toliko se trudila da glumi pred decom kako je sve u redu da nije mogla sebi da dopusti i rasplače se, ali pošto su njih dvoje sada utovali u san tiho je zajecala oslobađajući se napetosti koja je stezala u grlu. Majčin glas je odzvanjao u ušima i prepustila se sanjarenju. Dok su pričale, čula je oca u daljini i iznenada poželeva da potrči ka njima, onako kako je to radila kao dete, da u njima i njihovim nežnim rečima pronade utehu. Bili su tužni kada su čuli kako je odlučila da napusti muža, ali bilo im je drago što se vraća kući.

Džejk i Poli Trebeka bespomoćno su gledali ćerku kako se udaje i odlazi

na drugi kraj sveta. Ramon im se dopao uprkos ogromnim kulturnim razlikama koje su ih delile, ali nisu imali dovoljno vremena da ga pošteno upoznaju. I premda bi im bilo draže da je odabrala nekog dragog mladića iz Kornvola, Ramon ju je opčinio gotovo čim su se upoznali. A kada je priznao kakva osećanja gaji prema njoj, odletela je za njim odlučivši da ga sledi poput voljene senke. Naravno, Poli je znala da proživljavaju krizu i za raspad braka u potpunosti je krivila Ramona. Od početka nije gajila prevelike nade. Lutalačke je prirode i potiče iz drugačijeg sveta. Znala je da će sve biti u redu dok zajedno budu obilazili svet, ali u trenutku kad Helena bude poželela porodicu sumnjala je da će se on promeniti i prilagoditi drugima, jer se svet uglavnom prilagođavao njemu. A sada je sve izmaklo kontroli. Iako izvan sebe, ona i njen suprug realno su sagledali nastalu situaciju. Zar Helena nije mlada? Tek joj je trideset i ima još dovoljno vremena da nađe poštenog muškarca ovde u Kornvolu, koji će se brinuti o njoj, onako kako to zaslužuje. Ramon je bio greška i sada je deo prošlosti.

I Poli je odmah počela s pripremama za njihov dolazak. Sate je provela razmišljajući hoće li deca želeti da dele sobu ili će ipak svako od njih više voleti da ima svoju. Kuća je bila ogromna i zato je svakome nudila dovoljno prostora. Pošto je o tome razgovarala s mužem, odlučila je da decu smesti u zasebne odaje, a u svaku stavi po dva kreveta kako bi mogli biti zajedno za slučaj da budu usamljeni. Provetrila je Heleninu nekadašnju spavaću sobu. Njena odeća i razne sitnice još uvek su bili uredno poslagani u ormarima. Nije ništa bacila. Nije morala. Što se nje tiče, ta soba je oduvek pripadala njenoj ćerki.

9.

Ramon je šetao po plaži i prvi put u životu gušilo ga je zastrašujuće osećanje gubitka. Spustilo se večer, a on je bio sam. Čak nije u stanju ni Rastu da izvede u šetnju, jer bez ćerke to više nije imalo smisla. Zato je mimoišao Rastin mali zatvor okrenuvši glavu na suprotnu stranu i ne obraćajući pažnju na njegovo uzbuđeno dahtanje i promukao lavež. Srce ga je bolelo od griže savesti i samoprezira, ali nije mu bilo ni na kraj pameti da se promeni, kako je to Helena od njega tražila. Čak nije obećao ni da će pokušati. I tako se prepustio tuzi, dodatno pojačanoj setom dana na izmaku. Pogledao je umornih očiju prema moru i pokušao da zamisli njihov novi dom u Engleskoj. Setio se Polperoa i dana kada je prvi put ugledao Helenu. Još uvek se sećao svega baš onako kako se i dogodilo.

Sedeo je na pesku naslonivši se laktovima na kolena i posmatrao uzburkani Pacifik, koji se rastezao pred njim, neukroćen i slobodan. Tada je bio poput mora, odlazio kuda god bi ga plima njegove mašte ponela. Bio je mlad, pustolovne prirode i besmrtan. Ili je bar verovao da je tako. Verovao je da može učiniti šta god poželi. Putovao je, ponekad spavajući pod zvezdama, a ponekad u selima kod domaćina, koji bi ga velikodušno primali u svoj dom. Rodio se u privilegovanom svetu i novac mu nikad nije bio od velike važnosti. Bio je srećan samo kada je u pokretu. Isprva je pisao pesme. Objavio ih je prijatelj njegovog oca, vlasnik male izdavačke kuće u Santjagu i bilo je neverovatno ugledati svoje delo u štampanom obliku, a svoje ime otisnuto velikim slovima u izlogu knjižare, gde ga i drugi mogu videti. Ipak, nije mario za slavom. Bio je srećniji kada je nepoznat lutao svetom. A onda je napisao zbirku pripovedaka, inspirisanu brojnim pustolovinama i protkanu sanjarenjima, i posle toga stekao slavu. Ljudi su počeli da ga prepoznaju, knjiga se prodavala u knjižarama širom Čilea, a njegova fotografija zajedno sa člancima koje je pisao za razne časopise, kao što je, na primer, *Geo Čile*, izašla je i u časopisima *El Merkurio* i *La Estrelja*. Njegova kreativna žeđ bila je nezasita i ništa ga nije moglo zaustaviti. U Čileu se zadržavao samo onoliko koliko mu je

trebalo da poseti porodicu i onda bi ponovo nestao, gotovo kao da se bojao da će ga stići sopstvena senka.

Kada je prvi put sreo Helenu prikupljao je podatke za članak o istorijskim znamenitostima Kornvola, koji je pisao za *Nešenel džiogrefik*. Nadahnuće je pronašao kada je upoznao jednog starog mornara koji je odrastao u Sent Ajvsu, a potom se pridružio mornarici, da bi na kraju završio u Valparaisu. Slušajući starinu kako mu pripoveda neverovatnu priču o zemlji kralja Artura, osetio je potrebu da je poseti i proveriti koliko u njoj ima istine. I nije se razočarao. Sela i gradovi živeli su u prošlosti, kao da ih moderan svet još nije otkrio; kuće su bile lepo okrečene u belo i utisnute u tamnozeleno brdašca koja su se obrušavala u more; usamljene zalive i pećine opsedali su duhovi nekadašnjih krijumčara i brodskih olupina, a pored uskih puteva i krivudavih uličica rasla je visoka živa ograda, kroz koju se probijala šumska krasuljica i visoka trava. Bio je opčinjen. Ali da nije bilo Helene, uspeo bi da samo dotakne površinu.

Helena Trebeka je sedela na keju u Polperou – vitka, bezbrižna, s dugom kovrdžavom kosom, očaravajuće svetlom. Seo je da je posmatra i upije svaki detalj, odlučivši da je stavi u jednu od svojih priča. Zamišljao je da je unuka nekog krijumčara, divlja devojkica buntovnog temperamenta, sklona da radi šta god joj padne na pamet. I nije se mnogo prevario. Primetila je kako je posmatra i prkosno mu odvratila istom merom. Ne želeći da je uvredi, prišao joj je i seo pored nje.

– Prelepa si. Poput sirene. – Nasmehio se. Ostala je bez reči. Englezi nisu tako poetični, a većina muškaraca koje poznaje, zapravo je se boji.

– Pa, žao mi je što te moram razočarati, ali imam noge, a ne peraja – rekla je veselo se nasmešivši.

– Vidim i sam. Što je sigurno praktičnije.

– Odakle si? – Primetila je da govori s jakim stranim naglaskom. Sem toga, niko koga poznaje nije imao tako crnu kosu i tamnu put, niti je kao on nosio mokasine.

– Iz Čilea.

Nije bila zadivljena.

– Gde je to?

– U Južnoj Americi.

- Ah.
- Znaš, postoji svet izvan Polperoa – ironično je dobacio.
- Znam – odbrusila je ne želeći da je smatra provincijalkom. – A šta radiš u mom gradu? – Nije mogla da se uzdrži od radoznalosti.
- Pišem članak o Kornvolu.
- Dopada ti se?
- Šta? Kornvol?
- Da.
- Za sada sam oduševljen.
- Gde si sve bio? – Nasmejala se nagađajući da verovatno nije bio na skrivenim mestima koja se ne navode u vodičima. Izrecitovao je koje je gradove posetio i nešto od istorijskih podataka što je uspeo da prikupi.
- Znaš, moj deda je bio krijumčar – ponosno je rekla.
- Krijumčar? – Nasmejao se. Kako je samo pogodio!
- Da, krijumčar.
- A šta je krijumčario?
- Konjak, duvan, takve stvari. Bili su u stanju da prenesu ogromne količine u Bodmin Mur, i tu su ih krili, a kasnije su u Londonu preprodavali po basnoslovnoj ceni.
- Ozbiljno?
- Da. O tome bi trebalo da pišeš. Kralj Artur je svima već dojadiio. Zašto ne napišeš nešto originalno?
- Pa...
- Mogla bih da ti pokažem sve te skrivene pećine i zalive, a tata bi te mogao uputiti u pojedinosti – dodala je. Bio je opčinjen idejom. Ako mu priča o krijumčarenju ne uspe, bar će moći da upozna to zanimljivo biće, koje mu nudi tako privlačan izazov. Razlikovala se od devojaka, koje je imao prilike da upozna. Bila je otvorena i ulivala je poverenje.
- U redu. Pristajem – odgovorio je, iznenađen neposrednošću koja je bila u oštroj suprotnosti s njenim gotovo anđeoskim izgledom.

Džejk i Poli Trebeka bili su zapanjeni kada je uskakutala na ručak i obavestila ih da je upoznala pisca, koji dolazi iz Južne Amerike, i da namerava da mu pokaže sva mesta na kojima se nekad krijumčarilo.

– Ne možeš tek tako da pokupiš stranca. Ne znaš ništa o njemu – rekao je otac ozbiljnim tonom, pažljivo spuštajući minijatura drvena vrata na maketu broda koju je sam pravio.

– Možda je ubica – dodala je majka suvo, kao da su ubice nešto na šta je moguće naleteti svaki dan. Potom je iz peći izvadila vruće lazanje s povrćem i stavila ih na sto. – Gde je, do đavola, taj tvoj brat? Tobi! – povikala je. – Tobi!

– Nije ubica – pobunila se Helena.

– A šta ako to saznaš kada bude prekasno? – Nasmejala se od srca brišući ruke o vunenu suknju. Bila je krupna i snažna, ali ne i debela, smatrajući da su dijete prava glupost, a licanje pred ogledalom gubljenje vremena, dokaz razmaženosti i sujete. Podsećala je na veličanstveni galion i muž je u njenom prisustvu ličio na patuljka koji ide za njom kao neki brodić. Džejk, međutim, nije bio slabašan. Iako niskog rasta, mogao je očas posla da baci u nesvest svakog ko samo pokuša da ga uvredi. Njih dvoje su bili tako čudan par, a obožavali su se i slagali gotovo oko svega, što iz navike, što iz zajedničkih interesa. I dok je on vodio izuzetno uspešan stolarski posao, ona je vodila domaćinstvo, podižući istovremeno decu i uzgajajući cveće, koje se svakog proleća budilo u cvatu. Živeli su lagodno, iako nisu uživali u bogatstvu. – Šta ću s mnogo novca? – često je govorio. – Ionako ga ne mogu poneti sa sobom kada umrem, zar ne?

Tobi je sišao niz drvene stepenice s takvom silinom da je cela kuća podrhtavala. – Šta imamo za ručak, mama? – upitao je udišući poznati miris njene kuhinje.

– Lazanje s povrćem – veselo je dobacila spuštajući bokal s vodom na sto.

– Moje omiljeno jelo – oduševljeno je uzviknuo. Džejk se često šalio kako njegov sin verovatno ima rupe na tabanima, budući da ogromnu količinu hrane maltene proguta, a ni gram se ne ugoji. Bio je vitak i gibak, s crnom kosom kao kod Cigana, nalik na oca, i vedrog raspoloženja nalik na majku. Kada je hrana bila u pitanju, apetitom je nadmašivao i jedno i drugo.

– Džejk, zar to ne možeš da završiš posle ručka? – dobacila je Poli s nestrpljenjem. – Zaista mi nije jasno zašto nam je potrebna još jedna maketa. – Uzdahnula je i bacila pogled prema poredanim brodićima koji su

ispunjavali prostoriju kao da je u pitanju prodavnica s igračkama.

– A ako ga dovedem da ga upoznate? Onda biste mogli sami da procenite. – Helena nije nameravala da odustane.

– Koga da dovedeš? – upitao je Tobi stavljajući na tanjur veliku porciju lazanja.

– Upoznala je čoveka u Polperou koji želi da mu Helena pokaže sva mesta na kojima se nekad krijumčarilo, jer navodno piše članak – objasnio mu je otac.

– Je li? – uskliknuo je Tobi. – Dobra fora.

– Ne, zaista piše članak – bila je uporna Helena.

– Kako znaš? Videla si ga? – pitao je Tobi.

Napravila je grimasu. – Naravno da nisam, budalo. Još ga nije napisao.

– U redu. Dosta vas dvoje – ubacila se Poli pokušavajući da ih smiri. – Reci mu da svrati na čaj, pa ćemo ga upoznati. – Helena se pobedonosno nasmešila.

– Koliko mu je godina? – upitao je otac ozbiljnim glasom, izvlačeći stolicu kako bi im se pridružio za stolom.

– Dvadesetak – odgovorila je i slegnula ramenima, jer zapravo nije znala. Bio je bradat i čupav, dobro građen i zračio je samopouzdanjem. Što se nje tiče, mogao je imati između dvadeset pet i četrdeset godina.

– I sam putuje? – upitao je punim ustima. – Poli, lazanje su ti fantastične – kazao je, kada se ona spustila na svoje mesto i poslužila ostatkom.

– Izgleda – odvratila je Helena.

– Možda ti misliš da si u osamnaestoj već odrasla, ali kada sam ja bila tvojih godina, morala sam da imam pratioca.

– Kao da je tebi bio potreban pratilac, mama. Mogla si jednim zamahom ruke najsnažnijeg muškarca da sravniš sa zemljom – zakikotao se Tobi.

Ramon se našao s Helenom na bedemu u luci, kako su se dogovorili. Bilo joj je neprijatno kada mu je rekla da ga mora upoznati s roditeljima, pre nego što joj dopuste da bilo kuda ide s njim.

– Majka misli da si ubica – uzdahnula je.

– Pa, čovek nikad ne može biti sto posto siguran.

– Dolaziš iz strane zemlje i kako bismo mogli znati da nisi, na primer, ljudožder? – Nasmejala se.

– Pa... da jesam, mislim da bih uživao jedući tebe.

Snebivljivo se nasmešila, ali nije oborila pogled niti se zarumenela. Zagledala se u njega samouverenim plavim očima pokušavajući da ga proceni. – Tako, znači, misliš – oholo je uzvratila. Klimnuo je glavom osmehujući se. Zabavljala ga je njena arogancija, iako je bio uveren da joj to nije cilj. – Mislim da je bolje da ih upoznaš. Živimo u blizini Polperoa, pa možeš doći ili biciklom kao ja, ili prošetati.

– Pronaći ću bicikl. Možemo zajedno ići.

Biciklima su se peli uzbrdo napuštajući Polpero, usnulu luku i kuće okrečene u belo, načičkane na padinama kao kućice za lutke. Bio je vedar letnji dan, galebovi su leteli nošeni slanim povetarcem, a pčele zujale među mirišljivom šumskom krasuljicom. Dok su se vozili, pričao joj je o Čileu i zbirci pripovedaka koju je napisao. Nije mu poverovala kada joj je priznao da je poznat pisac, govoreći kako nikad nije čula za njega. – Pa, ako ikad dođeš u Čile, чуćeš.

– A zašto bih uopšte želela da idem u Čile? – pitala je.

– Jer je to predivan kraj, a devojka kao što si ti treba da upozna svet! – iskreno je kazao.

– Videću svet jednoga dana. Imam samo osamnaest godina.

– Da. Ceo život je pred tobom.

– I mnogo važnijih mesta koje prvo moram da vidim – rekla je. Ramon se nasmejao i odmahnuo glavom. Iznenada je dobio poriv da je poljubi, ali nije to učinio. Nastavio je da vozi bicikl znajući da će za to biti dovoljno vremena kasnije.

Helenina kuća bila je lepo belo zdanje. Zidovi su bili prekriveni lozom koja se penjala sve do sivih crepova na krovu, kao pipci neke cvetne hobotnice. Primetio je porodicu golubova kako skakuću oko dimnjaka, posmatrajući ga s visine svojim crnim očima koje su sijale. – Nije nešto, ali to je naša kuća – rekla je silazeći s bicikla i prislanjajući ga uza zida. – Hajdemo i to da obavimo – dodala je nestašno mu namignuvši.

Poli Trebeka bila je sasvim drugačija nego što ju je Ramon zamišljao. Imala je svetlu kosu kao ćerka, prošaranu srebrnkastosivim pramenovima i

nemarno skupljenu u punđu, iz koje su kovrdžavi pramenovi ispadali motajući joj se oko vrata. Nimalo šminke na licu. Tip žene koja se nikad ne opterećuje kremama, ali je koža ipak nežna i mladalačka, a osmeh kao kod devojke. Kada je upoznao Džejka Trebeku, shvatio je od koga je nasledila svetloplave oči. Bile su gotovo prozirne, a zbog tamnog tena i crne kose još izražajnije. Podsećao je na Ciganina s očima sokola. Bilo je očigledno da je Helena nasledila njihove najlepše crte samo što je bila mnogo prefinjenija.

Tobi se posebno potrudio da bude tu. Sestrini obrazi su se rumeneli od uzbuđenja kada je pričala o čoveku koga je upoznala i zato je bio znatiželjan. Želeo je da se uveri po čemu se toliko razlikuje od mladića u Polperou, koji su bili zaljubljeni u nju.

– Sedite, molim vas, gospodine... – rekao je učtivo Džejk i pogledao u ćerku očekujući da ih upozna. Ona, naravno, nije znala njegovo ime. Tobi ju je pogledao i usne su mu se razvukle u osmeh. Ona ga je prostrelila svojim plavim očima upozoravajući ga da se ponaša pristojno i okrenula glavu prema roditeljima.

– Kampione, Ramon Kampione – odgovorio je Ramon spuštajući se na sof. Delovao je još krupnije u njihovoj maloj dnevnoj sobi, i iako je zauzeo više od pola sofe Helenu to nije sprečilo da sedne do njega.

– Ja sam Džejk Trebeka, a ovo su moja žena Poli i sin Tobi. Drago mi je što smo vas upoznali. Ćerka mi je rekla da ste pisac.

Klimnuo je glavom. – Da, napisao sam dve zbirke pesama i nekoliko pripovedaka. – Njegov jak španski izgovor odudarao je od tipično engleskog okruženja.

– Ali niste došli ovamo da pišete knjigu – rekla je Poli spuštajući poslužavnik sa čajem. Primetila je da ima sjajnu crnu kosu koju bi valjalo ošišati, i inteligentan pogled kestenjastih očiju. Toliko je drugačiji. Nikada ranije nije imala priliku da razgovara sa strancem.

– Ne, senjora, pišem članak za *Nešenel džiogrefik* – odgovorio je.

Razrogačila je oči i oštro pogledala u ćerku. – Helena, zašto nam nisi rekla da piše za *Nešenel džiogrefik*? – Spustila je velike ruke na oble bokove. – Obožavam taj časopis. I ti isto, zar ne, Tobi, dušo? – oduševljeno je dodala, osećajući se daleko prijatnije, sada kada ga je mogla smestiti u poznati kontekst.

– Obožavamo *Nešenel džiogrefik* – složio se zadivljeno Džejk. – O čemu će biti članak osim o krijumčarenju?

– Pa, trebalo je da bude o domovini kralja Artura – objašnjavao im je. – Ali Helena mi je predložila da pišem o krijumčarenju. Još, međutim, nisam obavestio urednika.

– Oh, domovina kralja Artura, zar to nije čarobna zamisao – odvrtila je Poli ushićeno.

– Ne, nije, mama, nije originalna – odbrusila je Helena.

– U pravu je – složio se Tobi ponovo se nacerivši.

– Zavisi od toga kako je ta zamisao pretočena u tekst – dobacio je Ramon i veselo je pogledao sjajnim, smeđim očima.

– Obećala sam da ću mu pokazati skrovišta, a ti, tata, možeš da navedeš neke istorijske podatke – lepršavo je kazala nasmešivši mu se.

– Biću presrećan ako mogu da pomognem. *Nešenel džiogrefik*, eh. To ja zovem prestižnim časopisom! Bavite li se i fotografijom?

– Svašta radim – odgovorio je, na šta je Poli zadivljeno klimnula glavom.

– Dakle, sada vidite da nije ubica – dobacila je Helena. Poli ju je ošinula pogledom, Džejk se nasmejao, a Tobi gotovo ugušio čajem.

– Nadam se da nije – zakikotao se. – Nemoj zaboraviti da mu pokažeš Krag Krik!

Helena se pobedonosno nasmešila. – Sve ću mu pokazati.

Helena i Ramon su sledećih deset dana proveli vozikajući se biciklima po obali. Pokazala mu je mesta koja nikad ne bi pronašao bez njene pomoći, organizovala izlete na plažama koje su proveli prisno čavrljajući kao da se već dugo znaju. Pričali su s ljudima u pabovima i u ribarnicama, istraživali pećine i potoke, plivali u moru. Čeznuo je da je poljubi još od trenutka kada mu se arogantno usprotivila, a prilika mu se ukazala dva dana kasnije, kada su bili na izletu na jednoj udaljenoj plaži. Pošto je spakovala samo jedno parče čokoladne torte koju je majka napravila, predložio joj je da ga prepolovi, što je ona odbila i ceo komad ugurala u usta pobedonosno se kikoćući.

– E pa, izgleda da ću sam morati da ga uzmem. – Iako je pokušala da

ustane tiho se buneći rukama jer su joj usta bila puna, bio je brži od nje. Legao je iznad nje i rukama je pritisnuo na pesak. Streljala ga je hladnim pogledom, koji je samo sekund ranije bio topao i privlačan, ali bilo mu je drago što nije bila u stanju da priča, pa se spustio sa žarom latino-ljubavnika i poljubio njene usne umazane čokoladom. Zatim je zaronio u pregib njenog vrata i lagano izbočenje ključne kosti, posle čega je Helena konačno progutala zalogaj i povratila moć govora.

– Ramone! Šta to radiš? – viknula je.

– Čuti, već sam te se dovoljno naslušao. Opusti se i dopusti mi da te ljubim. Čeznem za tim od trenutka kada sam te prvi put ugledao. – Poljubio ju je da bi je učutkao, a ona se opustila i zatvorila oči, svesna samo njegovih toplih usana i treperenja u stomaku.

Dve nedelje kasnije Ramon je napustio Polpero. Poljubio ju je na rastanku, na keju, gde su se upoznali. Bila je suviše ponosna da bi pokazala koliko je tužna, pa mu se nasmešila kao da joj uopšte nije stalo. Tek kada je otišao, rasplakala se na majčinim grudima. – Mislim da ga volim, mama – zajecala je. Poli ju je zagrlila rekavši da će se sigurno vratiti ako je voli, a ako to ne učini onda ne zaslužuje da o njemu više razmišlja ni jedan jedini sekund. – Letnje veze predivne su same po sebi, dušo, i ponekad je bolje ostaviti ih tamo gde su.

Ali Ramon nije zaboravio na nju. Pokušao je. Napisao je članak i poslao ga uredniku. A onda se vratio roditeljima u Kačagvu, gde se vukao mrzovoljnog lica poput zaljubljenog školarca, tužan sedeo na plaži i posmatrao more prisećajući se Polperoa i sirene, koju je tamo ostavio. Pokušao je sve ne bi li je zaboravio, pa čak je i spavao s nekoliko devojaka koje je sreo usput, ali u njemu je strast sve više rasla. Posvetio joj je nekoliko pesama, napisao je i pripovetku o ćerki krijumčara iz oblasti Kornvol. Roditelji su bili oduševljeni. On nikada pre toga nije bio zaljubljen i oni su skoro počeli da očajavaju, misleći da mu je srce ledeno i da jedino zna da usamljeno luta svetom. Zato je Marijana porazgovarala s njim rekavši mu da sledi svoja osećanja i da im ne prkosi. – Neće se stišati, Ramone – upozorila ga je. – Uživaj u njima, prepusti im se. Tome služi ljubav. Imaš sreće što je osećaš, jer neki ljudi prožive ceo život, a da je ne

iskuse. – I tako je Ramon pozvao urednika i zatražio da doda mali pasus.

– Kako to misliš? – upitao je urednik radoznalo. Članak je bio fantastičan i hteli su odmah da ga objave. – Nadam se da nije predugačak, jer neće biti mesta.

– Ne, nije dugačak. Izdiktiraću ti ga.

– U redu. Hajde.

– Najlepše i najmagičnije mesto na svetu jeste Helenina plaža u Polperou, mali zaliv srebrnkastobelog peska, gde je svetloplavo more toliko prozirno da vas mami u tajanstvene dubine, osvajajući srce i opčinjavajući dušu. Napustio sam je znajući da više nikad neću biti isti i da ću joj zauvek pripadati. Pitanje je vremena kada ću joj se ponovo vratiti i prepustiti telom i dušom.

– Biće da je ta plaža zaista nešto posebno – suvo je dodao urednik. – Inače nikad ne bih dopustio da se tako nešto objavi, ali pošto si ti u pitanju... – nastavio je osmehujući se. – Samo se nadam da je niko od naših čitalaca neće pronaći, jer će se u protivnom strašno razočarati!

Kada je Helena dobila primerak *Nešenel džiogrefika* znala je da je od Ramona, iako nigde nije bilo poruke. Otvorila je časopis i prelistala ga drhtavom rukom, a onda je sela za kuhinjski sto i pročitala članak. Sa suzama je proučila fotografije koje su zajedno snimili, a njegovo jedinstveno, pesničko izražavanje dirnulo ju je u srce. Kada je naletela na pasus o „Heleninoj plaži“, jedva je uspela da ga pročita. Treptala je kako bi odagnala suze, pa ga je još jednom pročitala, za slučaj da u njemu piše nešto što joj je promaklo prvi put. I shvativši da je voli, nasmešila se. Vratice se po nju. Ipak je vredan čekanja.

Ramon je tako sedeo na plaži i razmišljao o Polperou, ženi i deci, koji sada verovatno sede na tom istom keju u luci. Srce mu je čeznulo za njima. Mislio je o svojim prvim osećanjima prema Heleni i ovim koje sada gaji prema Esteli. Ljubav? Uzdahnuo je. Kakva korist od nje? Na kraju se uvek izjalovi, smrknuto je zaključio. Kako može voleti Estelu kada nije bio sposoban pošteno da voli ni svoju ženu? Bolje je da nikoga ne voli.

Kada se kasnije vratio kući, doneo je odluku. Odmah će krenuti na put i zaboraviti Estelu. Trebalo je to da učini i s Helenom pre mnogo godina. Ali

bar neće dvaput ponoviti istu grešku.

Otvorio je mapu i pogled mu se zaustavio na Indiji. Klimnuo je glavom – Indija je sasvim dobra.

10.

Engleska

Tobi Trebeka je proveo noć u Londonu da bi bio blizu aerodroma *Hitrou*, jer mu je sestra dolazila sledećeg jutra. Dobrovoljno se javio da ide po nju. Nije mu se dopala ideja da putuje vozom ili autobusom, posebno sada kada je tako ranjiva. Rastužilo ga je kada su mu roditelji rekli da je odlučila da napusti Ramona. Bilo mu je žao dece koja, rastrgnuta između roditelja, verovatno sebe okrivljuju što se oni ne vole. Decu to uvek više pogađa nego što odrasli misle. Ipak, zaključio je, čovek ne može živeti samo za njih. On, međutim, nikad neće imati takvih problema.

Tobi se oduvek razlikovao od mladića s kojima je odrastao u Polperou. Uprkos atletske građi nije se nikad interesovao za sport, ni za šta osim pecanja, što su oni smatrali da je neverovatno glupo, naročito zato što je uvek vraćao ulovljenu ribu. Naime, odbijao je da jede meso objašnjavajući kako ne voli da jede „bilo šta što ima majku ili lice“. Ali bez obzira na njihovo zadirkivanje odlazio je očevim čamcem da posmatra ribe. Često se satima ljuljuškao na morskim talasima, pevušeći loše ljubavne pesme koje je čuo na radiju, i uživao u društvu galebova. Bio je zgodan, svetlog tena, sa osećajnim očima koje su se mogle lako rasplakati, obično u situacijama u kojima se niko drugi ne bi ni trgnuo, na primer, kada bi ugledao treperavo jato riba ispod morske površine ili usamljenog raka kako jureći traži zaklon ispod kamena. Samo su ga njegova vesela narav i oštroumnost štitili pred nasilnicima u školi. Osim toga, bio je i daleko bistriji od drugih dečaka, a njihovo poštovanje zaradio je humorom i spremnošću da se šali na svoj račun. Skupljao je insekte i držao ih u velikim teglama, pružajući im sav potreban luksuz, od lišća do druge hrane, i sate je provodio hraneći ih i proučavajući. Čitao je knjige o drveću i životinjama i pretplatio se na *Nešenel džiogrefik*. Znao je da se razlikuje od drugih, a majka mu je govorila da to iskoristi što bolje može. Zbog toga nije pokušavao da zavoli ni fudbal ni ragbi, ni pušenje u pabovima, a ni beskraje rasprave o

devojkama. Što se toga tiče, nije pokušavao da zavoli ni devojke. Ne onako kako su drugi momci očekivali da će ih voleti.

Kada mu je bilo petnaest godina i kada je bio jedini dečak u razredu koji još nije poljubio devojku, prislonio je malu Džoanu Blek uza zid i učinio to pred svima samo da im dokaže kako može. I mrzeo je sebe što joj je to uradio. Ne samo zato što ju je povredio a ona otišla u učionicu jecajući, gotovo kao da joj je oduzeo nevinost, već i zato što mu se uopšte nije dopalo. Nije bilo kako treba. Dečaci su ga, međutim, s divljenjem tapšali po leđima. Džoana Blek je, zapravo, bila jedna od najlepših devojaka u školi. Ali nagli nalet ponosa ubrzo je zamenilo pakleno osećanje stida, koje ga je nagnalo na grižu savesti. Džoana Blek više nikad nije progovorila s njim. Čak i kada ju je sreo u prodavnici mešovite robe mnogo godina kasnije, podigla je nos visoko u vazduh i izašla iz radnje odbijajući da ga pogleda. Želeo je da joj se izvini, mada se osećao glupo izvinjavajući se za nešto što se dogodilo tako davno.

Šezdesetih godina, kada je bio tinejdžer, imao je više devojaka nego bilo koji drugi dečak u Polperou. I one su ga obožavale. Bio je duhovit, uživao je u tračevima i intrigama, odnosio se prema njima s poštovanjem i u njihovom društvu nikad nije bio nervozan niti se bojao da iznese svoje mišljenje. Drag i privlačan, zbog bistrog pogleda ostavljao je utisak da ih bolje razume od drugih dečaka. Njegov vedar osmeh zračio je iskrenošću. Sve su ga volele ali i pored toga on njih nije voleo onako kako su čeznule da budu voljene.

Kad god je pozeleo da izbegne razgovore u pabu o devojkama i tome koliko je ko postigao na tom polju izlaz mu je predstavljalo more. Često je isplovljavao u slanu sumaglicu gde je bio sam i gde nije morao nikome da se pravda. Setio se i majčinog saveta, ali nije mogao da ispolji svoju homoseksualnost, a da pri tom ne uvredi ceo grad. Bio je svestan svoje seksualne opredeljenosti još od rane mladosti i znao je da ga u zatvorenoj zajednici Polperoa čeka samo prezir. Polpero je jednostavno bio previše mali za njega. Nije se mogao nigde sakriti. I tako je 1967. godine, kada mu je bilo osamnaest godina, odlučio da ga napusti i potraži posao u Londonu. Roditelji nisu shvatali zašto mora da ode i zaposli se baš tamo, kada za tako inteligentnog mladića ima dovoljno posla i u njihovom kraju. Otac je

hteo da zajedno rade na proizvodnji prozora i okvira za vrata, ali Tobi nije imao hrabrosti da prizna kako mu se gadi sama pomisao na rušenje veličanstvenih stabala i njihovo sečenje na komade. Jednostavno je spakovao stvari i otišao. Majka je bila tužna, a otac ljut. – Pljuješ krv da ih doneseš na svet, a onda ti nezahvalni đavoli samo odu i ne kažu ni hvala – zaurkao je. U to doba Helena je već putovala po svetu s Ramonom, i tako su Džejk i Poli bili usamljeniji nego posle venčanja, naučivši u međuvremenu šta znači imati kuću ispunjenu dečjim smehom. Sve što im je sada preostalo bili su odjeci, a oni su bili glasniji od tišine, koja je prethodila rođenju dece.

Tobiju su bile potrebne godine kako bi pronašao posao. Ne zato što nije odgovarao poslodavcima, maturirao je s dobrim ocenama, već zato što nije mogao da pronađe nešto u čemu bi uživao. Tako je objasnio roditeljima: – Ako ću ostatak života morati da radim, onda je bolje da to bude nešto što volim, ili sve to nije vredno truda. – Nažalost, nije im preostalo ništa drugo nego da se slože, ali su ostali zbunjeni kada je odlučio da napusti Polpero znajući da u Londonu nema ni čamaca, niti pučine na kojoj bi mogao da se izgubi. U više navrata radio je i u poslovnom delu grada, ali bi jedva izdržao nekoliko nedelja. Svaki put kada bi napuštao posao činio bi to s veselim osmehom, govoreći kako jednostavno nije stvoren za taj posao. Okušao se u svemu, od prodaje do marketinga, pa čak i u dizajniranju kuhinja. Brzo bi se, međutim, zasitio i iza osmeha kojim se obraćao prijateljima skrivala se uplašena duša zbunjenog i otuđenog muškarca. Svaki novi poraz ostavljao je traga na njemu. Nije mu bilo mesto ni u Londonu, ni u njegovom poslovnom delu, a ni u kancelarijama četvrti Mejfer. Nije mu bilo mesto ni u svetu bračnih parova, a takođe ni dece. Znao je gde pripada, ali toliko se bojao da to traži, da mu se činilo kao da se krije iza duge. Čeznuo je za domom, morem i sigurnošću čamca, skrivenog u neprozirnoj morskoj sumaglici. A onda je jedne noći u baru upoznao plavokosog Džulijana Fejbla, mladića koji mu je zauvek promenio život. Obojica su bili prilično popili, Tobi da odagna tugu, a Džulijan da smogne hrabrosti. Kada su napustili bar Džulijan se okrenuo prema njemu, rukama nežno uhvatio njegovo tužno lice i poljubio ga. Tobi je u tom trenutku osetio oslobođenje, kao da je do tada bio senka koja se konačno

probudila na koži, u kojoj se moglo živeti. Krajem 1973, s dvadeset četiri, vratio se u Polpero s Džulijanom, potpuno zadovoljan. Kupili su kućicu na periferiji, gde je Džulijan napravio mračnu komoru da bi mogao da se bavi fotografijom, a Tobi je kupio čamac koji je nazvao *Helena* i započeo sopstveni posao organizujući turističke izlete duž obale. Na kraju se skrasio. I pronašao sebe.

* * *

Prvih nekoliko godina nikome nije bilo ništa čudno što živi s muškarcem. Ali ljudi su počeli da primećuju da ne izlaze s devojka, niti da ih one proganjaju, pa su glasine počele da se šire poput morske magle, sve dok to nije poprimilo takve razmere da ih je bilo nemoguće ignorisati. Tobi je pronašao sebe i u poslu. Nikad se nije mešao u tuđe živote i zato ga je duboko rastužilo što je morao drugima da objašnjava svoje postupke. Nije mu, međutim, ništa drugo preostalo. Jedne večeri svratio je kod roditelja na večeru. Iznenadili su se jer nije imao običaj da svraća usred nedelje i u vazduhu se mogla osetiti napetost. I Džejk i Poli su nagađali kakvog je seksualnog opredeljenja, ali sve dok se o tome otvoreno ne raspravi, ili dok im to sam direktno ne prizna, odlučili su da se prave da ništa ne vide. Kao da je sve u redu. Kao da saksijom pokušavaju da prikriju mrlju na tepihu. Bili su presrećni što je ne diraju, bez obzira na prijatelje i susede, koji su to komentarisali iza njihovih leđa.

– Kako je? – umorno je upitao Džejk, dok je Poli snažno mešala supu od povrća.

– Dobro, hvala na pitanju – odgovorio je Tobi ispijajući gutljaj vina kako bi smogao hrabrosti.

– Onda je, znači, sve kako treba – dobacila je Poli stojeći pored šporeta, ali njen napet osmeh odavao je zabrinutost.

– Slušajte, mama... tata... Ja sam homoseksualac – iznenada je rekao. Iako je i njegovu sestru karakterisala ista direktnost u nastupu, Poli i Džejk su bili šokirani. Tobi je na to duboko uzdahnuo i prepustio se opojnom ukusu vina. Džejk je u jednom gutljaju ispio konjak, a Poli je još snažnije počela da meša supu. Nastala je tišina. Izgubivši se u mislima, udaljili su se jedno od drugoga. Samo je Tobijevo srce slobodno poletelo u visine, poletnije nego ikad.

– Znači da je Džulijan tvoj...

– Ljubavnik, tata. Džulijan je moj ljubavnik. I prijatelj. Ne očekujem da me shvatite. Želim samo da to prihvatite kao moj izbor, moj način života. Ne želim da ljudi šire glasine o meni iza vaših leđa. Imate pravo da znate – izgovorio je i pogledao oca u oči.

– Oduvek sam te učila da budeš nezavisan – počela je Poli, približavajući se stolu.

– Da iskoristim različitost – nadovezao se.

– Svoju različitost – nasmešila se. – Ponosim se tobom. Potrebna je hrabrost da bi se čovek mogao suprotstaviti plimi.

– Mislim da ceo život plivam protiv nje – tužno se nasmešio.

– Onda ću ja plivati s tobom, dušo – rekla je i sagnula se da ga poljubi.

Zagrlio ju je oko širokog struka. – To mi mnogo znači, mama. – Bio je dirnut.

– Znam. – Potapšala ga je po leđima. – Znam.

Džek je prihvatio njegov izbor, ali nikad više nije želeo da razgovara o Džulijanu, niti da ga ponovo vidi ili ugosti u svojoj kući. Tobi je bio užasnut što se među njima sasvim iznenada podigao takav zid. Ranije mu se Džulijan dopadao, a sada, ni zbog čega drugog nego zbog predrasuda, doživljavao ga je kao pretnju i odlučio da pređe preko prvobitnog stava i okrene se protiv njega. Ipak, Polpero je bio malo mesto i bilo je pitanje vremena kada će naleteti jedan na drugog. A to se naposljetku dogodilo jednog maglovitog subotnjeg jutra na keju, dok je Džulijan vezivao Tobijev čamac. Džek ga je mimoišao na putu prema svom čamcu i pristojno su jedan drugom klimnuli glavom. I ništa više od toga. Potvrdio je njegovo prisustvo ne usuđujući se da ide dalje nego što nalaže pristojnost. Tobi je, međutim, bio praktičan. Bar im je priznao istinu, i više ga nikakve tajne nisu mogle opterećivati.

Federika i Hal su stigli na aerodrom *Hitrou* ošamućeni i iscrpljeni. Let je bio dug, jer su sletali u Buenos Ajresu, Riju, Dakaru i na kraju se spustili na *Hitrou*. Svet im se sveo na usku unutrašnjost aviona i učinilo im se da će to potrajati čitavu večnost. Igrali su se olovkama i papirom, što im je dala stjuardesa, i spavali koliko god su mogli, naslonjeni na majku koja ih

je pored toga i tešila. Ali presedanja su ih iznervirala i uznemirila, tako da su sasvim novo uživanje u letenju na kraju zamenili suzama. Helena je pokušavala da ih zabavi, pa je čak zamolila Federiku da joj ponovo ispriča priču o magičnoj kutijici, samo da bi nečim prekratili vreme do sletanja.

Konačno se na vidiku pojavilo Tobijevo duguljasto i nasmevano lice. Kada su prošli kroz carinu mahao im je kao lud. Ni Hal ni Federika ga nisu prepoznali, ali mu se Helena bacila u naručje prepustivši se jecajima. Više nije morala zbog dece da se pretvara da je snažna, pritisak je popustio i konačno joj je laknulo. Prepustila se s radošću njegovom poznatom telu i mirisu. Stigla je kući. Noćna mora se završila.

– Ja sam ujak Tobi – rekao je saginjući se i stiskajući Halovu ruku, koja je nestala među njegovim dugim prstima. Dečak se uhvatio za majčinu nogu i sumnjičavo ga pogledao, a Federika je pružila ruku i pristojno ga pozdravila. Bez osmeha, međutim. – Još si lepša nego što te je majka opisala – kazao je nežno se rukujući, a onda primetio da drži kutijicu. – Šta to imaš?

Posesivno ju je stezala uz telo. – To mi je poklonio tata. Magična je – tiho je odgovorila.

– Kladim se da jeste. Biće ti potrebna u Polperou. – Zakikotao se.

– Zašto?

– Jer tamo postoje magične pećine, tajanstveni potoci i sablasne plaže. – I primetio je kako se u njenim umornim očima budi iskra interesovanja.

– Zaista? – Usta su joj se razvukla u osmeh.

– Zaista. Mnogo mi je drago što si je ponela – dodao je uspravljaajući se.

– Verovatno si iscrpljena, Helena. Hajdemo odmah u automobil. Deca mogu da spavaju na zadnjem sedištu.

Odgurao je kolica prepuna prtljaga, dok je ona decu vodila za ruku. Kada su došli do kola, ubacio je stvari u prtljažnik i onda smestio Hala i Federiku na zadnje sedišta, prekriveno jastucima i ćebadima. Do Polperoa je predstojalo sedam sati vožnje. – Ne mogu da verujem da si sve to stavio zbog njih – zahvalno je rekla. – Spavaće kao kraljevi.

– Vožnja je naporna. Jadni klinci, mrtvi su umorni i zbunjeni. – Zatvorio je vrata, a Federika je zažmurila i naslonila izmučenu glavu na jastuk. Nije ni stigla da razmisli o tome gde se nalazi, jer ju je san istog trenutka

savladao otupljujući joj čula poput droge.

– Oh, Tobi... ne mogu ni da ti ispričam šta sam sve proživela. Napustila sam Ramona i deci slomila srce, ali nisam mogla više da izdržim. – Suze su joj zaiskrile u očima.

– Ne krivi sebe, Helena. Život je kriv. Snaći će se, ne brini. Nisu jedini kojima se to dogodilo i preživeće – odgovorio je potapšavši je po ruci. – A sada ulazi u automobil da se ne prehladiš. Pretpostavljam da nisi ponela kapute – dodao je gledajući je kako drhti u džemperu i tankim pantalonama.

Odmahnula je glavom. – Naravno da nisam. Tamo je sredina leta. – I čim je to pomislila, prisetila se Ramona. Šta li sada radi?

– Ispričaćeš mi sve, čim budu pospali – rekao je ulazeći u automobil.

Zagledala se u sivi oblak koji je visio nisko na nebu poput mrtvačkog pokrova, ali joj nije pokvarilo dobro raspoloženje, kako se često događalo. Štaviše, u njoj je izazvao neko prijatno osećanje. Sve je ovde tako poznato i tako prijatno. I dok su se vozili prema autoputu, osvrtala se posmatrajući gola stabla s promrzlim granama i lepe crne vrane, koje su kljucale po poljima. Da, to je Engleska koju pamti. Nasmejala se.

– Drago mi je što si se vratila – rekao je Tobi bacajući pogled u retrovizor kako bi proverio jesu li deca zaspala. – Jadnici mali. Potpuno su iscrpljeni. Pogledaj ih. – Umorno je okrenula glavu. Spavali su skrupčani jedno do drugog kao štenad. Ponovo se prisetila Ramona i zapitala nedostaju li mu, ili ih je jednostavno izbrisao iz sećanja i nastavio dalje. Nove zemlje, nove knjige, a sve bez obaveza.

Uzdahnula je. – Već dugo nismo pričali. Kako je Džulijan? – upitala je zagledavši se u put i trepćući kako bi odagnala umor.

– Dobro je. Često odlazi poslom u London. Ima sve više posla i prilično je uspešan. Još će me izdržavati pod stare dane – nasmejao se.

– Srećni starče!

– Pa ne bih baš rekao da sam srećnik. Tata se nije promenio.

– To me ne čudi. On je „pravi“ muškarac i ponosi se time. Verovatno sebe krivi za sve.

– Što mu ujedno podriva muškost.

– Jednoga dana će se srediti, samo ne očekuj čuda. Postoje daleko važnije stvari zbog kojih bi se mogli nervirati. Nisi nikoga ubio, recimo?

– Ne. Još nisam. – Nasmešio se. – Ali su prošle dve godine otkako sam mu rekao i još uvek nije progovorio ni reč s Džulijanom. Kada je došao u Polpero, bio je presrećan i prihvatio ga kao mog prijatelja. Bio je opčinjen njime. Kakva je to uskogrudost? Biti sposoban da odbaciš čoveka zbog njegove seksualnosti, što je zapravo privatna stvar? Posebno ako mu se dopao kao osoba.

– Boli, zar ne? – Primetila je kako su mu zglobovi na prstima pobeleli koliko je grčevito i besno stezao volan.

– Da, ali samo zato što smo oduvek bili tako bliski. Više nije isto. Videćeš.

– Jednostavno se pretvara da Džulijan ne postoji?

– Tako je.

– Kako se Džulijan oseća? – Trudila se da pokaže kako se interesuje, iako zapravo nije bila sposobna da razmišlja ni o čemu drugom nego o sopstvenom bolu.

– Toliko je ležeran da ne mari. Previše je zaokupljen fotografijom tako da ga i ne brine dopada li se tati ili ne. U svakom slučaju, sada mu je trideset devet, i sve je već doživeo i zato nije u šoku. Ali meni to smeta.

– Tata je verovatno uveren kako te je stari perverznojak poveo pogrešnim putem. – Tobijeva usta su se s oklevanjem razvukla u osmeh.

– Ne bih rekao da je star, Helena.

– Sedam godina je stariji od mene, a za tatu si ti još uvek beba.

– Da, ali beba koja zna šta želi.

– Onda je sve kako treba. Neka ide do đavola. Pa šta? Važno je da si srećan. Moraš misliti na sebe. Ne smeš da živiš onako kako drugi žele da živiš – rekla je zamislivši se nad sopstvenom sudbinom i decom, čije je srce slomljeno, a sada bezazleno spavaju na zadnjem sedištu.

– Oboje moramo misliti na sebe, Helena. Niko drugi to neće učiniti umesto nas – odgovorio je i ućutao, zagledavši se u sivi put, koji se sumorno prostirao pred njima.

Helena i Tobi su uvek delili sve svoje tajne. Iako mlađi od sestre dve godine, oduvek je bio zreliji od svojih vršnjaka. A to se događa kada ljudi kriju stvari, razmišljala je. Jedna tajna vuče drugu i čovek se iscrpljuje

stalno nešto skrivajući. Za njegovu seksualnu orijentaciju saznala je mnogo pre nego što je priznao roditeljima. Oduvek je znala da ga devojke ne zanimaju i da je srećniji s knjigama o crvima i insektima nego u noćnim klubovima. Što nije značilo da se boji žena. Obožavao je sestru, divio se majci i imao bezbroj dobrih drugarica. Želeo je njihovo prijateljstvo, a pomisao da bi među njima moglo doći do fizičkog kontakta bila mu je strana koliko i fudbal. Tek kada se njena drugarica, Anabel Hejzel, zaljubila u njega i plaćući joj na ramenu lila beznadežne suze zbog neuzvraćene ljubavi, Helena je počela da se pita nije li možda homoseksualac. Nikad nije izlazio s devojčkama, a s nesrećnim insektima nije mogao da se oženi i premda obično i suviše zaokupljena sopstvenim željama kako bi primećivala tuđe, njegova seksualnost iznenada joj je privukla pažnju. Pažljivo ga je posmatrala. U leto 1972, kada je bila u srećnom braku s Ramonom, doleteo je u Čile kako bi s njom proveo nekoliko nedelja.

Helena je s tugom primetila da se od jada ugojio i da je od zabrinutosti postao nervozan. Potiskivao je svoja osećanja gušeći se od silnog napora. Nije imao posao i bio je nesrećan, a njegov inače vedar osmeh gotovo da nije viđala. Šetali su plažom i razgovarali kao nikad pre toga. Rekao joj je koliko mu je teško da pronađe posao u Londonu, da mu je loše od izduvnih gasova i da ga buka čini nervoznim. – Jednostavno, više se ne osećam kao da sam to ja – objasnio joj je promuklim glasom.

– Pa, nećeš pronaći dečka ako budeš sažaljevaao sebe – nonšalantno je rekla.

Zagledao se u nju. Lice se mu prekrile ružičaste i bele mrlje, a oči ispunile užasom. – U redu je biti gej – dodala je nasmešivši se s razumevanjem. – Još uvek te volim. – Spustio se na pesak, prekriv rukama lice i zajecao kako to nije činio otkako mu je automobil pregazio psa, Džesi, jednog užasnog zimskog jutra petnaest godina ranije. Sela je do njega i zagrlila ga. – Debeo si jer nisi srećan, a nisi srećan jer si zbunjen, a takav si oduvek. Zato si i otišao u London. Nisi više mogao da nosiš svoju tajnu u Polperou. I ne krivim te. – Nasmejala se. – Polpero je previše mali za tebe. Ali, znaj, tamo pripadaš i samo ćeš tamo biti srećan.

– Znam. – Zašmrcao je. – Želim da se vratim kući. Mrzim London. Ali...
– duboko je uzdahnio, kao da se tako oslobađa tereta tajne. – Želim da budem voljen kao i svako drugi.

– I bićeš. U Londonu ima homoseksualaca koliko želiš. Svuda u svetu, što se toga tiče. Samo treba da smogneš hrabrosti i pronađeš ih. – Okrenuo se i pogledao je sjajnim plavim očima, nalik vedrom nebu posle obilne kiše.

– Kako si znala?

– Poznajem te i stalo mi je do tebe. Već dugo to znam. Još otkako si odbio Anabel Hejzel. Tada mi je sinulo da si možda homoseksualac. Nikad nisi izlazio s devojkama, više si se interesovao za one svoje jadne insekte i to mi je bilo čudno. Ali svi drugi su to doživljavali sasvim normalno, jer si oduvek bio ekscentrik. Niko ti, međutim, nije bio blizak kao ja.

– I još uvek smo bliski – rekao je zahvalno se nasmešivši.

Osetila je kako joj suze naviru na oči.

– Onda – zatreptala je srećna – ako nameravamo da ti pronađemo dečka, moramo prvo da dovedemo u red tvoj izgled, predebeo si! – Stidljivo se nasmejao. – Dijeta počinje danas, i ostaješ ovde duže od mesec dana. Pošto Ramon i ja odlazimo na put tek u martu, ne vraćam te u London sve dok ne budeš spreman. Jasno? – Klimnuo je glavom. – Ljubav je najbolja stvar na svetu. Hoću da doživiš ono što ja osećam.

– Prvi put u životu mislim da je to moguće – odgovorio je, uhvatio je za ruku i stegao. I iznenada mu je postalo lakše. Osećao se pozitivnije. Kada su se vratili putem prema Sero Kastilju, gde su Helena i Ramon imali predivnu kuću s pogledom na more, učinilo mu se da prvi put posle ko zna koliko godina može da vidi svet onakvim kakav zaista jeste. Poželeo je da otplovi brodom na pučinu i leži na suncu, nežno se ljuljuška na talasima i posmatra horizont koji mu je konačno nudio toliko toga da se morao uzdržati kako mu ne bi odjurio u susret.

* * *

Tobi se trgao iz razmišljanja i pogledao Helenu. Spavala je naslonivši glavu na zaštitni pojas. Na njenom izmučenom licu videlo se šta je sve proživljavala prethodnih dana, a bez sumnje sanjala je o boljim vremenima. Disanje joj je bilo usporeno i duboko, gotovo kao da i u snu može da prepozna vazduh svog zavičaja. Život je prepun uspona i padova, ali posle

pada čovek treba ponovo da ustane, pomislio je i bacio pogled u retrovizor. Primetio je kako se deca gotovo neprimetno pomeraju, napuštajući udobnost sna i otvaraju oči da osmotre nepoznati predeo. Bilo mu je žao što nije proleće. Engleska tada ne bi izgledala tako sumorno.

Federika se uspravila i zatreptavši pogledala kroz prozor. Prolazili su pored belih polja prekrivenih tankim slojem mraza.

– Jesmo li stigli?

– Ne još, Fede – veselo je odvratio. – Nego, kakva je to magična kutijica? – Primetio je da je nesvesno otvara i zatvara.

Uzdahnula je i lice joj se izdužilo od tuge. – Dobro, ispričaću ti. – Setila se očevog sigurnog zagrljaja i trгла se od bola, jer je to odmah pobudilo i manje prijatno sećanje na razgovor koji je čula u Kačagvi. Ali, čim je započela priču o princezi Inka, boja joj se povratila u obraze, a raspoloženje popravilo. Kada su se zaustavili da ručaju u staroj seoskoj gostionici više nije bila tužna, već radoznala. Sve što je okruživalo bilo je nepoznato i privlačilo je njenu pažnju.

Kada su skrenuli u usku uličicu koja se vijugavo spuštala prema kući, gde su Tobi i Helena odrasli, pomislila je da će joj srce prepući. Otvorila je prozor kako bi upila poznate mirise detinjstva. Ali bio je januar i u hladnom vazduhu ništa nije osetila. Ipak, to nije umanjilo njeno oduševljenje. Kada su se provezli kroz kapiju i nastavili prilazom posutim šljunkom, bela kuća je izronila pred njima poput starog prijatelja, baš onakva kakva je oduvek bila, lepa uprkos zimi koja je ogolila njene zidove.

Čuvši automobil, Džejk i Poli, koji su sat vremena proveli uzbuđeno se šetajući po kući, izjurili su na vrata da bi umornim putnicima poželeli dobrodošlicu. Poli je odmah primetila da joj je ćerka mršava i ispijenog lica, ali je bila iznenađena koliko deca dobro izgledaju. Federika joj se uzbuđeno bacila u zagrljaj.

– Imaćeš svoju sobu, Fede. Čak sam ti napravila i čokoladni keks, jer znam da ti se dopao kada sam ti ga pravila u Čileu – rekla je grleći mršavo dete, koje joj se držalo za struk poput napuštenog majmunčića. Hal se pak uhvatio za Heleninu nogu preklinjući je da ga podigne.

– Hale, dušo, ne mogu da te nosim. Imaš četiri godine i već si veliki. – Nasmejala se i uzbuđeno izljubila oca. – Bože, kako je dobro biti kod kuće. Već se bolje osećam.

– Sklonimo se s hladnoće. U kuhinji je toplo i hajdemo unutra da pričamo – rekla je Poli, pokazujući Federiki put svojim velikim, spretnim rukama.

– Brzo si ih dovezao, Tobi – dobacio je Džejk ukočeno tapšući sina po leđima. – Bilo je pametno što si ih sačekao.

– U redu je, tata. – Bio je zahvalan na njegovim rečima, jer je u poslednje vreme retko imao priliku da čuje pohvalu.

Poli je na sto spustila čajnik, koji je Tobi jednom davno ispustio i okrnjio, i raznovrsne šolje, koje je nakupila tokom godina. Zatim je poslužavnik napunila čokoladnim keksom, kolačićima, tortom i sendvičima s namazom *marmit*. Za razliku od druge čileanske dece, Hal i Federika su

odrasli na tom namazu koji im je redovno slala u Vinju, zajedno sa šminkom *meri kvont*, bez koje Helena nije mogla. Zabrinuto ju je pogledala. Još uvek je zgodna, ali više ne zrači, kao uveli cvet je. Zapuštena je, kao da su svi životni sokovi iščileli iz nje. I gledajući je došlo joj je da udavi Ramona, ali je odlučila da strpljivo sačeka da ostanu same i da dotad ne spominje tog nomada od muža. Deca su se ugrejala pored peći, dok su uz čaj jeli kao gladni skakavci. Brzo su se privikli, a nestalo je i Halove stidljivosti čim je ugledao čokoladnu tortu.

– Predivno je ponovo biti kod kuće. Baš kao nekada. Ništa se nije promenilo! – Helena je zaključila na brzinu se osvrćući oko sebe. Zapalila je cigaretu i polako uvlačeći dim prepustila se prvom naletu nikotina. Majka gotovo uopšte nije ostarila u poslednjih nekoliko godina. Još uvek je bila aktivna i bucasta šezdesetogodišnjakinja s glatkim tenom boje meda. Bez ijedne jedine bore. Oči su joj sijale nekako blaženo, što zbog dobrog zdravlja, što zbog čvrste građe. A da joj kosa, koju je smotala u neurednu punđu, nije počela da sedi i da nije nosila tako ozbiljnu odeću, niko joj ne bi dao više od pedeset. Očeva kosa bila je otmeno srebrnkasta i ublažavala je njegove grube crte lica. Sada je manje ličio na crnog krijumčara nego ranije. Ali, još uvek je bio tih, pažljivo sve posmatrao, a kada bi progovorio, svi bi ga slušali.

– Tako volim što si nam se vratila – rekla je majka oduševljeno, a rumeni obrazi bili su vreli od uzbuđenja što može ponovo da vidi svoje dete i unučice. – Imam savršene prijatelje za Federiku i Hala – veselo je dodala. – Sećate se Eplbijeveih?

Helena je pogledala Tobija. – Ona luda porodica, koja živi u Piktistl Menoru? – Nasmejala se prisativši se kako su kao deca neprestano pokušavali da starog Nana Eplbija, kad god bi ga sreli, nagovore na razgovor, jer je bio najzabavniji ekscentrik u Polperou. Tada je bio tek ušao u šezdesete i hodao je nekako čudno nagnut napred, na jastučićima stopala i uspravnih leđa, svima klimajući glavom koja je podsećala na kornjačinu, kao da je major. Rodio se u Kornvolu, ali pošto je veći deo mladosti proveo u Italiji studirajući umetnost, govorio je lažnim italijanskim naglaskom i promenio ime Najdžel u Nano. Živeo je u Piktistl Menoru s ćerkom Ingrid, koja je obožavala ptice, njenim mužem Inigom i njihovo

petoro divlje dece.

– Pa, dušo, nisu ludi. Možda originalni, ali ne ludi – odgovorila je majka.

– Originalni! – Džejk se zakikotao, a usne su mu se razvukle u stranu otkrivajući malo krive zube. – Samo si ti u stanju da kažeš tako nešto. – Nasmejao se.

– Ingrid i Inigo imaju petoro dece – nastavila je ne osvrćući se na njega. – Da razmislim. Bar jedno mora biti istih godina kao Hal i Fede. – Zaškiljila je pokušavajući da se seti.

– Pa – ubacio se Tobi – Semu je sigurno petnaest, tako da on otpada. – Setio se tog prilično arogantnog dečaka, koji je retko razgovarao bilo s kim i uvek držao nos zakopan u biografski rečnik.

– Pobogu, naravno da nije Sem, govorim o Moli i Hester.

– Ah, da. Moli ima verovatno devet, a Hester sedam – složio se. – Savršene partnerke za igru. Obe pohađaju lokalnu školu, pa bi sve zapravo moglo biti super.

– To bi bilo odlično za Fede – dobacila je Helena, posmatrajući decu. Veselo se smejala igrajući se poklonima koje je dobila od oca.

– Lusijen i Džoi su mali, otprilike Halovo godište – Poli je dodala. – Mislim da bi trebalo uskoro da ih pozovemo na čaj.

– Sećam se Ingrid – kazala je Helena nasmešivši se – bila je luda za životinjama poput tebe, Tobi. Ako je u blizini od sedam kilometara postojala ranjena životinja, ona bi je pronašla, donela u kutiji i negovala u svom ormaru, sve dok ne bi ozdravila.

– Ako nisu bile ranjene, sigurno su se pretvarale da jesu, jer je taj ormar bio kao *Ric* – nadovezao se Tobi i zakikotao. – Sećaš se onih ježeva s buvama, koje je držala u mašini za pranje sudova?

– I guske, koja je bila toliko opasna da nedelju dana nisu mogli da koriste kuhinju, sve dok joj noga nije zacelila. Ali *ti* bolje ćuti. Ti si sve svoje insekte ubacio u inkubatore s pet zvezdica – rekla je smešeći mu se od uva do uva.

– Ingrid i dalje veći deo dana provodi na steni slikajući galebove. Predivno slika – uzdahnula je Poli s divljenjem. – Ali, šteta je zbog te drage dece koja žive kao Cigani.

– Rekao bih kao Cigani na visokoj nozi – dobacio je Džejk ironično.

– Da, kao Cigani na visokoj nozi, ali svejedno su divlji. Ingrid nije previše duhom prisutna, a Inigo provodi dan pišući zatvoren u radnoj sobi ili pak šeta po kući i gundā, pa je bolje sklanjati mu se s puta. Ipak, mališani su preslatki, iako nimalo nisu disciplinovani.

– Misliš li da je pametno da se druže s mojom decom? – Helena je zabrinuto upitala otresajući pepeo u kantu.

– Naravno. Federiki bi dobro došlo da se malo oslobodi – odvratila je Poli prisećajući se kako devojčici nije bilo dopušteno da izađe iz vrta ispred kuće bez služavke ili majke. Policija je patrolirala ulicama, a vojska nametnula policijski čas. Vinja del Mar je bila dovoljno sigurna, ali u predgrađu je bilo nemoguće odgajati decu. – Preporodiće se ovde – dodala je s uživanjem ih zamišljajući kako se igraju na plažama i jure poljima u društvu novih drugova. Federika je još uvek bila dete, iako je izgledala kao devojka zarobljena u dečjem telu i Poli je smatrala da je krajnje vreme da joj se dozvoli da uživa u detinjstvu, odnosno tih nekoliko godina, koliko joj je još preostalo.

Kada su je ušuškali u novi krevet, Federika je legla na stranu i zagledala se u magičnu kutijicu, koju je spustila na noćni stočić. Bilo je toliko mračno da je zamolila majku da ostavi otvorena vrata kako bi svetlo iz hodnika raspršilo tamu koja je sve gutala. Pogledala je kutijicu i u njoj pronašla hrabrost. Bio je to delić zavičaja koji je ponela sa sobom u nepoznatu zemlju, delić oca kome je bila privržena, sve dok ne dođe da joj pruži pravu ljubav.

Helena je dopustila Halu da prvu noć spava s njom. Bio joj je potreban koliko i ona njemu, ali tada nije ni bila svesna da će deliti njen krevet idućih šest meseci, sve dok se Poli na kraju nije umešala i taktički joj ukazala da možda nije najzdravije za dečaka da bude toliko zavisn od majke. Grčila je njegovo malo toplo telo nadajući se da će mu uliti poverenje i osloboditi se osećanja krivice što ga je odvojila od oca i rodnog doma. Znala je, međutim, da su joj deca još mala i da će preboleti tu traumu. Pronaći će prijatelje i jednoga dana u potpunosti zaboraviti da su živeli u Čileu. Njemu će Čile ostati samo u nejasnom sećanju, ali će Federiki biti daleko teže. S nadom se setila Moli i Hester Eplbi i odlučila

da ih upozna, čim se ukaže prilika. U Čileu Federika nije imala mnogo prijatelja, jer je po prirodi uživala u samoći, verovatno i zato što je tri godine bila jedinica. Helena je konačno sklopila umorne oči i prepustila se snu, tražeći u njemu zaborav od svega ružnog što joj se dogodilo i sanjajući o predivnom, novom životu koji ih očekuje. Svaki čas, međutim, u mislima bi joj iskrsavao Ramon ponovo je opsedajući, a nije imala snage da se odbrani.

– Jadna Helena – uzdahnula je Poli i prekrstila ruke na svojim velikim grudima. – Ipak, ispravno je postupila. Nije mi se dopadalo što je sama u Čileu i što nema nikoga ko bi mogao da pripazi na nju. Sada ima nas i mi ćemo se brinuti o njima.

– Nemoj dopustiti da te mota oko malog prsta. Znaš kakva je – upozorio ju je Džejk ulazeći u krevet.

– Potrebni smo joj.

– Istina je, ali budi oprezna ili ćeš joj postati robinja kao nekad. – Okrenuo se da ugasi svetlo.

– Sada je drugačija. Prošla je kroz tešku krizu i potrebna joj je naša podrška – bila je uporna Poli.

– Upozorio sam te – promrmljao je i duboko uzdahnuo, stavljajući joj do znanja da je previše umoran za dalju raspravu.

Ispred Moli i Hester Eplbi stidljivo je stajala mala mršava i plašljiva devojčica, koja je pobudila njihovu znatiželju. Njihova majka ju je pozvala na čaj rekavši im da je Fede, čije je ime izgovorila Fejde, skoro stigla u Englesku i da još nema drugaricu. Na njima je da joj boravak učine prijatnim. Tipično u svom stilu, upoznala ih je i rekla im da idu nekud da se poigraju, dok ona razgovara s njenom majkom.

– Fede je čudno ime – rekla je Moli sumnjičavo zaškiljivši.

Imala je zelene oči.

– Skraćeno od Federika – objasnila im je ona promuklim glasom.

– I to je čudno – bila je uporna Moli.

– Tata mi je iz Čilea – nastavila je i primetila upitan pogled dve devojčice. – Čile je u Južnoj Americi. – Obe su klimnule glavom znajući

gde se nalazi Južna Amerika, jer im je dadilja na zidu dečje sobe nacrtala kartu sveta.

– Je li tvoj tata crnac? – upitala je Hester.

– Ne – odgovorila je Federika šokirana. – Samo ima crnu kosu – dodala je i pomislila na njega s osmehom.

– Naš tata ima crna raspoloženja – rekla je Moli i prasnula u smeh. – Možemo u šetnju ako želiš.

Federika je klimnula glavom.

Pozajmila je duboke gumene čizme i kaput, koji joj je bio prevelik, i krenula za njima u vrt. Kuća je bila ogromno belo zdanje s visokim prozorima i širokom terasom koja se spuštala na travnjak nizom gotovo carskih kamenih stepenica. Tlo je bilo tvrdo i prekriveno bleštavim belim mrazom, koji Federika nikad pre toga nije imala priliku da vidi. Znala je kako sneg izgleda, jer ju je tata nekoliko puta vodio na skijanje u Ande, odnosno La Parvu, ali nikad ranije nije videla mraz. Nastavile su da se šetaju prema jezeru koje je ležalo mirno i zaleđeno u dnu vrta. – Hajde da se klizamo – predložila je Moli i pažljivo stala na led. Federika je krenula za njom i trгла se dok je pravila prve nesigurne korake preko klizave površine.

– Pazi da ne padneš – upozorila ju je.

Nije htela da ide po ledu bojeći se da ne pukne pod njom, ali dok je stajala i jadno posmatrala te dve, ne tako ljubazne devojčice kako se klizaju na sredini jezera, shvatila je da će morati da ih sledi, ako želi da joj budu drugarice. Nerado je stala na sjajnu površinu i laknulo joj je kada je osetila da je tvrda i sigurna. Ukočeno se odgurnula prema njima. – Hajde, Fede! – Moli je doviknula smešeći joj se. – Bravo!

– Kladim se da to nikad nisi radila u Čileu – dobacila je Hester. Bila je u pravu. Federika je klimnula glavom.

– Zar nije zabavno? Volela bih da se klizam kako treba. S pravim klizaljkama – rekla je Moli. – Da mi ih tata bar kupi. Onda bih mogla da izvodim piruetu. – I nesigurno im je demonstrirala kako to izgleda. Hester je pokušala da je oponaša, ali je završila na stražnjici. Sve tri su prasnule u smeh i Federika je prvi put osetila koliko je lepo imati drugaricu. Pokušala je nekoliko puta da se zavrti pa je, kao i Hester, završila na ledu.

– Ovako – pokazivala joj je Moli i napravila veliki korak podižući jednu nogu u vazduh. Hester i Federika su to ponovile kikoćući se zbog uzaludnog truda.

– Gle, Sem dolazi! – Hester je povikala mašući bratu, koji im se približavao travnjakom.

– Sklanjajte se s leda! – doviknuo je. – Nije sigurno.

– Sve mora da pokvari – rekla je sebi u bradu. – Hajdemo – uzdahnula je i krenula prema njemu.

Baš u tom trenutku začulo se pucketanje, kao da se jezersko čudovište budi negde u mračnim dubinama. Moli je prasnula u smeh, Hester panično zavrištala, a Federika, zaostajući malo za njima, požurila da se što pre skloni s leda. Nije znala da ne sme juriti i kada je led još glasnije i opasnije počeo da puca, ona je brže potrčala, ali su joj se noge iznenada izmakle i pala je na grudi udarivši bradom o površinu i ostajući bez vazduha. Kada je pokušala da ustane, ugledala je krv na ledu i s užasom zavrištala. Podigla se na kolena, jedva dišući, ali led je u tom trenutku popustio i propala je u sablasno hladnu vodu. Spopala ju je panika, a iz grla joj se umesto vriska oteo samo preplašeni šapat. Pokušala je da se uhvati za led koji ju je okruživao, ali se on u rukama lomio kao glazura. Kaput je bio prevelik i ograničavao je pokrete, a kada je pokušala da zamlatara nogama, ukočila se od hladnoće. Počela je da tone i zacičala od straha kada je voda stigla do vrata.

– Biće sve u redu – čula je smiren glas. Podigla je glavu i ugledala blede lice Sema Eplbija. Ležao je na ledu i gledao u nju. Zgrabio ju je za ruke. – Uhvatio sam te. – Pogledao ju je u oči pokušavajući da je umiri. – Izvući ću te. Kada kažem „sad“, počni da udaraš nogama.

– Ne osećam ih – zajecala je.

– Osećaš ih. SAD! – Čim je besno zamlatarala, počeo ju je polako izvlačiti iz mračne rupe ne zaustavljajući se ni kada je led ponovo zlokobno zapucketao. Devojčica se borila jer joj je u suštini život zavisio od toga. – Samo tako – ponavljao je ohrabrujući je. Na kraju se izvalila na led kao neka užasno teška i mokra foka, uzdišući i cvileći od šoka. – A sada ćemo se samo vući po ledu, može? Nećemo stajati, razumeš? – Klimnula je

glavom, a zubi su joj cvokotali koliko od hladnoće, toliko i od straha. Sem ju je zagrlio i zajedno su klizili prema travi. Telo joj je toliko već otupelo da se jedva pomerala i činilo joj se da je prošla čitava večnost pre nego su se izvukli na čvrsto tlo. Čim su ga dodirnuli, podigao ju je u naručje i požurio prema kući. Moli i Hester su ih sledile kao par gusaka koje su ostale bez daha.

Obe su odmah utrčale u dnevnu sobu da kažu majci i Heleni, a Sem je odjurio stepenicama pozivajući Biu, dadilju, koja je u dečjoj sobi nadgledala Lusijena, Džoijsa i Hala. Kada je ugledala uplakano dete u njegovom naručju, zgranula se i odvela ih u Molinu spavaću sobu. – Šta se dogodilo? – uzviknula je pošto ju je spustio.

– Molino delo. Glupača! – uzbuđeno je odgovorio. – Devojčica je mogla da se udavi. Skini joj odmah odeću da ne dobije upalu pluća. – I izašao iz sobe. Helena i Ingrid su potrčale uza stepenice i uletele u spavaću sobu, a Federika, naga i drhteći, bacila se odmah majci u naručje i ponovo zajecala.

– Jesi li mislila da ćeš umreti? – upitala je Moli kasnije Federiku, koja se grejala ispred kamina u dnevnoj sobi, obučena u Hesterinu odeću, dok je ova ređala kolačiće od belog sleza uz čaj.

– Da, mislila sam da ću umreti.

– Bila si tako hrabra dok si puzila preko leda – rekla je Hester s divljenjem. – Je li ti to prvi put da si se klizala?

– Da. I mislim da neću tako skoro – nasmejala se.

Moli joj je dodala kolač. – Dobri su, zar ne? Zaslužila si ih. Tako mi je žao. – Pokunjeno joj se nasmešila stavljajući nestašni pramen svoje kestenjaste kose iza uva.

– Nema veze. Nisi mogla da znaš da će led pući – Federika je ljubazno rekla.

– Baš smo imale sreću što je Sem naišao – dobacila je Hester.

– Da, ipak je korisno imati stariju braću – Moli se nasmejala. – Naš junak.

– Bio je veoma hrabar. Spasao mi je život – kazala je Federika žvaćući mekani kolač od sleza. Zavrtelo joj se u glavi dok se prisećala kako ju je uneo u kuću. – Koliko ima godina?

– Petnaest – odgovorila je Moli. – Meni je devet, a Hester sedam kao tebi. Mama je imala dva pobačaja između Sema i mene. Inače bi nas već bilo sedmoro.

– Ja bih rado da nas je sedmoro – ubacila se Hester.

– Pa, sada nas je šestoro – rekla je Moli nasmešivši se Federiki.

– Naravno – Hester se veselo složila. – Bolje da ti pokažemo kuću – dodala je i pogledala sestru očekujući njen pristanak.

Moli je klimnula glavom. – Zgrabi parče torte i upoznaću te s Marmadjukom.

– S kim?

– S tvorom, koga je mama spasila prošle nedelje. Živi u ormaru na tavanu jer ponekad ispušta takav miris da mora da ima ceo sprat samo za sebe.

Helena je posmatrala devojčice kako izlaze iz dnevne sobe i osetila neverovatnu zahvalnost, ne samo prema Semu koji je spasao Federiku već i prema Moli i Hester, kojima se dopala i koje su je prihvatile bez ikakvih problema. – Tvoje devojke su jako dobre – dobacila je Ingrid, koja je pušila na elegantnu muštiklu boje jorgovana. Nosila je neobičan pačvork kaput sastavljen od parčića materijala poput prekrivača za krevet, a kosa joj je padala na ramena u divljim kovrdžama kestenjaste boje. Oko vrata je visio veliki, zlatni monokl, koji je svaki čas stavljala na oko. Helena je primetila da joj je jedno oko zeleno, a drugo plavo.

– Moli je kao i Sem. Oboje smatraju da su bolji od ostatka sveta, jer su tako pametni, a Hester je draga, ali ne i previše bistra. Crta dobro kao i ja.

– Ne znam kako da mu se odužim. Ne želim ni da mislim šta bi se dogodilo da nije bio tamo.

– Oh, verovatno bi se udavila – zaključila je Ingrid paleći Heleni cigaretu upaljačem. – Moli uvek mora da pretera. – Uzdahnula je. – Žao mi je zbog Ramona.

– I meni – odvratila je Helena uvlačeći dim.

– Biće ti potrebno vremena, ali oporavićeš se. – Primetila je da joj cigareta podrhtava u ruci. – Znaš, sećam se kada si pobegla s njim. Bila si tako mlada. Ja sam sigurno deset godina starija od tebe. Sećam se kako mi

je to bilo veoma romantično. Bio je tamnopus, stranac, a ti tako bela! Tipična Engleskinja. Bilo je neverovatno egzotično. Ali, veruj mi, brinula sam kako živiš na drugoj strani sveta. To nije kao da odeš da živiš u Lester, zar ne? – Nasmejala se otkrivajući njene pomalo krive zube, ali izuzetno bele. Kada se njoj Inigo udvarao pre mnogo godina, često joj je govorio da ga podseća na predivan portret koji je neko nakrivo obesio na zid. A ona je volela kada su stvari nesavršene, smatrajući da nema ništa dosadnije od savršenstva.

– Pa, bilo nam je i egzotično i predivno u to vreme. Kasnije se, međutim, jednostavno sve srušilo. Tužna sam zbog dece, ali moram priznati da se ipak već osećam drugačije.

– Deci je potrebna stabilnost. Jedan roditelj to može da im pruži, a dva roditelja su zapravo luksuz – odgovorila je Ingrid poigravajući se pramenom koji joj je padao na ramena. – Ja sam sama odgajila decu. Gotovo sama. Inigu su knjige njegova deca. Ah, da bar ljudi žele da ih kupe. Ali zastrašujuće su dosadne. Nikad ne uspevam da pročitam više od prve strane. Ne, filozofija mi svakako nikada nije bila zanimljiva. Draže su mi stvari koje mogu da dodirnem.

– Poput životinja?

– Tako je.

U tom trenutku ušao je stari Nano, kao i uvek čudno se gegajući na jastučićima stopala.

– Ah, treba da pozdravim dve predivne deve – dobacio je izrazitim italijanskim izgovorom i teatralno se naklonio.

– Tata, sećaš se Helene Trebeke?

– Pa, naravno, ni Jelena Trojanska se nije dičila tako svetlom kosom. „Prekrasna Jelena, učini me besmrtnim (jednim) poljupcem.“ Drago mi je što vas vidim – rekao je ponovo se klanjajući. Ingrid se namrštila. – Marlou – dodao je i s neodobravanjem podigao čupavu obrvu. – Mladi Samjuel bi to odmah prepoznao.

– Helena je napustila Čile i vratila se ovamo da živi – nastavila je ne obazirući se na komentar.

– Pretpostavljam da je u Čileu previše hladno?

– Bar kada je srce u pitanju – dobacila je Ingrid nasmejavši se. – Želiš li

čaj, tata?

– Radije bih nešto jače od čaja, *cara*. Ali, ne obaziri se. Pravi se kao da nisam ovde – odgovorio je i odgegaio se iza sofe prema baru.

– Nemoguće je ne obazirati se na tebe, tata.

– Čuo sam da će mladi Samjuel dobiti vitešku titulu za hrabrost. Postaće ser Samjuel Eplbi i udeliću mu orden Reda Klizaljki, kako bi nas zauvek podsećao na svoj *coraggio*.⁹

– Tako sam mu zahvalna – rekla je Helena, žaleći što Tobi nije ovde da se s njom smeje ekscentriku iz Polperoa.

– Mislim da je osvojio srce svetlokose device kao u starim legendama – rekao je podižući čupave obrve.

– Pa, to me ne bi iznenadilo – odgovorila je Helena. – I ja sam se zaljubila u njega.

– Srca su osvajana i manjim poduhvatima od spomenutog. – Podigao je čašu i napustio prostoriju.

– Ušao, popio, prokomentarisao i nestao – Ingrid je uzdahnula otresajući pepeo u tanjirić.

– I udao mi ćerku. Ja bih to nazvala uspešnim danom, a ti? – Obe su se nasmejale i sipale još čaja.

Kada je došao trenutak da Federika s majkom i bratom pođe kući, bilo joj je žao što ne može da zauvek ostane. Moli i Hester su je upoznale s Marmadjukom, koji je tako zastrašujuće smrdeo, da su sve tri potrčale niz hodnik uhvativši se za noseve i kikoćući se kao lude. Upoznala je posle toga i malog lisca, koji je živio u ormaru, te čavku, koja je sedela na Ingridinoj kuhinjskoj stolici i pila čaj kao pravi član porodice. Jedna čudna svinja, koja je više podsećala na minijaturnu smeđu kravu, njuškala je po kući kao da je porodični pas i odazivala se na ime Pebls. Čak je i jela iz činije za psa u delu kuhinje koji je služio za pranje sudova, zajedno s Puškinom, bernskim planinskim ovčarom, koji je jednim potezom svog repa s belom mrljom na vrhu uspevao da počisti celu površinu stola. Federika je bila opčinjena.

Trebalo bi, međutim, reći da se tada zaljubila u galantnog heroja, koji ju je spasao od sigurne, ledene smrti na dnu jezera. Kada se pojavio u hodniku

da proveriti je li dobro, spopala ju je takva stidljivost da je promuklim glasom jedva uspela da promuca nekoliko besmislenih reči. – Izgledaš bolje – kazao je i s osmehom odmerio čudno dete, koje se zahvaljujući mu strašno zarumenelo. – Usne su ti bile modre. Moje nekad poplave, kada ubacim nalivepero s pogrešne strane. – Nasmijao se.

– Ne znam kako da ti zahvalim, Seme – rekla je Helena. Bio je visok gotovo sto osamdeset centimetara i gledao ju je s visine.

– Bilo mi je zadovoljstvo. I vrlo rado bih to ponovo učinio, ali moram priznati da je voda užasno hladna pa radije ne bih ulazio bar još neko vreme – odgovorio je i opet se nasmijao.

Helena je ugurala Federiku i Hala u automobil. Devojčica se uvukla na zadnje sedišta i posmatrala Sema kako im maše sa stepenica u društvu sestara, sve dok one nisu potrčale za automobilom jureći za njim niz prilaz.

– Čarobni ljudi, zar ne? – rekla je Helena.

– Mnogo mi se dopadaju – složila se Federika. – Možemo li ponovo da ih posetimo?

– S devojčicama ćeš zajedno ići u školu, Fede, pa ćeš ih neprestano vidati.

– Odlično – rekla je i sanjalački se zagledala kroz prozor.

Kačagva

Prošla su četiri meseca, četiri dana i četiri sata otkako je Estela poslednji put poljubila Ramona Kampionea u svojoj maloj, suncem okupanoj sobi u Kačagvi. Čekala je na njegov povratak jer je obećao da će se vratiti, ali nije se javljao. Nije čak poslao nijedno pismo. Ali, nastavila je da čeka kako joj je kazao, uostalom, obećala mu je. Sedela je na plaži, a nežna jesenja večernja svetlost preplavljivala je horizont ćilibarskim sjajem koji joj je setom ispunjavao srce. Spustila je ruku na stomak i osetila kako u njemu raste novi život. Ramonovo dete. Tužno se nasmešila prisativši se nežnih trenutaka kada su bili jedno, zaboravljajući na društvene razlike koje ih razdvajaju. Ljubav ne poznaje granice, pomislila je s nadom, i odmah se zapitala je li možda promenio mišljenje. Da li je njihova ljubavna veza ipak bila samo letnja romansa, nestvarna poput fantazija o kojima piše? U kući njegovih roditelja, na policama, našla je knjige koje je napisao i nosila ih u svoju sobu, gde je svaku pažljivo čitala. Bile su magične, nestvarne, opčinjavajuće. Poetske priče o ljubavi, prijateljstvu i pustolovinama, smeštene u egzotične krajeve o kojima nikad nije čula. U svakoj reči prepoznala je njegov glas, gotovo kao da joj se obraća negde izbliza šapućući joj s mnogo ljubavi. Čeznula je da joj se vrati. Čeznula je da mu kaže za život, koji su zajedno stvorili. Bog im je podario dete, a bog nikad ne greši.

Estelina budućnost bila je nesigurna. Nekoliko meseci mogla je da skriva svoju tajnu, a nekako joj je polazilo za rukom da prikrije čak i mučninu koja ju je budila svako jutro, terajući je da trči u kupatilo kad god bi joj se gorčina podigla do grla. Ali, nije joj smetalo. Štaviše, uživala je u trudnoći s ljubavlju, smatrajući poklonom sve što je dobila od Ramona. Ipak, stomak joj je postajao sve veći i primetila je da se lako zamara i da je sve usporenija prilikom obavljanja poslova. Senjora Marijana sumnjičavo ju je posmatrala i Estela je nagađala da zna. Znala je da prepozna takve

stvari. Kada bi bar izdržala sledećih nekoliko nedelja. Onda bi se njih dvoje vratili u kuću u Santjagu i tamo ostali do idućeg leta, što znači da bi šest meseci bila sigurna da neće ništa saznati. Ako, međutim, pre odlaska otkriju u kakvom je stanju, bojala se da će morati da joj daju otkaz i vrati se osramoćena roditeljima u Zapaljar. A oni bi bili užasnuti. Nijedan muškarac neće hteti da je oženi u takvom stanju. Ko bi pozeleo da ima tuđe dete? Majka joj je oduvek govorila da će svaki pošten muškarac želeti da se oženi devicom. Što je značilo da je s njom gotovo. Ali koliko god joj se budućnost činila turobnom, još uvek je verovala da će se Ramon vratiti. Ne samo što je to obećao već je to rekao s toliko strasti, kao da ne može živeti bez nje. Ona je pristala da čeka jer ga voli i veruje da i on oseća isto. Verovala je da mu je potrebna. Da, zaključila je, doći će po mene!

Lagano je išla prema kući i setila se kako ga je jedne noći posmatrala iz senke dok se nag vraćao s plaže. Tada je toliko silno žudela za njim. Upravo kao sada, iako više ne sanja da vodi ljubav s njim, već samo da leži u njegovom sigurnom zagrljaju, i da oseća njegovu ruku na svom stomaku. Razmišljala je kakav će biti kao otac. Kada je ušla u kuću senjora Marijana ju je sačekala u hodniku.

– Moramo da razgovaramo, Estela – rekla je i pošla u dnevnu sobu. Odmah joj je postalo jasno da ju je otkrila. Graške znoja pojavile su se na čelu. Sada je gotovo, pomislila je, i osetila kako je nešto steže u grudima.

– Odlučila sam da večeras pričam s tobom jer Ignasio nije ovde. Kao žena sa ženom – nastavila je Marijana ljubazno joj se smešeci. Estela je drhteći sela na kraj sofe. Bilo joj je neprijatno.

– *Sí*, senjora Marijana – poslušno je rekla.

– Trudna si, zar ne? – Upitala je spuštajući svoje sive oči na njen stomak. Devojka je posramljeno oborila pogled i velika suza kliznula joj je niz predivno lice. – Ne ljutim se. – Estela je očajnički odmahнула glavom. – Verovatno će se mladić s kojim se viđaš oženiti tobom?

– Ne znam, senjora Marijana. Otišao je – promucala je.

– A kuda je otišao?

– Ne znam, senjora Marijana. Jednostavno je otišao.

– Hoće li se vratiti? – nežno je upitala primećujući koliko je devojka tužna. Srce joj se steglo.

– Obećao je da hoće. I verujem mu.

– E pa, onda jedino što možemo da učinimo jeste da čekamo, zar ne? Ako mu ti veruješ, onda mu i ja verujem – odgovorila je i saosećajno se nasmešila. – Moramo pronaći nekoga ko će te zameniti dok se ne porodiš. Don Ignasio i ja za nekoliko dana odlazimo u Santjago i vraćamo se tek u oktobru, a pretpostavljam da bi ti negde u to vreme trebalo da se porodiš. Ne plači, dušo, molim te. Već ćemo to nekako izgurati. Ako je obećao da će se vratiti, onda će to i učiniti. Previše si lepa da bi te ostavio u ovakvom stanju – dodala je i potapšala je po drhtavoj ruci.

– Bio si u pravu, Načo, trudna je – rekla je kasnije mužu, kada se vratio na večeru.

Ignasio je zakolutao očima i klimnuo glavom. – Znači, bio sam u pravu.

– Tako tužno – duboko je uzdahnula. – Šta da radimo?

– Ko je otac?

– Nije mi rekla.

– Jesi li je pitala?

– Pa – slegnula je ramenima – pokušala sam.

– Važno je znati namerava li da se oženi njome.

– Naravno da ne namerava. Zbrisao je – ljutito je prekrstila ruke. – Zaista nije pošteno.

– Ali to je sasvim uobičajena pojava u njihovom svetu – rekao je kao da govori o neprosvećenim divljacima.

– Ipak ne bi trebalo da bude. Ona je tako lepa i ljupka, a pitam se kakav je to čovek koji tako nešto učini i onda pobegne?

– Takve stvari se neprestano događaju. Nema poštenja među lopovima.

– Zaista, Načo, nisu baš svi takvi.

– Ne? Kladim se da jesu. U njihovom svetu žene su žrtve. Tako stoje stvari. I ona se ni po čemu ne razlikuje. Rodiće dete, vratiće se porodici u Zapaljar i nekako životariti jedva sastavljajući kraj s krajem.

– Načo! – Uzviknula je sa užasom. – Nećeš je valjda otpustiti?

– A šta želiš da učinim? – Slegnuo je ramenima.

– Može da radi za *nas* i da se brine za bebu – predložila je smirenim tonom.

– Ali mi nismo dobrotvorno udruženje – odlučno je odgovorio.

Primetila je da su mu se uši zacrvenele, što je ukazivalo na to da bi svakog trenutka mogao da izgubi strpljenje.

– Ne mogu da podnesem da ostane i bez hleba i bez verenika. Ne možemo biti tako nehumani, Načo. *Mi amor*, ne razgovarajmo više o tome, imamo još pet ili šest meseci za razmišljanje.

Mrzovoljno je klimnuo glavom i ispratio je pogledom na terasu. Problem je taj što ljudi nisu spremni da preuzmu odgovornost za svoje postupke, pomislio je. Ramon je podjednako loš kao i Estelin ljubavnik, zaključio je, on sramoti društvenu klasu kojoj pripada.

* * *

Pošto je napustio Čile Ramon je spavao s više žena, ali nije uspeo da se oslobodi prijatnog sećanja na Estelu, koja ga je proganjala u mislima odbijajući da mu da mira. Uz sve to, osećao je i krivicu. Zar joj nije rekao da ga čeka? Znao je da će ga čekati. Pošteno bi bilo da joj piše i oslobodi je bola, ali nije mogao. Nije želeo da je izgubi. Želeo je da ostavi tu mogućnost otvorenu za slučaj da se probudi jednog jutra s porivom da joj se vrati. Ponekad se budio s mučnom čežnjom u preponama i grižom savesti, ali svaki put kada bi se to dogodilo, uspeo bi sebe da ubedi kako je ne može voleti onako kako bi to ona želela. Onako kako sve žene žele da budu voljene. Uključujući i Helenu. Ne može biti uz nju. Ne može biti ni uz koga.

Ramon je seo u stari rasklimatani voz koji se probijao kroz bezvodnu zapadnoindijsku pustinju, na putu prema Bikaneru. Sunce je pržilo krov ispunjavajući vagone paklenom vrućinom koja se mešala s mirisom znoja i opijajućim aromama začina, lepeći mu se za nozdrve i sušeći grlo. Kupe je bio krcat tamnosmeđim licima u turbanima boje šafrana i fuksije, a njihova tamnooka deca posmatrala su ga s bezazlenom radoznalošću i kikotala se skrivajući lica prljavim ručicama. Znali su da je stranac, iako je nosio tuniku, pantalone i sandale. Kada se ukrcao u Džodpuru primetio je kako žene, gotovo uzvišenim pokretom dugih prstiju prekrivenih dragim kamenjem, velovima čedno zaklanjaju orlovski profil. Kada bi videle da ih posmatra odjednom bi iza vela oborile stidljiv pogled, poput egzotičnih

ptica u magli. Posle nekog vremena zaboravile su da je tamo i počele bi da ga posmatraju pažljivo poput proždrljivog pripovedača, čavrljajući međusobno na njemu nepoznatom jeziku. Obožavao je Indijke. Bio je očaran njihovom prefinjenom ženstvenošću i čednošću, gracioznošću kojom su se kretale u sjajnim sarijima, kao jarko cveće u suvoj pustinji. Nije ih vrebao. Bile su uzor vrline, ali je tajanstvenu teatralnost njihovog sveta smatrao toliko divnom da jednostavno nije mogao da odvрати pogled. Bojao se da se naglo pokrene kako ne bi odletele i spustile se na zeleno lišće smokve, koja čudesno uspeva na tako neplodnom tlu.

Prašina se uvlačila kroz prozore kao dim i spuštala gde god je stigla. Mršav stari Indijac s grimiznim turbanom sedeo je u uglu s prekrštenim nogama i vadio ručak iz kutijice, razmeštajući aromatičnu hranu i pribor oko sebe kao da je sveštenik koji izvodi obred. Zauzeo je dva mesta, iako su se umorni putnici zbog nedostatka prostora gomilali u hodnicima. Jedno izgledalo dete ga je netremice posmatralo nadajući se da će mu ponuditi zalogaj ako bude dovoljno dugo gledalo u njega.

Iznenada je voz zacvileo i naglo se zaustavio. Ramon je pogledao kroz vodoravne rešetke na prozorima. Kupe se probudio iz sna. Putnici su počeli zbunjeno da pričaju i izlaze iz voza da bi videli šta se napolju događa. Posmatrao ih je kako poput mrava izleću u pustinju, ali je ubrzo vrućina postala nesnosna te ni on više nije mogao da ostane unutra. Znao je da će proključati u kupeu pa im se pridružio jer mu je bilo podnošljivije da se guši u prašini pod suncem. Dok je silazio, ugledao je predivnu Evropljanku kako se probija kroz gomilu, graciozno kao gonič mula kroz krdo elegantnih sambar jelena. Ista je kao Helena, pomislio je i zaključio kako je verovatno Britanka. Nestrpljivo je išla prema gomili, koja se okupljala oko lokomotive. Lice joj se bilo iskrivilo od ljutnje, ali je ipak uspevala da se savlada i sve posmatra s visine, s ohološću primerenijoj danima britanske vladavine. Nosila je čizme za jahanje i bele pantalone koje su otkrivale duge noge i lepo oblikovanu stražnjicu.

Nasmešio se i prišao joj. – Želite li vode? – upitao ju je na engleskom. Pogledala ga je zatreptavši ispod nečega nalik safari šeširu.

– Hvala – uzdahnula je uzimajući ponuđenu bocu i posle pozamašnog gutljaja krenula s prigovorima. – Šta se, do đavola, dogodilo? Voz je kasnio

već u polasku, a sada ćemo još i dodatno kasniti. Ništa ne ide po planu u ovoj zemlji.

Nasmejao se. – Ovo je Indija. – Odmerio ju je.

Zaškiljala je svojim plavim očima i odgovorila istom merom. Mogao je proći kao Indijac, ali naglasak ga je odavao.

– Andela Tomlinson. – Pružila je ruku zagledavši mu se u oči.

– Ramon Kampione – odgovorio je čvrsto se rukujući.

– Španac?

– Čileanac.

– Još egzotičnije. Nažalost, ja sam iz Engleske. – Nasmešila se. – A to baš i nije preterano egzotično.

– Samo Britancima – rekao je. Nasmejala se i odlučno obrisala pegavo lice. – Ja smatram Englesku izuzetno egzotičnom zemljom.

– Verovatno ste jedini. Zar nisam srećnica što sam vas pronašla. – Zakikotala se.

– Voz je verovatno naleteo na životinju ili čoveka – rekao je zaškiljivši zbog sunca, ali nije uspeo da vidi u čemu je problem od gomile Indijaca, koji su se okupili da provere šta je to palo na šine.

– Užas. Hoćemo li još dugo stajati ovde? – Namrštila se, gadeći se.

– Zašto ste u takvoj žurbi?

– Već sam morala da budem u Bikaneru. Znaete kako to ide sa sastancima. Nažalost, veoma sam tačna i mrzim kada ljudi moraju da me čekaju.

– Čime se bavite?

– Hotelima. Radim kao konsultant. Gradimo ogroman novi hotel. Onaj u kojem sam odsela, međutim, daleko je manje glamurozan. Ne može da se meri s ovim.

– Ali zato daleko ljupkiji – dodao je pitajući se kakvo to čudovište njena firma gradi.

Koketno se nasmešila. – A šta vas vodi u Bikaner?

– Život – odgovorio je. Zadivljeno ga je pogledala.

– Samo to?

– Samo to.

I dok su stajali i pričali, mrtvu kravu su odvukli sa šina i spustili na

pesak, kako bi je muve i ptice mogle ključati do mile volje. Umorni putnici polako su se odšetali do voza i vratili u pakleno vruće vagone, a on je sledio Anđelu u vagon prve klase i voz je konačno nastavio dalje. Prva klasa nije se bitno razlikovala od vagona u kojem je do tada putovao, a aroma začina i miris prašine ispunili su i njen kupe, koji je takođe bio krcat brbljivim Indijcima, i pakleno vruć. Sela je do prozora kako bi je vetar bar malo rashladio i zažmurila. Na čudesan način podsećala ga je na Helenu i uhvatio je sebe kako razmišlja o njoj i deci. Bio je toliko daleko da mu je bilo teško da ih zamisli kako se doseljavaju u Englesku, u Polpero, i zaboravljaju da je on ikad i postojao. Anđela je posedovala Heleninu gracioznost i tako tipično britansku direktnost, i iznenadio se shvativši koliko mu Helena zapravo nedostaje.

Zakasnila je na sastanak. – Bože, i obesiće me i raščerečiti – jadikovala je uzbuđeno okrećući sat na ruci.

– Nećete tako vratiti vreme – dobacio je Ramon gurajući je mimo gomile u prašnjav taksi, gde ih je za volanom dočekaao smežuran starac. Automobil je bio ukrašen šljokicama, a na starčevom ramenu sedeo je sivi majmunčić, koji se igrao s nekoliko plastičnih božanstava, okačenih na retrovizoru.

– Znam, ali to uopšte ne liči na mene. – gundala je.

– Ovo je Indija. Znaće da vam je voz kasnio. Ništa ovde ne ide po voznom redu. Možete sutra održati sastanak. Jedan od glavnih razloga zašto nikad ne bih mogao da radim za nekog drugog jeste taj što nikad ne bih mogao da podnesem da mi bilo ko određuje kako da provodim vreme.

– Vi ste zaista srećnik. – uzviknula je.

– A zašto se ne osamostalite? – predložio joj je.

– Jer bih bila previše lenja i neodgovorna.

– Ponekad je zabavno biti neodgovoran.

– Da. – Uzdahnula je i primetila kako je neprestano posmatra. – Pretpostavljam da ćete me pozvati na piće?

– Ako želite.

– Mislim da će mi dobro doći.

– Odlično.

- Hajdemo u moj „daleko ljupkiji“ hotel. – rekla je i nasmejala se.
- Odlična ideja. Potpuno sam zaboravio na svoj smeštaj.
- Idete tamo kuda vas život vodi?
- Tako je.
- E pa, dušo, nasukali ste se na moju obalu – rekla je i uhvatila ga za ruku. – Baš imam sreće.

Vođenje ljubavi s Anđelom samo mu je u sećanje prizvalo njegovu ženu i Estelu. Njen engleski izgovor stegao mu je želudac i podsetio ga na poslednje dane s Helenom i decom. Ali, prepustivši se mirisu Anđelinog tela i ukusu njene kože, počeo je da čezne za Estelom, koja je bila daleko slađa. Ovo večeras bilo je razočaravajuće iskustvo. Jahala ga je s besom i žilavošću profesionalnog džokeja, da je na trenutak pomislio da je konj, a kada je svršila, bacila se na krevet i zaspala kao muškarac. Pogledao je njenu belu, pegavu kožu i zamršenu kosu i znao da ne može više ni minut da provede u njenom krevetu. Ustao je, obukao se i napustio je bez oprostajne poruke.

Izašao je u sparnu noć. Zora je već počela da se probija zlaćanom svetlošću kroz pukotine na nebu, a majmuni su skakutali po krovovima jureći se u polutama. Prepustio se seti. Uvek je bio mrzovoljan kada bi se vođenje ljubavi loše završilo. Žudeo je za Estelinom ljubavlju. Pošto je seo ispod ogromnog pustinskog neba, izvukao je iz ranca hemijsku olovku i papir, koje je ukrao iz Anđeline hotelske sobe i počeo Federiki da piše pismo. Pisao je s ciljem da joj ga Helena pročita. Nedostajala mu je, što je bilo čudno, budući da je to osećanje već odavno prekrila prašina. Nikad pre toga nije mu nedostajala. Ne, ono što mu je zapravo nedostajalo bila je ideja da je poseduje. Jer više ga ne čeka. Više joj se ne može vratiti kao nekada. Nedostajalo mu je njeno lice, koje ga je posmatralo s obožavanjem. Izgubio je utočište. I sada više nema kuću u koju bi se mogao vratiti. Čak ni u snovima.

Sročio je tako priču o tajanstvenoj devojci, koja ga sledi na putovanjima. – Verovatno je anđeo – objasnio je – jer joj je kosa duga i lelujava, boje oblaka pri izlasku sunca. Predivna je, ali ne samo spolja već i iznutra, a to je prava retkost i zato još vrednija. Ugledao sam je prvi put u

snovima, ali toliko sam čeznuo za njom da me je dočekala na krevetu, kada sam se probudio. Posmatrala me svojim svetlim i sjajnim očima ispunjenim ljubavlju. I od tada me prati kuda god idem. Na Himalaje, gde jakovi lutaju snežnim vrhovima spuštajući se do ogromnih jezera Kašmira, gde se egzotične ptice hrane ribom, hvatajući je u vazduhu i odnoseći sa sobom u nebo. I uživa u svim čudima sveta zajedno sa mnom. Čini me srećnim. Sada mi je, međutim, tek jasno, pošto smo nebrojene dane i noći zajedno proveli na putu, da nije stvarna, već samo iluzija. A shvatio sam to tek kada sam poželeo da je dodirnem i kada su moje ruke prošle kroz nju kao da je duh. A nije duh, jer znam da zapravo živi u Polperou s majkom i bratom Halom. Zato više ne pokušavam da je dodirnem, već je samo posmatram s osmehom. I što je najčudesnije od svega, i ona se meni smeši.

13.

Polpero

– Kako je Federiki u školi? Bolje? – Upitala je Ingrid, koja se nagla nad stalak i slikala Sema kako čita na travnjaku. – Do đavola! – uznemireno je uzviknula. – Ptice mi mnogo bolje idu.

– Dobro – Moli je odsutno odgovorila usredsredivši se na pletenje venčića od bele rade.

– Baš mi je drago. Nije lako preseliti se u stranu zemlju i ponovo pronalaziti prijatelje.

– Isprva je bila veoma tiha, ali Hester kaže da je sada srećnija. Ona se više slaže njom od mene. – Bila je dve godine starija i dečje igre su joj bile dosadne.

– Drugo polugodište je ionako zabavnije. – Ingrid se odmakla zamenjujući četkicu cigaretom, koja se dimila iz elegantne pepeljare boje ljiljana, što je stajala na stočiću pored nje. – Sem, dušo, ne pomeraj se – dobacila je vraćajući monokl na oko i pažljivo proučavajući sliku.

– Mama, nisam se pomerio već sat vremena, i ne znam zašto bih to sada odjednom pozeleo da uradim – odgovorio je ležeći na stomaku i čitajući *Bel Ami* od Mopasana. Nije voleo kada ga neko uznemirava. Ingrid se nasmešila skrivajući se ispod šešira.

– Samo predostrožnosti radi, dušo. Ne želim da mi uništiš sliku.

– Je li dobra?

– Nije loša. Ali bila bi daleko bolja da si galeb ili jastreb.

– Žao mi je – rekao je i u uglu prgavih usana pojavio se osmeh.

– Zato je Federiki predivan – dobacila je Moli spuštajući venčić od belih rada. Potapšala je Puškina, koji je ležao pored nje i dahtao, uživajući u vrućini.

– Ima odličan ukus – rekla je Ingrid i podigla pogled preko stalka, ponosno se smešeći sinu.

– Šta ti kažeš, Sem?

– Baš ništa, Moli – odbrusio je.
– Inače uvek imaš nešto da kažeš – nastavila je.
– Možda, ali ne i u vezi s Federikom Kampione.
– Dušo, ona je baš draga devojčica – ubacila se Ingrid.
– Tačno to, devojčica. Ako već neko treba da mi se dopadne, onda će to biti žena.

U tom trenutku Hester je doskakutala na travnjak noseći u naručju ježa, a vijetnamsko prase kaskalo je za njom. – Mislim da se Prikls bolje oseća. Opet može da hoda.

– Hvala bogu. Jesi li ga nahranila? – Ingrid je na trenutak odvojila pogled od slike.

– Da. Popio je mleko. Ali još uvek ima buve. Nano kaže da ga nisi smela doneti u kuću, jer se od tada samo češe.

– Tvoj deda je jako povodljiv. Da mu ih nisi spomenula, nikad mu to ne bi palo na pamet.

– Fede dolazi na čaj.

– Odlično.

– Majka joj je dozvolila da vozi bicikl.

– Bilo je i vreme. Malo je previše brižna prema njoj. Ali, ipak... – zamišljeno je dodala i zastala držeći četkicu u vazduhu – to i nije toliko čudno budući šta je devojčica sve preživela.

– A šta je preživela? – bezazleno je upitala Hester.

– Pa, morala je da napusti dom i započne život u potpuno nepoznatoj zemlji.

– I nije videla oca, otkako je napustila Čile – dodala je Moli ubravši još jednu belu radu u zaraslom travnjaku. – Ne verujem da joj je ikad pisao. Kladim se da je užasan.

– Ne možeš za nekoga tvrditi da je užasan ako ga ne poznaješ, Moli. Kako god bilo, mislim da nije namerno takav, već da je jednostavno sebičan i neodgovoran.

– Jadna Fede – Hester je uzdahnula. – Neprestano priča o njemu.

– Kladim se da se ne seti ni nje, ni njene majke. Jesu li se razveli? – Moli je uzbuđeno upitala.

– Pobogu, nisu! – Ingrid joj je odgovorila popravivši vrh četkice. –

Samo više ne žive zajedno. Uverena sam, ipak, da će se na kraju pomiriti. Heleni je sigurno bilo teško tamo da živi. Čile ipak nije Engleska.

– Verovatno će se zaljubiti u nekog drugog – rekla je devojčica uživajući u pomisli kako bi moglo doći do skandala.

– Čitaš previše ljubavnih romana, dušo. – Ingrid se nasmejala i na ćerkin komentar odmahivala glavom s istom ravnodušnošću s kojom je svoj svojoj deci čitav život dopuštala da se ponašaju baš onako kako žele.

– Hester – Moli je nastavila – je li istina da se Sem dopada Fede?

– Daj prestani, Moli – dobacio je Sem ne odvajajući pogled od knjige. – Mama, ako ne učute, otići ću da čitam u voćnjak.

Ingrid je uzdahnula. – Devojke...

– Da, istina je. Dopada joj se otkako ju je spasio iz jezera – Hester je odgovorila ne mogavši da se odupre sestri.

– Devojke, Sem pokušava da čita i uverena sam da mu je drago što joj se dopada, ali zaista, ima petnaest godina i nema vremena da se opterećuje zaljubljenošću jedne šestogodišnjakinje.

– Trebalo bi da bude srećan što se uopšte nekome dopao – dobacila je Moli, koja je uvek morala da ima poslednju reč. Sem se, međutim, nije obazirao i okrenuo je stranicu.

– Predivnog li sunca! – uzviknuo je Nano dovlačeći se na travnjak. – „Dok se noć povlači s mirisnih pupoljaka livada i rascvetalih majskih grana“ – izrecitovao je posmatrajući prizor pred sobom.

– Robert Bridžiz, *Ševe* – dobacio je Sem ležernim tonom okrećući novu stranu.

– Bravo, mali moj dečače – kazao je starac polako klimajući glavom kao da nastupa na pozornici.

– Sigurno razmišljaš o Italiji, Nano, jer je vreme u ovoj zemlji uvek jadno, koji god da je mesec u pitanju – rekla je Moli dureći se.

– Oh, bože! Čudljiva Moli je kao *grande nuvola*¹⁰ kad zaklanja sunce. Ne mogu da podnesem cvilenje hirovitog deteta. – Uzdahnua je, na šta je Moli zakolutala očima i s osmehom pogledala sestru. – Nemoj ni da pomisliš da ne primećujem prećutni dogovor između tebe i tvog pomagača – dodao je pretvarajući se da besni. – Obe će vas streljati u zoru. A sada, Ingrid, da vidimo tvoju *opera d'arte*.¹¹ – Nagnuo se preko ćerkinog ramena

i samouvereno zagledao u platno. – Nije loše. Možda italijanski majstori na nebesima neće proslaviti tvoje uspehe uz čašu *šato lafita*, ali neće ni ustuknuti od užasa – polako je rekao isprekidanim italijanskim izgovorom, na kojem je toliko godina radio da ga se više nije mogao osloboditi. – Nema sumnje da je to Sem, dušo, samo ne vidim šta mu je glava, a šta stopala.

– Oh, pobogu, tata, idi i češi se negde drugde. – Ingrid je uzdahnula ponovo uvlačeći dim i pokazujući mu rukom da se skloni od nje.

– U vezi s tom ne baš prijatnom temom želeo bih samo da istaknem kako nije higijenski u kući držati životinje prepune buva. Izluđuje me češanje i koliko god se kupao, nema mi pomoći. Mislim da ćemo morati da se otarasimo ježa.

– Hester, pozdravi se s Priksom – s uzdahom je dobacila devojčici.

– Kako je to nekreativno ime za jednog kućnog ljubimca – rekao je s neodobravanjem i ispravljajući se. – S takvim imenom uopšte ne zasluđuje da bude pozvan u kuću.

Federika je ubrzo postala redovan posetilac ogromnog zdanja Eplbijevih. Pošto joj je ime bilo italijansko, Nano ju je odmah prihvatio i zaključio kako su joj njime zagarantovani ne samo lepota i šarm već i malo poroka koji je, pobedonosno je dodao, neophodan upravo onoliko koliko je žestina tabasko sosa neophodna najboljim napolitanskim špagetima.

Hester je bila oduševljena što je pronašla novu drugaricu. Oduvek se vukla za sestrom, koja joj je naređivala jer je bila starija i pametnija, a kad god bi pronašla bolje društvo u školi, jednostavno bi je odbacila. U Federikinom društvu, međutim, Hester se osećala važnom i gotovo svaki dan je volela da odlazi biciklom do nje da je vidi, zahvalno joj prepuštajući da preuzme vođstvo. Prepuštale su se s uživanjem dečjim igrama jer više nije bilo Moli, koja bi ih u tome sprečavala. Spuštale bi se niz litice do zavučenih uvala i zaliva, gde bi pronalazile pećine i skrivale se, a zatim u njima razmenjivale tajne. More je bilo drugačije u Engleskoj, tmurno i mutno, prepuno morske trave i mnogo više je mirisalo na so i svežinu. Ali Hester joj je objasnila kako da ga zavoli, kako da gradi dvorce u mokrom pesku i kako da pronalazi školjke i rakove u malim jezercima u stenama,

koja su se stvarala za vreme plime. Napravile su splav za jezero, od grančica napravile štapove za pecanje i pekle kolače od sleza na vatri, mada uvek u prisustvu odrasle osobe. Zima se raskrivila u proleće, dani su bivali sve duži i topliji, a s cvetanjem stabala jabuke cvetalo je i njihovo drugarstvo.

Sema su čekali završni ispiti. Nije se pretrgao učeći. Ali, nije ni morao. Bio je najpametniji mladić u školi i većinu dece smatrao je lenjom ili glupom. Retko je čitao školsku lektiru, radije se opredeljivao, na dedinu preporuku, za francuske pisce iz devetnaestog veka, kao što su Zola, Dima i Balzak. Uspevao je da postigne najbolji uspeh iz svakog predmeta, pa čak i iz matematike, iako je mislio da za nju nije baš mnogo talentovan. S kosom boje peska, krupnim i inteligentnim sivim očima i uvek blago nasmešenim usnama, bio je neodoljiv, ali i arogantan. Znao je da se razlikovao od drugih.

Znači, dopada se Federiki? S uživanjem se nasmešio i odmah to sasvim smetnuo s uma. Ionako se dopada većini devojaka. Ono što drugi momci ne primećuju jeste da se devojka dopadaju momci koji su odlični, bilo u igrama na terenu, bilo u učionici. Devojke žele momke koji su autoritativni i samouvereni. Momke koji briljiraju.

A on je briljirao. Nije uživao ni u fudbalu ni u ragbiju, jer je mrzeo grupne sportove. Bio je dobar u tenisu, ali samo kada bi igrao sam. Igra u parovima bila mu je dosadna. Voleo je da trči kako bi se izmorio što je više moguće. I devojke bi mu, međutim, brzo dojadile. Ipak, nikad nije bio neljubazan, a kada bi mu se neka dopala, bio bi romantičan, javljao joj se i pisao. Uvek je bio dobronameran. Ali baš kao i s knjigama, čim bi se zasitio jedne, odmah bi se bacio na drugu.

Majka mu je rekla da je njegovo ponašanje sasvim prirodno za mladića njegovih godina. – Izludiraj se dok si mlad – rekla je – jer će ti jednoga dana, kada se skradiš, biti drago što si to činio. – Nano ga je pak upozorio da žene nisu vredne njegove pažnje i doneo mu još knjiga za čitanje. – „Nažalost! Ljubav žena! Zna se da su ljupka, ali zastrašujuća stvar“ – kazao je, na šta je Sem poslušno odgovorio: – Bajron, *Don Žuan*. – Otac ga je, izranjajući iz svojih filozofskih spisa, a što je retko radio, posavetovao da

pronađe zreliju ženu, jer nema ništa neprivlačnije od muškarca, koji ne razume svu složenost ženskog tela. Samo ga starija žena može poučiti umetnosti prave ljubavi.

I tako je Sem odlučio da tako i uradi. Devojke koje je poznavao bile su premlade i mogao je od njih da očekuje samo poljubac. Iako mu je to nekad bilo dovoljno, stvari su se promenile. Počeo je da oseća bol u preponama, bol i žudnju, koji su mu odvlačili pažnju od školskih obaveza i omiljene francuske književnosti devetnaestog veka i uhvatio je sebe kako razmišlja o seksu u najnezgodnijim trenucima, na primer, u automobilu ili u vozu, a obično onda kada se ne bi mogao prepustiti uživanju u svojim fantazijama. Znao je da će poludeti ako uskoro ne pronade ženu.

Federika je provela jutro s ujakom Tobijem i njegovim prijateljem Džulijanom u njegovom čamcu, *Helena*. More je bilo mirno poput jezera dopuštajući im da plove miljama, nošeni odlučnim, ali toplim jugom, zahvaljujući kojem se čamac probijao po površini kao peraja morskog psa. Ujak joj se veoma dopadao. Već ju je vodio u svoju kućicu i pokazao joj zbirku insekata. Objasnio joj je kako mravi grade mravinjake i kako marljivo rade prenoseći u gnezdo komadiće hrane, koji su ponekad dvostruko veći od njih samih, poput male vojske disciplinovanih vojnika. Noću su se često krili u grmlju i posmatrali lisice i jazavce, a u dekinom i bakinom vrtu izgradio joj je kućicu na stablu kako bi mogla da vrebati zečeve, koji su se krišom dovlačili u kuhinjski vrt i grickali Polin kupus. U aprilu, kada su pronašli napuštenog malog kosa, koji je najverovatnije ispao iz gnezda, odmah su se odvezli do Eplbijeve da bi ga predali Ingrid na negu i dolazili svaki dan da se uvere u njegov oporavak. Federika je bila toliko stidljiva da se nije usuđivala da tamo sama odlazi, a posebno iz straha da bi mogla ostati nasamo sa Semom jer ne bi znala šta da mu kaže. Ionako ga uopšte ne zanima. A i zašto bi? Još uvek je dete. Ali dete koje ne može da prestane da razmišlja o njemu. Pticu su nazvali Bleki, što je Nano odmah prokomentarisao kao neoriginalno ime, i nikakvo nagovaranje nije Blekija moglo nagnati da odleti. – Život je previše dobar! – izjavio je, kada je mali kos sleteo na šolju za kafu u dnevnoj sobi da jede mrvicu hleba iz Hesterine ruke, koja je posle toga insistirala da Federika dolazi kod njih svaki dan.

Iako je u početku oklevala, ubrzo je njena želja da bude deo porodice nadjačala neprijatnost i svaki dan bi se biciklom dovozila na poslepodnevni čaj.

Hester joj je pružala podršku tokom prvog polugodišta poput previše zaštitnički nastrojene dadilje. Pošto je i sama bila stidljivo dete, učitelji su bili iznenađeni da je tokom jednog polugodišta stekla toliko samopouzdanja. I zahvaljujući baš njoj, koja ju je u sve uključivala, Federika je prvi put u životu shvatila vrednost drugarstva. U Čileu je bila srećna kada je bila sama, ali sada je bilo drugačije. Hester joj je bila potrebna i s oduševljenjem je shvatila da je i ona potrebna njoj. Ništa joj, međutim, nije moglo zameniti oca. Čak ni ujak Tobi.

Kada se Federika vratila kući posle vožnje čamcem, zatekla je majku kako plače u dnevnoj sobi. – Mama, šta se dogodilo? – Srce joj se ponovo ispunilo paničnim strahom. Možda se nešto dogodilo Halu ili deki i baki.

– Stiglo ti je pismo od oca – odgovorila je Helena plačući i predala joj papir natopljen suzama. – Izvini što sam ga otvorila. Mislila sam da je meni upućeno.

Što nije bila istina. Jednostavno nije mogla da se uzdrži. Nije se čula s njim otkako su otputovali u januaru, i kada mu je prepoznala rukopis, pocepala je koverat u naletu besa i čežnje. Napisao ga je u Indiji, na hotelskom papiru, mesec dana ranije. I dok je čitala predivnu priču namenjenu ćerki, suze su joj jednostavno potekle niz obraze. Iz ljubomore i zavisti.

– Mrzim ga što me učinio ovakvom – rekla je majci uveče, kada je devojčica otišla na spavanje. – Ljubomorna sam na sopstvenu ćerku, jer njoj želi da se javi, a meni ne. Nju voli. Na svoj beznadežan način zaista je voli. I zameram mu što se ne odnosi prema njoj kako bi trebalo i što joj piše znajući da će joj time pobuditi nadu, iako ne namerava da se vrati. Gotovo je, više ne možemo biti porodica. I za nju je završeno, a to pismo samo će sve pogoršati. Probudiće nadu u njoj i onda joj slomiti srce. Ramon je uvek bio impulsivan. Spopala ga je griza savesti ili nostalgija, ili sam bog zna šta, i bacio se na pisanje tog svedočanstva svoje ljubavi, a kladim se da je već

sutradan potpuno zaboravio šta je napisao! To je ono što mi se gadi. Tako je prokleta neodgovoran. Bar da ima hrabrosti da joj kaže da zaboravi na njega. Devojčica onda ne bi neprestano bila u neizvesnosti iščekujući hoće li joj slomiti srce ili ne. Ne mogu to da podnesem. Nije u stanju ni da mi pošalje poruku, čak ni da doda nekoliko reči na kraju. Ni Halu. Kao da ne postojimo. A i njemu je otac.

Dok je Federika čitala pismo, srce joj se nadimalo od sreće poput balona ispunjavajući joj grudi uzbuđenjem. Verovatno to znači da će ubrzo doći da je poseti, pomislila je grizući se za usnu da ne vrisne od radosti. A onda je odjurila u dekinu radnu sobu da pronade Indiju na karti sveta. Nije predaleko. Okrećući kuglu da bi pronašla Čile, uverila se kako zaista nije predaleko. Nalazi se na drugoj strani sveta, ali Indija je blizu. Dovoljno blizu da svrati u povratku za Santjago. Nekoliko puta je pročitala pismo, a onda ga spustila na kutijicu, koja se nalazila na noćnom stočiću. Osluškujući zveket zvončića, utešila se uverenjem da je voli i da razmišlja o njoj. I to pismo nadoknadilo joj je četiri meseca tišine, tokom kojih je izgubila gotovo svaku nadu.

– Danas sam dobila pismo od tate – rekla je Federika Hester, dok su sedele na splavu nasred jezera. – Uskoro će me posetiti.

– Lepo. Šta ti je napisao?

– Napisao mi je priču. Piše predivne priče – odgovorila je zarumenevši se od sreće.

– To mu je posao?

– Da. Piše knjige. Jednom je napisao o Polperou za *Nešenel džiogrefik*. Tako je i upoznao mamu.

– Ozbiljno? Kako je to romantično.

– Da. Napisao je tajnu poruku u članku, koju je samo ona mogla da razume. I tada je shvatila da je voli.

– Moli kaže da su ti se roditelji razveli – izletelo je Hester zaboravljajući da drži jezik za zubima. Federika je s užasom razjapila usta, a lice joj se zažarilo.

– Razveli? Nije istina. Ko joj je to rekao? – upitala je na ivici suza.

– Mislim da je izmislila – Hester je odmah pokušala da smiri situaciju.

– Pa, nije istina. Nisu se razveli. Tata će nas uskoro posetiti. Slobodno joj to reci. Da su se razveli, ne bi mi napisao tako lepo pismo, zar ne?

– Naravno da ne bi. Moli uvek izmišlja. – Primetivši koliko je Federikino lice sivo i izmučeno, Hester je zažalila što je to spomenula. Nastavile su da sede u tišini. Jedna se kajala, a druga sumnjala.

– Ako ti otkrijem tajnu, hoćeš li mi obećati da je nikad nikome nećeš reći? – Federika ju je tiho upitala, trećući i tužno gledajući u svoju drugaricu.

– Obećavam. Možeš mi verovati. Znaš da možeš – rekla je Hester želeći da se pomiri s njom.

– Nikome nemoj reći za ovo, ali baš nikome.

– Neću, obećavam.

– Čak ni Moli.

– Naročito ne njoj – obećala je Hester.

– Kada smo bili kod deke i bake u Kačagvi, čula sam ih kako se svađaju – započela je oklevajući.

– U vezi s čim?

– Mama ga je optuživala da mu nije stalo do nas i da zato toliko vremena provodi u drugim zemljama. Nisam ti rekla, ali tata često putuje i retko smo ga viđali. Često se pojavljivao sasvim iznenada posle nekoliko meseci i ponekad bi ostao mesec dana, a nekad i duže. Nikad nije rekao kada se vraća kući, jednostavno bi se samo pojavio jednoga dana. I mama mu je kazala da njihov brak još postoji samo na papiru i da će mu dati slobodu. Rekla mu je da nikad više ne mora da se vrati kući. – Brada joj je zadrhtala.

– Ali napisao ti je pismo – rekla je Hester približivši joj se i utešno je zagrlivši oko ramena.

– Znam. Ne bi ga napisao ako ne namerava da se vrati, zar ne?

– Naravno da ne. Ako ne želi ponovo da te vidi, ne bi ti se uopšte javio, je li tako?

Federika je odmahнула glavom. – Ne, ne bi mi pisao – složila se.

– Onda ne treba da budeš tužna. Štaviše, trebalo bi da budeš srećna, jer uskoro dolazi da te poseti. Možda brže nego što misliš.

– Priznali bi mi da su se razveli, zar ne?

– Da. Priznali bi ti.

– Mama je rekla da ćemo živeti u Engleskoj i da će nam tata dolaziti u posetu kako je činio i do sada.

– E pa, onda je to istina – zaključila je Hester. Federika je iz džepa izvukla maramicu i obrisala suze. Nano je bio jedina osoba koju je Hester poznavala, a koja je takođe u džepu nosila maramicu. – Znaš, moja majka kaže da ljudi često u svađi kažu stvari koje ne misle. – Potom je zastala. – Moj otac zna da izgovori užasne stvari, ali zapravo se ne brinemo, jer je sasvim drugačiji kada je ljut. Mislim da su i tvoji roditelji bili takvi, kada su se posvađali. I sumnjam da su mislili ozbiljno sve ono što su jedno drugom izgovorili.

– I ja – složila se Federika s olakšanjem.

– Hajde da zamolimo Sema da nam zapali vatru, pa ćemo peći kolače od sleza – Hester je ushićeno predložila.

Federika je zatreptala zahvalno je pogledavši. Setila se Sema i odmah zaboravila na oca i svađu kojoj je prisustvovala u Kačagvi. I brzo veslajući stigle su preko mirnog jezera do dugačke trske i rogoza.

Semu se nije dopalo da ga odvlače od čitanja. Zatekle su ga kako leži na sofí u dnevnoj sobi, jede čips i sluša album Dejvida Bouvija. Predložio im je da pronađu nekog drugog.

– Ali koga, Seme? – upitala je Hester.

– Bia, na primer.

– Subota je, ludače – odgovorila je.

– Pa, čuo sam je, što znači da je ovde – odbrusio je i zagrabio rukom čips.

– A šta ako neće da nam pomogne? Hoćeš li ti onda?

– To ćemo još videti. Prvo je pozovi. – Hester je izašla u predvorje, a Federika pokorno krenula za njom ne želeći da ostane nasamo s njim. Dok je Hester pozivala Bia posmatrala ga je kroz odškrinuta vrata. Bio je toliko zgodan da joj je bilo žao što i njoj nije petnaest godina, jer bi je tada sigurno primetio.

Kada se Bia spustila niza stepenice, ni po čemu nije ličila na raščupanu

dadilju, koja ju je presvukla kada je upala u jezero. Bila je obučena za izlazak. Na sebi je imala veoma usku crnu haljinu i cipele s visokim potpeticama. Kosa joj je poskakivala u gomili plavih kovrdža, a lice bilo našminkano kao kod lutke. Imala je guste crne trepavice i sjajan crveni ruž. – Šta želiš, Hester? – upitala je naginjući se preko ograde. – Spremam se da izađem.

– Htele smo da nam zapališ vatru.

– Pa, ne mogu to da uradim ovako obučena. – Nasmejala se.

– Sem ne želi da nam pomogne.

– Zašto ne?

– Jer čita.

– O, bože, čita po ceo dan. Gde je?

– U dnevnoj sobi – odgovorila je Hester posmatrajući je kako se spušta i zaobilazi ih odlučno idući ka njemu.

Uzdahnuo je i razdraženo odvojio pogled od knjige, ali kada ju je ugledao kako se nagine ka njemu, dugih razgolićenih nogu u sjajnim crnim potpeticama, spustio je knjigu i zapanjeno se uspravio. – Zar ne možeš da se odvojiš od te knjige na pet minuta da bi im zapalio vatru? – Ali, nije čuo ni reč. Zagledao se u njene grimizne usne zamišljajući šta bi sve mogle da mu rade.

– Molim? – mucao je odmahujući glavom kako bi odagnao slike pred očima.

– Možeš li devojkama da zapališ vatru? – nestrpljivo je ponovila.

– Naravno – odgovorio je dobroćudno.

Ispravila se. To i nije bilo tako teško, iznenađeno je pomislila. Obično ga je nemoguće nagovoriti da učini nešto što ne želi. – Hvala – dodala je i samosvesno povukla suknju niz butine primećujući da je odmerava.

– S velikim zadovoljstvom – odgovorio je pribravši se. – Večeras si veoma zgodna. Kuda ideš?

– U pab s prijateljicama – nevoljno je priznala.

– Sve ćeš ih zaseniti. – Bio je zadivljen.

– Hvala ti.

– Samo se potrudi da imaš pratnju. Sumnjam da će tipovi moći da se uzdrže kada te ugledaju tako obučenu. – Nestašno se nasmešio, na šta se

ona zarumenela.

– Stvarno, Sem – promrmljala je ponovo povlačeći suknju. – Je li prekratka?

– Nije prekratka, Bia. Štaviše, preduga je – odgovorio je zamišljajući kako bi izgledala bez suknje.

– Previše si mlad za takve primedbe. – Nasmejala se i otišla nesigurnim koracima. – Evo, devojke, Sem će vam zapaliti vatru.

Čuvši to, samo se nasmejao. Da mu se ukaže prilika, kako bi rado zapalio *njenu* vatru.

14.

Bilo je kasno kada je Bia protrčala kroz tamu i uvukla se u svoju spavaću sobu. Nije htela da probudi decu paleći svetlo na spratu, pa je zato dopustila mesečini da je vodi. Popila je previše vina i previše flertovala s nepoznatim muškarcima. Pa, šta onda? Zar vikend nije predviđen za zabavu? Naposletku, čitave nedelje ionako ne izlazi iz dečje sobe, a devojke se moraju s vremena na vreme zabaviti. Tiho je zatvorila vrata i izula visoke potpetice bacajući ih na drugi kraj prostorije.

– Au! – doprlo je iz ugla, kada je jedna cipela doživela bliski susret s nečijim telom. Zadržala je dah ukočivši se poput psa kada nanjuši opasnost i drhtavom rukom opipala zid u potrazi za prekidačem. – Ne pali svetlo – dodao je glas, toliko blizu da je gotovo osetila dah na vratu.

– Seme! – uskliknula je s olakšanjem. – Šta radiš ovde?

– Imao sam noćne more. – Učinilo joj se da vidi kako mu se lice razvlači u osmeh.

– Vрати se u krevet – promucala je pokušavajući da se pribere. Prstom joj je dodirnuo vrat. Odmakla se. – Pobogu, šta to radiš?

– Ne pretvaraj se da ne znaš – prošaputao je.

– Ali još si dete.

– Pa, onda me nauči.

– Ne mogu – odgovorila je i zakikotala se na apsurdnost razgovora.

– Zašto ne?

– Jer ću dobiti otkaz.

– Nećeš.

– Hoću.

– A ko će reći šta se dogodilo?

– Nisam sigurna da ti se može verovati – lukavo je dobacila.

– Znači, ipak želiš? – Spustio je usne na mekan pregib njenog vrata. S uživanjem je zadrhtala žaleći što nema snage da mu se odupre.

– Još si dečak – ponovila je slabašnim glasom.

Uhvatio je za ruku i spustio na svoje prepone. – Dečaci se ovako

ponašaju?

Osetivši kruti dokaz njegove žudnje ponovo se zakikotala, ali više s nervozom nego s radošću. – Mislim da ne.

– Spreman sam – prošaputao joj je u uvo.

Uzdržala se da ne prasne u smeh. – Kladim se da ne znaš šta da radiš s njim – rekla je nežno ga stiskajući.

– Pokaži mi. – Bia se iznenada osetila kao zavodnica i s radošću se prepustila osećanju moći. Pod uticajem vina zaboravila je na oprez. Misli su joj otupele, sutrašnji dan učinio joj se kilometrima daleko, a noć magičnom, u kojoj je sve moguće. Okrenula se dopustivši mu da je poljubi i dok su se njegova vlažna usta spuštala na njena, zaboravila je da mu je samo petnaest godina i da je sin njenih poslodavaca. Poljubio ju je kao pravi muškarac. Tek kada su se bacili na krevet, iznenada se osvestila. Bio je snažan i energičan, ali neupućen u složen lavirint ženskog tela. Odvojila je njegovu nespretnu ruku s grudi i odlučila da ga nauči kako muškarci vode ljubav.

Sledećeg jutra Bia se probudila zahvalna što je nedelja i što će celo jutro provesti u krevetu. Pre nego što se Sem vratio u svoju sobu, u ranim jutarnjim satima počeo je da se hvali kako bi mogao da vodi ljubav celu noć i verovatno ceo vikend. I poverovala mu je. Brzo je učio i poput deteta s novom igračkom, nevoljno je odbacio i vratio se u krevet. Nasmešila se prepuštajući se prijatnom, polusnenom stanju i s ponosom se zamislila nad učenikom, koji je do pet ujutru savladao umetnost nežnih dodira i laganih poljubaca, ali nije baš najbolje lekciju o strpljivom uzdržavanju. Ali, već će i to doći s odrastanjem. A onda se uspaničila prisativši se da mu je samo petnaest godina i sakrila se ispod prekrivača.

Probudila se nedugo posle toga osetivši kako joj neko pohotljivo liže prste na nogama. Počela se migoljiti u snu, dok se prijatna toplina pela prema stomaku i kada je na butini osetila vlažne usne, znala je da u pitanju ne može biti san. Otvorila je oči. – Seme, ne sada – pobunila se i okrenula.

Nije, međutim, odustao. – Nećeš me se rešiti. Znam šta voliš. Ne možeš mi odoleti – odvratio je milujući joj obnaženu nogu.

– Kako da ne. – Pokrila se jastukom preko glave. Ali bio je u pravu.

Nije mu se mogla odupreti. Znao je koja su joj mesta osetljiva i kako ih treba stimulisati. Iako joj je razum zahtevao više sna, bila je bespomoćna i nije bila u stanju da kontroliše telo. Dopustila mu je da je okrene na leđa pretvarajući se kako joj nije drago, na šta je on odmah počeo da uvežbava lekciju naučenu prethodne noći.

Posle toga Sem više nije mogao da izbije seks iz glave. Očekivao je da će njenim zavodjenjem podstaći suprotan efekat, ali umesto da mu ona ugasi žudnju, samo ju je dodatno rasplamsala. Postalo mu je još teže da se usredsredi na učenje i provodio je dane zureći kroz prozor učionice i zamišljajući šta će joj sve raditi kada je ugleda. A i sama pomisao na to da im je veza bila zabranjena čitavu stvar je činila još neodoljivijom. Uživao je da za vreme doručka sedi preko puta nje, pošto bi se samo nekoliko minuta pre toga iskrao iz njenog kreveta, i razgovara s njom uobičajeno ravnodušnim tonom razmišljajući zadovoljno kako niko ne zna za njihove noćne avanture.

Vodio ju je gde god je bilo moguće da budu sami, iza spremišta za bazen, u štalu, ispod jabuke u voćnjaku, na plažu, u skrivene pećine koje su još uvek odjekivale uzbuđenim šapatima odavno umrlih krijumčara. Ona je danju marljivo radila brinući se za Lusijena i Džoijsa, njih je trebalo neprestano nadgledati i zabavljati, a noću opsluživala starijeg brata. Bila je iscrpljena, ali nije mogla da ga odbije. Pružao joj je toliko zadovoljstva.

Nije se hvalio u školi. Nije bilo potrebno. Promenio se i momci su to osetili i počeli da mu se dive. Ingrid nije bila dovoljno usredsređena da bi primetila umor na dadiljinom licu, ili samozadovoljan izraz na licu najstarijeg sina. Inigo je retko izlazio iz radne sobe, a devojčice su se u potpunosti posvetile dečjim igrama i nisu obraćale pažnju na Biju. Smatrale su se dovoljno odraslim i dadilja im više nije bila potrebna.

– Pođi sa mnom u voćnjak – predložio je prolazeći prstom po unutrašnjoj strani njene podlaktice.

– Ne mogu. Trebalo bih da budem kraj dečaka u slučaju da me pozovu.
– Povukla je ruku.

– Nikad te ranije nisu zvali. Spavaju – rekao je prepuštajući se opojnom mirisu njenog tela i ponovo osećajući bol u preponama.

– Nije sigurno. Neko bi nas mogao uhvatiti.

– Ne pričaj gluposti. Mama crta na litici, tata je u radnoj sobi kao obično, devojčice su kod Federike, a Nano, pa... koga briga za njega. – Nasmejao se.

– Ne želim da se ovo izmakne kontroli – odgovorila je pokušavajući da ga urazumi. – Još uvek si dečak.

– Ali si me pretvorila u muškarca – zadirkivao je.

– Što nisam smela da uradim.

– Pa, sada me više ništa ne može zaustaviti. Žudim za tobom.

– Žudiš za bilo čim u suknji, a ja sam jedino što ti se nudi u tom smislu – ispravila ga je.

– Nije istina, Bia. Dopadaš mi se. Zaista. – Pokušao je umiljavanjem da je namami u voćnjak.

– Naravno.

– Ali zaista mi se dopadaš. Vidi. – Uhvatio ju je za ruku i spustio na svoje pantalone.

Uzdahnula je i mило mu se nasmešila. – Veza ne počiva samo na tome – rekla je odmahujući glavom i povlačeći ruku.

– Ne pretvaraj se da ga ne želiš. Ti si ga naučila kako da te zadovolji, a sada te se ne može zasititi. Zar ne osećaš da te želim?

– Osećam – priznala je. – Ali se isto tako moram stalno podsećati da ti je samo petnaest godina.

– Skoro šesnaest, tačnije.

– Nema veze. Ponekad si toliko odrastao da bi mogao biti bilo ko od mojih prijatelja. Ali nisi.

– Pa šta onda? – Poželela je da mu kaže da se zaljubila u njega, da noću leži i razmišlja kako ih deli deset godina razlike, pitajući se hoće li moći da ima pravu vezu. Iako je u srcu zapravo znala da je želi samo radi seksa i da je ne voli. U stvari, da uopšte nije zaljubljen. Odrašće i otići, i nastaviti da slama ženska srca, tužno je zaključila. Onda se zagledala u njegove sive oči koje će postati dublje uz životna iskustva koja slede, i u gustu kosu boje peska, koja mu je padala preko bezbrižnog čela. Osmeh mu je bio šarmantan kao kod nestašnog majmunčića, ali pogled nekako ohol, gotovo kao da zna da je pametniji i lepši od drugih.

Uzdahnula je i pomilovala ga po obrazu. – Bolje da uživam u tebi dok još mogu – na kraju je popustila zamišljeno se nasmešivši. Oči su mu zaiskrile i krenuo je za njom niza stepenice. U vrt.

Veče se polako spuštalo. Miris sena zadržao se u prohladnom vazduhu, dok se rosa lepila poput dijamanta za sveže pokošenu travu i okolni vrt prepun cveća. Nestrpljiv mesec počeo je da proganja sunce i bledunjavo nebo. Buka okeana i tužni krici galebova gubili su se u daljini kada je Sem otvorio kapiju zidom ograđenog voćnjaka i privukao je u zagrljaj da je poljubi. Nije stigla da se prepusti seti zalaska sunca, ni mirisu zrelih jabuka. Čim se privio uz njeno telo, spustio je usta na njen vrat i ramena, zatim na grudi, koje je brzim pokretom oslobodio iz grudnjaka.

Obožavao ih je. Bile su velike i mekane poput kolača od sleza koje Moli i Hester peku na vatri, bledoružičaste i prgave, uvek nekako uzbuđene i spremne da odgovore na njegov dodir. Znao je kako da ih miluje jezikom. Nežno. Baš onako kako voli. A volela je da oseti dodire, tvrdeći da joj od toga krv juri u stomak. Bila je krupna, prepuna oblina, prava žena u svakom deliću tela i uživao je svaki put da iznova istražuje mesta na njenom telu koja su ga fascinirala. Oslobodila mu je muškost iz pantalona. Kao obično, bio je uzbuđen i nestrpljiv. Bacila se na kolena i uzela ju je spremno u usta, poput žene koja očajnički želi da učini sve kako bi zadržala svog muškarca. Baš u tom trenutku Nano je dolazio s drugog kraja voćnjaka. Nisu ga čuli jer se kretao laganim korakom i sa zanimanjem zastao pred senzualnim prizorom koji mu se odvijao pred očima, ne želeći da ga prekine.

Sem je stajao zatvorenih očiju. Kapci su mu podrhtavali od uživanja, a usta bila poluotvorena. Izgledao je zaista predivno, poput zlaćanog mladića iz mitskih vremena, mladog Adonisa ili Herkula i Nano se diskretno okrenuo prema zasadu ruža, kada mu je unuk dostigao *moment critique*, ne želeći da mu uskrati zadovoljstvo. Ponosio se činjenicom što je konačno otkrio telesne radosti. Bilo je i vreme, pomislio je. Sigurno je to uticaj Zoline Nane, koja mu je zagolicala probuđenu senzualnost.

Sem je zastenjao i ispustio dugačak i zadovoljan uzdah, a Bia se zakikotala i ustala. A onda se Nano okrenuo i glasno nakašljao. – „Jedini način da se čovek reši iskušenja jeste da mu se prepusti“ – dobacio je i upitno podigao guste, sive obrve.

– Oskar Vajld – Sem je poslušno odgovorio.

– *Molto bene, caro!* A sada kada si se predao iskušenju, možda bi bilo bolje da se Mis Ozborn vrati u dečju sobu.

Bia je tupo klimnula glavom i protrčala kroz kapiju i ne osvrnuvši se. Lice joj je bilo toliko rumeno da je ključalo pod naletom krvi. Bila je užasnuta i poželela je da propadne u zemlju od srama. Ali Nano je bio oduševljen.

– Pođi sa mnom, mladi Samjuele. Mislim da ti moramo uneti izmene u lektiru – dobacio je prolazeći kroz kapiju, čija su se vrata njihala od siline kojom je Bia protutnjala.

Čim je ušao u biblioteku, zaustavio se ispred prašnjavih polica i prešao rukom preko poveza omiljenih knjiga. – Ove mi pružaju veliko zadovoljstvo, Samjuele. Prestao sam da se divim ženama, kada sam otkrio da nisu savršene poput drevnih grčkih skulptura koje sam proučavao još kao dečak.

– Kako to misliš? – upitao je Sem bacajući se u dedinu kožnu fotelju.

– S tvojom bakom sam samo jednom vodio ljubav.

– Zaista? Onda si verovatno bio plodan. – Zakikotao se.

– I bio sam, jer su me bogovi ili Fortuna obdarili time. Ne, dragi moj dečače, čim sam otkrio da žene poseduju stidne dlačice, zauvek su se stropoštale s nebeskog pijedestala, na koji sam ih tako bezazleno podigao.

Sem se nasmejao. – Samo zato što imaju stidne dlačice? Nije moguće da si zaista verovao kako doslovce izgledaju poput skulptura. – Bio je zapanjen.

Starac je na to izvukao dve knjige i uzbuđeno im pomilovao korice. – Jesam, Samjuele. I posle toga nikad mi više nisu bile iste.

– Jadna baka.

– Bila mi je odana. Odana. Shvatićeš i sam da su telesni užici, preplitanje slabina, stimulacija genitalija – odvratio je naglašavajući reč po reč – tek najobičnija iluzija, dragi dečače. Lažna ljubav. Na trenutak se izgubiš u njima, a onda nestanu i preostaje ti samo žudnja za idućim prolaznim užitkom. Za njim možeš juriti celog života, ali nikad ga nećeš uhvatiti. Ne, dragi dečače, ljubav je nešto daleko duhovnije. Ljubav je ono što je tvoja baka osećala prema meni. Nije me volela poput životinje, već

kao božanstvo. Da, baš tako. *Ecco* – zaključio je pružajući mu knjige.

Sem ih je uzeo i sumnjičavo odmerio. – Kazanovini *Memoari* i *Slika Dorijana Greja* Oskara Vajlda.

– Prva će te podučiti telesnim užicima, a druga pak kako da ih ne zloupotrebiš – mudro je objasnio.

– Hvala ti – rekao je Sem ustajući.

– Seksualno zadovoljstvo može biti oružje, ali i magični štap, mladi Samjuele. Pametno se njime koristi.

– Nećeš reći mami? – upitao je zastajući na pragu i vrpoljeći se.

– To je tvoja stvar, dragi dečake, ali predlažem ti da svoje ljubovanje zadržiš za noćne sate, kada je manje verovatno da će te neko iznenaditi. – I ponovo se okrenuo prema knjigama.

– „Ljubav prestaje biti uživanje čim nije tajna“ – kazao je Sem samozadovoljno se nasmešivši.

– Afra Ben, *Sat ljubavnika* – starac je pompezno dobacio ne okrećući se. – Ali ipak je tajna za ostatak domaćinstva, dragi dečake, i zato uživaj – dodao je i s ponosom se nasmešio. Znao je da je unuka naučio da ceni književnost.

Helena je stajala kraj prozora spavaće sobe i posmatrala Federiku kako se igra u vrtu s Hester i Moli. Bilo joj je drago što se privikla na novi dom. Prvo polugodište završila je s odličnim uspehom, a Hester ju je uzela pod zaštitu i pomogla joj da se oseća kao deo porodice, što je devojčici i bilo potrebno. Bila joj je potrebna velika i bučna porodica kako ne bi neprestano razmišljala o ocu. Kada se polugodište završilo, često su posle podne odlazile na plažu i pravile dvorce u pesku, ili na liticama organizovale izlete, ili pak istraživale pećine i slušale Džejkove priče o krijumčarima. Isplovljavala je s Džulijanom i ujakom Tobijem, koji ju je naučio da peca, ali je uvek vraćao ulovljenu ribu tvrdeći kako ne može da povredi živo biće. Zar se nije, sem toga, zaljubila u Sema Eplbija? Pa, to je uopšte nije iznenadilo, budući da je Sem veoma zgodan mladić. Ako ništa drugo, i to joj je pomoglo da ne razmišlja o ocu. Znači, sve joj je to bilo od koristi. A šta je s njom?

Bila je vezana za kuću i prisiljena da se brine o Halu. Ramonovo pismo

namenjeno Federiki užasnulo ju je. Shvatila je da joj nedostaje i koliko god se trudila da ne razmišlja o njemu, nekoliko puta je uhvatila sebe kako se priseća onog čudesnog trenutka u Vinji, kada su im nagoni nadjačali razum namamivši ih na vođenje ljubavi. Ali kad god bi se to dogodilo, odmah bi joj palo na pamet kako ga je zatekla u krevetu s Estelom i ponovo bi osetila nalet mučnine i besa, kao da se to dogodilo prethodnog dana. Ponadala se da će sve to ostaviti u Čileu, i sećanja na njega i na sentimentalne trenutke tokom prvih, srećnih godina njihovog života. Ali nije očekivala da će joj biti tako teško da ga zaboravi. Motao joj se po glavi mučeći je i koliko god se trudila da ga se oslobodi, proganjao ju je u mislima. Znala je da se zapita gde je i misli li uopšte na nju. Hoće li se jednoga dana pojaviti i reći joj da je napravio grešku? Hoće li doći i reći kako ipak namerava da se bori za nju, i da će se potruditi i promeniti? Jer kako je može voleti, a da ne bude spreman da se bori za nju? To nije uspevala da razume.

A tu su bila i deca. Nije joj bilo jasno da je sposoban da ih voli, a istovremeno gotovo da ne mari šta se događa s njima. Napisao je pismo, ali nije ih nijednom posetio. A sada je već avgust. Često je zaticala Federiku kako sluša magičnu kutijicu nošena opčinjavajućim talasima očevih priča, pokušavajući na taj način da ostane u vezi s njim. Iznenada joj je sinulo. A šta ako mu se nešto dogodilo? Uopšte to nije razmotrila kao mogući razlog njegovog ćutanja, jer je bila previše zaposlena kriveći ga što ih zapostavlja. I poražena osećanjem krivice i grižom savesti, odmakla se od prozora, zapalila cigaretu i pozvala njegove roditelje u Santjago.

– *Hola* – odgovorila je služavka s druge strane sveta. Usledila je pauza, a onda je zatražila Marijanu i s bolom u srcu pričekala da joj se javi.

– Ja sam, Helena – rekla je trudeći se da zvuči vedro.

– Helena? Kako mi je drago što te čujem – odgovorila je Marijana, i odjednom joj je glas postao uzdržaniji. Često je razmišljala o unucima pitajući se kako im je i jesu li srećni u novom domu i zamerala im što joj se nisu javili. Iščekivala je njihova pisma sa sve većim nestrpljenjem i razočaranjem, ali nije želela da otkriva svoja osećanja pred Helenom za slučaj da joj spusti slušalicu i zauvek je isključi iz njihovog života.

– Nisam se čula s Ramonom otkako sam otišla. Je li dobro? – Na brzinu je sročila, ali po Marijaninom glasu shvatila je da se ništa strašno nije

dogodilo.

– Zar te nije pozvao? – Marijana je bila iznenađena.

– Ne. Federiki se javio pismom – priznala je pokušavajući da ne pokazuje emocije. Trebalo bi da joj bude svejedno.

– I to je sve?

– Da.

– Pa, vratio se u Čile. Kupio je stan u Santjagu. Idućeg marta izlazi mu nova knjiga i već je veliko interesovanje za nju.

– Tako znači...

– Kako su deca?

– Srećna su ovde. Nedostajete im, naravno, jer vas vole. Kao i ja. – Cigareta je podrhtavala u ruci dok je uvlačila dim i iznenadila se što je odjednom osetila nostalgiju.

– Jesi li ti srećna? – upitala je Marijana naslućujući njenu tugu.

Helena je zastala. Htela je da joj kaže da jeste, ali nije bila sasvim sigurna u to. Znala je da joj Ramon iz nekog čudnog razloga nedostaje i da želi da se čuje s njim. – Da – ravnodušno je odvrtila.

– Drago mi je – rekla je Marijana, ali nije baš bila ubeđena u to.

– Samo mi treba vremena da se ponovo priviknem na život ovde. Usamljena sam. – Otkud joj je to, do đavola, izletelo?

– Već ćeš se privići. Velika je to promena. Odлучila si se, ipak, za život u drugoj zemlji. Ponekad se čoveku čini da je negde drugde bolje, ali problemi ga zapravo prate kud god da krene.

– Da – složila se shvatajući da je u pravu. Ona je svoje probleme donela u Polpero. I tu je bila usamljena i nezadovoljna. Verovala je da će povratak kući sve promeniti, da će biti u mogućnosti da se vrati idili iz detinjstva, koja je prethodila preuzimanju odgovornosti i kućenju, a posle čega se sve to promenilo.

– Čovek često nije svestan šta poseduje, dok to ne izgubi – Marijana je tužno dodala. – Šta da kažem Ramonu? – Još uvek se nadala da će se možda urazumiti i shvatiti da se isplati sačuvati ono što imaju.

– Recite mu da nedostaje deci. Recite mu da pozove ili da se javi pismom, ili još bolje, da dođe da nas poseti – rekla je ne mogavši da zadrži gorčinu. – Recite mu da ih ne napušta, jer im je potreban.

– A ti, *mi amor*?

– Ništa od mene. Zovem radi dece – odmah se ogradila.

– *Bueno*. Reći ću mu. Izljubi ih u naše ime. Strašno nam nedostaju. Možda bi mogli da nam se jave pismom. Tako bismo ih rado čuli.

– Naravno. Žao mi je, nisam se toga uopšte setila – priznala je s grižom savesti i odlučila odmah da im kaže da nacrtaju svoj novi dom.

Kada je spustila slušalicu, sela je u fotelju i zagledala se u senke koje su se uvlačile u sobu i u njene misli, gde su nastavile da rastu budeći sumnju. Je li možda pre naglila? I počela su da je muče sećanja na Čile. Iako ga je do skoro prezirala, sada je čeznula za njim. Setila se prijatelja, sunca, plaže, mirisa pomorandži u vrtu, dečjih glasova na ulici, laveža psa senjore Barase. Setila se dana kada bi se Ramon vratio kući u njen zagrljaj odnoseći je odmah u spavaću sobu, gde bi satima ležali otkrivajući se ponovo posle silnih nedelja razdvojenosti. Bila su to srećna vremena. Uspevao je da je zadovolji čak i kada ga je mrzela. Toliko je bio moćan. Mučila ju je gorčina, jer nije bila u stanju da ga poseduje, ni zaustavi. A sada se nalazi na drugom kraju sveta, i još uvek čezne da učini to isto. Izbegavala je da se upita nije li možda decu dovela u Englesku samo da bi ga naterala da reaguje, jer nije reagovao onako kako se nadala da će učiniti. Jednostavno ju je pustio da ode. A šta sada?

Kada je ugasila lampu u Federikinoj sobi, rekla joj je da je razgovarala s abuelitom, koja joj je poručila da joj strašno nedostaje i zamolila je da joj nacrtaju svoj novi dom. Prvo je devojčici bilo drago. Zažmurila je i smislila šta će nacrtati i napisati, a onda je odjednom osetila čežnju i prisetila se bakinog nežnog lica, letnjikovca u Kačagvi, gde je obožavala da odlazi, tamnoplavog mora i nežnog peska, toliko drugačijeg od ovog u Engleskoj. Prisetila se deke u slamnatom šeširu, jahanja plažom Papudo i Raste. A onda se setila i majčinog obećanja da će dobiti kucu i briznula u plač. Ne zato što je nije dobila, već zato što joj je to obećano samo da bi zaboravila na svađu. „Sada više nećeš morati da se vraćaš kući.“ Majčine reči bolno su joj odjekivale u glavi i kada naposljetku više nije mogla da podnese tugu, otvorila je kutijicu na noćnom stočiću i dopustila mislima da odlete u tajanstveni svet očevih priča. Dok je letela preko Anda, lovila lavove u Africi i plovila visoko iznad ravnica Argentine u velikom balonu bol je

počeo da se povlači. I tonući u san, osetila je toplinu sunca na licu i telu i prepustila se očevoj ljubavi.

15.

Santjago, Čile

Kada je Marijana rekla Ramonu da se čula s Helenom, želudac mu se stegao od griže savesti. Javio se samo jednim pismom i premda je mogao sebi da priušti poziv, nijednom ih nije pozvao. Znao je da je pogrešio. Jedino objašnjenje koje je mogao dati bilo je da je putovao. I da je morao da završi knjigu. Ali, istina je bila da se namerno izgubio u Indiji. Unajmio je kolibu na obali i napisao roman pokušavajući da zaboravi na nju i decu. I na Estelu. I prvo mu je pošlo za rukom, jer se stvari nisu bitno promenile. Već se navikao da sam putuje. S Estelom, međutim, nije bilo isto. Ona mu je neprestano nedostajala.

I iako je namerno odlučio da je zanemari, bio je svestan koliko je muči. Rekao joj je da ga čeka i uopšte nije sumnjao da ona to *zaista* čini, poslušno, seckajući povrće u kuhinji, čisteći prašinu i raspremajući, i za sobom ostavljajući miris ruža. Nije želeo da joj se javi ni telefonom, ni pismom, jer nije znao šta da joj kaže. A ono što je želela da čuje nije bio u stanju da izgovori znajući da nikad više neće moći da se veže. Povredio je Helenu i decu, i nije želeo i njoj isto da čini. Možda će se vratiti na leto i ponovo voditi ljubav s njom.

Kada mu je sinulo da će se možda zaljubiti u nekog drugog, savladala ga je ljubomora poput nadmoćnog demona, osvojila mu je misli i toliko ga mučila da mu je došlo da spakuje stvari i vrati se u Kačagvu, da bi samo on na nju polagao pravo. Ali je uspeo da se smiri. Znao je da ga voli, a zaljubljena žena verna je kao pas. I tako je provodio neutešne noći ljubeći neznanke i zamišljajući da je s njom, i više nije bio opsednut mučnim mislima. Radovao se povratku kući na leto kako bi je ponovo pronašao.

Kada se krajem avgusta vratio u Čile, odmah je otišao u Santjago, gde je u četvrti Las Kondes kupio stan. Ali tamo mu nije bilo kao kod kuće. Čeznuo je za Vinjom i porodicom. Bio je tužan bez njih i posle usamljenih meseci

provedenih u Indiji, shvatio je da se više ne oseća prijatno u svojoj koži. Pošto nije navikao da bude sam u Čileu, privremeno se uselio u kolonijalno zdanje svojih roditelja u Avenidi el Boske. Majka je bila presrećna znajući da će ga tako češće vidati i počela je da se brine za njega kao da mu je žena. Otac, međutim, nije bio toliko oduševljen.

– Ima suprugu, ženo. Dovoljno je star da mu ne treba majka – progundao je jedne večeri, kada se vratio kući i zatekao dnevnu sobu nemarno natrpanu njegovom fotografskom opremom, gomilom fotografija i kojekakvim sitnicama.

– Načo, *mi amor*, teško mu je. Usamljen je kad nema nikog pored sebe – bunila se prateći ga u radnu sobu.

– Pa, zašto onda ne zamoli Helenu da mu se vrati? Bar je to izvodljivo. Sve dok si ti kraj njega, neće se potruditi da to učini.

– Ne zna šta želi – rekla je sa žaljenjem.

– Želi hleba i kolača, Marijana. Ne znam šta je krenulo loše, ali iz nekog razloga ne može da se veže ni za šta i ni za koga. – Odmahnuo je glavom. – Nije želeo da ga Helena napusti, ali nije bio spreman ni da se promeni radi nje, niti da je zamoli da ostane. Dopalo bi mu se da su stvari ostale kao ranije, i da je sve nastavilo istim, pomalo napornim ritmom. Ne krivim je što ga je napustila, mada mislim da se nadala kako će ga na taj način prisiliti.

– Šta želiš time reći? – upitala je polako, i spustila se u staru fotelju, u kojoj je Ignasio često sedeo posle večere i čitao.

– Mislim da se nadala da će ga prisiliti da se promeni kako bi je zadržao. Iskreno, i ja sam se ponadao da će makar pokušati. Ali on jednostavno izbegava obaveze. Dopustio joj je da ga napusti i onda se izgubio nekoliko meseci pretvarajući se kao da se ništa nije dogodilo. Zato je i došao kod nas. Zato što mu nedostaju, sada kada je tu.

– Ne bih ti verovala da nisam danas dobila čudan poziv od Helene. Mislim da i on njoj nedostaje. – Setila se napetosti u Heleninom glasu i zaključila kako je to bio neizgovoren poziv u pomoć.

– Kladim se da je tako.

– Misliš da žali što je otišla?

– Trava je uvek zelenija u drugom dvorištu.

– A možda nije onoliko zelena koliko je očekivala.

– Možda nije.

– Moramo ga naterati da preispita svoje postupke. Nešto ga mora urazumiti. Mislim da još nije u potpunosti svestan ozbiljnosti situacije u kojoj se nalazi. Ne može tako da se odnosi prema ljudima. Neko mora da ga nauči kako da ceni život.

– U pravu si – rekla je obarajući pogled. – Šta želiš da učinim, Načo? Da mu kažem da ide u svoj stan?

– To bi bilo najbolje. Neće shvatiti da mu žena nedostaje ako ti neprestano zujiš oko njega. – Primetio je potišten pogled u njenim sivim očima. Uzdahnuo je i ponovo odmahnuo glavom. – Neću insistirati da to učiniš. Kako bih mogao? Majka si mu.

– Želim mu samo najbolje – odgovorila je prisiljavajući se na smešak.

– Onda mu reci da ne može da živi kod nas.

Gorko se nasmejala. – Ah, ne, Načo, ja mu to neću reći. To je tvoja zamisao pa mu je ti i kaži. – I izašla je iz sobe.

Ramon je stigao na večeru. Ignasio je zakolutao očima i pogledao ženu dajući joj do znanje koliko očajava što im je sin neprestano tu. Marijana je glumila da ništa nije primetila i sipala je sinu čašu viskija s ledom. – Evo, Ramone. Jesi li imao naporan dan? – ljubazno ga je upitala, ali Ignasio je progovorio pre nego što je stigao da joj išta kaže.

– Jesi li odlučio šta ćeš da radiš u vezi s Helenom, sine? – Potonuo je u udobnu fotelju preko puta njega, a on je svojim dugačkim nogama i rukama zauzeo veći deo sofe. Otpio je gutljaj viskija kao da želi da dobije na vremenu. Od detinjstva nije bio u stanju da pobegne od njegovih pitanja pa i sada nemoćno odgovara na njih kao poslušni školarac.

– Mislim da će mi sledeći izlet biti u Englesku – odgovorio je pokušavajući da se previše ne oda.

– A kada planiraš da ideš?

– Oh, ne znam, možda za dva meseca...

– Za dva meseca? Zašto ne ranije?

– Ima mnogo posla – dobacila je Marijana u njegovu odbranu.

– Ne pitam tebe, ženo – oštro je odbrusio Ignasio. – Dovoljno je star da

može sam odgovoriti. Pobogu, imaš četrdeset godina.

– Četrdeset jednu – ispravio ga je i nasmešio se majci.

– Tako je. Odrastao si čovek. Već je trebalo da se skrasiš, a ne da lutaš svetom kao Ciganin.

Ramon je pozeleo da mu odbrusi da ne zabada nos tamo gde mu nije mesto, ali se onda setio da je u njihovoj kući i da stoga otac ima pravo da zna kakvi su mu planovi. – Želeo bih neko vreme da budem u Kačagvi i započnem nekoliko projekata. Vreme je sve lepše...

– Možeš biti u kući – rekao je Ignasio vedrim tonom. – Na raspolaganju ti je kad god poželiš – dodao je izbegavajući zbunjen Marijanin pogled.

– Ali tamo se niko ne može brinuti za njega – namršteno se pobunila.

– A Estela? – brzo je upitao, ali se odmah zaustavio kako se ne bi odao. Toliko je dobro poznavao oca da je bio uveren kako će primetiti i izanalizirati i najmanju promenu u njegovom glasu.

– Oh, jadna, draga Estela – uzdahnula je Marijana pognuvši ramena. – To drago dete. Bila je predivna. Niko se nije brinuo za kuću kao ona. Ne znam šta ćemo sada. – I optuživački je pogledala u Ignasija. Ramonove oči su ga ispitivački gledale, a srce je počelo uplašeno da mu bije.

– To se moralo učiniti, ženo. Ne može se brinuti za nas i za bebu – odgovorio je odbijajući njene optužbe. – Trudna je.

– Trudna? – polako je ponovio.

– Da, trudna. Jadna mala. Znaš da sam ti spominjala kako se viđala prošlog leta s nekim mladićem u Kačagvi? – Klimnuo je glavom. – E pa, ta budala je nestala i ostavila je trudnu.

– Takve stvari se neprestano dešavaju, Marijana – dobacio je Ignasio sada već na ivici strpljenja.

– Ali meni se Estela dopala! I nije zaslužila da se neko tako ponaša prema njoj. Dobra je devojka, a ne kao one lake žene, koje se motaju lukom u Valparaisu. Previše je naivna. Uhvatila bih tog momka za šiju samo kada bi mi se pružila prilika.

– Pa gde je sada? – upitao je Ramon osećajući mučninu i vrtoglavicu. S teškom mukom je progutao gutljaj pića.

– Ignasio ju je vratio u Zapaljar – ljutito je odgovorila.

– Rekao sam da se može vratiti kada se porodi. Možda će joj se majka

brinuti za dete dok bude radila – nestrpljivo je odbrusio.

– Znam, ali bila je toliko uznemirena. Znaš, Ramone, verovala je da će joj se ljubavnik vratiti. Obećao je i poverovala mu je. Nisam htela da joj uništim svaku nadu, pa sam joj rekla da ispravno postupuje. Ali koliko ja znam, nije se pojavio. *Dios mio*, kako je to nepošteno. – Ponovo je uzdahnula.

– Je li ti rekla kako se zove? – upitao je Ramon oprezno.

– Ne, nije htela. Verovatno ju je bilo sramota.

– Dosta, ženo, već mi se vrti u glavi. – Ignasio ju je prekinuo sada već razdraženim tonom. – Ramon može dobiti kuću, a ako želi služavku, neka je sam nađe.

– Naravno, samo privremeno. Estela će se možda vratiti i htela bih da joj sačuvam mesto – zabrinuto je ponovila.

– Meni odgovara. Kada želiš tamo da ideš?

– Sutra ujutru – kao iz topa odgovorio je Ramon. Misli su mu brujale sto na sat. – Idem da operem ruke pre večere. – Kada se pogledao u ogledalu, primetio je da mu lice ima nezdravu sivu boju. Protrljao je obraze kako bi povratio krv, ali uzalud. Još uvek je bio u šoku.

– Zašto si mu dao kuću da koristi? – upitala je Marijana Ignasija, kada je Ramon izašao iz sobe. – Zar nije trebalo da mu kažeš da ne može više da živi s nama?

– Zato što će se živeći u letnjikovcu možda setiti da ima decu i ženu. Možda će se tamo urazumiti. Ne znam... Držim se za slamku, ženo, ali možda će ga sunce i more podsetiti na lepa vremena koja je proživeo s Helenom, pre nego što im je sve krenulo nizbrdo.

Čvrsto ga je uhvatila za ruku i utešno se nasmešila. – Gotovo da je nama teže nego njemu – kazala je i pomislila na unučice.

– I jeste teže. U tome je problem. On uopšte ne pati. A sada dosta, evo ga, dolazi.

Kada se Ramon vratio u dnevnu sobu, njegovi roditelji su već ustali i krenuli polako prema trpezariji. Majka ga je pogledala saosećajno se nasmešivši, ali je zato otac bio manje taktičan. – Jesi li dobro, sine? Nekako si mi bleđ.

- Sve je u redu – ležerno je odgovorio.
- Znam da ti nije lako, ali mislim da izbegavaš da rešiš problem.
- Nije tačno, tata. Neprestano razmišljam o Heleni i deci – slagao je.
- Zašto ih onda ne posetiš? Čega se bojiš?
- Ne bojim se ničega. Heleni je potrebno da bude malo sama – počeo je.
- O, bože, sine, upravo u tome i jeste problem. Predugo je bila sama – ljutito ga je prekinuo Ignasio.
- Treba joj vremena da se privikne na Polpero. Ne želim da joj ponovo okrenem život naglavačke.
- Onda piši deci i pozovi ih s vremena na vreme. Ponašaj se kao otac. Ne izbegavaj obaveze.
- Razmišljala sam o maloj Federiki. Znaš koliko te voli, *mi amor*. Otac ti je u pravu. Ne smeš ih zapostavljati – dodala je majka potapšavši ga po nadlaktici.

Kada je sledećeg jutra krenuo za Kačagvu, nije se setio ni Helene, ni Federike, ni Hala. Razmišljao je samo o Esteli. Proveo je mučnu noć boreći se protiv demona krivice i griže savesti, koji su mu se probijali u san, štipali ga i vukli, ne dopuštajući mu da spava. Oterao ih je usredsredivši se na novu knjigu koju je trebalo da piše. Odjednom je u mislima počela da izranja Estela, poput ružinog pupoljka koji odbija da potone.

Prvo je pokušavao sebe da ubedi kako dete nije njegovo, ali uzalud. Nije bilo sumnje u to. Nije moglo biti ni od koga drugog, ali ne samo zato što se začće vremenski podudaralo s njihovom ljubavnom vezom već i zato što je znao kakva je Estela. Nije bila tip žene koja naokolo spava s muškarcima. I upravo ga je to dirnulo u živac. Zaveo ju je i napustio što je samo po sebi bilo dovoljno gnusno, čak i da joj nije napravio dete. Gadio se sam sebi, zbog načina na koji se ophodio prema njoj i čeznuo za jutrom, ali svaki put kada bi pogledao na sat, minuti su se vukli puževim korakom. Da nije uveden policijski čas koji je zabranjivao kretanje između dva i šest ujutru, otputovao bi istog trenutka. I kada je naposljetku zora rasparala noćno nebo propuštajući svetlost, zgrabio je torbu, seo za volan i krenuo. Bilo je šest ujutru.

Tek kada se pogledao u retrovizoru shvatio je da se nije ni obrijao ni umio. S dugom i zamršenom crnom kosom, upalim licem i umornim, zakrvavljenim očima, podsećao je na skitnicu. Iako bi u drugim prilikama zastao negde i popio kafu ili sok od limuna, umio se i pokvasio kosu, ovog puta nije imao vremena. Nije želeo ni sekund da je ostavlja samu. Nagazio je na papučicu za gas rizikujući da ga policija zaustavi, a kada je stigao u Zapaljar, na brzinu se parkirao na jarkom jutarnjem suncu.

Nije znao gde živi. Nije čak znao ni kako se preziva, a nije želeo da baš celom selu daje na znanje kako je traži, jer je nagađao da će ga neko prepoznati. Zato je krenuo plažom nadajući se da će je možda tamo zateći ili čak možda sresti dok ide u kupovinu ili se šeta. Nje, međutim, nigde nije bilo. Početak proleća obukao je drveće i grmlje u novo ruho. Bilo je osetno toplije. Očekivao je da oseti miris ruža i sledi ga, ali takvo romantično sanjarenje bilo je rezervisano samo za romane. Nije to bio stvaran život. Pošto se neko vreme šetao plažom, shvatio je da će na kraju ipak morati nekoga da pita. Moraće je opisati i rizikovati da celo selo sazna. Nije bilo drugog načina. Bio je na ivici očaja.

Kada je ugledao starca kako sedi na klupi zagledan u more, potisnuo je neprijatnost zbog ometanja i prišao mu. – Dobro jutro, senjor. Tražim mladu ženu koja se zove Estela. U poodmakloj je trudnoći, ima dugu crnu kosu, skoro do struka, i otprilike je ove visine... – Pokazao je rukom. Muškarac ga je smrknuto odmerio sitnim crnim očima koje su suzile i treptale. Naslanjao se smeđim, suvonjavim rukama na kvrgav drveni štap i jezikom premetao po ustima kao da ga žvaće, jer više nije imao nijedan zub. – Živi s roditeljima, verovatno joj je dvadesetak godina. Nekada je radila u Kačagvi. Predivna je – dodao je i razočarano uzdahnuo. – Da je poznajete, odmah biste shvatili o kome govorim... – Okrenuo se. Muškarac je nastavio da žvaće desni ne progovorivši ni reč. A onda je Ramona nešto navelo da napomene kako miriše na ruže, na šta je starac iznenada živnuo i počeo da mrmlja kako ga taj miris podseća na majčinu sahranu.

– Sahranili su je u grobu prepunom ružinih latica – tužno je kazao. – Rekli su da će je one utešiti za slučaj da se probudi ne znajući gde se nalazi. – Okrenuo se i bacio pogled prema njemu. Stajao je s nadom u senci eukaliptusa. – Tvoja Estela živi niz ulicu, nekih pola kilometra odavde, na

brdu koje gleda na more. Prepoznaćeš kuću, jer je žuta – odgovorio je klimajući glavom. – Kad god odem na groblje, još uvek ih mogu osetiti. Jednoga dana otići ću tamo i nikad se više neću vratiti.

– Jednoga dana svi ćemo tamo otići i nećemo se vratiti – odgovorio je Ramon i starac ga je zapanjeno pogledao. Mislio je da je mladić već otišao. Sačekao je da ode, a onda nastavio monolog o mrtvima.

Ramon se žurnim koracima popeo uz brdo. Još uvek je bilo rano. Lagana sumaglica izbrisala je horizont spajajući nebo i more u drhtav plavi vidik. Dok je gledao unaokolo tražeći žutu kuću, prisetio se dana prošlog leta, kada joj se predavao s ljubavlju, bez osećanja krivice, griže savesti i užasnog straha da će biti uhvaćen u zamku.

Zaustavio se na prašnjavom putu i ugledao kuću. Bila je mirna, zaklonjena ispod napupelih stabala koja su počela da otkrivaju gotovo svetlucavo zeleno lišće. Bila je to uredna kućica s verandom, s dve ili tri sobe i malim, naizgled negovanim vrtom. Čuo je psa kako laje negde u daljini i majku koja grdi dete. Jedino je to remetilo mir usnulog sela. Nastavio je da posmatra kuću, ali se unutra ništa nije micalo. Na kraju je nestrpljivo prišao vratima. Uplašeno se zaustavio i pokucao. Usledilo je šuškanje s druge strane i na trenutak se uspaničio da je možda odabrao pogrešnu kuću. Onda je prepoznao miris ruža koji je dopirao kroz otvoren prozor i znao je da je Estela unutra. Srce je htelo da mu iskoči iz grudi.

Kada je otvorila vrata i ugledala ga kako se naginje nad njom poput vuka zaklanjajući sunce, prebledela je, a onda joj je krv ludački pojurila venama pokušavajući da je povrati u život. Zavrištala bi da nije ostala bez glasa, a izgubila je i moć razmišljanja. Zatreptala je i kada se konačno uverila da je to zaista on, a ne priviđenje izazvano biljem koje joj je majka dala za trudnoću, bacila mu se oko vrata i dopustila da je podigne i unese u prijatnu unutrašnjost.

Nežno ju je spustio na mali krevet i pogledao njeno zaljubljeno lice koje je blistalo od sreće. – Znala sam da ćeš se vratiti – uzdahnula je i nežnom rukom prelazila preko njegove oštre brade. Uživajući u njenom predivnom licu, iznenada ga je spopala zbunjenost i zapitao se šta ga je nateralo da je uopšte napusti. Šta ga je nateralo da je se boji? Ljubeći njene verne usne

bio je siguran da je nikad više neće napustiti. Udisao je njen miris i lizao so s njene kože, a onda uvukao ruku ispod bele spavaćice i opipao nabujali stomak.

– Moje dete – kazao je, uveren kako je osetio da se pomera. Nasmejala mu se onako kako to rade buduće majke, nežno, ali ponosno i zaštitnički.

– Ako bude dečak, nazvaćemo ga Ramon – rekla je.

– A ako bude devojčica, Estelita – uzvratio je i zagnjurio lice u njen vrat.

– Ne ljutiš se? – Stidljivo ga je pogledala.

– Ne, presrećan sam – priznao je ostajući, zapravo, iznenađen sopstvenom reakcijom. – Žao mi je što sam...

– Ne treba da ti bude žao, ljubavi – rekla je spuštajući mu prst na usne.

– Vratio si se. Znala sam da ćeš ispuniti obećanje i sada sam srećna.

Poljubio joj je prst i potom dlan, nastavljajući da pomera ruku sve do teških i nabreklih grudi. – Želim da te gledam nugu – rekao je iznenada opčinjen senzualnošću njenog nabujalog tela. Drhtavim rukama joj je raskopčao spavaćicu i skinuo je preko glave, a onda se odmakao kako bi mogao da joj se divi.

Ležala je pred njim ponosna, gledajući kako mu se oči spuštaju niz nove, pohotne obline njenog tela. Podsećala je na blistavu, bucmastu foku. Glatka i sjajna koža odisala je zrelošću, a zračila je iznutra. Poželeo je ući u nju i izgubiti se, ali nije se usudio bojeći se da ne povredi nju ili dete. Zato joj je počeo ljubiti ramena, grudi i stomak krećući se sve do stopala. – Želim da te odvedem odavde, Estela – kazao je ponovo joj ljubeći usne.

– Ne želim da napustim Zapaljar, Ramone. Ne sve dok se beba ne rodi.

– Onda bar dođi da živiš sa mnom u Kačagvu, pa ćemo razmisliti šta da radimo.

– A tvoji roditelji? – uplašeno je upitala.

– Dolaze tek u oktobru. Bićemo samo nas dvoje.

Nije se dvoumila ni sekunde. U poslednjih šest meseci razmišljala je o svakoj mogućoj opciji i bilo je to baš ono što je htela. – Samo ti i ja – rekla je presrećno se nasmešivši.

16.

Za šest meseci, otkad ju je don Ignasio otpustio, Estela je postala zrelija. Vratila se roditeljima u Zapaljar i ispričala o crnoputom divu, koji joj je ukrao srce i ostavio deo sebe u njenoj materici. Majka je lila gorke suze, a otac šakom napravio duboko udubljenje u zidu, koje je stajalo tu mnogo meseci, jer nisu imali ni novca ni vremena da ga poprave. Ako ikad ugleda tog podlaca, zakleo se Pablo, lično će mu odseći onu stvar nožićem za rezbarenje. – Ako ne zna kako da to koristi, onda ne treba ni da je ima – vikao je držeći se za natečenu ruku. Estela je pokušala da ih uveri da će joj se taj podlac vratiti. Rekla im je da joj je obećao i da mu ona veruje. Ali njihove mudre oči već su se nagledale svega tokom dugog i teškog života, i očajnički su odmahivali glavom.

Pablo i Marija Rega su bili i suviše stari, a imali su ćerku od dvadeset dve godine. Venčali su se mladi i godinama pokušavali da dobiju dete, ali pošto je Marijina krhka materica odbacila sedam plodova, prestali su da se nadaju da će ikad imati porod. Bilo je mnogo suza, udaranja pesnicama, sve dok se na kraju nisu pomirili s tim, preumorni da nastave bitku. Pablo se u potpunosti posvetio poslu, brinuo se za groblje s pogledom na more, pričao o čežnji i kajanju nepoznatim nesrećnicima, koji su mu ležali pod nogama. – Ne mogu mi pomoći – rekao je ženi – ali me rado slušaju. – Marija je nastavila da radi kod don Karlosa Olivosa i njegove žene senjore Pilar čisteći i kuvajući od zore do mraka. Oduvek se posluživala hranom iz njihovog frižidera. Pošto se pomirila s tim da jednostavno ne može da ima decu, počela je nekontrolisano da jede kako bi otupela bol, a i da ne bi razmišljala o potomstvu. Dok je bila mlada, bila je mršava i krhka da su joj nadenuli nadimak „Špageti“. Čim je, međutim, počela redovno da jede, nije mogla da se zaustavi. Ugojila se toliko da je jedva uspevala da se popenje dugim stepeništem uzdišući i oslanjajući se na ogradu. Pablu se više dopadala takva. Ležeći na njoj izgubio bi se u lelujavoj masi njenog tela tvrdeći kako više toga na njoj sada može da voli.

A onda se jednoga jutra, samo što se popela na poslednji stepenik, uz

zaustavljanje na svakom prethodnom kako bi došla do vazduha, jednostavno onesvestila. Pronašla ju je Serenidad, ljubavnica don Karlosa, dok je krišom napuštala njegovu sobu. Iako bi se najradije pravila da je nije videla kako leži na drvenim daskama poput zadihanog vola, griža savesti nadjačala je gađenje i pozvala je ljubavnika. Hladila je snopom novčanica koje joj je don Karlos dao kako bi mogla da otplati dugove. Njemu je pak bilo toliko neprijatno što je uhvaćen s ljubavnicom da je Mariju odmah poslao u privatnu bolnicu u Valparaíso, gde joj je ljubazni doktor rekao da ima trudove. Don Karlosov vozač odvezao je Pabla u Valparaíso da bi bio uz nju i tako su se oni držali za ruke dok se porađala. Tada nije osetila nikakav bol niti neprijatnost. Beba je iskliznula napolje kao tek rođena foka, sa svilenkastosmeđom kožom, sjajnom crnom kosom i tačnim brojem prstića na rukama i nogama. A njih dvoje zagledali su se u čudo s takvim strahopoštovanjem da se nisu setili ni da se rasplaču. Posmatrali su svoje dete kao da je prvo koje je ikad rođeno na kugli zemaljskoj. – Zvaće se Estela – rekla je Marija s dubokim poštovanjem – jer je ova beba zvezda koju su nam nebesa podarila.

Posle toga je izgubila nagomilane kilograme, ali ne postepeno, već za mesec dana. I premda nije više bila kao „Špageti“ u mladosti, Pablu se dopadala i takva. Bio je srećan jer je sada imao pored sebe dve osobe koje je mogao da voli.

Pablo je oduvek imao problema u vezi s komunikacijom, pa čak i sa ženom. Zato je i razgovarao s pokojnicima, sve brojnijom publikom, onako kako to nikad nije umeo sa živima. Potapšao je najomiljeniju nadgrobnu ploču koja je obeležavala grob Osvalda Garsije Segunda. Umro je 1896. godine od metka u glavu, a ubio ga je muž ljubavnice, s kojom je planirao da pobjegne. Iako se i ona potom ubila istim pištoljem, muž je odbio da je sahrani u Segundovoj blizini i bacio je njeno telo u more. Pablo se često pitao može li je njen voljeni videti s mesta na kojem se nalazi, visoko na litici. Nadao se da može jer ga je ta priča dirnula duboko u srce.

Mislio je da će razgovorom s pokojnicima da se oslobodi briga u vezi s ćerkom i mladićem koji joj je, jednom kratkom i sasvim beskorisnom vezom, ukrao ne samo srce već i budućnost. Zapravo, činilo mu se da će ga

Osvaldo razumeti.

– Znaš, sada se više nikad neće udati – rekao je tapšući nadgrobnu ploču. – Nikad. Ko bi se njome oženio? Jeste lepa, ali sve će ih odbiti svojim stomakom. Ko bi želeo da ima tuđe dete? Ona, doduše, veruje da će se taj mladić vratiti, ali znaš da tako nije u životu. Ne znam ko joj je utuvio te romantične ideje u glavu, ali neće joj doneti ništa dobro. Zapamti šta ti kažem. Neće joj doneti ništa dobro. Ne znam šta da radim. Marija je prolila bujicu suza, a ja sam šakom probio zid. Šta će biti s nama? – Uzdahnuo je prisećajući se kako su bili veoma srećni dok je Estela bila dete. – Čovek im da sve, ali baš sve, novac, ljubav, snove, a šta dobije za uzvrat? Ništa. Nezahvalnost – nastavio je zagledavši se u more. – Samo nezahvalnost.

Estela je bila jaka. Pošto je dobila otkaz u početku se prepustila očaju, ali se vrlo brzo sabrala i usredsredila na dve važne stvari u svom životu. Ramona i dete. I verujući kako će se vratiti po nju, smogla je snage da zaboravi na trenutnu situaciju i razmišlja samo o budućnosti. Nije se osvrnula na melodramatične reči svojih roditelja. Čekala je kako joj je don Ramon rekao i dobro razmislila o svojim snovima, poput apotekara kada vaga sastojke za lekove. Don Ramon će se vratiti, u to uopšte ne sumnja, ali šta će biti s njom? Zar nije još uvek oženjen? Osim toga, ona ne želi da se preseli u grad. Ne čezne za luksuznim životom, niti da vidi svet. Ali, isto tako ne želi ni njega da veže za život koji mu neće odgovarati. Jednostavno želi da diše vazduh koji on diše, vodi ljubav uz buku okeana u pozadini i s mnogo ljubavi odgaja njihovo dete. Čeznula je da se što pre vrati kako bi mu mogla reći da ne želi ništa više od toga.

Slučajno je čula razgovor između don Ignasija i senjore Marijane i otkrila koliko je bio uzdržan kada su bili u pitanju Helena i deca. Raspravljali su o tome kako je neodgovoran, a senjora Marijana mu je praštala objašnjavajući mužu da je slobodnog duha, obdaren neverovatnom kreativnošću. To uveliko objašnjava zašto nije u stanju da se duže zadrži na jednom mestu i zašto je nesposoban da bude pravi muž svojoj ženi i otac deci. Uši don Ignasija, međutim, naglo su pocrvenele i šakom je udario o sto ljutito govoreći da je vreme da odraste i prestane da se ponaša kao razmaženo, obesno i sebično dete. – Svet će nastaviti da se kreće i bez njega, svet ne interesuje što njemu neprestano gori pod petama, ženo –

zaurlao je – ali Heleni i deci biće daleko teže. – Estela se zaklela da nikad neće biti kao ona. Daće mu slobodu u zamenu za ljubav.

Estela je s Ramonom napustila Zapaljar, a roditeljima je ostavila poruku u kojoj je napisala da joj se njen dragi vratio, kako je ona sve vreme govorila. Ramon nije imao želju da ih upozna, a ona na tome nije insistirala; bojala se da bi otac mogao da izvrši svoju pretnju. Tako su se vratili u letnjikovac u Kačagvu, gde su zidovima odjekivala sećanja na noći prepune ljubavi, kada su carstvo mraka prisvajali samo za sebe i uživali jedno u drugom ne razmišljajući o budućnosti. Sada kada je imaju moraju stati nogama na zemlju i odlučiti šta će s njom uraditi.

Šetali su se plažom. Sunce je zašlo i zahladnelo je, a približavalo se i nevreme. Držali su se za ruke i sećali prethodnog leta.

– Posmatrala sam te kako plivaš one noći kada nisi mogao da zaspiš – priznala mu je s osmehom. – Ni ja nisam mogla da spavam, pa sam te krišom gledala iz senke.

– Gledala si me? – upitao ju je nežnim glasom.

– Da. Posmatrala sam te kako nag hodaš plažom. Tako sam te strašno želela, ali nisam znala šta da učinim sa sobom – rekla je promuklo.

– A šta ćemo sada s tobom? – pitao ju je, a u njegovom glasu se osetila nesigurnost.

Uzdahnula je. – Poslednjih šest meseci provela sam pripremajući se i planirajući šta ću ti reći kada se vratiš, ali ništa od toga još nisam rekla – priznala je gledajući u svoja bosa stopala, koja su tonula u sitan pesak.

– Mislim da znam šta želiš da mi kažeš – rekao je i stegao je za ruku.

– Ne znaš.

– Sve žene žele isto – izgovorio je gotovo optuživačkim tonom.

– A šta to?

– Žele sigurnost. Žele brak, decu, sigurnost – smrkuto je nabrajao.

– Nisi u pravu. U stvari, želela sam to sve dok tebe nisam upoznala. Razlikuješ se od ostalih muškaraca. I zato to više nije ono što želim.

– A šta želiš? – iznenađeno je upitao.

Zaustavila se i u polutami zagledala u njegove oči. Držala je ruke u džepovima vunelog džempera i premeštala se s noge na nogu, spremajući se na govor koji je uvežbavala. – Želim tvoju ljubav i zaštitu – započela je.

– Želim je za sebe i za naše dete. Želim da poznaje svog oca i odrasta uz njegovu ljubav. I pomoć. Ali ne želim da te vezujem za dom. Putuj svetom i piši priče, samo mi obećaj da ćeš nam se s vremena na vreme vraćati. Čuvaću tvoje poljupce u srcu, ali čim mi se zaliha smanji moraćeš da se vratiš i ponovo je dopuniš. Ne želim da ostanem bez njih. – Nasmejala se kao da mu pokušava reći da ga poznaje bolje od njega samog.

Nije znao šta da odgovori. Očekivao je da će ga preklinjati da ostane, da ne ide, onako kako je Helena radila kada se Federika rodila. Ali gledala ga je i treptala sa samopouzdanjem. I znao je da je svaka izgovorena reč tačno ono što ona zaista misli.

Privukao ju je u zagrljaj, poljubio u slepoočnice i jagodice i udahnuo miris ruža. Osećao je bliskost kao nikad dotad. Iako je očekivao da mu se stomak kao i obično zgrči, ništa se nije dogodilo. Estela je bila spremna da ga voli i ostavi mu slobodu. Ali nijedno od njih nije bilo spremno za bes Pabla Rege.

Pablo i Marija su se vratili u sumrak kući i zatekli Estelinu lepo sročenu poruku.

Moj dragi je došao po mene, kako sam vam uvek i govorila.

Molim vas, ne ljutite se. Uskoro ću se vratiti.

Pablo bi ponovo nepažljivo udario šakom o zid da se između njega i već postojeće rupe nije isprečila Marija preklinjući ga da se smiri i malo razmisli.

– Blagoslov je što došao po nju – izjavila je zabrinuto kršeći ruke. – Niko drugi to ne bi učinio.

– Tebi je to normalno? – besno se pobunio. – Čak se nije potrudio ni da je zaprosi.

– Zaproši? – promucala je Marija.

– Naravno. Ne može posaditi seme, a da se ne oženi njome.

– Možda zato i nije želeo da nas upozna. Možda uopšte ne namerava da se oženi njom.

– Oženiće se. Tako mi boga, oženiće se, ili ću ga poslati u pakao.

– Kuda ćeš? – uzviknula je, bespomoćno posmatrajući kako njen muž oholog koraka napušta kuću.

– Idem da ih pronađem – odgovorio je i uspentrao se u stari, zardali kamion i nestao niz brdo, ostavljajući za sobom samo oblak prašine.

Pablo Rega nije znao odakle da započne potragu. Znao je samo da mora tražiti ili će izludeti. Odvezao se obalom prema Kačagvi. Sunce na zalasku, nalik na užarenu breskvu, obasjavalo je talase toplom, ružičastom svetlošću. Razmišljao je o ćerki i o čudu njenog rođenja. Ne, neće nekom neodgovornom lupežu dopustiti da sve to samo tako uništi. Ne pošto su gotovo iskrvarili kako bi je odgajili. I približavajući se Kačagvi, odlučio je da svrati do kuće njenih bivših poslodavaca, don Ignasija i senjore Kampione, jer mu je to jedino palo na pamet.

Odvezao se prašnjavim putem u selo koje je, potpuno opustelo ležalo pod tihom večernjom svetlošću. Jedino na šta je naleteo bio je tronogi mešanac, koji je gladno njuškao po tlu tražeći hranu. Kada je ugledao automobil parkiran na prilazu kući don Ignasija, srce mu je poskočilo – bar je neko tamo. Ako bi Esteli bila potrebna bilo kakva pomoć, bio je uveren da bi odjurila kod senjore Marijane, koju je mnogo volela. Pogledao je sopstveni odraz u ogledalu, liznuo ruku i popravio retku kosu pokušavajući da koliko-toliko pristojno izgleda. Onda je iskočio iz kamiona, otresao prašnjave pantalone i košulju. Zakopčao je dugmad, sem nekoliko pri vrhu, otkrivajući srebrni medaljon s Bogorodicom, koji je uvek nosio oko vrata za sreću, ali i da se zaštiti od poneke zle duše, koja bi ga mogla ukleti na groblju. Potom je duboko udahnuo, prisativši se da uvuče stomak i izbaci ramena, i krenuo prema ulaznim vratima.

Zastao je na trenutak pre nego što je pozvonio. Visoka stabla akacije izdizala su se nad njim poput straže. Kuća je bila velika kao utvrđenje i iznenada je osetio sramotu i poniženje što je uopšte došao. Sem toga, šta da im kaže? Živi ljudi uvek ga ostavljaju bez reči. Baš kada je odlučio da se okrene i ode, začuo je glasove s druge strane kuće. Ispravio se i oslušnuo. I odmah je prepoznao Estelin smeh. Veoma poseban, nalik mehurićima brze rečice. Voleo ga je više od bilo kojeg drugog zvuka na svetu i osetio kako ga bes iznenada guši. Stisnuo je šake i zaškrgutao zubima kao bik spreman

na izazov. I ponovo pozvonio.

Smeh se utišao pretvarajući se u uzbuđen šapat. Usledilo je lagano tapkanje stopala. Još jednom je pozvonio i ukočeno pričekao na mestu gotovo kao da čuva energiju za okršaj. Vrata su se konačno otvorila i don Ramon Kampione se pojavio na pragu.

– Izvolite? – učtivo je upitao. Pablo je pokušao da pronade reči, ali pošto nikad nije bio dobar u obraćanju živima, jednostavno je ispružio ruku i Ramona tresnuo u lice gurnuvši tako daleko krupnijeg muškarca nazad u kuću. Oboren na pod, Ramon ga je zaprepasćeno streljao očima.

– *Hijo de puta!*¹² – uzviknuo je, sklonio ruku s bolnog mesta i ugledao krv. – Zašto, do đavola? – Ipak, znao je.

– Tata! – pojavila se plaćuci Estela. – Šta si to uradio? – S užasom je ugledala Ramona kako s naporom ustaje, dok mu niz lice curi krv.

– Kako se usuđuješ da ukradeš moju malu devojčicu? – besno je promucio Pablo stežući pesnice za novi udarac.

– Nije me ukrao, tata. Dobrovoljno sam pošla s njim. Zar nisi pročitao poruku? – ozlojeđeno je rekla i hrabro stala između njih dvojice. – Dosta, tata – naredila je. – Dovoljno si uradio!

– Oženi se njome, senjor! – Pablo je preteći uperio prst prema Ramonu, koji je s nestrpljenjem posmatrao tog malog zdepastog muškarca.

– Postoji mali problem. Već sam oženjen – rekao je lakomisleno.

Na to je Pablovo lice pocrvenelo, a usne zadrhtale. – I šta onda nameravaš da učiniš? – upitao je promuklim glasom, s nevericom odmahujući glavom.

– Tata, uđi, molim te! Unutra ćemo to u miru raspraviti – dobacila je Estela hvatajući ga za ruku i uvodeći u kuću. Ramon ih je gledao kako prolaze predvorje i dnevnu sobu i izlaze na terasu. Primetio je da je otkako je trudna poraslo njeno samopouzdanje i divio joj se zbog toga. Prisetio se stidljive devojčice, koju je zaveo, i premda ga je vilica bolela, nasmešio se.

Pablo se skljkao na stolicu i pogledao svoju ćerku s tegobnom pomirenošću. Estela je sela preko puta njega i spustila ruke na stomak. Ramon je stajao pred vratima prekrštenih ruku, pustio je da ona vodi razgovor. Nije imao želju da sedi i razgovara sa starcem kao da se ništa nije desilo. Što se njega tiče, njegova veza s Estelom samo je njihova stvar.

– Tata, volim Ramona. Otac je ovog deteta i želim biti s njim. Nije mi stalo do braka. Kupiće nam kuću u Kačagvi i pobrinuće se da nam bude dobro. To je sve što želim – rekla mu je smirenim glasom.

– Baka će ti se okrenuti u grobu – promrmljao je, a iz očiju su mu potekle suze.

– Pa neka se okreće – bila je nepopustljiva.

– Činiš preljubu i bog će te kazniti – nastavio je instinktivno se uhvativši za srebrni medaljon Bogorodice. – Oboje će vas kazniti.

– Bog će razumeti – dobacio je Ramon, koji je mrzeo što je crkva toliko moćna da ljudima uliva strah u kosti.

– Bezbožan ste čovek, don Ramone.

– Baš suprotno, senjor, vernik sam. Jednostavno ne verujem u gluposti koje mi govore slabići od smrtnika, koji sebe nazivaju sveštenicima, tvrdeći kako neprestano opšte s bogom. Nisu ništa svetiji od mene.

– Tata, Ramon je dobar čovek.

– Ima sreće što nije mrtav – odgovorio je Pablo ustajući – Neka vam bude. Živite u grehu. Više te ne poznajem.

– Tata, molim te! – Preklinjala ga je sa suzama u očima i bacila mu se u zagrljaj. – Molim te, nemoj mi okretati leđa.

– Sve dok si s tim sebičnim bezbožnikom, ne želim da te vidim – tužno je kazao. Otpratila ga je do kamiona pokušavajući da ga ubedi da Ramonu pruži šansu, ali odbio je da sluša. – Posle svega što sam učinio za tebe – rekao je, okrenuo ključ i upalio motor.

– Tata, molim te, nemoj da se ovako rastanemo – zajecala je.

Odvezao se niz put, a da nijednom nije pogledao u retrovizor.

Estela je rodila zdravog dečaka u istoj bolnici u Valparaisu gde je i sama rođena dvadeset dve godine ranije. Ramon je ponosno, kao i svaki novopečeni tatica, držao sitno stvorenje u velikim rukama rekavši da će mu nadenuti svoje ime. Spustio je usne na njegovo nabrčkano čelo i poljubio ga. – Ramon Kampione – rekao je glasno i nasmešio se Esteli. – Nije nam potreban brak, kada imamo Ramonsita, koji nas spaja.

Esteli je mnogo nedostajala majka. Porođaj je bio težak bez njenog bilja i utešnih reči. Čeznula je da joj se javi, ali se bojala da neće želeti da je

čuje. Očeve grube reči duboko su je povredile i osećala se odbačeno, postajući zavisnija od Ramona kao nikad dotad. Mesec dana posle porođaja preselili su se u lepu kućicu na plaži, u neposrednoj blizini Zapaljara, koju je kupio kako bi mogla biti blizu roditelja i prijatelja, s kojima je odrasla. Ubedio ju je da će joj otac oprostiti kako vreme bude prolazilo.

– Vreme sve leči – samouvereno je rekao. – Čak će i meni otac možda jednoga dana oprostiti što sam pustio Helenu da ode.

Pred kraj oktobra Ignasio i Marijana su se vratili u kuću u Kačagvi, da tamo provedu leto. Marijana je zaposlila novu služavku, Gertrudu, nadurenu staricu koja ni za koga nije imala nijednu lepu reč i neprestano je jadikovala u vezi sa svojim zdravljem. Ignasiju se dopala jer je bila toliko neprijatna da se nije morao truditi da bude ljubazan prema njoj. Tačnije, bolje je odgovarala njegovoj mrzovoljnoj prirodi nego Marijaninoj, koja je ljubaznim rečima i osmesima pokušavala da je razneži. Ali, Gertruda se nikad nije smešila. Kada joj je ne razmišljajući spomenula Estelu, odmah joj je rekla kako se šire glasine da je rodila majmunčića, jer je zatrudnela a da nije bila u braku. – To se događa onima koji se ogluše o božje zapovesti – zagraktala je likujući.

Ignasiju i Marijani nije palo na pamet da bi njihov sin mogao biti otac deteta.

– Nedostaje mi Estela – rekla je Marijana svom mužu.

– Da – odgovorio je spuštajući delove ogromne slagalice na sto za kartanje u dnevnoj sobi.

– Kako Gertruda može biti tako neljubazna? Zamisli, majmunčić. – Očajnički je uzdahnula. – Gde li samo čuju takve gluposti?

– To je narodno verovanje, ženo – odgovorio joj je podižući naočare.

– Pa, inteligentno ljudsko biće mora znati da to nije istina.

– Ti veruješ u boga, zar ne?

– Da.

– Ali nemaš dokaza.

– Načo!

– Samo dajem primer, ženo.

– I to potpuno neprimeren!

– Kako ti kažeš – rekao je, nadajući se da će ga ostaviti na miru kako bi se mogao usredsrediti na slagalicu.

– Znaš, možda ću doznati gde Estela živi i otići da je posetim, samo da se uverim da je sve u redu.

– *Como quieras, mujer*¹³ – nestrpljivo je kazao.

Marijana je odmahнула glavom i prepustila ga slagalici. – Trice i kućine kojima se bavi moja žena nikad neće prestati da me zapanjuju – uzdahnuo je kada je nestala i seo bacajući se na posao.

Ramon je posmatrao sina kako spava u kolenjima. Nije se pomerao. Čak ni trzao. Da nije umro? U naletu panike nagnuo se nad kolenjima da bi oslušnuo da li diše, ali pošto ništa nije čuo, prslonio je lice uz detetovo ne bi li mu osetio dah na obrazu.

– *Mi amor*, nije moguće da se opet brineš? Živ je i zdrav – prošaputala je Estela slažući sveže oprano rublje u ormar.

– Morao sam da se uverim. – Stidljivo se nasmešio.

– Zaboravio si kako to izgleda – smejuć se i nežno ga poljubila u obraz.

– Jesam.

– Onda idi i vidi ih – rekla je iznenada.

– Molim?

– Poseti svoju decu, Ramone – kazala je.

– Zašto?

– Jer si im potreban.

– Ne mogu.

– Možeš. Da mene napustiš i s drugom ženom osnuješ porodicu, volela bih da znam da si Ramonsitu ostao dobar otac.

– Neću da te ostavim, Estela – odsečno je rekao.

– Nisam na to mislila. Želim da kažem kako si potreban svojoj deci. Kao otac. Šta god je bilo loše između tebe i Helene, to nema nikakve veze s njima. Ako ih ne posetiš, počćeće sebe da krive. Osim toga, sigurno im nedostaješ. Kada pogledam Ramonsita, shvatam koliko ga je lako povrediti, a tako je nedužan. I koliko smo mu oboje potrebni.

– Otići ću jednog dana – odgovorio je ležernim tonom.

Estela je bila prva žena, koja ga nije preklinjala da ostane. Štaviše, bio je iznenađen kada mu je predložila da otputuje negde i zabrinuo se da joj možda nije dosadio. Ona je dvadeset godina mlađa od njega. Možda čezne za muškarcem svojih godina. Ali odmah je sebe ubedio da je to nemoguće. Ipak je on otac deteta. I zar mu nije obećala da se nikad neće žaliti ako s vremena na vreme ode, sve dok se bude vraćao? Ironično je, međutim, bilo to što nikuda više nije želeo da ide. Pisao je u njihovoj kućici na plaži, odlazio u duge šetnje po suncu, plivao u moru, vodio ljubav posle podne i uživao da posmatra kako iz dana u dan beba napreduje. Shvatio je da i reči za pesme lako naviru te nije morao po njih odlaziti u daleke krajeve. Pronalazio ih je u njihovoj kućici na plaži. Estela ih je čitala i plakala. Nikad ga više nije pitala kada namerava da ide i obiđe decu niti mu je to ikad više savetovala. Ali njene reči uvukle su mu se u savest i tamo nastavile da bujaju. Znao je da je u pravu. Znao je da treba da ode i vidi decu. Ali neprestano je to odlagao smatrajući da ima vremena.

Polpero

Hester se pridružila Federiki u vožnji biciklom do pošte, kuda je krenula da pošalje sliku koju je naslikala za baku. Bila je to slika njene nove kuće i novih prijatelja Moli i Hester. Tu je bio i Sem, veći od ostalih, čak veći i od majke, deke i bake. Hester je bila zadivljena. – Trebalo bi da budeš slikar kao moja mama, mada ona ne zna da crta ljude, pošto svi na kraju liče na ptice.

– Oh, ja mislim da zna.

– Pa, kada je budeš bolje upoznala, neće ti biti neprijatno da joj kažeš šta zaista misliš – rekla je smejući se. Federika je ponela i pismo za oca. Nije rekla majci da će mu pisati, a pošto nije znala očevu novu adresu, ubacila ga je u koverat naslovljen na baku znajući da će mu ga ona predati. Napisala je koliko joj nedostaje i kako ga se seti svaki dan kada se probudi i svake noći pre nego što ode na spavanje, jer se tada u potpunosti može posvetiti svojoj kutijici. I napisala mu je da je u pravu, da je kutijica zaista magična jer, kad god je otvori misli joj odlutaju u daleke krajeve, i onda tamo jaše na oblacima, peca ružičaste ribe iz srebrnih reka i jede predivno voće, kakvo nikad pre toga nije videla. Molila ga je da ih poseti, jer je već prilično porasla, i ako uskoro ne dođe neće je prepoznati. Uverena da će joj ispuniti želju, zalepila je koverat.

* * *

Gotovo celo leto Federika je provela s Eplbijeovima, dok se majka u potpunosti posvetila Halu, a Poli je kuvala, čistila i brinula se za nju kao da je ponovo dete. Ništa joj nije bilo teško da uradi. Džejk je kolutao očima posmatrajući ženu kako jurca za ćerkom kao da je poslednjih deset godina prošlo u sekundi. Poli je, međutim, tvrdila da čini isto ono što bi i svaka druga majka činila za svoje dete. Što on nije osporio. Nije znao šta bi to druge majke učinile, ali kad god bi pogledao Helenu kako jurca za Halom, znao je da u Polinim izgovorima ipak ima istine.

Hal nije mogao da uradi ništa pogrešno pa makar u to verovala samo njegova majka. Imao je očevu sjajnu crnu kosu i tamne, ozbiljne oči, u kojima je Helena znala satima da se izgubi. Retko ko bi tada mogao da joj odvuče pažnju. Smejala bi se na čudne stvari koje bi rekao, igrala sve igre koje bi predložio i hvalila ga čak i onda kada nije učinio ništa vredno hvale. Iako su mu bile tek četiri godine, smatrala je da je najpametnije i najljupkije dete na svetu. I da je mnogo napredniji za svoje godine. Nije, međutim, želela da prizna kako je ćudljiv, i kako mu se raspoloženje, bez ikakvog očiglednog povoda, menja od apsolutne privrženosti do besa i prezira. Kada bi pobesneo, čak ni ona nije mogla da ga smiri. Pronalazila bi opravdanja za njegove ispade i ako bi joj neko nešto prebacio, branila bi ga na svaki mogući način. Federika je instinktivno osećala kada treba da ih ostavi i počne sama da se igra. Znala je takođe da je majka voli isto koliko i brata, ali i da je njemu sada jednostavno potrebija. Na kraju, on nema drugove kao ona i iako su ga Lusijen i Džoi pozivali na čaj, nije bio počasni član u porodici Eplbijeve kao ona. Bio je mali.

Upravo zato je poželela da dočeka Božić s Hester, ali Helena je insistirala da ostane kod kuće sa svojom porodicom. – Ne prezivaš se Eplbi, već Kampione – rekla joj je, što ju je razočaralo jer se sve više osećala članom Hesterine porodice. Osim toga, Ingrid je njihovu kuću počela da ukrašava u božićnom duhu još u oktobru. Umesto srebrnih traka za jelku, napravila je šarene cvetne venčiće od krep papira, koje je okačila o ogradu stepeništa, i ukrase za zidove u predvorju i dnevnoj sobi. Božićnu jelku je okitila velikim raznobojnim guščijim jajima koje je sama išarala, i osvetlila uobičajenim nizom lampica, a na vrhu je napravila gnezdo za Blekija. Federika je bila zaprepašćena kada je shvatila da je Bleki oduševljen novim krevetom, što njih pak uopšte nije začudilo. Zapravo, kada su životinje u pitanju Ingrid je bila kao sveti Franja. Ali je zato najveće iznenađenje za sve bio Nano. On je za Božić uvek spremao puding i to je tako ozbiljno radio da je taj mali poduhvat pretvorio u pravi ritual. Zahtevao je da mu se kuhinja prepusti na ceo dan i nikome osim Semu nije dopuštao da uđe, pa je ostatak porodice bio prisiljen da ruča u pabu, ostavljajući ga da opčinjeno leprša među sudovima. Čak bi i Iniga uspeli da odvoje od njegovih filozofskih knjiga i probude iz sumornog raspoloženja

prisiljavajući ga da im se pridruži i zabavi u *Ber i Bolu*. Nano je verovao da izvanredno kuva.

– Nije u pitanju samo prava mera sastojaka, dragi dečake, već način na koji su izmešani u čini.

– Ne razumem u čemu je suština kuvanja. Pripreme predugo traju, a hrana se veoma brzo pojede.

– „Poljubac ne traje. Kuvanje da!“ – odgovorio je isprekidanim italijanskim izgovorom.

Sem se zamislio. – To mi nije poznato – priznao je razdraženo na kraju.

Nano je razrogačio oči i drvenom varjačom lupkao po mesarskoj dasci.

– Hajde, dečake, razmisli!

– Izvini, Nano, ali niko mi ne pada na pamet – poraženo je kazao.

– Džordž Meredit!

– Naravno. „Govor je mala promena tišine“ – uzdahnuo je odmahujući glavom. – Ta je bila laka.

– Lake nas uvek pogode, Samjuele. I naposljetku smo uvek poraženi.

Federika je očekivala da će Božić s dekom i bakom biti dosadniji nego slavlje kod Eplbijeveih. Poli i Helena su ukrasile kuću uobičajenim trakama, a božićnu jelku srebrnim i sjajnim kuglicama i ona bi im pomogla da se već ranije nije dogovorila s Hester da pravi poklone za životinje. Džejk je smatrao da je Božić prevaziđen i jednostavno je počeo da pravi novi model broda ostavljajući lepak i komade drveta po celoj kući, što je rastužilo Poli. Helena je smatrala da je Federika preterala s dnevnim izletima i odlučila je da ona i Hal nešto naslikaju i pošalju deki i baki, te ih je poslala za kuhinjski sto. – Želim da se potrudite i ako budete radili manje od nedelju dana, to će značiti da ne radite kako treba – rekla je obraćajući se zapravo Federiki, na šta je njeno srce potonulo. Počela je da crta ali bez gotovo ikakve volje, neprestano razmišljajući šta Hester radi u Piktistl Menoru.

Tobi je obavestio roditelje da će Božić provesti sa Džulijanovom porodicom u Šropširu. Bili su povređeni. Kao i prethodne godine. I godine pre te. Ali on je želeo da im bude žao. Sve dok otac odbija da primi Džulijana u kuću, mučiće ga tako što će i sam odbijati da dođe.

Helena je pobesnela i okomila se na oca. – Brat mi je i neću stajati sa strane i posmatrati kako se ponašaš prema njemu. Nije gubavac. Samo je zaljubljen u muškarca. Pa šta onda? – ljutito mu je rekla. Džejk, međutim, nije želeo da se raspravlja. Nije bio u stanju ni sa kim da priča o sinovljevoj homoseksualnosti, pa čak ni sa ženom. Bilo mu je neprijatno. Ali, Helena nije odustajala i kad god bi joj se ukazala prilika, spomenula bi Džulijana. – Hal i ja smo danas išli kod Tobija. Džulijan je tako dobar prema Halu. Čuvao ga je kada smo Tobi i ja išli u šetnju. Nije mogao biti u sigurnijim rukama. Poverila bih mu svoj život. – Džejk se na to nije obazirao. Svaki put bi ili napustio prostoriju ili zakopao nos još dublje u maketu broda. Ipak, ona je čvrsto rešila da ne dopusti da se porodica raspadne zbog staromodne i sasvim iracionalne predrasude njenog oca. Nije znala, doduše, kako to da izvede, ali bila je uverena da s vremenom može popraviti stanje. Cela situacija ju je rastužila jer je znala da će bez Tobija Božić biti nepotpun.

Do Božića je debeo sloj snega pretvorio Polpero u ledeno kraljevstvo. Nebo je bilo bledo i nekako sramežljivo, a sunce samo sumaglica koja se sijala nisko na nebu. Stabla su se povukla u sebe i ostavila smrznutu koru da se brani od gorkog vetra, i iako su grane bile gole, nekoliko vrana i poneki crvendać na njima su potražili sklonište izdržavajući na hladnoći. Federika i Hal su bili opčinjeni snegom. Rano su se probudili i pilepile nosiće za mrazom prekrivena stakla i s divljenjem posmatrali beli vrt koji je tiho spavao obasjan svanućem. Toliko su bili uzbuđeni da nisu ni primetili debele čarape prepune poklona, koje su ležale na kraju njihovih kreveta.

Uvukavši se u majčin krevet uzbuđeno su pocepali papir na svakom pažljivo umotanom poklonu. – Kako to da nas je Deda Mraz pronašao u Engleskoj? – upitala je Federika cičeći od sreće, kada je izvukla novu kutiju s priborom za slikanje.

– Zato što je pametan – odgovorila je Helena posmatrajući kako ona svaki komadić papira uredno presavija i stavlja na gomilu, dok Hal svoje baca na pod ostavljajući nekom drugom da ih pokupi.

– Nadam se da je pronašao i tatu u Santjagu – rekla je devojčica prisećajući se kako su nekad i mama i tata dobijali čarapu. – Da je bar

ovde – nostalgичno je dodala zamišljeno okrećući jedan poklon. Želela je da je gleda dok otvara poklone, iako je znala da nijedan neće nadmašiti magičnu kutijicu. – A gde je tvoj, mama? – upitala je primetivši da ona nema šta da otvori.

– Deda Mraz ti ga je greškom ostavio ispred spavaće sobe – rekla je Poli i ušla navlačeći kućnu haljinu i papuče, a duga proseda i raščupana kosa padala je na ramena. Dala je ćerki čarapu.

– Hvala, mama. – Nasmešila se i pomerila kako bi majka sela do nje na krevet.

Poli se spustila i dodirnula joj obraz krupnom rukom. – Ne zahvaljuj meni, nego Deda Mrazu – kazala je namignuvši.

Federika je doručkovala u tišini. Dopali su joj se pokloni, posebno lik Snupija na gomili odevnih predmeta za razne prilike. Baka je za doručak spustila sitne poklone na njihova mesta za stolom, a deka upalio božićne lampice kako bi u kući zavladao praznično raspoloženje. Dopao joj se sneg i jedva je čekala da istrči napolje i igra se, ali ništa nije moglo da nadoknadi oca. Pokušala je da ne razmišlja o njemu jer je znala da ne treba tugovati na Božić, a nije želela ni da ga svojim durenjem pokvari majci. Zato se smešila. Ali, uprkos tome bojala se da će se svakog trenutka rasplakati.

Helena je primetila da joj oči sijaju i znala je šta je posredi. – Zašto ti i Hal ne biste brzo doručkovali i izašli napolje da se igrate? Možete napraviti Sneška Belića ako želite – nežno je predložila ponadavši se da će joj igra na snegu možda odvratiti misli. Ali, nažalost, nije bilo tako.

Čak je odbila da ide u crkvu, iako je znala da će Eplbijevi biti tamo. Nije bila raspoložena. Nije bila raspoložena da gleda kako je druga deca s očevima posmatraju pitajući se zašto ga i ona nema. Najradije bi se negde sakrila! Ali Helena je rekla da mora poći s njima i zahvaliti se Bogu na svim predivnim stvarima koje joj je dao prethodne godine, i na Hristu, koga je podario celom svetu. Na putu u crkvu zamislila se nad majčinim rečima. Da, Bog joj je poklonio mnoštvo lepih stvari. Na primer, Hester. A i Polpero joj se dopada. Ali zašto se onda oseća iznevereno? Ako joj je dao Hester, zašto joj nije mogao vratiti oca? Odlučila je da ga upita za vreme molitve.

Crkva je, pričalo se, bila toliko stara da je čak bila upisana i u *Knjigu strašnog suda*.¹⁴ Kada je stigla u Polpero Tobi ju je odveo da joj pokaže grob stare Hati Braun, koju su meštani navodno spalili 1508. godine zbog vraćanja. Zlokobno je dodao da ju je često moguće videti, kada je noć vedra, kako u dvorištu bere trave za svoje magične napitke, kojima opslužuje mrtve. Federika je bila opčinjena i želela je da sazna nešto više, pa su seli među narcise i nastavili da pričaju do zalaska sunca.

Sama crkva bila je mala i starinska, s kosim krovom i klimavim tremom, okružena grobovima prekrivenim snegom i niskim zidom od cigle, koji je sprečavao pse da uđu. Iz nekog neobjašnjivog razloga najviše su voleli da mokre po nadgrobnim spomenicima. Nano je rekao kako to rade zbog nepodnošljivog smrada, koji im zemlju čini neodoljivom, a Inigo je pak sažaljevaao tako nečastan gest tumačeći kako uživaju „da mokre po pokojnicima, samo zato što to ne mogu po živima“. Svega pedesetak ljudi moglo je da stane u središnji deo crkve i na balkon, a zahvaljujući neverovatnoj propovedi sveštenika Bojbla, retko se moglo naći slobodno mesto. Helena je odgajila decu kao katolike, jer je to bila Ramonova veroispovest. Ali, otkako se vratila u Englesku, gde živi sama, vratila se protestantskoj veri, s kojom je odrasla. Ona joj je ulivala osećanje da negde pripada.

Svi su bili odeveni u najsvečaniju odeću i nosili su šešire. Federika je uspela da navuče stari majčin kaput od tvida, koji je Poli čuvala u velikoj beloj kutiji sa svilenkastim papirom. Nije joj se dopao, jer je bio tesan i grub, ali Heleni je delovala elegantno, pa joj je rekla da ga ne skida. I tako je Federika tokom celog obreda povlačila okovratnik. Crkvom se širio miris borovine i parfema, kroz koji se probijao miris voštanih sveća. Stara gospođa Hamond svirala je orgulje sa zanosnom oštrinom priljubivši svoje smežurano lice za pesmaricu, previše ponosna da prizna kako su joj potrebne naočare. Kada su Eplbijeви ušli i zauzeli mesto u prednjem delu crkve, među okupljenima se proširio žamor. Nano je prvi ušao sa svojim čudnim hodom držeći nos visoko u vazduhu, ali pobožnog izraza lica. – Devojke, niste par bogobojažljivih pingvina. Držite ruke pred sobom poput vestalki – prosiktao je unukama, čija su zgrbljena ramena podrhtavala od pokušaja da prestanu da se kikoću. Hester je presrela Federikin pogled u

prolazu i namignula joj. Devojčica se prisilila na slabašan smešak. Ingrid je projurila sa somotskim turbanom na glavi i u dugačkom zelenom kaputu od istog materijala, koji se vukao za njom kao da je neka ostarela nevesta. Sve je otpozdravila graciozno klimajući svojom otmenom glavom, ne uspevajući, nažalost, da prepozna lica, jer su joj oči zasuzile dirnute lepotom muzike. Inigo se pak dogegao u otrcanom smeđem kaputu, s filcanim šeširom skroz navučenim preko loše raspoloženog lica. Za njim su išli Sem, koji se već dosađivao, Bia u kratkoj suknji i na kraju, Lusijen i Džoi.

Čim su Eplbijeви zauzeli svoja mesta, sveštenik Bojbl je skočio nasred crkve poput vesele žabe. Njegove buljave smeđe oči veselo su preletele preko okupljenih lica, a usne se razvukle u šarmantan osmeh. – Dobrodošli – oduševljeno ih je pozdravio iznenađujuće visokim i piskutavim glasom. – Dobrodošli. Danas je izuzetan dan. Dan Isusovog rođenja.

Sem je zevnuo otvarajući usta kao nilski konj. Sveštenik je to primetio i nasmejao se. – Vidim da bi neki od vas radije još uvek bili u krevetu na ovako veličanstveno jutro. A možda ste se izmorili od otvaranja silnih poklona? Zahvaljujem vam što ste se potrudili da dođete. – Sem se ispravio i pokušavao da ne pocrveni zagledavši se u krst, koji je visio iznad oltara.

– Trud, hmmm... – promrmljao je sveštenik zamišljeno trljajući palčeve o molitvenik. – Trud je plemenita stvar. Lako je dopustiti lenjosti da nas povede stazom zla. Ali, pitam se je li vam poznata priča o dve žabe u činiji mleka? – Pogledao je oko sebe. Okupljeni su ga posmatrali sa iščekivanjem. – Dve žabe su se zaglavile ne mogavši da se izvuku napolje. Jača žaba je znala da bi se vrlo lako mogla popeti na slabiju i skočiti na sigurno, ali nije odabrala tako lak način spasenja. Umesto toga, nastavila je da mlataru zajedno sa slabijom žabom pokušavajući da se uhvati za zidove činije. I trud im se isplatio. Toliko su snažno i dugo mlatarale nogama da su mleko pretvorile u puter, koji im je potom omogućio da obe iskoče napolje. To je rezultat truda, dobri ljudi. Truda koji se nagrađuje. – Zadivljeni žamor širio se među okupljenima. – Danas je Isusov rođendan i zato proslavimo ga s prvom pesmom na spisku, „U jaslama“.

Federika je znala neke korale, jer su ih pevali u školi u Čileu, iako na španskom. Kao da je prošlo sto godina otkako je poslednji put progovorila

španski, tužno je pomislila, i pokušala tiho da peva kako je naučila u Vinji. Iznenada su se nostalgija i čežnja, koje je toliko dugo potiskivala u sebi, pobunili probijajući joj se do grla. Oči su se ispunile suzama, a brada počela da drhti. Slike iz prošlosti, vizije izgubljenog sveta, iskrsavale su jedna za drugom. Srce joj je stalo kada je ugledala očevo tamnoputo lice kako izranja na površinu u svoj svojoj veličanstvenosti i koliko god se trudila da zadrži suze, skliznule su joj niz obraze kada je u njegovim očima umesto ljubavi pronašla samo ravnodušnost. I odjednom je osetila očajnu prazninu i tugu. Tolike sate je protraćila verujući da će doći da je poseti. Kako je bila naivna. Očigledno je zaboravio na njih, jer je Božić, a nikada ga ranije nije propustio. Bila je uverena da više nikad neće doći i izgubljeno je stajala potpuno skrhana bolom. Helena joj je spustila ruku na rame. Znala je da je tužna. I njoj nedostaje Čile. I, na neki čudan način, nedostaje joj i Ramon. Ali iskusnija u prikrivanju sete, zapevala je srčanije nego ikad.

Tokom službe sveštenik Bojbl je sa izuzetnim uzbuđenjem govorio o važnosti Božića. – Božić je vreme ljubavi i praštanja – započeo je. Federika ga je slušala ne osećajući ni ljubav ni praštanje, već samo bolnu ranu koja nije htela da zaceli. Kada je konačno shvatila da ju je otac zapravo odbacio, oči su joj se zamaglile. Sveće su potom zasijale kao mala sunca, sveštenik Bojbl je postao samo crna mrlja, a njegov glas tiho brujanje u daljini. Osetila je vrućinu i žmarce po koži i poslednji put pokušala da spreči jecaj, ali njene male grudi nisu izdržale. Naglo je ustala, naslepo se provukla pored deke i bake, koji su se zbunjeno pogledali. Projurila je prolazom, otvorila teška hrastova vrata i izletela na sneg. Na ledenom vazduhu zajaukala je koliko je grlo nosi.

Držeći se za stomak, savila se i neutešno plakala. Toliko nepravde. Mrzi Božić. Mrzi Englesku. A onda je iznenada osetila tešku ruku na leđima, zaustavila se i ispravila. Brišući lice rukavicom, podigla je pogled i ugledala tamne očeve oči kako je gledaju s ljubavlju i grižom savesti. Progutala je pljuvačku i zatreptala.

– Tata? – izustila je promuklo, potpuno zatečena, pokušavajući da dođe do vazduha.

– Fede, oprosti mi – rekao je i nežno je zagrlio.

– Mrzim te, mrzim te! – govorila je Federika jecajući. Grlio ju je i

šaputao nežne reči utehe. Ali, čim je osetila njegov poznati miris, prepustila se sigurnom zagrljaju, zažmurila je i prestala da se bori, poražena sopstvenom ljubavlju.

– Nedostajala si mi – rekao je odlučno tražeći na njenom licu dokaz praštanja i žalio što ranije nije počela da mu nedostaje. – Dobio sam pismo. – Usne su mu se polako razvukle u osmeh.

– Zato si došao?

– Ne. Neprestano sam želeo da dođem da te vidim. Imao sam, nažalost, mnogo posla. Ali tvoje pismo mi je pomoglo da shvatim kako si mi ti ipak važnija.

– Drago mi je što si došao – rekla je stidljivo se nasmešivši.

– Eto, sada je bolje. – Palčevima joj je obrisao obraze. – Toliko toga imaš da mi ispričaš. Želim da znam o svim tvojim doživljajima otkako si otišla iz Čilea. Da li ti se dopada Engleska?

– Donekle. Imam najbolju prijateljicu. Zove se Hester. – Šmrcnula je i lice joj se razvedrilo.

– A šta je sa psom koji je mama obećala da će ti kupiti? – upitao je.

– Nije mi ga još kupila.

Zakolutao je očima. – Oh, bože. Želiš li da ga dobiješ kao božićni poklon?

– Ne, hvala. Ti si mi božićni poklon i ne bih mogla da tražim ništa više.

Kako je mogao da zaboravi koliko je voli? Tako je to nekako suviše lako učinio. I držeći je u naručju, srce mu se ispunilo nežnošću.

Iznenada su se, uz tihi škripu, otvorila vrata i na njima je stajala Helena. Ugledala je Federiku u zagrljaju nepoznate osobe i taman kad je htela da se pobuni prepoznala je široka i jaka ramena i osetila kako je hvata vrtoglavica. Kada se okrenuo prema njoj, zatreptala je i širom otvorila usta, ne znajući šta da kaže i uzdržavajući se da ga ne ošamari i prekori što je dopustio da prođe toliko meseci.

– Helena – rekao je i nasmešio se.

Nastavila je da ga posmatra bleđa u licu pod plavičastom zimskom svetlošću. Usta su joj drhtala dok je uznemireno pokušavala da nađe prave reči. – Ramone – zbunjeno je rekla i onda nespretno dodala: – Šta radiš ovde?

– Pošto nikoga nije bilo kod kuće, pretpostavio sam da ste u crkvi – ležerno je odgovorio, kao da im skoro svaki drugi dan dolazi u posetu.

– Da, u crkvi smo – ukočeno je rekla i jedva uspela da se sabere. – I molim te pusti Federiku kako bismo mogli da do kraja odslušamo službu – grubo je rekla hvatajući devojčicu za ruku.

– Neću da ga ostavim – devojčica je ciknula i zgrabila ga.

– Fede, čekaće te.

– Neću da ga ostavim – ponovila je i briznula u plač.

– Izgleda da ću morati da vam se pridružim – nasmešio se stežući ćerkinu ruku.

Helena je napućila usne i mučenički uzdahnula. – Unutra uopšte nema mesta. – Zapravo nije želela da pobudi radoznalost među okupljenima pojavljujući se u njegovom društvu.

– Već ću se snaći nekako. – Slegnuo je ogromnim ramenima.

– Kako želiš – popustila je i oklevajući otvorila vrata.

Krenuo je za njom. Kad je ušao crkva se odjednom nekako smanjila i dok su išli prolazom između klupa, Helena je osetila kako ga prate upitni pogledi. Svi su želeli da znaju ko je taj čudni, tamnoputi neznanac, a Federika ga je posesivno držala za ruku dajući im svima na znanje da je to njen otac.

Džek i Poli su razrogačili oči kada ih je Helena zamolila da se pomere i oslobode mu malo mesta. Zagledali su se u njega širom otvorenih usta. Na sreću, sveštenik Bojbl je još uvek veselo držao propoved o važnosti Božića, pa nisu dobili priliku da mu postave pitanje ili rečima izraze iznenađenje. Federika se oduševljeno smešila i njegovu toplu ruku držala u svojim malim rukama, kako bi sprečila eventualno bekstvo. Hal se još više primakao majci ne znajući zašto oseća neprijatnost i strah, a Heleni je bilo žao što je bila tako neprijateljski nastrojena, ali bila je u šoku. Šta je očekivao? Mogao je da se najavi. Zar ne bi bilo lepo da ju je pozvao ili joj pisao? Sedela je i namršteno gledala u molitvenik pokušavajući da u onome što čita pronađe reči smirenja, a zapravo je izbegavala da podigne pogled. Ponos, zbog kojeg je želela da mu pokaže koliko je ovde srećna i sređena, i da bi trebalo da mu bude žao što je nije sprečio da ode, borio se sa srcem koje je još uvek bilo mučeno sećanjima i žudelo za njim. Naslonio se i

pogledao u nepoznata lica koja su ga okruživala. A onda se usredsredio na ćerku, čije je suzama orošeno lice blistalo od ljubavi i ponosa. I bio je srećan što je došao.

18.

Čim se završila služba, svi su krenuli jedni drugima da čestitaju Božić i crkva se začas pretvorila u mesto zabave. Ramon se rukovao sa Džejkom, a ukočenu Poli poljubio je u obraz, gotovo kao da su se videli prošle nedelje. Podigao je u naručje Hala, koji se vrpolio, i poljubio ga, predajući ga potom Heleni.

– Iznenaduje li te što te ne prepoznaje?

Spustio je glavu i odmahnuo. – Žao mi je. Nisam hteo da prođe toliko vremena – posramljeno je priznao.

– Nikad to ne želiš – s gorčinom je odbrusila.

Federika ga je uzela za ruku i provela kroz gomilu neznanaca kako bi upoznao Eplbijeve.

– Ovo je moj otac – ponosno je objavila devojčica, a Ingrid je graciozno pružila ruku.

– Izuzetno mi je drago. Fede nam je mnogo pričala o vama – nasmešila se.

– Vi ste Hesterina majka?

Iznenadeno ga je pogledala. – Da, jesam – izgovorila je upitavši se kako on to zna.

– Fede ima sreće što joj je Hester najbolja drugarica – uzvratio je, na šta mu je Federika stegla ruku. Ali, nije znao ništa o njoj, osim toga što je rekao.

Ingrid je namestila monokl kako bi ga bolje proučila. S tim neuhvatljivim, misterioznim vučjim pogledom zaista je neverovatno zgodan. A i izgovor mu je veoma šarmantan. Za razliku od Nanovog, njegov je bio originalan.

– Pođite sa mnom. Želim da vas upoznam s ostatkom porodice. – Predstavila ga je ocu i mužu, koji su pričali s meštanima. Smatrali su da je razgovor s njima posle službe površan i zamoran pa su obojica jedva čekali da se vrate kući svojim knjigama. – Tata... Inigo... Veliko mi je zadovoljstvo što vam mogu predstaviti Ramona Kampionea. – Usne su joj

se razvukle u oduševljen osmeh. – Zar nije najzgodnije stvorenje, koje je ikad posetilo Polpero?

Ramon se nasmejao prikrivajući neprijatnost, ali Federika je još više zablistala i sada je već pretila opasnost da će joj osmeh progutati lice.

– Dušo, zaista ne bi trebalo ljude procenjivati po izgledu. Izvinjavam se u ženino ime – Inigo je dobacio čvrsto mu stisnuvši ruku.

– „Samo plitki ljudi ne procenjuju druge po izgledu“ – dobacio je Nano naklonivši se.

– Ah, obožavalac ste Oskara Vajlda – odgovorio je otpozdravljajući ga na isti način.

Starčeve oči zadovoljno su zasijale. – Kao i vi. Sada prema vama gajim duboko poštovanje. Ako biste bili u mogućnosti da svratite na ručak rado bih vam pokazao moju biblioteku. – Okrenuo se prema ćerki i upitno podigao obrvu. – Vidim da mlada Federika potiče iz načitane porodice.

– Ramon je poznat pisac – kazala je Ingrid, saznavši to od Helene. – I veoma je cenjen u Čileu.

– Čuo sam da je moja ćerka dobrodošla u vašoj kući. Izuzetno sam vam zahvalan na tome – rekao je Ramon.

Ingrid je potapšala Federiku po glavi kao da je pas. – Zadovoljstvo nam je. Moje ćerke je obožavaju. Nego, otac je u pravu. Morate da svratite na ručak. Koliko dugo planirate da ostanete? – Nadala se da neće tako brzo otići. Najviše od svega volela je interesantne ljude.

– Još ne znam.

– Božanstveno! Obožavam muškarce koji žive od danas do sutra. Tako treba živeti. Ako ništa drugo, život tako bar duže traje. – Nasmejala se, a onda nagnula prema njemu i prošaputala: – Danas smo na ručak pozvali sveštenika, pa zato mislim da je bolje da krenemo nazad u Piktistl Menor. Ali, svratićete na ručak, zar ne? Recimo sutra?

– Naravno. Biće mi zadovoljstvo – ljubazno je odgovorio klimnuvši glavom.

– Odlično. Onda se vidimo. Dovedite Helenu i decu. Pravo je zadovoljstvo družiti se s vašom ženom.

Helena je pobesnula. – Želiš da se šetkaš unaokolo i predstavljaš nas kao

porodicu? Kako se usuđuješ da se tek tako pojaviš i da se ponašaš kao da je sve u najboljem redu?

– Došao sam da vidim decu. Zar to nisi želela?

– Pojaviš se bez reči izvinjenja i objašnjenja. Zašto nisi pisao i zašto se nisi javljao, deci si bio potreban.

– Ali sada sam tu – odgovorio je Ramon.

– Sada si tu, ali sutra više nećeš biti. Odustala sam od tebe. Bilo je lakše jednostavno dići ruke. Ali sada kada si se vratio, više ne znam na čemu sam. – Prekrstila je ruke jogunasto.

Slegnuo je ramenima i uzdahnuo. Nije imalo smisla da se prepiru. Pogledao je njeno ukočeno lice, gorko stisnute usne, bled ten i hladne oči i prisetio se zašto je nije zadržavao da ostane. – Šta želiš još da ti kažem? Žao mi je – pokušao je da je oraspoloži.

Usne su joj se trgle smišljajući sledeći potez. – Ne želim da nas Fede ponovo čuje kako se svađamo. Hajdemo u šetnju pa ćemo usput smireno to raspraviti.

Krenuli su uličicom i prošli kroz drvenu kapiju obraslu mahovinom. Izašli su u polje i krenuli ka šumi. Zapalila je cigaretu i dunula dim u hladan vazduh, gde se zadržao poput magle. Rastužilo ga je što se uopšte nije promenila otkako nisu zajedno. Bilo je očigledno da je još uvek nesrećna. Čak se nije potrudila ni kosu da opere pre odlaska u crkvu. Bio je razočaran. Iznenada ga je obuzelo čudno *déjà vu* osećanje, praćeno stezanjem u stomaku, koje ga je uvek teralo u bekstvo.

– I koliko onda planiraš da ostaneš? – Upitala je dok su prolazili poljem, praćeni škripom čizama u snegu, koji je već počeo da se pomalo topi.

– Ne znam još – odgovorio je boreći se protiv poriva da se što pre vrati u miran i spokojan dom, koji mu je stvorila Estela.

– Ništa se nije promenilo, zar ne? – Uzdahnula je. – Pa, reći ću ti koliko ćeš ostati. Nedelju dana, možda dve, a onda ćemo početi da ti dosađujemo i ponovo ćeš pobeći.

– Nikad mi niste bili dosadni – rekao je Ramon ozbiljno.

– Ne? – ljutito se obrecnula. – Ali tako je izgledalo.

– Slušaj, Helena, izvini što nisam prethodno nazvao. Hteo sam da vas

iznenadim. – Spustio je svoju veliku ruku na njeno rame, ali ona ju je brzo sklonila. – Fede je drago što me vidi – dodao je nasmešivši se.

– Naravno da joj je drago. Ali nisi bio tu poslednjih jedanaest meseci i brisao joj suze. Svaki dan se nadala da ćeš se pojaviti. Kakvo je to detinjstvo, Ramone? Da si joj se redovno javljao, da si ostao u kontaktu s njom, da si joj rekao šta planiraš da radiš, nikad ne bi živela u neizvesnosti. Ovako nije u mogućnosti da stekne sigurnost, a ja patim zajedno s njom. – U glasu joj se mogla prepoznati ogorčenost.

– Pokušaću – složio se.

– A Hal? Ponašaš se kao da uopšte ne postoji. Njoj se javljaš, ali ne i njemu. A on ti je sin i potreban si mu isto onoliko koliko i njoj. Zapravo još više, jer nikad nije doživeo tvoju ljubav kao ona.

– U pravu si – jednostavno je rekao. – U pravu si u vezi sa svim. Nisam došao da se svađam s tobom.

Iznenadeno je zatreptala i zagledala se u snegom prekrivena stabla koja su se pružala pred njima. Nije očekivala poslušnost.

Nastavili su da šetaju stazom sve dok nisu došli do litice koja se obrušavala u more. Odvela ga je do male klupe, gde je često dolazila i gledala u pučinu. Nadala se da će je pogled, koji se gubio u beskonačnoj sumaglici, vratiti u predivnu prošlost, pre nego što joj je ogorčenost zatrovala dušu. Sela je pored muškarca čija ju je ljubav nekada pekla poput jarkog sunca i pogledala u ledeno nebo i oblake. I ponovo joj je horizont pomogao da zaboravi na tugu i priseti se kako joj je bilo lepo. Osetila je kako joj se srce topi od tolike lepote i sećanja. Zavukla je ruku u džep kaputa i izvukla cigarete i upaljač i drhtavom rukom je zapalila. Osećala je njegovu nadmoćnost i poželeva da zaplače. Zašto je sve moralo da krene tako loše?

– Kako su ti roditelji? – upitala je posle nekog vremena. Zbolela ju je glava pa je pritisla bolnu slepoočnicu.

– U Kačagvi su.

– Nedostaje mi Kačagva – tiho je kazala, kao da priča sama sa sobom. Nije ga pogledala. Zagledala se u sećanja. – Nedostaju mi vrućina, more, mirisi. Nisam očekivala da će mi toliko nedostajati.

– To je problem kada čovek voli dve zemlje. Uvek želi biti u onoj u kojoj nije. Ima preveliku slobodu izbora. Ponekad je bolje uopšte je nemati.

– Onda je tvoj život verovatno vrlo težak. Moraš da biraš između mnogo više mogućnosti širom sveta – rekla je i ozlojeđeno se nasmejala.

– Ponekad je daleko teže kad imaš samo dve mogućnosti, kao ti.

– Oh, ja sam srećna ovde. Veoma, veoma srećna. – Ali, nije uspela u to da uveri ni njega, ni sebe.

– Opet imaš glavobolje? – upitao je primećujući kako masira slepoočnice.

– Da, ali nije ništa strašno. Dođu i prođu – rekla je i odmahнула rukom.

– Dođi – rekao je okrećući njena leđa prema sebi. Pokušala je da se pobuni, ali ju je odlučno umirio počevši da joj snažno masira glavu.

– Zaista ne moraš to da radiš, dobro sam – slabašno je rekla, osetivši kako joj se koža ježi na njegov dodir.

– Nisi dobro. Ali ću se potruditi da budeš – kazao je i nasmejao se.

Ljutilo ju je što je veseo i zapitala se zašto je njemu uvek sve tako jednostavno.

Nije, međutim, mogla a da ne pomisli koliko joj je prijatno. Njegovi prsti su prodirali u kosti glave i prestala je da se opire prepustivši im se s dubokim uzdahom. I dok joj je bol u glavi popuštao, spustio je ruke na njena ramena, potom ih uvukao ispod kaputa i džempera i počeo da masira kožu.

– Kako je deci ovde? – pitao je, a ona mu je rekla kako se Federika zaljubila u Eplbijeve, a posebno u Sema i kako napreduje u školi.

– Obožava ih – dodala je. – U školi u Vinji nikad nije imala mnogo prijatelja, ali Eplbijevi su joj postali kao druga porodica. A to joj je mnogo pomoglo da stekne samopouzdanje.

– To je dobro.

– Da, odlično je. U početku ju je Engleska plašila. Tako hladna i oblačna, bila je prava suprotnost vedrom, plavom nebu Čilea. Ali, dobro je što smo blizu mora, bar joj je ono blisko.

A onda mu je ispričala za Hala, osećajući kako je napetost napušta ne samo u ramenima već i u grlu. Čak se nasmejala bez gorčine i zavisti.

– Barem su srećni – rekao je Ramon.

– Tako izgleda. – Zažmurila je prepustivši se čarima njegovog dodira, koji joj je vraćao krv u obamrle mišice.

– A šta je s tobom? – upitao je.

– Oh, Ramone, dobro sam.

– Pitam te kao prijatelj, ne kao muž.

– Još uvek si mi muž – odgovorila je grlenim glasom i s osmehom se prisetila prošlog vremena, kada je njihova sreća još prikrivala nadolazeću nesreću.

– U redu, onda te pitam kao muž.

– Ne znam – kazala je odmahujući glavom.

– Što radiš ceo dan?

– Brinem se za Hala.

– A šta činiš za sebe?

– Za sebe?

– Da, za sebe – ponovio je.

Zamislila se. Nije znala šta čini za sebe. Ponekad je odlazila s Federikom kod Eplbijeve na čaj ili odvodila Hala na plažu. Posećivala je Tobija i Džulijana, razgovarala s majkom. Ali nije se mogla setiti ničega što je radila samo zbog sopstvenog zadovoljstva.

– Ne znam, Ramone. Ne mogu se ničega setiti – sumorno je priznala osećajući kako joj se grlo ponovo steže od bola. – Deca mi pružaju najveću radost.

– Naravno. Ali to je porodični život, a ja govorim o sebičnim zadovoljstvima, koja čovek ne deli ni sa kim.

Ponovo se zamislila. On je bio majstor u njima, a ona pak u žrtvovanju. Zar upravo zato nije sve krenulo loše?

– Svako treba neko vreme da posveti samo sebi – nastavio je. – Dugo ležanje u kadi, odlazak kod frizera, što god te čini srećnom...

– Pa, biće da onda više nisam u dodiru sama sa sobom – uzdahnula je – jer ne znam šta me čini srećnom.

– Možda bi trebalo da počneš da razmišljaš o sebi. Dajem li ti dovoljno novca? – pitao je.

– Više nego što je potrebno.

– Onda ga potroši, pobogu. Ne znam šta vi žene radite, ali kupi novu

haljinu, idi kod kozmetičara, uživaj. Nemoj se vezati neprestano za dečju sobu. Nisi služavka. Ako ti je potrebna služavka, nađi nekoga. Ako ti je potrebna sopstvena kuća, kupi je.! Nije važno šta radiš, jer ti piše na licu da si nesrećna, a to nije nimalo privlačno.

Bila je zapanjena. Nije se mogla setiti kada su poslednji put tako otvoreno razgovarali, ni kada je poslednji put razmišljao o njoj i njenoj sreći. Želudac joj se stegao, kada se setila kako je bilo nekada dok su još bili prijatelji. Pričali su bez prekida o svemu i svačemu, smejali se na najmanje sitnice i razgovarali bez reči. Ljubavlju. Kada su prestali tako da razgovaraju? I zašto? Nije se usudila da se okrene znajući da će se, ako mu se zagleda u oči, ponovo povući u sebe s nesigurnošću i zato je nastavila da žmuri pokušavajući da zadrži taj trenutak.

– Preselila sam decu u Englesku radi sebe, ali je ironično da zapravo samo oni uživaju ovde. Ja ne. I pitam se... Ne znam... – Zastala je oklevajući.

– Šta? – tiho je upitao.

– Pitam se... bože, Ramone, ne mogu to ni izgovoriti.

– Reci. Biće ti lakše ako izgovoriš.

– Šta ako sam napravila strašnu grešku?

Prestao je da masira njena ramena. Ona se na to ispravila i okrenula. Pogledao ju je svojim crnim očima i osetila je kako se ponovo povlači u sebe. Od stida i zatečenosti.

– Jesi li napravila grešku? – upitao je ozbiljnim tonom razmišljajući o Esteli i nadajući se da neće promeniti odluku.

– Ne znam jesam li pogrešila napuštajući Čile. Nedostaje mi. Možda je u pitanju samo nostalgija – dodala je ležernim tonom.

– Možda – zamišljeno je odgovorio.

– Ne znam.

– Mislim da treba ovde da pokušaš. Treba da se prepustiš poput Fede.

– Deci je mnogo lakše. Oni jednostavno nastave dalje i ne razmišljaju mnogo.

– Gledaj, bila je to tvoja odluka, Helena. Nikad nisam tražio od tebe da odeš. Nisam želeo. Ali shvatio sam zašto to radiš i poštujem tvoj izbor. Mislim da i ovde nailaziš na iste probleme kao u Čileu. Ti si majka koja je

svoj život posvetila deci i mislim da ćeš shvatiti koliko ćeš se drugačije osećati čim malo vremena posvetiš samo sebi. Mlada si. Zgodna. – Zacrvenevši se okrenula je glavu. – Moraš pronaći neku zanimaciju. Nešto što će te odvući od razmišljanja. Nešto što će te izvući iz kuće.

– Možda si u pravu – rekla je prepuštajući se naletu sreće. – Znaš, godinama nismo ovako razgovarali.

– Znam. Trošili smo vreme zamerajući jedno drugome, ali sada oboje znamo na čemu smo.

Pogledala je njegov profil. Posmatrao je pučinu. I spustila je pogled. – Da – s tugom je priznala. – Sada znamo.

Federika je bila toliko srećna što joj se otac vratio da nije mogla da zaspi. I nije joj smetalo što spavaju u odvojenim sobama. Bila je zahvalna što je uopšte došao. Džek i Poli su prihvatili to što se iznenada pojavio kada su shvatili koliko se on i Helena bolje slažu, a to nisu predviđali. Nije bilo svađa, besnih ispada, ogorčenih komentara, ni suza. Helena je oprala kosu, našminkala se i čak kupila novu garderobu u gradu. Svaki dan odlazili su nekuda kao porodica. Šetali su plažom, istraživali ruševine dvoraca i skrivene pećine. Zapravo, činili su sve što su činili kada su se upoznali, jedino što se sada nisu ljubili i smejali kao tada. Ali Helena više nije bila toliko kivna na njega, a on je bio pažljiviji prema njoj. Više nije osećala pritisak u grudima. Uspela je da se sabere. Naposletku, njena ravnodušnost bila je samo pobuna čula, mrtvilo srca. I kako je bes nestao, shvatila je da joj je stalo. Prolazeći ponovo puteljcima mladosti, na kojima joj se udvarao, u njegovim crnim očima pronašla je muškarca u koga se zaljubila. I ponovo je oživela.

Ingrid je bila očarana tamnopusim strancem, koji se iznebuha pojavio u njihovom kraju. Svratio je na ručak na drugi dan Božića s Helenom i decom i zabavljao ih prepričavajući im priče svojim izraženim naglaskom i intonacijom. Zažalila je što ne govori španski znajući da bi u tom slučaju kupovala sve što je napisao. Ali opčinio ju je improvizovanim pričama i pustolovinama, koje je ulepšao svojom bujnom maštom, i na kraju privukao pažnju svih okupljenih za stolom, pa čak i oholog Sema, kome su obično

bili dosadni muškarci, koji bi se dopadali njegovoj majci.

Narednih nekoliko nedelja učestali su pozivi u Piktistl Menor. Helena je bila ponosna što ih Ramon sve opčinjava svojom pojavom i posebnošću. U njegovom prisustvu atmosfera je bila ispunjena neobičnom energijom, koje je upravo ona bila najviše svesna.

– Zaista mi nije jasno zašto si pobjegla na drugi kraj sveta od tako predivnog mladića – upitao ju je Nano jednog dana za ručkom.

– Oh, Nano, nije to tako jednostavno. Vi ne morate da živite s njim – rekla je kroz smeh.

– Niko drugi me ne želi sem Ingrid, zato to otpada – odgovorio je i gordo je pogledao svojim inteligentnim plavim očima. – Ponekad čovek prekasno shvati šta je izgubio. Nadam se, dušo, da ti nećeš doživeti tu sudbinu.

– Došao je zbog dece, ne zbog mene – rekla je hladnim tonom i odmah pogledala prema Ramonu, koji je sedeo preko puta. Bar da je došao zbog nje. Bar da može staviti pod noge ponos i preklinjati je da mu se vrati. Bar da se može promeniti radi nje. Ali poznaje njegovu pravu prirodu i zato joj je srce potonulo. On je kao vetar i to će uvek biti. Nikad neće znati na koju će stranu duvati.

– Ramon je oduvek bio takav. Kada je čovek u njegovom društvu čini mu se da na svetu ne postoji niko drugi ko bi mu bio draži. Pogledajte, na primer, Federiku. – Oboje su pogledali prema devojčici, koja je upijala svaku očevu reč. Sve što je radila, radila je zbog njega. Smejala se, smešila, prepričavala šale i priče, dobacivala komentare dokazujući time koliko ga obožava. – Veruje da je voli više nego bilo koga drugog na svetu. I ovog trenutka to je tačno. Zaista verujem da je tako. Muči ga griža savesti što nije došao ranije, i što se nije javio ni pismom ni telefonom. Užasnut je. I strahovito se kaje. Ali znam da će ubrzo ponovo otići i ponovo nećemo čuti ni reč od njega mesecima, možda čak i godinama. Jer, nažalost, za njega važi ona stara: Daleko od očiju, daleko od srca.

– Ljubav podrazumeva razumevanje tuđih mana. Volimo druge bez obzira kakvi su – odgovorio je u filozofskom tonu.

– Je li to citat? – Nasmejala se.

– Ne. Moja izreka. Ali, nažalost, iako ne previše originalna, ipak, istinita.

– Utrošili smo godine pokušavajući da shvatimo jedno drugo, sve dok nismo odustali.

– Nikad nije kasno ponovo pokušati.

– Ne znam. Mislim da se nikad nismo razumeli.

– „Biti veliki znači biti neshvaćen“ – nastavio je. – To rekao Ralf Voldo Emerson. Veoma zanimljiv čovek.

– Vidim.

– Rekao je još jednu lukavu stvar, dušo.

– A to je...?

Nagnuo se i prošaputao joj na uvo: – „Neprestano se pripremamo za život, ali nikad zapravo ne živimo.“

Te reči Helena nije mogla da izbaciti iz glave ne samo za vreme ručka već ni tokom poslepodneva. Nije znala zašto.

* * *

– Fede? – dobacio je Hal dok je prao zube iznad umivaonika.

– Da?

– Misliš li da će tata ostati?

Stavila je moker peškir preko radijatora. – Ne znam – odgovorila je. Nije htela da kod njega bespotrebno pobudi nadu.

– Možda će nas odvesti nazad u Vinju – dodao je ispljunuvši kaladont u vodu koja je tekla iz slavine.

– Mislim da nas neće odvesti nazad, Hale – oprezno je odgovorila.

– Zašto ne?

– Jer sada živimo ovde.

– Radije bih živeo tamo – rekao je odlučno.

– Ali dopada ti se ovde s dekom i bakom, zar ne? – bila je uporna Federika.

– Nedostaje mi abuelito. – Tuga mu je preplavila malo lice.

– I meni.

– Deku me ne nosi na ramenima, niti me ljulja u naručju – požalio se.

– Znam.

– I ne vodi me na jahanje.

- Ima mnogo posla.
- Želim da se vratim u Vinju. Mislim da nedostajem Abuelitu.
- Znam. Nedostaješ i abueliti – setno je kazala. – Hajde, vreme je za spavanje. Hoćeš da ti pročitam priču?
- Gde je mama? – upitao je izlazeći bosonog iz kupatila.
- Kod Džoijs i Lusijena.
- Uvek je tamo.
- Znam. Dopadaju joj se Eplbijevi.
- Meni ne.
- Nije istina.
- Istina je.
- Uvek se igraš sa Džojem.
- Ali mi se ne dopada.

Federika je uzdahnula predosećajući da sledi svađa. – Hajde, pročitacu ti priču – pokušala je da ga smiri.

- Hoću da mi je mama pročita – odmah se pobunio. – Ne idem u krevet dok mi ne pročita priču.
- A baka?
- Hoću mamu – zacvileo je tvrdoglavo prekrstivši ruke.
- U redu – uzdahnula je. – Uđi u krevet i sačekaj je da se vrati. Samo što nije stigla. – Znala je, međutim, da će oboje već spavati kada se pojavi.

Bilo je kasno kada je čula škripu točkova na šljunkovitom prilazu ispod prozora. Svetlo je na trenutak prodrlo u spavaću sobu, a onda je ponovo zavládala tama. Više se nije mogao čuti rad motora, samo glasovi njenih roditelja dok se užurbano probijaju kroz hladnoću. Smejali su se, ali nije mogla razaznati šta pričaju. Majka već dugo nije zvučala toliko srećno. Uspravila se u krevetu i načuljila uši ne bi li čula očeve reči, ali do nje su dopirali samo prigušeni glasovi, dokaz da se među njima dvoma uspostavilo novo prijateljstvo.

– Zaista sam uživala večeras – rekla mu je Helena penjući se stepenicama. Federika se šćućurila u tami posmatrajući je kroz odškrinuta vrata kako izranja na svetlost.

- I ja – odgovorio je idući za njom.

Helena se zaustavila pred ćerkinom sobom. – Drago mi je što ti se dopadaju Eplbijevi – tiho je dodala kako ne bi probudila decu.

– Nano je osobenjak – zakikotao se. – I Inigo takođe.

– Jedino ti razumeš šta želi da kaže. Gotovo ni sa kim ne razgovara, i neprestano je zatvoren u svojoj radnoj sobi. Ingrid verovatno očajava zbog toga.

– Moram priznati da je fascinant.

– Uopšte mi nije jasno o čemu razgovarate.

– O svemu.

– Zaista?

– Obrazovan je i mudar. Samo treba prodreti u njegovu razočaranost.

– Razočaranost? – Namrštila se.

– Nema starčevu sposobnost da se izdigne iznad sveta.

– Poput Ingrid.

– Tako je. Provodi dane razmišljajući o životu i to samo s negativne strane. Svako od nas, ako se zamisli, u svemu može naći ružnu stranu. Ali, majstorija je ne tražiti je.

– Ne razumem o čemu govoriš – zbunjeno je kazala i nasmejala se da to prikrije. – Hvala ti što si se potrudio oko Hala u poslednjih nekoliko dana.

– Dobar je dečak.

– Da, ali zapravo ga nikad nisi upoznao. Važno mu je da oseti tvoju ljubav. Znam da ti je Federika zanimljivija. Starija je i jasno pokazuje da te voli. Ali i Hal te voli, jednostavno toga još nije svestan.

– Baš je dobro što sam došao da ih vidim. – Klimnuo je glavom i zevnuo.

– Da, dobro je i zbog nas, takođe – rekla je i zagledala se u njegove oči.

Uhvatio je njen pogled i žalosno se nasmešio. – Znam. – Toliko je to tiho rekao da ga je Federika jedva čula.

– Drago mi je što si došao.

– I meni.

Oboje su zbunjeno stajali, a onda je on krenuo dalje niz hodnik. – Laku noć, Helena.

– Lepo spavaj, Ramone. – Posmatrala ga je zaljubljeno. A onda se i ona povukla.

Federika je osjetila kako je prolaze žmarci, ali ne od hladnoće, jer nije bilo hladno, već od uzbuđenja. Čvrsto je zažmurila ponadavši se da je upravo bila svedok početka nove ljubavne veze. Ako je tako, bila je uverena, njen otac će ostati.

* * *

Helena je ležala na krevetu razmišljajući o Ramonu. Prisjetila se Nanovih reči. „Neprestano se pripremamo za život, ali nikad zapravo ne živimo.“ Ponavljala ih je u mislima pokušavajući da dokuči značenje i u njihovom smislu pronađe sebe? Znala je da je Nano u pravu. Zar Ramon ne uživa u životu? Za razliku od nje, koja se neprestano priprema za njega, on se ne opterećuje time i živi punim plućima. On je poput velike ptice za koju nema granica i koja jednostavno leti kud god poželi i kad god poželi. Iako mu zavidi na spontanosti, zamera mu zbog nedostatka odgovornosti. Niko ga ni na šta ne može nagovoriti, čak je gotovo ravnodušan i na dečje molbe, a kamoli tek na ženine. Zaista uživa u životu. Da, Ralf Voldo Emerson bi bio zadovoljan njime.

Ležala je sama, ali nikad pre toga nije joj bilo tako teško i neprijatno. Zagledala se u tamu i prisjetila davnih dana kada mu se uvlačila u topao i siguran zagrljaj. Kada nije bila mučena sumnjama. Osećala je njegovo prisustvo u kući. Bilo je teško poput dima i vrelo poput vatre. Nije imala snage da mu se odupre, niti je bila voljna da se bori. Prisjetila se Emersonove misli i napustila krevet.

Navukavši bademantil, otvorila je vrata spavaće sobe i iskrala se niz hodnik prema njegovoj sobi. Nije oklevala pred vratima kao one užasne noći u januaru prethodne godine, već ih je tiho otvorila i ušla u tamu. – Ramone – tiho ga je pozvala. Pomerio se. – Ramone. – Ponovo se promeškoltio. Pronašla je put do kreveta i lagano ga prodrimala. – Ramone.

– Helena? Je li sve u redu? – promrmljao je budeći se.

– Hladno mi je. – Nije znala šta drugo da kaže. Drhtala je celim telom i ostala iznenađena nagonom, koji ju je iznenada obuzeo. – Mogu li...?

Pomerio se i spustila se do njega navlačeći pokrivač. – Šta je, Helena? – Nije se obazirala na njegov nestrpiljivi ton.

– Želim da ostaneš.

Uzdahnuo je i privukao je ka svom toplom telu zagrlivši je i udišući joj

miris kose. – Ne mogu.

– Zašto ne?

– Jer mi je dom u Čileu.

– Zar ne možeš onda da ostaneš još malo? I ovde možeš da pišeš. Ne moraš biti u Čileu. Prednost tvog posla je što ga možeš poneti kud god poželiš.

Ponovo je uzdahnuo. – Ne mogu da se promenim – rekao je bezvoljno.

– Zašto ne, Ramone? Zato što ne želiš?

– Zato što ne mogu.

– Ali ponovo smo se zbližili. Godinama nismo tako uživali jedno u drugome. Ponovo se upoznajemo. Sačekaj, dozvoli da završim – rekla je kada je pokušao da je prekine. – Mislila sam da mi više nije stalo do tebe. Nisam verovala da te volim. Osećala sam zastrašujuću ravnodušnost i to me je plašilo. Mislila sam da više ništa nije preostalo od naše veze. Zato sam se vratila kući. Verovala sam da mi ništa drugo ne preostaje. Nisam, međutim, bila u pravu. Sada mi je to jasno i molim se samo da nije prekasno. Možemo uspeti. Zaista verujem u to.

– Ali suočićemo se ponovo s istim problemima. Gde god se nalazili, oni će nas pratiti.

– Potreban si mi – kazala je osećajući kako joj se grlo steže. U svom glasu prepoznala je očaj i to ju je plašilo.

– Nisam ti ja potreban, Helena. Potreban ti je život.

– Ali nisi želeo da odem. Zar pokušavaš da mi kažeš kako me više ne želiš?

– Ništa ne pokušavam da ti kažem. Jednostavno verujem kako neko vreme ne treba da budemo zajedno.

– Onda me ne želiš – rezignirano je zaključila, postidevši se što mu se otvorila. Zašto nije upotrebila mozak?

– Želim te, Helena. – Poljubio ju je u čelo. – I vrlo bih rado sada vodio ljubav s tobom. Uvek sam uživao s tobom.

– A zašto to onda ne učiniš?

– Jer ne nameravam da останem.

– Više te ne privlačim – poraženo je odvratila.

– Još uvek postoje rupe u našem braku.

– Koje sam ja napravila. Bila sam zbunjena i povređena i osećala sam se odbačeno.

– I bila si u pravu. Bila si odbačena. Ništa se nije izmenilo od tada.

– Rekao si mi da me voliš... – ponovila je ostajući bez glasa.

– I volim te, ali ne onako kako želiš da budeš voljena. Želiš muškarca, koji te može voleti svaki dan, a ja ću uskoro otići i onda ćeš ostati sama i ponovo ćeš se osećati odbačenom. To ja ne mogu da promenim.

– Onda zaista nema šanse?

– Za šta?

– Da ponovo pokušamo? – izgovorila je gotovo bez glasa, zbog poniženja koje je osećala.

Pomilovao ju je po kosi i zagledavši se u tamu, setio se Estele i njene sigurne ljubavi. Heleni je zastrašujuće potreban. Osetio je kako ga guši dobro poznato osećanje stezanja u želucu. Još uvek je voli, ali ne može je promeniti, i sve dok ga bude posesivno stezala svojom ljubavlju, neće moći da je voli onako kako želi da bude voljena. Osetio je kako s druge strane prozora duva vetar promene i znao je da je nastupio trenutak odlaska.

Idućeg jutra sišao je na doručak sa spakovanim torbama.

– Ideš? – nervozno je upitala. Glavobolja joj se vratila, zajedno s osećanjem srama. Bar da može povratiti vreme i izbrisati prethodnu noć. Nije se mogla prisiliti da ga pogleda u oči, a kada je to konačno učinila, primetila je da su još crnje i nedokučivije. Otišla je predaleko i sve uništila.

– Idem – odgovorio je i spustio se do Federike.

– Odlaziš? – promucala je Federika. – Sada? – Tužno je klimnuo glavom. Zar je sanjala da su s ljubavlju razgovarali ispred njene sobe? Bila je uverena da se ponovo zaljubljuju jedno u drugo. Kako se sve može pokvariti za jednu noć? Bila je zbunjena.

– Nemoj da budeš tužna, *mi amor*. – Dodirnuo joj je lice. – Želim da mi pišeš i da me izveštavaš kako ti ide i šta sve radiš. Želim da znam sve do najmanjih pojedinosti. – Palcem joj je obrisao suzu. – Budi dobra i nemoj plakati. Brzo ću se vratiti.

Lice joj se iskrivilo u grimasu od silne tuge. Bacila mu se oko vrata i zajecala. – Ne želim da ideš. – Gotovo je ostala bez glasa. – Molim te, ne

idi.

– Ne mogu zauvek ostati, *mi amor*. Ali obećavam ti da ću se vratiti. Nemoj da zaboraviš da mi pišeš – dodao je i poljubio lice orošeno suza.

Kada je podigao Hala u zagrljaj, dečak se uzvrpoljio pozivajući majku. Helena ga je tešila nežnim rečima i prišla, on se uhvatio za nju poput preplašenog majmunčića. Morao je da joj ga da. Ne znajući šta više da kaže poljubio je Helenino okamenjeno lice i otišao ostavljajući u njihovim srcima prazninu i zastrašujuće osećanje gubitka. Zapitala se kada će se vratiti. Imala je, međutim, predosećanje da će proći mnogo, mnogo godina pre nego što se to dogodi.

Federika je otrčala na sprat, i zalupivši vratima, bacila se na prekrivač s likom Snupija i zajecala. Kako može da ode samo tako, bez prethodne najave? Polagala je sve nade u njega i bila uverena da će ostati. Zar nije uživao u Polperou? Tako su se dobro zabavljali. Dopali su mu se Eplbijevi, ali najvažnije od svega, majka mu se ponovo dopala i ponovo su postali prijatelji. Šta je to onda krenulo loše? Kada se umorila od suza, privukla je magičnu kutijicu na kolena i otvorila poklopac. Zagledala se u bleštave kristale. Leptir je širio krila dok su mu se boje, gotovo iz saosećanja, prelivale iz crvene u plavu. I pod opčinjavajućim nijansama tog starog kamenja krila se od tuge i iznenadnog osećanja odbačenosti, koji joj je okrutnim kandžama ščepao srce. Polako se prepuštajući sećanjima, koja su odjekivala u svakom sitnom kamenčiću, ugledala je deku i baku na balkonu u Kačagvi i Rastu kako juri niz plažu Kaleta Abarka. Ugledala je kuću, gde je nekada živela, i potom beskonačnu pučinu, osetila miris lavande i tople zrake sunca na licu. Zavrtelo joj se u glavi od silnih sećanja i zažmurila je ljuljuškajući se u moru očeve ljubavi.

19.

Kačagva

Pred sam Božić Marijana je konačno svratila kod Estele. Bila je to božićna poseta pomirenja. Odlučila je da odnese srebrnu ogrlicu koju joj je kupila na poklon u Santjagu. Na kraju, nije bila njena ideja da je otpusti i učinila je sve što je mogla kako bi ubedila Ignasija da je zadrži. Dopadala joj se. Bila je prva služavka koja je obavljala poslove a da stalno nešto ne zapitkuje i ne čekajući da joj se kaže šta treba da radi. Estela je bila previše inteligentna da bi ograničila svoj talenat samo na kuvanje i čišćenje, iako se činilo da baš u tome uživa.

Marijana je morala da moli zluradu Gertrudu da sazna gde sada živi, jer nije mogla sama da dođe do njene adrese, posebno otkako su kružile glasine da više ne živi s roditeljima. Gertruda joj je rekla da će joj odmah pokazati. Dodala je još veselo da po priči jedne njene rođake, koja takođe živi u selu u kom žive Pablo i Marija Rega, čak ni oni ne znaju gde im se nalazi ćerkina kuća.

I tako se Marijana odvezla do Esteline kućice na plaži sledeći Gertrudina uputstva. Starica se ponudila da ide s njom, što je Marijana ljubazno odbila naježivši se na samu pomisao. Jedva je mogla da izdrži pet minuta s njom u sopstvenoj kući, a kako bi onda izdržala u skućenoj unutrašnjosti automobila? I čim je to pomislila, usta su joj se iskrivila s gnušanjem. Gertruda ne samo što je bila bezobrazna već je često širila za sobom užasno težak miris anisa. Osim toga, pošto je Marijana bila staromodna, volela je da su odnosi između poslodavca i zaposlenog jasno određeni, a Gertruda se uvek oglašivala o ta pravila i neprestano ih kršila. Ignasio je bio vrlo oštar i govorio povišenim glasom kako „mora znati gde joj je mesto“, na šta se ona mrgodila, ali je ipak s većom predanošću i odgovornošću radila svoj posao.

Kada je konačno ugledala Estelinu kućicu na plaži, bila je zadivljena njenom veličinom i lepotom i zapitala se kako žena njenog društvenog

položaja može sebi da priušti takav luksuz. Izgrađena na obali, s pogledom na pučinu, bila je jedina kuća u okolini. Okrečena u belo, imala je verandu u američkom stilu i velike zelene žaluzine na prozorima, koje su leti zadržavale svežinu. Krov je bio napravljen od rogoza, a duž zidova penjao se nebeskoplavi plumbago,¹⁵ koji je visio i preko verande drhtureći na vetru poput leptira i praveći atmosferu kao iz bajke. Nije očekivala da će Estelin ljubavnik biti bogat. U stvari, pretpostavljala je da potiče iz njenog sveta, ali očigledno se prevarila.

Vrata su bila otvorena i čula je Estelu kako peva bebi, koja je gugutala. Prisetila se Gertrudinog zlobnog komentara o tome kako podseća na majmunčića i zadovoljno se nasmešila. Majmunčići tako ne guguću. Na trenutak je oklevala uočivši dokaze muškog prisustva. Košulja je visila s naslona stolice na verandi, a mokasine su bile kraj vrata. Pa, ako je ovde, pomislila je, onda ću i njega upoznati. I zato ju je pozvala i sačekala.

Estela je odmah prepoznala glas i stala kao ukopana. Usledio je nalet panike. Ramon je još uvek u Engleskoj, ali njegove stvari razbacane su po celoj kući. I u tih nekoliko sekundi pre nego što joj je odgovorila, pokušala je da se priseti gde se nalazi garderoba koja bi ga mogla odati. Naposletku je spustila Ramonsita u kolevku i hodnikom došla do vrata, ispred kojih je stajala Marijana želeći da uđe.

– Senjora Marijana, kakvo iznenađenje – rekla je odlučnim glasom pokušavajući tako da prikrije drhtanje u glasu. – Idemo napolje da pričamo, unutra je veoma vruće – dodala je pokazujući joj na verandu. Marijana je bila razočarana. Htela je da vidi unutrašnjost kuće, ali pristojnost joj je nalagala da ne traži da uđe.

– Izvini što se nisam najavila. Jesi li sama?

Estela je primetila da joj se pogled zaustavio na mokasinama pored vrata. – Da, sama sam – odgovorila je ležernim tonom. – Sedite, molim vas, i osećajte se kao kod kuće. – Rukom joj je pokazala stolicu i odmah s nje sklonila izdajničku košulju ostavljajući je u hodnik zajedno s mokasinama. Marijana je to primetila i zapitala se zašto joj je toliko neprijatno. A onda joj je sinulo da možda kuću deli s muškarcem, koji nije otac deteta.

– Vidim da si srećna – taktički je započela. – Imaš predivnu kuću.

– Hvala vam, senjora Marijana.

Primitila je da je devojka nervozna, ali zaključila je kako je to sasvim prirodna reakcija, pošto ju je Ignasio tako nečovečno otpustio. – Žao mi je što si ostala bez posla – nastavila je pokušavajući da joj pomogne da se opusti. – Ignasio ume da bude bezosećajan, iako zapravo nije takav. Jednostavno, ponekad nepromišljeno postupi. Ali ne razumeju ga svi kao ja. Brine li se neko za tebe? – Nespretno je to sročila, ali nije se mogla uzdržati. Estela se ukočila spuštajući pogled zbog stida.

– Sve je kako treba.

– Imaš dečaka? – Estela je klimnula glavom i nasmešila se. – Očigledno te čini veoma srećnom. Ja obožavam svu svoju decu, a imam ih osmoro. – Marijana je s uzdahom dodala. – Unuci me takođe čine srećnom. – A onda se setila Federike i Hala i oči su joj se zamutile. – Kako se zove? – upitala je trudeći se da zaboravi na svoju tugu.

Estelini obrazi su se zarumeneli. Može joj reći istinu i rizikovati da pobudi sumnju, a može i slagati. Podigla je pogled i zaključila da je laganje zapravo jedina opcija.

– Još nisam odlučila – odgovorila je pokušavajući da obuzda nervozu.

Marijana je bila iznenađena. – Još nisi odlučila?

– Ne.

– Pa, moraš mu dati ime!

– Zovem ga Anhelito. Moj mali anđeo – odmah je dodala.

Marijana se nasmešila. – Anhelito. Lepo ime. – Ali, nešto joj je govorilo da Estela prećutkuje neke stvari.

– Drago mi je što se sve dobro završilo. Prošlog leta sam bila veoma zabrinuta.

– I ja.

– Sad imaš lepu kuću, dečaka i... – zastala je oklevajući, a onda odbacila suzdržanost i nastavila bez zadržke – muškarca koji se brine o tebi. – Estelino lice ponovo se zarumenelo, a oči čudesno zasijale. – Ne brini, dušo, nemam nameru da zabadam nos gde mi nije mesto – odmah ju je razuverila, prisativši se Gertrude i zažalivši što je preterala. – Ne moram da znam ko je. Srećna sam ako si ti srećna. Stalo mi je do tebe, Estela. Bilo mi je teško da te gledam kako patiš, jer si dobra devojka i nisi zaslužila da se neko odnosi tako bezosećajno prema tebi. Mnoge devojke to zaslužuju, ali

ne i ti. Ti si iznad njih. Htela sam da ti kažem da me možeš slobodno posetiti ako ti ikad išta bude potrebno. Pokušaću da ti pomognem koliko god mogu. Možda ti mogu napisati preporuku, dati savet. Možeš doći da porazgovaraš sa mnom ako ti ikad bude potreban neko, a da nije član porodice. Neko van nje. Bila bih presrećna.

Estelino lice se na to opustilo, rumenilo povuklo, a nervozu je zamenila zahvalnost. – Dobri ste prema meni, senjora Marijana, i hvala vam što ste odlučili da me zaštitite. Zbog toga sam veoma srećna – odgovorila je odmah se zapitavši šta bi rekla da zna da su cipele do ulaznih vrata Ramonove i da je njegova košulja bila prebačena preko naslona stolice. Sumnjala je da bi se tako postavila da zna kako joj sin živi u preljubničkoj vezi sa služavkom.

Marijana je ustala. Progutala je radoznalost i uzdržala se od ideje da razgleda unutrašnjost kuće. Ali pre nego što ode, odlučila je da iznese sasvim razumnu molbu. – Estela, tako bih volela da vidim Anhelita!

Devojka je prebledela. – Anhelita?

– Da. Ako smem. Očigledno je veoma dobra beba, jer još nije zaplakao.

– Dobar je. Ali možda spava – kazala je ne znajući kako da je odvрати od toga.

– Onda mogu samo da provirim. Neću ga probuditi.

Nije imala izbora. Ako joj dopusti da uđe, prepoznaće Ramonove stvari. – Doneću vam ga – brzo je rekla i otišla u kuću. Čudno, pomislila je Marijana. Da li bi tako reagovala da joj dete zaista liči na majmunčića? I na trenutak je posumnjala da je zaista sve u redu. Šta ako s dečakom ipak nije sve kako treba? U tom slučaju uopšte nije u redu što insistira da ga vidi. Ali pre nego što je stigla da kaže kako ipak ne treba da ga donosi, Estela se pojavila noseći u naručju mali zavežljaj i Marijana je osetila kako joj toplina nadražuje kožu vrata. Spremala se na najgore.

Estela se nadala da neće prepoznati sopstvenog sina u Ramonsitovim tamnim očima i slabašnom osmehu. Beba se milo zagledala u nju, a Marijanino lice rastvorilo se poput cveta i razvuklo u oduševljen osmeh.

– Prelep je! Mogu li da ga uzmem u naručje? – uzbuđeno je rekla uhvativši se u čudu rukama za lice. – Divan je, jednostavno divan. – S uzdahom je uzela dečaćića i nežno ga spustila na svoje grudi. Estela se

nasmešila odahnuvši. Nije prepoznala unuka.

Marijana se spustila na stolicu, a beba se zadovoljno smešila. Estela je iznela poslužavnik s hladnom limunadom i tako su njih dve ostale da sede pod plumbagom razgovarajući o bebi. – Toliko liči na tebe, Estela. Tako je lepa beba. Pogledaj mu te duge trepavice i crne oči. Slamaće srca Čileankama. Zar ne, Anhelito? – Nežno ga je ljuljuškala.

– Dobar je. Retko plače – Estela je s ponosom kazala.

– Kladim se i da dobro jede.

– Da, i tako brzo raste.

– Vidim.

– Uživam u svojoj novoj ulozi. Sada moj život konačno ima smisla. Nekome sam potrebna – tiho je dodala.

– Materinstvo je predivna stvar i u potpunosti ženi menja život. U njenom životu pojavljuje se to maleno ljudsko biće, kome je potrebna više od bilo čega drugog na svetu, a deo je nje same. Zamisli koliko je jaka ta veza. Deo je tebe, pa čak i kada odraste i napusti te, ostaće vezan s tobom jer si ga ti stvorila, rodila i othranila.

– Znam – složila se Estela i zatim joj ispričala kako se osećala kada ga je nosila u sebi.

I tako su počele da opušteno i potpuno ravnopravno pričaju o majčinskim obavezama, radostima i žalostima, koje materinstvo nosi sa sobom.

– Možemo da osetimo kada su srećni, ali i kada pate. To je jednostavno tako i tu nema pomoći. Takva nam je sudbina – rekla je prisativši se Ramona i raspada njegovog braka. – Ali, deca imaju sopstvenu ličnost i moraju sama da donose odluke. Mi ih možemo samo savetovati i pružati im podršku ako stvari krenu loše. Ipak, ništa ne bih promenila. Materinstvo je najlepši životni dar i presrećna sam što sam žena – zaključila je s osmehom.

– I ja – složila se Estela.

Kada je Marijana konačno ustala, sunce je bilo visoko na nebu. Pogledala je na sat i shvatila da je prošlo sat i po. – Dragi bože, koliko je sati – uzviknula je vraćajući dete majci. – Anhelito je verovatno gladan.

– Uvek je gladan. Mislim da će biti veoma krupan – kazala je, nežno ljubeći maleno čelo.

– Hvala ti što si mi dopustila da ga vidim – rekla je Marijana zahvalno.
– Zaista je presladak!

– I meni je bilo zadovoljstvo – odgovorila je Estela. – Hvala vama što ste navratili.

Marijana se nije udaljila od kuće ni desetak koraka kada je, razmišljajući o prelepoj bebi, nesvesno gurnula ruku u džep i napipala srebrnu ogrlicu koju je donela na poklon Esteli. Uzdahnula je nezadovoljna sopstvenom zaboravnošću i vratila se. Estela je, međutim, već bila u kući, a ostali su samo cvetovi plumbaga da podrhtavaju na zidu i verandi prepušteni morskom povetarcu. Ponovo se zaustavila na ulaznim vratima dvoumeći se da li da kuca ili da jednostavno uđe, kada je začula Estelu kako ushićeno pevuši detetu i nežno se nasmešila.

– Ramonsito, mali moj anđele. Ramonsito. – Beba je zacičala i zagugutala, i ona se nasmejala.

Marijanino lice se odjednom ukočilo. Zadržala je dah osećajući kako joj se krv povlači iz lica u noge i premda je poželeva da pobegne, stala je kao ukopana. Kada je Estela ponovo izgovorila detetovo ime, bila je uverena da nije pogrešno čula ni zaključila. I s velikim naporom okrenula se i brzo otišla do automobila, dok je na hiljade neprijatnih slika iznenada izranjalo pred očima.

Sela je za volan, a srce joj je tuklo poput poludelog slepog miša oduzimajući joj dah. Činilo joj se kao da je bila svedok ubistva. Drhtavom rukom je okrenula ključ i tek kada je izašla na autoput, ponovo je počela da normalno diše. Otac deteta je njen sin. Ramon. U to nema nikakve sumnje. Sve se konačno uklopilo. Misli su joj nadolazile i shvatila je šta se dogodilo prethodnog leta. On je bio njen ljubavnik. On ju je zaveo, napravio joj dete i onda ostavio. Znači, tako bezosećajno i neodgovorno ponašanje nije obeležje samo niže društvene klase, kako je Ignasio tvrdio, već i njihove. Bila je užasnuta. Zar preljuba? Ali, očigledno žive zajedno. Estela nikad ne bi mogla da priušti sebi takvu kućicu. Naravno, sada je bilo jasno zašto je devojkica toliko oklevala da joj pokaže bebu. I zašto joj je bilo neprijatno. Ramonove stvari bile su razbacane po celoj kući. Prisetila se odmah Helene i unučića i prepustila naletu kajanja i gorčine, a kada su staračke oči zasuzile, morala je da se zaustavi kraj puta i isplače. Nije

razumela zašto joj se sin tako ponaša, ali volela ga je i očajnički pokušavala da opravda njegove postupke. Okrivljavala je Helenu što ga je oterala u Estelin zagrljaj i Estelu što je toliko lepa da nije uspeo da joj se odupre. Ipak, svi argumenti pali su u vodu jer ju je razum podsećao da je samo on kriv. Žrtva je sopstvene sebičnosti. Svojevoljno je žrtvovao sve što voli radi vlastite slobode, a to će mu na kraju doneti samo usamljenost i kajanje. Napustiće i Estelu.

Kada se konačno vratila kući, odlučila je da ništa ne priča Ignasiju, ali i da pripazi na Estelu. Devojka još i ne shvata koliko će joj biti potrebna podrška.

Jer ona svog sina poznaje najbolje od svih.

DRUGI DEO

20.

Polpero, proleće 1989.

Federika se pela uzbrdo biciklom isprekidano dišući, jer je istovremeno jecala i okretala pedale, jedva uspevajući da vidi put od silnih suza. Toplo majsko sunce izmamilo je pupoljke na granama stabala, grmovi su procvetali, a neverovatne snežne padavine u aprilu konačno su nestale. Ali ona nije marila za lepotu prirode. Nije primetila ni vojske zvončica u šumi, ni slatki miris zemlje koja se budila iz zimskog sna. Srce ju je bolelo kao da ga je neko iščupao i istukao, a onda nehajno ponovo vratio na mesto.

Učinilo joj se da vožnja do Piktistl Menora traje duže nego obično. Lice joj je bilo rumeno i znojavo od napora, a oči crvene i natečene nalik pečenim jabukama. Kada je došla do kolskog prilaza, pozdravio ju je Trocki, prilično arogantna doga, koju je Inigo poklonio Ingrid, ne bi li je utešio posle smrti njenog omiljenog Puškina. Trocki je imao baršunastu kožu boje meda, inteligentnu njušku kao da je neki učenik s Kembridža i tamne podočnjake kojima je svakog uspevao da nasmeje, jer je izgledalo kao da nosi okrugle naočare. Upravo tako se i domogao nadimka Trocki i opravdavao ga s velikim ponosom i dostojanstvom. Federika ga je odsutno potapšala. Nanjušio je njenu tugu i krenuo za njom dugačkim lenjim koracima.

Oborila je bicikl na šljunak i utrčala u kuću dozivajući Hester. Zadržala je dah i oslušnula, ali se ništa nije čulo. Samo je Inigova klasična muzika odzvanjala ispod vrata njegove radne sobe i širila se kućom. Nije htela da ga ometa, očigledno je radio. Prošetala se prostorijama nadajući se da će naći devojkę, ali se užasnula shvativši da nigde nikoga nema. Kada je ušla u kuhinju za stolom je sedeo samo Sem i jeo ogroman sendvič s puterom od kikirikija i čitao novine od subote. Ugledavši je kako zbunjeno stoji na pragu, spustio ih je i upitao šta se dogodilo.

– Tražim Hester – tiho je odgovorila brišući lice rukama i nadajući se da nije primetio da je plakala. Duboko je udahnula i jedva se nekako

osmehnula.

Ali nije uspela da ga zavara. – Devojke su otišle s mamom u kupovinu, a dečaci su na plaži – rekao je i saosećajno se nasmešio.

– Oh... – reče Federika ne znajući šta drugo da kaže. Kad god bi se našla s njim nasamo uvek bi počelo nešto da je guši. Bio je toliko zgodan da se nije usudila da ga gleda, toliko pametan da bi joj se jezik zapetljao i toliko odrastao da je bila sigurna kako ga uopšte ne zanima. I zato je krenula da izađe mrmljajući kako će kasnije navratiti.

– Hoćeš li i ti sendvič s puterom od kikirikija? – upitao je podižući teglu. – Odlični su. Mama to zove „hranom zadovoljstva“, a čini mi se da bi ti jedan dobro došao.

– Ne, hvala, nisam gladna – promucala je. Bilo joj je neprijatno što se toliko spetljala.

– Znam. Ali si tužna – rekao je i ponovo se nasmešio. – Moraš nešto da pojedeš i oraspoložiš se. – Uzeo je dve kriške hleba i počeo da pravi sendvič. Nije imala izbora, prišla je stolu i sela na stolicu koju je izvukao. – Nažalost, ne mogu da odolim uplakanoj ženi – dodao je, na šta je ona prasnula u smeh, i suze su joj ponovo zamaglile vid. Za mesec dana trebalo je da napuni trinaest godina i teško da se mogla nazvati ženom, pa čak i u mašti. Spustila je pogled i stidljivo zagrizla sendvič. – Znaš – nastavio je – suze su ženama tajno oružje. Delim mišljenje muške većine, koji se jednostavno pretvore u slabiće kada ih ugledaju, ili postanu ranjivi pa ne znaju kako s njima da izađu na kraj i tako budu izloženi svakojakim manipulacijama. Učiniće sve samo da razvesele žensko lice. Šta, dakle, mogu ja da učinim kako bih izmamio tvoj osmeh?

– Ništa. Sve će biti u redu – odgovorila je zagledavši se u sendvič i izbegavajući njegov pogled.

– Pa, nema gore stvari nego sedeti u kući i jadikovati, kada je napolju sunčan dan. Hoćemo li u šetnju? Zvončići će te razveseliti, a kada se vratimo, devojke će verovatno već biti kod kuće. Kako ti zvuči taj predlog?

– Sigurno imaš pametnijeg posla – kazala je ne želeći da mu dosađuje.

– Sad zvučiš kao Ior.¹⁶ Pokušaj da budeš kao Pu ili Tigar – rekao je nasmešivši se od uva do uva. – Zapravo, najviše me podsećaš na Prasca.

– To bi trebalo da bude kompliment?

– Naravno. Prasac je pravi drugar. Šta kažeš onda da malo prošvrljamo šumom?

Federika je u poslednje vreme retko viđala Sema. Pošto je maturirao, godinu dana je putovao, a onda je dobio stipendiju i upisao se na Kembridž. Duge praznike obično je provodio putujući, vikendima je bio u Londonu na zabavama, a kada bi došao kući ostajao bi samo dan-dva ili zaključan u Nanovoj biblioteci ili pak žučno raspravljajući s ocem. I dok bi na svom biciklu prilazila kući Federiki bi srce tuklo s nadom da će ugledati njegov zeleno-beli spaček na šljunkovitom kolskom prilazu, jer tada bi znala da je došao. A kada bi njegovo mesto na stazi bilo prazno, pažljivo bi osluškivala ne bi li ga čula kako im, dok je ona još tu, dolazi u iznenadnu posetu. To se, međutim, retko događalo.

Tokom prethodnih sedam godina koliko je živela u Polperou njena zaljubljenost nije prošla niti se smanjila. Još je bila snažnija, ako je to uopšte bilo moguće, najviše zahvaljujući tome što ga je retko viđala. Znala je da je dosta stariji od nje i da u njoj nikad neće videti ništa više od sestrine drugarice, ali ipak je sanjarila. Moli i Hester su znale koliko je zaljubljena. Cela porodica je toga bila svesna smatrajući to simpatičnim, pa čak i on, jer ni njegov ego nije bio imun na rumenilo dvanaestogodišnje devojčice. Ništa se, međutim, nije spominjalo u njenom prisustvu. Budući da je bila stidljiva, nije joj odgovarao njihov smisao za humor.

Bilo je toplo. Zvončići su prekrivali tlo poput ljubičaste reke; preplavljivali su poluraspadnuto zimsko lišće i podrhtavali na povetarcu nagoveštavajući dolazak proleća. Skinuo je džemper, zavezao ga oko pojasa i nastavio da hoda u košulji, otkopčanih manšeta koje su nemarno lepršale oko ruku. Trocki, koga je miris proleća uzbuđivao, kaskao je za njima, njuškao grmlje i nasumice podizao nogu. – Zaista mi se dopada ovo doba godine. Mirisi su snažni, stabla u pupoljcima. Pogledaj sve to zelenilo! Tako je nestvarno, zar ne? – upitao je dok je brao cvet sa stabla i mirisao ga.

– Predivno je – odgovorila je prateći ga stazom koja je vijugala oko stabala.

– Sećam se kada si se ovamo doselila – rekao je.

– I ja. Skoro sam se utopila u jezeru.
– Što nije bio srećan početak – nasmejavao se.
– Da, onda su stvari krenule nabolje – odgovorila je. I *Ijesu* postale bolje, ali sada je sve pošlo naopako.
– Nedostaje ti Čile? – Usporio je kako bi ga stigla. Puteljak se širio pa su mogli da hodaju jedno pored drugog.
– Nedostaje mi otac – priznala je pokušavajući da spreči nalet suza. – Čile mi je ostao samo u bledom sećanju. Kad god ga se setim, setim se zapravo oca.

Sem joj se saosećajno nasmešio. Znao je da nikad ne razgovara o ocu. Nano ga je proglasio bezosećajnim, Inigo neodgovornim, a samo je Ingrid stala u Ramonovu odbranu verujući kako se u pozadini njegove odluke da napusti porodicu sigurno krije nešto mnogo više.

Kada je Ramon napustio Polpero sedam godina ranije, svi su još bili pod utiskom njegove iznenadne posete. Federika je ponosno pričala o njemu kad god bi joj se ukazala prilika, razumljivo očekujući da se vrati ili da je tu i tamo poseti, a možda čak jednoga dana i zauvek oстане. Svojim dečjim rukopisom pisala mu je duga pisma potpisujući ih na kraju poljupcima i zatvarajući s nadom. On je njoj pak pisao pesme, pa čak i jedan roman o devojčici zvanoj Topavaj, koja je živela u Peruu, a niko ga od Eplbijeve nije razumeo osim Nana, koji je zahvaljujući italijanskom znao pomalo i španski. A onda su pisma sve ređe i ređe stizala, sve dok na kraju jednostavno nisu prestala. Nije bilo iznenadnih poseta, ni telefonskih poziva. Sva njegova pisma čuvala je u magičnoj kutijici koju je skrivala ispod kreveta i, ne znajući zašto, krišom je počela da ga sahranjuje. Prestala je da priča o njemu. Nikome više nije pokazivala kutijicu. Posesivno ga je štitila u tihim hodnicima sećanja, gde ga je samo ona mogla posećivati. Jedina osoba, kojoj je još dopuštala tamo da uđe, bila je Hester. Ona je odano poštovala sve njene tajne, čak joj je polazilo za rukom da ih ne otkrije ni Moli, koja se trudila da ih raznim manipulacijama sazna. Ali Hester nijednom nije popustila silno se ponoseći svojom odanošću.

Kako su godine prolazile, Federiku je sve više obuzimao stid. Svi drugi imali su oca. Deca u školi pitala su je zašto ga i ona nema, i šaputali su iza

njenih leđa. Duboko u sebi neprestano se pitala da nije ona možda negde pogrešila, pa zbog toga ne može da je voli. Zar ne bi pozeleo da je vidi, ako je zaista voli? Zar mu nije nedostajala onoliko koliko i on njoj? Prisetila se šta joj je rekao za senjoru Barasu pamteći do pojedinosti svaku njegovu reč. „Ponekad je bolje nastaviti život nego ostati zarobljen u prošlosti. Ljudi bi morali da nauče nešto iz prošlosti i potom krenu dalje.“ Očigledno je odlučio da ne dolazi da je posećuje. Znači li to da bi mu bilo draže da ga ostave na miru?

– Mnogo mi se dopao tvoj otac – Sem joj je oprezno rekao. Usne su joj se iskrivile od tuge, a u očima su zasijale suze. – Izvini. Nije trebalo da ga spomenem. Verovatno ti je previše bolno da razgovaraš o njemu – izvinio se dodirnuvši joj ruku.

– Nedostaje mi. Ništa više – zašmrcala je.

– To je sasvim razumljivo – složio se. Podigao je naočare, što je često radio kada bi mu bilo neprijatno.

– Nekada sam dobro, a onda ga se iznenada, bez posebnog povoda, setim i spopadne me tuga.

– To je potpuno prirodno.

– Znam. A je li prirodno da mama ima dečka? – upitala je, a krupna suza podrhtavala je na gornjoj usni pre nego što je pala među zvončiće.

Sem se zaustavio i instinktivno je privukao u zagrljaj. – Znači, to je u pitanju. – Klimnula je glavom, međutim, toliko ju je stezalo u grlu da nije bila u stanju da progovori. – Takve stvari će se događati, Fede. Hajde da sednemo i porazgovaramo o tome. – Nežno ju je potapšao po leđima i pustio iz zagrljaja.

Sedeli su na suncu, među zvončićima, ona prekrštenih nogu, a on ispruženih, naslanjajući se na stablo. Zar samo nekoliko trenutaka ranije nije bila u njegovom zagrljaju, zapitala se s nevericom, i suze su se odmah osušile. Zatreptala je i pogledala ga obraza rumenih od posramljenosti.

– Već je i ranije imala momke, ali Artur želi da se oženi njome – očajnički je objasnila.

– Kakav je?

– Dobar, pretpostavljam. Ali nije mnogo zanimljiv. U stvari, mislim da

je poprilično dosadan. Debeo je i ćelav, ali smeje se na njene šale i neprestano joj ponavlja da je predivna.

– Čime se bavi?

– Prodaje vino. Već dugo se time bavi. Mora da ima najmanje pedeset godina. Mama kaže da je veoma pametan i da ima odličan posao. Sposoban je, pouzdan i dobar. Da, to je prava reč. Dobar je. Fin, fin, fin.

– Ali ti nije otac – rekao je Sem.

– Ne – zakreštala je. – Nije mi tata i nikad to neće biti.

– Zar su ti roditelji još uvek u braku?

– Jesu.

– Onda majka mora da zatraži razvod kako bi se mogla udati za tog dosadnog Artura.

– Da, mora.

– A to može veoma dugo da traje.

– Da.

– Je li tvoja majka pristala da se uda za njega?

– Ne još. Samo sam ih čula kako razgovaraju o tome.

– Šta je kazala kada ju je zaprosio?

– Prvo joj je rekao: „Ti si krhki cvet kome treba zaštita“ – odgovorila je dubokim glasom oponašajući Artura. Sem je prasnuo u smeh pa su se i njene usne razvukle. – A onda je mama rekla: „Da sam bar lepa poput cveta“, na šta je on odgovorio: „Malo te treba zalivati i procvetaćeš. Udaj se za mene, Helena.“ – Napravila je grimasu i zatreptala pokušavajući da zadrži suze, sasvim neprilične tako duhovitom prepričavanju scene. – Umalo se nisam ispo vraćala. Mama može biti sve, samo ne cvet. Šta bi tata rekao na to?

Sem se nasmejao. Nikad ranije nije pozeleo da priča s njom smatrajući je oduvek povučenom i dosadnom, ali sada ju je doživljavao u sasvim drugačijoj svetlosti. I konačno mu je postalo jasno zašto je toliko draga njegovim sestrama.

– Očigledno uživa u pažnji koju joj taj ljubazni gospodin posvećuje. Uostalom, ne znaš kako se razvijao odnos tvojih roditelja. Budući da ti je otac bio neprestano na putu, majka je sigurno bila vrlo usamljena i sada se u društvu dosadnog Artura oseća privlačno. Uživa u pažnji koju joj

posvećuje – rekao je verujući kako je time uspešno sumirao celokupnu situaciju. Skinuo je naočare i počeo da ih briše košuljom.

– Ali ako se uda za njega, moraćemo da se odselimo iz Polperoa – rekla je Federika uspaničeno.

– Da, to bi mogao biti problem – složio se.

Njeno lice se ponovo rastužilo. – Ne bih mogla to da podnesem. Obožavam da budem ovde – rekla je tihim, nesigurnim glasom.

– Znam da ni Moli ni Hester ne bi želele da se odseliš.

– Šta da radim?

– Ne možeš ništa da uradiš. Ipak, da sam ja na tvom mestu – dodao je gordo – popričao bih s majkom i upitao je šta namerava da uradi.

– Pa ne mogu da priznam kako sam prisluškivala.

– Zašto ne? Ja to neprestano radim. Nema u tome ničeg lošeg. Ako ljudi ne žele da ih neko čuje, trebalo bi da se pobrinu da ih niko ne može čuti. To je njihova greška. Artur nije samo dosadan već očigledno i glup – rekao je. Sem prema glupim ljudima gotovo uopšte nije imao opravdanja.

– Pa, mogla bih da porazgovaram s njom...

– Naravno.

– Ali ona samo priča o Halu. Mislim da se neće ni osvrnuti.

– Oh, bože – klimnuo je glavom – neke majke obožavaju sinove i zapostavljaju ostatak porodice.

– Ali ne i tvoja.

– Ne. Moja majka je oduvek bila i suviše rasejana da bi mogla ikoga od nas da voli. Znaš, ona ne živi baš u stvarnom svetu i uvek je iznenađena kako joj je uspelo da nas rodi. Mislim da bi čak bila u stanju da poveruje kada bi joj neko rekao da nas je roda donela na svet. Uopšte se ne seća porođaja. Da, još uvek smo za nju pravo čudo.

– Ne poznajem nijednu drugu porodicu koja je tako dobra. Da je bar moja takva – tužno je kazala.

– Svakome se njegov problem uvek čini daleko veći, jer nikad ne vidi dalje od spoljne ugladenosti drugih. Veruj mi, svaka porodica krije probleme. Bila bi iznenađena da saznaš šta mi sve krijemo – nasmejao se.

Nije mu, međutim, poverovala. Štaviše, sumnjala je da njegovi roditelji uopšte poznaju značenje reči „problem“.

– Pretpostavljam da je sasvim prirodno što mama želi da se ponovo uda
– rekla je Federika. Ubrala je zvončić i okretala ga među prstima.

– Svakome je neko potreban – odgovorio je Sem.

– Ne i tati. Njemu niko nije potreban.

– Ti, zapravo, nikad ne govoriš o njemu. Zato što ga se stidiš?

Federika nikad ne bi odgovorila na tako lično pitanje, ali u njegovom društvu osećala se sigurnom. – Da – odgovorila je komadajući zvončić. – Da smo bar normalna porodica poput drugih. Kao što je tvoja. Kada sam bila mlađa, još dok smo živeli u Čileu, često me je vodio na plažu ili u Vinju, i tamo bismo na suncu jeli sendviče od *palte*. Išli smo kod bake i deke u Kačagvu. Tada mi je bilo lepo. Iako ga često nije bilo kod kuće, kad god bi se vratio, bila sam presrećna i znala sam da nikad neće zauvek otići. Odeća mu je bila u ormaru, knjige u dnevnoj sobi, svuda je bilo dokaza da je on još uvek tu. A sada više nema ničega. Kao da je umro. U stvari, gore je. Da je umro svi bi se trudili da ga se sećamo. A ovako ga niko i ne spominje. Znaš, u Vinji su svi znali za njega. Slavan je u Čileu, poznat pisac i pesnik, i svi ga smatraju izuzetno pametnim i talentovanim. Toliko sam se ponosila njime. A ovde niko nije čuo za njega. Da nije bilo njegovih pisama, pitala bih se da nisam sve samo umislila.

– Oh, Fede – uzdahnuo je. – Tako mi je žao. Sigurno se užasno osećaš. Nikad ne pokazuješ osećanja i nikad ga ne spominješ, pa smo pretpostavili da si dobro. Ali kako je to moguće? Postupio je čudovišno što vas je tek tako napustio.

– Da li je zaista tako lako sve zaboraviti?

– Odlučio je da zaboravi, jer ga verovatno muči osećanje krivice, kad god se seti. Znao je da je u tom slučaju daleko lakše zaboraviti.

– Oduvek sam ga kovala u zvezde – uzviknula je prisiljavajući se na slabašan osmeh.

– Niko nije nepogrešiv, Fede. Čak ni Ramon.

– Ali prošlo je sedam godina – negodovala se.

– Zar je zaista prošlo toliko vremena? – Upitao je s iskrenim sažaljenjem. Podsećala ga je na jednu od majčinih ranjenih životinja.

– Da. Nekada mi je redovno pisao. Već šest meseci, međutim, nisam dobila nikakvo pismo. Ja mu još uvek pišem, ali ne onoliko često koliko

sam pisala ranije. Bojim se da ću ga zaboraviti. Ne želim da se pojavi jednoga dana i da ga ne prepoznam. – Grlo joj se steglo od tuge oduzimajući joj glas i razrogačila je oči pokušavajući da zadrži suze. – Trebalo bi da se ljutim na njega, ali ne mogu. Samo želim da se vrati.

– Zar ne možeš s majkom da pričaš o tome? – Primakao se kako bi je mogao zagrliti.

– Mogu. Ali ona je tako osetljiva. Mrzi ga pa ne smem da ga spominjem u kući. Hal ga se pak uopšte ne seća i Artur mu je zapravo otac. Meni, međutim, to nikad neće postati. Nikad. – Suze su joj se konačno pobunile potekavši niz obraze. Zajecala je.

Pokušao je da je uteši zagrlivši je oko ramena i dajući joj najbolji mogući savet. – Porazgovaraj s majkom. Najgore od svega je sumnjati. Ne znaš da li je pristala da se uda za njega, niti šta bi to značilo za tebe ako jeste. A moraš saznati. Možda uopšte ne namerava da ode iz Polperoa.

Federika je klimnula glavom i zašmrcala. – Pitaću je.

– Odlično. I moraš me obavestiti.

– Hoću.

– Znaš, možeš pričati sa mnom kad god poželiš – dodao je. – Ne kažem da ti Hester nije dovoljno dobra, ali nekad je ipak potrebno razgovarati s odraslom osobom. Posebno ako nisi u mogućnosti da razgovaraš s majkom. Svakome je potreban neko za razgovor.

– S kim ti razgovaraš?

– S Nanom ili tatom. Ali, uglavnom s Nanom.

– Zar on nije pomalo lud? – pitala je Federika.

Nasmešio se. – Ekscentričan je, ali ne i lud. Zapravo, ne znam pametnijeg čoveka od njega. Naučio me više nego što sam mogao da naučim u školi. I, previše je mudar.

– Da sam je bar tako mudra.

– Bićeš jednoga dana. Ali niko te ne može naučiti mudrosti. Ljudi ti mogu preneti znanje i upozoriti te kako da ne ponoviš njihove greške, ali moraš sama živeti kako bi je stekla. Lord Alfred Tenison je rekao: „Veruje se da nas žalost čini mudrijim.“

– Onda sam verovatno već mudra – rekla je i tužno se nasmešila.

– Nemoj sopstvenu sreću prepuštati u tuđe ruke.

– Kako to misliš?

– Ne oslanjaj se na druge da te usreće jer ćeš zauvek ostati nesrećna. Ljudi će te neizbežno uvek razočarati. A sada kada smo to raspravili, hajdemo kući. Kladim se da se Hester već vratila i da nestrpljivo čeka da ti pokaže novu garderobu – nasmejao se i ustao. – Jesi li bolje?

Klimnula je glavom. – Hvala ti. – I zaista mu je bila zahvalna. Zar to nije dokaz da ju je konačno primetio? I, mada je osećala težinu u srcu, prepustila se lakoći postojanja.

Potapšao ju je po leđima. – Hajde. A to se odnosi i na tebe, Trocki – dobacio je psu, koji je prespavao ceo razgovor. Skočio je na noge i istegao se, a onda požurio puteljkom, koji su napravili probijajući se kroz zvončice. Krošnje stabala bile su ispunjene cvrkutom, a povremeno su ga nadjačavali oštri zvukovi fazana. Šuma se kupala u suncu i predivnoj sumaglici, i Federiki se učinilo kao da je u raju. Posmatrala je Sema kako ide ispred nje, visok i uspravan, i znala je da nikad neće moći da napusti Polpero. Eplbijevi su joj postali druga porodica i jednostavno ne bi mogla da živi bez njih.

21.

Kada je Helena, sedam godina ranije, ugledala Ramona kako odlazi znala je da ga je ona oterala. Priznala je samoj sebi sa žaljenjem kako ju je, pošto mu je otvorila dušu, njegova ravnodušnost ponovo povredila. Poverovala je kako se promenio, ali duboko u srcu znala je da to nikad neće biti moguće. Previše je sebičan. Nije u stanju da misli ni na koga drugog sem na sebe. I zbog toga je progutala poniženje i napustila ga, pomirivši se s tim kako svoj život treba da nastavi u Polperou.

Iako je verovala da se oslobodila njegovog prisustva, nije ni bila svesna koliko su joj se njegove reči duboko urezale u podsvest, ukorenivši se tamo i nastavljajući da rastu. Počela je da odvaja vreme za sebe i svoje potrebe oslanjajući se sve više na majčinu pomoć oko Hala. Federika nije predstavljala problem. Bila je odgovorna i samostalna i vodila je računa ne samo o sebi već i o njoj. Zato se Helena nije ni brinula za nju već je svu pažnju posvećivala Halu.

Hal je bio nesamostalan i bila mu je potrebna, a bio je zaokupljen samim sobom kao i ona sama. Uz to je bio i neverovatno ćudljiv, u jednom trenutku bio bi vidno raspoložen, a već u sledećem potonuo bi utapajući se u lokvi sopstvenog nezadovoljstva. Poli je bila oduševljena što joj je ponovo potrebna i u potpunosti se uživala u ulogu majke i bake, na šta je Džejk samo još više zavukao nos u minijature makete brodova pokušavajući da se ne obazire na njenu jedva kontrolisanu želju da udovolji ćerki i unuku.

I tako je Helena nastavila život. Počela je da izlazi s momcima, s nekoliko njih je čak bila i veoma intimna i gotovo je uspela sebe da ubedi kako joj se dopalo. Ali nijedan od njih nije vodio ljubav s njom kao Ramon i premda više nije živela u braku, iako je bila slobodna da se viđa s kim god poželi, svaki put bi je spopala griža savesti. Tek je Artur Kuk svojom pojavom sve promenio.

Poli je primetila da se Artur razlikuje od drugih po tome što je ćerka počela

da odlazi kod frizera i lakira nokte, a garderobu je potpuno obnovila ponoseći se novim izgledom. Kud god bi išla bezbrižno je skakutala, uzdignute glave i pravih leđa, onako kako je to činila kao tinejdžerka. Konačno je izgledala u skladu s godinama, a bilo joj je trideset sedam, i više nije ličila na staricu, koja joj se krišom uvukla pod ogorčenu kožu.

Artur Kuk je imao četrdeset devet godina. Bio je razveden, a njegovo troje dece imalo je po dvadesetak godina. Ponosio se time što je ostao u dobrim odnosima s bivšom ženom, koja se ponovo udala, kao i s decom, koja mu nisu zamerala na raspadu porodice. Kada ga je Helena upoznala na nekoj dosadnoj zabavi, koju je organizovao jedan muškarac s kojim je tada izlazila, prvo što joj je palo na pamet bilo je da je podseća na jaje. Nasmijano jaje. Nije bio visok, nije imao mnogo kose, niti se oblačio posebno lepo, a fizički je ni u čemu nije privlačio. Bila je, međutim, previše usredsređena na procenu toga šta nema da nije ni primetila ono što ima. To je tek kasnije otkrila.

Bio je drag, duhovit, energičan, velikodušan i veliki entuzijasta. Kada je postala svesna kako razgovara s njim, jer jednostavno nije bilo nikog drugog s kim je mogla da priča, shvatila je da njegove oštroumne smeđe oči sve primećuju, da mu se osmeh razliva preko celog veselog lica, a da je njegov smeh koji izbija na površinu poput mehurića zarazan. Kada joj je dodirnuo ruku osetila je da mu je koža nežna i mekana, a kada joj se obratio glas mu je bio ispunjen razumevanjem. Za razliku od drugih, slušao ju je potpuno joj se posvećujući, kao da je najfascinantnija žena na svetu. Do kraja večeri pričala je s njim kao da više niko drugi ne postoji zaboravljajući na muškarca s kojim je došla. Artur ju je pozvao na piće i bez objašnjenja je ostavila svog zbunjenog pratioca znajući da joj je svejedno što ga neće ponovo videti.

Otišli su u jedan miran bar s pogledom na zaliv. Sedeli su pod svetlošću sveća, slušali srceparajuću muziku i uspavljujući ritam mora. Razgovarali su nekoliko sati i kada ju je konačno otpratio kući, saznao je i za Ramona i za Federiku i za Hala. Dopustila mu je da joj vinom postepeno ogoli dušu, sve dok nije shvatio koliko je usamljena i nesrećna. Zatim ju je obasuo komplimentima, rečima podrške i saosećanjem. Kada se sledećeg jutra probudila pogledala se u ogledalo i ugledala ispijenu staricu kako je

iznenađeno posmatra. Nikad je pre toga nije primetila. Sva u šoku, ostavila je majci brigu nad decom i otišla u grad usred dana, kako bi odbacila izgled Ramonove žene i preobrazila se u nekog drugog. Vratila se s novim mladalačkim izgledom. Majka joj je prenela da je zvao neko po imenu Artur i videla je ćerku kako se smeši kao što je to nekada davno činila.

U Arturovom društvu bila je zadovoljna sobom. Razumeo ju je. Znao je šta joj je potrebno. Kada bi počela da se trese i kad bi je spopala nervoza uzimao je za ruku i učio kako da duboko diše i opusti se. Stalno ju je zivkao, bez nekog posebnog razloga, samo da joj čuje glas i uveri se da je dobro. U njegovom društvu osećala se zaštićenom. Zasmehavao ju je toliko da su je stomaćni mišići boleli od smeha, a nestalo je i stegnutosti u grlu. Osećala se onako kako se osećala tokom prve predivne godine s Ramonom. U njegovom prisustvu ništa joj više nije bilo važno i odjednom joj je postalo jasno zašto je Ingrid uvek srećna – zato što živi u maglovitom, bezbrižnom svetu, koji je iznad zanimacija prizemnih ljudi. Iako nikad neće biti kao ona, sada bar može da shvati šta želi i teži ka tome.

Iako joj je Artur bio veoma drag, užasavala se pomisli da bi to moglo prerasti u ozbiljnu vezu. Seks s Ramonom predstavljao je neponovljivo iskustvo koje se nije moglo meriti ni s jednim drugim muškarcem. Verovatno ni s Arturom. Sem toga, Artur se ne bavi sportom, ima ravne tabane i nije u formi. Znala je da voli dobar zalogaj, dobro vino i prijatno društvo, ali nije ga mogla zamisliti u krevetu. I upravo se zato bojala da će seks nepovratno uništiti njihovu vezu. Kad god bi pokušao da je poljubi, odbila bi ga. Ipak, njegovim oštroumnim smeđim očima ništa nije moglo da promakne. Nije bio tip koji okleva razbijajući glavu. Kad god bi nešto naumio da kaže, rekao bi to bez uvijanja.

– Helena – obratio joj se jedne zimske večeri, dok su pijuckali vino ispred rasplamsalog kamina u dnevnoj sobi.

– Da, Arture? – rekla je bojeći se kako će je moliti da ostane i spava u njegovoj kući.

– Ruka ti ponovo drhti. Daj mi čašu. – Dodala ju je nesigurno se nasmešivši. – Zažmuri. – Uhvatio ju je za ruku. – Duboko udahni. Zadrži vazduh u plućima. Tako je. I sada izdahni. Izbaci sav strah i nesigurnost. Odlično. Učinimo to još jednom. – Tripot ju je proveo kroz vežbu. – Zar ti

nije bolje? – Nažalost, nije joj bilo bolje. – Ovog puta želim da zažmuriš i da mi dopustiš da te poljubim.

– Ne, Arture... – odmah se pobunila.

– Želiš me, ali se bojiš. Spavala si s muškarcima otkako si se rastala od muža, ali nijedan nije uspeo da te zadovolji. Bojiš se da ću te razočarati. Uveravam te da neću. – I tako je oklevajući zažmurila ponadavši se kako će joj vino otupeti čula. Osetila je lagani dodir njegovih usana. Ili je možda u pitanju bila toplota kamina? Kada ih je, međutim, ponovo osetila, u stomaku joj se probudilo poznato golicanje, podstaknuto sećanjem na Ramonov dodir. Poželela je da otvori oči, ali ih je čvrsto stisla bojeći se da ne ugleda Arturovo ozbiljno lice i tako izgubi hrabrost. A onda je osetila kako njegove usne uranjaju u njena uplašena usta i, neočekivano, to je bilo sasvim prijatno. Potom je čvrstom i sigurnom rukom zagrlio njena krhka leđa i odlučno je povukao ka sebi, a usne su mu se blago razdvojile i nežno je poljubile. I premda se bojala, čula su joj se pobunila protiv razuma i postala je svesna samo njihovog vrištanja. Pozivala su ga da je mazi i voli.

Poveo ju je na sprat, u spavaću sobu. Vodio je ljubav sa svakim centimetrom njenog tela, zaneseno i pažljivo poput muškarca čiji je jedini cilj da pruži uživanje, jer samo tako i on može da uživa. Prepustila se njegovoj ljubavi ne osećajući grižu savesti i ne pomišljajući kako to ne zaslužuje. I čim se uverila u njegovo junaštvo, ponovo je vodio ljubav s njom, šaleći se sve vreme, sve dok se oboje nisu bacili na krevet nekontrolisano se smejući.

Nije bilo moguće uporediti ga s Ramonom. Bili su potpuna suprotnost. Arturov glavni adut bilo je seksualno umeće, što uopšte nije očekivala, ali čim je to otkrila, nije ga se mogla zasititi. Zahvaljujući njemu ponovo je počela da se oseća kao žena. Ponovo je oživela. Više se nije pripremala za život, već je zaista živela, i gorko sećanje na Ramona pretvorilo se u nešto prijatno i konačno je prestalo da je proganja i muči. U potpunosti se posvetila Arturu ne gubeći više vreme na razmišljanja o prošlosti.

Sve dok je nije zaprosio. Tada joj je Ramon ponovo izronio u mislima.

Rekla mu je da mora razmisliti. Ne samo radi sebe već i zbog dece. Znala je da se Federiki ne dopada, iako se neprestano trudio da se sprijatelji s njom. Odgovarala je na njegova pitanja jednosložnim rečima,

dureći se ili mršteći, ali najgori je bio tužan i usamljen pogled u njenim očima, koji je bilo nemoguće ne primetiti. Halu se pak dopao. Doduše, dečak ju je želeo samo za sebe i znala je da će ga prihvatiti bez durenja, sve dok mu ona posvećuje dovoljno vremena i pažnje. A što se nje tiče, bila je svesna da neće moći da bude srećna bez njega. Ipak, još uvek je bila udata za Ramona i nešto u njoj nije htelo da tek tako digne ruke.

Kada se Federika uvukla u spavaću sobu pošto se vratila iz Piktistl Menora, zatekla ju je kao se presvlači. Artur je dolazio na večeru. Legla je na krevet i posmatrala majku kako suši kosu pred ogledalom. Setila se Čilea i dana kada uopšte nije posvećivala pažnju kosi, samo bi je nemarno zgužvala i podigla na vrh glave. Sada, međutim, sate je provodila pred ogledalom nanoseći razne hranljive gelove i češljajući je. I opet joj kosa blista, a ona ponovo izgleda srećno. Devojčica je znala da bi trebalo da se raduje zbog toga, ali jednostavno nije mogla. Artur je samo još više podsticao njenu sebičnost. Štaviše, povlađivao joj je i uvlačio je u centar svog sveta. A ona se retko interesovala kako je njemu, što je devojčica primetila kada bi razgovarali telefonom. Ja, ja, i ja, pomislila je smrknuvši se.

– Kako izgledam? – upitala ju je štipnuvši obraze.

– Predivno, mama – odgovorila je Federika iskreno.

– Pokušaj da budeš ljubazna prema Arturu, Fede. On se zaista trudi da ti bude prijatelj.

– Može mi biti prijatelj – rekla je devojčica osećajući kako joj srce besno tuče – ali ne i otac. – Ostala je iznenađena sopstvenom odvažnošću.

Helena se polako okrenula. Osmeh joj je nestao s lica, a usta su se skupila u crt. – Prisluškivala si kada smo razgovarali posle podne?

Federika je klimnula glavom. Prisetila se potom Semovih reči i pokušala da ne oseća grižu savesti.

– Nisi imala pravo da prisluškuješ – rekla je ljutito Helena, odmah uzimajući cigaretu.

– Nisam mogla a da vas ne čujem. Oboje ste tako glasno razgovarali. Nisam to namerno učinila. – Helena je držala cigaretu ružičastim usnama i zapalila je. Federika se trгла kada je dunula dim. Terao ju je na mučninu.

– Ne treba da ti se pravdam.

– Zaprošio te – devojčica je rekla gotovo promuklim glasom.

Helena se na to raznežila. – Dušo, Artur ti neće biti otac. Ne želi to jer već ima troje dece. Jednostavno želi da ti bude prijatelj.

– Ali želi da bude tvoj muž, a ti si još uvek udata za tatu.

– Samo na papiru. Nije problem doći do razvoda – kazala je bez razmišljanja, na šta su se Federikine oči ispunile suzama. Verovala je da postoji nada sve dok su u braku, pa makar i samo na papiru. – Tvoj otac i ja već veoma, veoma dugo nismo zajedno. Nije moguće da se još uvek nadaš da ćemo se pomiriti?

Donja usna joj je zadrhtala. Odmahnula je glavom, iako je znala da to želi najviše od svega. – Hoćeš li pristati?

– Razmišljam. – Helena se okrenula prema ogledalu.

– Šta Hal kaže?

– Želi da budem srećna – odgovorila je gotovo optuživačkim tonom, kao da se uzdržavala da doda „za razliku od tebe“.

– I ja želim da budeš srećna – rekla je Federika osećajući krivicu.

– Onda mi dopusti da učinim što je najbolje za mene. Žrtvovala sam sve za vas dvoje. Uskoro ćeš napuniti trinaest godina i još malo pa ćeš i ti postati žena. Zar nije i meni dopušteno malo sreće?

Devojčica je klimnula glavom. – Ako se udaš za njega, hoćemo li morati da napustimo Polpero?

– Možda – rekla je gasajući cigaretu. – Artur radi u gradu.

– Onda ne želim da se udaš za njega – uzviknula je pokleknuvši pod naletom emocija.

– Slušaj, Fede – počela je Helena nestrpljivo.

– Ne, ne želim da idem. Neću! – odbrusila je. Inače nije bila sklona tako da reaguje.

– Nećemo se daleko odseliti. Moći ćeš da viđaš Eplbijeve kad god poželiš.

– Želim da ostanem s bakom i dekom – zaplakala je.

– Razgovaraćemo o tome kada se smiriš. – Helena je stisla usne prisiljavajući se na strpljenje.

– Neću da se odselim. Neću – ponovila je.

Federikin ispad ju je zbunio. Obično je tako tiha i poslušna. – U redu,

dušo, smiri se – rekla je pomirljivim tonom i sela do nje zagrlivši je oko ramena. – Nisam još pristala i još uvek sam udata za tvog oca, pa zato ne moraš da se toliko uzbuđuješ. Obriši suze i siđi. Samo što nije došao i ne želim da te vidi ovakvu. Bio bi užasnut, a tako je dobar čovek.

Poli i Džejku Artur se veoma dopao, najviše zato što je njihovu ćerku izvukao iz mračne jame i povratio joj osmeh na lice. Primetili su za večerom da je Federikino lice sužno i da mu odgovara mrmljajući kratke odgovore. Znali su kako se oseća, ali su se nadali da će ga zavoleti, jer im je najvažnije bilo da Helena konačno bude srećna. Federiki se činilo kao da tone u veliki sivi oblak, gde je niko ne može videti ni čuti njene pozive u pomoć.

Te noći je odmah napisala pismo ocu i ispričala mu kako majka želi da se uda za jednog „užasnog, ružnog čoveka, zvanog Artur“, koji namerava da ih sve odvede iz Polperoa u neki prljav grad. Dodala je da će se ubiti ako je ponovo odvoji od svega što je zavolela. Kada je savila pismo bila je uverena da će on požuriti da je spase od zle sudbine. A onda je legla na krevet, u sobi obasjanoj jasnom prolećnom mesečinom i otvorila magičnu kutijicu. Oslušnula je pesmu zvončića i zagledala se u leptirova krila koja su lepršala na svetlosti dajući joj čudnu, nadzemaljsku lepotu. Pomislila je na oca i zapitala se šta sada radi i da li je se ikad seti? Prepustila se magiji kutijice, sklopila oči i još jednom mu se pridružila na poznatim plažama u Čileu, gde sunce jarko greje, a pesak je sitan kao Lidijino brašno. Usredsredila se na njegove priče kao da joj život zavisi od njih, i polako se povukla u tajne hodnike sećanja, gde ju je samo on mogao pronaći.

Sledećeg dana Helena je otišla u crkvu s majkom i jedanaestogodišnjim Halom, a ona je ostala sama. – Potrebno joj je da malo bude sama – objasnila je majci kada su krenule uličicom.

– Teško joj je da prihvati Artura, zar ne? – upitala je Poli lupkajući Hala po glavi. – Za razliku od ovog majmunčića.

Pogledao ju je i prepredeno se nacerio. Da je imao rep, sigurno bi zamahao njime.

– To je i razumljivo. Ali, pošto Ramon i ja godinama nismo zajedno

čovjek bi pomislio da se već navikla – uzdahnula je Helena.

– Pa, deca se razlikuju, a ona je oduvek bila dosta vezana za njega.

– Ali mora ga preboleti i nastaviti dalje. Hal i ja smo to učinili. Volim Artura i ne želim da ga izgubim. Ni za šta na svetu – teatralno je rekla.

– I meni se dopada – dobacio je Hal znajući da će je tako usrećiti.

– Znam, a i ti se njemu dopadaš – oduševljeno je kazala.

– Zar mu se Fede ne dopada? – pitao je.

– Naravno da mu se dopada i strašno se trudi ne bi li ga zavolela. Ali ona je tvrdoglava. Jadni Artur.

– Jadni Artur – složio se Hal. – Nadam se da ćemo ga često vidati. Ti si srećna, mama, a meni je to najvažnije.

Bila je dirnuta. – Tako si sladak, Hale. Šta bih ja bez tebe?

– Ne znam – nasmejao se sklanjajući gustu crnu kosu s očiju. – Nemoj da se ljutiš što ću ti ovo reći, ali mislim da je tata kreten što te je pustio da odeš, a Artur nije ni svestan koliko ima sreće.

Helena je celu službu u crkvi presedela razmišljajući o Arturu i njegovoj prosidbi. Majci još ništa nije rekla, jer je htela prvo sama da razmisli pre nego što čuje tuđe savete. U Arturovom društvu osećala se voljeno i zaštićeno. On je preuzeo sve njene brige i strahove, za razliku od Ramona, koji je uvek mislio samo na sebe prisiljavajući se da joj udovolji. Ali, kod Artura ona je bila na prvom mestu. U svakom pogledu. Život mu se vrteo oko njene sreće i činio je sve samo da bi ona bila zadovoljna. Kada je sveštenik Bojbl počeo da govori o vrlinama nesebičnosti i o tome kako druge treba stavljati iznad sebe, setila ga se i srećno nasmešila, kao da ona zaslužuje da bude pohvaljena za njegove vrline. Trudila se da ne razmišlja o Ramonu jer je znala da nema smisla. Otišao je i ne namerava da se vrati. Ona je napravila svoj izbor, on svoj. On ne želi da mu se vrati. Ponovo je prizvala u sećanje Arturovo nežno lice i pokušala sebe da uveri kako ni ona ne želi da joj se Ramon vrati. Mučila ju je, međutim, sumnja pa i kada se služba završila još uvek nije znala na čemu je. Šta da radi? Razvod je tako konačan.

Federika se našla s Hester u njihovoj pećini, skrivenoj u stenovitoj obali,

gde su se ustrembljivali galebovi i gradili gnezda i gde se svake noći uvlačila plima spirajući njihove tajne. Sele su u hladovito mesto i ispričala joj je za Artura. – Umreću ako budem morala da napustim Polpero.

– Ne možeš napustiti Polpero! Znači li to da ćeš ići u drugu školu? – Hester je bila zabrinuta.

– Sve, baš sve će se promeniti – tužno je uzdahnula. – Ne znam šta da radim.

– Moraš to da odbiješ. Ne može te prisiliti, zar ne? – Hester je naivno upitala. – Samo se ukopaj u mestu i odbij da ideš.

– Ne želim da živim u gradu.

– Ja bih mrzela da moram živeti u gradu.

– Ne želim da živim s njim. Tako je dosadan. Debeo je, znojav i dosadan, i nije mi jasno šta vidi u njemu. Tata je toliko zgodniji od njega.

– Najzgodniji je muškarac na svetu. Mami se mnogo dopao – zakikotala se Hester.

– Da?

– Ali i Moli i meni.

– Imate odličan ukus – rekla je Federika ponosno. – Znaš, napisala sam mu pismo.

– Jesi?

– Da. Ispričala sam mu za Artura i kako mama želi da se uda za njega. I rekla sam da ću se ubiti ako se venčaju i odvedu me iz Polperoa.

Hester je ostala zabezeknuta. – O, dragi bože! Sada će sigurno doći.

– I ja mislim. Izvući će nas iz ove zbrke, videćeš. Neće dopustiti da se to dogodi.

Federika se vratila kući na ručak i zatekla Arturov automobil na šljunkovitom prilazu. Zakolutala je očima i stegla usne, a onda ušla u predvorje spremna da se suoči s njim. Sedeo je na sofi u dnevnoj sobi i razgovarao s Halom i Džejkom, dok su Poli i Helena u kuhinji pripremale ručak.

– Ah, Federika – rekao je Artur ugledavši je kako ulazi u sobu. – Baš sam te tražio. Imam nešto za tebe. – Dobrodušno se nasmejao i ustao. Federika je primetila kako mu znoj klizi s čela niz lice. Otišao je u malu

sobu u kojoj je Džejk imao bar. Pogledala je deku i upitno podigla obrvu, ali on se samo nacerio. Kada se Artur ponovo pojavio, u rukama je nosio veliku kartonsku kutiju. Bila je toliko teška da ju je jedva držao, ali je uspeo da se nasmeši dok ju je pažljivo spuštao ispred nje.

– Šta je to, o, bože? – upitala je zagledavši se.

– Otvori – kazao je Artur.

– Hajde, Fede – rekao je Hal. – Ja znam šta je unutra – dodao je – i znam da će ti se dopasti.

Federika je otvorila kutiju i zapanjila se ugledavši sjajne oči kako je zbunjeno posmatraju.

– Kuće! – oduševljeno je uskliknula. – Pravo kuće! – Uvukla je ruke u kutiju, izvukla debeljuškasto štene, zagrlila ga i nežno ljubila njegovo belo mekano krzno.

– Moraš pročitati šta piše na ogrlici – rekao joj je Hal pridružujući joj se na sofi i milujući štene.

– Rasta – pročitala je uhvativši okruglu, srebrnu pločicu među prste. I setivši se psa senjore Barase i majčinog obećanja koje je dala u Kačagvi, iznenada ju je preplavilo silno uzbuđenje. – Hvala – odgovorila je smeteno osećajući pomalo krivicu što je bila tako neljubazna prema njemu. – Je li zaista moj?

– Zaista je tvoj – odgovorio je s olakšanjem se nasmešivši. Presreo je Džejkov pogled i klimnuo glavom. Bili su u pravu. Štene će rešiti stvar. Rasta je toliko uzbuđeno zamahao repićem da je gotovo izleteo iz ruku poput helikoptera. Ali Federika ga je čvrsto zadržala u zagrljaju dopuštajući mu da joj liže lice i njuši kožu. Prisetila se Trockog i oduševila se što će ih upoznati. Verovatno će postati dobri prijatelji. Ingrid će ga zavoleti. I Sem takođe. Odlučila je da ga odmah posle ručka odnese u Piktistl Menor i pohvali se.

Čuvši cićanje Helena i Poli su utrčale u sobu i zatekle Hala i Federiku kako leže na podu sa psom. – Ah, tako je sladak – dobacila je Poli, namignuvši Arturu. – Baš imaš sreće, Fede.

– Pola labrador, a pola nešto drugo, ali Artur i ja nismo još shvatili šta to – Helena je priznala. Federika ju je posmatrala kako seda pored njega na sofu. Uhvatio ju je za ruku. Očigledno veruje kako ju je pridobio, ali grdno

se vara. I prepredeno se nasmešila sebi u bradu. Tata će se vratiti i sve će promeniti.

– Pogledaj u fotoaparat, dušo. Odlično. Predivna si. Tako je, malo se isprsi. Ne toliko, to je previše. Tako je bolje, a sada opet pogledaj ovamo, dušo. Kao da si besna. Odlično. – Džulijan je škljocao praveći niz stakato fotografija mlade žene, koja je ležala na divanu poput sjajne divlje mačke. Oči su joj bile zelene, kapci poluspušteni, a duge crne trepavice hladile su joj lice. Bila je prelepa, samouverena i privlačna. Toliko toga u jednoj tako mladoj osobi. Bilo joj je tek osamnaest.

Upoznao je Lusiju Sarafinu u londonskom klubu i saznao kako sanja da postane slavna pevačica. – Imam dobro telo i sve što treba da učinim jeste da izvežbam glas – rekla mu je sasvim hladnokrvno, ali s jakim italijanskim akcentom. Džulijan, koji je cenio istančanost lepe žene, pozvao ju je u kućicu koju je delio s Tobijem da napravi nekoliko reklamnih snimaka. Odmah je pristala jer nije želela da ispusti priliku koja joj se ukazala i iskoristi još jednog zaslepljenog muškarca, zavedenog njenom lepotom. Pohlepno ga je vrebala poput pantera. Nosio je iznošene farmerke i sandale, a telo mu je bilo čvrsto i pocrnelo od sunca. Bila je uverena da je zreo za preobraćanje u svet heteroseksualaca.

Dan je bio pun vlage. Pena purpurnih oblačaka polako se približavala s horizonta obećavajući popodne ispunjeno grmljavinom i kišom. Ali Džulijan je odlučio da preduhitri nevreme i iskoristi dnevnu svetlost, tako prefinjenu u ovom trenutku, između sunca i grmljavine.

Obukla je jednostavnu belu haljinu s dubokim dekolteom i visokim šlicom, koji joj je otkrivao pocrnele butine. Menjajući položaj uvek bi uspevala da zauzme najbolji i zagleda se u fotoaparat sa samouverenošću foto-modela.

– Sada možeš da se opustiš. Promeniću film, a onda možemo napraviti niz fotografija ispod nekog procvetalog drveta – rekao je i okrenuo se da iz torbe izvadi novi film. – Želiš li piće? – pitao je, skidajući srebrni omot kojim je film bio obavijen.

– Mislim da ne mogu nikuda ovako obučena – rekla je prepredeno se

nasmešivši.

– Zašto ne? – pitao je i okrenuo se ka njoj. Lukavo se nasmešila i zavodljivo podigla obrve bacajući haljinu na travu.

– Šta ako ti se dečko vrati? Možda ću ga uplašiti? – Prešla je rukom niz svoje nago telo. Džulijan je bio iznenađen, ali ne i šokiran. Kako se već dugo bavi fotografijom, doživeo je gotovo sva moguća udvaranja. Zapravo, već mu je dojadilo da ih odbija. Lepe žene teško su mogle da prihvate to što ih ne želi, iako bi im uvek otvoreno priznao da je homoseksualac. Sve su redom bile uverene da ga mogu preobratiti i ostale bi duboko uvređene kada bi shvatile kako je to ipak nemoguće. Ubacio je film u fotoaparatus namotao ga pretvarajući se da se ništa nije dogodilo.

– Hajdemo, dušo – dobacio je žustrim tonom. – Odvešću te na neko drugo mesto. Taj krevet postaje dosadan. – Osvrnuo se po vrtu. – Tamo. Ispod onog procvetalog stabla. Izgledaćeš divno. Poput šumske nimfe – rekao je nestajući u kući. Lusija je uzdahnula, ali nije nameravala da odustane. Bila je sigurna u svoj šarm.

Vratio se i stavio stolicu ispod ružičasto-belih cvetova, pomerio tronožac i namestio fotoaparatus. Sasvim naga doklizala je do stolice, okrenula naslon prema objektivu, opkoračila je i spustila glavu na prekrštene ruke. Zagledala se u njega.

– Mislim da to nije pametna ideja. Pevačica si, a ne porno-zvezda – rekao je fokusirajući objektiv.

– Ova je za tebe. – Ljupko se nasmešila očekujući zahvalnost.

Ali, uzalud. – Bojim se da će ova otići u arhiv i biti zaboravljena. Kako si ono rekla da ti se zove dečko? Neka ova bude za njega – kazao je prebacujući se na polaroid.

– Zove se Torkvil.

– Pa, onda je ova za Torkvila – rekao je i zamenio polaroid filmom.

– Biće mu veoma drago. – Ispravila se i podrugljivo nasmešila. – Možemo mu dati fotografiju kao poklon kada kasnije dođe po mene.

– Ako tako želiš – odgovorio je i pogledao u sliku. – Jako lepo, Lusija. *Plejboj* bi učinio sve da se dočepa ove fotografije. Možda bi trebalo da razmisliš i promeniš karijeru. Manje je naporno, a čini se da ti leži.

– Oh, ne bih baš pred svima mogla ovako da poziram – rekla je

dubokim glasom i pogledala ga nevino poput srne.

– Ko bi rekao. – Ponovo je škljocnuo. – A sada, vatreno moje, ne želim da se smešiš. Ljuti se, budi neodoljiva, gnevna. To je bolje. Tako, glava malo gore, odlično, još malo, a sada malo na stranu, e, to. Oči prema meni i da vidim koliko si besna. Odlično. – Ispucao je ceo film.

– Šta kažeš da se sada opet obučeš i da napravimo nekoliko reklamnih fotografija? – Dobacio je menjajući film.

– Dosta mi je poziranja. Uostalom, volim da budem naga. Ti ne?

– Ponekad, kada ne radim.

– Ja sada ne radim. Igram se.

– Pa, popijmo onda čaj. – Počeo je da pakuje opremu. Pogledao je prema nebu i primetio da oluja samo što nije počela. – Bez sumnje smo uhvatili najbolji deo dana – rekao je sklapajući tronožac.

– A, ne, najbolji deo dana tek predstoji. – Ustala je i prišla mu.

Uzdahnuo je. – Ne bih se složio, Lusija.

– Ali istina je – odlučno je rekla zaustavljajući se pred njim i prelazeći dugim noktom preko njegovih grudi. – Radiš na svom telu, zar ne?

Zgrabio joj je ruku i odmakao je. – Znaš da sam gej. Dopadaju mi se momci, a ti si žensko. Ne može biti jednostavnije – odbrusio je.

– Nemoj mi reći da povremeno ne razmišljaš o ženama? – Napućila je usne.

Bio je zgranut. – Nikad.

Spustila mu je ruku na prednji deo pantalona. – Osećam da me želiš.

– Onda imaš manje iskustva nego što sam očekivao – presekao ju je.

Bila je toliko pristojna da se zarumenela. – Bojiš se da će se Torkvil pojaviti. Ali, uveravam te da neće. Prerano je. Rekla sam mu da ću biti ovde celo posle podne.

– Hajdemo unutra da popijemo čaj – ponovo je predložio mimoilazeći je.

U tom trenutku nebo se smračilo, a zemlja zatresla pod iznenadnom grmljavinom i u sekundi oboje su bili mokri do gole kože. Kikoćući se pojurila je u kuću, a on za njom i čim su ušli u mračnu unutrašnjost, bacila se na njega ljubeći ga i otkopčavajući mu pantalone.

– Izvinite što vas prekidam – dobacio je Tobi stojeći na pragu.

Posmatrao ih je kako uleću s kiše i premda mu se želudac zgrčio, znao je da Džulijan neprestano mora da se brani od umišljenih devojaka. To mu je deo posla.

Lusija se odmakla i obrisala mokro lice nadlanicom. – Ti si sigurno Tobi. Je li tebe moguće preobratiti? Mogli bismo se poigrati u troje.

– Žao mi je, ne bi išlo – ravnodušno je odgovorio – ali skuvaću ti čaj, kako se ne bi prehladila.

– Nemam šta da obučem. Haljina mi je verovatno mokra – kazala je naslanjajući se na zid i cereći se Džulijanu. – Fotografe, spasla te kiša. – Kikotala se.

– Pozajmiću ti košulju – uzdahnio je. – Tobi, ja ću popiti kafu i neka bude jaka, molim te. Hajde, Lusija.

Džulijan je s Lusijom otišao na sprat, a Tobi je stajao s čajnikom u ruci pokušavajući da potisne ljubomoru, koja mu se uvukla u želudac lišavajući ga vedrog raspoloženja. Zagledao se u sopstveni odraz u srebrnoj površini čajnika, ali koliko god je prezirao izraz na svom licu, nije mogao gotovo ništa učiniti da ga se otarasi.

Upravo u tom trenutku otvorila su se ulazna vrata i Federika je utrčala bez daha noseći u rukama dlakavo, belo štene. – O, bože! Čije je to?

– Moje – uskliknula je pažljivo ga spuštajući na kuhinjske pločice.

– Predivan je.

– Je l' da?

– Kako se zove?

– Rasta. Poznavala sam jednog Rastu u Čileu. Vidi, čak mu to piše i na ogrlici.

Sagnuo se i pomilovao ga po mekanom krznu. – Preslatko malo stvorenje. Pretpostavljam da će spavati s tobom u krevetu.

– Ako mi mama dopusti.

– Teško. – Znao je koliko je Helena stroga.

– Baš suprotno. Želi da mi se dopadne njen dosadni dečko, a on mi ga je i poklonio, pa zato nagađam da će mi dopustiti da činim s njim šta god poželim.

– Ah – Tobi je klimnuo glavom i uspravio se. – Artur.

– Tebi se dopada?

- Naravno – diplomatski je odgovorio.
- Misliš da bi trebalo da se venčaju?
- Znaš nešto što ja ne znam?
- Ne. Samo pitam. Šta ako se venčaju?
- Pa, mislim da ti majka još nije spremna ponovo da se uda – odgovorio je vadeći nekoliko šolja iz ormarića i sipajući vruću vodu u čajnik.
- Mislim da jeste. Neprestano se drže za ruke i ljube. Meni je ružan. A tata je tako zgodan.
- Lepota nije sve, Fede. Dobar je, nežan i želi da se brine o tvojoj majci. Mislim da je to važnije od lepote.
- Ne dopada mi se – rekla je spuštajući se na pod i privlačeći kućence u krilo.
- Što je sasvim prirodno. A da nije zaljubljen u majku, verovatno bi ti se veoma dopadao.
- Ne želim da napustim Polpero – dodala je sada već ozbiljnija.
- Zašto bi, pobogu, morala da napustiš Polpero?
- Ako se mama uda za njega, moraćemo da idemo i živimo s njima u gradu.
- Ah, to je nešto sasvim drugo.
- Ali ne želim da idem – negodovala je.
- Možeš onda živeti s nama. Ja nikad neću napustiti Polpero – ležerno je rekao i ne pomišljajući kako joj je time bacio bubu u uvo. Točkovi u njenoj glavi odmah su krenuli u akciju.
- Zaista to misliš? – Zapanjila se.
- Šta to? – upitao je vadeći kašikicom kesice čaja iz čajnika.
- Pa da mogu živeti s tobom ako se mama uda za Artura?
- Ah, to... Da, dušo, naravno. Možeš živeti sa mnom i Džulijanom.

Kada se Lusija vratila u kuhinju obučena samo u Džulijanovu košulju, gotovo da nije primetila bledoliko dete sa sjajnim tenom i dugom plavom kosom, koje je sedelo na podu i igralo se s kućencetom. Džulijan ih je upoznao, ali Lusiju deca nisu zanimala, a nije volela ni pse tvrdeći kako su previše dlakavi i smrdljivi. Zato se prisilila na slabašan osmeh i prekoračila ih na putu prema šolji vrućeg čaja koji je Tobi skuvao. Naslonila se na

kamin kako bi se ugrijala i počela da ga srče.

– Gde je onaj polaroid, Džuls, hoću da ga pokažem Tobiju – zakikotala se prekrstivši bosa noge da joj ne bi bilo hladno.

– Ne znam gde sam ga stavio – neuverljivo je rekao.

– Naravno da znaš. Hajde, nemoj sada sve da pokvariš. Izgledam bajno.

– Lepota je u oku posmatrača, Lusija, a video sam te i u boljim izdanjima – odgovorio je preturajući po torbi. Na kraju je izvukao fotografiju. Pogledala ju je i s ponosom se nasmešila.

– Torkvilu će se dopasti. Možeš li je uvećati za mene? Želim da mu je poklonim za rođendan – kazala je pokazujući je Tobiju.

Tobi se nasmešio prikrivajući gađenje. – Nažalost, jedina maca koja mene zanima jeste ona na četiri noge – odbrusio je.

Lusija je uzela gutljaj čaja da prikrije bes, a onda je htela da pokaže fotografiju devojčici, koja je tiho sedela na podu, da je „nauči nekim stvarima“, kako je kazala.

Federika je zatreptala pogledavši zbunjeno u ujaka, ali ni Džulijanu ni Tobiju Lusijina šala nije bila smešna. Želeli su da se njen mladić što pre pojavi.

Kada je konačno stigao Torkvil, motor njegovog poršea naterao je golubove i laste na panično bekstvo iz gnezda. Samouvereno i bez kucanja ušao je u kuću. – Ah, tu si – rekao je zatekavši ih u kuhinji. Džulijana i Tobija je pogledao sa superiornim izrazom lica, a devojkicu je sumnjičavo odmerio. – Gde ti je odeća? – Dala mu je fotografiju i posmatrala kako mu se boja povlači iz lica u vrat, koji je od besa iznenada postao crven.

– Šta je to, do đavola? Mislio sam da radite reklamne fotografije, a ne pornografiju – odbrusio je sklanjajući crnu kosu sa svog lepog lica.

– Ta je bila samo za tebe – rekla je ljubeći ga.

– Da nisi gej, ubio bih te.

– Oh, gej je. Pravi gej. – kazala je. – Zar nisi, Džulijane?

Džulijan se trgao. Želeo je da oboje što pre odu. – Poslaću ti fotografije, čim ih razvijem. Biće mi potrebno nekoliko dana – rekao je ne obazirući se ni na nju ni na njega. Nikad ranije nije upoznao toliko samožive ljude.

– U redu, onda nema potrebe da se zadržavamo. Moramo biti u Londonu do sedam. Čeka nas premijera *Zaljubljenih srca*, a tebi, ljubavi, potrebni su

sati da se središ.

– Pretpostavljam da to uveliko zavisi od toga šta namerava da obuče – dodao je Tobi nacerivši se Džulijanu.

– Hajde – ponovio je Torkvil, namerno ne obraćajući pažnju na njega i vukući Lusiju iz kuhinje.

Federika ih je posmatrala kako odlaze. Kako je zgodan. Zašto se takvi muškarci uvek zaljubljuju u užasne devojke kao što je Lusija? Čak se nije potrudila ni da pomazi Rastu.

– Neću zaboraviti da ti vratim košulju – dobacila je Lusija s vrata.

– Nema veze – kazao je Džulijan s olakšanjem. – Zadrži je.

I ponovo je motor naterao sve ptice i životinje u potragu za zaklonom, a kada su konačno nestali, tišina je gotovo postala čujna. Džulijan i Tobi su duboko uzdahnuli. – Hvala bogu da su otišli – rekao je Džulijan zagrlivši Tobija. – Žao mi je što je tako ispalo – dodao je izvinjavajući se.

– Znam. Poznajem te.

– Odlično. – Ponovo je duboko udahnuo i spustio glavu na Tobijevo rame. – Gde je ta jaka kafa, koju sam naručio?

– Zar ti ne bi više prijaio viski?

– U pravu si. Mislim da mi treba nedelju dana odmora. Kakvi monstri. Nadam se da se ne razmnožavaju.

– Ne bi im trebalo dopustiti.

– Ali, tragedija je što to rade – rekao je Džulijan.

– A mi ne možemo. – Tobi se nasmejao tapšući prijatelja po leđima.

– Kada dođem ovamo da živim, mogu li povesti i Rastu? – upitala je Federika, još uvek sedeći na podu.

Okrenuli su se i pogledali je.

– O, bože, zaboravio sam da si tu – rekao je Tobi iznenađeno.

– Naravno da ga možeš dovesti – odgovorio je Džulijan i pogledao Tobija. – Kada se doseljava?

23.

Baš kada je Helena pomislila da neće moći da se odluči hoće li se udati za Artura zazvonio je telefon i taj poziv je odredio njenu budućnost.

– Helena, Ramon je na vezi. U Londonu sam.

Želudac joj se stegao kada mu je prepoznala glas koji je u njoj odmah izazvao bezbrojna sećanja. Zadrhtala je ne znajući šta da kaže. Želela je da bude besna, ali nije imala vremena.

– Helena? – Ponovio je, kada ga je s druge strane dočekala tišina.

– Šta želiš? – hladno je upitala pokušavajući da dobije na vremenu.

– Želim da vidim decu – odgovorio je.

– Ne možeš – jednostavno je rekla i počela da traži cigarete, a onda se setila Arturovog saveta da kada je uhvati nervoza duboko udahne. Sada je morala duboko da diše kako bi uopšte došla do daha. Neće mu dopustiti da Federiki ponovno slomi srce, sada kada ga je skoro prebolela.

– Helena, ne možeš me sprečiti da ih vidim – odgovorio je. – Dobio sam pismo od Fede. Potreban sam joj.

– Samo ako želiš da je ubiješ – sarkastično je rekla stavljajući cigaretu u usta i paleći je drhtavom rukom.

– Ljuta si.

– Naravno da sam ljuta, Ramone. Nisam te videla sedam godina – odbrusila je duvajući dim u slušalicu. – Do đavola, otkud ti pravo tako da se ponašaš?

– Smiri se. – Duboko je udahnuo.

Nervirao ju je njegov ton.

– Pobogu, potpuno si beskoristan i čudim se kako te već nije zaboravila. Moj brat joj je bolji otac od tebe. Ne možeš da se vratiš posle sedam godina i očekuješ da te zagrlimo kao da ništa nije bilo, da bi onda ponovo odjurio nazad. Ništa ne menja na stvari što ti je pri tom žao.

– Ko je Artur? – upitao je.

Povukla je dugi dim. – Moj verenik – lukavo je odgovorila.

– Toga se Fede i boji.

- Znači zato si došao? Glumiš njenog princa zaštitnika? Kakva šala.
- Dolazim, dopalo ti se to ili ne – rekao je.
- U redu, ali nećeš videti decu.
- Ako želiš da im oduzmeš oca, to je tvoja odluka, ali dolazim. – I spustio je slušalicu.

Ramon je ubacio torbu u prtljažnik crnog mercedesa i rekao šoferu da ga odveze u Polpero. Potom se na zadnjem sedištu opustio i zamislio. Bilo je i suviše lako dopustiti im da mu pobjegnu. Kako je vreme proletelo. Nije ni primetio. Toliko je bio srećan s Estelom i Ramonsitom da uopšte nije razmišljao šta se događa s druge strane okeana. Helena i deca žuljali su ga poput kamenčića u cipelama i premda nije mogao da ih izbaci iz svesti, nikad nije nalazio dovoljno vremena da učini nešto za njih.

Estela ga je bezuslovno volela kao dete, nežno poput majke i nimalo posesivno poput prijatelja. U njenom društvu nije osećao potrebu da neprestano odlazi. Baš naprotiv, bio je na putu samo koliko je morao i radovao se danu kada će se ponovo naći u njenom toplom zagrljaju. Ponekad, kada bi bio negde daleko, sam sa sopstvenim mislima, probudio bi se osetivši miris ruža i pomislio kako je došla da ga oslobodi sve veće jednoličnosti njegovih usamljenih lutanja. Drugi put bi, čuvši šapat mora ili smeh potoka, zastao kako bi se prisetio slatkog glasa i njene radosti. Nežno Estelino lice zamenilo je Helenino, Federikino i Halovo i uhvatio je sebe kako zaboravlja da postoje. Tako je lako zaboraviti.

Marijana se trudila da redovno piše unucima kako ih ne bi zaboravila. Helena joj je slala fotografije, koje je poslušno uvećavala, zatim uramljivala i dugo gledala u njih, podsećajući se da ih pogleda bar jednom dnevno, bojeći se da će se jednog dana probuditi i shvatiti kako ih se godinama nije setila. U njenim mislima oni su bili još uvek mali, kakvi su bili poslednjeg leta u Kačagvi, uprkos fotografijama koje su prikazivale njihovo odrastanje i sve veću promenu. Drugi unučići su je redovno posećivali. Sada ih je imala dvadeset četvoro, zbog čega joj je bilo još teže da se seti ovo dvoje, koje je nekada najviše volela.

Nije rekla Ignasiju da je posetila Estelu. Znala je da bi mu se uši

zacrvenele od besa. Ne samo što bi se razljutio već i razočarao, a nije bila sigurna da bi njegovo srce to podnelo, a da ne prepukne. Nije, međutim, mogla ni da zaboravi na unuče. Često je uveče dugo šetala plažom i posmatrala more pitajući se šta da radi. Bila je uverena da će se Estela sva osušiti zbog zanemarivanja, a da će Ramon provoditi sve više vremena putujući i ostavljajući sina da odrasta bez oca, kao što je učinio s Halom i Federikom. Kada se vratila u Kačagvu onog jutra pošto je posetila Estelu, toliko je bila besna na sina zbog njegove bezobzirnosti, da je Gertrudu poslala kući i provela dan besno čisteći podove i nameštaj. Kada je to završila, srušila se od umora na krevet i probudila tek oko ručka sledećeg dana, što je veoma iznenadilo ne samo Ignasija već i nju samu. Koliko god je pokušavao nije uspeo da je probudi. Usledile su večeri zabrinutih šetnji plažom, kada je izgrizla nokte do krvi i izgubila toliko kilograma da je na povratku u Santjago morala da obnovi celu garderobu. Ignasio je verovao da pati jer joj nedostaju Helena i deca, i zato se trudio da je uteši. Ali bila je neutešna.

Naposletku je, krajem januara, otišla kod Estele, bleđa u licu i smrknuta, ne znajući šta da joj kaže, ali je znala da nešto mora da preduzme. Estela je odmah primetila da je utučena i briznula je u plač na verandi.

– Je li Ramon? – Impulsivno je upitala gušeći se i teturajući prema njoj, na ivici očaja. – Je li dobro?

Marijana je bila toliko dirnuta njenim suzama da ju je zagrlila. – Dobro je, Estela. Zabrinuta sam za tebe i unuka. – Odmakla ju je.

Estela se zagledala u nju, a oči su joj se sijale. – Žao mi je – prošaputala je. – Zaboravila sam.

– Već sam saznala – Marijana je ljubazno odgovorila.

– Bolje je da uđete.

Više nije želela da zna kakva je unutrašnjost kuće, niti je bila iznenađena njenom veličinom. Prepoznala je Ramonovu pisaću mašinu na stolu i prve stranice rukopisa uredno složene na gomili do njega. Nikad nije bio uredan, kao ni Helena, ali Estela je držala kuću besprekorno čistom, upravo kako je to radila i u Kačagvi. Odvela ju je u prostranu dnevnu sobu, svu obasjanu svetlošću, sa svetlim venecijanerima napola spuštenim na

velikim balkonskim vratima tako da je u prostoriji bilo prijatno. Divila se Estelinom elegantnom ukusu. Pod je bio prekriven ručno tkanim tepisima jarkih boja, poreklom iz Indije, a svuda u prostoriji bilo je velikih posuda prepunih geranijuma i ruža, dok je polica za knjige bila ispunjena delima evropskih pisaca, filozofa i biografa. Primetila je da je Ramon napravio predivne fotografije nje i deteta, koje su, u srebrnim ramovima, prekrivale svaku ravnu površinu. Kud god je bacila pogled, ugledala bi dokaz njegovih putovanja po svetu – srebrnu brazilsku torbu, balangandu, simbol plodnosti; grčku ikonu svetog Franje, koju je dobio od monaha na Svetoj gori; afričko koplje iz jednog plemena, s kojim se sprijateljio duboko u afričkoj džungli. Da, napravili su topao dom.

Estela je sela preko puta i zagledala se u Marijanu svojim bistrim očima.

– Nisam došla da te grdim – rekla joj je prepustivši se instinktu.

– Kako ste saznali? – smelo ju je upitala.

– Kada sam te posetila za Božić, zaboravila sam da ti predam poklon, pa sam se vratila.

– Oh – izustila je tužno klimnuvši glavom.

– Čula sam kako malog zoveš Ramonsito i sve mi je postalo jasno.

– Da.

Ustala je i prišla joj. Estela je snuždeno sedela na ivici sofe. Marijana je sela do nje i pogledala je s razumevanjem. – I ja sam žena, i znam šta znači voleti muškarca. Volim Ignasija, koji je, u najmanju ruku, težak. Ali volim ga uprkos tome što je ponekad zamoran. Dobro poznajem Ramona i znam da te je zaveo. Nisi ti kriva. Žao mi je što se tako završilo. Posmatrala sam kako mu se brak raspada. Helena nije mogla da se nosi s njegovim lutanjima. Možeš li ti?

Estelino lice zasijalo je i nasmešila joj se poput žene presrećne svojom sudbinom. – Volim ga i on voli mene. To je sve što tražim. Ne želim da ga držim u kući kao u zatvoru. Samo želim njegovu ljubav. Srećna sam, senjora. Srećnija nego što sam ikad bila.

– Verujem ti – rekla je uzimajući je za ruku. – Ali šta tvoji roditelji misle o tome? Još uvek je oženjen Helenom.

Prolećna svežina povukla se sa Estelinog lica, a zamenila ga je jesenja

tuga. – Odrekli su me se – priznala je, kao da je uspela u sebi da podigne branu ravnodušnosti da bi se zaštitila od patnje.

– Tako mi je žao. Mogu li nekako pomoći?

– Ne. Ne možete ništa učiniti.

– Jesu li videli dete?

– Ne.

– Kada bi ga videli...

– Ne žele da dođu ovamo.

– Znaju li ko je otac?

– Znaju i ne mare. Otac želi da se Ramon oženi sa mnom.

– Tako znači.

– Ali srećna sam. I oni bi trebalo da budu srećni zbog mene, a jedino pričaju kako sam obešćastila porodicu. – U očima su joj se ponovo pojavile suze.

– Zašto im ne pokažeš Ramonsita? Srce će im se razgaliti, veruj mi. Presladak je. Pravi mali anđeo! Mogu li da ga vidim?

Estela ju je odvela u sobu gde je dečak mirno spavao. Prešla je prstom preko njegovog nežnog obraza i osetila kako joj se grlo steže od emocija, a oči pune suzama. – Pokaži im ga.

– Da kažem Ramonu da ste bili ovde?

– Ne – odlučno je odgovorila. – Biće to naša tajna. Već će mi on sve priznati kada za to dođe vreme. Ali ako ti mogu ikako pomoći, molim te, slobodno mi se obrati. Znaš gde živim. Neću ti više smetati.

Estela ju je uhvatila za ruku i nasmešila se. – Želim da dođete. Želim da Ramonsito upozna baku. – Usne su joj zadrhtale.

Marijana je bila toliko dirnuta da nije imala snage da odgovori. Klimnula je glavom, osetila kako joj se grlo steže i zahvalno zatreptala kako se ne bi rasplakala.

Sledeće večeri Estela se pripremila za najteži zadatak u svom životu. Zamotala je Ramonsita u vunenu maramu, spakovala hranu i odeću za nedelju dana i ostavila ga na prag kuće svojih roditelja zajedno s porukom, na kojoj je stajala samo jedna rečenica. *Potrebna mi je vaša ljubav.* Potom se okrenula i otišla. Kada je došla do krivine na putu, gotovo se pokajala i

odjurila po njega, ali onda se prisetila Marijaninih reči i nastavila dalje teška srca. Posle izluđujuća dva sata, tokom kojih je umirala od griže savesti, više nije mogla da izdrži i otrčala je niz obalu do kuće roditelja, koja se nalazila u brdu.

Ramonsita više nije bilo na pragu. Preplašena da ga je možda ugrabio pas lotalica ili pak lopov, prikrala se do prozora i zadržala dah da se ne bi odala. Kada je provirila, isprva nije mogla ništa da vidi sem prazne prostorije. A onda, kada se gotovo ugušila od prigušenog jecaja, Marija je ušetala u sobu čvrsto noseći u svom naručju umotanu bebu. Lice joj je bilo obasjano osmehom, a suze su joj se slivale niz staračke obraze u potocima sreće.

Pablo Rega je sedeo na travi podno nogu prijatelja Osvalda Garsije Segunda i počeo da mu priča, kao i obično, iskreno i pesnički.

– Moje staro srce je omekšalo, Osvaldo. *Sí*, senjor, omekšalo je. Marija se vratila kući i našla Estelino vanbračno dete na pragu. Ostavila ga je tamo. Samo tako. S porukom. Kao da mi nećemo znati čije je. – Zakikotao se i odmahnuo glavom poigravajući se priveskom sa slikom Bogorodice, koji mu je visio na grudima. – Toliko je mali da sam se bojao da ga dodirnem, sve dok mi ga nije stavila u ruke. Pobogu, Marija, rekao sam, ako ga ispustim, đavo će ga odneti. A ona se samo nasmejala i ponovo zaplakala. Rekla je da ima moj osmeh. Bog blagoslovio to jagnje, ako liči na mene. Neće mu to doneti ništa dobro. Pitaš me šta sam uradio? S pravom. Znam da je trebalo da ga vratim majci, ali Marija nije htela ni da čuje. Stajala je s bebom u naručju kao da je njeno, dok su joj suze radosnice klizile niz lice. Bio bih čudovište da sam ga poslao nazad, a to nisam, samo sam jedan umorni starac, koji sada jedino živi radi života samog. Ramonsito je samo još jedan mali život, jedan prolazni život predviđen za patnju i smrt na ovoj zemlji. U čemu je, do đavola, smisao? Ti znaš, Osvaldo. *Sí*, senjor, ti znaš. Samo da možeš ustati iz groba, verovatno bi mi dao nekoliko saveta. Možda mi i pričaš ali moje stare uši zaglušene su zemaljskim brigama pa te ne mogu čuti.

Ramon je sedeo u automobilu i posmatrao kako zeleno rastinje zamenjuje

sumorni gradski predeo. Setio se Ramonsita, kome je sada šest godina. Ima skoro isto onoliko koliko je imala Federika kada joj je onog vrelog januarskog jutra, pre ko zna koliko godina, mahnuo na rastanku. Vratio se u prošlost i prisetio kako je Ramonsito zacelio jaz koji je nastao između njega i majke, te Estele i njenih roditelja. Iako mu Pablo Rega još uvek ne veruje. Imao je naviku da se nervozno poigrava medaljonom koji je nosio oko vrata, kao da se njime brani od vampira, ali bar voli unuka i ponovo je prihvatio ćerku. Njegov otac, međutim, nije znao za unuka. Ne zna da samo nekoliko kilometara daleko od njegovog letnjikovca postoji dete, čijim venama teče njegova krv i koje nosi njegove gene. Marijana je zahtevala da mu se ne kaže tvrdeći kako je to njihova tajna. I samo je njih troje znaju.

– Doći će pravi trenutak, ali dopusti mi da ja odlučim. – Prošlo je šest godina i pošto mu još uvek nije rekla, Ramon se pitao hoće li to ikad učiniti.

Helena je poslala decu kod Tobija. – Ramon je došao. Ne želim da ih vidi – rekla je bratu preko telefona.

– Šta? Ramon je u Engleskoj?

– Da.

– O, bože – Tobi je uzviknuo sedajući na stolicu. – Posle toliko vremena. Otkud se tek tako pojavio?

– Kaže, da vidi decu.

– Samo tako? Iz vedra neba?

– Ne želim da ih vidi – zabrinuto je ponovila.

– Je li to mudro? – Oprezno je upitao. – Ipak im je otac.

– Samo biološki. Neću mu dopustiti da se vrati i ponovo ih uznemiri.

Fede se konačno oporavila i srećna je. Poslednje što joj treba jeste da ga vidi, pa da joj ponovo obeća sve na svetu.

– U pravu si.

– Znam da sam u pravu.

– Kako ćeš ga se otarasiti? – Zamislio ga je kako vreba pred kućom do njihovog povratka.

– Ne brini. Srediću to.

– Mislim da Artur baš ne može s njim da izađe na kraj.

– Nisam ni mislila da od njega tražim pomoć. Mogu to sama da rešim. Pristojno ću ga oterati – rekla je nervozno se nasmejavši.

– Moraš biti prisebna, Helena. I snažna – kazao je pokušavajući da je ohrabri. – Nemoj pobesneti i dopustiti mu da te pregazi. Sada si samostalna. Nije ti potreban. Dobro ti ide bez njega. Pokaži mu da si se promenila. Više nisi žena koju je nekada poznavao, zar ne?

Klimnula je glavom. – U pravu si. Ako pokažem slabost, upotrebiće to protiv mene.

– Tako je. Moraš mu pokazati da si snažna. Moraš ga potčiniti sebi. Čovek je, kao i svi mi.

Čim je poslala decu kod Tobija, istuširala se i obukla pokušavajući da samu sebe uveri kako mu i svojim izgledom želi pokazati koliko se promenila. Ali bila je svesna šta je zapravo istina i ljutilo ju je što još uvek oseća potrebu da ga zadivi.

Odlučila je da ga sačeka u vrtu, na klupi ispod trešnje, gde je Poli obično sedela gledajući saksije sa cvećem. Setila se da je nekad davno posmatrala majku kako sadi to stablo. Kako je brzo izraslo. Kao i njena deca. Zar nije neverovatno kako vreme brzo prolazi? Čile joj se sada činio kao iz nekog sasvim drugog života, života skrivenog u senci i plašila se da o njemu razmišlja samo zato da joj ne bi nedostajao. Donela je odluku i okrenula novu stranu, zaboravljajući zauvek na prošlost. Kada je prepoznala zvuk točkova na šljunku, srce joj je poskočilo, a krv pojurila venama. I ponovo je prošlost izronila da bi je mučila. Ustala je drhteći i odupirući se nagonu da zapali cigaretu i na silu se smirujući prišla kapiji.

Ramon ju je jedva prepoznao. Bila je kratko ošišana. Kosa joj je bila svetlija i gušća, a koža je povratila sjaj koji ga je opčinio kada ju je prvi put ugledao. Njene svetle oči sijale su od zdravlja, a osmeh je zračio spokojem. Očekivao je da će odmah zatražiti da ode, ali pozdravila ga je kao starog prijatelja. Bio je iznenađen i svi njegovi planovi pali su u vodu. Primetila je da je zbunjen i povrativši samopouzdanje, pozvala ga je na piće u vrt.

– Izgledaš dobro – rekao je, kada su seli ispod trešnje držeći u ruci čaše s Polinim sokom od zove. Zahvalila se na komplimentu i zagledala u

njegovo izabrano lice i dugačku, prosedu kosu. Iako nalik ostarelom lavu, još uvek je ulivao strahopoštovanje. I dalje je bio neverovatan, kralj džungle, samo ne njene. Njegovo oklevanje ukazalo joj je na slabost i osetivši to, odmah je zgrabila priliku i preuzela kontrolu. Bila je zapanjena shvativši da ga se više ne boji.

– I ti dobro izgledaš. Starije, doduše – rekla je nestašno se nasmešivši – ali još uvek si zgodan.

– Hvala na komplimentu. – Namrštio se. – Žao mi je što je prošlo toliko vremena.

– Previše blago rečeno – nasmešila se vodeći računa da ne pokaže koliko je razočarana. – Nisi stvoren za očinstvo, Ramone. Ali ne nerviraj se. Dobro nam ide i bez tebe. Zapravo, trebalo bi da ti budemo zahvalni. Oslobodio si nas kolotečine u kojoj smo se našli u Čileu. Ovde smo vrlo srećni – rekla je i zagledala se u njegove oči.

Primetio je da ne puši i da joj se ruke više ne tresu. – Nemoguć sam kao otac – priznao je i osetio se neprijatno. – Ali ih volim.

– Na svoj način. I oni tebe vole. Vole sećanje na tebe. Ali su preživeli bez tebe.

– Tako znači – gotovo je zaječao. Zatim se nagnuo i oslonio laktovima na kolena. – Fede ne želi da se udaš za Artura.

– Znam. Ne želi da iko drugi zauzme tvoje mesto.

– Napisala mi je pismo i molila me da to sprečim.

– A kako to misliš da izvedeš? – upitala je i nasmešila se sa samopouzdanjem, kao da njegovu iznenadnu misiju očuvanja mira doživljava kao najobičniju zabavu.

– Ne znam. Došao sam da popričam s tobom, ništa drugo. – Naslonio se leđima, molećivo je pogledao i ispio sok.

– Slušaj, izuzetno mi je stalo do Artura. Dobar je prema meni. Uvek se mogu osloniti na njega. Tebe nikad nije bilo, Ramone. Ali ne krivim te. Kao što sam odabrala da budem s tobom, tako sam odabrala i da te napustim. Sada, međutim, želim da se udam za Artura i Fede će to jednostavno morati da preživi.

– Ne želi da napusti Polpero – rekao je.

– Znam, ali čovek ne može uvek imati ono što želi.

– Zar nije dovoljno to što si je već jednom odvojila od doma?

– Ko mi kaže – odbrusila je obuzdavajući bes. – Da nije bilo tebe, to se nikad ne bi dogodilo.

– Koliko se ja sećam, nisam želeo da odeš.

– Ali si odbio da se promeniš i nisam imala izbora. – Obrazi su joj se zarumeneli na trenutak odajući unutrašnji bes. Okrenula je lice i sipala još soka, svesna da će je napasti ako pokaže i najmanji znak ranjivosti, a ako se to dogodi, gotova je.

– Voliš li ga?

– Stalo mi je do njega.

– Nisam te to pitao.

– Nemoj mi reći da ti negde u Čileu ne kriješ neku sirotu ženu – rekla je izbegavajući odgovor.

Usiljeno se nasmešio i klimnuo glavom. – Krijem.

Bila je zapanjena njegovom iskrenošću, iako je znala da je nemoguće da za sedam godina, koliko nisu zajedno, nije pronašao nekoga. Poželela je da upita kakva je, je li strpljiva i poslušna i smetaju li joj njegova višemesečna izbivanja, kao što su njoj smetala. Ali odolela je iskušenju.

– Pa, onda znaš kako je, kada ti je stalo do nekoga. – Obuzdala je razočaranje i nasmešila se.

Posmatrao je njenu neprobojnu ravnodušnost pitajući se je li joj Artur ulio to samopouzdanje. Takva je bila kada se zaljubio u nju. Zar ju je zaista bio pohabao poput predivnog tepiha?

– Želiš razvod? – upitao je sa strepnjom grickajući unutrašnjost obraza.

– Da – odgovorila je ne osvrćući se na glas u glavi, koji ju je preklinjao da ga ne pusti.

– Dobićeš ga.

Ukočeno je klimnula glavom. – Hvala ti.

– A šta ćeš s Fede?

– Šta te briga – očajnički je uzviknula i iznenada ju je izdala tako brižljivo negovana staloženost. – Sedam godina si je zanemarivao i onda odlučio da se iznenada pojaviš zbog pisma koje ti je napisala? Nemaš pravo da pitaš kako je, ni ona, ni Hal. Više ti ništa ne znače. Ne pripadaju ti. Da ti je stalo, bio bi kraj nje kada je pala s bicikla, kada su je

zadirivala deca u školi jer je jedina bez oca, ili... ili... kada se Hal budio noću, ili kada su ga mučile uobičajene dečje sumnje. Ali nisi bio pored njih i to dobro znaš. Zašto se ne vratiš svojoj ženi u Čile i ne zaboraviš na nas? Bar ti to nije bio problem u poslednjih sedam godina. O, bože, Ramone – uzviknula je povišujući glas, sve dok nije zadrhtao pod naletom besa i povređenosti. – Sve si nas strašno izneverio. Želim da odeš.

Nije želeo da ode. Primetio je da se promenila. Nestalo je one neurotične žene koja se čvrsto držala za njega poput bršljana, gušila ga i odbijala da mu da vazduha. Pretvorila se u ženu koja zna šta želi i ima dovoljno snage da ostvari te želje. Znao je da se u pozadini svega krije Artur i pozeleo je da upozna muškarca, koji je uspeo da postigne ono u čemu je on podbacio. Posmatrala ga je, međutim, skamenjenim pogledom. Iznela je čvrst argument i znao je da neće moći da manipuliše njom kao nekada. Više ga se ne boji.

Nerado je ustao. – Znači, ovo je kraj?

– Tako je – potvrdila je ustajući i sama.

– Bićemo u vezi preko advokata.

– Da.

– Mislim da neću izdržati da ne viđam decu.

– Daj mi vremena – popustila je ponovo se prepuštajući tuzi zbog donesene odluke. – Želim da se udam za Artura. Ako Fede pomisli da si se vratio, predstoji mi krvava bitka. Čekao si sedam godina, i još godinu dana neće tu igrati nikakvu ulogu, bar ne njoj.

Spustio je pogled. – Zaista želiš da se udaš za njega? – upitao je ni sam ne znajući zašto mu je stalo.

– Da. – S velikim naporom je zadržala prisebnost.

– Onda, srećno.

– Hvala. – Nagnuo se i poljubio je u obraz. Odmah se povukla bojeći se da mu se neće moći odupreti ako se zadrži. Okrenuo se, međutim, i otišao. Sela je na klupu i sačekala da automobil nestane s vidika. Potom se rukama uhvatila za glavu i zaplakala.

* * *

Federika se biciklom spuštala niz uličicu. Ostavila je Hala s Tobijem i Džulijanom. Obojica su se složili da je mali preumoran kako bi se odvezao

kući posle obilnog ručka i obećali su da će ga kasnije dovesti. Bila je oduševljena, jer je sada mogla brzo da vozi ne brinući da će se iza ugla pojaviti automobil i preplašiti Hala. Podigla je noge s pedala i bez kočenja se spustila niz ulicu. Sunce je grejalo leđa, a proleće se provlačilo kroz kosu. Bila je vesela i lepo raspoložena.

A onda je iznenada iza krivine izronio bleštavocrni mercedes. Panično je rukama pritisla kočnice kako bi zadržala kontrolu i izbegla sudar, a srce je počelo prestravljeno da lupa. Mimoišao ju je i zapahnuo vrućim vazduhom, a onda se uz škripu točkova nasred ulice naglo zaustavio. Odmah iza njenih leđa. Uspela je da zakoči vukući noge po asfaltu i drhteći se okrenula. Sunce je bilo toliko jarko da je morala da oči zakloni rukom. Niko nije izašao. Zaškiljila je pokušavajući da razazna ko se krije unutra, ali bilo je nemoguće išta videti zbog odraza na staklu. Ostala je da nepomično stoji pitajući se šta se vozaču mota po glavi i šta ga to sprečava da izađe i izvini joj se što ju je umalo pregazio. Bila je uznemirena i drhtala celim telom, ali niko se nije pokazao. A onda je, na njeno čuđenje, automobil nastavio dalje nestajući nenadano kako je i došao, i ulicom je opet zavladao mir. Kao da se ništa nije dogodilo.

Samo su crni tragovi na asfaltu bili dokaz neodlučnosti tog neznanca.

24.

Jesen 1990.

Federika je uporno tvrdila kako je velika da glumi deverušu.

– Imaš samo četrnaest godina – jednostavno je rekla Helena – a, osim toga, i malena si za svoje godine. – Federika je izašla iz kuće i krenula prema stenama, u pratnji vernog Raste, koji se pretvorio u pravog odraslog labradora s ogromnim šapama i velikom crnom mrljom na nosu koja je svima bila čudna.

Helena je umorno uzdahnula i zaključila da će Hal, nažalost, biti jedini paž. Pošto mu je bilo dvanaest godina, nije baš bio oduševljen, ali pristao je gonjen skrivenim mehanizmom koji mu je branio da majci bilo šta ospori.

A ona je posle Ramonove kratke posete konačno odlučila da se uda za Artura. Razvod je dobila tek posle osamnaest meseci i snuždila se ugledavši fizički dokaz raskida njenog braka s Ramonom. Držeći dokument u ruci zapitala se želi li zaista da se uda za Artura. Ali tada je sebe prisilila da se priseti koliko je bila nesrećna u braku s Ramonom i koliko je Artur dobar prema njoj. Savila je papir i odlučno nastavila s planovima odbijajući da sluša srce koje je nečujno tuklo za prvim mužem.

Gotovo svaki dan morala je da se bori s Federikom, koja je još uvek verovala da će otac doći da je spase od tog užasnog Artura.

– Artur mi nikad neće biti otac – izdrala se na nju u jednom od silnih, histeričnih ispada. – I nikad se neću odseliti iz Polperoa. Tata je toliko zgodan i nije mi jasno šta vidiš u Arturu.

Helena ju je ignorisala nadajući se da će se s vremenom navići. To se, međutim, nije dogodilo.

Sve češće je Federika odlazila na stene da posmatra talase kako se besno okomljuju na obalu i okean koji se diže i spušta poput kakve zveri, odražavajući njen bes. Rasta je sedeo s njom, a vetar bi mu lepio uši za vrat boje peska. Gurao se do nje u potrazi za toplinom, njušeći njen bol i

saosećajući s njom bez reči.

Nikako joj nije bilo jasno zašto joj se otac nije javio. Preklinjala ga je da joj pomogne, a on se nije ni obazreo i zato ju je mučila zastrašujuća praznina. Činilo joj se da joj je neko izvadio utrobu i nečujno je vrištala u sebi žudeći za sažaljenjem, ali niko je nije čuo. Povremeno bi njen očaj prekipeo i tada bi se svađala s majkom, a Helena se nikad nije potrudila da ispita šta se krije iza tuge. Nikad nije htela da prodre u dubinu, niti je to iko drugi učinio. Federika se poveravala Hester, ali i ona je bila samo dete koje ju je saosećajno slušalo. Naposletku, ona je imala oca pa i ne čudi što nije bila u stanju da je u potpunosti razume.

Želela je da razgovara sa Semom, ali on nije tako često dolazio kući, a kada bi i došao, nije znala šta da mu kaže, niti kako da započne razgovor. Jedva bi se nasmešila. Ipak, znala je da on može razumeti njeno ponašanje jer je dovoljno pametan i da je shvatao koliko je nesrećna. Često bi je zagrlio bez posebnog razloga ili je saosećajno upitao kako je. Hester joj je rekla da ga je čula kako priznaje majci da je osetljiv na nju, što ju je učinilo samo još smotanijom i nesposobnijom za razgovor. Ali potajno je bila oduševljena osećajući kako ih nešto posebno veže, veza koju su skovali još onog dana kada su šetali poljem zvončića. Iako je tada bila pravo dete primetio ju je i sada je više ne ignoriše. Toliko je bila zaljubljena u njega da nije uspevala da se usredsredi ni na šta drugo. Pažnju joj je jedino odvlačilo majčino sve skorije venčanje.

Kada je konačno osvanuo dan venčanja, Federika se probudila s užasnim osećanjem opšte propasti, koji ju je proganjao poslednjih nekoliko meseci. Pogledala je kroz prozor u oktobarsko jutro. Vodnjikavo nebo podrhtavalo je kroz zlačano lišće, a svilenkasta rosa prijanjala je uz sve poput suza. Osvrnula se oko sebe. Tu joj je dom. Dom, koji je volela još više znajući da će morati da ga napusti.

„Oh, da sam bar starija“, tužno je pomislila, onda bih mogla da odlučujem u svoje ime. Ali imala je četrnaest godina i još uvek je morala da sluša majku. Neraspoložena, sišla je na doručak, dok je majka panično jurcala kućom. Prvo nije mogla da pronađe cipele, onda maskaru, a na kraju ni haljinu, koju je okačila u majčin ormar, zato što je tamo manje vlažno, a

što je, naravno, smetnula s uma. Federiku je još više nerviralo što mora da sklanja za njom, da joj stalno doliva vino u čašu i spremno čeka kao neki bezvoljni pomoćnik koji prima bukete cveća, poklone i telefonske pozive. Poli je s ćerkom sedela u spavaćoj sobi, dok joj je kosu i lice sređivao stilista, sprečavajući je da previše popije i pokušavajući da zadrži vedro raspoloženje.

Hal je ležao na krevetu i igrao igricu na kompjuteru uopšte se ne osvrćući na haos koji je besneo oko njega.

Federika se sve vreme durila, samo da se ne bi rasplakala. Taman kad je pomislila kako stvari ne mogu biti gore, Sem je ušetao u crkvu s novom devojkom, koja ga je držala pod ruku. Visoka, s dugom crnom kosom, samouvereno je koračala u prelepoj kratkoj ružičastoj suknji koja joj je otkrivala duge noge. I Federika je odmah poželela da se sakrije iza najbliže nadgrobne ploče i tamo umre.

Venčanje je održano u seoskoj crkvi, a predvodio ga je uzbuđeni sveštenik Bojbl, koji je posebno za tu priliku svoju odoru odneo na hemijsko čišćenje, a cipele na glancanje, i sada su sijale ispod odore poput srebrnih riba.

Džejk je odbio da prisustvuje jer je Helena želela da pozove Džulijana. Poli mu je rekla da „odrase“. – Zaista, Džejk, ponašaj se kao dete – dobacila je na izlasku ostavljajući ga u kuhinji da razmišlja okružen maketama čamaca. – Glupa svađa predugo traje. Zar ne možeš preći preko toga sada kada ti se ćerka udaje?

Tobi je bio kum. Stajao je uplašeno na kraju prolaza zajedno s Arturom, čije je čelo bilo prekriveno graškama znoja, a cvet na reveru uvenuio od vrućine, zbog koje se njegovo krupno telo preterano znojilo. Tobi je namignuo Federiki, koja je, uprkos tuzi, uspela da se slabašno nasmeši. Delimično se slagao s njom. Artur je zaista loše rešenje za muža. Pogledao je prema okupljenima na njegovoj strani. Ako bi zaškiljio video bi samo jednolično sivilo. Federika se zagledala u crvene cipele i zažalila što ne može triput da udari njima i vrati se u Čile.

U trenutku kada je trebalo da se pojavi mlada čavrljanje među okupljenima zamenila je neočekivana tišina. Sveštenik Bojbl, sav važan, ušao je ućutkujući poslednje šapate metalnim odjekom cipela. Pazio je da

se ne oklizne. Svi su se okrenuli prema vratima, ali kada su se otvorila mlade nije bilo. Samo su Moli i Hester prošle kroz prolaz prekrivajući usta rukama, kako bi prigušile smeh.

– Do đavola – procedio je Sem devojci i zakolutao očima. – Ponovo su se dočepale trave. Do đavola. – Moli je naučila kako da „smota džoint“ i znala je gde brat krije zalihe. Ingrid je presrela njegov pogled i namrštila se naginjući glavu na stranu, na šta je on slegnuo ramenima odbijajući ikakvu odgovornost.

Hester je mahnula Federiki, koja se smrknuo zagledala u nju, ali Hester je bila previše uzbuđena kako bi primetila njenu tugu.

Kada se Helena naposletku pojavila, obučena u zadivljujuće izvezenu haljinu boje slonovače, među okupljenima se prolomio uzdah divljenja. I odmah potom uzvik – vodio ju je niko drugi nego Nano.

– Dragi bože! – uskliknula je Ingrid. – Šta to tata radi?

Inigovo namršteno lice se raznežilo, a uglovi usana su se sa zadovoljstvom razvukli u osmeh. – Ovo je veličanstveno – rekao je trljajući ruke.

– Šta želiš time reći, dušo? – pitala je Ingrid i gurnula ga laktom.

– Pa, slepac vodi slepca – zakikotao se.

– Helena nije slepa.

– Jeste, kada je odlučila da se uda za tu repu – kazao je i tiho se nasmejao.

– U pravu si – složila se Ingrid. – Veliki kompromis posle onog neodoljivog Ramona – dodala je prisećajući se zgodnog Latinoamerikanca, koji im je pružio toliko uživanja, pre nego što je iznenada nestao.

– Gde je deka? – Federika je tiho upitala baku nakratko izranjajući iz tamne pećine samosažaljenja. Poli je slegnula ramenima i bacila pogled prema Tobiju, koji je bespomoćno zatreptao.

– Oh, bože – tužno je uzdahnula. – Džejk nije stigao. Žao mi je.

Helena je deset minuta čekala oca pred crkvom. Znala je da postoji šansa da se ne pojavi i bila je spremna da pođe prema oltaru u Halovoj pratnji. Nije bila ljuta, samo razočarana. Ako venčanje sopstvene ćerke ne može da odagna njegove predrasude, šta onda može? Kada je sveštenik Bojbl počeo

nervozno da se poigrava molitvenikom i zateže uglove usana, shvatila je da više ne može da odlaže ceremoniju, bez obzira što je u pitanju njeno venčanje. Džulijan, koji je bio zadužen za fotografisanje, ispucao je poslednju sliku uzbuđene mlade i onda se krišom uvukao u crkvu. Helena je klimnula glavom svešteniku dajući mu do znanja da može započeti i potom namignula sinu, koji joj se ponosno nasmešio, odeven u mornarsko odelo.

A onda su je kod ulaznih vrata iznenada zaustavile Nanove isprekidane reči. – Dušo moja, ko će te predati mladoženji? – upitao je gegajući se stazom kao da je pošao u nedeljnu šetnju.

– Nano – okrenula se.

– Nažalost, malo kasnim. – Pogledao je na zlatni sat koji mu je visio na lancu oko pojasa.

– Pretpostavljam da ćete mi reći kako „tačnost čoveku oduzima vreme“ – nasmejala se.

– Ne, dušo, starost to čini. U potpunosti ga lišava bilo kakvih sposobnosti, uključujući i sposobnost pamćenja važnih događaja, kao što je, na primer, tvoje venčanje. Setio sam ga se samo zato što sam zavezao čvor na kravati, ali onda mi je trebalo dobrih petnaest minuta kako bih shvatio zašto sam ga uopšte zavezao. Znaš, draga devojko, starost čoveku krade zaista sve.

– Pa, onda je bolje da se vi prikradete unutra – predložila mu je izmičući se u stranu i primećujući kako sveštenik Bojbl nervozno kucka po molitveniku.

– Bog će pričekati, dobri čoveče – rekao je Nano.

Božji prsti su se na to primirili, a sveštenik ostao razjapljenih usta.

– Zapravo, Nano – dobacila je Helena s iznenadnim sjajem u očima. – Da li biste mi učinili uslugu?

Helenu je još jednom izjedala sumnja dok je držeći Nana podruku išla prema čoveku koji će joj za nekoliko minuta postati muž. Morala je da uloži veliki napor kako bi Ramona izbila iz misli i gvozdenu volju kako bi se oslobodila sumnje. Usredsredila se na Artura i mislila koliko je dobar i koliko je obožava. – Zaslužujem te – pomislila je kada je njegova znojava

ruka pronašla njenu. Nasmehio se. Bilo je dovoljno da ga samo pogleda u oči i shvati koliko joj se divi. I zahvalila mu se osmehom.

Kada se Nano dogegao do ćerke, čuo je prigušenu ciku Moli i Hester, koje su se tresle poput mišića. – Napušile su se života – dobacila mu je odmahujući glavom.

– Znači to se danas mota, je li? – odgovorio je sedajući.

– Zaista, tata, još su deca – odgovorila je i otvorila molitvenik.

– Ne, dušo, to su *tvoja* deca i ako nastave da grokću kao par svinja, zamoliću te da ih izbaciš napolje – odbrusio je podižući pobožno bradu i usredsređujući se na čin venčanja.

Venčanje se produžilo zbog rečitosti sveštenika Bojbla, koji je obožavao da sluša kako mu glas, nadahnut Bogom, odjekuje kamenim zidovima crkve. Bilo je to bolje nego pevati hvalospeve u kupatilu. Sve su ga oči pratile, žudeći za njegovim rečima koje će ih povesti prema Bogu. Venčanja su mu bila omiljena i zato je voleo da ih rasteže što je duže mogao, ne samo zbog sebe već i zbog srećnog para i njihovih prijatelja, koji su se okupili da saslušaju njegove reči. Toliko se prepustio mudrosti i inteligenciji svoje propovedi, da nije ni primetio kako okupljeni od dosade obaraju pogled nervozno prelistavajući pozivnice za venčanja i pitajući se koliko će još trajati.

Na kraju su svi zbunjeno napustili crkvu, osim Artura koji je izmarširao poput pobedonosnog gladijatora.

– Draga ženo – rekao je ljubeći je u obraz. – Moja draga, ljubljena ženo, sada smo zauvek zajedno.

– Da – rekla je odbijajući da se prepusti sumnji koja joj je stezala grlo.

– Zauvek – ponovila je. Ali, nije želela da razmišlja o tome.

Nasmehila se Džulijanu, a onda su ušli u kočiju i polako krenuli na zabavu. Topla jesenja svetlost sunca na zalasku zapalila je nebo.

– Prelepa si – rekao je i uzeo je za ruku. – Najsrećniji sam čovek na svetu.

Stegla mu je ruku prepuštajući se lepoti dana na izmaku i ljubavi kojom su sijale oči njenog novog muža. – Imam sreće – iskreno je priznala i zagledala se u njegovo nežno lice, koje je obećavalo život pun topline i

ljubavi. – Iz zahvalnosti prestajem da pušim i time objavljujem novi početak. Zaista imam sreće što si želeo da budem s tobom.

– Ne, dušo moja, ja sam srećnik i neću to nikad zaboraviti. – Sagnuo je glavu i poljubio je, a ona je zažmurila udišući njegov miris. Zračio je sigurnošću i to ju je smirilo podsećajući je na razloge zbog kojih ga je odabrala.

Kada su stigli gosti, prilično gladni, Poli se rastrčala po šatoru postavljenom u vrtu, raznoseći poslužavnike s pogačama i sendvičima, a Tobi se pobrinuo da svakome doda čašu šampanjca. Hester i Moli su zatekle Federiku kako sama sedi u spavaćoj sobi.

– Već te satima tražimo – rekla je Hester pridružujući joj se na krevetu.

– Jesi li dobro? – pitala je Moli. – Izgledaš nekako jadno.

– Ne želim da napustim Polpero – šmrkala je nesrećno.

– Ni mi ne želimo da napustiš Polpero – rekla je Hester.

– Ne volim Artura. – Prekrstila je ruke. – Sada mi je očuh. Fuj!

– Nije tako loš – dodala je Moli.

– Ali nije mi tata.

– Ne, svakako nije Ramon – Moli se složila kikoćući se. – Niko nije tako zgodan kao tvoj otac!

– Nije došao – rekla je Federika spuštajući pogled. – Bila sam uverena da će doći.

– Možda nije dobio pismo – kazala je Hester zagrlivši je.

– Možda.

– Znam kako da te oraspoločim – dobacila je Moli nacerivši se sestri i uguravši ruku u džep.

– Fantastična zamisao – Hester je uskliknula prekrivajući usta i trepćući.

– O čemu to govorite?

– O jednoj od Samovih posebnih cigareta. Nismo je popušile do kraja. – Hester se nervozno nasmejala. – Ali, ovde nas niko neće pronaći, zar ne?

– Hester, to se zove „džoint“, i ne, niko nas neće ovde pronaći – rekla je Moli škljocajući upaljačem. – Pretpostavljam da još nisi probala? – Klimnula je glavom prema Federiki, koja je zabrinuto odmahнула glavom. – U redu. Dakle, puši se kao cigareta...

– Nikad nisam pušila cigarete.

– E pa, onda ćeš danas nešto naučiti – kazala je uvlačeći dim. – Otvori prozor, Hester. – Hester ga je odmah širom otvorila i iz vrta je doprla lagana muzika praćena prigušenim žamorom.

– Zvuči kao da se dobro zabavljaju – nasmejala se.

– Ali ne kao mi – dodala je Moli uručujući Federiki džoint. – Duboko povuci dim, zadrži ga nekoliko sekundi i onda izdahni. I, pobogu, pokušaj da ne kašlješ. Samo deca kašlju.

Federika je čvrsto rešila da se ne zakašlje. Ubacila je džoint u usta i uvukla što je više mogla. Sestre su veselo posmatrale kako se rumeni, poslušno zadržavajući disanje.

– Odlično – čestitala je Moli, uzela džoint i dala ga Hester.

Federika je odmah ludački izdahnula pokušavajući da se dočepa vazduha.

– I kakvo je osećanje?

– Dobro – odgovorila je. Ali, zapravo nije ništa osećala.

– Pokušaj još jednom – rekla je Moli, povukla dim i dodala joj džoint.

Za nekoliko minuta ona i Hester su se smejale poput hijena, a Federika je plakala ne mogavši da se zaustavi.

– Volim Sema – počela je. – Ozbiljno. Nema mi pomoći. Ali ne želi ni da me pogleda. Još sam klinka i ružna sam. Ne poput one manekenke s kojom se danas pojavio. Pretpostavljam da mu je to devojka? – upitala je.

Hester i Moli su još gromoglasnije prasnule u smeh. – Kako možeš biti zaljubljena u njega? Takav je bezveznjak – rekla je Moli. – U svakom slučaju, zanima ga samo jedno. Kao i sve njih.

– A to nije poezija – dodala je Hester glupo se smešeći.

– Hester, ta ti je pametna.

– Ozbiljno?

– Da, upravo si rekla nešto duhovito.

– Pa, zar mu to nije devojka? – zajecala je Federika.

– Trenutno jeste, ali, naravno, već sledeće nedelje imaće drugu. Svake nedelje je s novom. Dođu mu kao nedeljni fiks – odgovorila je Moli. – Mene ne zanimaju muškarci koji samo žele seks. Želim muškarca s mozgom.

– Sem ima mozga.

– Da, ima, ali mu je trenutno utaboren na vrhu one stvari – odgovorila je i zajedno s Hester ponovo prasnula u smeh.

Federika je na to još jače zajecala.

Na kraju, shvativši da joj je od džointa samo gore, Moli je rekla Hester da nađe Tobija ili Džulijana, bojeći se kako će poželeti da se ubije od očaja.

– Ne brini, Fede, na kraju ćeš se ohladiti. Zaista ti nije potreban neko toliko stariji. Dragi bože, biće mu dvadeset devet kada tebi bude dvadeset. A i verovatno ne želiš da se prezivaš Eplbi, zar ne?

Baš kada se spremala da odgovori kako bi to volela najviše na svetu, vrata su se otvorila i u prostoriju su uleteli Tobi i Džulijan. Obojica su dahtali od panike.

– U redu, devojke, ostavite nas nasamo i vratite se na zabavu – naredio je Džulijan mašući rukom kako bi oterao dim.

– I rešite se ostatka džointa – dodao je Tobi ljutito odmahujući glavom.

– Još ste mlade za eksperimentisanje.

Moli i Hester su odmah istrčale napolje. Moli, međutim, uopšte nije imala nameru da baci tako nešto dragoceno znajući kako je do toga teško došla, posebno što Sem travu nikad ne krije na istom mestu.

Tobi je seo pored Federike i zagrlio je, dok se Džulijan smestio na stolicu preko puta njih. – Današnji dan za tebe je bio užasan – rekao je ljubeći njeno lice prekriveno suzama. – Ali uskoro će se završiti...

– I napustiću Polpero.

– Ah – prisetio se Tobi podižući obrve i pogledao u Džulijana. – Gotovo sam zaboravio na to. Džulijane, hoćeš li ti ostati s Fede, dok ja na trenutak otrčim dole? Moram nešto da uradim. – Džulijan je seo pored nje i privukao je sebi.

– Zaljubljena sam u nekoga ko me ne voli – kazala je tužno ga pogledavši.

– Zar postoji neko ko tebe ne voli? – nežno je upitao. – Reci mi ko je i ubiću ga.

– Sem Eplbi.

– Ah, da, zgodan mladić. I pametan. Volim pametne muškarce. A, ujedno je i osećajan. Imaš odličan ukus.

– Ali sam previše mlada za njega – žalila se.

– Nije istina! Sada možda jesi. Koliko imaš godina? Četrnaest? A on ima dvadeset dve? Dvadeset tri? Žene koje trenutno bira daleko su starije od tebe i spremne da spavaju s njim. To je ono što mu treba. Svi muškarci su isti i da sam ja na tvom mestu, stavio bih ga na led poput dobrog šampanjca i sačuvao za kasnije.

– Ali ne mogu čekati tako dugo – bunila se.

– Naravno da možeš. Ako zaista želiš nekoga, moraš biti spremna da čekaš zauvek. Ja bih na Tobija čekao doveka.

– Imaš sreće što si s njim. Ja nemam nikoga.

– Imaš nas i mi ćemo se brinuti o tebi – rekao je grleći je.

– Osećam se nevažno. Mama ima Artura, Hal ima nju, tata mi više ne piše, kao da je umro, a Artur mi nikad neće biti otac. Nikad. Pre ću umreti nego to dopustiti.

– Ali on i ne želi da ti bude otac – ispravio ju je. – Ima svoju decu. Jednostavno želi da bude muž tvojoj majci i ne možeš ga kriviti zbog toga. Tvoja majka je veoma lepa, ali i prilično teška žena. Zato mislim da Artur zapravo zaslužuje orden.

– Možda.

– A ona zaslužuje malo sreće, zar ne?

– Da – pomirljivo je uzdahnula.

– Tužno je kada se brak raspadne. Tužno je ne samo roditeljima već i deci. Ali treba nastaviti dalje i izvući najbolje iz toga. Nikad ne znaš, možda ćeš posle nekog vremena otići da potražiš oca. Kada budeš starija, neće ti biti potrebno ničije dopuštenje. Moći ćeš jednostavno da odeš. Zato budi strpljiva još neko vreme.

Kada se Tobi vratio, lice mu je sijalo od sreće i Džulijan je znao da im donosi dobre vesti. Federika ga je s nadom pogledala pitajući se šta je uspeo da postigne za dva minuta. Seo je preko puta nje i uhvatio je za ruke.

– Dogovorio sam se s tvojom majkom. Danas je dobro raspoložena i uhvatio sam je u najpovoljnijem trenutku.

– U vezi s čim? – pitala je ne usuđujući se ni da pomisli.

– Pa – nasmešio se. – Ako želiš, možeš ostati u istoj školi i živeti sa mnom i Džulijanom tokom nedelje, a vikendom, kada njih dvoje dođu, možeš biti s njima.

S nevericom je uskliknula. – Ozbiljno? – Rukavom je obrisala lice.

– Najozbiljnije – odgovorio je.

– A Rasta?

– I Rasta takođe. Mislim da ćemo se snaći s vas dvoje. – Nasmejao se.

– O, hvala ti, ujko – uzbuđeno je odgovorila bacajući mu se oko vrata.

– Ne mogu da verujem.

– Biće to kao nedeljni smeštaj u domu – dodao je Džulijan.

– Možeš mi davati časove iz fotografije – uzbuđeno je kazala – a ja ću vam peći kolače i brinuću se za kuću. Nećete ni primetiti razliku. Veoma sam uredna i organizovana i odlično kuvam. Neću vam smetati – rekla je ne mogavši da suzbije oduševljenje.

– Kolači u zamenu za časove iz fotografije? Ne zvuči loše. – Džulijan je zadovoljno klimnuo glavom pogledavši u Tobija.

– Mogu li se odmah danas preseliti?

– Čim ti majka ode na medeni mesec, ali pod jednim uslovom – odgovorio je Tobi.

– A to je? – sa strahom je upitala.

– Da budeš dobra prema Arturu.

– Ah, u redu – popustila je. – Više ga neću zvati starim jarcem.

Džek je sedeo u radnoj sobi pušeći se od besa poput uglja tek bačenog u vatru. Iako je želeo da prisustvuje ćerkinom venčanju, ona je odlučila umesto njega. Nije bila spremna da žrtvuje bratovljevog ljubavnika za oca, i to ga je duboko povredilo. Ali zar nije oduvek bila problematična? Još kao dete uspevala je da sve pridobije da trčkaraju oko nje. Oduvek je bila tvrdoglava i dobijala je sve što je htela. Gotovo uvek. Sažaljevaao je Artura. Hoće li moći da izdrži njenu svojeglavost?

Osim toga, iako mu nije nikad priznala, bilo je očigledno da još uvek čezne za Ramonom. Razbijala je glavu oko papira ne želeći da ih potpiše, ali znala je da mora jer se sama odlučila za razvod i sada mora živeti s tim izborom. Njen problem je, zaključio je, to što je naviknuta da forsira ljude

do kraja kada joj, nemajući više izbora, moraju popustiti. Verovatno se nadala da će Ramon pristati da se promeni i ostane kod kuće, a kasnije da će odbiti da joj da razvod. Bio je, međutim, jači nego što je očekivala. Našla je sebi ravnoga i izgubila. I, zato je Artur siguran ulog. On joj nije ravan. A šta ako posle svih tih silnih bitaka ipak želi miran život? Kao i svi drugi, s užasom je pomislio i podigao minijaturno drveno bure nabadajući ga na maketu gusarskog broda koji je izrađivao.

25.

Sledeća godina bila je srećna za Federiku, a loša za Džejka. Dok je ona zadovoljno živela s ujakom Tobijem i Džulijanom, pekla im kolače, učila sve što ima veze s fotografijom i biciklom se vozila u Piktistl Menor kao do tada, Džejk se još više uvukao u utrobu svojih minijaturnih brodića. Bilo mu je odvratno što je Helena dopustila ćerki da živi s homoseksualcima, dok je u tako ranoj i osetljivoj fazi života. Poli je pokušala da to raspravi s njim, ali on nije hteo o tome da razgovara.

Kada je želeo da bude ljubazan, rekao bi samo kako to nije u redu, ali kada je hteo da bude otrovan, govorio bi kako je ogavno.

Sve je to, međutim, bio deo Heleninog plana i tipičan primer kako ona manipuliše ljudima. Bila je uverena da će ga naposljetku naterati na ono što želi.

Poli je poslala Heleni Džejkove fotografije s prethodnih venčanja, kako bi mogla da ih ubaci u svoj album, na šta je ona prasnula u smeh i vratila ih nazad.

– Pobogu, mama. Ja sam sve vreme verovala da je tata porodični čudak, a ne ti. – Poli nije priznala koliko joj je zamerila na tim rečima. Nedostajalo joj je što se ćerka i unuci ne motaju više po kući i što satima mora da smišlja izgovore kako bi se odvezla kod Tobija i posetila Federiku.

– Znaš, Federika je srećna tamo, Džejk – rekla mu je jednog poslepodneva, pošto ju je videla kada se vraćala s izleta čamcem u Tobijevom i Džulijanovom društvu.

Obrazi su joj bili rumeni od vetra i sve troje su se smejali. Tobi je nosio korpu za izlet prepunu praznog posuđa, u kojem su poneli hranu koju im je Federika spremila, a Džulijan je fotografisao. Rasta je skakutao za njima, natovljen vegetarijanskim pitama koje je jeo zajedno s njima, i iscrpljen od igranja na plaži. – Znaš, svi fantastično izgledaju. Kao sasvim normalna porodica – nastavila je ne mareći sluša li je ili ne. Htela je da podeli svoju radost i, do đavola, nije želela da mu dozvoli da je spreči u tome svojim predrasudama. Ali, Džejk je nastavio da lepi komadiće drveta ne osvrćući

se. – Tobi joj je poput oca. Mislim da Helena nije mogla bolje da postupi nego što ju je poslala kod njih. Devojčica je odjednom odrasla i sada je već prava mlada dama. Neverovatno je sposobna. Ona im kuva i brine se o njima kao neka mala majka. Zaista se ponosim njom. Džulijan je podučava fotografiji. Kaže da ima dobro oko. Zaista. Čak je uramio nekoliko njenih fotografija i okačio ih na zid, a to ju je veoma ohrabrilo. Upravo joj je to trebalo. Otac. A dobila je dvojicu. – Oprezno je odmerila muža, ali on se pravio da ništa nije čuo.

Kada je Hester majci spomenula ideju o zabavi za šesnaesti rođendan, Ingrid je odmah pozvala Helenu i predložila da ga proslavi zajedno s Federikom. – Jednim udarcem ubićemo dve muve. – Zapravo je znala da nije sposobna sama da organizuje zabavu.

– A šta planiraš? – bila je znatiželjna Helena pitajući se zna li da su šesnaestogodišnjaci u stanju da kuću pretvore u ludnicu.

– Oh, nešto lepo. Pod šatorom – rekla je neodređeno.

Helena se nasmešila. Uvek je tako blaženo izvan događanja. – A šta će jesti?

– Ah, mogli bismo postaviti švedski sto. Naći ću nekoga da se pobrine za to – ležerno je odgovorila.

– Za koliko ljudi?

– Pa, koliko prijatelja imaju? – rastreseno je upitala već se usredsređujući na mlečno večernje nebo i savršenu lepotu jezera, koje je sada postalo dom jatu ptica u potrazi za gnezdом.

– Hajde da se nađemo s devojkaма i sve se dogovorimo – predložila je Helena primetivši da je Ingrid već odlutala.

– Odlična ideja, dušo. Navrati posle podne s Federikom. – Potom je zastala. – I povedi Hala. Džoi i Lusijen će biti ovde, a znam koliko bi voleli da ga vide. Ne viđamo ga baš u poslednje vreme.

Hal je mnogo voleo Artura. Oca se retko sećao, uglavnom kada bi se magla u njegovoj glavi povukla omogućavajući mu jasnu sliku, a i tada bi mu u sećanje izronila samo nejasna slika muškarca grubog i vremešnog izgleda, muškarca koji podseća na vuka, ali autoritarne kraljevske naravi. Dok je bio dete plašio se Ramona, ali sada kada je odrastao bojao ga se još samo u snovima. U Arturovom društvu, međutim, osećao se posebno. On se

trudio oko njega ohrabrujući ga i nikad ga nije omalovažavao. Iako je obožavao Helenu, njegova ljubav prema njoj nikad se nije isprečila između nje i njenog sina. Shvatao je njihovu bliskost i bio dirnut njom, te se trudio da Halu bude dobar otac, za šta ga je dečak nagradio poverenjem i privrženosti. Helena je očekivala da će biti ljubomoran na njen odnos s Arturom, što bi bilo sasvim prirodno, ali ju je iznenadila dečakova reakcija. Tako nije reagovao ni na sopstvenog oca.

Još je samo Federika gajila nadu.

Helena je posmatrala Artura kako svima u Polperou postaje drag. Iako su mu se isprva smejali doživljavajući ga kao komičan lik, svojom vedrom prirodom postepeno je zaradio poštovanje svih meštana. Uvek nasmejan, razgovarao je s ljudima uživljavajući se bez muke u njihove probleme, nudio im iskrene i zdrave savete, i nije širio glasine. Bio je čovek od poverenja. Čak ga je i Ingrid zavolela, a nju je pak osvojio neočekivanim poznavanjem sveta ptica i zbog ljubavi prema životinjama. Pomagao je Hester da spasava ježeve i hvalio Inigov sve uspešniji vinski podrum. Nano ga je prozvao „Arturo“, što se svima dopalo, pa su odmah svi prihvatili taj nadimak. Samo ga je Federika i dalje zvala Artur. Iz čiste zlobe. Helena je besnela što odbija da ga prihvati kao očuha znajući da to uopšte ne zasluđuje.

– „Zagriženost je u najboljem slučaju samo ludilo mnogih radi koristi nekolicine“ – rekao je Nano dok joj je sipao čaj u šolju. Pogledao ju je i podigao guste obrve, koje su posedele i podsećale na bele morske talase.

Odmahnula je glavom. – Žao mi je, Nano. Ponovo gubim – odgovorila je nasmešivši se.

– Ah, da mi je ovde oštar um mladog Samjuela. On bi odmah pogodio. – Uzdahnuo je spuštajući čajnik. – Aleksander Poup, dušo. „Žena je, čak i u svom u najboljem izdanju, puna protivrečnosti“ – dodao je s podrugljivim osmehom – i to je rekao.

– U redu, tata, dosta prenemaganja, vrti mi se u glavi – dobacila je Ingrid pijuckajući čaj. – Primetila sam da više ne pušiš, Helena. – A primetila je takođe kako joj ni ruke više ne drhte. – Arturo je prava blagodet za tebe.

– Tako je. Presrećna sam. Mada ponekad osećam potrebu da zapalim –

priznala je. – Ipak, zaista imam sreće, povlađuje mi u svemu.

– Baš lepo. Bar da je Inigo takav. Jedini dokaz njegovog prisustva u poslednje vreme jeste to crno raspoloženje, koje se izliva ispod vrata radne sobe poput poplave. Zar su svi filozofi tako jadni?

– Dušo moja, filozofi razbijaju glavu oko velikih životnih misterija koje je nemoguće dokazati, a to sigurno može da demoralise – rekao je Nano mudro.

– Zar ne bi onda trebalo da filozofira o sebi? To je ipak najveća misterija – nastavila je.

– Ali to još više demoralise – dodao je Nano.

– Ne udaljavajmo se od teme – ubacila se Helena. – Gde su devojke? Trebalo bi da se dogovarimo?

– Naravno – odgovorila je Ingrid paleći cigaretu. – Ne mogu da zamislim ništa lepše za mlade ljude od večere pod šatorom. Kako je to romantično – šator u vrtu. Baš kao i na tvom venčanju, Helena. Šteta što je Moli i suviše mlada za udaju, inače bismo mogli da imamo još koristi od njega.

Dogovorili su se da se zabava održi jedne subote u julu, odnosno između Federikinog rođendana, koji je u junu, i Hesterinog, koji je u avgustu. Odlučili su da postave veliki šator na travnjaku koji gleda na jezero, jer je Ingrid htela da mladi uživaju u njenoj veličanstvenoj lepoti pri zalasku sunca. Kada je Helena ponudila da plati polovinu troškova, Ingrid je odmahнула rukom. – Pobogu – odgovorila je mašući cigaretom. – Inigo bar toliko može da učini. Sem toga, neće prisustvovati, pa će mu to biti način da se iskupi. – Nestašno se nasmejala.

Helenu je užasavala sama pomisao na to koliko će koštati celo slavlje, jer su devojkaма svakoјake stvari padale na pamet. Htele su da pozovu sto pedeset prijatelja, organizuju katering, disko i plesni podijum i imaju alkohola u velikim količinama. Ingrid je predložila voćni punč, ali Nano je insistirao da svi piju vino. – Ako se odnosiš prema njima kao da su deca, ponašaćе se kao deca. Daj im vino i ponašaćе se prefinjeno poput mladih pariskih aristokrata.

Helena je smatrala kako to neće biti ni od kakve važnosti. Između

pijanih pariskih aristokrata i pijanih školaraca u Kornvolu verovatno nema nikakve razlike. I Ingrid i Nana čekalo je gadno iznenađenje.

Te večeri, kada je trebalo da se održi zabava, vreme je bilo tipično za engleska leta. Veći deo dana u naletima je padala kiša i kad god bi se sunce u svojoj punoj lepoti okomilo na Polpero, potpuno iznenada bi se povuklo u senku. Federika je spakovala stvari pošto će spavati kod Hester, a Tobi ju je posle podne odvezao u Piktistl Menor.

– Samo da ne pada tokom čitave zabave – zacvilela je. – Ingrid se toliko trudila da uredi vrt.

– Nemoj se zavaravati, dušo – odgovorio je s osmehom. – Niko neće dati ni pet para za vrt. Svi će biti zauzeti odmeravajući jedni druge.

– Ipak, neće biti zabavno ako bude padala kiša.

– Ne slažem se. Sve je daleko bolje kada zavlada kaos. Da sam na tvom mestu, molio bih se da pada kiša.

Kako su se približavali zdanju, želudac joj se iznenada stegao. Semov zeleno-beli spaček bio je parkiran na kolskom prilazu.

Federika ga uopšte nije videla otkako joj se majka udala prethodne godine. Već je odavno napustio Kembridž i poslušavši Nanov savet otišao da živi i radi u Rim na godinu dana, a onda se vratio u London, gde ga je čekao posao u finansijama. Nano je pobesneo verujući kako traći „briljantni um“ na posao, kojim bi se mogao baviti bilo ko i s malo mozga, na šta ga je Sem razuverio da je reč samo o privremenom rešenju. Naime, želeo je da otkrije kako funkcioniše poslovni svet Londona. Federiki je nedostajalo da vidi njegov automobil parkiran pred kućom, ali sada kada joj se želja konačno ispunila, uspaničila se da će potpuno zanemeti kada ga ugleda. Žalila je što nije starija, viša, lepša i sigurnija u sebe.

– Tobi, Sem je stigao – prošaputala je.

– Odlično. Vreme je da se uveri kako si procvetala u predivnu mladu ženu – odgovorio je parkirajući se ispred kuće.

– Plašim se.

– Naravno da se plašiš, i to je ono uzbudljivo, jer da te nije strah, ne bi to bila ti, a tako si ljupka. – Pogledao je njeno ozbiljno lice iz profila i

ponadao se da je i Sem u međuvremenu sazreo.

– Naravno da tako misliš pošto si moj ujak. – Nasmejala se.

– Ali i muškarac – dodao je dodirnuvši joj obraz. – I zaista mislim da si prelepa. Zato, ulazi unutra i budi to što jesi. Neće znati šta ga je snašlo.

Poljubila ga je i nesigurno izašla iz automobila. Posmatrao ju je kako ulazi u kuću. Izgledala je kao tek zarumenela, još uvek nezrela jabuka na drvetu, ali će uz pravilnu brigu postati predivan zreo plod.

Otvorila je vrata, baš kada se nebom prolomila grmljavina obrušavajući se kišnim strelama na tlo. – Prokletstvo! – prokomentarisala je Hester potrčavši joj u susret. – Hvala bogu što si došla. Pogledaj to vreme!

– Sve će biti u redu, dušo – dobacila je Ingrid prošetavši kroz predvorje s vazom orhideja. – Ovo će malo oživeti šator.

– Mama misli da priređujemo gala večeru za devojke, kojima je to prvi ulazak u visoko društvo. Nema pojma šta spremamo – prošaputala je Hester nacerivši se. – Jedino što kvari celu stvar jesu Sem i njegov prijatelj Ben, koji će večeras glumiti policiju.

– Kako to misliš? – upitala je zarumenevši se na spominjanje njegovog imena.

– Paziće na nas i brinuće se da se ništa ne desi u grmlju. – Nasmejala se.

– Ako i dalje bude ovakvo vreme niko se neće ni približiti grmlju – rekla je Federika, a ozareno srce radovalo se susretu sa Semom.

Prošle su dnevnu sobu pa kroz balkonska vrata krenule ka šatoru, kada joj je Sem mahnulo. – Ta mala je pravi vranac – dobacio je Benu.

– Koja? Ta do Hester? – pitao je prijatelj i rastegao se po sofi kao pauk.

– Da. Fe-de-ri-ka – dodao je izgovarajući ime u slogovima, što je često radio Nano.

– Maloletna je, druže – Ben se nasmejao.

– Za sada. Ali pazi šta ti kažem. Kada bude starija, biće neodoljiva. Posmatram je. Drugačija je. Zrači nečim tajanstvenim, što mi se dopada. Još nekoliko godina, i pretvoriće se u prekrasnu mladu ženu.

– Zašto onda čekati?

– Pobogu, Ben, nemam nameru deci da oduzimam nevinost – zgranuto je odgovorio Sem.

– Zar ne slavi šesnaesti rođendan?

– Da.

– Pa, onda je zrela za branje. Bolje je ti zgrabi pre nego što to uradi neko drugi. Možeš li me upoznati? Hoću da je malo bolje pogledam.

Krenuo je za Semom prema šatoru u koji je Ingrid donela ogromne vaze s orhidejama, iako su se ljudi iz cvećare potrudili da ga ukrase sopstvenim aranžmanima. Ugledali su Hester i Federiku kako prekrštenih ruku ljutito i smrknuto posmatraju pljusak, dok su dobavljači hrane užurbano postavljali stolove. Izbegavajući radnike koji su postavljali rasvetu i grupu muzičara koji su imali probu, probili su se do njih.

– Zdravo, Fede. – Okrenula se osetivši kako joj se vrućina širi niz vrat i grudi. Ali, što se više trudila da obuzda rumenilo, bivala je sve crvenija. Nasmejala se pokušavajući da ostavi utisak opuštenosti i spustila pogled. – Ovo je Ben – dodao je. Ben je pružio ruku i zaškiljio zagledavši se u njeno lice.

– Policajci – rekla je smešeći se.

– Policajci – potvrdio je i stavio ruke u džepove. – Na taj način uspeli smo da se uvalimo na zabavu.

– Nije nam potrebna policija – zlovoljno je rekla Hester.

– To ti misliš – nasmejao se Sem. – Ali možda će vam biti drago kada se Ben i ja proguramo kako bismo vas zaštitili od svih tih pijanih klinaca, koji će se potući da bi vas se dočepali.

– Kamo sreće. Pogledaj vreme – rekla je podigavši ruku.

– Volim kišu. Romantična je – reče Sem. Federika se uzdržala da ga pogleda u oči, ali je osetila da je posmatra. Njegove oči palile su joj lice poput sunčevih zraka. Otkud to iznenadno interesovanje? I bojeći se da će je ugušiti svojim prisustvom poželeva je da što pre odu.

– E pa, ja mrzim kišu – gundala je Hester. – Zašto baš danas? Kupaćemo se u blatu.

– Moći ćete da se skinete i organizujete takmičenje u rvanju – dobacio je Ben zakikotavši se i pogledavši Sema u znak podrške. Hester je prasnula u smeh. Sem je, međutim, odlučio da promeni temu.

– Kako ti je s ujakom? – upitao je Federiku i odmah se prisetio njihovog razgovara u polju zvončića. Koliko je tada bila uznemirena mogućnošću da napusti Polpero.

– Dobro, hvala na pitanju – odgovorila je i uspela da ga pogleda, sve dok je nešto previše intimno u njegovim očima nije nateralo da ponovo spusti glavu. Osećala se glupo, a jezik je nezgrapno šetao po ustima. Mora smisliti nešto pametno. – Džulijan me podučava fotografiji – dodala je popunjavajući neprijatnu, dugu pauzu.

– Siguran sam da si je već savladala. Drago mi je što ti je on učitelj.

– Dobra je. Videla sam neke fotografije – odmah ju je pohvalila Hester. S interesovanjem je podigao obrve.

– Nisu tako dobre – stidljivo je odgovorila. – Još ne.

– Vrlo je primamljivo profesionalno se baviti fotografijom. – Zamišljeno je klimnuo glavom. – Možeš otići bilo kuda i uvek ćeš biti sam svoj gazda, a sloboda u poslu i te kako je važna.

– Znam. Ali još mi predstoji mnogo rada kako bih to postigla.

– To će brzo doći – rekao je Sem razmišljajući kako mu je prethodna godina prošla gotovo u sekundi. Kako se samo promenila za to vreme.

– Nadam se – odgovorila je začuđeno primećujući da joj se zagledao u oči. Kada je Hester predložila da odu da se pripreme za zabavu, zahvalila se dragom bogu što je to učinila.

– Nemamo vremena da tu stojimo i blebećemo sa starkeljama.

I laknulo joj je kada ju je povukla za ruku.

– Nisam joj čestitao rođendan – rekao je Sem posmatrajući ih kako ulaze u dnevnu sobu.

– Čestitaćeš joj kasnije, kada je budeš izvlačio iz grmlja i odvajao od nekog raspamećenog pubertetlije.

– Ućuti – odbrusio je. – Ponekad si veće dete od njih.

Federika je uživala u kadi punoj tople vode, a Trocki je čuvao stražu budući da nijedna vrata u Piktistl Menoru nisu imala bravu. Ležao je i dahtao okružen parom, glavu je spustio na šape i isplazio ružičasti jezik. Ponovo se setila Sema. Zažmurila je i zamislila svet u kojem su sve njene reči mudre i duhovite, svet u kojem ne crveni i ne zamuckuje, i u kojem

uvek izgleda neodoljivo.

U tom svetu Sem ju je obožavao; njegova ljubav je bila strastvena, poljupci i nežni i vatreni, a nije puštao iz zagrljaja čak ni na sekund. Ama baš nikad nije je ostavljao na miru. U njegovom zagrljaju osećala se zaštićeno i voljeno, daleko od sumnji i briga koje su je ispotiha mučile u stvarnom svetu.

Trockijevo zevanje, glasno i nestrpljivo, prenulo ju je iz prijatnih maštanja. Skočio je na noge i stao pored vrata očekujući da ga pusti napolje. Kada se pojavila u spavaćoj sobi, Hester je sedela ispred ogledala. Već je osušila kosu, a Moli joj je nanosila šminku sigurnim potezima profesionalnog šminkera. – Tebe ću srediti posle nje.

Bila je umotana u peškir. – Ne znam. Nikad se još nisam šminkala – priznala je namrštivši se.

– E pa, večeras ti je rođendanska zabava i hoću da izgledaš neodoljivo. Hajde, obuci tu haljinu – naredila joj je odmičući se od sestre kako bi se divila sopstvenom umetničkom delu. – Hester, divno izgledaš – rekla je, dok joj je žustrim pokretima nanosila rumenilo.

Kada su se pojavile u šatoru u haljinama, isfrizirane i našminkane, delovale su prefinjeno poput starijih devojaka. Moli je ponosno stajala iza njih kao dadilja, gurajući ih napred kako bi im se svi mogli diviti. Ingrid je pljesnula rukama i uzviknula kako obe izgledaju kao princeze, a Helena se, primetivši koliko joj je ćerka porasla, s bolom u srcu prisetila njenog prohujalog detinjstva. Nosila je svetloplavu haljinu bez naramenica, koja je pristajala uz njene plave oči, a Moli joj je kosu podigla na vrh glave. Izgledala je bezazleno, ali i nekako uzdržano, razlikujući se od svojih vršnjaka, koji su bili ili prepametni za svoje godine, ili pak previše detinjasti. U poslednjih godinu dana postala je neverovatno lepa, ali Helena je bila uverena da Federika uopšte nije svesna svoje privlačnosti. Nedostajalo joj je samopouzdanja.

– Obe ste prelepe – rekla je stavljajući joj pramen iza uva. – Prelepe – zamišljeno je ponovila. Bilo joj je žao što je Ramon ne može videti. Veoma bi se ponosio njom. Ali, odlučila je da ne razmišlja o tome i prisilila se na osmeh. – Tobu će doći po tebe ujutru. Izgledaš predivno, Fede. Sada si

prava mlada žena.

– *Che belle donne!* – uzviknuo je Nano dolazeći do šatora s belom kravatom.

– Tata, šta to, pobogu, nosiš? – uskliknula je Ingrid zbunjeno ga odmeravajući. – Trebalo je da staviš *crnu* kravatu.

– *Cara mia*, imam sopstveni kodeks odevanja – odgovorio je s uzdahom. – Ipak je ovo bal moje unuke i dužan sam da se pojavim u najboljem izdanju.

– Jesi li siguran da želiš da dođeš na zabavu, Nano? – nasmejala se Hester. – Izgledaš kao pingvin.

– Stvarno sam polaskan – rekao je i naklonio se. – Čast je biti u društvu dve prelepe princeze. Proslavimo to uz čašu šampanjca.

Federika je bila razočarana što Sem nije došao do šatora. Znala je da je lepa i želela je da je on vidi. Dok je beskonačno nazdravljala s Ingrid, Nanom i majkom jednim okom je budno pazila na balkonska vrata, a srce joj je drhtalo s nadom.

– Gde su policajci – naposletku je upitala Hester.

– Pretpostavljam da gledaju utakmicu – odgovorila je razočaranoj Federiki. – Pojaviće se kada zabava malo odmakne.

Tako je i bilo. Društvo je pristizalo i popili su čitavu zalihu alkohola pre nego što su i seli da večeraju, zato je švedski sto ranije poslužen kako bi se to ublažilo. Niko, međutim, nije ni pomislio da jede sve dok nisu videli kako Trocki kao usisivač uklanja kobasice s jednog od stolova. Čim ga je Hester odvukla u vrt svi su se bacili na hranu uplašivši se da će ostati bez nje, budući da su i druge životinje počele da se šetaju po šatoru kao da su kod kuće. Federika je sela do dvojice mladića, koje nije poznavala, a koji su veći deo večeri pričali o kriketu i ispitima u školi. Pošto je bila i suviše stidljiva da se uključi u razgovor, samo ih je slušala posmatrajući Moli kako za svojim stolom privlači pažnju ponosno pušeći dugu cigaretu. U poređenju s njom, osećala se glupo, kao da štrči.

Igrala je s dvojicom mladića, ali nije u tome mnogo uživala. Primetila je da neprestano gledaju preko njenog ramena i pretpostavila kako to rade u potrazi za zanimljivijim devojkama. Jedna Molina prijateljica u crnoj

čipkanoj haljini igrala je poput profesionalne igralice i ugledavši je Federiki je bilo žao što nema njenu samouverenost i gracioznost. Na kraju, baš kada je htela da ode i sedne u neki ugao šatora i da se, ako ikako bude mogla, sakrije ispod velike orhideje, njen partner za igru iznenada je pozeleneo u licu, kao pokvaren jogurt, i zgrabivši je za ruku povukao u noć.

– Mislim da će mi pozliti – zastenjao je. Želudac mu se penjao u grlo od alkohola.

– Pa šta ću ti *ja*? – začuđeno je upitala propadajući potpeticama u mokr travnjak.

– Ne želim sam da umrem. – Sve dublje su ulazili u mrak.

– Nije ti baš tako loše, zar ne? – Ponadala se da će se nekim čudom oporaviti i vratiti je na zabavu. Zadrhtala je od hladnoće, a slaba kišica orosila joj je lice i ramena.

– Užasno mi je. – I čim je to izgovorio, gurnuo je glavu u grmlje i glasno se ispovraćao. Trgla se ugledavši Ingridine predivne ruže prekrivene mešavinom žuči i komadića kobasica, i panično odmakla prekrivajući usta s gađenjem. Kišica se iznenada pretvorila u pljusak i gustim i teškim kapima padala na svilenu haljinu probijajući se do gole kože. Sagnula je glavu dvoumeći se da li da ga ostavi tu u vrtu i pobegne u zaklon, a onda je začula kako je neko zove s druge strane vrta i s olakšanjem se okrenula. Bio je to Sem.

– Federika! – Zaškiljila je i ugledala ga kako trči ka njoj kroz pljusak. – Federika, je li sve u redu? – Bela košulja, potpuno mokra, prilepila mu se za kožu poput papira, a voda se cedila s plave kose. Uprkos tome, smešio se od uva do uva, gotovo kao da uživa u dramatičnosti situacije.

– Šta? – promucala je i zbunjeno zatreptala.

– Hester je rekla da te neka pijandura izvukla napolje – odgovorio je pokušavajući da dođe do daha. Pokazala mu je na grm. – O, bože – uzviknuo je i rukom zapušio nos. – Hajdemo odavde. Sam će se otrezniti. – Zgrabio ju je za ruku i odveo na suprotnu stranu od šatora.

– Kuda idemo? – viknula je trčeći kako bi održala korak u tankim potpeticama.

– Što dalje od te užasne zabave – s gađenjem je odgovorio. – Video sam da nisi uživala. – Zar ju je posmatrao? Stomak joj je zadrhtao na

pomisao da je primetio i bila je zahvalna što joj je noć sakrila rumenilo obraza i razmazanu maskaru. Kada je otvorio vrata štale, uvukli su se u tamu. Čula je kako petlja oko reze i prepustila se mirisu toplog sena i tek pokošene trave. Za nekoliko sekundi upalio je upaljač i potom sveću.

– Nikad nisam bila ovde – rekla je radoznalo posmatrajući unaokolo.

– Ja stalno dolazim ovamo, naročito noću, kada ovde dođe porodica divljih pataka da prespava. Upravo zato i ne palim svetlo, da ih ne preplašim i ne oteram. Imam sveću pa mogu da ih posmatram.

– Porodica pataka? Ozbiljno to misliš?

– Dođi – prošaputao je uzimajući je za ruku. – Pokazaću ti.

Polako ju je poveo preko poda prekrivenog zlatastim slamkama koje su iskrile pod svetlošću sveće. Štala se koristila za skladištenje žita i sena za životinje, i ogreva za kuću. Kapi kiše dobovale su po krovu, a unutra je bilo toplo i suvo. Tiho su se popeli na bale sena, čučnuli i provirivali prema mestu gde se ugodno smestila porodica pataka. Pačići su spavali na toplom krevetu napravljenom od perja, nesvesni čudnih bića koja ih tiho posmatraju, dok je neustrašiva majka sedela na oprezu, raširenih crnih očiju, spremna da reaguje ukoliko bi morala. Sem se nasmešio i pogledao Federiku, na čijem se licu moglo pročitati oduševljenje. Nastavili su da ih posmatraju u tišini ne želeći pričom da unište tako jedinstven trenutak.

Bila je zatečena kada se nagnuo da je poljubi. Rukom ju je uhvatio za potiljak i spustio usne na njene, a onda se povukao i pogledao je u očekivanju reakcije. Bila je skamenjena.

– Nije ti se dopalo? – nežno je upitao. Pokušala je da mu odgovori, ali iz grla joj nije izlazio ni glas. – Želiš li da te ponovo poljubim? – Opčinjena blizinom njihovih tela nemo je klimnula glavom. Ponovo se nagnuo, ali se sada poigravao s njenim usnama ovlaš dodirujući mekanu kožu, ne ljubeći ih. Ukočeno je sedela bojeći se da se pomeri. Nije znala šta da radi. Osetio je da joj je neprijatno, odmakao se i prstima prošao kroz kosu. Bila je mokra i padala je po njenom nežnom licu.

– Je li ti ovo prvi put? – pitao je.

– Da – odgovorila je promuklim glasom.

Nežno se nasmešio. – Prvi put je uvek malo zastrašujuće. Sećam se

kako je meni bilo. Momcima je gore, zato što svi misle da oni znaju šta rade.

– Jesi li ti znao? – pitala je želeći da razgovaraju, ali iz glave nije mogla da izbije njegove usne na svojim, nestrpljivo očekujući da se poljubac ponovi.

– Instinktivno – odgovorio je jednostavno. Skinuo je naočare i onda se s tolikom strašću zagledao u nju da je pomislila kako će joj srce eksplodirati. Pomilovao ju je po potiljku. – Zažmuri. Nemoj biti stidljiva. Oslušni čula i ne osvrći se na mozak koji te pita šta se događa. Ljubljenje je uživanje, a ne neprijatnost. Samo se opusti i usredsredi na to što tvoje telo proživljava. Nemoj dopustiti da ti strah odvuče pažnju. Ne procenjujem te. Uživam u tebi. – Nervozno se zakikotala. – Hajde, zažmuri. – Ponovo se zakikotala i poslušno zatvorila oči, a kada je osetila njegove usne kako joj ljube obraz, uvo, slepoočnice, oči, želudac joj se uzburkao. Ali, koliko god se trudila da isključi mozak, nije mogla da se opusti bojeći se da će izgubiti kontrolu i osramotiti se. Udahnula je oštar miris njegovog parfema, izmešanog s prirodnim mirisom muškog tela, i poželeva je da se uštine i uveri da ne sanja. A onda, baš kada je pomislila kako će joj mozak uništiti tako magičan trenutak, ponovo su mu se usne obrušile na njene podstičući ludačku jurnjavu misli, ali ih odmah i zaustavljajući. Osetila je vino na njegovom jeziku. Osetila je kako je grebe neobrijanom bradom. I svesna senzualnog bola u udovima, instinktivno je odgovorila. Čvrsto ju je zagrio i pod drhtavom svetlošću sveća celo telo joj je procvetalo kao u proleće.

26.

Kada se Helena vratila kući, na kuhinjskom stolu dočekala ju je Arturova poruka.

Otišao sam s Halom u bioskop. Vidimo se kasnije.

Voli te,

Arturo

Otvorila je frižider, izvadila konzervu koka-kole i tanjir hladnog mesa i sela za sto. Pogledala je na zidni sat i zapitala se kako je Federiki na zabavi? Novi muž i sin toliko su zaokupili njenu pažnju da nije ni primetila koliko je odrasla. U poslednjih godinu dana postepeno se iz čaure leptira preobrazila u sjajnu mladu ženu, s dubokim setnim očima i stidljivim osmehom deteta, kome je neprijatno da odbaci devojaštvo. Premda je bilo očigledno da je sposobna, razumna i nezavisna, prepoznala je u njoj i sve veći nedostatak samopouzdanja i nesigurnost, a to su osobine koje je nasledila od nje. Razmišljajući koliko je Federika bila lepa u haljini, ponovo je osetila žaljenje što Ramon nije tu da je vidi. Njegova slika počela je da joj izranja u mislima poput bove. Plutao je ne nameravajući da joj da mira. Njegove kao ugalj crne oči upiljile su se u njene i gotovo ga je mogla čuti kako je pita da li je srećna.

Nije bila srećna onoliko koliko je očekivala da će biti. Artur je bio dobar prema njoj i veoma drag. Kao pravi svetac, očinskim osmehom podnosio je sve njene promene raspoloženja i nestrpljenje. Bio je potpuna suprotnost Ramonu. Nesebičan i tolerantan nije je osuđivao, ali nedostajala su mu Ramonova neodoljivost, strast i melodramatičnost. I uhvatila je sebe kako čezne za još nečim. Žalila je što nije zgodniji, mršaviji i spretniji. Nervirao ju je njegov veseli korak. Želela je da bude uzdržaniji i da ljudima ne žuri u susret kao oduševljeni labrador. Smetale su joj njegove provale oduševljenja. Ipak, bojala se da predugo razmišlja o prvim godinama braka s Ramonom jer je znala da se ništa na svetu ne može porediti sa srećom i

zadovoljstvom koje je tada osetila. U Federiki je prepoznala sebe kada je još bila mlada, čedna devojka, poput čistog lista papira koji čeka da ga neko s ljubavlju naslika. A kako ga je život naslikao? S toliko mnogo boja. Nije, međutim, imala hrabrosti da se dovoljno duboko zagleda i shvati kako je one najružnije baš ona sama nanela.

Kada je Tobi došao u Piktistl Menor sledećeg jutra da bi odvezao Federiku, zatekao ju je kako mu se oduševljeno smeši s prozora Hesterine spavaće sobe. Pojurila je niza stepenice i bacila mu se u zagrljaj. – Bilo je super – uskliknula je jedva uspevajući da prikrije osmeh. Nameravala je da ne priča o Semovim ponoćnim poljupcima, ali čim je ostala nasamo s njim, reči su izletele poput bujice, gotovo kao da je izgubila nadzor nad njima. – Odveo me u štalu i poljubio. Bilo je tako romantično – uzdahnula je hladeći se priručnikom o vožnji. – Napolju je padala kiša, ali je unutra bilo toplo i mirisalo je na seno. Zapalio je sveću i pokazao mi gde spavaju patke. Bio je tako sladak. Razgovarali smo celu noć. Prepun je razumevanja i nežan, potpuna suprotnost onim užasnim momcima s kojima sam igrala. Spasao me je upravo kao onog dana na jezeru. Samo mi nije jasno šta vidi u meni.

Tobi se nervozno nasmešio znajući da neko Semovih godina ne želi dugu vezu s devojkom njenih godina. Ali, znao je isto tako šta ona očekuje.

– Znam šta vidi u tebi, Fede. Predivna si devojka i uopšte me ne čudi što te smatra neodoljivom.

– I šta će biti sada? – upitala je.

Uzdahnuo je zagledavši se ispred sebe.

– Nemoj previše očekivati, dušo – odgovorio je. Nije želeo da je liši uzbuđenja, ali ni da joj dozvoli da izgubi glavu.

– Kako to misliš?

– Mnogo je stariji od tebe. Jednostavno, ne očekuj previše pa ako bude želeo da bude s tobom utoliko bolje.

– Ah, dobro. – Veselo se nasmešila spuštajući prozor. – Ionako ću ga videti posle podne. Hester me pozvala na čaj.

– Odlično – rekao je Tobi.

– Ne brini, vratiću se biciklom. Sva ću se zajapuriti od vožnje.

– Već goriš – nasmejao se.

Artur, Helena i Hal su došli na roštilj da bi saznali kako je prošla zabava. Kiša je pročistila nebo tokom noći i sada je ono, prozračno i vedro, ponovo blistalo. Federika je majci i očuhu ispričala onoliko koliko je smatrala da je potrebno da bi zadovoljila njihovu radoznalost, a to je značilo da nije spomenula epizodu sa Semom. Tobi joj je namignuo i nestašno se nasmešio nemo obećavajući kako neće odati tajnu. Artur, Hal i Džulijan su potom počeli da igraju kriket na travi, a Helena je sela u hladovinu i pila pivo. Federika, sva u oblacima, nije primetila napetost na njenom licu i odskakutala je u šetnju s Rastom. Tobi je, međutim, uvek bio svestan sestrinih promena raspoloženja te joj se pridružio za stolom. – Fede je srećna – rekao je.

– Da, vidim – ravnodušno je odgovorila. – Zahvaljujući tebi i Džulijanu. Mislim da je dobro prošla odlučivši da živi s parom muškaraca.

– Ali, otac joj još uvek mnogo nedostaje – kazao je i sipao kafu. – Ponekad je zateknem kako se igra s kutijicom. Znaš da u njoj čuva sva njegova pisma?

– Znam. Tragično, zar ne? – ogorčeno je rekla.

– Ali sasvim prirodno.

– Nemoj mi reći da je prirodno da godinama ne obiđeš sopstvenu porodicu.

– Nije.

– Niti je prirodno da dete živi s ujakom. Pogotovo ako majka živi u neposrednoj blizini.

– Zato si potištena? – pitao je saosećajno.

– Ah, ne znam. – Uzdahnula je. – Čini mi se da sam zabrljala. Istrgla sam ih iz očevog zagrljaja, odvela iz zemlje u kojoj su rođeni, odvojila od deke i bake. A onda sam se ponovo udala, i to za nekoga ko se Federiki uopšte ne dopada. I posle toga sam još dozvolila da živi negde drugde, kako bi bila blizu prijatelja. Je li to prirodno?

Tobi ju je uhvatio za ruku. – Tata ignoriše Džulijana i odbija da svoju ćerku odvede do oltara, samo zato što ne može da se suoči sa sinovljevim ljubavnikom. Ni to nije prirodno. On žrtvuje odnos sa sinom zbog sopstvenih seksualnih uverenja? – rekao je saosećajno i nasmešio se. – Nije

važno šta je prirodno, a šta nije. Sve je ionako stvar ubeđenja. Ako je Federika srećna s nama, onda je to prirodno. Ako je Hal srećan s tobom i Arturom, onda je i to prirodno. Fede i Hal se dovoljno često viđaju. Brat i sestra su. A zamisli tek ljude koji svoju decu šalju u internate na nekoliko godina. Je li to prirodno?

– Valjda si u pravu – popustila je.

– Ali nije to ono što tebe muči – tiho je nastavio bacajući pogled preko travnjaka prema Arturu, koji je ubacivši crvenu loptu kroz obruč oduševljeno mlatarao rukama kao debeli pingvin.

Helena se cinično nasmejala. – Veoma dobro me poznaješ – rekla je.

– Da.

– Kada me ponekad uhvati ovakvo raspoloženje kajem se što sam prestala da pušim. – Uzdahnula je i napunila čašu. – Zadovoljna sam, Tobi. Artur je dobar prema meni. Brine se za mene i ispunjava mi svaku želju. Potpuno je drugačiji od Ramona, koji je uvek bio sebični gad.

– Ali još uvek voliš tog sebičnog gada – dodao je Tobi.

– Ne bih baš rekla da ga volim – odmah se odbranila spuštajući pogled i trepćući očima, koje su počele da je peku od naleta suza.

– Artur, međutim, nije pravo rešenje za tebe?

– Artur – uzdahnula je pomirena sa sudbinom. – Artur nije dovoljan. – Tobi se zamišljeno zagledao u sestru. Odmahnula je glavom. – Zaglavila sam se. Ali, nema mi druge. Donela sam odluku. Pogledaj koliko ga samo Hal obožava. Zaista su uspostavili predivnu vezu.

– Helena, ljudi čine kompromise u životu. Ne možeš očekivati da ćeš Ramonove i Arturove kvalitete pronaći u jednom muškarcu, jer se to neće dogoditi.

– Ali uopšte nisam želela da ga ostavim – prošaputala je i zagledala se u bratovljeve oči.

– Kako to misliš? – pitao je polako nadajući se da ju je pogrešno čuo.

– Nisam verovala da će mi dozvoliti da odem. – Suze su joj zaiskrile u očima.

– O, bože, Helena – jedva je izgovorio odmahujući glavom.

– A kada sam pokrenula celu stvar više nisam mogla nazad. Morala sam ići do kraja. I onda sam... – Zastala je gotovo kao da neće biti u stanju da

otkrije izopačenost svoje tajne.

– I onda si...?

– I onda sam se udala za Artura, samo zato što je to razbesnelo Ramona. Videla sam to u njegovim očima. Nanosila sam mu bol, a bilo je to tako dobro osećanje. – Popila je piće. – Jesam li zla?

– Nisi zla, Helena, ali si veoma nepromišljena.

– Nemoj to nikome reći – rekla je odsečno.

– Neću – obećao je. – Ali, tako mi boga, u divnu stvar si se uvalila.

Tužno je klimnula glavom i slabašno se nasmešila. – I niko me ne može izvući.

Kada se vratila iz šetnje Federika je otišla pravo u sobu, legla na krevet i zažmurila. U mislima su joj iskrsavali prizori od prethodne noći i ponovo je uživala u poljupcima i milovanju kao da ih proživljava prvi put. Sedeli su pod drhtavom svetlošću sveće i razgovarali, sve dok muzika sa zabave nije prestala da se kroz kišu probija do njih, i sve dok nisu utihnuli i automobili i gosti koji su odlazili. Sedela je u njegovom zagrljaju i dopustila mu da joj se uvuče u tajne. Rekla mu je za magičnu kutijicu i prepričala priču o Topavaj, priznala o očevim pismima koje je čitala kad god bi je spopala tuga. U njegovom društvu zaboravila je na sećanja koja su se skrivala iza nereda njenog trenutnog života, poput, na primer, trenutka kada je pronašla mrtvu ribu na plaži u Vinji i kada joj je otac pričao o smrti. Podigao je školjku i spuštajući se s njom na pesak objasnio da biće kad umire ostavlja za sobom svoju ljušturu, svoja peraja, svoje telo, i odlazi u nebesa. Bogu. Potom je od školjke napravio privesak i stavio joj ga oko vrata. – Znaš, ta školjka uopšte nije važna. Važan je duh koji se krije u njoj, a koji je nemoguće uništiti. – Tek je kasnije, kada je odrasla, shvatila šta je pokušavao da joj kaže.

Sem ju je pažljivo slušao milujući je po kosi. Neke priče su ga razveselile, druge pak dirnule. – Posebna si – setno je zaključio poljubivši je u slepoočnicu.

– Što misliš pod tim „posebna“?

– Pa, jednostavno si drugačija. Više si proživela od svojih vršnjakinja. Znaš kako se kaže da iskustvo čini čoveka? E pa, ti imaš više iskustva od

dvostruko starijih devojaka. Vidim to u tim tvojim krupnim, tužnim očima. – Nasmejao se i ponovo je poljubio u slepoočnicu. – Potreban ti je neko ko će se brinuti o tebi.

Privila se uz njega i prvi put je posle mnogo godina osetila onu vrstu sigurnosti koju je nekada osećala u očevom zagrljaju. – Tako bih volela da sam starija – uzdahnula je. – Samostalna i da ne moram da idem u školu.

– Nemaš još mnogo.

– Ti imaš sreće. Živiš u Londonu. Nikad više nećeš morati da radiš nešto protiv svoje volje.

– Nije istina. Svako mora ponekad da radi ono što ne želi. Kao prvo, radije bih živeo ovde u Polperou.

– Zaista?

– Da, uopšte se ne osećam kao Londonac. Ali nisam još spreman da kupim sidra.

– A o čemu sanjariš? – radoznalo je pitala.

– O kućici s pogledom na pučinu, o psima, možda čak i jednoj svinji, o porodici, bogatoj biblioteci i dugom spisku objavljenih bestselera.

Nasmejala se. – O svinji?

– Naravno. Ništa bez svinje. – I on se nasmejao se. – A o čemu ti maštaš?

– Ja bih želela da se bavim fotografijom i da putujem po svetu. – Zastala je. – I htela bih jednog dana da se vratim u Kačagvu. Ne znam zašto, ali nedostaju mi deka i baka i njihova kuća. Mnogo više nego naša u Vinji.

– Siguran sam da ćeš se vratiti jednoga dana.

– Ali, isto tako bih vrlo rado živela u Londonu i bila bogata i slavna kao moj otac.

– Pa, verovatno ćeš i u tome uspeti – rekao je. – A možda ćeš kada ostvariš snove shvatiti da su zapravo bili prazni.

– „Ljudima je moguće preneti znanje, ali mudrost, dragi dečake, stiće se iskustvom“ – rekla je isprekidanim italijanskim izgovorom imitirajući Nana.

Nasmejao se. – Znači, ipak slušaš šta stari Nano govori – s divljenjem je uskliknuo.

– Ne mogu da pobegnem od toga. Sve ponavlja toliko puta da mi se

njegove reči jednostavno uvuku pod kožu.

– Što je dobro, jer na celom svetu nema mudrije osobe od njega.

Ležala je na krevetu i s osmehom se prisećala njihovog razgovora. Ostala je u njegovom zagrljaju sve dok joj se odeća nije osušila, dok nežna svetlost nije počela da se kroz pukotine štale uvlači poput magle, najavljujući početak novog dana. Razgovarali su kao dvoje starih prijatelja i sa svakim novim dodirnom osetila je kako se otvara, a sa svakim novim poljupcem kako se oslobađa strahova. Kada se uvukla u Hesterinu sobu, nije mogla da zaspi. Nastavio je da joj se mota po mislima. Oduvek je znala da joj je suđen.

Tobi i Džulijan su sedeli na terasi, čitali novine i raspravljali o tekućim problemima, kada je doskakutala niza stepenice spremna da se biciklom odveze u Piktistl Menor. U kući je bilo tiho, jer su Helena, Artur i Hal otišli na čaj kod deke i bake. Tobu je spustio novine i pažljivo je proučavao.

– I? Kako izgledam? – pitala je Federika

Zamišljeno je klimnuo glavom. – Meni veoma zgodno. – Nasmešio se i skinuo naočare četvrtastog okvira, zbog kojih je izgledao kao neki tekstopisac šlagera iz sedamdesetih godina.

– Zapravo, izgledaš kao neko ko se previše trudio – dobacio je Džulijan trljajući bradu.

– Ozbiljno? – Bacila je pogled na farmerke i cipele sa štiklom.

– Dušo, ona predivno izgleda – tvrdio je Tobu.

Džulijan je, međutim, odmahnuo glavom. – Ne, ne – promrmljao je. – Obuj patike umesto tih štikli. Mislim da je u tome stvar. Ne želiš valjda da pokažeš koliko se trudiš.

Odmah je odjurila stepenicama i vratila se za dva minuta u belim patikama.

– U pravu si. – Tobu je bio opčinjen.

– Nisam uzalud fotograf – Džulijan je odgovorio lupkajući po obrazu prstom i podižući obrve. – Moram imati oko za detalje.

– Izgledaš otkačeno. Zabavi se i pazi šta radiš. Ne zaboravi da je mnogo stariji od tebe.

– Budi odlučna i reci „ne“ – dodao je Džulijan. – Šta god tražio, samo reci „ne“.

Zakolutala je očima i nasmešila se.

– Onda će to još više želeti.

– Kopile malo, stavio je svoje prljave šape na našu Federiku – promumlao je Džulijan nasmešivši se od uva do uva.

– Želim te čuti, dušo – dobacio je Tobi, na šta je krenula zakikotavši se.

– Hajde – povikao je Džulijan za njom. – To je najvažnija reč u ženskom rečniku.

– NE – ljutito je viknula i skrenula iza ugla.

Tobi je slegnuo ramenima i pogledao Džulijana. Obojica su mislila na isto. Kada stvari krenu nizbrdo, pružiće joj podršku.

Spustila se krivudavim uličicama ukrašenim šumskom krasuljicom i ljutićem pevušeći s uživanjem. Kada je skrenula na prilaz, prvo što je uočila bio je prazan prostor na kojem je trebalo da bude parkiran Semov automobil. Prestala je da pevuši i zabrinuto se namrštila. Zatim je naslonila bicikl na zid kuće i utrčala unutra. Tokom letnjih meseci, kada bi vreme bilo lepo, Ingrid je ostavljala sva vrata širom otvorena da bi mirisi vrta i ruža koje su prekrivale zidove, ispunili prostorije. Ali, baš zbog toga razne životinje, koje je Hester spasla, nisu imale potrebu da idu napolje i slobodno su se šetale po kući. Lastavice, koje su se uvek gnezdile na tremu, godinu za godinom uletale su kroz otvorene prozore, a tu i tamo poneki odvažni miš uvukao bi se u kuhinju kako bi zadovoljio svoju potrebu u psećim činijama. Prošla je kroz prostorije i izašla na travnjak, gde je čitava vojska muškaraca pocrnelih od sunca, s kačketima i žutomrkim pantalonama, spremala šator. Zatekla je Hester i Moli kako leže na travi, još uvek u svećanim haljinama i ispijaju kafu.

– Zdravo, Fede – Hester ju je umorno pozdravila pogledavši je preko tamnih naočara.

– Ne da nam se da se presvučemo – dodala je Moli. – Mrtve smo.

– Zabava je bila predivna – rekla je Federika osvrćući se ne bi li ugledala Sema.

– Izgledaš odvratno dobro za nekoga ko je bio budan cele noći –

primetila je Moli odmeravajući je.

– S kim si to otišla? Nisam te čula kada si došla u krevet – rekla je Hester trljajući zakrvavljene oči.

– Nažalost, niko zanimljiv – promumlala je pretvarajući se.

– Malo sutra. Crveniš – odbrusila je Moli.

– Je li te poljubio?

– Ne, nije. Samo smo razgovarali – tužno je priznala.

– Samo ste razgovarali? – Moli je frknula. – Ljudi ne „razgovaraju“ na zabavama, već se ljube.

– Pa, mi smo, nažalost, razgovarali.

– O čemu? – upitala je Hester namrštivši se.

– Pričao mi je o sebi – neodređeno je rekla. – Zapravo mu je pozlilo u grmlju, što baš nije bio lep prizor, a onda je počela da pada kiša pa smo otrčali u štalu i tamo čekali da prestane. Slušala sam ga do četiri ujutru.

– Jadna ti. Propustila si sopstvenu zabavu – rekla je Hester. – Je li bio jako dosadan?

– Strašno – odgovorila je Federika.

Moli ju je sumnjičavo pogledala. – Nemoj biti naivna, Hester – dobacila je i nacerila se. – Nimalo joj ne verujem.

– Moli, nije moguće da je poljubila tipa odmah pošto se ispovraćao.

– A možda se nije ispovraćao – kazala je Moli podižući obrvu.

– Zaista nije važno – završila je Federika raspravu o njoj. – A vas dve?

Hester se zakikotala. – Ja sam se žvalavila s dvojicom – priznala je. – A Nano me je uhvatio s drugim i naterao da igram. Nemaš pojma kako predivno igra.

– Pa, on se još nije pojavio. Verovatno se loše oseća – dodala je Moli nasmešivši se. – Mama slika na plaži. Kaže da je zabava bila odlična, iako su joj orhideje izgažene, a trava unakažena tragovima guma, jer se Džo Horniš vozikao biciklom po kiši.

– A policajci? – Usudila se da upita obarajući glavu kako bi prikrila oči iz straha da je ne odaju.

– Njih dvojica su otišli u London – Hester je dobacila.

– Ah. – Prisilila se na osmeh.

– Mislim da se nagledao pijanih šesnaestogodišnjaka za ceo život –

kazala je Moli.

Federika je potonula, a obrazi su joj se zarumeneli od razočaranja. I ponovo ju je spopalo mučno osećanje odbačenosti. Nije čak sačekao ni da se pozdrave. Zar mu prethodna noć nije ama baš ništa značila? Ostala je još neko vreme kako ne bi pobudila sumnju, a onda krenula nazad jecajući i plačući putem kao kišna godina. Ponovo joj se otvorila stara rana. I čim se dovezla kući, odjurila je u sobu i bacila se na krevet. Upravo, koliko je verovala da je otac voli, toliko je bila uverena i da Sem oseća isto. Dok je otvarala magičnu kutijicu postidela se prisativši se kako mu je otkrila svoje najveće tajne, kako ga je uvela u svoj svet, da bi na kraju saznala da ga zapravo uopšte ne zanima. Bilo je to bolno saznanje.

Kada se Tobi vratio s vožnje čamcem, ugledao je njen bicikl nemarno bačen na šljunku i predosetio da nešto nije u redu. Pojurio je stepenicama i zatekao je kako plače nad očevim pismima. Privukao ju je u zagrljaj. Nije trebalo da je pita šta se dogodilo. Znao je. Dgodilo se tačno ono čega se bojao.

– Svi s kojima se zbližim beže od mene – prošaputala je brišući suze o njegov džemper.

– Nije istina – pobunio se. – Džulijan i ja uvek ćemo biti uz tebe.

– Isti je kao tata. Zašto odlaze bez reči? Osećam se tako bezvredno.

– Ne zaslužuju te, Fede. Bolja si od njih.

– Ali volim Sema – zajecala je.

– Draga devojk, mlada si i tvoja ljubav je tako nevina.

– Ne, nije, zaista ga volim.

– I on je mlad, Fede. Šta si očekivala? Jednoga dana će želeti vezu s tobom, ali sada uživa u slobodi. Dušo, još uvek ideš školu.

Podigla je natečene oči. – Ali želim samo njega. Niko nije kao on.

– Znam. I budi strpljiva. Oboje morate odrasti. Bilo je veoma neodgovorno od njega što ti je tako pobudio nade. Verovatno zna šta osećaš prema njemu.

– Tako je drag i dobar. Nikad me ne bi namerno povredio.

– Naravno da ne bi. Jednostavno imate drugačija očekivanja, ništa drugo. Ali, mrzim da te gledam kako patiš i najradije bih ga odalamio po

ušima.

– Ne bih ti dozvolila. – Tužno se nasmešila.

– Sve će biti u redu, Fede – ponovio je i čvrsto joj stegao ruku.

U tom trenutku, međutim, bilo je teško poverovati da će uspeti da se oporavi.

Uveče je otišla u šetnju s Rastom na vrh litice. Uspomene na prethodnu noć bile su uprljane i osećala je samo ogorčenost i samosažaljenje. Kud god bi pogledala ugledala bi Sema. I u ružičastim oblacima, koji su zarobili zalazak sunca, i u talasima, koji su se bacali na stene neumorno pokušavajući da ih unište. Poznato osećanje praznine nagrizalo joj je srce podsećajući je na nesrećno vreme kada joj je ljubav bila bačena u lice. Bojala se da nikad više neće biti dovoljno hrabra da ponovo voli. Sela je na travu, privukla je Rastu i spustila lice na njegovo vlažno krzno. A onda je svoje želje bacila u more i posmatrala kako tonu.

Sem je vozio autoputem, dok je Ben hrkao i balavio na suvozačkom sedištu. Neko vreme je slušao radio, ali ubrzo se u mislima vratio na prethodnu noć i događaj u štali. I odmah ga je spopalo osećanje krivice. Gde mu je bila pamet? Nekoliko sati uživanja teško da je bilo vredno bola koji je usledio. Osećao se kao čudovište, zbog čega je i insistirao da krenu odmah posle doručka. Nije imao hrabrosti da joj kaže u lice da mu je bilo lepo, ali ništa više od toga. Bio je to samo poljubac u senu. Nije, međutim, ni okrutan ni bezosećajan. Baš naprotiv, strašno mu je stalo do nje. Izrasla je u neverovatnu, prelepu i očaravajuću devojkicu, ali prerano ju je ubrao ne mogavši da se odupre njenoj čednosti. Osim toga, nije mogao da podnese pomisao da je neko drugi iskoristi. Svi ti pijani klipani na zabavi mogli su da je namame u grmlje, da je na brzaka štipnu u mraku ili izbalave, a samo da bi se kasnije mogli pohvaliti svojim prijateljima. Ugledao ju je kako ide u vrt upravo s takvom vrstom tipova, i pratio ih je nameravajući da je otprati nazad u šator. Imao je časne namere, bez obzira što nije bio dovoljno uporan kako bi ih ostvario.

Ono što je, međutim, potom usledilo bilo je upravo sramno. Devet godina je stariji od nje i dovoljno iskusan da zna šta prvi poljubac može značiti devojci kao što je ona. Ali obasjana zlatnim odsjajem sveće i umotana slatkim mirisima prirode gledala ga je s takvim obožavanjem i takvom čežnjom da ih je na trenutak i sam osetio. Iznenadivši se sopstvenom reakcijom, jer je ipak poznaje od ranog detinjstva, bio je razoružan i nespreman. Prepustio se impulsima i ne stigavši da sasluša prigušen glas razuma, iznenada je postao svestan kako je ljubi. Isprva ukočena i uplašena, borila se sama sa sobom i pokušavala da se oslobodi stidljivosti, a onda mu se naposljetku predala prepustivši se sasvim novim osećanjima, koja su joj se probudila u telu. Opčinjen njenom nevinošću, uživao je dodirom da je oslobađa strahova i posmatra kako se prepušta čulima. Prvi poljubac je najsladši – to prvo buđenje. I srce mu se steglo od kajanja.

Posmatrao je sunce kako uklanja jutarnju izmaglicu donoseći sa sobom predivan letnji dan. Sveže okupana priroda oko njega počela je da blista. Ugasio je radio i pogledao u prijatelja, čije se telo snom oporavljalo od alkohola i razvratne noći. Bilo mu je drago što je sam sa svojim mislima, koliko god mu bile mučne. Dovoljno se naslušao Benovog pridikovanja. I zbog toga ga je još više bilo sramota. Zar nije nimalo bolji od njega? Uverio se da jeste. Jer dok se on poljupcima i pipkanjem probijao od devojke do devojke, on je uživao u nežnostima s dragom drugaricom. Da, dragom drugaricom. Bilo je slatko i dirljivo, i u pitanju nije bio samo poljubac. Razgovarali su do zore, o svemu i svačemu, i zaista uživali jedno u drugome. Ipak, mlada je. Eto, u tome je stvar. Pa, ako je tako, zašto to onda nije pošteno priznao?

I tako je Sem nastavio da se bori s krivicom celim putem do Londona. Zaustavio se usput da sipa benzin, kupi novine i paket čokoladnih groždica, a onda je probudio prijatelja. Bio je spreman za razgovor. Tog trenutka bilo mu je potrebno nešto što će mu odvući pažnju. – Onda – rekao je ulazeći u automobil i paleći motor. – Je li ti bolje?

– Osećam se loše – odgovorio je Ben zevajući. – Ali isplatilo se. Ipak, radujem se Londonu jer mi je dosta hladnih devojaka. Odrasli, bez sumnje, ne mogu da se zabavljaju u vrtiću. Da li shvataš šta hoću da kažem? Mislim da sam spreman za univerzitet života. – Pobedonosno se nasmejao i ubacio ruku u kesicu s groždicama.

Sem je zakolutao očima i uključio radio. – Baš tako – složio se. – Univerzitet života.

Sem je brzo zaboravio na grižu savesti i prepustio se londonskom životu. Svako jutro je putovao podzemnom železnicom u poslovni centar grada, u posao ulagao što je moguće manje truda, a potom se uveče vraćao kući i izlazio s prijateljima. Često bi pokupio neku devojku, vodio ljubav s njom pre večere, i onda je pratio pre nego što bi otišao na spavanje. Bila mu je odbojna pomisao da se s nepoznatom osobom probudi u krevetu. Za seksom je osećao potrebu kao za hranom, ali čim bi se zasitio, bio mu je nepodnošljiv pogled na prljave tanjire. Nije se sećao njihovih imena, a retko se sećao i lica, ali apetit mu nije jenjavao. Nežnost je ostavio u štali,

zajedno s porodicom pataka i zlatnim odsjajem sveće, i niko više nije uspeo da ga toliko dirne, ni uzburka njegova osećanja. Bio je hladan, uzdržan i zatvoren.

Kada je stigla jesen, i konačno se vratio kući u Polpero, krio se u Nanovoj radnoj sobi raspravljajući o Balzakovoj *Rodaki Beti* iz straha da Federika ne svrati biciklom i ne pogleda ga svojim krupnim tužnim očima ponovo budeći u njemu grižu savesti. Hteo je da prizna dedi šta se dogodilo, ali ga je bilo toliko sramota da to nije bio u stanju da učini. I tako se motao po kući ispunjavajući je svojim hladnim raspoloženjem.

– O, bože, Sem – Moli je uzdahnula. – Ovog vikenda si zaista užasan. Šta se dogodilo?

– Apsolutno ništa – ravnodušno je odgovorio.

– Skoro da sam nasela – uzvratila je oprezno ga odmeravajući. – Očigledno su u pitanju devojke.

– Na tom polju nemam problema – gordo je odbrusio.

– Pa, zašto ne izvedeš Trockog u šetnju i ne oslobodiš se tog odvratnog londonskog tena?

– Šta radi Hester? – uzgredno je upitao.

– Nemam pojma – slegla je ramenima – ali ja idem da gledam film.

– Koji?

– *Aferu za pamćenje* – veselo je odgovorila otvarajući kutiju s video-kasetom.

– Nećeš valjda da ponovo gledaš to prastaro čudo. – Nasmejao se.

– Obožavam ga. Takvih muškaraca jednostavno više nema.

– Ali Keri Grant je previše ugladen za tebe, Mol, mislio sam da više voliš grubijane?

– Samo kao kompromis. Ako me Keri Grant obori s nogu, nikad više ne bih pogledala nijednog zidara.

Sem se nacerio i izašao iz sobe zviždukom dozivajući Trockog.

Na stenama je bilo vetrovito, i bilo je prijatno osećati vetar na licu. Sve dok je van kuće moći će da izbegne susret s Federikom. Zakopčao je Nanov kaput od ovčjeg krzna i svaki čas tapšao psa, koji je jurcao tamo-amonjušeći uspavanu zemlju u potrazi za zečevima. Razmišljao je o poslu koji

je prezirao, o poslovnom delu Londona, koji je takođe prezirao, i maštao o tome da se jednog dana skradi u Polperou. London je dobar kao privremeno rešenje, ali srce mu je vezano za selo i duša mu pripada moru, a ne prašnjavim ulicama grada bez duše. Pogledao je preko zapenušanog mora i udahnuo miris soli, koji mu je pluća ispunio sećanjima na detinjstvo. Više od svega želeo je da piše.

Nano ga je u potpunosti podržavao u tome. Odlučno mu je rekao da traći jedinstvenu kreativnost u bezličnoj banci i obavlja posao koji bi više pristajao idiotu. – Imaš mašte, dragi dečake, i talenta, i mučno mi je da gledam kako to zimuje u tebi. – Naravno, bio je u pravu. Ali nešto ga je zadržavalo. U redu je biti talentovan, pogotovu ako čovek zna kuda da usmeri svoj talenat, ali on nije znao o čemu da piše.

Potišteno je podigao pogled i u daljini je primetio dve siluete kako se polako kreću prema njemu. Pod naletom panike odlučio je da se okrene i pođe u suprotnom pravcu, kada je jedna od njih počela ludački da mu maše, ne odustajući sve dok joj nije nevoljno odgovorio. Bile su to Hester i Federika, i sada više nije bilo šanse da ih izbegne.

Pošto su se približile, srce mu je preplašeno poludelo. Najradije bi je ignorisao, ali znao je da će tako ispasti neljubazan. Moraće da se potruži i odglumi kao da se ništa nije dogodilo. Ponadao se da nije ništa rekla Hester.

– Zdravo, Sem – doviknula mu je sestra kroz vetar. Rasta je oduševljeno dotrčao i počeo da skače oko Trockog, što mu je omogućilo da im posveti pažnju, dozivajući ih i tapšući, čak je i čučnuo kako bi pomilovao labradora.

– Zdravo, Sem – pozdravila ga je Federika.

Preko volje je podigao pogled i prisilio se na slabašan osmeh. Bila je crvena u licu, a oči su joj se sijale od hladnoće. Očigledno se i ona pretvara. Laknulo mu je i odmah se razvedrio.

– Kako si? – Ustao je i zagledao se u njeno ozbiljno lice.

– Dobro, hvala na pitanju. – Ugurala je ruke u džepove i cupkala u mestu kako bi se ugrijala.

– Hladno je, zar ne? – rekao je.

– Smrznućemo se – požalila se Hester. – Ali dobro je za ten – odmah je

dodala. – Bićemo lepe, rumene.

– Već ste lepe – zacerekao se.

– Odlično – oduševila se. – Rekla sam ti, Fede. – Federika se stidljivo nasmešila, ali nije ništa odgovorila.

– Kako je u školi? – Nastavio je, ali Hester se ubacila umesto nje.

– Toliko nas teraju da učimo da mi je mozak odlučio da štrajkuje – zakikotala se.

– „Znanje je moć“ – citirao je Sem i bacio pogled na Federiku, koja je posmatrala pse.

– Znanje je dosadno – zastenjala je Hester. – Ali, bolje da krenemo. Želiš li da nam se pridružiš? – Federika ga je s nadom pogledala, a on je pristao.

– Psi su srećniji kada su zajedno. Sada ih je nemoguće razdvojiti. Gle, kako se zabavljaju.

Posmatrali su Rastu i Trockog kako jure za mršavim zecom, koji je u cikcak jurio preko polja, gotovo kao da se smeje njihovim nespretnim pokušajima, a kada su se obojica vratila obešenih jezika i mašući teškim repovima kako bi prikrili sramotu oni su prasnuli u smeh.

– Previše vremena provode izležavajući se na sofi – dobacio je.

Federika se oduševljeno nasmešila. – I usta su im veoma često puna keksa.

– Mislim da ne bi znali šta da rade čak i kada bi uspeali da uhvate zeca – kazala je Hester tapšući Trockog, koji joj je priljubio njušku uz bok. – Vidi, želi pohvalu zbog uloženog truda.

– Što je svakako u redu – Sem se nasmejao milujući u prolazu Rastina glatka i mekana leđa. Pošto je i Federika poželeva da ga pomiluje, rukom je sasvim slučajno dodirnula njegovu. I jednom i drugom učinilo se da to traje čitavu večnost, pa su se odmah trgli pretvarajući se da ništa nisu primetili, a koža im je gorela od dodira.

Posle toga više nije mogla da ga pogleda u oči. Obrazi su joj se još više zarumeneli i bojala se da će to primetiti. Ruku, koju je dodirnuo, ugrurala je u džep, gde je s čudnim uživanjem nastavila da bridi. Pazila je da ne bude i suviše blizu njega za slučaj da im se tela slučajno dotaknu i gledala je ispred sebe. Laknulo joj je što je Hester raspoložena za priču i što dominira

u razgovoru, pričajući o svemu i ama baš ništa ne primećujući. Sem je pokušao i nju da uključi u razgovor, ali Hesterino ushićenje progutalo je njene reči. Naime, bila je naviknuta da odgovara umesto nje i kada su došli do kuće, dojadilo mu je njeno nametanje. Bio je razočaran što Federika gotovo nije progovorila ni reč i bio je iznenađen shvativši da je još više razočaran kada je rekla kako mora da ide.

– Ali zar ne želiš da svратиш na čaj? – pitao je i zastao kod ulaznih vrata, dok je Hester na tremu skidala čizme.

Odmahnula je glavom. – Moram da se vratim kod Tobija, mama dolazi po mene u četiri – objasnila je.

– Ah, zaboravio sam da si vikendom kod majke.

– Da. Gotovo svaki.

– Pa, želiš li da te odvezem? – Predložio je na sopstveno čuđenje.

– Nema potrebe. Ne smeta mi ni da se odvezem biciklom.

– Hladno je, a osim toga, i mrak je počeo da se spušta – ubeđivao je pogledavši u večernje nebo koje se radovalo sumraku. – Rasta može da sedi na zadnjem sedištu, a bicikl ćemo staviti u prtljažnik. Jednostavno.

– Vidimo se u školi, Fede – rekla je Hester drugarici ulazeći u hodnik i zatvarajući vrata za sobom.

Nije imala izbora. Rasta se smestio na zadnje sedišta spačeka zamagljujući stakla vrućim dahom, a ona na suvozačko.

I dok je čekala da ubaci bicikl, nervozno je protrljala ruke. Ugledavši u bočnom retrovizoru svoje pegavo lice i razbarušenu kosu, pokušala je na brzinu da je zagladi. Naćulila je uši ne bi li čula njegove korake, ali sve što je dopiralo do nje bilo je ujednačeno disanje psa.

Sem je konačno zatvorio prtljažnik onoliko koliko je mogao i došao do vrata na mesto vozača. Nije imao pojma o čemu će razgovarati, niti zašto joj je uopšte predložio da je odveze. Gotovo kao da je hteo da iznenadi samog sebe. Ušao je u automobil i treskom zatvorio vrata. – Kladim se da Rasta ne putuje tako često prvom klasom – našalio se pokušavajući da razvedri atmosferu.

Nasmejala se. – Obično pešači. Samo se nadam da mu nisi rasplamsao nadu, jer inače nikad više neće hteti drugačije da putuje.

– Pa, onda neće dobijati nikakve poslastice za nagradu. Nema viskija ni

fri-šopa. – Oboje su se smejali, a Rasta je nastavio da dahće na zadnjem sedištu.

Automobil je napustio kolski prilaz i nastavio niz uličicu. Večernje nebo iznenada je poprimilo gotovo fluorescentnu flamingo ružičastu boju hvatajući poslednje zrake zalaska sunca na oblacima poput perja, oprašajući se s danom. Oboje su se u čudu zagledali u njega.

– Prelepo je – sanjalački je uzdahnula.

– Kao da priroda ponekad ima potrebu da dokaže svoju nadmoć i svima nam to pokaže – rekao je usporavajući.

– To je, nažalost, prolazno.

– Znam. Samo je prolazni trenutak vredan zlata. Ali upravo zato i jeste toliko magičan. Zar stvari ponekad nisu posebne baš *zato* što su prolazne?

– Kratkotrajni uvid u lepotu nebesa – kazala je i iznenada se setila njihovih ukradenih poljubaca u štali. Spustila je pogled osećajući kako joj se lice rumeni.

– Vidi kako su polja okupana narandžastom svetlošću – uskliknuo je zaustavljajući automobil kraj puta. – Hajde da se prošetamo.

Krenula je za njim u polje. Bez reči su se popeli uz brdo i nastavili da šetaju obasjani neverovatnom zlaćanom svetlošću. – I tvoje lice je narandžasto – nasmejao se posmatrajući svoje prste boje zlata.

– I tvoje je. Ko je sada crven!

– Hajdemo do vrha, da vidimo kakvo je more. – Ponovo se prepustio impulsima, uhvatio je za hladnu ruku i poveo ka vrhu. Osetila je kako joj se srce uzdiže poput balona doslovno je podižući od tla i nije mogla da uzdrži osmeh koji joj je obasjao lice. Popeli su se na vrh i ugledali veličanstven prizor. More je bilo čudesno mirno šireći se prema horizontu ispod zlaćanog nebeskog svoda.

Oboje su ćutali obasjani nežnom svetlošću i posmatrali božansku predstavu, koja im se odvijala pred očima. Koliko je, međutim, bila očaravajuća, toliko je bila i prolazna i čim je sunce zašlo iza njihovih leđa, kako bi nekoj drugoj obali ispunilo želju, prekrila ih je senka, a zajedno sa senkom došlo je do naglog pada temperature. Federika je zadrhtala.

– Hladno ti je? – upitao je i čvrsto stegao njenu ruku.

Klimnula je glavom. – Ali isplatilo se – opčinjeno je rekla.

– Jeste. Tako nešto retko se viđa. Drago mi je što smo zajedno uživali.
– Pogledao ju je s ljubavlju.

Iznenadeno je zadržala dah. Nije očekivala takav izliv osećanja. U bolnoj tišini poslednjih nekoliko meseci čeznula je da čuje takve reči. Sanjala je kako će ponovo biti sami, ali kako su meseci prolazili, počela je sumnjati da će se to dogoditi. Zagledala se u njegovo lice pokušavajući da odgonetne šta smeri. On se, međutim, samo nasmešio.

– Hajdemo, da ne zakasniš, jer ću onda ja upasti u nevolje – naposljetku je rekao, pustivši njenu ruku, a svoje ubacujući u tople džepove kaputa. Razočarano je krenula za njim nizbrdo prema automobilu.

Tek kada su stigli u ulicu, shvatila je da su potpuno zaboravili na Rastu.
– Ne mogu da verujem – zastenjala je. – Jadni Rasta. Verovatno je poludeo posmatrajući nas kako se penjemo.

– Tako mi je žao – dobacio je Sem odmahujući glavom. – Zalazak sunce me je toliko opčinio da mi uopšte nije pao na pamet.

– Ni meni.

– Misliš da će nam oprostiti? – Nasmešio se.

– Mislim da hoće, ako obećaš da ga više nikad nećeš zaboraviti – odgovorila je i s osmehom ušla u automobil. Rasta je, koliko mu je to skućeni prostor omogućavao, mlatarao repom. Bio je veoma uzbuđen što ih ponovo vidi.

– Mislim da ću platiti zbog toga – rekao je Sem posmatrajući kako mu se pljuvačka cedi niz kožu zadnjeg sedišta.

– Oh, bože, još ćeš zažaliti što si ga povezao – nasmejala se.

– Nažalost, Rasta, ovog puta sam hteo da uživam *samo* s tvojom majkom – rekao je okrećući ključ u motoru. – A sledeći put ćeš nam se i ti pridružiti.

Federika se razvedrila na pomisao da će se možda ponovo videti. Ne, nije je poljubio, ali joj je pokazao da mu nešto znači. Pokazao je da mu je stalo.

Kada ju je dovezao do ujakove kuće, nagnuo se i nežno je poljubio u obraz. I bila je uverena da je trajalo duže nego što je trebalo.

– Vidimo se uskoro – kazao je odmićući se.

– Hvala ti, Seme, zaista sam uživala – rekla je ozbiljnim glasom. – Kao

i Rasta – odmah je dodala uplašivši se da ne zvuči previše sentimentalno.

– I ja sam uživao. – Izvadio joj je bicikl, a ona je otvorila vrata Rasti, koji je odmah iskočio i izmokrio se na vruć točak. Oboje su se nasmejali, a Sem je zakolutao očima. – Koliko još moram ispaštati zbog zaboravnosti?

Slegla je ramenima.

– Čuvaj se – dobacio je vraćajući se u automobil.

Posmatrala ga je kako odlazi i mahala mu, sve dok se nije izgubio u uličici.

TREĆI DEO

London, jesen 1994.

– Život bi nam svima bio jednostavniji kada bi pljačkaši ušli u prodavnicu u zatvorskoj crno-beloj uniformi noseći preko leđa džakove ukradene robe – izjavio je čovek iz obezbeđenja Najdžel Dolbi. Sedeo je na stolu s nogom na stolici i posmatrao svojim plavim očima jedno pa drugo lice. Govorio je jorkširskim naglaskom, a glava mu je bila mala u odnosu na telo pa je zato izgledao kao urbana verzija lenjivca. Federika je primetila da mu se pogled neprestano vraća na nju, iako se obraćao svim novim radnicima, a bilo ih je osmoro. – Ali, zapravo nikad nisu tako upadljivi, zar ne? Niti im na čelu piše: „Ja sam pljačkaš“. – Lagano je pljesnuo rukom po butini i nasmejao se sopstvenoj šali. Federikin pogled privuklo je jasno određeno nabreknuće koje se isticalo ispod njegovih tesnih pantalona i s nelagodom se usredsredila na lice pokušavajući da svu pažnju usmeri na predavanje.

– Izgledaju kao i mi. Za minut ću vam pokazati snimak pravih pljačkaša, kako biste se uverili koliko su mudri. Imate oči, i sve što tražim jeste da ih upotrebite. Uvek morate biti oprezni. U ovakvoj prodavnici snalažljivi pljačkaši svake godine uspeju da ukradu robu u vrednosti od nekoliko hiljada funti. – Pucnuo je jezikom i uperio dva prsta u oči. – Koristite ih. Budite budni. Na telefonu postoje tri dugmeta, za šifre A, B i C. Dugme A treba odabrati ako je u pitanju pretnja. Recimo, muškarac s oružjem ulazi u prodavnicu i preti vama ili vašim mušterijama. Taj poziv direktno odlazi u policijsku stanicu, a oni garantuju da dolaze za, otprilike, dva minuta. Dugme B pritisnite ako vam neko deluje sumnjivo. U tom slučaju silazim ja i pažljivo pratim osobu, dok se kreće prodavnicom. Dugme C podrazumeva pomoć, tešku mušteriju, i tome slično. – Polizao je usne i pogledao Federiku. – Imate li pitanja?

Jedan mladić, na nagovaranje prijatelja, podigao je ruku. – Kako izgledaju sumnjive osobe? – Bilo je očigledno da pokušava da se uzdrži od podrugljivog osmeha.

Najdžel je ozbiljno klimnuo glavom. – Odlično pitanje, Sajmone. Rekao bih da sumnjivim možete smatrati svakoga ko nosi kačket, ko je neobrijan, neuredno odeven ili stranac.

Federika je bacila pogled prema kolegama, kako bi proverila jesu li i oni bili zapanjeni. Nisu.

– A ako je u pitanju žena – dodao je Sajmon razmećući se pred devojkama, koje su se smešile skrivajući se iza dugih sjajnih šiški.

Najdžel je nervozno frknuo kako ne bi ispao budala. – Bog vam je podario mozak, zbog čega smo vas i zaposlili. Upotrebite ga. – Ponovo je pucnuo jezikom i uključio video.

Federika je pokušala da gleda snimak, ali opet je uhvatila sebe kako joj pogled beži na Najdžela Dolbija, čiji su dugački beli prsti petljali oko daljinskog upravljača.

Posle predavanja vratila se u prizemlje, na odeljenje s poklonima, uranjajući u gustu maglu parfema *Tifani*. – Kako je prošlo, draga? – upitala je Harijet, jedna od devojaka koja je radila u prodavnici više od dve godine. Bila je visoka, s velikim grudima, a obožavala je da nosi odeću jarkih boja i bleštav nakit. – Najdžel voli da sluša sopstveni glas. Vidim da vas je zadržao preko sat vremena. Verovatno mu se dopadaš. Znaš, zapravo je ženskaroš – dodala je i glasno se nasmejala zabacujući kovrdže boje kestena preko limunkasto zelenih ramena i biserne ogrlice.

– Ne mogu ni da zamislim da ima uspeha kod žena. Mislim da privlači pogled samo zato što je čudan.

– Draga moja, ostala bi prijatno iznenađena, iako nije poput Torkvila Džensena – odgovorila je promuklim glasom i napućila jarkocrvene usne.

– A on je...?

– Naravno da ne znaš ko je Torkvil Džensen. – Harijetine oči zasijale su s divljenjem. – Najzgodniji muškarac na svetu – poverljivo je prošaputala. – Nećak gospodina Džensena, starog čudaka koji je vlasnik prodavnice. Često kupuje ovde.

– Jesam li već upoznala gospodina Džensena?

– Znala bi da jesi – uskliknula je poigravajući se biserima oko vrata. – Uvek ide sa svitom ulizica i savetnika i nikad se nikome ne obraća. Preko njih razgovara s osobljem. Mali ljigavac. Ali mu je zato nećak pravo

genetsko čudo! Matori retko dolazi u radnju i mislim da Torkvila šalje u špijuniranje. I dobro pripazi jer sve telefone prisluškuju. Gospodin Džensen uživa da sve drži pod kontrolom.

– Ozbiljno? – Federika je bila zaprepašćena.

– O, bože, naravno. Nikad ne obavlja privatne razgovore. Ne isplati se. Iste sekunde dobićeš otkaz! Pre nekoliko meseci Greta je imala simpatičnu pomoćnicu koja je, nažalost, obavila samo jedan privatan razgovor i odmah ostala bez posla. Bez ikakvog objašnjenja. Mislim da prisluškuju i prostoriju za osoblje, zato ne pričaj viceve na račun gospodina Džensena, ni Ledene kraljice.

– Molim?

– To je Greta. – Namrštila se s gađenjem.

– Kakva je?

Harijet je nespreno petljala oko velike svilene marame na njenom vratu, odvezala je, a onda je ponovo zavezala.

– Noćna mora, draga moja, prava noćna mora – odgovorila je teatralnim glasom.

– Oh.

– Iz Švedske je, i ako mene pitaš, još se nije odmrzla. Ali, ne brini, prema svima je hladna. Kaže šta misli i uopšte se ne opterećuje načinom na koji to saopšti. Torkvil je nekoliko nedelja izlazio s njom, pa je počela da se šepuri kao da je prodavnica njena, a i gospodinu Džensenu se obraćala po imenu. Vilijam. Što je, bez sumnje, bio pogrešan potez, veruj mi. Naravno, to nije potrajalo i sada se Torkvil pravi da je ne poznaje. Savetujem ti da je slušaš bez pogovora i da se ne upuštaš u svađe. Samo radi šta ti kaže i sklanjaj joj se s puta. Imaš sreće što si mlada. Ostaviće te na miru. – Federika se nasmešila s olakšanjem. – Osim što si mnogo lepa, a to bi mogao biti problem.

– Je li gospodin Džensen oženjen?

– Ne, nije. Baš šteta zbog čitavog tog novca. Ali, ni Torkvil nije oženjen. Iako ga uvek možeš videti s drugom devojkom. Vozi porše i živi u četvrti Litl Boltons, a tamo je predivno. Moj otac je izgubio sav novac u *Lojdu*. Prokleta šteta. Sada moram da tražim bogatog muža. A mogla sam da se dočepam nasledstva. Gde ti živiš?

– U Pimliku s dve drugarice.

– Pimliko je lep. Lepe bele kuće s gipsanim ukrasima. To mi se dopada. Deluju ogromno, iako zapravo nisu.

Baš kada su završile razgovor, Greta je sišla niza stepenice. Bila je mršava, s elegantnim izduženim vratom, a sjajnu plavu kosu skupila je u punđu, nisko na potiljku. Nosila je šanel kostim mornarske boje sa zlatnom dugmadi i iste takve cipele. Federika je očekivala da će biti mlađa i nagađala je kako joj je najmanje četrdeset. Premda visoka i mršava, imala je tanke usne i krhki izraz duboko nesrećne žene.

Prišla joj je i s visine je pogledala ledenoplavim očima. – Izvinite, ali nisam još imala priliku da vas upoznam. Dobrodošli u *Sent Džon i Smit*. – Usne su joj se razvukle u pristojan, ali neiskren osmeh. – Pravilo broj jedan: ne smete stajati ceo dan i razgovarati. Treba poslužiti mušterije, jer je veoma nepristojno razgovarati s koleginicama, a njih zanemarivati. Harijet bi to trebalo da zna. – Govorila je s gotovo neprimetnim stranim naglaskom izgovarajući reči ledeno formalnim tonom. Harijet je odmah počela da se izvinjava, na šta je Greta frknula. – Da, da, nova je pa je u redu. – Nastavila je da ide preko odeljenja prema kancelariji. Harijet je zakolutala očima i namignula Federiki.

– Ne brini, draga moja, svi drugi su mačji kašalj – rekla je i bacila pogled na sat. – O, bože, vreme je za puš-
-pauzu, vidimo se za petnaest minuta!

Federika se preselila u London krajem leta 1994. godine. Bilo joj je osamnaest godina. Inigo je ćerkama kupio stan na Belgrevj roudu, i zato su njih dve insistirale da im se pridruži u zamenu za gotovo beznačajnu najamninu tvrdeći kako u Hesterinoj sobi ionako ima mesta za još jedan krevet. Moli je studirala istoriju na Londonskom univerzitetu, a Hester je pak pohađala Umetničku školu *Sent Martin* odlučivši da krene majčinim stopama.

Federika nije razmišljala da nastavi školovanje. Želela je da se bavi fotografijom poput Džulijana i oca, ali Helena je zadrhtala na pomisao da joj kći vodi Ramonov nomadski život i zato ju je nagovorila da se opробa i u drugim stvarima.

– Moraš prvo da zaradiš novac, a to je moguće samo ako dođeš do poštenog posla. Kada budeš mogla sebe da izdržavaš, moći ćeš da radiš šta želiš.

Federika je retko viđala Sema, najčešće u snovima koji su joj nemirom i čežnjom ispunjavali duge dane i noći. Kada bi se pak sreli kod njega u Polperou, ili u stanu u Londonu, smešio bi joj se s ljubavlju i raspitivao kako joj ide. Ali mogućnost da se iz tog prijateljstva razvije nešto više istopila se poput neba boje flaminga prekrivajući je tamom. Neprestano se pitala zašto mu više nije stalo. Život s Moli i Hester samo joj je rasplamsao zaljubljenost podsećajući je na svakom koraku na mladića, koji joj je osvojio srce na zaleđenom jezeru gotovo deset godina ranije. Ponekad bi nazvao da popriča sa sestrama i ako bi se javila, morala je čeličnom voljom da obuzda drhtanje u glasu i razgovara kao da su stari prijatelji, ali do idućeg poziva živela je prisećajući se svake njegove reči. Poput ljubavnice. Koliko god se trudila da sebe ubedi kako je besmisleno voleti ga i živeti u sećanjima, koje je nekad delio s njom, a koja je sada najverovatnije zaboravio, nije mogla zauzdati srce. Niko na svetu nije mu bio ravan.

Prvi put u životu dobila je priliku da iskusi nezavisnost i s uživanjem joj se prepustila. Pred kraj septembra primila je prvu platu. Sedam stotina funti. Harijet ju je odmah odvela u šoping, u ulicu Najtsbridž, gde je potrošila gotovo sav novac na odeću prepirući se s njom, jer je Harijet htela da nosi jarke boje poput nje. U svakom ogledalu pokušala je da proceni da li bi se takva dopala Semu ili ne, a onda se upitala seća li je se uopšte. Nije, međutim, odustajala. Možda je samo suviše mlada, i možda još čeka na nju, ko zna... Kada se sledećeg dana pojavila na poslu, u kratkoj sivoj suknji, visokim potpeticama i s lepo našminkanim licem koje je prekrila puderom jer je Harijet insistirala da ga kupi, izgledala je kao prava Londonka.

Greta je ljubomorno frknula i rekla joj da ne preteruje s osmehom. – Nisi reklama za zubnu pastu i deluješ previše napadno. Preplašićeš nam mušterije.

Federika je pocrvenela i ponizno spustila pogled.

– Tako je bolje. – A onda, u pokušaju da je zadrži van odeljenja i sakrije, poslala ju je u podrum kako bi počistila magacin. – Želim da bude

tako čisto i uredno da mogu lizati s poda – dobacila je marširajući nazad u kancelariju.

Uprkos Gretinim povremenim ispadima, Federika je zavolela posao. Uživala je u sigurnosti koju joj pruža, i novcu koji zarađuje. Smejala se s Harijet i mladi ljudi, koji su radili na drugim odeljenjima, ubrzo su joj postali toliko bliski kao da su deo njene porodice. Većina mušterija bila je prijatna, a poneki muškarac bi je pozivao da s njim izađe, ali Harijet je posavetovala da ne meša posao i zabavu pa je ljubazno odbijala ponude, polaskana što su je uopšte primetili. Ali, broj onih koji su se nadali izlasku s njom motajući se oko odeljenja s poklonima rastao je uporedo s njenim samopouzdanjem. Sva izvan sebe, Greta ju je terala u magacin što je češće mogla, ali zainteresovani nisu odustajali.

Jednog hladnog novembarskog jutra, dok su stajale pored pulta, debela stara Ciganka ušla je u prodavnicu izranjajući iz zimske magle i noseći bezbroj prljavih kesa sa znakom supermarketa *Tesko*, u kojima je, kako se činilo, bila gomila papirnatih vrećica.

– Ovo je posao za Najdžela – Federika je veselo prošaputala pritiskajući dugme B.

Harijet se zakikotala. – Ova će mu se dopasti, dušo – rekla je. – Žena živi na ulici i ponekad navraća kod nas kako bi obavila nuždu.

– Odvratno – kazala je Federika s gađenjem se namrštivši.

– Ako misliš da je to odvratno, šta ćeš onda reći kada ti kažem da svoju stražnjicu pere u umivaoniku? Ali, svi to krijemo nadajući se da će se Greta poslužiti njime posle nje.

– Do đavola, sada je prekasno – prosiktala je Federika posmatrajući Najdžela kako skače niza stepenice s izrazom grabljivca na svom ružičastom licu. Triput je zatreptao pogledavši je, a ona je bacila pogled prema Ciganki, koja se probijala niz hodnik prema ženskom toaletu. Spretno je izbegao dve starije gospođe, ali nije uspeo da je zaustavi na vreme. Uvukla se u kabinu i za sobom zaključala vrata, na šta je udario šakom i glasno povikao: – Policija. Molim vas, izađite napolje.

– Odjebi, ja sam dama! – odvratila je i to baš u trenutku, kada je Torkvil Džensen ušao u prodavnicu.

Greta je odmah istrčala iz kancelarije i prišla Federiki. – Bezbroj puta

sam ti rekla da ne stojiš i ne blebećeš bez veze. Siđi u magacin i razvrstaj poslednju dostavu ramova za fotografije – naredila je.

– Ali ima ih na stotine – Harijet se pobunila u njeno ime.

– Nemoj zaboraviti da sam tvoj šef. Rekla sam šta treba da radi i ako nema hrabrosti sama da se požali, može odmah da traži drugi posao, jer sa slabićima ne želim da imam posla. – A onda se okrenula prema Federiki i dodala: – U magacin. Sada.

Federika je otišla u trenutku kada je Torkvil prišao pultu. Iako mu se Greta nasmešila, usne su joj prebledele, a oči se istopile odajući koliko je očajna i tužna.

Ukočeno se nasmešio. – Zdravo, Greta. – Pogledao ju je i onda se okrenuo prema Harijet. – Lepa si danas.

Harijet je na to zablistala od sreće. – Hvala na komplimentu, gospodine Džensen – veselo je odgovorila uživajući u Gretinoj mucu, iako je znala da će kasnije ispaštati.

– Moram započeti božićnu kupovinu, pa sam se pitao da li bi mogla da mi pomogneš, jer ti znaš da pogodiš pravi poklon.

– Naravno, gospodine Džensen, biće mi zadovoljstvo – odgovorila je uživajući u njegovim zelenim očima. Da se bar Federika sada vrati i bude svedok njene pobede.

– Greta, nekako si mi bleđa – dodao je nasmešivši se i posmatrajući njeno upalo lice. – Sigurno mnogo radiš.

– Ne, dobro sam – promucala je, ali lice joj je izgledalo poput sladoleda koji se topi na suncu.

Kada su se njih dvoje pridružili kupcima, gomila se s poštovanjem razmakla, ne toliko zbog Torkvilovog društvenog položaja, koliko zbog njegove neverovatne lepote.

Greta je osetila nervozu i povređenog ponosa otišla u svoju kancelariju da sama sebi vida rane.

– Odjebi, ja sam dama – zakreštala je Ciganka.

– Ti nisi dama – procedio je Najdžel kroz odškrinuta vrata nadajući se da ga mušterije neće čuti. – Još jednom te opominjem. Ako ne izađeš, srušićemo vrata i izbaciću te napolje.

– Zar dame ne mogu ni da pišaju na miru? – doviknula je. – Znam koja su mi prava. I lualice moraju pišati, isto kao i vojvotkinje. Možda nisam vojvotkinja, ali sam dama.

– Dosta. Ulazim.

– U redu, u redu – odvratila je otvarajući vrata. Najdžel se trgnuo kada ga je zapahnuo smrad koji se širio za njom. – Nije mi čak dozvoljeno ni da pišam na miru – zakreštalala je proguravši se pored njega.

Mušterije su je s gađenjem odmerile kada je gegajući se prolazila, besno gledajući oko sebe. – Kladim se da vama dozvoljava da pišate na miru – zavrištalala je bezazlenoj starijoj dami skoro na uvo, koja je bila toliko zapanjena da nije mogla da se pomeri s mesta. – Ova rupa smrdi kao đavolsko dupe! – I posle toga izašla je na ulicu. Svi su odahnuli. Samo su Harijet i Torkvil nastavili da kupuju ne primećujući gužvu.

Posle dva sata raspakivanja ramova za fotografije i slaganja u uredne gomile na policama, Federiki je bilo drago što vidi Harijetino uzbuđeno lice na vratima. – Draga moja, nećeš verovati! Torkvil Džensen je upravo bio u radnji i čitava dva sata je proveo sa mnom – prošaputala je bojeći se da je neko ne čuje.

– Zaista! – rekla je Federika pokušavajući da podeli njeno uzbuđenje.

– Gretu je gotovo izgazio. Da si joj samo videla lice. Izgledala je kao pokisla kokoška. Koja glupača.

– Divno.

– Tip je mrak. Ah, da si ga bar videla, tamnopus i misteriozan, s predivnim zelenim očima koje prelaze u plave, u zavisnosti od toga šta nosi, a danas je imao zeleni džemper od kašmira pa su mu bile zelene poput smaragda. Tako je elegantan. Zrači bogatstvom i samopouzdanjem. Ne mogu da verujem da ti je promakao. Moraš ga videti. – Federika je slegnula ramenima. – Kako god bilo, toliko je toga nakupovao, da je sve odneseno gore, a tebi i meni je pripala čast da to zapakujemo.

– Baš imaš sreće – rekla je sarkastično.

– Ne bi to tako rekla da si ga upoznala – odgovorila je Harijet saosećajno odmerivši gomile ramova u boji. – Znaš, ne bi me iznenadilo da te Greta ovamo poslala namerno, jer ga je ugledala kako ulazi u radnju.

Dopala bi mu se. Sviđaju mu se plavuše.

– Ne verujem da bi me i pogledao. Uostalom, ne bih ni htela da me pogleda. Srce mi vene za nekim drugim – kazala je spuštajući se na stolicu.

– Za kim? – Harijet se naslonila na ragastov.

– Oh, za nekim koga poznajem čitav život. Ali, uzalud, jer ga uopšte ne zanimam. – Nasmejala se pokušavajući da prikrije tugu.

– Da vidiš Torkvila, nikog drugog više ne bi poželela. – Bila je uverena da joj se niko drugi ne bi dopao. – Ako se oženi, prelazim u kaluđerice – dodala je s osmehom. – Hajde, mislim da se Pepeljuga dovoljno napatila u podrumu.

Federika nije imala želju da upozna Torkvila Džensena. Njeno srce je pripadalo Semu Eplbiju i koliko god pokušavala da nastavi dalje da živi i zainteresuje se za nekog drugog, ono je bolno žudelo za njim. Obožavala je njegov osmeh, kosu boje zlata koja je padala na inteligentne oči, njegovu autoritativnu narav i neverovatno samopouzdanje. I neprestano joj je nedostajao.

S majkom se čula svaki drugi dan. Helena se nije više brinula za nju, jer je stasala u pametnu mladu ženu, sposobnu da se brine o sebi. Ali, zato se brinula za Hala. Za razliku od nje, on je oduvek bio teško dete, i premda je nekada mogla da ga nekako dovede u red, sada je pravio probleme u školi, imao loše ocene i neprestano je kritikovao sve što bi ona uradila i svađao se samo da bi njoj napakostio. Patila je za detetom koje ju je nekada gledalo s obožavanjem, poput zaljubljenog ljubavnika. U jednom trenutku bi je gledao popreko, a već u sledećem bi pokazivao koliko je voli, pa joj se učinilo da živi na toboganu, s kojeg nije u stanju da siđe. Vikendom bi odlazio s prijateljima i ponekad se vraćao u rane jutarnje sate bazdeći na alkohol i cigarete i jedva uspevajući da se odvuče stepenicama u krevet.

Očajavala je. Artur joj je pružao podršku i ljubav ne tražeći ništa za uzvrat. Nesebično ju je slušao, dok je pokušavala da se oslobodi mučnih misli koje su je izjedale, i mudro je savetovao, iako je znao da ga neće poslušati. Ona nije mogla da objektivno sagleda situaciju. – Ne obraćaj pažnju na njega, ljubavi – stalno joj je govorio. – Živi od tvoje pažnji poput

parazita i ako prestane da je dobija, promeniće se.

– Moj sin nije prokleti parazit – odbrusila bi, a lice joj je dobijalo izraz neshvaćenog mučenika. Ali Artur je znao kako Hal funkcioniše. Celog života mu je popuštala, samo zato što se nije mogla osloboditi osećanja krivice jer je verovala da mu je oduzela oca, a po njegovom mišljenju, majka s grižom savesti može biti veoma opasna. Njenom sinu bila je potrebna čvrsta ruka i sve dok je ne dobije, ići će do kraja i probati sve. Helena, međutim, nije želela da Artur primeni autoritet i umesto da čvrstom rukom zasluži sinovljevo poštovanje, pokušala je da ga pridobije popuštanjem.

Federika je takođe slušala majčino jadikovanje strpljivošću terapeuta. Na početku, kada se tek doselila u London, Helena se raspitivala kako joj je u stanu i na poslu, ali čim se skrasila, sve manje i manje se interesovala za njen život, dok je radoznalost naposljetku u potpunosti nije napustila i dok nije počela da priča samo o Halu. Kad god bi Federika pokušala da preusmeri razgovor, Helena bi ga jednostavno završila ili pak pronašla način da se vrati na razgovor o sinu. Više joj nije bio samo hobi. Postao je njen život i njegova potreba za pažnjom mučila ju je do srži.

Federikin život u Londonu toliko se razlikovao od onog u Polperou da je uspela da se izoluje od složenih porodičnih problema. U početku joj je sve bilo toliko novo da nije imala vremena da oseća nostalgiju za kućom, ali kada se čula s Tobijem i Džulijanom, spopala ju je čežnja za morem, galebovima, prohladnim slanim vazduhom i tihim noćima. Shvatila je da joj i Rasta nedostaje. Morala je da ga ostavi kod ujaka, a kada je došla u London, razumela je i zašto. London nije mesto za psa koji uživa u dugim šetnjama po prirodi i poigravanju na plaži. U ovakvom gradu brzo bi propao. Ipak, nedostajalo joj je njegovo društvo.

Isprva joj je bilo teško da spava zbog buke u saobraćaju, galame na ulicama i povremenih policijskih sirena koje bi često zavijale tokom noći uterujući joj strah u kosti. Za mesec dana, međutim, ta ista buka postala joj je utešna, a žuta ulična svetlost što je obasjavala malu spavaću sobu koju je delila s Hester, pobuđivala je već davno zaboravljena sećanja. Upoznajući se s ulicama svog novog mesta življenja počela je da se oseća kako mu sve više i više pripada. Grad joj se više nije činio zapanjujućim

lavirintom, kojeg se treba bojati. Bio je dobroćudan i u njemu je bilo moguće uživati. Upoznala je nove prijatelje i gotovo svako veče izlazila u bioskop ili pozorište, ili samo u pab, gde su sedeli igrajući trik-trak i razgovarali do zatvaranja. Ali Semova senka pratila bi je kud god bi išla odbijajući muškarce, koji su joj se divili i čeznuli da je imaju samo za sebe.

A onda, kada je već počela da veruje kako ništa ne može da ugasi žar koji je osećala prema njemu, neko joj je ušao u život i zauvek ga promenio.

29.

– Greta želi da sav porcelan preselimo na drugi kraj odeljenja – Harijet je umorno dobacila, kada se Federika pojavila.

– Jesi li sigurna? Naradićemo se – odgovorila je i onda primetila tamne podočnjake oko Harijetinih zakrvavljenih očiju. – Dobro si?

– Nisam mogla sinoć da uđem u stan i morala sam da se šetam do zore.

– Trebalo je da me pozoveš – rekla je Federika.

– Nemam tvoj broj. Ali dobro sam. Samo me zaštititi od Grete, molim te.

– Uzdahnula je slabašno se nasmešivši. – Torkvil očigledno danas dolazi u kupovinu. Odneli su mu sve poklone koje smo zapakovali pre vikenda, ali treba mu još nekoliko. Ne mogu to danas da radim. Pogledaj kako užasno izgledam – uzdahnula je trljajući oči.

– Ne izgledaš užasno, Harijet. Uostalom, Greta može da se pobrine za njega – odgovorila je i zaključala svoju torbu ispod pulta. – To će je možda oraspoložiti.

– Samo se nadaj – prostenjala je.

Do polovine jutra preselile su sav porcelan i iscrpljeno se naslonile na pult. Tada je gospodin Džensen ušao u pratnji grupe muškaraca u tamnim odelima, koji su trljali ruke ponavljajući sa strahopoštovanjem: – Da, gospodine Džensen. Naravno, gospodine Džensen. – Harijet i Federika su se odmah sabrale i ljubazno nasmešile. – To je gospodin Džensen – prošaputala je Harijet.

– Misliš da nisam primetila? Dovoljno je samo pogledati tu grupu poltrona! – A grupa se zaustavila i posmatrala oko sebe prigušeno komentarišući proizvode i izložene primerke. – Hvala dragom bogu da smo sredile porcelan pre nego što je došao.

– I to baš u pravom trenutku – dodala je Harijet. – Poludeo bi da je odeljenje u neredu.

Sitnim očima gospodina Džensena ništa nije moglo promaći. Pažljivo je pregledao prostoriju. Kada mu se pogled zaustavio na Federikinom

andeoskom licu, ispravio se i šapnuo nešto na uvo jednom od pomoćnika. U to je Greta izmarširala iz kancelarije.

– Zar vam nisam rekla da ne stojite tu i ne blebećete – očajno je kazala, a strani naglasak grubo je iseckao reči.

– Dobro jutro, Greta – rekao je gospodin Džensen prilazeći joj iza leđa.

– Mislim da se nismo upoznali – rekao je okrećući se potom prema Federiki. Greta je iznenađeno zatreptala i nadmeno se isprсила.

– Federika Kampione. – Ispružila je ruku.

– Zadovoljstvo mi je što radite kod nas. – Nasmešio se radoznalo je odmeravajući. – Potrebna su nam obasjana lica poput vašeg u prednjem delu radnje. – Zakikotao se i zaškiljio malim, crnim očima. Pomoćnici su se takođe zakikotali. – Greta, pobrini se da uvek bude u prednjem delu radnje.

Poslušno je klimnula glavom. – Naravno, gospodine Džensen, znam da prepoznam vrednost.

– Odlično. – Pogled mu je pao na tek prebačen porcelan, a lice se iznenada smrklo. – Zašto je promenjen raspored proizvoda? – ljutito je upitao. Njegovi pomoćnici su se odmah ispravili i prekrstili ruke preko svojih grudi kako bi zajedničkim snagama pokazali negodovanje.

– Oh – odvratila je Greta ostajući bez reči i s užasom pljesnula rukama. – Izvinjavam se. Federika je nova i nije shvatila moja uputstva – slagala je i ne trepnuvši. Federikini obrazi su se zacrveneli. Gospodin Džensen je klimnuo glavom, a njegovi pomoćnici spustili ruke.

– Možda bi sledeći put trebalo da budeš razumljivija – odlučno je kazao. – Želim da se porcelan vrati na staro mesto. – Pucnuo je prstima kao da poziva konobara, a onda se okrenuo i odveo pratnju prema odeljenju s kućnim potrepštinama.

– Čule ste ga! Pokret – Greta je razdraženo povikala. – I Harijet, ako se još jednom pojaviš na poslu u ovakvom stanju, poslaću te kući, zauvek, razumeš? – Harijet je klimnula. Bila je previše slaba kako bi joj se suprotstavila. – Da! A sada brzo, dok se ne vrati.

Federika je bespomoćno posmatrala kako se vraća u kancelariju. – Nemam reči.

– Bolje se navikni, draga moja, jer je neprestano takva. Koliko sam ja puta zaglibila, jer je samo tako svalila svu odgovornost na mene. Krije se

iza nas, ali kada su stvari dobro, prebaciće pohvalu na sebe. Veruj mi. U redu, sada smo opet na početku. Glupa krava – promrmljala je vadeći iz fioke ključ za ormariće.

Federika je tiho besnela hodajući odeljenjem i ponovo ga preuređujući. Kako je Harijet bila previše umorna za razgovor, prepustila se samosažaljenju kajući se što nije hrabrija kako bi se mogla izboriti za sebe. Kada je u prodavnicu ušao visok muškarac, obučen u kožu i s crnom, sjajnom kacigom, iz čistog inata pritisla je dugme B na telefonu i bacila pogled prema stepenicama očekujući Najdžela Dolbija.

Najdžel je sišao vešto poput policajca u crno-beloj komediji. Presrela mu je pogled i klimnula glavom prema muškarcu, koji je delovao sumnjivo i zadržao se kod vrata. Najdžel mu je prišao, odvažno se isprasio i zatražio da skine kacigu. – Nažalost, ne dopuštamo nošenje kaciga u prodavnici – samouvereno je objasnio. Muškarac je, očigledno se zabavljajući, nagnuo glavu, a onda skinuo i rukavice i kacigu prolazeći rukom kroz crnu kosu. Bio je to Torkvil Džensen. Najdžel je, naravno, odmah počeo da se izvinjava propadajući u zemlju od srama.

Federika je duboko uzdahnula i prebledela. Harijet je u pravu. Nikad još nije videla tako lepog muškarca. Najdžel se povukao, skoro se klanjajući, a onda odjurio stepenicama da se sakrije u svojoj kancelariji, dok ne prebrodi poniženje.

Torkvil se zagledao u Federikine zelene oči i nasmešio se. – Znači, vi ste to obezbeđenje, je li? – Prišao je i spustio kacigu na pult. – Torkvil Džensen. – Ispružio je ruku i dok je pažljivo proučavao njeno lice poput strica, primetio je da je pocrvenela.

– Federika Kampione – odgovorila je promuklim glasom.

– Italijansko?

– Čileansko.

– Kako je to divna zemlja – uskliknuo je. – Putovao sam tamo. – Drsko se smešio. – Možda će vam ovo zvučati veoma glupo, ali toliko sam zapanjen vašim izgledom, da sam zaboravio zašto sam uopšte došao. – Zbunjeno se namrštila osetivši kako je hvata nervoza. – Veoma ste lepi – nastavio je. – Verovatno ste novi, jer niko nije toliko revnostan da pomaže Najdželu da obavlja posao za koji je plaćen. – Nasmejao se, a s obe strane

velikih usana pojavile su se duboke bore smejalice. Imao je neverovatno svetle oči. – Učinili ste mu uslugu. Smatra se važnijim nego što zaista jeste, a takve ljude treba prizemljiti.

– Pogrešila sam. Izvinite. – Zamislila je Najdžela kako dugim prstima kucka o sto sedeći usamljen u kancelariji i pokušavajući da se oslobodi osećanja krivice i sramote. – Samo je obavljao svoj posao – dodala je u njegovu odbranu.

– A vi svoj. Upravo sam kupio motor. Moraćete jednom da mi pravite društvo – kazao je milujući joj telo vatrenim pogledom. Smeteno se nasmešila. Kada je prekrstio ruke i naslonio se na pult, ona se odmah odmakla, osetivši kako joj se čula opijaju od oštrog mirisa njegove kože i topline njegovog tela. – Oh, setio sam se zašto sam došao. Treba mi nešto za jednu mladu ženu – rekao je, a onda se zamislio i protrljao tek izraslu bradicu. – Mladu ženu vaših godina. Tražim božićni poklon. Šta bi joj se dopalo?

– Koliko je dobro poznajete? – Trudila se da deluje službeno, iako se zapravo gušila u njegovoj blizini.

– Ne baš. Ali želim nešto da joj poklonim – odvratio je ležernim tonom nasmejavši se od uva do uva.

– Koliko novca nameravate da potrošite?

– Novac nije bitan. Da duže ovde radite, već biste to shvatili. Nikad ne gledam koliko šta košta. Cene mi samo smetaju. Onda, šta bi se, recimo, vama dopalo?

– Pa, ako je baš ne poznajete tako dobro, na vašem mestu odabrala bih nešto lepo, ali ne previše intimno. Da vidimo... – Osvrnula se osećajući da je besramno posmatra. Bila je sva crvena u licu. Ugledala je Harijet kako se krije iza vitrina s porcelanom, koji su upravo preselile. Kada bi bar došla da joj pomogne. Harijet je, međutim, smatrala da je mnogo ružna da bi se tu pojavila i zato se krila, tako da je ni ona više nije mogla videti.

– Šta kažete na jednu od onih kineskih saksija? Mogli biste da kupite i neko sobno cveće i poklonite joj i jedno i drugo?

– Da li bi se vama dopalo cveće?

– Naravno. Sve žene vole cveće.

– Dopadaju mi se vaše ideje. Da čujem još koju – rekao je ne

sklanjajući pogled.

– A slika? – Predložila je bacajući pogled na izbor slika na zidu.

– Ne znam šta voli – zamišljeno je odgovorio. – A šta kažete na srebrni ram za fotografiju ili nešto slično, lepo a praktično?

– Oh, znam – kazala je odvođeci ga kroz prodavnicu prema zaključanoj vitrini, u kojoj su se nalazili skupoceni, izrezbareni srebrni ramovi. – Ovaj je upravo stigao iz Kine. Svaki detalj je pažljivo izrađen. Ako je ne poznajete baš dobro, savršen izbor.

– Dobra ste prodavačica. – Uzeo je ram. – Da li bi vam se dopalo da vama to neko pokloni?

– Naravno, dopalo bi mi se.

– Odlično. Onda mi to uvijte. To nije bilo teško.

Dok je nesigurnom rukom umotavala poklon, bila je svesna da prati svaki njen pokret ne prikrivajući opčinjenost. – Želite li ga sada uzeti ili da vam ga dostavimo?

– Sada ću ga uzeti – odgovorio je razoružavajući je još jednim iskrenim osmehom.

– Želite li još nešto?

– Više nisam raspoložen za kupovinu. Svратиću za nekoliko dana i tako ću ponovo imati priliku da vas vidim – rekao je prigušenim glasom. Kao luda počela je da prebira po glavi šta bi bilo mudro reći, ali ništa joj nije padalo na pamet. Samo je nemo stajala pred njim. Kada je izašao iz prodavnice, zagledala se ispred sebe, kao da vidi nešto što je drugima promaklo, a onda je ponovo udahnula i shvatila kako se nije usudila ni da pošteno diše dok je stajao pored nje.

Ostatak dana prošao joj je kao u bunilu. Kada se vratila u stan, nije mogla da se seti kako se dan završio pošto je otišao, ali se zato sećala svake reči razgovora, gotovo kao da ga je u međuvremenu naučila napamet. Dok je sedela i uživala u čaši vina s Hester i Moli, oglasilo se zvono na vratima. Hester je otišla da otvori i ugledala dečka iz dostave s dva paketa naslovljena na Federiku. Čim je ugledala veličinu jednog paketa, počela je da se trese. Velika biljka u plavo-belom kineskom posudi za cveće, poput one koju mu je još jutros preporučila.

– Od koga je sve to? – Hester je bila zapanjena.

– Božanstveno će izgledati u stanu – dobacila je Moli preuzimajući biljku iz Federikinih ruku i spuštajući je u dnevnu sobu, gde je nastavila da je odmotava. – Šta je u drugom paketu?

– Pretpostavljam srebrni ram za fotografije – zapanjeno je odgovorila.

– Kako znaš? – upitala je Hester.

– Znam.

– Pa, hajde onda – nestrpljivo je dodala Moli otresajući pepeo u plinsku peć. – Neće se otvoriti sam od sebe.

Federika je pažljivo skinula papir i izvukla predivni ram uvezen iz Kine.

– Zapanjujuće. – Hester je ostala zadivljena. – Gle, izrezbarene su ptice – rekla je prelazeći rukom u čudu.

– I to će dobro izgledati u dnevnoj sobi – dobacila je Moli uvlačeći dim.

Ali Federika ga nije ispustila iz ruke. – Ne. Staviću tatinu fotografiju – odlučno je rekla. – I držaću ga pored kreveta.

– Super – uskliknula je Hester. – Onda mogu i ja da uživam u tome.

Požurila je niz hodnik prema spavaćoj sobi i zatvorila vrata za sobom. Čula je kako Moli i Hester šapuću pitajući se ko joj je kupio tako skupocene poklone. Ali nije se ni osvrnula na njih, sela je na krevet da stavi očevu fotografiju u novi ram. S ljubavlju mu je prstom prešla preko lica i zaključila kako Torkvil i on liče, jer obojica imaju taman ten. Ima istu crnu kosu, isti taman ten i pune usne. Ali zato im se oči razlikuju. Očeve su bile crne i tajanstvene kao svemir, a Torkvilove svetle i treperave poput plitkog, zelenkastog jezerca. Ubacila je fotografiju u novi ram i stavila ga na noćni ormarić, a onda se odmakla i s divljenjem je pogledala. Tako ju je Hester i zatekla kada je ušla, kako opčinjeno posmatra očev nedokučivi svet.

– Ne želim da ti smetam – obratila joj se budeći je iz transa.

– Ne, u redu je. – Skrenula je pogled sa slike.

– Ko je taj tip? Pretpostavljam da je „tip“ u pitanju – zakikotala se.

– O, bože, Hester, da si ga samo videla. Najlepši muškarac na svetu – zaneseno je odgovorila naslanjajući se na jastuke. – Visok je, tamnopus i ima svetlozelene oči, a kada mi se nasmeši, želudac mi se popenje u grlo i čini mi se kao da me nešto pregazilo.

– Mislim da te pogodila Amorova strela. – Nasmejala se i sela na svoj krevet. – Gde si ga upoznala?

– On je nećak vlasnika *Sent Džona i Smita*. Na sreću, nije nizak i ćelav na strica.

– Znači, pojavio se u prodavnici?

– Da. Pomislila sam da je pljačkaš, jer nije skinuo kacigu, pa sam pozvala Najdžela Dolbija da siđe i sredi stvar. Bilo je zaista užasno.

– Pa, očigledno se nije uvredio.

– Ne, bilo mu je zabavno. – Nasmejala se setivši se tog trenutka.

– I te kako zabavno – rekla je Hester diveći se ramu. – I on je verovatno bio opčinjen tobom.

– Mislim da ga uopšte žene opčinjavaju.

– Koliko ima godina?

– Dosta – odgovorila je zarumenevši se.

– Dobro, ali koliko? Pedeset?

– Ne, rekla bih da mu je trideset i neka.

– Hmm, zaista je star – složila se Hester ne mogavši da prikrije divljenje.

– Ali je zato zreo, samopouzdan i sređen – Federika je dodala i zabrinuto se ugrizla za usnu.

– Želiš reći, bogat i obezbeđen. Neko ko bi mogao da se brine o tebi i vereničkim prstenom te oslobodi svih problema. – Nasmejala se.

– Ne, samo je stariji od onih koje obično upoznajem.

– Bože, kako je to uzbudljivo. Ne mogu da verujem – Hester je zapljeskala rukama.

– Ni ja.

– Šta nameravaš da radiš?

– Ne znam. – Uzdahnula je i veliko uzbuđenje nakratko joj je paralizovalo telo. – Mislim da se večeras baš neću naspavati.

– Ah, tvoje ćudljivo srce – nasmejala se Hester i polako ustala.

– Šta misliš pod tim?

– Mislila sam da si zaljubljena u Sema – odgovorila je smešeći se. – Nekako sam se nadala da ćeš postati deo naše porodice.

– Oh, zaista, Hester – Federika je odmahнула glavom. – Više nisam

dete. Odavno sam ga prebolela.

– Sada je očigledno. – Ravnodušno je slegla ramenima i izašla ostavljajući Federiku samu sa svojim mislima.

Sledećeg dana Federika je došla u prodavnicu rumenih obraza, bojeći se da će svi saznati kako joj je prethodne večeri Torkvil poslao poklone. Ali Greta je sazvala sastanak odeljenja i održala im ljutito predavanje o tome kako treba da se ponašaju u prodavnici i kako ne smeju da ćaskaju između sebe kada moraju da usluže mušteriju. Niko nije primetio Federikin nervozan pogled. Odmerila je svakoga od njih pre nego što se njen pogled zaustavio na tepihu prisećajući se veoma živo Torkvilovog lica, koje je krišom i s ljubavlju nosila u mislima.

Kada su se vrata otvorila u deset, primila je telefonski poziv. Podigla je slušalicu ustreptalog srca.

– Dobro jutro – veselo ju je pozdravio Torkvil. – Jeste li dobili poklone?

– Da – trudila se da zvuči sabrano. – Nije trebalo da ih šalžete.

– Naravno da nisam, ali bilo mi je zadovoljstvo. – Bio je dirnut njenom nervozom.

– Hvala vam.

– Znam da je bilo malo na brzinu, ali nisam znao šta ću. Hoćete li mi oprostiti?

Federika se nasmejala pokušavajući da prikrije neprijatnost. – Naravno.

– Znam da je i ovo što sledi malo na brzinu, ali da li biste mi dopustili da vas večeras izvedem?

– Oh, ja...

– Molim vas, nemojte da me odbijete. Slomićete mi srce.

– Pa...

– Jedino vas tako mogu upoznati. Ne mogu neprestano da dolazim u prodavnicu, zar ne?

Zakikotala se. – U redu. Bilo bi mi drago. – Zgrabila je set narudžbenica i počela se hladiti njima.

– Doći ću po vas u osam. Isplanirao sam nešto posebno. Toplo se obucite.

– U redu – rekla je zapitavši se kakvo to iznenađenje zahteva toplu odeću.

– Vidimo se.

Spustila je slušalicu i zagledala se ispred sebe kao da je svet iznenada postao drugačiji. Bila je uplašena.

Kada ju je Greta pozvala u kancelariju, znala je da je saznala za poziv i počela joj se izvinjavati bojeći se da ne ostane bez posla. Bila je, međutim, ućutkana jednim pogledom ledenoplavih očiju. – Nemoj to da ponoviš. Znaš da se ovde kontrolišu svi telefonski pozivi. Kažem ti to za tvoje dobro.

– Izvinite – rekla je Federika.

– Ako želiš da primiš privatni poziv, moraš reći da te pozovu u vreme ručka i to u sobi za osoblje. Ako je pak hitno, mogu pozvati u moju kancelariju i ja ću ti onda proslediti poruku. Kada bi svi u firmi telefonirali, niko više ne bi radio. Jesam li bila jasna?

– Da, Greta.

– Odlično. Ne želim da ponovim ovaj razgovor.

Federika se strašno bojala da će uznemiriti Harijet ako joj prizna za Torkvila i zato je nastavila da radi kao i obično, prikrivajući treperenje u stomaku i ubrzane otkucaje srca, koji su joj davali dvaput više energije nego inače. Posle podne više nije mogla da se usredsredi ni na najjednostavnije zadatke i laknulo joj je kada je na kraju uspela da se smiri u aromatičnoj kupki.

Moli je otkazala izlazak na piće s dve prijateljice s fakulteta i sa sestrom je stajala kraj prozora kako bi bar na trenutak videla tamnoputog stranca koji joj se udvara.

Federika nije imala ništa specijalno da obuče. Garderoba joj se sastojala od elegantnih radnih kostima i zato joj je Moli pozajmila kremastu polo-majicu od kašmira, koju je navukla na crne farmerke, a Hester pak novi kaput od ovčje kože, koji je kupila u *Harvi Nikolsu*. Ali kada se pred zgradom zaustavio sjajni porše i pojavio se Torkvil, besprekorno obučen u crne somotske pantalone, ispod koji su se videle izglancane čizme, Moli je

znala da će neko morati da se lati Federike.

– Bože, tip je mrak – uskliknula je razjapivši usta.

Hester je odmah dojurila do nje. – Opa, Fede, je li to zaista on? – oduševljeno je zacičala. – Srećnice jedna.

Federika je stajala pored vrata drhteći. – Tako sam nervozna da mi je loše – priznala je promuklim glasom. – Šta da mu kažem?

– Ne budi glupa – odbrusila je Moli. – Naravno da ćeš znati šta da mu kažeš. Samo zato što je zgodan ne znači da je drugačiji od svih ostalih. Verovatno je i on nervozan.

– Uživaj, Fede – dobacila je Hester ohrabrujući je. – Dopusti mu neka te zabavi. Tako mama obično kaže.

– Baš je neodoljiv – uzdahnula je Moli paleći cigaretu i žaleći što nju nije primetio. – Samo ne glumi nedužnost, jer očekuje da si rafinirana.

– Ah, dragi bože, sada sam još nervoznija.

– Pa, ako ne izađeš, odvešće se i onda će sve pasti u vodu – rekla je zapovedničkim tonom. – Izlazi!

Federika je sišla niza stepenice i izašla na ulicu, a njeno blede lice i uplašene oči obasjala je ulična svetlost. Torkvil je osetio kako mu stomak igra i gotovo ga podiže sa zemlje. Prišla mu je s istim stidljivim osmehom, koji ga je oduševio prethodnog dana, a on ju je pozdravio poljupcem i udahnuo prijatan miris „cveta cvetova“, kako zovu ilang-ilang, koji je sipala u kupku. – Prelepa si – prošaputao je i sa zadovoljstvom primetio kako joj se obrazi rumene. Otvorio je vrata i posmatrao je kako se spušta na kožno sedište tamne boje. Potom je prešao na drugu stranu automobila i bacio pogled prema prozoru stana. Moli i Hester priljubile su lica za okno i mahale, ali čim je podigao glavu, nestale su poput utvara. Neverovatno.

– Drago mi je što si se toplo obukla – dobacio je okrećući ključ u bravi motora i uključujući se u saobraćaj.

– Kuda idemo?

– Iznenadenje – odgovorio je. Zagledala se u njegov profil i primetila zadovoljan osmeh na licu.

– Voliš li ti iznenađenja?

– Samo ako ih ja priređujem. Nemoj da ti slučajno padne na pamet da

me iznenadiš. Neće mi se dopasti.

– Zapamtiću.

* * *

Vozili su se nasipom prema Parlament skveru. Bila je hladna noć, ali nije padala kiša. Nebo je iskrilo iznad mutnog sjaja grada koji nikad ne miruje, a polumesec je plutao po površini Temze, poput duha potonulog broda. Kakva romantična noć. Otvorila je prozor ne bi li je hladni povetarac oslobodio nervoze. Kada je na kraju parkirao automobil, iz prtljažnika je izvukao pletenu korpu i malu prostirku.

– Čemu sve to? – veselo je upitala.

– Iznenadenje – ponovio je podižući obrvu. – Prati me i saznaćeš. – Krenula je za njim do prolaza u zidu koji je išao do reke, a onda su sišli mokrim stepenicama i pošli prema lepom crvenom brodiću, koji se ljuljuškao na plimi. Stari kapetan je čekao s filozofskim strpljenjem, tako tipičnim za ljude s mora, s kojima je Federika odrasla u Polperou. Uхватила ju je nostalgija. Klimnuo je glavom, ali bez osmeha, i pružio grubu ruku, kako bi joj pomogao da siđe na palubu. Prihvatila je pomoć, a Torkvil je otišao na pramac i spustio prostirku.

– Hajde, dođi ovamo, čeka nas duga vožnja. – Primetio je da se oduševljeno smeši i uhvatio je za ruku kako bi zadržala ravnotežu. – Ovde je daleko zabavnije. Kao prvo, možemo videti kuda idemo – dodao je pomerajući korpu.

– Ne mogu da verujem da si sve ovo organizovao zbog mene – uskliknula je spuštajući se do njega.

– Želim da te zadivim – priznao je. – U redu, Džek, spremni smo – doviknuo je kapetanu, koji mu je, dodirnuvši kapu, stavio na znanje da je shvatio. Nestao je za kormilom, posle čega se začulo kloparanje motora, a onda tiho brujanje i otisnuli su se niz mesečinom okupanu Temzu.

Torkvil se primakao i otvorio korpu. – Započnimo sa čašom šampanjca, može? – Predao joj je kristalnu čašu. – Jesi li ikad bila na Temzi?

– Vozila sam se automobilom niz obalu – nasmejala se.

– Odlično. Drago mi je što ti je ovo prvi put. – Sipao joj je šampanjac.

– Noć je neverovatna. Jesi li se i za to pobrinuo?

– Dao sam sve od sebe.

– I uspeo si.

– Uspeo sam tebe da pronađem – nežno je rekao kucnuvši svojom čašom o njenu. – Za nas.

Srknula je gutljaj i opustila se. – Čuo sam da si upoznala strica – rekao je podižući obrvu.

– Da – oprezno je odgovorila ne želeći da komentariše ponašanje tog nadmenog čoveka-žabe, koji je umarširao u radnju s potpuno nepotrebnom i besmislenom odvažnošću.

– Dopala si mu se.

– Da?

– Ima odličan ukus. Kada su ljudi u pitanju, izuzetno dobro zapaža stvari. Kao i svi u našoj porodici, uostalom. – Drsko ju je pogledao uživajući u njenoj neizveštačenosti. – Toliko si bezazlena da je nemoguće da si odrasla u Londonu. Jesi li odrasla u Čileu?

– Bila sam tamo do sedme godine, a onda sam se preselila u Kornvol.

– Sa savršenog mesta u drugo ispod proseka – nasmejao se. – Zato si drugačija. Malo Latino korena, malo Kornvola. Poput mešanca. Volim mešance – dodao je i ispraznio čašu. – Ali ja nisam mešanac. Nadam se da voliš čistokrvne Engleze.

– Naravno da volim Engleze. Ne poznajem baš previše Latino muškaraca. Otišla sam još dok sam bila mlada.

– A sada si zastrašujuće stara – ironično je dodao. – Pretpostavljam da ti je osamnaest? – Izvadio je bocu iz korpe i ponovo im napunio čaše.

– U pravu si. – Bila je iznenađena. – Zar baš sve znaš?

– Zar ti nisam rekao da sam staro, prepredeno njuškalo? – Izgovorio je to londonskim akcentom.

Nasmejala se. – A ja pretpostavljam da je tebi trideset pet – rekla je ispijajući gutljaj šampanjca.

– Nažalost, pogrešno. Mnogo više. Trideset osam. I suviše sam star za tebe.

Osetila je kako joj se želudac steže. Šta misli pod tim? Zar stvarno veruje da je previše star za nju? Ako je tako, zašto ju je uopšte izveo?

– Hajde nešto da pojedemo – predložio je izvlačeći dva tanjira prepuna tosta, *foie gras*¹⁷ i kavijara.

Brod je polako plovio Temzom prolazeći ispod mostova koji su bacali zlokobne senke na vodu, mimoilazeći londonski Tauer i nestajući u tami. Završili su s jelom i otvorili novu bocu šampanjca. – Odgajili su me otac i maćeha. Moja prava majka umrla je dok sam bio beba – rekao je sasvim opuštenim tonom.

– Tako mi je žao – prošaputala je Federika, potpuno saosećajući s njim. I premda njen otac nije umro, u poslednjih deset godina gotovo uopšte nije pokazivao znakove života.

– Oh, bio sam suviše mali da bih shvatio šta se događa, a onda se pojavila Sintija. Bila mi je dobra majka. Znaš, nije mogla da ima svoju decu pa je to nadoknadila obožavajući mene. Pošto sam jedinac razmazila me od najranijeg detinjstva. – Nasmejao se. Odlučio je, međutim, da joj ne prizna kako ga je Sintijina ljubav ponekad gušila, a očeva bila previše zahtevna.

– Verovatno to zaslužuješ. Sigurno si strašno propatio. – Saosećajno ga je uhvatila za ruku.

Namrštio se. – Ali ti si isto propatila, zar ne? – nežno je rekao naginjući glavu na stranu. – Želiš li da pričamo o tome?

Postala je svesna kako mu dozvoljava da se uvuče u njen život. Opčinjena alkoholom i lepotom prirode, razvezala je jezik i dopustila bolu da se iskrade bez cenzure. Iako nije nameravala da išta prizna, nešto u njegovim očima i osmehu izmamilo je njeno poverenje. Činilo joj se da je može prozreti i da sve njene odbrambene zidove probija prodornim pogledom. Ali i da razume ono na šta nailazi iza njih. – Drago moje stvorenje – rekao je primetivši kako je počela da drhti. Zagrlio je. – Potreban ti je neko ko će se brinuti za tebe. Ja sam odrastao uz previše ljubavi, ali ti je nisi imala dovoljno.

– Nije baš tako – odgovorila je pokušavajući da se reši blage vrtoglavice. – Imala sam mnogo sreće.

– Ne zavaravaj se, dušo. Svakome su potrebni otac i majka. Ako imaš sreće da dobiješ dobrog očuha ili maćehu, kao što sam je ja imao, možeš da nadoknadiš gubitak roditelja, ali Artur ti očigledno nije zamena za oca.

– Naravno da nije – ljutito je uzviknula. – Ne mogu da ga podnesem!

– Pa, vreme je da imaš nekoga ko će za promenu misliti na *tebe*. Majka nije mislila kada je odlučila da napusti Čile, zar ne? Ni ocu nisi bila na prvom mestu. Potreban ti je neko kome ćeš *ti* biti najvažnija. – Izvukao je još jedno ćebe i ogrnuo je njime. Osetila je kako joj naviru suze. Je li to zato što govori o ocu ili zato što joj je rekao da je previše star za nju? Nije znala. Poželela je da mu kaže da nije tako, ali nije imala hrabrosti. Tiho mu je otvorila srce i nadala se da će to primetiti.

– Nemoj biti tužna – prošaputao je posmatrajući kako joj oči sijaju poput Temze.

Odmahnula je glavom. – Nisam tužna – odgovorila je i setno se nasmešila. – Srećna sam. Srećna sam što ovu predivnu noć delim s tobom. Lepo je od tebe što si me saslušao. Ali nemoj pogrešno da me razumeš. Imala sam magično detinjstvo i bila sam srećna. Neki ljudi, kao ti, moraju da pretrpe smrt roditelja, a ponekad da izgube i čitavu porodicu. Ja zaista nemam razloga da se žalim. Tata mi nije umro, zar ne?

– Ne, nije mrtav, samo je nemaran. – Čvrsto ju je uhvatio za ruku. – Usrećiću te. – Rukom joj je podigao bradu i palcem obrisao suze sete. – Pronašao sam te. – I poljubio je njene slane usne. Sa žarom mu se prepustila osećajući njegovo grubo lice na svojoj nežnoj koži. Vlažnim usnama rastvorio je njene i prodro u njenu nevinost prisvajajući je, a ona je usred svega toga potpuno zaboravila na Semove nežne poljupce. Konačno je pronašla muškarca, koji je obećao da će je voleti i štititi i ukloniti ožiljke iz njene prošlosti.

30.

– Fede je zaljubljena – Hester je obavestila majku, koja je stajala pored božićne jelke i nepreciznim pokretima davala Semu uputstva.

– Ne, dušo, malo više nalevo. Eto, tako. A sada da vidimo hoće li Angus uleteti.

Sem je sišao s merdevina i pogledao gnezdo učvršćeno na glavnoj gornjoj grani. – U koga je zaljubljena? – upitao je sklapajući merdevine i sklanjajući ih.

– Toliko je zgodan da ti se vrti u glavi. Nikad još nisam videla tako svetlozelene oči. Neprestano joj šalje poklone. Znaš, mama, čak ju je odvezao avionom u Pariz na jedan dan i kupio joj gomilu garderobe. Nećeš je više prepoznati. Tako je doterana.

Sem je seo na sofu ispruživši noge i stavio ruke na potiljak.

– A nekada je bila zaljubljena u *tebe* – Hester je dodala zlobno se nasmešivši.

– Nije – odbrusio je. – Bar ne otkako je odrasla.

– Gde je Angus? ANGUS! – Ingrid je povikala osvrćući se oko sebe. – Malopre je bio ovde. – Njeni uzbuđeni prsti počeli su da se poigravaju monoklom, koji joj je visio između velikih grudi.

– Verovatno je izleteo napolje – razdraženo je odgovorio.

– Sumnjam da je izleteo na ovakvu hladnoću. – Krenula je u predvorje, dok joj je donji deo etno-haljine lelujavao poput brodskih jedara. – Jesi li videla Angusa? – dobacila je Moli, koja ju je mimoišla ulazeći u dnevnu sobu.

– Da, u biblioteci je. Nano pokušava da ga nauči da čita. – Uzdahnula je i zakolutala očima. – Pobogu, grlica je, a ne papagaj.

– Onda, Mol, kakav je taj Federikin dečko? – Sem ju je upitao sećajući se one večeri koju su proveli u štali, i kratke šetnje brdom, u kojoj su zajedno uživali.

– Dobar. – Sela je do njega. – Super jelka – oduševljeno je uskliknula.

– Ali mislim da se Angusu neće dopasti. Srećniji je u tatinoj garderobi.

– Dobar? To je sve? – Radoznalo je rekao pitajući se zašto ga je to tako uznemirilo.

– Pa – počela je sklanjajući kestenjastu kosu s očiju – zgodan je i šarmantan, ali... – Zastala je pokušavajući da pronađe prave reči. – Toliko je dobar da deluje nestvarno – na kraju je dodala. – Ali Fede izgleda prelepo. Kažem ti, Seme, nećeš je prepoznati.

– Zaista izgleda neverovatno – ubacila je Hester.

Moli je zapravo prezirala da priča o Federiki i Torkvilu. Svaki put kada bi ih videla zajedno, spopala bi je zastrašujuća ljubomora i mrzela je samu sebe zbog toga.

– Je li srećna? – progundao je.

– Zaljubljena je – ukočeno ga je ispravila.

– Da, srećna je – odgovorila je Hester. – Nikad je ranije nisam videla tako srećnu. Posvećuje joj neverovatnu pažnju. Neprestano je zove i nekud izvodi. Procvetala je.

– Kao da joj je otac – izjavila je Moli.

– Otac? – Sem je bio zgranut. – O, bože, pa, koliko ima godina?

– Trideset osam. – Podigla je obrve i s neodobravanjem ga pogledala.

– Šta, pobogu, radi s nekim toliko starijim od sebe! – razbesneo se. – Dvadeset godina je stariji.

– Godine nisu važne ako se vole – pobunila se Hester.

– Naravno da su važne. U tim godinama još uvek lako pada pod tuđi uticaj.

– I šta onda? Lako će pasti pod uticaj bilo koga s kim izađe.

– Uopšte mi se to ne dopada – uzdahnuo je skidajući naočare i trljajući koren nosa.

– Pa, možeš to sam da joj kažeš. Večeras dolazi na piće – predložila mu je Moli. – Ali, nažalost, ne dovodi Torkvila – razočarano je dodala.

Sem je po liticama šetao u društvu Trockog i novog majčinog španijela Amadeusa. Posmatrao je talase kako se u podnožju bore sa stenama prekrivajući ih belom penom, a onda se povlače da prikupe snagu za novi napad. Čvrsto se uvio u kaput da bi se zaštitio od hladnog vetra i zgrbio pokušavajući da zadrži toplotu. Trocky je išao iza njega, a njegovo telo bilo

mu je štit u odbrani od vetra, dok je Amadeus jurcao pokušavajući na brzinu sve da onjuši. Ljutito je razmišljao o Federiki neprestano se pitajući zašto mu je uopšte stalo. Poljubac u štali bio je prijatan trenutak nedužnog uživanja. Ništa više. Samo poljubac u kišnoj noći, koji nije planirao. Jednostavno se dogodio. I posle toga osećao se krivim što ju je iskoristio, jer je bilo očigledno da ga obožava. A onda, jednog jesenjeg dana, impulsivno je ponudio da je odveze do ujaka i prošetali su se pod zlaćanom nebeskom svetlošću. I tada je, dok su stajali i posmatrali more, poželeo da je poljubi. Bio je to najromantičniji trenutak u njegovom životu. Boja neba, mirisi svuda oko njih, a ona sva bezazlena i nestvarna u svojoj lepoti. Nije mogao da joj prizna koliko čezne za njom. Pa čak ni sebi. Toliko je mlađa od njega. Mogao je biti s kojom god poželi, ali pošto je bila veoma mlada, nije želeo da je osvoji. Stavio je ruke u džepove i teško uzdahnio. Izbegavao ju je jer je osećao grizu savesti što je želi. Kukavički potez, ali šta je drugo mogao da učini? I uspeo je sebe da ubedi kako ništa prema njoj ne oseća. A sada je zaljubljena u nekog drugog. Navikao je da bude u središtu njenog interesovanja i bio je u šoku, ali se nadao da veza neće dugo trajati. Prve veze često su kratkog veka.

– Torkvil Džensen? Zvuči mi poznato – dobacio je Tobi, dok su se vozili prema Piktistl Menoru.

– Nisi mogao da ga upoznaš – Federika je odgovorila sa zadnjeg sedišta.

– Mislim da smo ga upoznali – Džulijan je klimnuo glavom. – Samo ne mogu da se setim kada.

– Malo je mator za tebe, Fede.

– Stariji je, ali ne i mator – veselo je odgovorila. – Ljubav ne mari za godine. Volimo se.

– Samo mi, molim te, reci da ti još nije oduzeo nevinost – zabrinuto je upitao Džulijan. – Ubiću ga ako te samo pipnuo.

Nasmejala se. – Ne, još nije – veselo je odgovorila osetivši uzbuđenje na pomisao da prvi put vodi ljubav baš s njim.

– Hvala dragom bogu! – uzdahnio je.

– Nemoj mu dopustiti da te nagovori na nešto što ne želiš da učiniš.

Iskusan je muškarac, a ti si još dete.

– Dragi Tobi, nisam više dete. Imam osamnaest godina!

– I *strašno* si velika – sarkastično se obrecnuo.

– Samo nemoj da napraviš glupost. Imaćeš mnogo mladića pre nego što pronadeš onog pravog – dodao je Džulijan. – A mi želimo pažljivo da proučimo svakog od njih.

– Pa, Torkvila možete upoznati kad god želite – rekla je naginjući se između prednjih sedišta. – Dopašće vam se. Zgodan je, duhovit, rafiniran, mudar...

– Verovatno ima neke mane – kazao je Tobi. – Svi imamo mane.

– Ali ne i on. – Sanjalački je uzdahnula. – Savršen je.

Tobi i Džulijan su se pogledali i shvatili da nije dobar trenutak da joj daju neki savet.

Kada je Federika ušla u dnevnu sobu u Piktistl Menoru, gde su njena majka, Artur i Hal već slavili Badnje veče ispijajući šampanjac i diveći se predivnoj beloj grlici, koja je sedela na vrhu jelke, Semu se učinilo kao da ga je neko udario šakom u stomak. Bila je očaravajuća u crnim kožnim pantalonama i svetloplavom džemperu od kašmira, koji joj se prilepio uz mršavo telo i „V“ izrezom naglašavao grudi. Duga sjajna plava kosa padala je niz ramena ističući svetao ten i prelepe oči. Zagrlila je Hester i Moli i neko vreme sve tri su stajale kraj vrata živahno pričajući. Osetio je kako mu se grlo steže i da bi odagnao napetost popio je gutljaj šampanjca. Nije mogao da odvoji pogled od nje. Moli i Hester su bile u pravu. Bila je drugačija. Delovala je srećno.

Nano je prvi spomenuo njen preobražaj. – *Cara mia* – s odobravanjem je uzdahnulo. – Ružno pače pretvorilo se u labuda.

– Tata, ona nikad nije bila ružno pače – odmah je počela Ingrid da je brani. Crvenim usnama je prinela cigaretu i očajnički povukla dim, onako kako je inače radila kad god bi njegove primedbe smatrala neprikladnim.

– Budući da je sada labud, draga moja, morala je biti i ružno pače – odlučno je uzvratio i nasmešio se.

– Hvala vam, Nano. – Federika se nasmejala, a onda joj je pogled pao na izmučeno Semovo lice. Još uvek ju je posmatrao sa sofe. Nasmešila mu

se, ali se on okrenuo prema Tobiju, koji je sedeo do njega, gotovo kao da mu je neprijatno što ga je uhvatila kako je posmatra.

– To ti je novi život u Londonu – prokomentarisala je Helena. – I Hal planira da studira – dodala je, očajnički pokušavajući da ljubaznošću izvuče sina iz faze durenja. Namrgođeno ju je pogledao. Znao je da neće studirati, jer uopšte nema želju, a na zabavu je došao samo zato što ga je preklinjala. Osim toga, Lusijen mu se nije dopadao jer je bio prepametan, baš kao i njegov brat Sem, koji mu je takođe bio mrzak. U njihovom društvu osećao se nesposobnim. Posmatrao je sestru koja je stajala na vratima sobe i nije mu se dopadalo što je plenila pažnjom. Nije bio naviknut da ona bude u centru događanja. Kada je, međutim, sela pored njega, gorčina ga je napustila i dopustio joj je da pokuša da ga oraspoloži.

– Kako je u školi? – upitala ga je. Odmahnuo je crnom kosom koja mu je padala preko čela i pogledao je očima boje crne čokolade, istim očevim.

– Ide nekako – ravnodušno je odgovorio.

– Ali te ubija u pojam, zar ne? – saosećajno je dodala.

– Želim da je završim što je pre moguće.

– A studije ne dolaze u obzir – nastavila je primećujući trag pobune u njegovom osmehu.

– Tako je – potvrdio je i pogledao u majku, koja je sedela na drugom kraju prostorije.

– Ne brini. Nećeš morati da studiraš. Možeš da radiš šta želiš. Dođi u London. Dopašće ti se – uzbuđeno je predložila.

– Onog trenutka kada završim školu, nema me više ovde. Dosta mi je Kornvola. – Namrštio se. – Dosta mi je života s njom i Arturom. Guši me. Treba mi prostora. Nije mi potreban neko ko će mi neprestano visiti za vratom.

– Neće još dugo – rekla je – a onda si slobodan.

Ponovo je podigla pogled i sasvim slučajno uhvatila Sema kako je posmatra. Ustao je, izvinio se i rekao kako mora u kuhinji po novu bocu šampanjca. Ali, čim je nestao prepustila je brata samosažaljenju i krenula za njim.

– Zdravo, Seme – dobacila je zatekavši ga kako miluje pse. Iznenadeno je podigao glavu i jedva se nasmešio.

– Zdravo, Federika – otpozdravio je gotovo ravnodušnim glasom. – Kako si?

– Dobro. Ima li u frižideru nešto normalno?

– Normalno?

– Sok.

– Ah, naravno – odgovorio je. – Limunada? Koka-kola? Sok od pomorandže?

– Sok od pomorandže. Hvala.

Otvorio je frižider i izvadio bokal sveže iscedenog soka. Nesigurno ga je sipao u čašu. Kako to da posle deset godina iznenada ima moć da mu stvara nervozu?

– Vidim da ti je dobro u Londonu – rekao je odvaživši se da nastavi razgovor kako bi je zadržao u kuhinji.

Primetila je da je počeo da gubi kosu. Potamnela mu je i bila veoma kratko ošišana. Izgledao je starije. Više nije bio toliko neodoljiv. Zatreptao je skrivajući se iza naočara i pružio joj piće.

– Zaista uživam – odgovorila je naslanjajući se na radnu površinu.

– Moli i Hester su mi rekle da imaš dečka. – Pokušao je da to izgovori kao da mu je drago, a uspeo je samo nesigurno da se nasmeši.

Ona je, međutim, jedva mogla da se uzdrži od uzbuđenja. Kad god bi pričala o Torkvilu, oči bi joj zasijale, a lice zablistalo. Osetio je kako mu se želudac steže od ljubomore.

– Da, predivan je – odgovorila je i usne su joj se razvukle u osmeh. – Moli i Hester su ga upoznale.

– Čime se bavi?

– Nekretninama. Ima svoju firmu.

Podigao je obrve pokušavajući da deluje zadivljeno. – Super. Baš se radujem što ću ga upoznati.

– Slabo te viđam u poslednje vreme. – Sa žaljenjem je odmahnula glavom. – Čudno, svi živimo u istom gradu, a ti gotovo da i ne posećuješ sestre.

– Znam. – Uzdahnuo je kajući se što to nije češće činio. – Živimo u različitim svetovima.

– Vreme tako brzo leti, zar ne? – zamišljeno je dodala. – Nikad neću

zaboraviti onaj dan kada si me spasio na jezeru.

– Ili onaj kada sam te poljubio u štali – rekao je i zagledao se u njene oči. Odmah se zapitao zašto je to, pobogu, spomenuo.

Obrazi su joj se zarumeneli. – Bilo je lepo – ukočeno je odgovorila pokušavajući da prikrije neprijatnost. – Čini mi se kao da je bilo pre hiljadu godina.

– To ti je bio prvi poljubac – kazao je ne odmičući pogled.

– Ali ne i poslednji – hrabro se pobunila. Oborio je pogled prisativši se zastrašujućeg Torkvila i zagledao se u dno čaše. – Bilo je lepo od tebe što si me uveo u svet romantike, Seme. Trebalo bi da ti budem zahvalna – nastavila je hladnim tonom kako bi ga kaznila, jer se prisetila njegove ravnodušnosti i bola koji je prouzrokovao. – Bolje da se vratim u dnevnu sobu. Počeće da se pitaju šta radimo ovde. Naposljetku, do skoro sam bila zaljubljena u tebe. – Drsko se nasmejala. – Ali, na kraju, svako mora da odraste, zar ne? – I posle toga ga je ostavila da razmišlja o njenim rečima.

Ali nije se vratila u dnevnu sobu. Otišla je u kupatilo i zaključala vrata za sobom. Zatim je sela na klozetsku šolju i sačekala da joj se srce smiri, a rumenilo povuče s obraza. Više ga se ne boji. Povredio ju je i to mu nikad neće moći oprostiti. Poigrao se njenim osećanjima i kada ga je prošlo interesovanje, jednostavno ju je odbacio. I više nije zaljubljena u njega. Nosi samo prijatno sećanje na svoju prvu, nevinu ljubav. Zar u njegovim očima, međutim, nije prepoznala iskru kajanja i razočaranja? Sa zadovoljstvom je osetila da je ljubomoran na Torkvila. Ali sada je prekasno. Sada pripada nekom drugom. Propustio je svoj trenutak. Nadala se samo da će mu biti žao.

* * *

Nije joj trebalo mnogo vremena da zaboravi na taj kratki okršaj. Vratila se u London posle Božića i bacila u Torkvilov zagrljaj. Kada joj je rekao da je vodi na produženi vikend na skijanje u Švajcarsku, i kako će biti samo njih dvoje, znala je da je odlučio da vodi ljubav s njom i na brzinu je ugovorila pregled kod ginekologa.

Često je razmišljala o seksu. Kada ju je ljubio, čeznula je da njegove ruke istraže njeno telo i otkriju ga kako ga je ona istraživala i otkrivala poput deteta. Udovi su je boleli od žudnje za njim, ali morala je prvo da se

uveri kako ne namerava da je ostavi. Najviše od svega bojala se da mu se otvori i preda i onda doživi da nestane iz njenog života ostavljajući je slomljenu i poniženu. Prvo mora da stekne poverenje. Ali malo-pomalo uspeo je da ga zasluži. Uvek joj je pružao podršku, zvao ju je u obećano vreme i nikad nije kasnio kada bi dolazio po nju. Mogla je da se pouzda i osloni na njega, i najvažnije od svega, bila je njegov centar sveta. A kada je prihvatila poziv da odu u očevu planinsku kolibu u Švajcarskoj, učinila je to želeći da mu se potpuno preda.

Torkvilova planinska koliba nalazila se među borovima na padini, odakle se pružao veličanstven pogled na dolinu. Stajali su na snegom prekrivenom balkonu i posmatrali zvezde kako sijaju na vedrom nebu poput komadića od stakla. Neverovatna belina meseca gotovo je fosforescentnim sjajem obasjavala planine izvlačeći sve na videlo kao da je dan. Poveo ju je za ruku u spavaću sobu, gde je vatra plesala iza rešetke kamina boreći se protiv hladnog planinskog vazduha, koji se uvlačio kroz otvoren prozor. A onda je obujmio njeno lice i nežno je poljubio. – Želim da se zauvek sećaš ovog trenutka – prošaputao je.

– Hoću.

– Želim da i tebi znači koliko meni.

Bila je toliko dirnuta da se nije usudila da odgovori. Prepustila se čulima uživajući u milovanju i toplom, vlažnom dodiru njegovih usana, koje su je obožavale. Zadrhtala je kada joj je iz pantalona izvukao košulju i dodirnuo nežnu i mekanu kožu. Bio je dirnut saznanjem da rastvara latice još neubranog cveta i da joj omogućava prvi put u životu da doživi telesnu ljubav. Prstima je prešao preko njenih malih grudi dodirujući bradavice i osećajući kako bubre. Skinuo joj je košulju i posmatrao kako drhtavi plamen ognjišta liže njeno telo. Zatim joj je raskopčao pantalone i skinuo ih. Stajala je u gaćicama i stidljivo se smešila.

– Prelepa si – šaputao je s divljenjem i pratio pogledom svaku oblinu njenog tela. Svesna sopstvene ranjivosti i nesigurna šta treba da radi, na trenutak se zbunila. Ali, osetio je njenu stidljivost i uzeo je za ruke, poljubio ih i potom im pokazao kako da mu otkopčaju košulju i pantalone, sve dok i sam nije stajao nag i ponosan pred njom. Privukao ju je uza se i

spustio usne na vrat. Onda su mu prsti kliznuli niz unutrašnju stranu njenih butina sve do ivice gaćica. Gotovo je pokleknula. Nije je, međutim, odveo u krevet. Stajali su i on je nastavio da rukom lagano klizi prema mestu gde ga je očekivala njena topla i neskrivena čežnja. Zadržala je dah, dok ju je spretno milovao posmatrajući kako joj obrazi počinju da rumene kao nebo u svitanje, a kapci podrhtavaju od uživanja. Kada se potpuno prepustila njegovim milovanjima, ljuljajući se na predivnim talasima još neoplovljenog mora, podigao ju je u naručje i svu uzdrhtalu odneo u krevet. Ležala je omamljeno i besramno pred njim, dopustivši mu da joj poljupcima prekrije telo i da ga senzualno istraži jezikom. Naposljetku, sasvim nežno je prodro u nju i potpuno je osvojio.

Ustao je i zapalio cigaretu. – Nisam znala da pušiš – rekla je primičući se.

– Samo posle seksa. – Uvukao je dim. – I to samo najboljeg.

– Bilo mi je lepo – priznala je zarumenevši se na svoju besramnost.

Privukao ju je k sebi i poljubio u znojavo čelo. – *Ti* si bila lepa – ispravio ju je.

– I ti si – rekla je i nasmejala se.

– Ovo je samo početak. Želim da te povedem u avanturu koja će trajati ceo život. – Zagledao se u nju svetlozelenim očima. – Znam da ponovo trčim pred rudu, ali ja tačno znam šta želim. – Federika je zbunjeno zatreptala. – Želim da se oženim s tobom, Fede.

Panično je sela. – Poznaješ me samo nekoliko meseci – rekla je negodujuć. Zapitala se otkud ta neverovatna ljubav prema njoj?

– Ali zar me ne voliš? – upitao je mršteći se.

– Da, volim te – rekla je. – Ali brak je večan.

– Onda ću te večno voleti. – Ponovo ju je privukao u naručje. – Udaj se za mene, Fede, i učini me najsrećnijim čovekom na svetu. Stariji sam, ali upravo zato i znam šta je najbolje za tebe – rekao je ponovo je poljubivši. – Neko treba da se brine o tebi. Neko treba da te štiti. Nikad se više nećeš brinuti. Ljubav sve leči.

– Istina je – kazala je oduševljeno se prepuštajući osećanjima i smešeći se. – Toliko te volim. Samo se bojim – s uzdahom je dodala – jer sam posmatrala kako se raspada brak mojih roditelja i ne želim da se to i meni

dogodi.

– Neće. Obećavam ti. Nikad se više nećeš bojati – razuverio ju je. – Ako se udaš za mene, zauvek ćeš biti srećna. Obećavam ti.

– Ako si siguran da me želiš, pristajem – na kraju je rekla i oduševljeno se nasmejala. – Gospođa Džensen. Fantastično zvuči.

– A tek kada vidiš prsten, koji nameravam da ti kupim – rekao je i toliko je snažno zagrlio da je gotovo ostala bez vazduha.

* * *

Torkvil je spustio usne na njeno čelo, a onda povukao još jedan dim. Zar nije imao sreće što je pronašao Federiku? Zar mu sudbina nije bila naklonjena? Savršena je. Posle čitavog niza iskusnih gradskih devojaka uspela je da ga općini svojom nevinošću. Njena naivnost uliva moć, a njena lepota i gracioznost neprestano ga zapanjuju. U njenom društvu oseća se važnim. Obožavamim. Ostao je dirnut i počašćen što je odabrala baš s njim prvi put da doživi ljubav, a bilo je to sasvim novo osećanje. On je njen junak. Uzdala se u njega, presrećna što odlučuje u njeno ime i preuzima vođstvo. Čitav život je plovio pažljivo sledeći očeve koordinate, ali sada je konačno preuzeo kormilo. A to se ocu neće dopasti. Oduvek je bio dominantna pojava u njegovom životu, poput džinovske senke moćnog hrasta, čiju snagu nije moguće izbeći. Ali u poslednjih nekoliko godina sazreo je i izašao iz očeve senke doživljavajući kao pobedu svaki mali korak koji bi preduzeo, koliko god nevažan bio. A sada preduzima još jedan i to ogroman. Federika je *njegov* izbor jer njegovo srce niko ne može imati pod kontrolom. I bilo je to dobro osećanje.

Kada se vratila u London, pozvala je majku kako bi joj saopštila vest. – Mama, udajem se.

Helena je morala da sedne. – Udaješ se? – Užasnuto je uzviknula. – Za Torkvila?

– Pa, za koga drugog? – odgovorila je Federika i nasmejala se.

– Ali nisam ga još ni upoznala – prigovorila je.

– Upoznaćeš ga. Dovodim ga za vikend.

– Dušo, zar to nije i suviše brzo? Poznaješ ga samo nekoliko meseci.

– Želim to da uradim – odlučno je odgovorila.

Helena je ućutala za trenutak. Prisetila se sopstvene nagle odluke da se uda za Ramona i zadrhtala. – Tek ti je osamnaest godina. Još si dete.

– Ne, žena sam – odlučno je odgovorila i nasmešila se.

– Jesi li rekla Tobiju?

– Još nisam – objasnila je. – Htela sam prvo tebi da kažem.

– Pa, pozovi ga – predložila je. – Malo mi je sve to previše iznenadno. Nisam ga još upoznala, pa ti ne mogu ništa reći. Zašto ne biste neko vreme bili vereni i bolje se upoznali?

– Torkvil želi da se odmah venčamo.

– Zaista?

– Da. Tako je impulsivan. Ali volimo se – navaljivala je Federika.

– Tvoj otac i ja takođe smo se voleli.

– To nema veze s tobom i tatom. Ovo smo ja i Torkvil, a mi smo drugačiji. Oboje znamo šta želimo.

Helena je uzdahnula. Pitala se da li je njena Federika dovoljno odrasla da zna šta želi?

Tobija je vest prenerazila i razbesnela. – Džulijan i ja odmah idemo u London da popričamo s njom – ljutito je rekao sestri. – Prvim vozom sutra ujutru. Obojica smo već negde videli tog Torkvila, i premda ne znamo gde, ostao nam je u neprijatnom sećanju.

– Pokušaj da je urazumiš, Tobi. Poludela je.

– Neće se udati. Ne brini – odgovorio je.

– Odlučila je.

– Znam, ali mene sluša.

– Hvala bogu da bar nekoga sluša – rekla je pomirljivije prisativši se s gorčinom kako je ona uvek slušala svog oca. – Gde ćete se naći? Zar na poslu?

– Ne. Torkvil ju je nagovorio da dâ otkaz. Sada lenčari u njegovom zdanju u Litl Boltons.

– Divno – ukočeno je rekla Helena.

– Da – složio se Tobi. – Idemo odmah tamo.

Vest se brzo proširila. Poli je bila zgranuta i sasvim slučajno je na pod

srušila jednu Džejkovu maketu, razbijajući je u stotine komadića. Pobesneo je kada se uveče vratio s posla i ugledao svoje dragoceno delo razbacano po sobi, ali je prepoznao bol u njenim očima koje bi se, kad god bi bila nesrećna, pokunjile poput tužnog psa.

– Federika se udaje – bespomoćno mu je rekla.

Odmahnuo je glavom. – Maketu je moguće ponovo sastaviti, ali ona je jedinstvena. Nadam se da zna šta radi – tiho je odgovorio.

– Misli da se udaje za oca. Prema onome što mi je Ingrid rekla, a ona je to čula od svojih ćerki, ima četrdeset godina i liči na Ramona.

– Znači, zgodan kao đavo – dodao je.

– Mislim da je to poslednje najtačnije – smrknuto je odgovorila.

Helena je sređivala nokte, kada je čula vanredne vesti na radiju. Nije bila sasvim usredsređena, napola slušajući, napola sanjareći, ali kada su joj reči konačno doprle do mozga, ledena i hladna panika prošla joj je venama.

Voz kojim su se Tobi i Džulijan odvezli u London doživeo je nesreću.

Kačagva

Estela je zavrištala, naglo se uspravila u krevetu i zagledala u tamu drhteći od straha. Njena noćna mora istrгла je Ramona iz vruće afričke džungle. Upalio je svetlo, seo i privukao je u zagrljaj milujući je po mokroj kosi i mrmljajući utešne reči. – *Mi amor*, to je samo ružan san, ne brini. – Osetio je kako mu celo telo podrhtava od otkucaja njenog srca, koje očajnički želi da se poput prestravljenog stvorenja probije napolje. – Ovde sam, ljubavi, ovde.

– Sanjala sam smrt. – Još uvek je osećala kako joj ledene kandže straha deru kožu.

– Ali bio je to samo san.

– Predskazanje – odlučno je odgovorila. – I već sam to drugi put sanjala.

– *Mi amor*, sigurno se nečega bojiš.

– Dogodiće se i treći put. – Drhtavim rukama čvrsto ga je zagrlila oko ramena. – A onda će biti stvarno.

Odmahnuo je glavom i poljubio je u vrat. – Ko je umro u snu? – upitao je povlađujući joj.

– Ne znam. Nisam videla lice. – Zatreptala je kako ne bi zaplakala. – Ali bojim se da si to bio ti.

– Mislim da me san ipak ne može samo tako ubiti – dobacio je u šali.

Nije se nasmejala.

– Možda je u pitanju Ramonsito – kazala je prigušenim glasom. – Ne znam.

– Pogledaj me. – Nežno ju je odmakao od sebe. – Pogledaj me, Estela.

– Zagledala se u njega praznim očima s mukom. Nasmeshio joj se s ljubavlju. – Niko neće umreti. Nemoguće je snovima predvideti smrt. Samo si zabrinuta zbog nečega i to ti se mota u podsvesti. Možda se brineš zbog mog odlaska u Afriku?

Klimnula je glavom i uzdahnula. Svetlost je raspršila mračni užas sna, polako je vraćajući u stvarnost. – Možda.

– Vraćam se za nekoliko nedelja – rekao je. – Već dugo nisam putovao.

– Znam. Predivan si otac Ramonsitu – izgovorila je s osmehom.

– I dobar ljubavnik? – Podigao je obrve i nasmešio se.

– I dobar ljubavnik – ponovila je.

Namrštivši se, nagnuo je glavu na stranu. – Znaš da te nikad neću napustiti. Nemaš razloga da se osećaš nesigurno. Uvek ću te voleti.

– Znam. I ja ću tebe uvek voleti.

Kada je, međutim, ugasio lampu i privukao je u zagrljaj, nije mogla više utonuti u san. Ne zato što nije bila umorna već zato što se bojala da će po treći put sanjati smrt, i tako je namamiti u stvarni život. Majka joj je jednom rekla kako je u snu predvidela smrt svoje majke. Triput je sanjala da leži na samrti ispred ružičaste kuće, ali pošto nije znala ni za kakvu ružičastu kuću, nije se brinula i smetnula je to s uma. Ali, posle nekoliko nedelja majka je umrla od srčanog udara, dok je brala orlove nokte, mirišljavo cveće koje se pelo uza zid njihove u belo okrečene kuće. Sunce je zalazilo i zid je sijao toplom ružičastom bojom. Estela je zato ležala drhteći od straha, sve dok je san naposljetku nije savladao. Probudila se konačno u zoru i s olakšanjem shvatila da nije ništa sanjala.

* * *

Kada se Ramon konačno razveo od Helene, Estela se potajno nadala kako će se oženiti njome. Nije ništa rekla roditeljima. Ali on, nažalost, nije spominjao brak. Bio je zadovoljan ovakvim načinom života. Mogao je da dolazi i odlazi kako mu je volja. Nije bio vezan.

Marijana se takođe nadala da će učvrstiti odnos s Estelom. Tokom godina njih dve su uspostavile snažno prijateljstvo i postupno su nestale razlike, nametnute različitim društvenim položajem, dopuštajući im da slobodno žive u ravnopravnosti. Estela ju je uključila u život svog sina redovno je pozivajući u Santjago, a Marijana ih je s radošću krišom posećivala kada bi s Ignasijom duge letnje mesece provodila u Kačagvi. Isprva je silno želela da mu kaže za nju i dete, ali malo-pomalo navikla se na tajnu i prestala da se brine.

Ramonsitu je bilo jedanaest godina. Imao je tamnu kosu i maslinast ten kao i njegovi roditelji, ali majčine oči boje meda. Iako bezbrižan i nezavisan na oca, a osećajan na majku, imao je narav koju mu je podario sam Bog. Umeo je da se prepusti radostima života. Sa zadovoljstvom bi, na primer, slušao očeve putopisne priče ili s majkom skupljao školjke na plaži. S dekom bi sedeo i razgovarao s nadgrobnim spomenicima, a onda mu ne bi bilo teško da obema bakama prepričava pustolovine koje bi doživeo s vršnjacima. Nije nasledio očevu nestrpljivu želju za putovanjima, niti sebičnu potrebu da svoju strast zadovolji na račun onih koje voli.

Marijana je rekla da je od oboje roditelja nasledio ono najbolje i bila je u pravu. U njegovom iskrenom osmehu i poverljivom bezazlenom pogledu često je prepoznavala Federiku, i pitala se primećuje li to i Ramon. Seća li se još uopšte svoje ćerke? Ali, tešila se time što to ona čini u njegovo ime. Jer sve dok je ona živa, Federika i Hal neće biti zaboravljeni.

Ramon je voleo sina onako kako je nekada voleo Federiku. Još uvek mu je nedostajala i srce bi ga često, kada bi dečaku smišljao priče, zabolelo od čežnje, jer je znao koliko ona voli da ih sluša i prisetio bi se bolnog trenutka, kada mu se sopstveni nemar osvetio počevši da ga muči grižom savesti.

Poslednji put ju je video kako se biciklom spušta niz ulicu, iscrpljena od fizičkog napora. Blistala je od sreće i ne znajući da je u crnom mercedesu baš on prošao kraj nje. Rekao je vozaču da stane, a čuvši škripu točkova i ona je zakočila i okrenula se zaškiljivši prema suncu. Nekoliko bolno dugih sekundi posmatrao ju je sa čežnjom, boreći se protiv nagona da otvori vrata i pojuri prema njoj, da je podigne u naručje, što je radio kada je bila dete. Više nije bila devojčica. Još uvek je, doduše, bila niska, čak i za trinaestogodišnjakinju, ali izduženih udova i s licem devojke. Mršava i ponosna. Potisnuo je unutrašnji vapaj koji je pretio da se pretvori u očajnički vrisak. Njeno ime bilo mu je na usnama i morao je da se prisili i proguta ga. Rukom je zaklonila oči od sunca, držeći jednu nogu na pedali, a drugu na pločniku. Duga kosa lepršala joj je na vetru. Još uvek je imala kosu kao anđeo. *La Anhelita*. Ali prisetio se šta mu je Helena rekla. Srećna je bez njega. Da ju je tada zagrlio, kako je pozeleo da uradi, ponovo bi joj prodao prazna obećanja. Obećanja o ljubavi i odanosti, i, najviše od svega,

obećanje da će sprečiti njenu majku da se uda za Artura, što je znao da ne može ispuniti. Zato, suočen s obećanjima koja nije mogao da ispuni, tužno je rekao vozaču da nastavi dalje. Bio je dužan da omogući Heleni da se uda i živi u miru s decom.

I vratio se u Čile praćen kajanjem i grižom savesti. Ako bi je preklinjao da odustane, ništa se ne bi promenilo. Sve to, međutim, nije bilo dovoljno da mu otvori srce i natera ga da shvati šta je nekad imao i izgubio. Vratio se u Estelin i Ramonsitov zagrljaj i prepustio prijatnom mirisu ruža. Federika je ponovo nestala u skrovištu njegovog sećanja, gde više nije mogao čuti njene vapaje.

Estela je ispričala majci za noćne more. – Bojim se – priznala je, dok joj se majka hladila lepezom, izvaljena u fotelju poput debele foke. – Bojim se da će Ramon umreti u Africi.

Marija je obrisala znojavo čelo čistim belim *pañuelom*, koji joj je još njena majka sašila i zamislila se nad ćerkinim rečima. – Moraš otići u posetu Fortuni – rekla je posle kratkog razmišljanja.

– Da mi prorekne budućnost? – upitala je Estela zabrinuto. Ljudi su često pričali o Fortuni, jer je bila jedina crkinja u okolini. Govorilo se da joj je otac preživeo brodolom kada je brod, kojim su se prevozili robovi, potonuo u blizini Čilea. Majka joj je bila Čileanka, koja je prihvatila i odnegovala njenog oca. Fortuna je živela u malom selu na obali i kada se nije izležavala na suncu posmatrajući ljude kako prolaze kraj nje, za sitan novac proricala je budućnost. Niko nije znao kako joj uspeva da preživi, ali neki su govorili da je izdržava starac, čiji je život spasla proričući da će poginuti u zemljotresu, ako, na njen savet, ne napusti kuću.

Estela se vratila kući da bi razmislila o majčinom savetu. Ramon je sedeo u radnoj sobi i kucao na kompjuteru. Veče je bilo mirno i setno, kupalo je obalu nežnom, ružičastom svetlošću. Odlučila je da mu ne priča o Fortuni, iako je znala da piše knjige prepune tajni i magije, jer se bojala da će, ako to učini, promeniti mišljenje o njoj. Proricanje budućnosti bilo je tipično za niže društvene slojeve. Prikrala mu se s leđa i zagrlila ga oko vrata.

Bilo mu je drago i poljubio je njene tamnopute ruke.

– Hajdemo na plažu, treba mi vazduha – rekao je uzimajući je za ruku. Šetali su obasjani čudesnom, ružičastom svetlošću i ljubili se, dok je u pozadini šumilo more. – Nedostajaćeš mi sutra kada odem – rekao je.

– I ti meni – odgovorila je namrštivši se.

– Ne brineš se valjda još uvek zbog sna? – upitao je i poljubio u čelo.

– Ne – slagala je. – Samo mi je žao što odlaziš.

– Sutra uveče sam u Santjagu. Posle podne moram da se nađem s agentom. U četvrtak uveče letim. Pozvaću te iz Santjaga i s aerodroma.

– Čekaću te – uzdahnula je.

– Da. Ali misliću na tebe svakog trenutka i ako budeš zanemarila sve druge zvukove, možda ćeš čuti moje poruke ljubavi. – Ponovo ju je poljubio i čvrsto zagrlio oko uskog struka. Kasnije, kada je vodio ljubav s njom pod bledom mesečinom, koja se odbijala od mora drhtavo se uvlačeći kroz prozor njihove sobe, prepustio se mirisu ruža na njenoj koži i opijajućem mirisu njihove prisnosti znajući da će je i jedno i drugo poneti na drugi kraj sveta kako bi u samoći uživao u njima.

Sledećeg dana Estela i Ramonsito mahali su mu gledajući kako nestaje uzbrdo praćen oblakom svetlucave prašine. Ramonsito je odskakutao u školu s *mochilom*¹⁸ na leđima, prepunim knjiga i sendviča, koje mu je spremila za ručak. Okrenuo se kako bi joj mahnuo, dok ga je ispraćala na kraju puta, i poslao poljubac. I ona je njemu slala poljupce i stojeći još neko vreme smešila se na iskrenu sinovljevu ljubav, kojom ju je neprestano oduševljavao.

Nije ponovo sanjala o smrti. Bila je u oblacima prisećajući se Ramonovog vođenja ljubavi i probudila se blistavog i zadovoljnog lica. Ali još uvek je bila na ivici suza zbog ledenog straha koji ju je proganjao, i odlučila je da s majkom ipak poseti Fortunu.

* * *

Pablo Rega je posmatrao kako kopaju grobnicu. Bilo je vruće, a zemlja tvrda i suva. Nagnuo se nad nadgrobni spomenik Osvalda Garsije Segunda žvaćući dugu vlat trave, dok su radnici mučili muku na drugoj strani groblja. – To je dobar položaj – rekao mu je. – Gledati na pučinu. *Si, senjor*, najbolji položaj je imati pogled na more. Zamisli da su te ugurali

tamo iza, odakle se ništa ne vidi. Ja bih rado bio ovde, odavde mogu gledati more i horizont. Čovek ima osećanje širine. Večnosti. To mi se dopada. Želeo bih da budem deo prirode. Kakvo je to osećanje, Osvaldo? – Udahnuo je miris tamnozelenih borova i čekao odgovor, ali Osvaldo nikad nije bio rečit. – Ovde ima sve manje i manje mesta. Uskoro ga više uopšte neće biti i moraće početi da prekopavaju stare grobnice poput tvoje. Postoji šansa da će mene sahraniti na tvom mestu, a onda ćemo moći uvek da razgovaramo. – Zakikotao se. – Kako bih to voleo. *Sí*, senjor, baš bih to voleo.

Estela i njena majka doputovale su autobusom i odmah su krenule ka Fortuninoj kući, koja se nalazila u neposrednoj blizini prašnjavog puta. Nigde nije bilo ni cveta, ni grma, samo suva peščana zemlja i đubre koje je starica bacala oko kuće, ne da bi odagnala zle duhove, kako su ljudi nagađali, već zato što je bila previše lenja da bi ga bacala u kantu. U kući je smrdelo na trulo meso i ukiseljeno mleko, a Estela i njena majka osmehom su prikrile gađenje kako je ne bi uvredile. Ležala je napolju u velikoj, pletenoj ljuljaški i posmatrala put, kojim bi tu i tamo prošao pokoji automobil i pevušila stare crnačke duhovne pesme koje ju je otac naučio, dok je još bila dete. Kada je ugledala Mariju, grohotom se nasmejala i upitala kako je Pablo Rega.

– I dalje razgovara s mrtvima? – pitala je. – Zar mu još niko nije rekao da ga ne mogu čuti? Nisu više među živima. Čim napuste ovu prokletu zemlju, odlaze u svet duša.

Marija se nije obazrela na to već je rekla kako je došla da je zamoli da preokrene budućnost njenoj ćerki. Fortuna je prestala da se ljulja i ustala, a lice joj je postalo ozbiljno i mudro. Bila je svesna odgovornosti koju joj je njen dar nametao.

Privukla je stolicu i zamolila Estelu da sedne preko puta nje. Gotovo su se dodirivale kolenima. Marija je zatim sela u drugu stolicu i izvadila lepezu. Starica je uhvatila Estelu za ruke svojim mekanim i debelim prstima jer ni jedan jedini dan nije radila nijedan fizički posao. Palcima joj je pritisla jagodice na dlanovima. Potom je zažmurila i razvukla usne, a kapci su počeli da podrhtavaju kao da nema kontrolu nad njima. Estela je

zabrinuto pogledala u majku, ali Marija joj je klimnula glavom da se usredsredi i uzbuđeno je počela da se hladi.

– Nikad još nisi bila tako srećna – započela je starica. Estela se nasmešila. Da, nikad u životu nije bila tako srećna. – Imaš sina, koji će jednoga dana postati slavan pisac poput oca. – Ponosno se zarumenela. – Pretočiće svoj bol u poeziju, koju će milioni čitati. – Estelin osmeh istopio se na te reči, a ledene kandže straha ponovo su joj se zabile u srce. Fortunini kapci su još brže zadrhtali. Marija je prestala da se hladi i zagledala se u nju širom otvorenih usta. – Vidim smrt – rekla je. Estela se zagrnula. – Ne mogu da vidim lice, ali je blizu. Vrlo blizu. – Fortuna je otvorila oči, našta je Estela naglo povukla ruke i počela da se guši. Grlo joj se steglo gotovo ne propuštajući vazduh u pluća. Njena majka je skočila sa stolice poput devoјčice i pljesnula je preko lica.

– Diši, Estela, diši – vikala je, dok joj je kći pokušavala da dođe do vazduha boreći se protiv straha koji ju je gušio. Fortuna se naslonila gledajući majku i ćerku kako se bore protiv neizbežnosti sudbine. Kada je devoјka naposljetku ponovo počela normalno da diše, njeno gušenje su zamenili duboki jecaji, koji su joj protresli celo telo.

– Ne želim da umre – zavapila je. – Ne želim da ga izgubim. On je sve što imam. – Marija ju je privukla u svoje velike ruke, ali nije znala kako da je uteši. Fortuna je rekla svoje.

– Reci mi samo da nije on u pitanju – Estela ju je preklinjala, ali starica je odmahнула glavom.

– Ne mogu ti to reći, jer ne znam ni sama. Nisam videla lice. Ne mogu ništa više da učinim.

– Zar to ne možemo nekako da sprečimo? – Marija je očajnički upitala.

– Ne. Sudbina je jača od nas.

Estela je, međutim, čvrsto rešila da promeni budućnost. Rekla je majci da Ramon namerava narednog dana da krene u Afriku i da će možda uspeti da mu spase život ako ga zaustavi na vreme. Marija nije pokušavala da je spreči. Znala je da je neće poslušati. Bila je slomljena tugom i nije mogla ostate u Kačagvi iščekujući nesreću. Zato ju je zagrlila na autobuskoј stanici i umirila je ponavljajući da će se brinuti za Ramonsita dok se ne

vrati. – Neka te bog čuva – rekla joj je. – I nek' pripazi na tebe.

Estela je plakala celim putem do Santjaga. Sedela je glave naslonjene na prozor prizivajući najsrećnija sećanja, gotovo kao da je već umro. Zažmurila je i počela da se moli, sve dok njene tihe molitve nisu konačno oblikovale reči, koje je počela da mumla kao u delirijumu ne shvatajući da je drugi putnici mogu čuti, ali su previše pristojni da je zamole da prestane. Kada je stigla u Santjago, taksijem se odvezla do stana. Pozvonila je. Ništa. I stojeći pred vratima stambene zgrade ponovo je briznula u plač. Nije znala šta da radi, niti gde da ga traži. Šta ako je zakasnila? Šta ako je već umro? U stanu? Sela je na mermerne stepenice i rukama prekrila lice. Kada je osetila lagano tapšanje po ramenu, podigla je glavu nadajući se da je to Ramon, ali je bila razočarana. Nad nju se nadvijao čuvar saosećajno je posmatrajući obrijanim, tamnim licem.

– Jeste li dobro, senjora?

– Tražim Ramona Kampionea – promumlala je.

– Don Ramona? – Namrštio se. – A vi ste...?

– Zovem se Estela Rega. Ja sam... – Nagnuo je glavu na stranu. – Ja sam mu... Ja sam...

– Njegova žena? – završio je čuvar.

– Njegova...

– Ako ste mu žena, mogu vam reći gde je – ljubazno je rekao i nasmešio se.

– Ja sam njegova žena – odlučno je kazala brišući suze *pañuelom*.

– Na sastanku je. Otišao je pre više od sat vremena, ali pozvaću taksu, pa će vas odvesti tamo. – Zahvalno mu se nasmešila. – Tako je već bolje. Takva lepotica ne bi trebalo da bude tužna.

Posle nekoliko trenutaka ušla je u taksu i nestala u saobraćajnoj gužvi.

Ramon je ustao. – Sutra idem u Afriku. Neću se vraćati tri nedelje.

– To je za tebe kratko putovanje – prokomentarisao je agent značajno mu se smešeći.

– Pa, u poslednje vreme baš i nemam razloga da putujem. – Nasmejao se.

– Hoćeš reći da ti je ta žena, koju kriješ sve ove godine, osvojila srce?

– Postavljaš previše pitanja, Visente.

– Znam da sam u pravu. Vidim to u tvojim delima. Odišu ljubavlju.

Ramon se nasmejao i podigao aktovku. – Onda imam još manje razloga da odem.

– Ali ipak hoćeš.

– Uvek to činim.

– Javi se kada se vratiš.

Zatvorio je vrata za sobom i ušao u lift. Zamislio se nad Visentovim rečima i nasmešio se prisećajući se Estele i Ramonsita. A onda je bacio pogled u svoj odraz u ogledalu. Ostario je. Već je počeo da sedi oko slepoočnica. Posmatrao je svoje telo. Počeo je da se goji. Nagnuo je glavu na stranu zamišljeno trljajući bradu. Moram od nje da napravim časnu ženu, pomislio je. Odavno je trebalo da se oženim njome.

Kada je otvorio vrata i izašao na ulicu prepunu gužve, zapanjeno je zastao ugledavši na suprotnoj strani ulice ženu, koja joj je bila dvojnica. Zbunjeno je gledala levo-desno, a njene natečene, crvene oči jurcale su poput prestravljene životinje nenaviknute na saobraćajnu gužvu. Nekoliko puta je zatreptao i naposljetku shvatio da je to zaista ona. Čula je kako je zove, podigla je ruku i mahnula. – Ramone – presrećno je uzviknula prekrivajući rukom usta i pokušavajući da zaustavi suze radosnice. A onda je zakoračila.

– Estela, ne – povikao je. Ali, bilo je kasno. Varnice su zaiskrile vazduhom kada su točkovi kamiona uz škripu pokušali da se zaustave kako bi izbegli ženu, koja se pojavila ispred njih. Ramon je bacio aktovku i potrčao preko ulice. Saobraćaj se zaustavio, a vozači su izleteli iz automobila da vide šta se dogodilo. Kada je ugledao njeno slomljeno telo kako nepomično leži ispred točkova vozila, prišao je i drhtavim rukama očajnički pokušavao da joj napipa puls.

– Reci nešto, Estela – preklinjao ju je pritiskajući svoje lice o njeno i šapućući joj na uvo. – Reci nešto, ljubavi moja, reci mi nešto. Nemoj mi umreti.

Ali nije se pomerila. U šoku se zagledao u njeno blede lice i primetio da joj se usne još uvek lagano smeše. Spustio je prst na njih, pokušavajući

da je natera da diše. Bilo je, međutim, uzalud. Više nije mogao ništa da učini kako bi je povratio. Podigao je njeno telo u naručje s ljubavlju i priljubio ga na grudi, a onda glasno i iz dubine duše zajecao shvativši da ju je on ubio.

– Ko je to? – neko je dobacio.

– Moja žena – jecao je bezumno se ljuljajući napred-nazad.

Ramon je ženu, koju je voleo kao nijednu drugu, odneo kući u Zapaljar. Kada je čula šta se dogodilo, Marija je zapala u samrtnu groznicu i ostala da leži u transu, oglušujući se na očajničko preklinjanje Pabla Rege, koji je uz sveću bdeo kraj njene postelje, tiho se raspravlajući s Bogom. Marijana ih je odmah posetila i oboje zagrlila, jer je zavolela njihovu ćerku kao da je njena. Samo Ramonsito nije pustio nijednu suzu. Marijana mu je objasnila da je njegova majka otišla da živi s Bogom, i da gleda na njega s nebesa šaljući mu svoju ljubav, na šta je on samo klimnuo glavom i zagrlio je kako bi njoj pružio utehu. Nju je to zbunilo. Bila je dirnuta dečakovom zrelošću, ali u njegovom nemom očaju nije prepoznala ni da mu se srce slama, niti da njegova duša doziva u pomoć.

Milioni će prepoznati njegovu patnju u rečima koje će jednog dana napisati, upravo kako je Fortuna predskazala, ali tog trenutka nije bio u stanju da shvati kako pati, niti je znao kako to da pokaže.

Ramon se ispijenog lica i osedeo vratio s telom voljene Estele. Našao je utehu u majčinom zagrljaju, a onda se sabrao kako bi ostao jak radi sina. Kada ga je Marija ugledala, probudila se iz transa i ispričala mu za Fortunino predskazanje. Odmahnuo je glavom. – Umrta je umesto mene – tužno je rekao.

– Umrta je jer je nastupio njen trenutak – ispravila ga je. – Zato Fortuna nije ni mogla da vidi njeno lice.

Kada je Ignasio Kampione pokucao na vrata kuće Pabla Rege, mala grupa ožalošćenih iznenađeno se pogledala. Ušao je odlučnim korakom čoveka koji se više nije mogao pretvarati da ne zna.

– Žao mi je, sine – rekao je privlačeći ogromno sinovljevo telo u

zagrljaj. Ramon je zbunjeno pogledao majku preko njegovog ramena, ali ona je slegla ramenima i obrisala suze. – Nisi mislio valjda da sam tako glup – dodao je tapšući ga po leđima. I Ramon prvi put u životu nije znao šta da kaže. Spustio je glavu na očev vrat i zajecao.

Estela je sahranjena na vrhu brda s pogledom na pučinu, u senci visokog zelenog bora. Pablo Rega je kasnije ispričao Osvaldu Garsiji Segundu da će od tog trenutka pa nadalje razgovarati samo sa ćerkom. I za razliku od njega, Estela mu je odgovarala. Čuo je njen glas u plimi i oseki i osećao njen dah na vetru, koji je uvek mirisao na ruže.

Ramon je gledao prema horizontu razmišljajući o nepromišljenim sebičnim postupcima, kojima je uništio toliko mnogo života. Razmišljao je o svemu što je voleo i izgubio. A onda je pogledao svog jedanaestogodišnjeg sina. Ramonsito mu se nasmešio. I u njegovom osmehu prepoznao je Federikin osmeh i Halove suze, Heleninu ljutnju i Estelinu bezuslovnu ljubav. S mukom je progutao kajanje i spustio ruku na sinovljevo hrabro rame zaklinjući se da će ljubavlju prema njemu nadoknaditi sav nemar, da će mu uvek pružati podršku, i da će se promeniti, onako kako ga je Helena nekad preklinjala da učini.

Bacio je crvenu ružu na grob i kući se vratio potpuno kao drugi čovek.

Polpero

Helena, Džejk i Poli bespomoćno su sedeli i gledali televiziju u iščekivanju vesti o saobraćajnoj nesreći. Zbog zabrinute rodbine objavljen je spisak poginulih, ali kako su još uvek izvlačili tela, nije bilo vesti o Tobiju i Džulijanu. Artur je dojurio iz kancelarije, a Hala su izvukli iz škole. Polina kuhinja treperila je od zajedničke tuge. Sve Džejkove makete brodova ležale su razbacane po podu i stolu kao šibice jer ih je odgurnuo pod naletom besa i griže savesti. Odbio je Polinu pomoć kada je pokušala da ga uteši i pruži mu podršku, dok je tonuo na dno jame, gde su ga zlobno čekale njegova sopstvena tvrdoglavost i predrasude. Bilo ga je i suviše sramota. Gnušao se sam sebe što je dopustio da mu netolerancija zaseni vrednost života.

Ubeđen da mu je sin umro i nemoćan da se suoči s ostatkom porodice, izjurio je iz kuće i otišao na liticu. Išao je kroz zimsku travu dopuštajući suzama, kojima je prezirao samog sebe, da mu bodu lice, dok mu je oštar vetar ledio oči. Naslepo je jurio nadajući se da će brzim hodom ostaviti očaj za sobom.

Prisetio se Tobija kada je bio dečak, kako ga je vodio na brod, gde su sedeli i bez reči posmatrali galebove i jata riba ispod morske površine. Setio se kako se smejaio kada ga je preklinjao da vrati u more ogromnu ribu, koju su zajedno ulovili. Zadirkivao ga je držeći ribu u rukama i mašući njome pred njegovim sitnim uznemirenim licem. I trgao se setivši se toga, ali i mnogih drugih stvari. Tobu je oduvek znao da ceni život. Znao je to bolje od bilo koga drugog.

A onda se setio kako su nekada bili bliski kao otac i sin verujući da se ništa neće isprečiti među njima. Tobu mu je pomagao do duboko u noć da lepi makete brodova, prepričavali su priče, smejali se i radili u prijatnom, intimnom miru. Čak mu je u jednom periodu života otkrivao sve tajne.

Potom se pojavio Džulijan i sve se promenilo.

Džejk je seo na hladan kamen i pogledao prema horizontu, gde su se talasi sudarali izlivajući penu poput krvi. Pretražio je izmučenu dušu i pronašao koren svojoj predrasudi. A u pitanju nije bila samo Tobijeva homoseksualnost. Mnogo pre nego što je uopšte saznao za to u sebi je počeo da oseća ogorčenost. Nešto drugo bilo je u pitanju. Nešto daleko primitivnije. Prisetio se kada je prvi put upoznao Džulijana. Odmah je primetio koliko su njih dvojica bliski. Često su se smejali kao stari prijatelji, jedan drugom čitali misli poput braće i uživali u prijatnoj tišini, kao da su otac i sin. I ljubomora je počela da ga guši. Pažljivo preispitavši sopstvena osećanja, shvatio je da zapravo nikad nije imao problema s Tobijevom homoseksualnošću. Bilo je daleko lakše to navesti kao razlog i ne priznati sopstvenu ogorčenost i ljubomoru. Čak i pred sobom. I zastrašujuće osećanje sramote jednostavno ga je progutalo.

Iako nije bio vernik, osećao je božje prisustvo svuda oko sebe i pomolio se. Za oproštaj. Molio je preklinjući ga da spase obojicu, kako bi sve mogao da im nadoknadi.

Kada se vratio kući, Poli je primetila promenu. Negde napolju, na vetru, ubio je utvaru koja ga je proganjala. Sada je bio spreman da se pridruži ostatku porodice i da se nada.

Helena je znala da mora biti jaka zbog sina, ali tuga ju je slomila. Sedela je potpuno potonula i gledala kako joj suze kaplju u šolju s kafom. Kada je Artur stigao, uspela je da podigne natečene kapke i pokaže mu koliko čezne za utehom. Spustio je aktovku i zaustavio se usred kuhinje.

– Dakle – počeo je i spustio ruke na kukove – pozvao sam hitnu pomoć koja se nalazi na mestu nesreće i rekli su mi da im još nema ni traga. Bar možemo biti zahvalni što nisu navedeni među poginulima.

Helena je na to zastenjala, a Poli je stisla blede usne pokušavajući da obuzda tugu. Ne sme se slomiti radi ostalih.

– Preostaje nam samo da čekamo. Zvaću svakih petnaest minuta. Džejk, uključite radio da čujemo najnovije vesti, a ti, Helena, prestani da ih pre vremena oplakuješ. Dok nema vesti, ima nade i bar im odaj toliko poštovanja.

Bila je zapanjena. Nikad ga nije čula da joj se obraća s toliko autoriteta. S divljenjem ga je pogledala.

- Moramo svi biti snažni i međusobno jedni drugima pružati podršku. Još nije kraj – dodao je primetivši da se njegova žena poslušno smiruje.
- Je li neko za čaj? – upitala je Poli puneći čajnik vodom.

Federika je želela da bude u Polperou s porodicom. Ležala je na Torkvilovom velikom krevetu u Litl Boltonsu i ne trepćući piljila kroz prozor, iščekujući da telefon zazvoni s dobrim vestima. Pozvala je Torkvila u kancelariju i ostavila mu poruku preko sekretarice. Napeto je iščekivala da čuje njegov ključ u vratima, sve dok joj sluh nije bio toliko izoštren da je počela da se trza na svaki zvuk, pa i najmanji.

Helena ju je nazvala i saopštila joj užasnu vest. Ali znala je da postoji nada, sve dok nema dokaza o njihovoj smrti. Uključila je televizor i počela da prati izveštaje. Voz je izgledao kao limena igračka, koju je bahato dete nemarno zgužvalo. Gledala je vatrogasce kako se bore s telima poginulih i pretražuju olupinu u potrazi za preživelima. Među neprepoznatljivim licima, međutim, nije bilo ni Tobijeovog ni Džulijanovog. Kada joj je postalo mnogo teško isključila je televizor, legla na krevet i rešila da čeka da je majka pozove.

Kada je naposletku telefon zazvonio, drhtavom rukom je podigla slušalicu i od paničnog šištanja u ušima jedva prepoznala glas s druge strane linije. – Fede, Hester ovde.

Srce joj je potonulo. – Oh, Hester, zdravo – razočarano je rekla.

– Dobila sam broj od tvoje majke. Tako mi je žao. Svi smo uz tebe. Moli i ja sedimo u stanu i molimo se da su živi i zdravi.

– Hvala ti – promrmljala je slabašnim glasom. – I ja se molim.

Iako je čula da se verila s Torkvilom, Hester je mislila da nije pravo vreme da sada to spominje. – Oslobodiću ti liniju, ali ovde smo ako smo ti potrebne – saosećajno je kazala i onda prekinula vezu.

Kada se u bravi konačno začuo ključ, Federika je bila toliko usredsređena na telefon da ga nije ni čula. Torkvil ju je zatekao sklupčanu na krevetu. Prišao joj je i privukao je u zagrljaj. – Mislila sam da nikad nećeš doći. – Gušila se od jecaja i stavila mu ruke oko vrata. – Možda su mrtvi.

– Ne znaš to. Šta su poslednje rekli na vestima?

– To i jeste ono najgore. Nema novih vesti.

– Jesi li gledala televiziju?

– Nisam bila u stanju. Čekam mamu da zove. Svi neprestano okreću broj koji su otvorili za porodice žrtava.

– U redu, to je onda sve što trenutno možemo da učinimo. Ostaje nam jedino da se molimo – rekao je milujući je po vrućem čelu. – Sve će biti u redu, ljubavi. Znam da hoće.

Federika se osećala kao da je došao kraj.

Posle nekoliko trenutaka ustao je i počeo da korača gore-dole. – Suze neće ništa pomoći, a mene počinje da guši. Zašto se ne istuširaš i ne obučeš pa da izađemo na ručak, malo da se opustiš?

– Ne mogu da ručam u ovakvom trenutku – s užasom je uzviknula.

– Dobro će ti doći da izađeš iz kuće i pojedješ nešto toplo. Brže će ti vreme proći.

– A telefon? – promucala je.

– Prebaciću ga na mobilni. Ne brini, kada nešto saznaju pozvaće nas, gde god bili – ubedio ju je.

Vesti su se brzo proširile Polperom. Ingrid je pušila cigaretu za cigaretom. Nije bila u stanju da slika niti da se uzdigne iznad svakodnevnih problema. Inigo je zatvorio knjige o filozofiji i seo pored nje ispred kamina, bacivši se na razmišljanje o smrti, a Nano je odmahnuo glavom i sručio čašu konjaka žaleći što to njega nije zadesilo. – Meni samo što nije nastupio čas – uzdahnio je. – A tim momcima predstojalo je još mnogo godina života.

Sem je sedeo na poslu ispred kompjutera i silno želeo da pozove Federiku. Moli mu je javila šta se dogodilo. Odmah je uključio radio i saslušao detalje, žaleći što ne može da je uteši kao onoga dana kada su bili među zvončićima. Tada je bila tako mlada i bespomoćna, i gledala ga svojim stidljivim očima bezuslovno ga obožavajući. Setio se slatkih poljubaca, koje su razmenili u štali i poslednjeg, čudnog susreta na Božić. Osećao je da se udaljava od njega. I prezirao je Torkvila Džensena. Uostalom, kakvo je to ime? Zapitao se s ljubomorom. Pošto je Moli bila zbunjena, zaboravila je da ga obavesti da se Federika verila. Samo mu je izrecitovala njen novi broj telefona i zamolila ga da joj se javi. – Potrebna

joj je naša podrška – kazala je.

Sem je švrljao po broju, zapisanom u uglu *Ivning standarda*, pitajući se hoće li joj biti drago ako je pozove. A onda se sabrao i ukucao broj. Naslonio se i s uzbuđenjem u grudima slušao je kako na drugom kraju zvoni i kada je zvonjava konačno prestala, javio se dubok muški glas. – Torkvil na telefonu.

Sem je osetio kako mu se želudac steže od besa. – Sem Eplbi ovde. Treba mi Federika – hladno je rekao.

Usledio je uzdah razočaranja. – U kupatilu je. Žao mi je.

– Ah – odvratio je Sem nestrpljivo skidajući naočare i uznemireno trljajući nos.

– Želite li da vam se kasnije javi? Hteli bismo liniju da ostavimo slobodnu. Ne znam jeste li saznali, ali...

– Jesam. Samo joj poručite da sam zvao – rekao je i prekinuo vezu, a onda je na naslovnu stranu novina besno zabo nož za pisma. Zažalio je što je uopšte zvao. – Torkvil Džensen – ljutito je promrmljao sebi u bradu – kakav imbecil.

– Ko je to bio? – upitala je Federika iz kupatila. Torkvil se ugrizao za usnu dvoumeći se da li da joj kaže ili ne. Nije mu se dopadao taj Sem Eplbi. Zasmatala mu je arogancija u njegovom glasu. Ionako joj, međutim, više nisu potrebni muški prijatelji. Sada ima njega. – Niko važan, ljubavi, zvali su iz kancelarije – odgovorio je podrugljivo se nasmešivši.

Sem Eplbi mu je možda spustio slušalicu, ali njegova je ipak poslednja.

Izveo ju je na ručak u mali restoran iza ugla. Konobar, koga je dobro poznao, smestio ih je za sto do prozora i Federika je sela zagledavši se sva nesrećna u sivi pločnik. – Ujak Tobi mi je bio kao otac – rekla je mešajući supu. – Mom ocu nikad nije bilo stalo do nas, ali on je uvek pronalazio vremena. Za njega me vežu predivne uspomene. – Uzdahnula je ne potrudivši se da obriše krupnu suzu, koja joj je izronila na trepavicama.

– Koristiš se prošlim vremenom, ljubavi – odgovorio je milujući joj ruku. – Uveren sam da je živ. Videćeš.

– Ah, mrtav je. Da je živ, već bismo čuli.

U tom trenutku mobilni se oglasio zastrašujućim kreštanjem i ceo

restoran zgranuto se prenuo.

– Torkvil na aparatu. Ah, gospođo Kuk, Torkvil Džensen ovde. Ima li vesti?

– Je li Federika s vama? – upitala je Helena ignorišući pravila pristojnog ophođenja.

– Daću vam je.

– Fede, dušo, nažalost, nismo saznali ništa novo. Trideset dvoje poginulih, ali Tobi i Džulijan nisu među njima. Nisu, međutim, ni među preživelim. Još uvek se ništa ne zna. I dalje ih traže. Mi se ne predajemo. Artur je predivan. Potpuno je preuzeo kontrolu. Nisam znala da je u stanju.

– O, mama, molim se da su živi i zdravi – prošaputala je.

– I ja. Svi se molimo.

– Nisam stigla ni da se oprostim s njima – dodala je ostajući bez glasa. Zatim je pogledala prema mirnoj ulici i iznenada ih ugledala kako se srećni šetaju pločnikom. Tobi i Džulijan! Primetila je da njen ujak uživa u čokoladici i zapanjeno je zastala zatreptavši za slučaj da je pogrešila.

– Znam, dušo, nisam se ni ja oprostila – odgovorila je Helena tužnim glasom. Pošto nekoliko trenutaka Federika nije odgovarala, upitala je: – Fede, je li sve u redu?

– Mama, ovde su! – zapanjeno je uskliknula.

Torkvil se okrenuo i pogledao kroz prozor.

– Ko?

– Ujka Tobi i Džulijan!

– Molim?

– Idu prema meni.

– Jesi li sigurna?

– Da! – Skočila je na noge i izjurila napolje. – Tobi! Džulijane!

Tobi se veselo nasmešio ugledavši sestričinu kako juri prema njemu. Bacila mu se u zagrljaj. – Živ si – rekla je smejući se. – Živi su! – doviknula je na mobilni telefon, jer je Helena još uvek zabrinuto čekala na liniji.

– Daj mi ga – ljutito joj je naredila. – Živi su! – ponovila je i zbunjeno pogledala u roditelje, pa u Artura i Hala.

– Helena – javio se Tobi s osmehom na licu.

– Šta vam se, do đavola, dogodilo? – zahtevala je objašnjenje.

– Kako to misliš?

– Voz je doživeo udes.

Namrštio se. – Kakav udes? – zbunjeno je upitao.

– Pobogu! – jedva je disala. – Nemoj mi reći da niste putovali njime?

– Krenuli smo noćnim, jer je Džulijan rano imao sastanak u Sohou.

– Ne mogu da verujem! – uskliknula je. – Mislili smo da ste mrtvi. Samo što nismo umrli od brige.

– O, bože. Žao mi je.

– I bolje da ti je žao! – besno je odbrusila. – Bože, Tobi, mislili smo da ste poginuli. Bili smo ljudi od brige. Čak sam isplanirala kakav ću govor održati na sahrani. Do đavola! Volim te! – zacvilela je i briznula u plač.

Džek joj je uzeo slušalicu. – Tobi.

– Tata? – Usledila je kratka pauza. Džek je uzalud tražio reči, koje su mu samo nekoliko trenutaka ranije nestrpljivo bile na vrhu jezika.

Tobi je zbunjeno gledao u Džulijana.

Naposletku se odlučio za nešto manje teatralno. – Brzo se vrati kući, sine. Obojica se vratite – ukočeno je dodao. Hteo mu je reći toliko toga, ali nije to mogao učiniti preko telefona.

Tobijevo čelo naboralo se od zbunjenosti. – Jesi li dobro, tata?

– Živ si. *Obojica* ste živi. Nisam nikad bio bolje – radosno je rekao i Tobi je prepoznao glas koji je nekada zračio ljubavlju. Nekada davno, pre nego su ga uništile predrasude.

Potom su slušalicu uzeli Poli, pa Artur i na kraju Hal. Kada je Tobi konačno prekinuo vezu, odmahnuo je glavom u čudu.

– Bolje dođite i pridružite nam se na ručku – dobacio je Torkvil pružajući ruku. – Ja sam Torkvil Džensen. Ne znate koliko mi je drago što sam vas upoznao.

Kada su se Tobi i Džulijan vratili u Polpero, dočekala ih je neverovatna dobrodošlica. Veći deo grada pridružio se Trebekijevima i Eplbijevima na peronu i svi su srdačno zapljeskali, kada su njih dvojica sišli s voza. Čak je i Inigo izašao u svom pohabanom kaputu od kašmira i sa šeširom na glavi, kako bi pokazao koliko je srećan što su se vratili kući živi i zdravi. Poli je

s ponosom posmatrala muža kako ih obojicu grli, radosno ih tapšući po leđima. Grlo mu se steglo od navale emocija i nije bio u stanju da progovori ni reč. Tobijeve oči su se zamaglile, a njihov zagrljaj uništio je nevidljivi zid koji se uzdigao među njima. Iako zanemeli od uzbuđenja, očima su pokazivali šta osećaju jedan prema drugom, a njihove suze svedočile su o ljubavi, tako da su reči bile suvišne. Helena je presrećno gledala kako se porodica ponovo okuplja, pa se zapitala kako je prošao sastanak s Federikom i jesu li je uspeli odgovoriti od venčanja.

Dok se Tobi probijao kroz gomilu onih koji su došli na doček, iznenadio se kada je na ulazu u železničku stanicu ugledao Džoanu Blek, devojkicu koju je jednom davno u školi pred svima poljubio. Nasmešila mu se, pa se i on zbunjeno smešio njoj. – Zdravo, Džoana.

– Zdravo, Tobi – odgovorila je. – Mislila sam da me se nećeš setiti.

– Kako ne bih – rekao je i prijateljski se nasmejao.

– Samo sam htela da ti se izvinim što sam se glupo ponašala onda u supermarketu.

– Oh, ne brini, sve je u redu. Bilo je to davno. – Slegnuo je ramenima primećujući kako se vrpolti zbog neprijatnosti.

– Znam, ali nije bilo lepo od mene.

– Ono što sam *ja* učinio nije bilo lepo. Ali i to je bilo davno.

Spustila je pogled i zakačila pramen kose iza uva. – Pa u tome i jeste stvar – tiho je rekla. – Kada si me onda poljubio...

– Da?

– I kada sam otrčala u suzama...

– Da?

– Nije me zbolelo što si me poljubio, jer sam želela da me poljubiš – stidljivo je rekla i nasmejala se pokušavajući da prikrije neprijatnost – već to što sam ti na licu videla gađenje.

– Ah, žao mi je. – Ponovo je slegao ramenima.

– Ne, nema potrebe. – Zastala je oklevajući. – Sada mi je jasno. Nisu ti se dopadale devojkice, a ja to tada nisam znala.

– Zašto mi to sada govoriš?

– Jer sam mislila da si poginuo – priznala je.

– Ah.

– Već godinama to nameravam da ti kažem, ali nisam uspela da smognem hrabrost.

– Hvala ti – promrmljao je.

– Pa, to je sve što sam htela da ti kažem. Eto, završila sam. – Nervozno se vrpoljila na hladnoći, a onda ga je potpuno iznenada zagrlila. Ukočio se. Nije prebolela ni zaljubljenost u njega, ni to kada ju je poljubio u dvorištu. – Vidimo se – kazala je s uzdahom i brzo otišla.

Posmatrao ju je kako odlazi i odmahnuo glavom. – Znaš, smrt u ljudima čini zaista čudne stvari – dobacio je Džulijanu.

Džulijan se nasmešio. – Ljudi bi češće trebalo da umiru – zamišljeno je rekao. – Tuđa smrt izvlači ono najbolje u njima.

Smrt zaista iz ljudi izvlači ono najbolje. Sasvim nesvesno svi članovi Tobijeve porodice promenili su se.

Džejk se suočio sa svojom ljubomorom i pobedio je, a Poli ga je samo još više zavolela, sada kada ih više nikakve predrasude ne razdvajaju. Helena je prvi put konačno shvatila vrednost života i zahvalila bogu na Arturu, koji ju je ispunjavao radošću. Uхватила ga je za ruku ispod stola i smešila mu se, onako kako je često činila kada su još samo izlazili. Hal je pak izronio iz sebe i počeo primećivati stvari koje ga okružuju, iako je to trajalo samo privremeno.

Pošto je Helena naposljetku upitala Tobija kako je prošao susret s Federikom, shvatila je da u stvari i ne mari hoće li joj se ćerka udati. Na kraju, brak nije opasan po život.

– Bio sam iznenađen njegovim šarmom – odgovorio je Tobi uzimajući viljuškom pirinač s pečurkama. – Dosta je stariji od nje, izuzetno zgodan i pametan.

– Mislim da ćete shvatiti da je očinski tip – dodao je Džulijan. – Bio je zaista ljubazan.

– Hoće li biti takav i prema njoj? – upitala je Poli, dok joj je Džejk sipao vino.

– Mlada je – rekao je Džejk – ali nije glupa, Poli.

– Oh, ona dobro zna šta želi, tata – uveravao ga je Tobi. – To se ne može poreći. Kako god bilo, više nije „mala Fede“. Sada je odrasla žena.

Otkako ga je upoznala, strahovito je brzo sazrela. I kažem vam, neće se maći od njega.

– Ali, ranjiva je, i mogla bi biti još ranjivija u odnosu s mnogo starijim muškarcem, koji bi mogao da vešto manipuliše njom – uključio se Artur.

– Da, ranjiva je – složila se Helena. – Ali je i razumna. No, Torkvil joj je prva ljubav i možda bi prvo trebalo da se malo zabavlja.

– Što ne namerava da učini – Hal se nacerio sipajući sos od paradajza u pirinač.

– Nadam se sve u granicama normale – nadovezao se Džejk.

– Helena ne predlaže da Fede spava s muškarcima, tata, već da malo odraste, skupi malo više iskustva i upozna ljude. Slažem se s njom. Zabrinjavajuće je što će se udati za prvog čoveka u koga se zaljubila, koliko god bio šarmantan. Ipak, brak je za ceo život – završio je Tobi.

– Trebalo bi da bude tako – nadovezala se Helena ironično.

– Ali može biti. – Artur se nasmešio dodirujući je kolenom. Koketno mu je namignula.

– Brak je glupost – ubacio se Hal. Helena se nasmešila odmahujući glavom.

– I šta ćemo onda? – upitala je Poli ispijajući vino. – Zar ne možemo ama baš ništa da preduzmemo?

– Ništa – kazao je Džejk. – Mora sama da plovi tim vodama, Poli.

– Pa kada ćemo ga onda upoznati? – pitala je Helena.

– Rekli su da će možda doći za vikend – odgovorio je Tobi.

– Odlično – zaključio je Džejk klimajući glavom. – A sada dosta rasprave. Moramo mladiću dati šansu. Ima li još pirinča, Poli?

Kada je Moli pozvala Sema da mu kaže kako su Tobi i Džulijan živi i zdravi, setila se da mu nije rekla da se Federika udaje. Gotovo se ugušio od ljubomore. – Ne pričaj gluposti, tek ga je upoznala.

– Znam, i cela ta stvar mi je besmislena – složila se. – Ali se zaista udaje.

– Ima godina koliko i Hester. Pobogu, šta ona zna o braku?

– Ništa. Da zna nešto, mislim da se ne bi samo tako odlučila. Ali mama kaže da joj služi kao zamena za oca, koga zapravo nikad nije imala.

– Da, verovatno je to u pitanju. Sindrom oca – ogorčeno je zaključio i srce mu je potonulo.

– Izgleda.

– Kada je venčanje?

– Na proleće.

– Šta? *Ovog* proleća? – uzviknuo je, skinuo naočare i protrljao oči koje su ga iznenada zapekle od umora i bola.

– Torkvil želi da se venčaju što pre. Znaš da joj je zabranio da radi?

– Nije valjda.

– Jeste. I već je dobar deo svojih stvari prenela u njegovu kuću.

– A gde živi?

– U Litl Boltonsu – odgovorila je s tragom ozlojeđenosti u glasu.

– Pa, onda neće ni morati da radi. Očigledno je bogat.

– Svako bi nečim morao da se bavi – pobunila se. – Postaće poput onih užasnih žena, koje po ceo dan samo kupuju.

– Ne Fede – rekao je braneći je.

– Hoće, hoće – nastavila je. – Pretvoriće je u šta god poželi. Nije baš snažna ličnost, zar ne?

– Mlada je.

– I Hester je mlada, ali ima jaču volju od nje.

– I mora, budući da si joj ti sestra – odbrusio je.

– Šta želiš time reći?

– Ljubomorna si što je Fede pronašla nekoga ko je zgodan i bogat – napao ju je pitajući se odmah zašto to radi.

– Gle, pozvala sam te samo kako bih te obavestila, a ne da se s tobom svađam – očajnički je odgovorila.

– Izvini, Moli. Imao sam težak dan. – Duboko je uzdahnio. Kada je naposljetku spustio slušalicu, osetio je mučninu. Nije mogao više da se usredsredi na posao, obukao je jaknu i rano napustio kancelariju, ne mareći šta će mu šef reći. Ionako ne želi više da radi tamo. Želi što pre da se vrati u Polpero. Svakako da ne želi više da živi u Londonu, ako se Federika uda.

Odvezao se podzemnom železnicom do Hajd parka i krenuo u šetnju cipelama razbacujući lišće i besno odmeravajući veverice. Kada je počela da pada kiša, potražio je zaklon tužno posmatrajući kako se sivo nebo

rastvara nad njim. Nije mogao da shvati zašto mu toliko smeta što se Federika udaje. Zar nije imao priliku i propustio je? Zar je nije poljubio i potom ostavio? Pokušao je da se uteši ubeđujući sebe da zapravo ne želi da bude u vezi. Ne želi da bude sputan. Čak i da je slobodna, ne bi ništa pokušao. Ono što u stvari želi jeste da nema drugih koji bi se motali oko nje. I kada se po sitnoj kišici vratio u stan, osećao se daleko bolje. Znači udaje se za Torkvila. Pa šta onda? Ima još devojaka.

Neko vreme je uspevao da sebe ubedi kako mu više nije stalo do nje, ali onog trenutka kada se suočio s Torkvilom Džensenom nije mogao da se pretvara. Svi njegovi instinkti bunili su se protiv njihovog braka koji je, po njegovom mišljenju, bio osuđen na propast od samog početka. Ali niko drugi toga nije bio svestan.

Torkvil i Federika su došli do Tobija u petak uveče. On je insistirao da se odvezu automobilom, zaustavljajući se putem u restoranima i pabovima kako bi se osvežili i nakratko odmorili. Probijajući se krivudavim uličicama, spopalo ga je čudno osećanje. Kao da je već bio tamo.

– Mislim da sam već bio ovde – izjavio je zagledavši se u zimom obavijenu živu ogradu i gola stabla, i pitajući se otkud mu se sve to čini tako poznatim.

– Verovatno u prošlom životu – odgovorila je slegnuvši ramenima. – Možda smo i tada bili ljubavnici.

– Ne – pobunio se – zaista sam bio ovde, ali da mi je samo znati kad.

Odmahnula je glavom i smetnula to s uma, jer je jedva uspevala da sedi na miru od silnog uzbuđenja što će ga upoznati sa svojim. Kada su se zaustavili ispred Tobijeve i Džulijanove kućice najavili su svoj dolazak sirenom. Tobi se veselo pojavio na pragu, a Rasta je iskakutao napolje oduševljeno ih pozdravljajući.

– Dobrodošli – dobacio je Tobi toplo im se smešeći. Džulijan se pojavio iza njega kako bi uslikao trenutak. I Torkvilu je odjednom postalo jasno otkud je toliko siguran da je već bio tu. Još uvek je, naime, čuvao polaroidnu fotografiju Lusije. Duboko je udahnuo izlazeći iz poršea i ponadao se da im se to sećanje izbrisalo iz pamćenja. Ako se ne vara, susret nije bio baš prijatan.

Džejk i Poli su prvi došli na večeru. Džejk nije verovao „ljudima iz grada“. Želeo je da se Federika uda za nekoga iz Polperoa. – Dovoljno je puta bila iščupana iz korena. Treba joj stabilnost, treba biti okružena ljudima koje poznaje i živeti tamo gde se navikla da živi. I Torkvil, međutim, zaslužuje šansu da dokaže kako je sposoban da se brine o njoj – glasno je razmišljao dok su se vozili.

Poli se složila s njim i zamišljeno klimnula glavom. – Samo da nije toliko star – uzdahnula je. – Lepo je kada dvoje ljudi može zajedno ostariti. Ali, kada ona bude u srednjim godinama, on će već biti starac. Baš šteta.

Kada su ušli u dnevnu sobu, Torkvil je skočio na noge i odmah ljubazno ispružio ruku razoružavajući ih oboje svojom lepotom i šarmom.

Poli se oduševljeno nasmešila. – Veliko mi je zadovoljstvo da vas upoznam – odgovorila je razoružana mladićevom lepotom. Džejk je bio uzdržaniji, iako ga je iznenadilo savršenstvo Torkvilovog lica. Škiljio je gledajući ga i trudio se da ne potpadne pod njegove čini.

Ali na kraju je odustao kada je video kako s ljubavlju uzima Federiku za ruku i kako mu, gledajući ga u oči, govori: – Najvažnija stvar u mom životu, gospodine Trebeka, jeste da dam sve od sebe i pružim Fede sreću i sigurnost.

Džejkovo staro srce predalo se i pokorno je klimnuo glavom. – Pa, kao što vidiš, Torkvile, vezana je za ovu porodicu, i mi je volimo. Nemoj dozvoliti da ode od nas predaleko, jedino će tako moći da uživa s tobom u novom životu, *ali i* u sigurnosti koju joj nudiš. – Potom je progundao: – Zovi me Džejk, molim te.

Kada su Artur, Helena i Hal stigli, iz dnevne sobe već je dopirao smeh. Hal se zadržao pored poršea, zaljubivši se u vlasnika i pre nego što ga je upoznao. – Opa, sigurno je kul kad ima ovakav automobil – uzviknuo je i požurio u kuću da ga upozna. Helena je odmah primetila fizičku sličnost između Torkvila i Ramona, ali i razlike. Torkvilovo lice nije bilo grubo poput Ramonovog. Štaviše, bilo je nežno i negovano. Ipak, nije mogla da ostane uzdržana pred tako veličanstvenom lepotom. Ne samo što je bio visok i zgodan već mu je odeća bila besprekorna, od jakne od kašmira do izglancanih smeđih cipela. Sela je pored Federike do kamina i namignula joj

s odobravanjem. Federika je zasijala od sreće.

Ali, zato su se ispod Arturove prividne radosti kувale sumnje.

Helena je za večerom sedela do Torkvila. Zagledao se u njene oči i rekao da mu je najveća želja da usreći Federiku. – Sada mi je jasno na koga je lepa. Skoro da biste mogle biti sestre – dodao je posmatrajući kako joj se obrazi rumene.

– Vrlo je ranjiva, Torkvile, i previše mlada za brak – kazala je ispijajući gutljaj vina. – Ali ti si stariji i mudriji, i ne sumnjam da ćeš znati da je usrećiš. Ono što njoj treba jeste sigurnost. Nešto što mladić njenih godina ne bi bio u stanju da joj pruži. Moram priznati, kada sam prvi put čula za tebe, zabrinula sam se da ćeš biti star za nju i da nepotrebno jurite u sve ovo. Sada, međutim, kada sam te upoznala, potpuno mi je jasno zašto ne želi da čeka. Zašto biste čekali kada ste tako sigurni u ono što osećate jedno prema drugom? Brak je kocka, nezavisno od toga koliko se ljudi poznaju. Ali mislim da bih mogla da se kladim da ćete vas dvoje uspeti.

– Torkvile, možeš li me provozati automobilom posle večere? – doviknuo je Hal s druge strane bučnog stola.

– Nema problema. – Odmah je iskoristio priliku i održao kratak govor. – Samo bih hteo da naglasim kako nisam očekivao da ću se, zaljubljujući se u Fede, ujedno zaljubiti i u celu njenu porodicu, ali sam zaista prijatno iznenađen. – Osvrnuo se oko sebe i primetio crvena lica i oči koje su se sijale. Onda je zastao i zagledao se u Federiku, ne bojeći se da pokaže uzbuđenost. – Svima želim da zahvalim što ste me tako lepo prihvatili, i zahvaljujem vam i zbog Federike, jer znam da je svako od vas uveliko zaslužan za ono što je ona postala danas – žena koju volim celim svojim srcem.

Poli je gutljajem vina prigušila suze, a Helena se nasmešila Tobiju, koji je klimnuo glavom s odobravanjem.

– Znaš, Torkvil misli da je već bio ovde – Federika je dobacila u šali.

– Nije, dušo, pogrešno sam pomislio – odmah je rekao. – Samo mi se učinilo.

Džulijan ga je pogledao namrštivši se.

– Nisam li ti rekao, Tobi, da mi ime Torkvil Džensen zvoni na uzbunu.

– Takvo ime se teško zaboravlja, zar ne? – Federika se zakikotala.

– Nikad ranije nisam bio ovde – oprezno je dodao Torkvil – inače više ne bih ni otišao.

Tobi je podigao čašu nasmejavši se. – Dobro si to rekao – čestitao mu je. – Dobrodošao u porodicu. – Na to su svi podigli čaše.

Samo je Artur zastao oklevajući, a onda je i on nazdravio. Nije mogao reći tačno šta je u pitanju, ali nešto nije bilo kako treba. Torkvil je bio nekako previše savršen.

Sledećeg dana Torkvil i Federika su bili pozvani na ručak u Piktistl Menor na upoznavanje s Eplbijeovima. Ingrid je odmah odobrila Federikin izbor, jer se nije ni trgnuo ugledavši ranjenu lasicu, kako nonšalantno šeta niz predvorje. Osim toga, pse je s oduševljenjem tapšao.

Inigo se zatvorio u radnu sobu zamolivši da ga ne uznemiravaju, pa čak ni u slučaju požara, i zato se Ingrid izvinila u njegovo ime te odvela goste u veliku dnevnu sobu, gde se u kaminu razbuktao plamen, ispod tužnog portreta njene majke Vajolet, i prašnjave police prepune antikviteta.

Nano se rukovao s mladićem i oprezno šmrcnuo, dok je Hester veselo dotrčala, a Moli glumila hladnoću, čameći na sofi i pretvarajući se da ga ne primećuje. Sem je smrknuto ušao u prostoriju i poljubio Federiku u obraz, a onda klimnuo glavom prema Torkvilu sebi nesvojstvenom arogancijom. Torkvil je prikrio gađenje iza prijateljskog osmeha i ljubazno klimnuo, okrećući se i obraćajući Hester.

Sem nije naseo. Zamrzeo ga je istog trenutka.

– Ne verujem mu – prosiktao je Nanu. – Previše je ugladen. Negde na nekom tavanu krije se portret sa svim njegovim manama. Slušaj šta ti kažem.

– Ah, misliš da je možda poput Dorijana Greja? Istina, prelep je, to se mora priznati – rekao je Nano posmatrajući Ingrid, Hester i Moli kako se naizmenično rumene pred Torkvilovim fizičkim savršenstvom.

– Bože, koliko su glupe – rekao je Sem s prezirom. – Zašto su žene toliko opčinjene izgledom? To je tako jedno.

Nano ga je pažljivo odmerio. – Jesi li možda malo ljubomoran, dragi dečake?

Odmahnuo je glavom i stavio ruke u džepove. – Naravno da nisam. Ona

mi je poput sestre i jednostavno se postavljam zaštitnički. – Trgao se ugledavši Federiku kako se kupava u Torkvilovoj bleštavoj senci.

– Ah – uzdahnio je Nano s osmehom. – „O, čuvajte se ljubomore! Čudovište to je zelenooko, što sopstvenom se hranom igra.“

– Šekspirov *Otelo* – odgovorio je Sem ravnodušno. – Ali uveravam te, Nano, ne želim je za sebe. Jednostavno mi je muka da je vidim u pogrešnim rukama.

– Nemoguće je živeti tuđi život, dragi dečake. Ljudi moraju propatiti kako bi uvideli u čemu su pogrešili i potom nešto naučili na greškama. Svima nam je to sudbina.

– Znam, ali teško je posmatrati to sa strane – smrknuo je dodao.

– Ništa na svetu danas ne bi uverilo Federiku da Torkvil nije onakav kakvim ga vidi, ako zaista glumi. Zato zadrži svoje mišljenje za sebe. Ništa neće proizaći iz istine, samo gorčina.

I tako je Sem presedeo ručak gledajući neprijatelja kako zabavlja okupljene i lošim šalama zasmehava i oduševljava žene. Jednom ili dvaput susreli su im se pogledi, na šta se Torkvil svaki put povukao.

Zna da ga mogu prozreti, Sem je pomislio, *kakve li budale!* Federika je primetila da čuti i osetila kako joj oduševljenje splašnjava, gotovo kao da joj njegovo prećutno neodobravanje crpi svu energiju. Posle ručka svi su odlučili da krenu u šetnju.

– Ideš li s nama, Sem? – upitala ga je s nadom.

Odmahnuo je glavom. – Imam posla. – *Pametnije stvari nego da slušam njegove glupe fore*, kiselo je pomislio, izašao iz dnevne sobe i odlučio da se povuče u Nanovu radnu sobu.

Nanova radna soba imala je prednost nad ostalim prostorijama, jer se nalazila na uglu, što znači da je jedna polovina gledala na vrt, a druga na prednje dvorište. Stajao je kraj prozora posmatrajući Torkvila kako se igra sa psima, koji su se okupili na travi ispred Moli, Hester i Ingrid.

– Obožavam pse – dobacio je tapšući ih po mekanim glavama. – Ova dvojica su zaista posebni.

– Ljubitelji pasa su dobri ljudi – rekla je Ingrid. – Čovek može biti

siguran u dobru narav onoga ko voli pse. – Uvila se u dugačak džemper na kopčanje. – Ako nameravaš da se šetaš po liticama, predlažem ti da uzmeš kaput.

– Hvala, imam ga u automobilu, idem po njega – odgovorio je i ostavio devojke, koje su ostale da pričaju. Sem ga je gledao kako prolazi ispod lučnog prolaza krećući se prema automobilu, parkiranom na šljunku ispred kuće. Prišao je drugom prozoru i video ga kako maršira, dok su ga željni igre pratili Trocki i Amadeus njuškajući i vrteći se oko njegovih nogu. A onda ga je ugledao kako se naglo okreće i s nestrpljenjem ih gura. I bio je zapanjen.

– Glupi psi! Odjebite – zarežao je i cipelom odgurnuo Amadeusa s puta. Pas se na trenutak povukao, a onda, verujući kako je u pitanju igra, ponovo doskakutao. – Proklete životinje. – Otvorio je prtljažnik i izvukao kaput. Trocki je začuđeno podigao obrve i povukao se ostavljajući Amadeusa da skače spuštajući blatnjave šape na Torkvilove uredno ispeglane somotske pantalone. Torkvil je pobesneo, ponovo opsovao i ošamario koker španijela po njušci. – Još jednom to uradi i poješću te za večeru – zagrmeo je, a onda odmarširao nazad kroz lučni prolaz, prema devojkaama koje su ga nestrpljivo čekale.

Sem je ostao da stoji zapanjen onim što je video. Odmah je pozeleo da to kaže Federiki, ali zar će mu poverovati? Seo je u Nanovu kožnu fotelju i zagledao u vatru koja je tinjala u kaminu. *Odvešće je do oltara preko mene mrtvog*, pomislio je, ali nije imao pojma kako da ga spreči u tome.

Svi su zavoleli Torkvila. Ušao je u Polpero kao pobedonosni osvajač očaravajući svakoga koga bi sreo svojim pravilnim belim zubima i prodornim pogledom. Samo su Sem i Artur gajili sumnje i u tišini mu se suprotstavljali, ne dopuštajući da ih zavarava. Ali niko drugi nije mogao prozreti njegov šarm. Nano se i suviše udubio u dela Stendala da bi uopšte obraćao pažnju, žene su bile previše opčinjene da bi to pokušale, a Federikina porodica toliko duboko zaljubljena u njegovu čarobnost da Arturu nisu dali priliku da iznese svoje mišljenje. Postojala je samo jedna mogućnost, ali Nano je upozorio Sema da ne sme ništa da kaže Federiki. Zato je on nastavio da se nervira i besni osećajući nemoć, dok je ona gotovo kao u delirijumu zujala oko mreže lukavog pauka. Artur je, međutim, znao da manje rizikuje. Federika ga ionako nije volela.

Uspeo je da pronađe pogodan trenutak u nedelju, kada je Tobi u društvu Džejka, Hala i Džulijana brodom poveo Torkvila u razgledanje obale. Federika nije želela da im se pridruži, više je volela da neko vreme bude s bakom u kuhinji kako bi pripremila ručak i time zadivila verenika. Helena je sedela u ljljašci iznad koje su na malom krovu bili okačeni minijturni brodovi, ispijajući koktel bladi meri i razmatrajući planove za venčanje, dok su se majka i ćerka znojile kraj šporeta boreći se s vrućim loncima i pitama. Posle nekog vremena Federika je otišla u dnevnu sobu i tamo zatekla Artura kako sam sedi i čita novine. Pristojno se nasmešila.

– Kako ide kuvanje? – upitao ju je zatvarajući novine i spuštajući ih na sofu pored sebe.

Zastala je na vratima dvoumeći se da li da započne razgovor. – Dobro – ravnodušno je odgovorila.

– Mislim da posle udaje više nećeš morati da kuvaš.

Pažljivo ju je odmerio.

– Oh, kuvaću. Kuvam celog života. – Začudeno se zagledala u njega. – Ne dopada ti se Torkvil, zar ne?

Uzdahnuo je naslanjajući se na jastučiće. I odmahnuo glavom. –

Nažalost, ne verujem mu, Fede. – Pogledao ju je svojim prodornim, smeđim očima.

Unervozila se i prkosno spustila ruku na kuk. – A zašto mu ne veruješ?

– Prerano je. Poznaješ ga tek nekoliko meseci. Zašto baš sada moraš da se udaš za njega? Zašto ne biste prvo proveli neko vreme zajedno? To mi je samo po sebi dovoljno sumnjivo.

– Volimo se – ljutito je odbrusila.

– Šta ti znaš o ljubavi, Fede? Nemaš iskustva. On je prvi muškarac koji te oborio s nogu. Zgodan je, bogat, šarmantan, ali šta još znaš o njemu?

– Ne treba da znam ništa drugo. Ti i mama niste baš primer savršenog braka – odgovorila je u svoju odbranu.

Prekrstio je ruke i nasmejao se. – Naravno da imamo problema. Život nije lak, Fede, a brinem se samo zato što mi je stalo do tebe.

– Ne, nije ti stalo do mene, već do Hala – impulsivno je odbrusila i odmah zažalila zbog svojih reči. Ne zato što to nije bila istina, već zato što je reagovala poput deteta, iako se očajnički trudila da se ponaša kao odrasla osoba. – Kako god bilo – prkosno je nastavila – i koliko god se trudio da mu pronađeš manu, kažem ti da je nećeš pronaći. Savršen je. To je ono što ti smeta.

– Nije istina – strpljivo je rekao. Poželeo je da je pita zašto bi jedan iskusan tridesetosmogodišnjak želeo da bude s osamnaestogodišnjom provincijalkom bez gotovo ikakvog iskustva, ali znao je da bi je tim rečima povredio. Zato je jednostavno dodao da ga zabrinjava brzina kojom se njihova veza razvija. – Ako Torkvil nema šta da krije, zašto je loše sačekati još nekoliko meseci? Zabrinjava me ta žurba.

– To se zove *ljubav*, Arture – sarkastično je odgovorila i razdražljivo zakolotala očima. – Slušaj, zaista ne želim da se više raspravljam s tobom. Mami se dopada, zapravo, svima se dopada, samo tebi ne. Ali mi uopšte nije stalo do tvog mišljenja. – I rekavši to, jednostavno je otišla.

Vratila se u kuhinju i odlučila da ništa ne spominje ni majci ni baki. Nije htela da ih zamara takvim negativnim stvarima. Proživljava naj srećniji period u životu i ne namerava da mu dopusti da se umeša i to joj uništi. Ionako mu se nikad nije dopadala.

Kada su momci stigli, crveni u licu od vetra i smeha, Torkvil je otišao na sprat da se presvuče za ručak. Federika se uzbuđeno rastrčala po kuhinji završavajući kuvanje s istim oduševljenjem s kojim je nekad sve to činila za oca. Tobi i Džulijan su stajali pored šporeta i Džejku i Heleni pričali o ogromnom raku, zbog koga je Torkvil umalo upao u more.

– Nije mu se dopalo kako je izgledao, ali moram priznati da ume da se šali na svoj račun. – Tobi se nasmejao.

Artur je otišao do bara da sipa sebi nešto žestoko. Neko vreme se uzbuđeno poigravao kockicom leda u čaši, a onda je napunio viskijem. Bacio je pogled kroz balkonska vrata prema vrtu. Bila je zima. Sumorno predosećanje mučilo mu je želudac. Razgovor s Federikom bio je pogrešan potez. Sada će atmosfera za vreme ručka biti ispunjena napetošću. Potonulog duha, otvorio je vrata i smrkuto izašao na terasu. Gorko je udahnuo primećujući kako je počeo teško da diše. A onda je prepoznao tih glas kako dopire s prozora iznad njega i prikrao se do zida kako bi oslušnuo. Torkvil je razgovarao na mobilnom telefonu naginjući se kroz prozor radi boljeg prijema. – ... Dan venčanja biće poslednji put da dolazim u ovu rupu bogu iza leđa... Veruj mi, obožava London, i predobra je za ove ovde... Spasavam je od života ispunjenog psima i rakovima, a uhvatio sam je baš u pravom trenutku. Jadnica. Zamisli kako je odrastati ovde. I nije čudo što je toliko zahvalna što ću se oženiti njome... Nemoj mi opet počinjati s tim, srećo. Rekao sam ti da je volim do ludila... Ne, nije prošla sve i svašta kao ti i upravo zato je i volim. Čista je i nedužna, sasvim netaknuta. Ne želim nešto, što je neko odbacio... Sačekaj samo da je upoznaš, onda ćeš razumeti... Ti ne radiš na tom odeljenju, ti radiš u prizemlju i tamo te i volim. – Glasno se nasmejao. – Tamo voliš i da budeš... Slušaj, moram da idem. Što pre ručamo, pre ćemo krenuti.

Artur je zadržao dah bojeći se da će ga čuti i sačekao nekoliko sekundi pre nego što se usudio da otvori vrata i ponovo uđe unutra. Spopala ga je mučnina, ali još gori je bio bes, kojeg se nije uspeo osloboditi. Znao je da ga niko neće slušati.

Glumeći glavobolju ručak je proveo u tišini, dok se Torkvil ponašao poput savršenog gosta izražavajući ljubav prema Polperou i moru i lažno se vezujući za porodicu, koju prezire. Znajući sada istinu, Artur je pogledao

Federiku i učinilo mu se kao da u usporenom filmu gleda automobilsku nesreću. Nesreću, koju ama baš nikako nije mogao sprečiti.

Dok su tako Artur i Sem besneli posle Torkvilove pobedonosne posete, Federika se preselila u njegovu luksuznu kuću. Bila je tako i opremljena, a jedan od vrhunskih londonskih dizajnera ukrasio ju je bogatim tkaninama i skupocenim slikama. – Ne mogu da verujem da ću ovde zauvek živeti – uzbuđeno je rekla bacajući se na krevet.

– Ne samo to već ćeš uzeti moje prezime i roditi mi decu. Svuda u ovoj kući moći će da se čuje tapkanje malih stopala – rekao je ležući do nje i ljubeći joj čelo s ljubavlju.

– Oh, Torkvile, nikad nisam bila tako srećna. – Stavila mu je dlanove na lice. – Nadala sam se da ću pronaći baš nekog poput tebe.

– I ti si ispunjenje mojih snova. Celog života sam te tražio. – Nasmehio se. – Tako si dobra, Fede. Nisam te vredan. Draga si i osećajna. Poput anđela. I kristalno si čista. Ne znam šta vidiš u meni. Prepun sam mana.

Zaneseno se zagledala u njegove svetle oči. Zašto mu Artur ne veruje? Nikad nije upoznala nekoga s tako poverljivim izrazom lica.

Kasnije, kada je zadivljeno ugledala uredne ormare prepune *šanel* kostima, *feragamo* cipela, ležernih *ralf loren* odevnih predmeta, *la perla* donjeg rublja i *tifani* nakita, primetila je da je sve kupio sam, prethodno se ne posavetovavši s njom. Na pitanje šta je uradio s njenom starom odećom, rekao je da ju je poklonio gospođi Hjuz, domaćici.

– Njena ćerka je tvojih godina, a imaju tako malo novca. Osim toga, kada si sa mnom moraš biti drugačija – objasnio je privlačeći je u zagrljaj. – Odbacuješ staru košulju i staro prezime. Postaćeš žena Torkvila Džensena i želim da dobiješ sve najbolje.

Iako joj nije bilo drago što je nije prvo pitao sme li to učiniti, nije htela da ispadne nezahvalna i time pokaže kako to ne zaslužuje. Njegovo očigledno oduševljenje i odobravanje utišalo je njene strahove i ponovo se oraspoločila. Najviše od svega želela je da mu udovolji. Kada je u ogledalu s divljenjem ugledala novu i zrelu Federiku, s čuđenjem se zamislila kako je prošlo sada već preko deset godina od onog jutra u Vinji, kada se sa gnušanjem zagledala u svoj dečji odraz. Posle toliko razočaranja zaslužila

je da dobije nekog kao što je on.

Čeznula je da radost podeli s ocem, ali zamerala mu je što se godinama nije javio. Koliko god je sada bila ispunjena srećom, još uvek je u srcu osećala bol što ju je izneverio. Sada kada ima Torkvila, više ne traži sreću u bleštavoj lepoti magične kutijice. Ne treba joj. Senke prošlosti zamenila je svetla nova budućnost. Više joj nisu potrebna sećanja. Izgradiće nova s Torkvilom. Zato je ostavila kutijicu u ormar i zatvorila vrata.

Sem je noć pred Federikino venčanje proveo u Nanovoj kožnoj fotelji ponovo čitajući Diminog *Grofa Monte Krista*, najlepšu priču napisanu na temu osвете. Ptice pevačice probudile su ga u zoru. Pogledao je oko sebe, začuđen što je uopšte uspeo da zaspi. Protrljao je umorne oči i pogledao kroz prozor u nejasno, maglovito jutro. Vrt je bio obavijen nežnom jutarnjom maglom poput šatora napravljenog od sjajne paučine. Iako prolazna, obećavala je još jedan predivan sunčani dan.

On je, međutim, znao da mu tuga tek predstoji.

Kada se Nano dogegao u osam sati, zatekao je unuka kako sumorno gleda kroz prozor. – Želeo bih da verujem kako te je neka od mojih knjiga održala budnim celu noć – kazao je bacajući pogled na tešku knjigu, koju je spustio na kolena.

Sem se polako okrenuo i zatreptao. – Najradije bih ga zatvorio u Šato d'If – progundao je.

– Ah – Nano je sveznajuće uzdahnio i klimnuo glavom. – Mlada Federika se danas udaje.

– Tako je. – Sem je skinuo naočare i obrisao ih košuljom.

– „Ljubav je mudrost budala i ludost mudraca“ – rekao je Nano i upitno podigao obrvu.

– Nano, danas nemam strpljenja za to, ali ću odgovoriti da zadovoljim tvoj ego. Vilijam Kuk, *Život Samjuela Futa*.

– *Molto bene, caro*. Čak i u doba velikog očaja sposoban si da ostaneš sabran i udovoljiš jednom starcu.

– Nisam zaljubljen u Fede, Nano, već sam ti rekao. Samo ne želim da gledam kako pati. – A onda je zastao i ljutito dodao: – Mislim da neću moći u crkvu. Pogled na Torkvilovu samoživost mogao bi me prisiliti da

učinim nešto zbog čega bih kasnije zažalio.

– Dragi dečake, ako nisi u stanju da shvatiš da ti ljubomora podstiče bes, onda si samo upola onakav kakvim sam te dosad doživljavao. Ako mene pitaš, to nežno stvorenje godinama te je obožavalo, a ti si ga svojevolumno odbacio. Sada se lepo sredi i časno prihvati poraz. Predlažem ti činiu slatke zobene kaše i šolju čaja, a onda navuci kaput i pođi s nama u crkvu. U dobroj nameri. Takve stvari nam se šalju kao test i ovo može biti najveći test za tebe, a pretpostavljam da ne želiš da padneš.

I tako je Sem pojeo svoju kašu bez reči, dok mu je uzbuđeno čavrljanje majke i sestara izjedalo živce, još ga više ispunjavajući brigom. Džoi je ušao iz vrta s ogromnom žabom krastačom u rukama, objašnjavajući da ju je pronašao kako se davi u bazenu. Kada je Ingrid pokušala da preuzme stvorenje iz njegovih ruku, žaba je skočila u vazduh poput akrobate i nastavila da skakuće po kuhinjskom podu, nadmudrujući sve koji su pokušali da je uhvate.

– Ah, ostavite je – Ingrid je naposljetku umorno zaključila sipajući sebi još jednu šolju čaja. – Vratite se u jezerce i bez vaše pomoći. Mislim da je gospodin Žaba i te kako sposoban da se brine o sebi.

Moli i Hester su bile deveruše, ili kako je to Moli rekla, „kume“.

– Bar da se ja udajem za Torkvila Džensena. Ovako moram da idem pet koraka iza mlade – uzdahnula je Hester sa zavišću. – Ne mogu da verujem koliko ima sreće.

– I to baš ona! – uzviknula je Moli i u čudu odmahivala glavom. Zar tip kao što je Torkvil da se zalubi baš u Federiku kada je ona sama daleko privlačnija i interesantnija? *Trebalo je mene da odabere*, pomislila je ozlojeđeno.

– Ma, probudite se! – Sem je iznenada odbrusio naglo ustajući iz fotelje. Zbunjeno su ga pogledale. – Zar nijedna od vas nije toliko pametna da vidi dalje od njegove zgodne face? Ne čudi me što je Hester nasela, ali Moli, uvek sam mislio da ti bolje primećuješ stvari. Torkvil Džensen bi se najbolje uklopio u jednu od onih užasnih američkih sapunica koje ste nekada gledale. *Dalas*? E pa, onda, rečnikom koji obe razumete, on *nije* Bobi Juing! – I rekavši to, izašao je iz sobe.

Zapanjeno su se pogledale. – Jesam li nešto propustila? – upitala je

Moli spuštajući šolju.

Hester je slegnula ramenima. – Ako si ti nešto propustila, onda sam i ja – zbunjeno je odgovorila. – Kakve veze ima *Dalas* s Federikinim venčanjem?

– Torkvil Džensen je možda svakakav, ali bez sumnje nije Džej Ar – ljutito je odbrusila. – Kako se usuđuje da me optuži za nedostatak zapažanja. Proklet bio, oduvek je verovao kako je on najpametniji na svetu.

– Možda je pametniji od Torkvila, ali Torkvil je lepši – Hester se zakikotala.

– Što mu očigledno smeta. Stvar je u kosi – nasmejala se Moli nadmeno. – On je gubi, a Torkvil je ima napretek!

Sem je ukočeno sedeo ne obraćajući pažnju na Džoijsa, koji se tiho igrao s gospodinom Žabom, prisilivši ga da mu se preda u psećoj činiji. Posmatrao je umišljen profil mladoženje i u sebi ga prezirao. Torkvil je nešto prošaputao kumu i obojica su gotovo zaverenički nagnuli glave. Ne mogavši da podnese mučan prizor Sem je pogledao u ogromne aranžmane belog i žutog cveća pa prema suprotnoj strani prolaza, gde su Torkvilovi veliki prijatelji sedeli u razmetljivim šeširima osvrćući se oko sebe i čudeći se ovom očigledno veoma provincijskom prizoru. Sveštenik Bojbl je samouvereno utrčao, duboko se klanjajući pred oltarom, kao i svaki put kada bi ga obišao. Naposletku su se pojavili Torkvilovi otac i maćeha i s velikom pompom prošli niz prolaz. Semu je bio dovoljan jedan pogled na šešir gospođe Džensen pa da se seti *Kvongl Vongl Kija*. Odmahnuo je glavom ne mogavši da veruje koliko je nepriličan pa je presreo Nanov pogled. Deda mu se kiselo nasmešio i našvrljao nešto na komadiću papira, prosledivši ga potom Lusijenu, koji ga je predao Ingrid, a ona se pak nagnula preko zaigranog najmlađeg sina i dala ga Semu. Prasnuo je u smeh čim je pročitao poruku. Nano mu je pročitao misli i naveo stih iz poeme *Šešir Kvongla Vongla* Edvarda Lira: „I Zlatna Jarebica došla je radi reda, i Publ, bez prstiju nožnih bajnih, i mali sa Olimpa meda, i Dong s nosom sjajnim... Došli su i nasadili se na šešir ljupki svi, čiji je vlasnik Kvongl Vongl Ki.“

Baf Džensen je seo u red iza sina. Bio je to krupan muškarac sa širokim

čelom i proređenom crnom kosom, koju je začesljao unazad i zalizao voskom, kako bi ostavio utisak da je ima više. Oči su mu bile svetle i arogantne, s negovanom kožom koja nije bila naružena uobičajenim borama smeha. Naime, retko se smejao, i te kako svestan svoje važnosti i potrebe da se njom razmeće. Torkvil se okrenuo i nasmešio od uva do uva, izražavajući tako ne samo pobedu već i iskreni ponos. Baf se nadao da će njegov sin napraviti bolji izbor i bilo mu je teško da prihvati to što nema kontrolu nad tim. Torkvil je, međutim, pobedio u toj maloj bici. Sintija je pak u njegovom osmehu prepoznala samo ponos. Ženi se devojkom koju voli, u to nema sumnje. I mlada joj se veoma dopala. Samo da ima jači karakter, možda bi se čak i takmičila s njom, ali Federika će postati savršena snaja – ako, naravno, uspeju da zaborave odakle potiče.

Posle kratke pauze Federikina porodica se probila do svojih mesta s manje pompe od Džensenovih. Helena je imala ružičasti kostim i ružičasti šeširić bez oboda, a Poli se opredelila za crveno. Očigledno se nisu dogovarale šta će obući. Kada je Helena ugledala kreaciju gospođe Džensen, trгла se kao da joj je rivalka i zažalila što nije imala hrabrosti da se odluči za nešto izazovnije. Odmah je osetila kako čezne za Ramonom, jer Artur svojim prisustvom nije nikoga zadivio. Kada su prsti gospođe Hamond konačno prestali da se nećkaju i spustili se na klavijaturu, čavrljanje je utihnulo. Okupljeni su ustali i pogledali iza sebe iščekujući da ugledaju mladu.

Federika se na trenutak zaustavila ispod lučnog ulaza, a onda je sa sunca uronila u nežno obasjanu unutrašnjost crkve. Sema je spopalo kajanje. Stajao je nepomično poput mermernog kipa, krv mu se povukla s lica, i osetio je kandže ljubavi kako mu stiskaju srce. Učinilo mu se da se svet smrznuo oko njega, i da se ona polako primiće poput nebeskog stvorenja. Poput anđela. Gotovo je prestao da diše i tek kada je gospodin Žabac pobegao Džoiiju iz ruku i skočio na drvenu klupu iza njega, a onda u prolaz, trgnuo se iz transa i shvatio, na svoj očaj, da Federika ne ide prema njemu, već se udaljava od njega. Izmiće mu iz ruku, a za to može samo sebe kriviti. Prisetivši se njihovih nežnih poljubaca u štali i njenog lica koje je sijalo onog dana na brdu, gotovo se ugušio od tuge.

Džek je s ponosom posmatrao sina kako vodi Federiku niz prolaz i obrisao suzne oči prisativši se ćerkinog venčanja koje je propustio. Helena je zadržala dah, jer je Federika pored njenog brata, držeći svoju ruku na njegovoj, išla lako i dostojanstveno kao princeza. Imala je dijamante u kosi i tanku biserno-dijamantsku ogrlicu oko vrata. Haljina boje slonovaće svetlucala je pod nebeskom svetlošću koja se probijala kroz vitraž, a koža joj je sijala nestvarnim sjajem. I Helena se ponovo setila Ramona osativši kako joj se suze skupljaju u očima. Sećanje na njega postalo je toliko stvarno da ga je gotovo mogla nimirisati, a kada joj je Artur stegao ruku, odmah se povratila u stvarnost dosadnog braka i suze su joj potekle.

I Artur je pozeleo da se rasplaće, iz besa i nemoći, ali je sedeo namrgođen i pomiren sa situacijom, dok ga je pastorka mimoilazila spremajući se da zagrlj sudbinu.

Ingrid, čije je srce bilo je opijeno lepotom muzike, uzdahnula je, a Inigo se prepustio pozitivnim vibracijama crkve i uzeo ženu za ruku, prisativši se njihovog venčanja od pre mnogo godina.

Nano je, međutim, posmatrao Sema. Razumeo ga je bolje nego što je mladić to očekivao. U prkosnoj crti njegovih usana prepoznao je ljutnju, a u besnim, sivim očima bol i pozeleo mu je reći da će strpljen uvek na kraju biti i spasen.

Semu se pak činilo kao da prisustvuje javnom vešanju. Žrtvovanju device. Gledao je Torkvila očima grabljivca pažljivo prateći svaki njegov pokret i svaki treptaj oka. Bilo je nešto zlokobno u sjaju njegovih cipela i besprekornosti njegovog smokinga, u uštirkanosti košulje, zlatnom satu na savršenom lancu, i smaragdnom dugmadima za manšete. Čak ni pramen kose nije uspeo da se otme njegovoj kontroli i nemirno padne preko čela. Potom je pogledao u Federiku. Drhtala je, ali i sijala, u haljini koju joj je Torkvil odabrao, i dragom kamenju, koje joj je poklonio. Samo je smeh još bio njen, ali on joj se tako smešio očigledno nameravajući i osmeha da se dočepa.

Džulijan se vratio na mesto na kraju reda pošto je napravio nekoliko fotografija izvan crkve. Stavio je fotoaparatus pod klupu i nastavio da prati venčanje. Posle nekog vremena pažnju mu je privukla tamnokosa žena, koja je sedela na suprotnoj strani prolaza. Doterana i samouverena, obučena u

uzani kostim sivoplave boje, prekrstila je duge noge i kuckala nalakiranim noktima u ritmu muzike. Osetivši kako je posmatra, pogledala je ispod šešira sa širokim obodom. I nasmešila se. – Još uvek imam tvoju košulju – nemo je dobacila. I tada se iznenada setio odakle mu je Torkvil tako poznat. I zadrhtao je. To dvoje samozadovoljnih ljudi, koje je s mukom pokušao da zaboravi, ponovo su mu izronili u mislima. Ali na Federikinom je venčanju nije ni vreme ni mesto za takva grozna prisećanja. Uostalom, možda je Torkvil u međuvremenu odrastao. Ugledao je prsten kako se spušta na Federikin prst i kako sveštenik Bojbl srećni par proglašava mužem i ženom. Sada mu pripada. Zaliv je zamenila pučinom.

Sem je poraženo spustio pogled i primetio gospodina Žapca kako ga s očekivanjem gleda s kamenog poda. Sagnuo se i uzeo zbunjeno stvorenje u ruke. – Sada smo preostali samo ti i ja – tiho je rekao odmahujući glavom. A onda, ugledavši Torkvilovu maćehu kako prolazi kraj njega, promenio je mišljenje i uspavanu žabu spustio na njen šešir. Usne su mu se razvukle u osmeh.

Možda nije uspeo da zaustavi venčanje, ali taj mali čin sabotaže bar ga je na trenutak razveselio.

Sem se vratio besmislenom londonskom poslu, a Helena suvoparnom braku, ali za Federiku život nikada više neće biti isti.

Čim je stigla s medenog meseca, preplanula i srećna, pozvala je Harijet i dogovorila se za ručak. Uvukavši se u novoj *guči* odeći u mercedes koji ju je čekao, izrecitovala je šoferu uputstva i onda se opustila u sedištu uživajući u novom izobilju. Sedišta su bila kožna, a kontrolna tabla od izlakiranog drveta. Ona sama nije znala da vozi, a Torkvil je nije podsticao da nauči insistirajući da joj nabavi šofera. – Želim da imaš samo najbolje. Volim te i brinuću se o tebi. – Spustila je prozor i iz prijatne udobnosti automobila posmatrala sparan, prašnjavi grad, osećajući se otmeno i glamurozno. Raspoloženje joj je lebdelo nošeno lepim mirisom skupocenog parfema. Opipala je veliki smaragdni prsten koji joj je poklonio i nasmešila se savršeno našminkanim usnama. Sada je gospođa Džensen! A to je tako dobro zazvučalo, da je morala da ga tiho izgovori još nekoliko puta. Gospođa Džensen. Gospođa Džensen. Koliko je daleko stigla od nesigurnih početaka u Polperou.

Medeni mesec bio je idiličan. Proveli su dve nedelje u Africi, prve nedelje na safariju, druge na obali, i onda još dve na Tajlandu. Odsedali su u najluksuznijim hotelima, unajmljivali najbolje vodiče i putovali prvom klasom. Bila je opčinjena onim što je videla, a on ju je sa zadovoljstvom i ponosno poput oca posmatrao kako upija svako novo iskustvo. Ali najviše od svega uživala je u spokojnim zajedničkim trenucima. Vodili su ljubav u sparnoj afričkoj džungli, ili pak u hotelskim sobama na Tajlandu, koje su mirisale na jasmin. Tamo ju je naučio kako da osluškuje zov sopstvene senzualnosti, kako da joj se u potpunosti preda i kako da bez zadržke ili osećanja krivice uživa u njegovom dodiru. Kada je shvatio koliko joj je teško da odbaci stidljivost, zavezao ju je za krevet oduzimajući joj pravo izbora i prisiljavajući je da se prepusti čulima. Isprva ju je ta zamisao užasnula. Nikad ranije nije joj tako nešto predložio. Samo se, međutim,

nasmejao na njenu nevinost i nežno je nastavio da je ubeđuje, sve dok nije pristala na eksperiment. Pristaće na sve što ima veze s ljubavlju. Zarumenela se prisativši se toga, iako se u sebi ponosila sve većom umešnošću.

Automobil se zaustavio pred vratima prodavnice, a vratar je požurio niza stepenice kako bi joj pomogao da izađe. – Ah, gospodo Džensen – iznenađeno je odgovorio. – Dobro jutro – odmah je dodao s poštovanjem, rukom se uhvativši za šešir.

– Hvala vam, Piter – odgovorila je kada je zatvorio vrata za njom. Nije prokomentarisao njen povratak, niti se našalio na račun iznenadnog društvenog uspona. Bio je i suviše pristojan i sada kada je postala supruga gospodina Torkvila Džensena, između njih se podigao nevidljiv zid. Federika Kampione pripadala je potpuno drugom svetu.

Harijet ju je jedva prepoznala. Ten joj je bio poput mlečne čokolade, kosa još više posvetlela na suncu, a izgledala je toliko elegantno da se morala uzdržati od ljubomornog ispada. – Draga moja, fantastično izgledaš. Očigledno ti prija brak – dobacila je zagrlivši je.

– Super mi je. – Federika je zapljeskala rukama poput deteta koje je dobilo novu igračku. – Presrećna sam.

– Ne mogu da verujem da svake noći spavaš s njim. Mrzim te – rekla je uz osmeh poigravajući se bisernom ogrlicom, a onda odmahнула glavom i ozbiljnijim tonom dodala: – Ako ga ja već nisam mogla imati, srećna sam da je bar s nekim koga poznajem i volim.

– Samo nemoj postati opatica! – Federika ju je uhvatila za ruku. – Zaista si ga volela, zar ne?

Harijet je tužno klimnula glavom, ali je uprkos razočaranja uspeła da se nasmeši. – Jesam – priznala je. – Uvek sam se šalila na svoj račun, ali...

– U šali ima istine – dobacila je Federika.

– Tako je.

– I hoćeš li onda moći da izađeš na brzinu na ručak?

Harijet je krišom pogledala oko sebe. – Moraćeš da je pitaš. Besni zbog vašeg venčanja – prošaputala je bacajući pogled prema vratima Gretine kancelarije. – Ali, uživaću u vašem razgovoru.

– Ne koliko ja – odgovorila je Federika, nasmešila se i pripremila da bivšoj šefici s kamatama naplati neljubaznost, s kojom se ophodila prema njoj ono kratko vreme koliko je radila kao prodavačica. – Idi i kaži joj da sam stigla. – I Harijet je odmah krenula prema Gretinoj kancelariji.

Federika se osvrnula i pogledala svoje bivše radno mesto. Pošto joj je to sada bio porodični posao, osetila je ne samo uživanje već i moć, i odlučila da iskoristi i jedno i drugo kako bi je ponizila. Ali kada se Greta pojavila izgubila je volju. Bilo je to previše jednostavno. Osim toga, zar nije već pobedila? Iznenada se prisetila jedne od Nanovih omiljenih uzrečica. Sve se vraća, sve se plaća. Nije na njoj da se sveti.

Greta je progutala knedlu u grlu i nasmešila joj se, ali je Federika po njenom pogledu shvatila koliko joj je neprijatno. Lice je bilo ispijeno i u svakoj bori otkrivalo tugu. Više nije imala moć kojom je mogla da je zastraši.

– Čestitam, Federika – ukočeno je izjavila.

– Hvala.

– Čula sam od gospodina Džensena da vam je venčanje bilo prelepo.

– Bilo je. – Primetila je da se trudi da pokaže kako je oduševljena, a to joj je bilo teško isto koliko i učiniti dobro delo. – Htela bih da Harijet izvedem na ručak. Smeta li ti ako bude odsutna duže od sat vremena?

Napućila je blede usne i odmahнула glavom. – Naravno da ne. – Potom se nespretno nasmejala. – Ti si šefica.

Izvela ju je na ručak u restoran *Orijels* na Sloun skveru. Sa smehom su prepričale susret i ironičnu poziciju u kojoj se i Greta i ona sada nalaze.

– Prelepo mi je – priznala je Federika. – Živim kao moderna Pepeljuga. Znaš, preterano je velikodušan i mogu dobiti šta god poželim. Samo kada se setim kako sam nekada maštala o tome da ću jednoga dana biti bogata.

– Šta ćeš onda raditi danas posle podne?

– Ne znam. Moraću da porazgovaram o tome s njim. Jasno mi je da ne mogu da radim u prodavnici, koja je u vlasništvu porodice, jer bi to bilo apsurdno, ali htela bih nečim da se bavim. Najidealnije bi bilo kada bih mogla da se bavim fotografijom. Džulijan me je naučio osnovama, pa bih možda mogla da upišem neki ozbiljniji tečaj i počnem time da se bavim.

– To bi bilo divno. Oduvek si želela da budeš fotograf – Harijet je bila oduševljena.

– Mama je rekla da moram zaraditi novac pre nego što se bacim na to. E pa, sada imam više novca nego što sam ikad sanjala i mogu da radim šta želim. – Nasmejala se i pogledala prijateljicu, koja joj se sa zavišću nasmešila.

– Devojko, zaista imaš sreće, ali niko drugi je ne zaslužuje koliko ti – rekla je Harijet s uzdahom.

Te večeri, kada se Torkvil vratio s posla, imali su prvi ozbiljan razgovor.

– Htela bih da počnem da se nečim bavim, sada kada smo se vratili s medenog meseca. Želela bih da radim – izjavila je bacajući se na sofu u njegovoj radnoj sobi.

Prišao je baru i sipao viski. – Hoćeš li i ti nešto da popiješ? Čašu vina možda? Kažu da dame blistaju ako jednom dnevno popiju čašu crnog vina. Što ne znači da ti već ne blistaš.

Nasmejala se. – Može. Hvala.

Dodao joj je čašu i zatim seo u fotelju podižući stopalo na barsku stolicu. – A čime želiš da se baviš, ljubavi?

– Pa, moram nečim da se bavim – odgovorila je srknuvši gutljaj. – Ovo je fantastično.

– Jedan od Arturovih poklona s venčanja. Taj tvoj očuh ima jako dobar ukus.

– Samo u nekim stvarima – ironično se obrecnula. – U drugim, veruj mi, uopšte nema ukusa.

– Sada si bogata, Fede, i ne treba da radiš – rekao je ozbiljnim tonom.

– Pa, dosađivaću se ako ništa ne budem radila. Nije u pitanju novac. Više si nego darežljiv i zaista to cenim. Jednostavno želim nečim da ispunim dan. Želim nečemu da se radujem svakog jutra.

– Zar se ne raduješ što ćeš me voleti svakog jutra? – Nasmejao se.

– Znaš šta želim da kažem – razdragano je rekla.

– Uskoro ćeš imati posla oko bebe – nežno se nasmešio.

– Možda. – Ali, zapravo se nadala da će je bog poštediti trudnoće bar nekoliko godina. – Ali, recimo da ne zatrudnim... Ne želiš valjda da venem

ne radeći ništa?

– Dušo – odlučno je odgovorio – imaš predivnu kuću, predivnu garderobu, muža koji te obožava i šta bi još htela? – Namrštio se, na šta je ona odmah osetila krivicu što želi više.

– Pa – promrmljala je, dok joj je neko neodređeno, neprijatno osećanje stezalo želudac. – Džulijan mi je držao časove iz fotografije kada sam bila mlađa. Ako ne želiš da radim, možda bih mogla da upišem tečaj?

– Ako već nešto moraš da radiš – nevoljno je popustio – tečaj je jedina opcija. Moja žena neće raditi.

– Hvala ti – odgovorila je vedro ponadavši se da se rasprava privela kraju.

– Ali ne tečaj fotografije – odmah je dodao.

– Zašto ne? – Ostala je zbunjena.

Više se, međutim, nije šalio. – Nabaviću privatnog učitelja, koji će te podučavati bilo čemu što je potrebno. – Pogledao je oko sebe. – Književnosti, recimo. Da, možeš upisati tečaj iz književnosti.

– Književnost? – razočarano je rekla. – To me uopšte ne zanima.

– Ali voleo bih time da se baviš. – Krenuo je prema policama i nasumce izvukao knjigu. – Nikad nijednu od njih nisam pročitao. Hteo bih da ih *ti* pročitaš.

– Torkvile – pobunila se gotovo nečujnim glasom.

– Insistiram. Ako želiš da upišeš tečaj, jedino književnost dolazi u obzir.

– U redu, ućiću književnost – bespomoćno je pristala.

Bolje išta nego ništa.

– Onda je to rešeno – zaključio je ispijajući piće. – A sada, ljubavi moja, dođi da mi daš poljubac kako ne bih pomislio da smo u svađi.

Kada je Federika uronila u kupku, zamislila se o njihovom razgovoru. Spopalo ju je neprijatno osećanje, čiji uzrok nije želela da utvrdi, jednostavno je pronašla izgovore za to što je nevoljno pristao da se bavi nečim. To je zato što me voli i želi mi samo najbolje, pomislila je, kada su mehurići sapunice počeli da se tope. I zaključila kako će fotografija morati da pričeka. Neki drugi put vratiće se na tu temu. Čim učvrsti svoj položaj u braku.

Kada ju je kasnije umotao u veliki beli peškir i vodio ljubav s njom, nestao je i poslednji tračak sumnje. Sve što je preostalo bilo je bezuslovno obožavanje i želja da radi sve samo kako bi mu udovoljila.

Te noći svečano se obukla i prvi put zakoračila u beskrajni niz koktel-zabava i večera. Počela je upoznavati nova lica i očajnički se trudila da zapamti sva imena, brzo savladavajući prazno čavrljanje kao novi oblik druženja. Torkvil bi se svaki put pobrinuo kako bi bila najlepše obučena i ponosno bi se smešio kada bi joj neko udelio kompliment. Ali, isto tako bi pobesneo ako bi pomislio da flertuje s nekim te joj je zabranio da pleše s drugima objašnjavajući kako mu je ponižavajuće da gleda drugog muškarca kako trlja svoje telo o njeno.

I zato je pazila da ne prekorači crtu. Instinktivno je znala kada je posmatra i odmah bi promenila ponašanje. Ako bi primetila da mu se lice namrgodilo od ljubomore, prišla bi i uhvatila ga pod ruku te ostala da stoji kraj njega poput prelepog priveska. A ako bi joj se instinkti slučajno pobunili protiv njegovih naređenja, odmah bi sebe ubedila kako pripada drugoj generaciji i u skladu s tim prilagodila ponašanje.

– Svi te vole, Fede – rekao joj je, dok su sedeli na zadnjem sedištu automobila vraćajući se kući s ko zna koje zabave po redu. Nasmejala se. – Tako se ponosim tobom – kazao je i rukom joj pomilovao obraz. – Prelepa si i tako uzvišena. Najmanje mi je desetero ljudi večeras reklo koliko sam imao sreće što sam te pronašao.

– Pa, i ja sam imala sreće – odgovorila je uzimajući ga za ruku i ljubeći mu prste.

Zagledao se u njeno lice, gotovo kao da ga istražuje. – Jesi li imala sreće, dušo? – upitao je odmahujući glavom. – Ne bih baš rekao.

Namrštila se na tako čudnu opasku i nasmejala. Primetio je, međutim, zabrinutost na njenom licu i napor s kojim je pokušala da je prikrije i iznenadio se shvativši da mu to pruža čudno zadovoljstvo. Ali nije bio u stanju da protumači nova osećanja, niti da shvati zašto ih proživljava. Bio je bezosećajan i nije primetio da počinje da joj zamera sve ono zbog čega se i oženio njome. Počela je da mu smeta njena čistota, a njeno savršenstvo ga je nerviralo. Osećao se nedovoljno dobrim u njenom prisustvu i počeo je da je omalovažava verujući kako će možda sebe uspeti da uzdigne ako nju

skine s mermernog pijedestala.

U pokušaju da ima veću kontrolu rekao je da mu se ne dopada njeno prijateljstvo s Harijet. – Nije dovoljno prefinjena za tebe, ljubavi. Previše si inteligentna da bi gubila vreme na nju. Popela si se stepenicu više i stekla nove prijatelje. Ali imam nekoga na umu s kim bih želeo da te upoznam – veselo je rekao. – Lusija Sarafina.

Lusija je bila presrećna što može da pomogne. – Sprijateljiću se s tvojom ženom ako nađeš vremena da me posećuješ – koketno je odgovorila kada ju je pozvao.

Torkvil je uživao u pažnji koju mu je posvećivala. – Treba da se druži sa ženama kao što si ti. Previše je poput Snežane.

– Razumem – rekla je, oduševljena što njegova odanost vene. – Ali je mlada. Odrašće.

– Uz tvoju pomoć, *maestra*, nadam se da hoće.

– Samo ti to meni prepusti, dušo. Bićeš mi zahvalan, *capisci*?

– *Capisco*. – Nasmejao se. – Nevaljala si. – Ispustio je težak uzdah, nalik na stenjanje. – Bože, koliko si mi nedostajala.

– Ne moram da ti nedostajem – prošaputala je. – Znaš gde me možeš naći.

– Zapamtiću to, a u međuvremenu se baci na posao.

Federika se zaista potrudila da je zavoli. Morala je to da učini kako bi udovoljila mužu. Lusija ju je pozvala u *Haris bar*, gde su sele za najbolji sto, u krajnjem uglu restorana. – Svaki čovek u ovoj prostoriji otići će pravo kući posle ručka i voditi ljubav sa svojom ženom – rekla je Lusija melodičnom italijanskom intonacijom, dok je Federika sedala za sto. – A vidiš samo kako mene gledaju. Budim požudu u njima. – Uzdahnula je i oblizala krvavocrvene usne. – Verovatno me se ne sećaš s venčanja. Upoznala si mnogo ljudi.

– Naravno da te se sećam – diplomatski je odgovorila. – Ti si Torkvilova najprisnija prijateljica.

– Već se veoma dugo poznajemo – čežnjivo je dodala.

– Gde ste se upoznali?

– U Italiji. Živela sam u Rimu, a Torkvil je došao na venčanje zajedničkog prijatelja. Tada smo se upoznali. – Smirenom rukom skinula je lak s kože oko noktiju prisećajući se kako su vodili ljubav u jednom od mračnih hodnika palate.

– Kada si se doselila u London?

– Odmah posle toga. Ah, jelovnik... Hajdemo odmah da odaberemo pa da se pošteno ispričamo. Molim vas jedan koktel bladi meri, a za moju gošću...? – Pogledala je Federiku i upitno podigla crnu obrvu.

– Špricer, molim vas – odgovorila je i ljupko se zahvalila konobaru.

– I ne znaš koliko mi je drago što je Torkvil toliko srećan – Lusija je nastavila.

Federika se nasmešila. – Drago mi je kada je srećan. Nisam očekivala da će mi biti tako lepo.

– Ah, jedinstven je čovek. Ne poznajem nikoga odanijeg. A ti si tako čista i nevina i to je ono što mu se dopada. Nikad nemoj izgubiti te vrline – prepredeno je rekla. – Imaš sreće! Već mnogo puta je bio zaljubljen, ali nikad kao u tebe.

– Kako to misliš?

– Pa... – Zastala je poigravajući se crnim pramenom kose, koji joj je padao na ramena poput repa debelog pacova. – Oduvek je želeo da se oženi nevinom devojkom. Nekoga ko još nije okaljan, ko nema iskustva. Baš kakva si ti. Izlazio je s iskusnim ženama, ali želeo je da njegova bude netaknuta. To ti je prednost.

– Razumem. – Klimnula je glavom mučena nespokoјstvom.

Osetivši da joj je neprijatno, Lusija joj je nežno dodirnula ruku. – Nisam to rekla kao kritiku. Obožava te, dušo. Kaže da si savršena i zato samo želim da ti dam ženski savet. Moraš pametno da postupaš kako bi zadržala muškarca. Moraš znati šta voli na tebi i toga se držati.

– Ne mogu zauvek da ostanem mlada i nevina – tužno se pobunila.

– Oh, i te kako možeš. – Namignula joj je i klimnula. Što duže bude poput Snežane, to će on više čeznuti za tajanstvenom otmenošću svoje italijanske ljubavnice. – Možeš biti šta god poželiš!

Federika je slegnula ramenima i slabašno se nasmešila. Lusija je učinila da se oseća nelagodno. Dojádilo joj je da sluša kako je poput anđela. Niko

ne može postići takvo savršenstvo.

– Rado bih bila udata za nekoga kao što je on – Lusija je uzdahnula sanjalački se poigravajući salatom na tanjiru. – U stanju je sve da kontroliše. Obožavam to. Zar nije romantično? I tako netipično za Engleza. Italijani obično preuzimaju kontrolu kako bi se žene osećale ženstveno.

– Da, iako je ponekad lepo imati nezavisnost – kazala je Federika prenuvši se i prisećajući se njihove rasprave o poslu.

– Ne budi blesava, Fede! Uživaj u raju koji ti se nudi – obrecnula se Lusija ozbiljnim tonom. – Nema žene koja ne bi dala sve na svetu kako bi mogla da ostavi posao i dopusti voljenom čoveku da joj haotičan život dovede u red. I ne znaš koliko imaš sreće.

– Oh, naravno da znam – odmah se pobunila. – Samo me malo... guši.

– Tako ti pokazuje koliko te voli. Navići ćeš se da živiš s tim, jer seti se da zapravo sve radi zbog tebe. Uvek. Svaka odluka koju donese umesto tebe za tvoje je dobro. Pobogu, koliko je stariji od tebe? Dvadeset godina? – Federika je klimnula glavom. – To samo znači da ima dvadeset godina više iskustva. Da sam ja na tvom mestu, podigla bih sve četiri uvis i prepustila se uživanju.

Federika ju je poslušala. Prestala se da se viđa s Harijet i izbegavala je da odlazi u *Sent Džon i Smit* kako ne bi naletela na nju. Jedanput nedeljno proučavala je književnost s doktorom Lajonelom Svonborouom, starim univerzitetskim profesorom s Kembridža, koji je uvek nosio trodelno odelo i fedora šešir nakrivljen preko mršavog lica. Bio je opčinjen Torkvilovom bibliotekom, ali ne i Federikinim neznanjem.

– Skoro ništa nisam pročitala – priznala je, na šta joj je u ruke stavio *Anu Karenjinu* insistirajući da je pročitaa za nedelju dana. – Ne brini, draga devojkoo, čim okreneš prvu stranicu, preostalih osam stotina pedeset i dve okretaće se same. – I bio je u pravu. A kada su obradili *Anu Karenjinu*, bacila se na *Vašar taštine*, *Emu* i *Kralja Lira*. Dosadna svakodnevica njenog života kao žene gospodina Torkvila Džensena budila je u njoj želju za učenjem i u potpunosti joj se predala, kako ne bi primećivala svet izvan svog zlatnog zatvora i čeznula za njim.

Kada se jedne sumorne večeri Torkvil vratio kući, čuo je njen veseli glasić kako odjekuje prostorijama kuće. Federika je prazne sate pokušavala da ispuni dugim telefonskim razgovorima s majkom i Tobijem. Osetio je kako ga hvata talas besa i penje se vratom poput tinjajućeg žara. Sve češće je doživljavao nalete besa, upravo kao i osećanje neravnopravnosti koje ga je grizlo, a obuzimalo bi ga kad god bi se suočavao s njenom prirodnom gracioznošću i čednošću. Počeo je razdraženo da steže usne i ostavivši aktovku i kaput na stolici u hodniku, umarširao u dnevnu sobu. Čim ga je ugledala kako ljutito stoji na pragu, na brzinu je spustila slušalicu i progutala knedlu u grlu. Želudac joj se preokrenuo od straha.

– Šta se dogodilo? – upitala je nadajući se da nema veze s njom. Nekoliko sekundi, koliko je njemu bilo potrebno da proguta ljubomoru, ona je kao luda razmišljala o prethodnoj večeri, pokušavajući da se seti je li nekome rekla nešto što nije smela, a što je moglo izazvati njegov bes.

– Dojadilo mi je da te zatičem na telefonu svaki put kada dođem kući – naposljetku je procedio.

Odahnula je i promrmljala: – Žao mi je.

Ali nije bio zadovoljan. Prišao je kaminu demonstrativno držeći ruke na kukovima i odmahnuo glavom. – Ceo dan sam na poslu i kada se vratim kući želim da mi se u potpunosti posvetiš. Možeš se satima zabavljati kada mene nema, ali zašto moraš zvati svoje baš u trenutku kada ulazim?

– Ne činim to namerno – tiho se pobunila.

– Možda ne. – Ukočila se. Često bi se naizgled smirio, a onda je još žešće napao. – Ljubavi – oprezno je nastavio – zaista mislim da imaš dovoljno godina i da ne treba da budeš toliko vezana za majku i ujaka. Vreme je da svu svoju energiju posvetiš meni.

– Šta želiš da kažeš? – zbunjeno je upitala. Seo je do nje na sofu i nežno joj pomilovao kosu. Pogledala ga je u oči. Lice mu se odmah smekšalo i razdragano joj se nasmešio.

Potom je duboko uzdahnuo. – Ja sam stari ljubomorni jarac – tužno je priznao. – I kriv sam samo utoliko što te previše volim.

Iznenadnom promenom tona uspeo je da je razoruža. Osetila je kako joj se krv vraća u obraze. – U redu je, razumem – saosećajno je rekla.

– Nedostaješ mi tokom dana i kada dođem kući i zateknem te kako

razgovaraš s majkom jednostavno mi prekupi i ne mogu da se obuzdam. Želim te samo za sebe. – Stidljivo se osmehnuo. – Zar je to tako užasno?

Spustila je lice na njegovu ruku, koja ju je milovala. – Naravno da nije – odgovorila je s osmehom, ponovo pokleknuvši pred njegovim šarmom. – Neću to ponoviti. Obećavam!

Privukao ju je u zagrljaj i spustio strastven poljubac kako bi joj pokazao zahvalnost. – Previše si dobra za mene, malena! Nijedna druga žena ne bi me razumela.

Nasmejala se i nežno ga pogledala. Poput majke koja obožava svoje dete. – Ni mene ne bi nijedan drugi muškarac shvatio kao ti.

– Stvoreni smo jedno za drugo – prošaputao je. – Srećna si, zar ne, ljubavi? Želim da budeš srećna.

– Naravno da sam srećna.

– Uživaj li u tečaju?

– Obožavam ga – poslušno je odgovorila.

– Vidiš – nasmejao se. – Znam ja šta je dobro za tebe. Bolje od tebe!

Mada je Federika posle te večeri obavljala pozive dok je Torkvil bio na poslu, činilo joj se da on zna kada tačno razgovara i koliko dugo. I na svoj prepredeni način uspeo je da je ubedi da ih ograniči na jedanput nedeljno. Moli i Hester su završile kao Harijet. Iako su se žestoko bunile, na kraju ih je morala napustiti.

– Sada si previše prefinjena za te provincijalce, ljubavi – rekao joj je. – Jednoga dana ćeš mi biti zahvalna.

Iako su isprva redovno odlazili u Polpero, malo-pomalo njihove posete su postajale sve ređe, sve dok naposljetku nisu potpuno prestale.

Osećala se bespomoćnom i nesposobnom da se pobuni, jer svaki put kada bi isplanirala odlazak kući, odleteli bi u Pariz, Madrid ili Rim.

– Dušo, nešto te ne vidamo u poslednje vreme – jadikovao je Tobi jednoga dana, kada ga je pozvala iz telefonske govornice u robnoj kući *Harods*.

– Znam, čeznem za Polperom. I Torkvil takođe – slagala je – ali trenutno veoma često putuje, jer u inostranstvu otvaraju nove filijale, tako da gotovo svaki vikend provodimo izvan zemlje.

– Znam da ne bi trebalo da se brinem, jer sveži mladenci znaju neko vreme da se izoluju od sveta. Očigledno si srećna, čim ti više nije potrebna kuća u kojoj si odrasla.

Njeno je srce, međutim, žudelo za Polperom. Nedostajao joj je više od bilo čega drugog na svetu, ali nije bila u stanju da to prizna, čak ni sebi.

– *Jesam* srećna – potvrdila je.

– Onda smo i mi srećni, da ti nedostajemo znao bih da nešto nije u redu.

– Uveravam te da je sve dobro. Torkvil je predivan. Svako jutro kada se probudim, ne mogu da poverujem da sam imala toliko sreće i budem žena nekoga ko je toliko divan. Ne zaslužujem ga. – Nasmejala se.

– Naravno da ga zaslužuješ, dušo.

– Ne, ne zaslužujem ga. Sve što radi, radi za mene. Oslobodio me svih poslova. Gospođa Hjuž se brine za kuću i često se naljuti ako pomerim čak i fotografiju. Malo se ponaša kao da sam zagazila na njen teren, ali pretpostavljam da to nije čudno budući da se toliko dugo brinula o njemu. Poznaje ga bolje od mene i zna šta voli.

– Sumnjam, jer mu ipak nije žena.

– Mislim da se ona ne bi složila s tobom! – ironično je dobacila. – Ali dosta šale. Živim u predivnoj kući, većina muškaraca svojim ženama ne kupuje skupu garderobu ni nakit, a Torkvil mene neprestano obasipa time i bojim se da bih se mogla pretvoriti u razmaženu princezu.

– Fede, nema šanse da se to dogodi. Dobra si devojka i zapravo *on* ima sreće što te je pronašao. Sve zvuči tako savršeno!

– I jeste. Ali mi nedostajete – nežno je rekla i Tobi je prepoznao napetost u njenom glasu. Gotovo kao da se uzdržava da pozove u pomoć. – Nedostaju mi Polpero i more, šetnje liticama u Rastinom društvu. Ah, nedostaje mi i Rasta. Kako je? – Trudila se da zvuči vedro.

– Nedostaješ mu. Često ga mazimo kako bismo to nadoknadili, ali još uvek me gleda krupnim tužnim očima pitajući se gde si.

– Nemoj, jer ću se rasplakati – prostenjala je. – Torkvil mi ne dopušta da imam psa, jer ne podnosi pseće dlake po kući. Budući da ga gotovo i nema, čudi me kada bi ih uopšte primetio. Ali strahovito je ponosan na kuću. I pedantan.

– Primetio sam. Oblači se kao vojvoda – oduševljeno je odgovorio

osećajući kako ga istovremeno prolaze neprijatni žmarci.

– Ne spominji mi odeću – melodramatično je uzdahnula. – Ume da pobesni ako mu gospođa Hjuz košulju ili pantalone ne ispegla kako treba. Hvala bogu da tako ne gubi živce sa mnom. Pa, zapravo ih gubi, kada je ljubomoran, ali Lusija mi kaže da na taj način pokazuje koliko me voli. Zamisli kako bih se osećala zapostavljenom da uopšte nije ljubomoran.

– Zar više ne kuvaš? – Prisetio se kako je godinama uživala da se brine o njemu i Džulijanu.

– Ne, otkako sam se udala nisam ama baš ništa skuvala. Gospođa Hjuz kuva ili jedemo u restoranima. *Vrlo* sam razmažena.

Nije se usudio da upita stavlja li još uvek cveće u vazu, miriše li lavandom čaršave i pušta li muziku, jer je znao odgovor, a nije mogao podneti da ga čuje iz njenih usta.

– Samo neka te usrećuje – na kraju je zaključio. Ali kada je spustio slušalicu, obuzele su ga nove brige jer nikako nije uspevao da poveže Torkvila, koga su upoznali pre svadbe, s Torkvilom, koga im je opisala. Nešto se tu nije uklapalo.

Ipak, Federika je bila srećna. Ili je bar verovala da je tako. Obožavala ga je do ludila i menjala ukuse i želje kako bi mu se prilagodila, a da toga nije bila svesna. On joj nije branio ništa osim slobode, što je ona u retkim trenucima, kada je izgledalo kao da će je ugušiti svojom posesivnošću, tumačila dokazom njegove odanosti. I praštala mu je retko razmišljajući o njegovim motivima i postupcima. Zar joj on nije muž? Nije li ga sama odabrala? Ne znajući šta drugo da uradi, trpela je nezadovoljstvo, rešena da njen brak uspe. Osim toga, potreban joj je. Zar joj ne pruža sigurnost i ljubav? I upravo zbog toga svojevolejno je žrtvovala slobodu.

Ne mogavši da pretvori kuću u pravi dom, jer se gospođa Hjuz brinula ama baš o svemu, počela je hranom da nadoknađuje dosadu. Malo keksa, parče torte i naposljetku više nije mogla da sedi praznih ruku. Neprestano je nešto jela. Lusija, koja je verovala da je nemoguće biti suviše bogat i previše mršav, uživala je u njenom gojenju i prepredeno ju je podsticala da jede. Torkvil, koji je pak prezirao debele žene, naslađivao se prateći kako joj se telo menja ne prepoznavši u tome spoljni znak nezadovoljstva, već

postepeno odricanje od slobode, što ga je dodatno učinilo moćnim. Boginja boje slonovače survivala se s pijedestala. I kako joj je samopouzdanje postepeno kopnilo, sve je više i više zavisila od njega, a on uživao u kontroli. Jer sada mu konačno potpuno pripada. I ne nameravajući da bude zloban, počeo je da joj se obraća sa „moja Venero“ ili „moja sladostrasnice“ istovremeno je podstičući da nastavi s preteranim unošenjem hrane. – Nisi debela, ljubavi, senzualna si i volim te takvu – često joj je govorio. A ona mu je verovala primećujući da ga takva više privlači. Seks je, naime, takođe bio način na koji joj je pokazivao da je voli.

Za dve godine prilagodila mu se i ne primetivši da se postepeno potpuno odrekla svoje slobode. Bila je to tako ozbiljna promena da joj uopšte nije palo na pamet da je nesrećna. Ostao je isti, osećajan muškarac za koga se udala, samo što ga je bilo malo teže zadovoljiti. Nije kupovala sebi garderobu, jer je znala da on to voli da radi. Nije mu kupovala poklone, jer je shvatila da će sam kupiti nešto ako poželi. Nalazila se s Lusijom na ručku i ubrzo postala deo uskog kruga žena, koje nisu imale šta drugo da rade i zato su zajedno ručale, ogovarale i kupovale. Ipak, Torkvilova priroda koja je sve nadzirala naučila ju je kako da vara. Znala je da sapun isprska vodom, kada bi žurila da što pre izađe iz toaleta, jer je znala da će proveriti je li oprala ruke. Znala je da pozove šofera da je čeka ispred *Harodsa*, i onda se iskrade na suprotnu stranu i prošeta Volton stritom iz čistog zadovoljstva što radi nešto a da nije nadzirana. Zvala je svoje s telefona u prodavnicama i jedanput ili dvaput se našla s Hester u ženskom toaletu u *Harvi Nikolsu*. Svojima je uspevala da opravda Torkvilovo ponašanje koristeći se njegovim argumentima poput izdresiranog papagaja.

A onda ju je Sem pozvao. Iz vedra neba.

– Zdravo, Fede, Sem na telefonu.

– Seme! – iznenađeno je uskliknula. – O, bože, nisam te videla još od venčanja.

– Čuo sam da se ne viđaš gotovo ni sa kim i da te taj tvoj muž krije.

– Ne, nije istina – veselo se pobunila. – Jednostavno sam bila zauzeta i vreme je proletelo.

- Dve godine?
- Zar toliko? – Bila je u šoku.
- Pa... kako si?
- Dobro. Štaviše, odlično. Proučavam književnost s jednim starim profesorom s Kembridža – ponosno je rekla.
- Zadivljen sam. Kako se zove?
- Doktor Lajonel...
- Svonborou – zadivljeno je ubacio. – Srećnice. Vrlo učen čovek. Šta si sve pročitala?
- Oh, sve od Zole do Garsije Markesa.
- Na španskom?
- Zavitlavaš me. Već davno sam zaboravila španski. – Nasmejala se.
- Šteta.
- Naravno da je šteta.
- Znači, dobar je prema tebi? – pitao je i s gađenjem se setio Torkvilovog svilenkastog lica.
- Dosta o meni. Kako si ti? – rekla je.
- Mrzim London. Vraćam se kući.
- Kući? – iznenađeno je upitala.
- U Polpero.
- A čime ćeš se baviti?
- Pisaću.
- Lepo – rekla je i setila se vetrovitih litica i uzburkanog mora i osetila nalet nostalgije. Nije bila kod kuće još od prethodnog Božića.
- Da, Nano je oduševljen. Dozvoliće mi da pišem u njegovoj radnoj sobi.
- To je čast. – Uzdahnula je prisećajući se Piktistl Menora i divnih dana koje je tamo provela. Sem je u njenom glasu prepoznao setu i želeo je da zna *zaista* kako je.
- Ah, jeste. Nikad nikoga ne pušta u svoju sobu.
- Kako je stari Nano?
- Staro.
- Tužno. Zaista je jedinstven.
- Jeste – nasmejao se. – Bog je slomio kalup kada je njega stvorio.

- Reci mi, zašto ga nikad nisi zvao dedom? – radoznalo ga je pitala.
- *Nono* je deda na italijanskom i Nano je ostalo kao nadimak.
- To me je oduvek zanimalo.
- E pa, sada znaš.
- Već dugo nisam videla tvoje sestre.
- Znam, rekle su mi.
- Vreme prosto leti. – Uzdahnula je i osvrnula se oko sebe. Savršeno uredna dnevna soba, a ona usamljena da usamljenija ne može biti.
- Zvao sam te da se dogovorimo za ručak, ako možeš. Voleo bih da te vidim pre nego što nestanem u Nanovoj radnoj sobi.
- Volela bih i ja – oduševila se. – Stvarno bih volela. Možemo li ove nedelje?
- Hoćeš li sutra?
- Sutra, može.
- Doći ću po tebe – rekao je. – Koja ti je ono adresa?

Kada ju je ugledao kako ga čeka na pragu, odmah je primetio promenu. Nosila je elegantan plavi sako, kratku suknju i visoke potpetice. Bila je krupnija, a i grudi su joj nabujale. Kosa joj je bila skupljena u konjski repić otkrivajući punije lice prekriveno šminkom. Bilo kome drugom delovala bi senzualno i glamurozno, ali njemu je izgledala poput tužnog klovna, koji se sumorno smeši ispod debelog sloja šminke. Osetila je kako joj srce lupa od uzbuđenja, dok mu je prilazila. Poželeo je da je podigne u zagrljaj i odnese kući, tamo gde pripada. Toplo ga je poljubila i radosno rekla kako joj je drago što se ponovo vide. I ušli su u taksi.

Tek kada im je poslužena kafa, nežno je pokušao da je navede da mu se otvori. – Drugačija si, Fede. Jedva sam te prepoznao. – Zagledao se u njene plave oči, koje nisu uspele da sakriju tugu.

– Zato si ti ostao isti – odgovorila je ponovo skrećući razgovor na njega. – Još uvek nosiš rupičaste košulje i iznošene pantalone. Torkvil bi morao da te odvede u kupovinu. – Nasmejala se i u kafu ubacila dve kockice šećera.

Ali njemu to nije bilo smešno. – Bojim se da imam pametnija posla nego da se brinem u kakvom mi je stanju odeća. – Dopustio je da se u

njega uvuče gorčina, ali se odmah obuzdao, svestan da će izgubiti njeno poverenje ako je naljuti. – Ushićen sam što si odlučila da proučavaš književnost – rekao je. – Nadam se da si ujedno nastavila i s fotografijom, jer si oduvek to strastveno volela.

Zagledala se u šolju. – Pa... izgubila sam interesovanje – tiho je kazala.

– Izgubila si interesovanje? Ne verujem ti, Fede – uzviknuo je osećajući kako mu se bes skuplja u grlu.

– Jednostavno nemam vremena.

– Pa kako, pobogu, ispunjavaš dan?

– Oh, svakako.

– Na primer?

– Pa... moram mnogo da čitam... – Ali, nije uspela da završi rečenicu. Impulsivno ju je uhvatio za ruku, na šta je ona u panici podigla glavu i pogledala unaokolo proveravajući je li to neko primetio.

– Fede, zabrinut sam – rekao je ozbiljnim tonom, a lice mu je iznenada posivelo i postalo zabrinuto. Namrštila se. Polako je odmahnuo glavom, a onda veoma tiho nastavio gledajući je u oči. – Molim te, reci mi da je u pitanju bila *tvoja* odluka da ne upišeš tečaj fotografije i proučavaš književnost, i da je *tvoja* odluka da ne dolaziš u Polpero i prekineš vezu s nama, da se oblačiš i tako šminkaš... – Glas mu se slomio. – Jer ako ti muž nameće svoju volju, preti opasnost da će te u potpunosti ugušiti. Neću stajati sa strane i posmatrati kako obuzdava tvoj duh i podređuje ga svojoj volji.

Zbunjeno se zagledala u njega, iznenada primorana da se suoči sa svojim strahovima. Ugrizla se za donju usnu. Gledao ju je pokušavajući da joj pročitati misli. Bilo je očigledno da se dvoumi da mu se poveri, kako je nekada činila, ili da podigne odbrambeni štit i ništa ne prizna.

Usledila je neprijatna tišina. Stegao joj je ruku ohrabrujući je. – Pitam te zato što mi je stalo do tebe – nežno je dodao utešno se nasmešivši. Ostao je, međutim, razočaran kada se ukočila i povukla.

– Volim Torkvila, Seme – naposletku je odgovorila. – U svakom slučaju, ne bi shvatio.

– Pokušaću – odmah je predložio, ali okrenula je glavu. Gotovo. Propustio je priliku. I slomljen, više nije imao izbora. Zatražio je račun i

otpratio je kući. Kada je na mermernim stepenicama njene kuće još jednom pokušao da je nagovori da se oslobodi, shvatio je da ju je ponovno izgubio. Hoće li ikad opet dobiti šansu?

Sklupčala se na sofi s kutijom čokoladnog keksa i čašom hladnog mleka i plakala razmišljajući o njihovom razgovoru. Kako bi mogao da shvati u kakvoj je situaciji? Ono što ne shvata jeste da je bila *njena* odluka da voli Torkvila i bude mu najbolja žena na svetu. Potrebna mu je i voli je, pa šta ako je posesivan i ako upravlja njom? Čini to samo zato što mu je stalo. Osim toga, i on je njoj potreban. Uostalom, što se njega tiče kakva je priroda njihovog odnosa, ljutito je pomislila. I dok je tako brisala oči i sve brže praznila kutiju s keksom, seme sumnje koje je posadio palo je na plodno tlo.

Kada je Torkvil stigao uveče kući, bio je crven i izmučen u licu.

– Dragi, deluješ mi iscrpljeno. Napraviću ti toplu kupku i doneću ti čašu viskija – predložila je i zagrlila ga.

– Moramo da razgovaramo – hladno ju je presekao i odmakao od sebe.

Zadrhtala je i odmah se prepustila griži savesti. – U vezi s čim?

– Znaš ti veoma dobro u vezi s čim – odbrusio je demonstrativno ulazeći u radnu sobu kako bi sebi sipao piće.

Nervozno je krenula za njim. – Ručak sa Semom. – Uzdahnula je.

Nije imalo smisla išta skrivati pred njim, jer je uvek na neki prokleti način uspevao sve da sazna.

– Tako je. Ručak sa Semom – ponovio je nestrpljivo pucketajući jezikom. Sipao je viski i popio ga u jednom gutljaju. – Jesi li nameravala da mi to sama priznaš, ili si rešila da čekaš i vidiš hoćeš li uspeti da se izvučješ?

– U čemu je problem, Torkvile? Sem je moj stari prijatelj – pobunila se.

– Nisam te to pitao – ljutito je odbrusio.

Osetila je kako je nešto steže u grlu. Lice mu je bilo jedva prepoznatljivo. – Naravno da sam nameravala da ti kažem, ali nisi mi dao šansu.

– Imala si celu prošlu noć da mi to kažeš. Juče te je pozvao – povikao

je očajnički tresnuvši čašom o sto. Trgla se na oštrinu u njegovom glas. – Nisi mi rekla – nastavio je lažno smirenim glasom i okrenuo se kako bi je pogledao – jer ti namere nisu bile časne.

Brada joj je zadrhtala. Silno se borila protiv poriva da zaplače, i prvi put otkako se udala umirala je od straha. – Nisam ti rekla jer sam znala da mi ne bi dozvolio – odgovorila je promuklim glasom. – A želela sam da se nađem s njim.

– I zato si me lagala? – Zaškiljio je i zagledao se u nju. – Žena me je lagala? – Odmahnuo je glavom. – Znači, ne mogu da ti verujem.

– Znala sam da mi ne bi dopustio – objasnila je ne mogavši da primiri jecaj koji ju je gušio. – Već godinama nisam videla prijatelje. Nedostaju mi.

– Fede, nisam tvoj tamničar – rekao je nežnijim glasom. – Iza mojih prohteva uvek se krije logika. Stavi se u moj položaj. Kako bi se ti osećala da ja ručam s bivšom devojkom i ne kažem ti?

Progutala je. – Verovatno bih bila ljubomorna. – Uvek je znao da izvuče ključni argument.

– Da ti objasnim analogijom – rekao je sedajući do nje i hvatajući je za ruku. Obožavao je da smišlja primere. – Recimo, porno-film. – Namrštila se. – Ne, slušaj! Recimo da se na video-rikorderu nalazi porno-film. Mnogo je lakše ubaciti ga i gledati nego otići po kasetu u video-klub i rizikovati da te neko vidi, pa onda još tražiti kasetu, a pri tom se osećati neprijatno, zatim platiti i ponovo se ušunjati u kuću da bi ga gledala. Razumeš šta želim da ti kažem?

– Pokušavaš mi reći da sam u opasnosti da imam nešto sa Semom samo zato što smo izašli na ručak?

– Tako je.

– Ali, Torkvile – uzviknula je ne odustajući – to je ludo. Sem mi je kao brat.

– Ali ti nije brat – odbrusio je.

– Kad bih imala nešto s njim bilo bi to isto kao da imam nešto s Halom.

– U pitanju je logika. Ne želim da moja žena ima muške prijatelje. Opasno je, veruj mi. Imam više iskustva od tebe. Ti si naivna i mlada – odgovorio je milujući je po obrazu. – Volim te. Štaviše, obožavam te i ne

želim da te izgubim. Učiniću ama baš sve kako te ne bih izgubio. Sve.

Zadrhtala je i sa strahom sačekala nastavak.

– Nisam se šalio kada sam ti rekao da ću te voleti do kraja života. Možda ti se moji prohtevi čine čudnim, ali potrebno ih je primeniti kako bismo održali brak. Za naše su dobro. – Nagnuo se i poljubio je, ali njoj nije bilo do ljubljenja. Bila je zbunjena. Uzeo ju je za ruku. – Dođi gore. Mrzim da se svađam s tobom. Hajde da se pomirimo.

– Torkvile, molim te – pobunila se jedva čujnim glasom.

Činilo se da nije primetio da plače. – Hoću da ti pokažem zašto ne želim da imaš muške prijatelje. Oni ti ne mogu pružiti ono što ja mogu. Hajde, malena, pokaži mi da se ne ljutiš na mene.

S oklevanjem mu je dopustila da joj raskopča pantalone i da joj ih svuče. Legla je na krevet u košulji i gaćicama pokušavajući da obuzda jecanje. Navukao je zavesu, isključio telefon, u CD plejer ubacio album *Pink Flojda* i prigušio svetla. – Ne plači, ljubavi, sada se mirimo. – Nežno joj je poljubio čelo. – Zavezaću ti oči – polako je dodao.

– Oh, Torkvile, ne...

– Šššš – prošaputao je i spustio joj je prst na usta, a onda ga ugurao u usnu duplju. S gađenjem se trgla. Iz fioke noćnog ormarića izvukao je svilenu maramu i zavezao je preko njenih očiju. Dočekala ju je tama. Gde se nalazi? Šta joj to radi? Naposljetku je osetila kako joj raskopčava i širi košulju, te kako joj skida grudnjak. Nastavio je da je dodiruje dugim belim perom i liže između nožnih prstiju bolesno uživajući da vodi ljubav s njom dok je u gaćicama. Ali, ona nije ništa doživela. Sve vreme se samo uzdržavala da ne zajeca.

Poželeva je da poviče kako želi normalan seks, a onda iznenada shvatila da je svaki put, kada bi vodio ljubav s njom, činio to bez ljubavi. Prošli su je ledeni žmarci i gotovo se u mestu ukočila. On to, međutim, nije primetio. Voleo je kada je mirna. I seme, koje je Sem posadio, u tom trenutku pustilo je korenje i počelo da klija. Prvi put se prepustila sumnji i preduzevši prvi korak u tom pravcu više nije mogla da obuzda bujicu, koja ju je zapljusnula poput crnog dima.

Federika je ustala i počela da pretura po ormaru s odećom. U njegovom

zadnjem uglu, skrivena tamo gde je Torkvilove pedantne ruke nisu uspele da pronađu i bace zajedno s ostatkom njene prošlosti, nalazila se magična kutijica. Sela je na pod, stavila je na koleno i otvorila. Nesigurnom rukom ponovo je pročitala sva očeva pisma, jedno po jedno, vraćajući se u prošlost svakom nežnom rečju, sve dok se papir nije natopio tužnim suzama. Zatim se zagledala u prazninu i pronašla utehu u sećanjima, koja su je tamo čekala.

Jesen 1998.

Sledeća dva leta prošla su u zabavama, dosadnim ženskim ručkovima i beskrajnim posetama ginekologu, jer nije uspevala da zatrudni, a Torkvil je bio uveren da s njom nešto nije u redu. Lekar je pak tvrdio da je savršeno zdrava. – Ne žurite. Pokušavate tek kratko vreme, a imate samo dvadeset dve godine – dobrodušno je objasnio. – Možda ste previše zabrinuti. Pokušajte da se opustite.

Torkvilova muškost bila je povređena time što nije odmah zatrudnela. – Retko koji muškarac vodi ljubav sa ženom češće od mene – žalio se – a ti si toliko pohotna da bi mogla biti simbol plodnosti.

Federika se na to uvredila. Sedela je sama pred kaminom boreći se s časopisima i spiskom lektire profesora Lajonela Svonboroua, grickala panetone i čokoladne rolate. Vodio je ljubav s njom kad god bi mu se ukazala prilika, podižući joj suknju i naginjući je kako bi je napunio svojom tečnošću. I svaki put kada bi se povukao, potapšao bi je po stražnjici. – Gotovo, malena – samouvereno bi dodao, a ona bi potom poslušala njegova uputstva i ostala da leži na krevetu držeći pola sata noge u vazduhu kako bi pomogla spermi u borbi protiv gravitacije.

Očajnički je želela bebu, ali ne iz pravih razloga. Osećala je da je suviše mlada i premda još nije htela da ima takvu odgovornost, čeznula je da mu udovolji. Svakog meseca menstruaciju je propratila suzama i bolno ga izveštavala o neuspehu. Kada mu je pak predložila da i sam ode na pregled, odgovorio je kako je kod njega sve savršeno i kako treba, a da problem leži u njoj.

I dok su hladni, melanholični vetrovi meseca oktobra zavijali, tražila je utehu u knjigama, čokoladi i sećanjima.

A onda je Nano umro.

U takvim iznenadnim prilikama Torkvil bi joj dopustio da ode u Polpero. – Ali želim da se vratiš do sumraka. – Kada mu je objasnila da je

to nemoguće, jer do Polperoa ima više sati vožnje, gundajući je popustio i rekao da prespava.

– Nedostajaćeš mi, malena – kazao je grleći je – jer si mi potrebna ovde.

Iako je bila slomljena zbog Nanove smrti, uzbuđenje koje je osetila što se vraća kući zasenilo je tugu. Toliko je čeznula za danom povratka da je zaboravila na oprez i svaki dan je iz govornice zvala majku i Tobija kako bi sve dogovorili. Čak je uspela da izbegne i seks izvlačeći se na potištenost.

Parastos je održan u seoskoj crkvi. Oni koji nisu uspeli da uđu stajali su na putu prekrivenom lišćem, navlačeći šešire i kapute kako bi se ugrejali. Ingrid je nosila crni šešir s teškim velom prikrivajući iza njega suze, a Inigo joj je pomogao dok je pognute glave i crvenih očiju išla niz prolaz. – Sada smo nas dvoje najstariji – smrknuto joj je rekao, dok su sedeli jedno pored drugog u prvom redu.

– Ne znam za tebe, dušo, ali ja ću se reinkarnirati u prelepu pticu – odgovorila je stavljajući monokl kako bi mogla da pročita šta sledi. On je tokom parastosa razmišljao o teoriji reinkarnacije.

Moli i Hester su brisale suze, dok je Sem nemo sedeo i gledao u sanduk. Suznih očiju prisećao se voljenog dede.

Federika je zakasnila. Napeta zbog svega, briznula je u plač kada je pokvareni kamion izazvao gužvu i zastoj u saobraćaju više od pola sata. Sva u znoju prošla je niz prolaz, baš u trenutku kada je sveštenik Bojbl zauzeo svoje mesto. Ugurala se do Tobija i Džulijana, koji su je uhvatili za ruku, oduševljeni što je konačno mogu videti. Sveštenik Bojbl pročistio je grlo i sačekao da sedne.

– Niko neće zaboraviti Nana – započeo je. – Bio je jedinstven, poput retkog sunčevog zraka kojim smo svi bili obasjani i koji će nam strašno nedostajati. Ali sada sija na nebesima i zahvalimo zato Bogu što nam je podario dragog prijatelja, koji je svakome od nas pružio toliko mnogo.

Ingrid je zaplakala i ramena su joj zadrhtala u pokušaju da se obuzda. Sem je nastavio da gleda u sanduk kao u transu. Federika se okrenula i tiho pozdravila svoju porodicu, koja ju je gledala kao da je pala s neba na zemlju. Kako se promenila!

– Znam da je nesrećna – Poli je prošaputala mužu. Džejk je na to

uzdahnuo i klimnuo glavom. – Ugojila se, a nije visoka devojka. To je zbog tuge – dobacila je Heleni, koja je sedela s njegove druge strane. Tobi je Federiku uzeo za ruku, i nju je odjednom ispunilo zastrašujuće osećanje gubitka. Ne samo što je izgubila Nana već i sve njih. U poslednjih nekoliko godina živela je daleko od Polperoa, i sada kada se vratila, panično se uhvatila za njega. Ali znala je da će opet morati da ga napusti. Torkvil je želeo da se sutradan vrati.

Sem se slomljen popeo do propovedaonice. Raskopčao je manšete, koje su mu zalepršale oko zglobova poput belih golubica. Federika ga je posmatrala. Izgubio je mnogo kose otkako ga je poslednji put videla i ćelavio iznad čela i na temenu. Podigao je posivelo lice i pogledom preleteo po okupljenoj gomili. Nisu mu bile potrebne beleške, jer nije pripremao govor. Skinuo je naočare, duboko udahnuo kao da pokušava da skupi sve emocije i onda započeo samopouzdanim i razgovetnim glasom:

– Nano je bio moj najbolji i najdraži prijatelj. Naučio me je svemu što znam i njemu dugujem za sve što sam postao. – Zatim ju je pogledao svojim sivim očima i citirao iz *Proroka*. – „I neka ono što je najbolje u vama bude za prijatelja vašeg“ – započeo je polako, gotovo teatralnim tonom. – „I ako mora upoznati vašu oseku, neka upozna i vašu plimu. Jer šta je za vas prijatelj, koga tražite samo da ubijete vreme? Potražite ga da biste to vreme zaista proživeli. Jer njegovo je da vam ispuni potrebu, a ne vašu prazninu.“¹⁹

Nije spustila pogled već se zagledala u njegove oči i osetila kako se guši od sažaljenja i kajanja. S nostalgijom se setila trenutaka koje su u prošlosti delili. Bili su to trenuci nežnosti. Ali u pokušaju da ih zadrži, osetila je kako nestaju pred njom poput magle vraćajući je očaju i Semovom tužnom licu, prosvetljenom božanskom svetlošću.

– Uvek sam tražio Nana kako bi mi pomogao u tome – hrabro je nastavio. – Zadovoljavao je moju potrebu za znanjem i mudrošću, potrebu da sebe bolje razumem i naučio me da ne tražim tuđe razumevanje ni divljenje. Drugi ga nisu shvatali, što mu je pružalo veliku slobodu i omogućavalo mu da ostane to što je bio. Nedostajace mi njegovi dosadni citati, njegova pedantnost, njegov lažni italijanski naglasak i njegov ironičan, besraman humor. Ali najviše od svega, nedostajace mi njegova

mudrost, a koje ću se sećati pokušavajući da živim boljim životom.

Federika je slušala kako se reči iz njega izlivaju, bez unapred smišljenog teksta, iz srca. Dugo je pričao držeći se rukama za propovedaonicu, možda radi efekta, a možda samo radi oslonca. Odvajao bi oči od nje samo da pogleda sanduk, kao da se tada obraća samom Nanu.

Pošto je završio govor, dočekala ga je apsolutna tišina. Sve što se moglo čuti bili su njegovi tihi koraci kada je polako krenuo nazad u klupu.

* * *

Nanov sanduk spušten je u raku na malom groblju pored crkve. Porodica i bliski prijatelji okupili su se na hladnoći kako bi ga otpratili na poslednje putovanje. Nazad u zemlju, iz koje je sve i postalo. – Kako je umro? – Federika je pitala Džulijana, koji je stajao pored nje.

– Navodno je znao da mu je nastupio čas. – Nagnuo se i šaputao joj na uvo. – Bio je utorak posle podne. Poljubio je Ingrid, a onda i Iniga i otišao u radnu sobu, gde je umro u kožnoj fotelji čitajući Balzaka. – Federika je podigla obrve. – Ingrid i Inigo su pomislili da je samo otišao da privilegije. Nisu shvatili da je to zaista bilo *adieu*.

– Nepredvidljiv do samog kraja – odgovorila je presrećući Semov prazan pogled. Njegove oči tužno su je posmatrale iza naočara, ali je nisu videle. – Semu je jako teško – dodala je saosećajno se nasmešivši.

On, međutim, nije primetio njen osmeh. Nije ništa primećivao. Na kraju se okrenuo i zajedno sa svojim krenuo prema parkiranim automobilima. Svi su zatim pošli prema Piktistl Menoru.

Federika je povezla Džulijana i Hala, koji je bio zadivljen time što ima šofera. Ali, Džulijan nije. – Zašto ne naučiš da voziš, Fede?

– To mi nije potrebno.

– Naravno da je potrebno ako želiš da budeš samostalna. – Nervozno ga je pogledala i klimnula glavom šoferu. Džulijan je podigao obrve. Znala je da Pol Torkvila o svemu izveštava.

– Ja mislim da je super imati šofera – dobacio je Hal. – I automobil je mrak. Udaja ti je pun pogodak!

Džulijan ju je pogledao. Smešila se bratu, ali osećao je kako se iza njenog osmeha krije nešto drugo. Oči joj se više nisu sijale. Uhvatio ju je za ruku i ona je veselo odgovorila stiskom kao da ne želi da iko shvati koliko

joj je teško.

* * *

Atmosfera u Piktistl Menoru bila je vedrija nego u crkvi, u kojoj se nadnosila nad njih kao zaraza. Ingrid je pozvala prisutne da proslave Nanov život, a ne da oplakuju njegovu smrt. Dnevna soba se odmah ispunila dimom, alkoholnim isparenjima i toplinom tela, živnuvši od okupljenih ljudi, koje je Nano upoznao tokom svog dugog života. Kada je Lusijen uneo pokislog ježa, koga je pronašao na prilazu, Ingrid je briznula u plač prisećajući se očeve averzije prema buvama i odmah sručila u sebe pola čaše votke.

Helena je zagrlila ćerku i pohvalila njen kostim, a onda nastavila da priča o Halu. – Trenutno nam škola baš ne ide – rekla je prenemazući se. – Pašćemo iz svih predmeta na maturi. Imamo mozak, ali odbijamo da ga koristimo. – Bespomoćno je uzdahnula. – I prolazimo kroz izuzetno bolan period. Ali srce nam je na pravom mestu, i samo smo malo skrenuli s puta.

Federiki je pažnja odlutala, kao i uvek kada bi majka razvezla priču o Halu, i laknulo joj je kada se deda ubacio. – Halu dobro ide, Helena. Problem je što ga ti ne ostavljaš na miru – mudro je prokomentarisao.

– Potrebna mu je majka – uvređeno je odgovorila. – Ne interesuje me šta vi mislite o tome. Ne nameravam da ga ostavim da se koprcu kada mogu da mu pomognem da ustane.

Moli je bila pogođena Federikinom prevrtljivošću i nije se pozdravila s njom. Primetila je kako se probija kroz okupljenu gomilu u savršenom crnom kostimu i savršenim crnim cipelama, sa savršenom crnom torbom i savršenim crnim šeširom, i okrenuvši joj leđa pošla u suprotnom pravcu. Ali Hester je ostala i zagrlila drugaricu s istom odanošću, koju je gajila prema njoj još od detinjstva. – Dobro izgledaš – rekla je ljubazno. Primetila je da se ugojila i da joj je koža bezbojna pa se zapitala šta se događa s njom.

– Dobro sam – odgovorila je.

– Kako je Torkvil? – nastavila je Hester pitajući se hoće li joj se otvoriti kako je uvek činila u njihovoj skrivenoj pećini? Bila je, međutim, razočarana.

– Odlično – uzbuđeno je odgovorila. – Samo mi je žao što danas nije ovde. Mrzim da budem razdvojena od njega, pa makar i na minut.

– Kako je to lepo – ravnodušno rekla je Hester. – Super je što si pronašla srodnu dušu. Ja svoju još uvek tražim.

– Još niko?

– Još niko. Napolju je prava pustoš – uzdahnula je. – Moli je zato talentovana pa neprestano naleće na građevinare – kazala je pokušavajući da unese malo vedrine u razgovor. – Najsrećnija je na gradilištu.

– Tipično za nju. Imala sam sreće što me Torkvil tako brzo pronašao. Ali ti si mlada i imaš vremena. Uživaj u slobodi dok je imaš.

– U pravu si. Budno ću paziti da ne propustim Torkvilovog dvojnika. Ima li slučajno zgodnih prijatelja? – Obe su se nasmejale, ali nekako usiljeno.

– Sem je nesrećan – rekla je Federika gledajući ga kako ozbiljno razgovara s ocem.

– Oh, slomljen je – Hester je potvrdila. – Održao je lep govor, zar ne?

– Da. Veoma je darovit.

– Znam. Ponosim se njime. – Uzdahnula je i dodirnula Federikinu ruku molećivo je pogledavši. – Idi da popričaš s njim. Potrebno ga je oraspoložiti.

– Seme, tako mi je žao – rekla je, kada se Inigo odmakao u potrazi za tihim svetilištem svoje sobe.

– Federika. – Poljubio ju je u obraz. – Drago mi je što si došla. Gotovo smo zaboravili kako izgledaš. – Nespretno se nasmešila prisativši se njihovog poslednjeg susreta. – Brišimo odavde, guši me ova atmosfera – predložio je i odveo je niz hodnik u Nanovu radnu sobu. Čim su ušli, zatvorio je vrata prigušujući žamor. – Sada znaš zašto je Nano toliko voleo ovde da boravi. Tiho je. – Seo je u dedinu izlizanu kožnu fotelju, a ona pak na sofu izbegavajući rupe, kroz koje se video beli materijal kojim je bila napunjena. Prekrstila je noge. – Još uvek osećam njegov miris – nastavio je. – Ovo je jedina prostorija u kući, koja doslovno odiše njegovim duhom. Čak i sada. Dolazim ovamo i još uvek mi se čini da je živ i da će svakog trenutka ući i uhvatiti me kako čitam neku erotiku.

– Nemoj mi reći da ima i takve knjige? – Nasmejala se.

– Oh, da. Bio je veliki obožavalac erotike, ali ne i stvari na delu.

– Verovatno je to učinio samo jednom, kada je napravio Ingrid.

– Da, jednom. A onda je zauvek odustao.

– Ne mogu da verujem – uskliknula je i odmah spustila pogled jer se Sem zagledao u nju tako da joj je postalo neprijatno. – Bio je zaista svestrana osoba – uzdahnula je menjajući temu. – Imala sam sreće što sam ga poznavala.

– Jesi. Svi koji su ga poznavali imali su sreće. – Ustao je i počeo da pretura po papirima na Nanovom stilskom stolu. – Nego, kako to da ti je Torkvil dozvolio da dođeš?

– Nikad me ne bi sprečio da dođem na Nanovu sahranu – hladno je odgovorila i ponadala se da neće ponoviti ono što joj je rekao kada su bili na ručku.

– Otkako si se udala gotovo te uopšte nije bilo ovde.

– Znam.

– Još uvek si strahovito zauzeta? Pretpostavljam da ti književnost potpuno oduzima vreme.

– Upisala sam i druge tečajeve – ljutito je rekla – tako da uopšte nemam vremena.

– Fede – obratio joj se dubokim glasom sedajući u Nanovu radnu stolicu i ispijajući gutljaj pića. – Znam da voliš Polpero i zato nemoj da mi pričaš da ti ne nedostaje.

– Naravno da mi nedostaje, ali Torkvil živi drugačijim životom. Bavimo se nekim drugim stvarima.

– Ali ne posećuješ svoju porodicu? Nekada su ti tvoji bili sve.

Promeškoljila se. Nije joj se dopadao iznenadni napad. – Porodica mi *jeste* sve, Seme, ali sada sam udata – ukočeno je odgovorila. – Stvari se menjaju. I zaista više ne želim o tome da raspravljam.

– Udata si, ali nisi srećna. – Zagledao se u njene oči.

Ukočila se. Pa šta ako se ugojila? – Otkud ti to? Procenjuješ me po sopstvenim standardima – bunila se. – Ne želim da sedim ovde i pišem knjige.

– Ali bi rado sedela ovde i fotografisala.

– Daj, molim te – nasmejala se – to je bilo tako davno. Već sam ti

rekla, obožavam London i ne bih želela nigde drugde da živim. – Zagledala se u njegovo tužno lice i zapitala zašto mu je toliko stalo.

– Živiš kao lutka u izlogu, a život ti je prazan, Fede. Sada sam zabrinutiji nego pre dve godine.

– Pobogu, Seme, ovo je previše smešno. Čemu toliko interesovanje?

Ponovo je ustao i prišao prozoru. – Zato što si mi stara drugarica – nežno je kazao gledajući prema kišnom vrtu.

– Ne, nego zato što si me jednom poljubio u štali.

– Da, zato što sam te jednom poljubio u štali – ponovio je i s gorčinom se nasmejao. Ali, uzdržao se da ne doda i zato što sam te pustio kada je trebalo da te zadržim.

– Stalo mi je, Fede, jer sam gledao kako odrastaš. Deo si moje porodice. Skoro sam ti kao stariji brat. Zar te nisam izvukao iz jezera? Zar nisi došla kod mene kada ti je bilo potrebno rame za plakanje? Stalo mi je do tebe. Pobogu, pogledaj se. – Okrenuo se i zagledao u nju svetlim očima, posivelog, izmučenog lica. Osetila je kako joj se srce steže i progutala je samosažaljenje. – To više nisi ti. Menja te. Fede, koju *ja* poznajem, ne nosi firmiranu odeću ni torbe, niti drži nogu preko noge poput kraljice. Fede, koju *ja* poznajem, ne smeši se usnama, već očima i srcem. *Ona* je poput prelepog labuda na jezeru, koga muž pokušava da udavi.

Oboje su se zagledali jedno u drugo ne znajući šta da učine. Čežnjivo ju je posmatrao boreći se protiv nagona da je zagrli i ponovo poljubi svestan da se ovog puta ne bi mogao zaustaviti. Ljubio bi je zauvek.

Osetila je kako je prolaze neprijatni žmarci i zbunjeno ga je pogledala. Nekadašnja Federika borila se s ovom Federikom, i naposljetku shvativši da više ne zna ko je, osetila je kako joj se krupna suza spušta niz lice.

– Dobro sam ja – hladno je rekla. – Dobro sam i srećna sam. Osetljiv si jer ti je deda umro – zamucala je ustajući. – Kao i ja. Volim Torkvila i on voli mene. Mislim da nije u redu što me osuđuješ – odbrambeno je dodala i izašla iz sobe.

Okrenuo se i smrknuo pogledao prema jezeru. Nebo je bilo crno i prekriveno oblacima, a sitna kišica rominjala je nošena vetrom. Nekoliko žućkastosmeđih listova vetar je nosio tamo-amo po kamenom pločniku

ispred prozora. Upravo kao i Federiku, pomislio je. Prepuštena je na milost i nemilost tuđoj volji. Setio se stidljivog, zbunjenog deteta, koje se igralo s Hester u pećinama i peklo kolače od sleza na vatri. Tada je nije primećivao. A onda se setio tinejdžerke, koja bi se zarumenela i zamucala svaki put kada bi mu se obratila, prvi put u životu zaljubljena do ušiju. Ne, ni tada je nije primećivao. *Kada* ju je, dakle, prvi put primetio? Nije se mogao setiti. Možda mu se uvukla pod kožu, a da toga nije ni bio svestan. Nije li mu se ljubomora iznenada probudila? Zar nije bio iznenađen snagom svojih osećanja?

Bespomoćno ju je gledao kako se udaje za Torkvila i premda već tada nije slutilo na dobro, nije pokušao da je prisili da to sama uvidi. Prisetio se Nanovih mudrih reči: – Ljude možeš naučiti znanju, ali mudrost, dragi dečake, moguće je steći samo iskustvom. – Ona očigledno još nije ništa naučila. Koliko mora potonuti pre nego što razvije samopouzdanje i unutrašnju snagu? Bacio se u Nanovu kožnu fotelju i usredsredio na osmišljavanje plana kako da joj pomogne.

Federika se u međuvremenu vratila u dnevnu sobu i pokušala da zaboravi na čudan razgovor. Prisiljavala je sebe da se osmehuje i svojski se trudila da sluša šta joj govore, iako su joj u ušima još uvek odjekivale njegove reči. Koliko god pokušavala da se ne osvrće na njih, u srcu je znala da je u pravu. Nije srećna.

Šofer ju je odvezao u Tobijevu i Džulijanovu kuću, gde se dogovorila da će prespavati. Rasta je sedeo pored njene stolice, svoju ostarelu belu njušku držao je u njenom krilu i celo veče posmatrao je s obožavanjem. Pridružili su im se Helena, Artur i Hal i nastavili su razgovor još dugo u noć. Kada se konačno uvukla u krevet, dugo je razmišljala. Zar nije bilo kao u dobra stara vremena? I kuća je bila ista. Vlažan miris mora mešao se s mirisom trule jeseni, ispunjavajući joj čula i unoseći u njih čežnju za bezbrižnim danima detinjstva. Zajedno su se sećali i smejali se starim, stotinama puta ispričanim pričama, koje su već postale deo porodičnog običaja. Čak je i Hal zaboravio na pubertetski bes i oduševljeno im se pridružio. Helena je bila srećna jer je on srećan, a Federika jer je ponovo kod kuće.

Svi su, međutim, primetili da se promenila i bili su zabrinuti.

Kada je sledećeg jutra napustila Polpero, osetila je strašnu tugu. Užasavala se povratka u London, monotonog niza večera i koktel-zabava, ženskih ručkova i kupovina i s gađenjem se setila Torkvilovih pokušaja da je oplodi. Pogledala je svoju torbu od krokodilske kože i nalakirane nokte i uzdahnula. Čemu sve to?

* * *

Tobi ju je gledao kako odlazi i zapitao se kada će je ponovo videti. Kako su se meseci pretvorili u godine, počela je da se udaljava od njih. Poput malog splava, koji jedva pluta na moćnim strujama zastrašujuće pučine. Brak nije ispunio njene snove. Ni za njenu porodicu nije to bilo ono što su očekivali. Pomirio se s činjenicom da je gubi.

– Strašno sam tužan, sada kada sam je ponovo video – rekao je Heleni.

– Ah, dobro je. Svi imamo uspone i padove. – Pošto ju je više zabrinjavao njen sopstveni brak, nije bila u stanju dugo da razbija glavu o ćerkinom. – Torkvil je voli – dodala je ne želeći da zvuči sebično. – Sve će se to srediti.

– Nisam siguran – smrknuto je odgovorio Tobi ulazeći u kuću.

Naljutila se. Svi samo govore o njoj, o tome kako deluje nesrećno, kako se ugojila, kako joj se brak verovatno raspada i niko, ama baš niko, od Eplbijeveih do komšija, nema ništa pametnije da kaže. Kada je na kraju i Artur rešio da doda svoje mišljenje, jednostavno je izgubila strpljenje. – Pobogu, nemaš pojma kakav je njen brak. Nikad i ne razgovaraš s njom i zato mi nije jasno kako si odjednom uspeo da prodreš u njen svet! – uzbuđeno je uzviknula. Njegovo strpljenje polako je istrošila njena beskonačna zlovolja. U poslednje vreme izgledalo je kao da uživa u svađi, a kada ne bi bilo povoda jednostavno bi ga izmislila i umesto da se skloni s mračnog puta samouništenja, odlučila je da se valja u patnji.

– Slušaj, znam da me baš ne voli, znam i iz kojih razloga, ali gledao sam je kako odrasta i stalo mi je do nje.

– Kao i meni – odbrusila je. – Moja je ćerka, ne tvoja.

Uzdahnuo je i zaškiljio svojim sitnim smeđim očima odupirući se iskušenju da se izdere. – Samo predlažem da joj nekako pomognemo, jer očigledno prolazi kroz težak period. Potrebna joj je naša podrška – strpljivo

je objasnio.

– Šta želiš da učiniš? Odjuriš do nje na belom konju? – nasmejala se prezrivo. – Ne želi našu pomoć! Da želi, tražila bi je. Obučena je od glave do pete u firmiranu odeću, ima više novca od kralja Mide, i muža koji je očigledno obožava. Pa šta ako ti izgleda nesrećno? Ne zaboravi da je došla na Nanovu sahranu, a to znači da baš i nije bilo razloga za slavlje.

– Ali nikad nam ne dolazi u posetu.

– Nema vremena.

– Dobro znaš koliko voli porodicu, prirodu, Eplbijeve.

– Da, ali odabrala je nešto više, Arture. Nije mi jasno zašto to niko nema hrabrosti da prizna. Sve nas je napustila i meni je to u potpunosti u redu. Odabrala je bolji život i odbila da zaglavi ovde u ovom prokletom mraku.

Ošinuo ju je pogledom. Retko je gubio strpljenje, ali ovog puta je preterala. Lice mu se zarumenelo poput zrelog paradajza. – Pa, ako niste srećni sa svojom sudbinom, damo, zašto jednostavno ne odete – povikao je i odgurnuo gomilu papira na pod. Od iznenađenja širom je otvorila usta. On nikad ne podiže glas. – Zaveži, jer mi je dosta tvog histerisanja – dodao je i izašao iz sobe.

36.

– Šta je ovo? – upitala je Lusija izvlačeći Federikinu magičnu kutijicu iz fioke noćnog ormarića, gde ju je skrivala pod knjigama.

– Ne znam – odgovorio je Torkvil uspravljajući se u krevetu i paleći cigaretu.

– Kako je slatka. – Otvorila ju je. – *Adorabile*.

– Pa, šta se onda nalazi unutra?

– Pisma.

– Pisma?

– Mmm. – Uzdahnula je i jedno izvadila. – *Che carina*.

– Od koga su, jebote? – Besno ga je istrgao iz ruke, otvorio i okrenuo. Ramena su mu se s olakšanjem opustila. – Od njenog oca.

– Dušo – kazala je s visine – tako si posesivan.

– Kao što sam ti rekao, žena mi je, meni pripada i obožavam je.

– A ja?

– Ti nikome ne pripadaš. – Nasmehio se.

– Torki – rekla je promuklim glasom glumeći povređenost.

– U redu – popustio je. – Delimično si moja.

– Znaš da ne spavam ni sa kim drugim.

– Znam. Ubio bih te da spavaš. – Zagledao se u nju bezosećajnim zelenim očima.

– Daj mi jedno pismo, želim da ga pročitam – uzbuđeno je rekla. Dopadalo joj se kada se postavlja kao neki gazda.

– Nećeš – odgovorio je presavijajući ga i vraćajući u kutijicu.

– Torki, nemoj biti takav.

– Rekao sam, ne. Dosta. – Uživao je u ovim malim igrama.

– Ne obraćaj mi se tim tonom. Upravo sam ti dopustila da mi obeščastiš telo. – Nasmejala se.

– I uživala si u svakoj sekundi. Kada budem spreman, ponovo ću se baciti na tebe.

– Možda ti neću dozvoliti – odgovorila je podbadajući ga.

– Snažniji sam od tebe. Zavezaću te za krevet i moja si. Nemoj ni da pomisliš kako me možeš sprečiti da se dočepam onoga što želim, kad god to poželim.

– Obožavam kada mi se obraćaš tako grubo. – Nasmešila se i rastegla poput mačke sjajnog krzna. – Kada bi bar Federika češće mogla da noć provodi negde drugde.

– Nema šanse – odmah se pobunio. – Što ređe, to bolje. Volim da mi je na vidiku.

– Ljubomorni muž.

– Cveta otkako je sa mnom. Potreban sam joj. Bila bi izgubljena bez mene.

– Zašto onda, *diavolo*, spavaš sa mnom?

Nasmešio se popustljivo. – Anđele moj, ti si sasvim druga priča. Fede mi je žena, a ti ljubavnica. Obe vas volim, ali na različite načine. I ne bih nijednu hteo da izgubim. Osim toga, nas dvoje se već veoma dugo poznajemo i teško da bi se naša veza mogla nazvati pustolovinom. Pre bih rekao nastavkom prijateljstva.

– Otkud znaš da ona nema nekog? – Zagledala se u njega razrogačenim očima.

Nastavio je s uživanjem da puši. – Jer znam svaki njen pokret, anđele.

– Ti mali špijunu. – Okrenula se na grudi i povukla dugačkim noktom niz njegova leđa. – Špijuniraš li i mene?

– To te se ne tiče.

– Bolesno je što si svoj život sveo na špijuniranje žena.

– To nije špijuniranje. Mislim da ti to ne razumeš. Pazim na nju. Mlada je i osetljiva.

– Špijuniraš je. Ako je i malo pametna, spava s tvojim doušnikom. To bih ja učinila. – Zakikotala se.

– A ja bih te ubio. – Prostrelio ju je pogledom od koga se ledila krv u žilama. Lusija se trgla prepoznavši na njegovom licu pretnju i bolesno uživanje u tome.

– Tvoja mala žena više nije tako mala – nacerila se i jezikom polizala nokat na palcu.

– Nije debela, ako to pokušavaš da mi kažeš.

– Nije debela, ali se ugojila.
– Sad je mekša za ležanje. Dopada mi se. Osim toga, da je mršava poput tebe, mogao bih da vas zamenim u mraku.
– Obe imamo italijanska imena, i čudi me da ti se to već nije dogodilo.
– Nikad ne gubim kontrolu. Bar bi ti to morala da znaš.
– Voliš je? – upitala je dureći se.
– Da. Volim je do ludila.
– Onda ste u srećnom braku, zar ne? – sarkastično je zaključila. – Ali i ja tebe obožavam. – Sela je i napućila usne, a duga crna kosa pala je preko grudi, čvrstih poput tek umućenih belanaca. – Zašto se nisi oženio sa mnom? Lepša sam od nje, pametnija i iskusnija. Nezavisna sam i vešta i uopšte ne sumnjam da sam bolja ljubavnica. Zašto onda? *Dimmi, perchè non ci siamo mai sposati?*
Ugasio je cigaretu u pepeljari i izvukao se iz kreveta. – Baš zbog svega toga, anđele – odgovorio joj je. – Baš zato.

Kada se tog poslepodneva Federika vratila kući, dočekao ju je i odmah privukao u licemeran zagrljaj, ali ništa nije osetila. Samo neku otupelost. Pred očima joj je lebdeo crni oblak sumnje. – Jesi li dobro, malena? – upitao je milujući joj kosu. – Izgledaš iscrpljeno.

– Bilo je veoma tužno – odgovorila je odmahujući glavom i izbegavajući da ga pogleda u oči.

– Nedostajala si mi. Jedva sam mogao da spavam bez tebe.

Ukočeno se nasmešila. – Treba mi topla kupka – promrmljala je odmićući se.

– I masaža.

– Ne, samo topla kupka. – Uzdahnula je spuštajući torbu i skidajući cipele.

– Želim da te izmasiram i oslobodim bola. – Krenuo je stepenicama za njom. – Znam kako ću te razveseliti.

Stresla se.

Pripremio joj je vruću kupku s mirisom lavande i seo blizu nje da razgovaraju, a ona je u mislima isplakivala sećanje na Sema i čežnju za zavičajem. Rekao joj je da planira da je odvede na dug i vreo odmor na

Mauricijus. – Muče te brige, ljubavi, i zato i nije čudo što ne možeš da zatrudniš.

Osetila je kako joj panika steže grlo i oduzima dah.

– Treba ti malo odmora na suncu. Vodićemo ljubav čitavog dana.

– Da – odgovorila je promuklim glasom, iako je s gađenjem osetila kako je prolaze žmarci.

Kada je ponovo odbila da je izmasira i počela da se oblači, prigovorio je kako joj je masaža potrebna. – Bože, koliko si napeta – rekao je uhvativši je za ramena. – Vidiš?

– Dobro mi je. Zaista.

– Lezi.

– Dobro sam, Torkvile, molim te.

– Malena, ja znam šta je najbolje za tebe – kazao je gurajući je prema krevetu. – A sada učini šta ti kažem i dopusti da te izmasiram. – Nećkajući se legla je naga na stomak i zažmurila da se ne bi rasplakala. Njegove jake ruke gnječile su joj kožu i lavandinim uljem trljale napete mišiće oko ramena i vrata. Bilo je toplo u sobi, a i ona je još bila topla od kupke. Ubrzo su je njegove ruke savladale i osetila je kako se telo opušta i protiv njene volje. Glava joj se ispraznila od misli o Nanu, porodici i Semu. Usredsredila se na njegov prijatan dodir i ležala opušteno, između meditacije i sna, kada su joj se čula probudila na iznenadnu promenu položaja.

Brzim pokretom raširio joj je noge; bacio se na nju i počeo da probija u središte njenog tela prizivajući je k svesti. Uzeo ju je grubo i sebično, kao da je svestan da je gubi. I da ga više ne voli kao ranije. Otvorila je oči i usredsredila se na tačku na zidu. A onda se dogodilo nešto neverovatno. Duhom je napustila telo, kao da se to ne događa njoj, kao da neko drugi bespomoćno leži na krevetu. U mislima se vratila u Čile, u Kačagvu, na plažu, gde je pesak bio topao i mekan poput Lidijinog brašna, a u moru, opčinjavajućem i utešnom, utapala je njenu neprijatnost i poniženje.

U praznim mesecima koji su usledili, magična kutijica postala joj je jedini izvor utehe. Otvarala ju je kada bi poželela da pobjegne od svoje nesreće, čitala očeva pisma i lebdela negde daleko na sećanjima, koje je budila

magija tog čudnog i bleštavog kamenja. Kako je Torkvil bivao sve okrutniji u vođenju ljubavi, kutijica joj je postajala sve važnija. Postala je žila kucavica, jedino što ju je još održavalo u životu.

I baš kada je potonula na samo dno, poštom je primila bezimenu poruku, koja joj je stigla gotovo sa samih nebesa.

*Bićete slobodni, zaista, kada vaši dani
budu bez briga, a vaše noći bez nevolje i bola.
Ali, tek pošto one opašu vaš život, a vi se,
ipak, izdignete nad njima, nagi i nesputani.*

Okrenula je pismo da vidi od koga je. Nigde potpisa. Samo parče belog papira s otkucanim stihom. Sela je i ponovo ga pročitala. Tekst joj nije bio poznat i polako se zamislila nad svakom reči. Ko god joj je to poslao, očigledno je želeo da joj pomogne, ali istovremeno i da ostane bezimen. Samo jedna osoba imala bi razloga da se skriva. Srce joj je zatreperilo, a adrenalin pojurio telom budeći čula koja su se odavno umrtvila od tuge.

Ramon Kampione. Poruka može biti samo od njega. Kako je čudno što joj se javlja na ovakav način. Ali, on se ni inače nikad nije najavljivao, svaki put bi se samo neočekivano pojavio, što je uvek izluđivalo njenu majku, ali to je jednostavno bio njegov stil. A i sadržaj poruke takođe je uveliko bio u njegovom stilu. Prisetila se njegovih priča, ponekad mističnih, ponekad duboko duhovnih. Sklop rečenica podseća na njegovu poeziju, ali najviše od svega na njegovu filozofiju. Oduvek se uzdizao iznad svih briga i bola, toliko visoko da ga ništa nije mučilo. Nikakvi problemi nisu ga mogli pogoditi, pa čak ni brige ni potrebe njegove sopstvene porodice koja se raspala. Jednostavno ih je pustio da odu. Nekada mu je bilo stalo do nje. Zapravo, jedino je ona verovala da je njegova ljubav bezuslovna i večna, ali bila je razočarana. Strašno razočarana. Možda tom porukom pokušava da moli za oprostaj? Možda pokušava da joj objasni svoje postupke i nemar. Nije ga, međutim, videla godinama. Zašto sada odjednom razmišlja o njoj? Gde je? I kako je saznao da je nesrećna? I zašto mu je uopšte stalo do nje?

Kasnije, kada je u tami ležala do muža koga više nije tako volela, zamislila se nad porukom koju je sakrila na dno magične kutijice. Znači, ipak mu je stalo. Ne bi joj poslao poruku da nije tako. Nasmešila se. Zna da pati i želi da joj pomogne. Stih sadrži jasnu poruku. Mora naučiti kako da se uzdigne iznad problema. Majstorija leži u tome da im ne dopusti da je savladaju. Mora preuzeti kontrolu. Očigledno je tužan zato što je životu dopustila da bude opterećen problemima. I prvi put otkako se udala, osetila je iskru uzbuđenja preduzimajući prvi oprezan korak u procesu preuzimanja kontrole. Dosta joj je uloge žrtve, vreme je da zauzme stav. Otići će na dijetu, upisaće se u teretanu i izdići iznad briga. Naga i nesputana. Ali najvažnije je bilo što više nije sama. Ponovo je osetila sunce na licu i prepustila se očevoj ljubavi.

Ramon je seo za pisaću mašinu i počeo da piše. Otkako je Estela umrla, a to se dogodilo pre više od tri godine, nije ni pokušavao da napiše knjigu. Pisao je samo pesme. Duge i tužne pesme, u kojima se oslobađao bola i kajanja u svakom pažljivo sročenom stihu. Nije napustio Čile, odabrao je da ostane sa sinom, u blizini Estelinog groba, kuda je često odlazio kako bi bio kraj nje, iako mu je razum govorio da se više ne nalazi na zemlji, već da je u carstvu Svetog duha. S ponosom je posmatrao sina kako svoja osećanja počinje da zapisuje u dnevnik. Ponekad bi sedeli na plaži i Ramonsito bi mu čitao stihove koje je pisao za majku. Isprva su bili nesigurni, često i nespretni, jer je bio nestrpljiv da se što pre oslobodi patnje, ne pronašavši drugi izlaz. Ali malo-pomalo stil je postao prefinjeniji, zahtevao je više vremena i tako je počeo da piše pesme izuzetne čistote i lepote. Ramon je bio dirnut. – Mama će se strašno ponositi tobom, Ramonsito – često je govorio mazeći ga po kosi.

– Kako će saznati?

– Jer te vidi, sine moj. – Bio je uveren da je njen duh još uvek s njima.

– Ljubav nema granica.

Ni ocu ni sinu nije bilo lako. Ali dok su Ramonsitu pažnju odvlačili škola i prijatelji, Ramon je bio prepušten samoći i samosažaljenju provodeći dane u kući ili na plaži, gde ga je sve podsećalo na Estelu. Ponekad bi se preko leta vazduhom širio težak miris ruža uvlačeći se kroz

prozor i obuzimajući mu čula. Probudio bi se iz snova verujući kako je i ona tu, kako leži pored njega, spremna da ga pomiluje slatkim pogledom i nežnim osmehom. I u tim mučnim trenucima osetio bi poriv da se rasplače poput deteta, da prekrije lice jastukom i udahne sećanja koja su se upila u tkaninu. Umesto toga, upalio bi svetlo i zapisao šta oseća. I te pesme su mu ne samo spasle duševno zdravlje već i promenile život.

Pažljivo proučavajući svoja osećanja shvatio je zašto je celog života bežao. Prvo od roditelja, potom od Helene i dece, te naposljetku od Estele. Bežao je od ljubavi, jer je se plašio. Znao je da je na sigurnom sve dok je sam, daleko od ljudi kojima je stalo do njega. Znao je da ga tako neće ugušiti svojom ljubavlju. Jednostavno nije mogao da se nosi s tolikom odgovornošću i iz daljine je uživao u njihovoj ljubavi, vraćajući se tu i tamo kako bi proverio vole li ga još uvek i onda ponovo bežao pre nego što bi osetio kako ga guše. Namere su mu, doduše, uvek bile časne. S kajanjem je gledao Helenu i decu kako ga napuštaju; video je koliko nedostaje Federiki kada je otputovao u Englesku i zatekao je kako plače na crkvenom tremu, a srce ga je zbolelo kada ju je jednog poslepodneva ugledao na biciklu kako škilji zbog sunca.

Bilo mu je mnogo teško jer ih voli, ali istovremeno se bojava sopstvene ljubavi. I od toga je bežao. Ali, Estela je bila drugačija. Isprva je bežao i od nje kao što je bežao od Helene, ali ona ga je volela bez želje da ga poseduje. Toliko ga je volela da je bila spremna da mu ostavi slobodu. Njena ljubav je bila čista i nesebična, i nesvesno je učio od nje. Upravo iz tog razloga odlučio je da napiše knjigu. Ne da bi je objavio, već da bi je poklonio Heleni. Jer biće to alegorija sa skrivenom porukom. Želeo je da ona shvati zašto je bežao od nje. Želeo je da to nauči kako je on naučio iz Esteline ljubavi koja nije bila posesivna.

Sem je seo na vrh litice i zagledao se u more koje se nikad nije menjalo, bez obzira na godišnja doba. Zimski mraz ledenim prstima obojio je vrhove stena prekrivenih travom, zamrznuo reke i potoke, ali more je ostalo isto. S mnogo talasa ili mirno, njegov ritam nikad nisu diktirala godišnja doba. Bilo je svoga tela gospodar.

I Nano je bio svoj gazda ne dopuštajući nikome da utiče na njega.

Nedostajao mu je. Kuća je još uvek odisala njegovim prisustvom i svi su i dalje govorili o njemu kao da je živ, prepričavajući gluposti koje je rekao ili učinio. Inigo je njegovu radnu sobu prepustio sinu, a on je bio toliko dirnut da se rasplakao. Otac ga je snažno potapšao po leđima i kazao da može činiti s njom šta god poželi. Ali Sem je nije ni taknuo. Ingrid je bila dirnuta njegovom željom da očuva sećanje na dedu i to baš u sobi, koja je zaista bila njegova. Očistio je sto, skupio sve Nanove papire s nečitim beleškama i spakovao ih u kutije ne želeći ništa od toga da baci. A onda je pretražio fioke. Upravo je tamo i naišao na već požutelu knjigu Halila Džubrana. *Prorok*. Veoma ju je dobro poznavao jer je deda često citirao iz nje, kao i on sam, i za pričest mu čak poklonio jednu. Ali bilo je nečeg strašno dirljivog u vezi s Nanovim primerkom. Primetio je da je na marginama zapisao neke svoje misli i poglede. Tu je bilo i propratno pismo koje ga je, zapravo, nadahnulo.

Baš tada se Sem setio Federike.

Pismo je bilo naslovljeno na njegovu suprugu Vajolet, Semovu baku, a datum je bio 8. maj 1935. Napisano u Rimu, govorilo je o dubokoj ljubavi koju oseća prema njoj i želji da bude njegova žena. Njeni roditelji očigledno su se suprotstavljali tom braku, zbog čega je ona pala u očaj, iz kojeg joj se činilo da nema izlaza. Nano nije znao kako drugačije da je uteši, budući da se nalazio s druge strane pučine, pa joj je poslao knjigu s ohrabrujućim beleškama koje je zapisao uz stihove, verujući kako će joj tako uliti snagu. Sem je bio dirnut pismom i pročitao ga je nekoliko puta. A onda je pročitao stihove i Nanove komentare. Bilo je očigledno da su uticali na dalji razvoj događaja, jer su se naposljetku venčali i zajedno proživeli mnogo godina.

Setio se Federike. Ako je pomoglo Vajolet, zašto ne bi i njoj? Seo je za sto i otkucao stih. Odlučio je da ga pošalje bez potpisa ubeđen kako je veća verovatnoća da će ga pročitati i možda poslušati ako ne zna od koga je. Dvaput je pokušao da je urazumi, oba puta bezuspešno. A onda je vozom otputovao u London da bi joj ga dostavio.

Čekao je pred njenom kućom skrivajući se ispod crnog kišobrana, da ga ne bi prepoznala, i posle više od sat vremena šetkanja po pločniku i iščekivanja da se vrati, shvatio je da je u kući. Kada je provirio kroz

prozor, ugledao ju je kako jede čips i šeta se po sobama u bademantilu. Bila je sredina poslepodneva i zato je zaključio kako je sigurno sama. Odupro se, međutim, iskušenju da zazvoni i ubacio je pismo kroz otvor na vratima, okrenuo se i vratio u Polpero večernjim vozom.

Tokom čitavog puta nazad bila mu je u mislima. Zamišljao je kako u bademantilu luta prostorijama velike i lepo uređene kuće i kako pokušava hranom da se oslobodi tuge i tada je osetio kako se u njemu skupljaju bes i kajanje. Poželeo je da sačeka Torkvila i prebije ga. Ali znao je da je može osloboditi samo ako je nauči kako to sama da uradi. Nadao se da će je pismo nadahnuti, onako kako je nadahnulo Vajolet, kako bi je jednog dana zaista mogao voleti. Za sada su to, međutim, bili samo sneni oblaci na horizontu.

* * *

– Znaš da ti žena odlazi u teretanu? Već je smršala. Sinoć je u *Blajtsu* pojela samo salatu. To uopšte ne liči na nju – Lusija je rekla s prezirom. – *Poverina*, dobro da ja ne moram da vežbam i budem na dijeti! Seks je jedini prijatan način kako da ostanem *in forma*.

– Ne ide u teretanu – oholo je odgovorio Torkvil. – Ima ličnog trenera. Ja sam joj ga našao i dobro da sam to učinio, jer mora malo da smrša.

– Slatko – uzdahnula je. – Sve samo za tebe.

– Znam. U poslednje vreme je veoma rastresena. Jednostavno ne mogu da doprem do nje. Njena tišina me izluđuje. Ne znam šta ju je spopalo. Možda će joj se osmeh vratiti na lice kada malo smrša. – Odmahnuo je glavom rešavajući se problema i nasmešio se ljubavnici. – Šta kažeš da se sada uvučeš u onaj crni komplet koji sam ti kupio?

– Pa, moraćeš da budeš brz, jer se nalazim s njom na ručku u restoranu *Mirabel*.

– Dođi onda ovamo – rekao je priljubljujući je uza se i spuštajući ruke niz zadnji deo njenih butina.

– Još uvek vodiš ljubav s Fede? – upitala je dok joj je prstima prelazio preko ivice čipkanih čarapa na haltere.

– Naravno.

– Bez rezultata?

– Da.

– Sigurna sam da ja *jesam* plodna.

– I ja sam siguran u to, anđele. – Pljesnuo ju je po nagoj stražnjici. – Ah, spremna si za mene.

– Ne nosim gaćice kada mi dolaziš u posetu. – Glasno se nasmejala.

Ali koliko god se trudio da se u Lusijinom sočnom telu oslobodi briga, nije mogao prestati da razmišlja o Federiki. Osetio je kako se udaljava od njega, a to je u njemu probudilo paniku.

Helena je trebalo da prepozna koliko je Federika nesrećna, jer je i sama propatila i znala bolje od ikoga drugog šta znači biti nesrećan u braku. Nikad, međutim, nije bila u stanju da vidi dalje od sebe i sopstvenih potreba. Još je jedino primećivala Hala, i to samo zato što mu je, za razliku od Federike, bila potrebna. On je oduvek predstavljao onaj deo Ramona, koji je uspela da zadrži. I koliko god se trudila da sebe ubedi u suprotno, verovala je kako ga još uvek voli.

Artur je bio drag, saosećajan, pažljiv i velikodušan, sve što bi žena mogla da poželi od muža, ali ona je žudela za magijom prvih godina braka s Ramonom. To ju je naročito progonilo noću u senzualnim snovima, koji su je podsećali na prolaznost njihovog raja, a danju u neprestanom i mučnom kajanju. Što je bila gora prema njemu to je on sve više pokušavao da joj udovolji.

Na početku braka sa zahvalnošću se prepustila njegovoj ljubavi, zaključivši kako je naposljetku dobila sve što želi. Ali posle nekog vremena misli su joj ponovo otplutale preko mora, u život koji joj je jednom davno zaista doneo sreću. Počela je da čezne za nečim boljim. Ili drugačijim. Neprestano je bila nezadovoljna, ali Arturovo strpljenje bilo je beskonačno. Verovao je kako je razume. Nekada zapostavljena i povređena, sada su joj bili potrebni pažnja i razumevanje, a ne strogost. Bio je uveren da će se s vremenom opustiti i dopustiti sebi bar malo sreće. I da je ljubav dovoljna.

Što je Hal više divljao, to se Helena sve grčevitije držala za njega. Kao dete, jako je želeo da udovolji drugima, iako nikad nije bio predusretljiv kao njegova sestra, koja je, za razliku od njega, odvajkada bila nezavisna i srećnija sama. Kao otac. A njemu je oduvek bila potrebna majka i sva njena pažnja, a kad god bi je nešto odviklo od njega, ubrzo bi pronašao način kako ponovo da dopre do nje. Helena je očajavala zbog njegove iznenadne promene. Činilo joj se kao da ga je nešto obuzelo. Nešto samouništavajuće.

Ipak, Hal je bio daleko složenija ličnost. Njegova priroda je bila kao

bistra reka, koja je počivala na debelom sloju mulja što se skupljao tokom dugog detinjstva ispunjenog potresima. Bilo je dovoljno samo malo uzbuđenja i mulj bi se uzburkao zamućujući reku. Njena udaja za Artura i događaji koji su potom usledili stavili su njegovo srce na iskušenje. Ipak, seme je bilo posejano mnogo godina ranije, još dok je bio dete, jednog leta u Kačagvi.

Kada je Hal imao četiri godine, bolno je postao svestan očeve ljubavi prema Federiki. Ne mogavši da izrazi svoju ljubomoru nikako drugačije nego suzama i besnim ispadima, Helena je to pogrešno protumačila i sebično poverovala kako dečak oseća napetost koja postoji između nje i Ramona i zato je odlučila da ga zaštititi od oca. Ali Hal je čeznuo da ga otac podigne u svoj medveđi zagrljaj i voli onako kako voli Federiku. Osećao se odbačenim svaki put kada bi otišao negde sa sestrom, i premda je voleo svoj voz, zavideo je na pažnji koju je Federika privlačila svojom magičnom kutijicom. Kada je Ramon ostao u kući na plaži odbijajući da ide s njima na ručak u Zapaljaru, on je i to doživeo kao odbacivanje. Otac ga gotovo uopšte nije primećivao i svaka povreda taložila se poput mulja spremajući se da jednog dana izbije na površinu u vidu buntovništva i nevolja. I tako se držao majke kao lepka, gušeći je svojim prohtevima, sve dok na kraju ona sama više nije mogla da prestane da razmišlja o njemu. A onda je zaboravila da mu kaže kako nameravaju da zauvek napuste Čile. Potom je Federiki obećala psa i nenaviknut da bude u drugom planu i to je doživeo kao odbacivanje; očajnički se trudio da je ne izgubi pa je koristio sve što je njegova malena glava mogla da smisli. Čak mu je pošlo za rukom da noću spava u njenom zagrljaju iskorišćavajući tako prazninu koju je Ramon ostavio u njenom srcu i ispunjavajući je potrebom, koja je nadoknadila Heleninu želju da bude voljena.

Kako je sazrevao, raslo je i njegovo samopouzdanje. Osećao se krivim što je toliko mnogo voli i prepuštao se zastrašujućim promenama raspoloženja, obožavajući je jednog trenutka a već sledećeg prezirući. Svojski se potrudio da mrzi Artura, samo zato što ga ona voli, ali uprkos tome, čovek mu se dopao, delimično zbog svojih vrlina, delimično zato što ga je sestra mrzela, što je strašno smetalo majci. Artur je oduvek želeo da

joj ugodi, pa je ljubomora tiho kuvala u njegovom želucu poput crnog katrana, i smirila se tek kada je osetio da Artura ne voli onoliko koliko voli njega. Njena ljubav prema njemu i dalje je bila snažna. Artur mu je posvećivao onoliko pažnje koliko bi se očekivalo od oca i Hal je shvatio kako je željan njegove dobrote. Prihvatio ga je iz istih razloga zbog kojih je prihvatao majku i Artur mu je posvećivao mnogo vremena, slušao ga, kupovao mu poklone, izlazio samo s njim. Sve što je Ramon nekada činio za Federiku. Pripadao je samo njemu i majci i bilo je vreme da i ona bude malo povređena. Sve dok joj Helena nije dozvolila da živi s Tobijem i Džulijanom.

Od tog trenutka trpeo je bolnu razdvojenost od sestre, koju je obožavao i koja mu je bila uzor. Osim toga, bilo je očigledno da je ponovo povlašćena. Tako je nastavio tiho da pati ne mogavši da izrazi svoju ogorčenost i zabrinutost, a utehu je pronašao u piću i cigaretama.

U dvadeset prvoj godini bio je na završnoj godini Umetničke škole *Ekseter*, gde je studirao istoriju umetnosti. Uspeo je da se nekako ubaci u grupu studenata i tokom studija niko nije znao da zapravo nije ni završio srednju školu.

Živeo je s petoricom novih prijatelja u kući smeštenoj usred blatnjavog polja, a da bi se grejali i koristili struju morali su neprestano da ubacuju novčiće u brojilo. U kuhinjskim fiokama smrdelo je na mišji izmet, a pored zida sa spoljne strane kuće bile su nabacane kese s đubretom koje nisu odnosili. Leti je bilo hladnjikavo, a zimi su se smrzavali pa iako su grejali sobe spavali su u debelim džemperima. Pristao je da nastavi sa školovanjem samo zato što nije mogao da se odluči čime će se baviti i znao je da o tome ne mora da razmišlja sve dok je na koledžu. I tako je pred sobom imao tri godine, kada nije morao ama baš ništa da radi.

Pušio je jer su svi drugi pušili, a mogao je tako i da se malo ugreje. Pio je kako bi zaboravio da je ne samo neuspešan već i na to što ga majka zove svaki dan da bi proverila je li dobro, još dublje zabadajući svoje kandže u njegov život, nezadovoljna mužem i brakom. Alkohol mu je ulivao samopouzdanje. Pod njegovim dejstvom postajao bi potpuno drugačiji, tajanstven i siguran u sebe, poput oca. I tokom tih nekoliko sati čak bi bio jako sličan njemu.

Padovi su, međutim, bili nepodnošljivi. Nedostatak samopouzdanja probio bi se kroz oklop koji je izgradio pićem i počeo još otrovnije da ga muči. Kada bi ostao bez novca, Helena bi mu još više slala ne pitajući za šta mu je potreban. Nije moljakala Artura, već bi mu jednostavno prosledila šta god bi dobila od njega. A kada ni to više nije bilo dovoljno zaveo je Kler Šoton, devojkicu s mršavim, upalim licem i dugim nogama, koja je uvek imala mnogo novca na raspolaganju, jer joj je otac bio vlasnik fabrike *Šoton stil*. Silno je želela da zadrži mračnog i nedokučivog Hala i davala mu je novac za piće, cigarete, kocku i luksuzne stvari.

– Nisam alkoholičar – objašnjavao je kada bi se bunila. – Alkohol me naprosto opušta. Vратиću ti, obećavam! Jednostavno ne mogu da dođem do novca preko staratelja, u tome je stvar. – Ali nije bilo staratelja, jer nije bilo ni starateljstva. Samo Helenina slepa velikodušnost.

Kler Šoton je bila pored njega samo zbog novca. Seksualno ga uopšte nije zadovoljavala i nastavio je da uleće u razne seksualne veze na isti razarajući način, s kojim je pristupao svemu drugom u životu. Spavao je s desetak devojaka, svakoj obećavao odanost i dugu vezu, a čim bi pozelele da ga viđaju izvan kreveta ostavljao bi ih. Kler je znala za to, ali umesto da zatvori novčanik i napusti ga, davala mu je još više i primala poljupce praćene poraznom zahvalnošću.

Kada se preko praznika vratio u Kornvol, Artur je odmah primetio da je bled i upalio lica, i da ne može dugo da sedi miran, niti da se na bilo šta usredsredi. Prespavao bi veći deo dana, a onda bi do ranih jutarnjih sati gledao video-kasete. Kada je to napomenuo Heleni, ona je odmah pronašla opravdanje tvrdeći kako je previše umoran od učenja i kako su mu praznici potrebni da se odmori.

– Ne gnjavi ga, Arture, veoma je osetljiv što se toga tiče – posesivno je rekla. – Ionako nema samopouzdanja. Pusti mene da ja to rešim.

Na to je Artur ponovo zakolutao očima i povukao se. U poslednjih nekoliko meseci bivala je sve hladnija i povučenija, sklona iznenadnim promenama raspoloženja, u jednom trenutku ga obasipajući ljubavlju, a u drugom već zaboravljajući na njega. Ali navikao se. Ono na šta, doduše, nikako nije uspevao da se navikne bila je neprestana zlovolja koja je sada

dominirala njenom ličnošću. Njena ljubav prema njemu bila je poput upaljene sveće, očigledno se iz dana u dan topila i znao je da će se plamen zauvek ugasiti ako nešto ne preduzme. Ali, nije znao šta treba da učini. U očajanju mu je prošlo kroz glavu da se možda viđa s nekim drugim.

Helena je bila s drugim. S Ramonom. Kad god bi uveče sklopila oči, kada bi joj u toku dana misli odlutale, ili kada bi ležala u grubom zagrljaju Dijega Mirande, svaki put bi ugledala Ramonovo lice. Bila je uverena kako je on jedini muškarac koga je ikada volela. Isplakala je toliko gorkih suza griže savesti da je njima verovatno mogla potopiti Dijegov brod. Jer, kada je sagledala svoj život shvatila je gde je pogrešila. Marijana je bila u pravu. Čovek često ne zna šta ima sve dok to ne izgubi.

Znala je gde se Ramon nalazi, ali se nije s njim čula godinama. Čak se nije potrudila ni da ga obavesti da mu se ćerka udaje. Sada se, međutim, kajala zbog toga. Bio bi to tako dobar izgovor. Ovako više nije imala razloga da ga zove.

Nije se namerno upustila u vezu s Dijegom. Štaviše, to joj nikad nije ni palo na pamet, niti je to ikad poželela. Srce joj je ostalo zakopano u prošlosti onemogućavajući joj da se usredsredi na sadašnjost. Jedne hladne letnje nedelje otišla je s Arturom u pab u Polperou. Nepoznat mladić s dugom crnom kosom i dubokim tamnim očima slučajno se sudario s njom i po njenom svetlom džemperu od kašmira prosuo crno vino. Izgubila je i ono malo strpljenja što joj je preostalo, ne toliko prema njemu, koliko prema životu i nesreći koja je neprestano prati, podigla ruke i besno opsovala.

– Tako mi je žao – uzviknuo je okrećući se iz očaja prema konobaru, koji mu je odmah dodao salvetu. Zbunjeno je počeo da tapka po njenim grudima. – Ne znam kako da vam se izvinim – rekao je, kada se sa užasom zagledala u njega.

– Vaš izgovor – promucala je. – Odakle ste?

– Iz Španije. – Želudac joj se okrenuo i osetila je vrtoglavicu. Zvučao je kao Ramon, a kada se zagledala u njegove oči, i one su bile poput Ramonovih, sve dok konačno od silne čežnje nije pomislila da je mladić njegova senka, odvojena od njega nekim magičnim činom, senka koja je doputovala do nje iz Čilea.

- Dijego Miranda – rekao je pružajući joj ruku.
- Helena Kuk. Nekada sam živela u Čileu – dodala je zaboravljajući na mrlju od vina na džemperu.
- Zaista? Onda sigurno znate španski.
- Da – oduševljeno je odgovorila, a glas joj je promukao od velikog uzbuđenja. – Ali nisam ga govorila godinama.
- Jezik poput španskog nemoguće je zaboraviti.
- U pravu ste. – Prepustila se melodičnosti njegovog glasa, koji ju je prizivao s maglovitih obala daleke prošlosti. – Čime se bavite?
- Pomorstvom.
- Ah, španska armada. – Nasmejala se.
- Nešto slično tome – ljubazno je kazao. – Mogu li vam dati adresu, na koju ćete mi poslati račun?
- Račun? – upitno ga je pogledala.
- Od hemijskog čišćenja – namršteno je odgovorio.
- Ah, da, račun... – Nasmejala se posmatrajući njegov osmeh i osećajući kako joj se želudac ponovo okreće. – Živate u Polperou?
- Ne, na proputovanju sam.
- Ah. – Uzdahnula je pokušavajući da prikrije razočaranje. – A gde odsedate?
- Kod prijatelja.
- U obilasku ste?
- Da.
- Kako je to čudno – prisetila se odmahujući glavom. – I Ramona sam upoznala, dok je bio u turističkoj poseti.
- Ko je Ramon?
- Neko iz prošlosti. – Nasmejala se i vratila u stvarnost. – Odvela sam ga u razgledanje starih pećina i mesta na kojima su krijumčari skrivali blago, a koje je nemoguće pronaći u turističkim vodičima.
- Dijegove oči zaiskrile su sa interesovanjem. – Ozbiljno? – I usne su mu se razvukle u oduševljen osmeh. – Nažalost, ja nemam nikakvu turističku mapu.
- Hoćete reći da vam prijatelji nisu ništa pokazali?
- Nemaju vremena, rade – objasnio je primećujući kako se smeši.

– Ako želite vodiča, mogla bih vam pokazati neka mesta, za koja gotovo niko ne zna. Odrasla sam ovde.

– Bila bi mi čast – odgovorio je, poljubio joj ruku i naklonio se.

Uputila mu je oduševljen i bezbrižan osmeh i tek onda primetila da joj Artur neumorno maše s drugog kraja paba. – Oh, bože – razdraženo je dodala. – Potpuno sam zaboravila na njega. Ne brinite – rekla je odmahujući glavom na njegovo upitno mrštenje. – Nađimo se sutra ovde. U jedanaest. – Klimnuo je glavom s razumevanjem i podigao obrvu, ne mogavši da poveruje koliko ima sreće. Primetio je burmu i zabrinutost njenog muža. No, ipak je on Latino tip.

Dijego se iznenadio s koliko mu se oduševljenja prepustila i odmah zaključio kako joj verovatno nije prvi. Vozila ga je po obali i vodila ljubav s njim na litici, gde su se zaustavili kako bi uživali u pogledu na pučinu, a kasnije ga je pozvala u svoju kuću i odmah ga odvela u krevet. Helena je uživala u odlučnosti s kojom joj je prilazio, u njegovim samouverenim poljupcima i senzualnim dodirima. Žmurila je i molila da joj govori samo na španskom, kako bi mogla u mislima da se prebaci na drugi kraj okeana i vrati u davno prohujalo vreme, u doba kada Ramon nije bežao od nje i kada ona nije razmišljala o napuštanju.

Kada je Artur prvi put jedva otvorio slavinu u tuš-kabini, iznenadio se znajući da je Helena uvek toliko lagano zatvara da voda čak i kaplje. Pošto se to ponovilo, bio je zbunjen, a treći put intuicija ga je upozorila da se neko drugi služi tušem. Srce mu je skoro stalo i morao je da se nasloni na pločice da bi došao k sebi. Primetio je da je poslednjih dana dobroćudnija, srećnija, da ga ne napada i ne zapostavlja. Razgovarala je s njim s ljubavlju, ali i očigledno s grižom savesti. Pokušavao je da ućutka vrisak u glavi, koji mu je onemogućavao racionalno razmišljanje.

Verovao je da se uzrok njenoj rezervisanosti u krevetu krije u brizi oko problematičnog sina, jer sada je dvadeset četiri sata dnevno trošila na njega. Artur to nije doživeo kao simptom njene umiruće ljubavi. Obožavao ju je i zato seks nikad nije predstavljao problem. Voleli su se i smejali u krevetu, čak i tokom teških perioda. Bila mu je, međutim, odvratna i sama pomisao

da se predala drugom muškarcu i premda nikada nije navaljivao, pogodilo ga je njeno odbijanje.

Ko bi to mogao da bude? Ipak, žalio je što nije glup, jer sve je bilo i suviše jednostavno i zbog toga previše bolno. Prisetio se kako je u pabu razgovarala s tamnopuslim strancem i kako se potom vratila do stola potpuno zbunjena i crvena u licu. Nastavila je da gleda prema njemu, a kada bi se on okrenuo ona je stidljivo obarala glavu, i mada mu se to nije dopalo, odlučio je da oko toga ne pravi problem. Nema ničeg lošeg u nevinom flertu, pogotovo ako je to čini srećnom i poželjnijom.

Napustila je pab poletna i čitavim putem kući blebetala. Obično bi se zlovoljno zagledala kroz prozor i na njegove pokušaje za razgovorom odgovarala samo jednosložnim rečima. Ali nije ni u šta posumnjao. Nije mu bilo ni na kraj pameti da bi mogla da bude tako prepređena.

Posle očaja zapljusnuo ga je talas besa. Udario je dlanom o vlažne pločice i osetio kako mu se pluća nadimaju i s mukom je počeo da diše. Setio se njihovog prvog poljupca, prvog dodira, dana venčanja, početne bračne sreće i osetio mržnju i prezir. A onda se setio mnogih bolnih stvari koje mu je izgovorila, njenog bezobzirnog ponašanja prema njemu, i ugrizao se za usnu. Sve je to podnosio zbog ljubavi, ali ovo poniženje ipak je prevršilo svaku meru.

– Nikad neću zaboraviti lice najveće lepotice Polperoa – rekao je Dijego prelazeći prstom niz njeno lice, i zaustavljajući ga na njenim usnama, i onda nastavljaajući da klizi niz bradu. Privukao ju je i poljubio.

Zadovoljno je uzdahnula. – Kada odlaziš? – Glas joj je bio ispunjen očajem.

– Sutra.

– Sutra? – Čelo i nos odmah su joj se orosili kapljicama znoja. – Znači, gotovo je?

Odmahnuo je glavom. – Znaš u čemu je tvoj problem?

– U čemu? – Odmakla se.

– Previše si posesivna.

– Previše sam posesivna? Nije istina.

– Jesi, *mi amor*. Posesivna si i to me guši. Poput ogromne hobotnice.

Čim ti se muškarac nađe u zagrljaju, uhvati ga osećaj kako nikad neće moći da se izvuče.

– Kako se usuđuješ – odbrusila je izvlačeći se iz hotelskog kreveta.

– Helena, *mi amor*, ne kritikujem te – nastavio je, s osmehom doživljavajući njenu iznenadnu promenu raspoloženja. – Predivna si. I zabavna. I kladim se da si svima u Kornvolu već slomila srce.

– Ali ne i tebi.

– Helena – rekao je umiljavajući se. – Dođi.

Dureći se, vratila se do kreveta i sela na ivicu dopuštajući mu da joj miluje kosu.

– Ti si poput posrnulog anđela. Pronašla si me, jer si se osećala usamljeno. Nezadovoljna si. Svakom muškarcu je to jasno čim te vidi. Ali ne brini, biće drugih.

– Šta želiš time da kažeš? – S gađenjem je uzviknula.

– Biće drugih. Sigurno, *mi amor*, nisam prvi s kojim si prevarila muža?

– Naravno da jesi. Šta misliš da sam kurva?

– Molim te, nemoj me pogrešno shvatiti – na brzinu je dodao pokušavajući da ispravi napravljenu grešku.

– Želim da odeš – presekla ga je zažalivši što ga je upoznala. Čuvši odjek Ramonove ravnodušnosti iz dubina prošlosti, zapitala se kako je mogla da bude tako glupa. Kako je mogla da se seti samo magičnih čari njihove veze?

– Helena...

– Želim da odeš. Odmah! – Ustala je i bacila mu odeću. – Želela sam te zato što si me podsetio na nekoga. Ali bila sam glupa! Obojica ste samo iluzija. Sanjala sam, ali sam se konačno probudila. – Zaškiljio je pokušavajući da shvati šta pokušava da mu kaže. – Gubi se!

– Ne ljuti se – rekao je umiljavajući se i ustajući s oklevanjem. – Rastanimo se bar kao prijatelji.

– Nikad nismo bili prijatelji. Bili smo ljubavnici, ali ni to više nismo. Sada smo ništa.

– Šta se dogodilo s tom drugom iluzijom? – upitao je.

– Nikad nije postojala – odbrusila je. – Kao ni ti.

– Previše očajavaš, Helena. To je razlog zašto muškarci beže od tebe.

– Gubi se!

– Istina je. Ali uživao sam da vodim ljubav s tobom. – Podrugljivo se nasmešio obuvajući cipele. – Poželjna si.

– Nikad više ne želim da te vidim! – povikala je za njim. Vrata su se zalupila i ostala je sama. – Bože, gde mi je bila pamet – uzviknula je i skupila se u fotelji. Sve što je ostalo iza njega bili su neuredan krevet i mučno osećanje gađenja. Rukama je prekrila lice i počela besno dahtati. Kako se usuđuje da pomisli da bi muža prevarila s bilo kim. Kako je uopšte mogla tako da zastrani? Setila se Artura i osećanje srama ju je preplavilo. Na šta je spala? Kriv je samo utoliko što je obožava. Kakva korist da se drži Ramonove senke kada je on stvaran, a njegova ljubav bezgranična? Tog trenutka je shvatila da je napravila zastrašujuću grešku.

Kada se vratila kući, sumrak se već spustio. Poslepodnevno letnje sunce zašlo je za gradić i prepustilo nebo jarkom, punom mesecu. Osećala se iscrpljeno i poraženo, i iznenadila se ugledavši svetlo u spavaćoj sobi. Kod kuće je. I raspoloženje je počelo da se popravlja, isprva lagano poput mehurića, a onda sve brže i brže, sve dok nije pozelela da potrči poput deteta i ispriča mu zašto se tako ponašala. Prisetivši se njegovog poznatog mirisa, njegovog prijatnog zagrljaja i ohrabrujućeg osmeha, ponovo je osetila krivicu. Čeznula je da se sklopča pored njega kao nekad i oseti sigurnost, intimnost i prijateljstvo. Htela je da zauvek zaboravi na Dijega Mirandu. Kajala se što je otišla u pab onog dana. Kako li je samo uspela da se približi ivici ponora rizikujući da izgubi sve zbog glupe zaljubljenosti. Zašto neprestano juri za snovima?

Ubacila je ključ u bravu i rastreseno pokušavala da otvori. Nije uspela pa je pozvonila, a kada nije sišao okrenula se prema prozoru i pozvala ga. Onda je videla kako se svetlo u spavaćoj sobi gasi i s užasom ostala da stoji na praznoj ulici. Zbunjeno je treptala. Bilo je očigledno da zna. Nekako je saznao. Ili mu je jednostavno prekipelo. – Arture! – panično je povikala. – Arture! – Ali u kući je bilo tiho i mirno. – Arture, pusti me unutra! – nastavila je da viče sve dok nije promukla, sve dok hladni zid kuće nije počeo da odjekuje njenim preklinjanjem da bi joj napakostio. A onda je zajecala i potpuno se slomila. Njegovom strpljenju konačno je

došao kraj.

Posmatrao ju je kroz zavese kako odlazi do automobila i odvozi se u noć. Stezalo ga je u grlu od potisnutih emocija, a srce mu je tuklo kao da će iskočiti iz grudi, jer je znao da rizikuje da ostane bez jedine žene koju je ikad voleo. Ali je isto tako znao da ne može više da dozvoli da ga gazi. Dovala je njegovo strpljenje do krajnjih granica. Ovog puta prevršila je svaku meru. Vreme je da povрати autoritet. Heleni je potrebno da shvati kako je ono što ima s njim ne samo dragoceno već i sveto, nešto što treba negovati, a ne upropastiti nemarom i sebičnošću.

Šćućurio se na ivicu kreveta, zario glavu u ruke i prvi put posle ko zna koliko godina zajecao.

Hal se udaljio od Federike. Sada je udata i njen život više nema nikakve veze s njegovim. Zato se iznenadio kada ga je nedugo posle Nanove sahrane pozvala na ručak u London. – Moram da te vidim – rekla mu je zvučeći nekako drugačije. Njemu je, međutim, laknulo što će tako dobiti priliku da izađe iz majčine kuće. Mučila ga je neprestanim ispitivanjem prikriveno zahtevajući da bude uključena u njegov život. Želela je da zna svaku pojedinost u vezi s Ekseterom, ko su mu prijatelji, ima li devojku, šta radi uveče, a on je njenu pažnju i prihvatao i istovremeno doživljavao kao nasrtljivu. Gušila ga je.

Artur je gledao Hala kako se mota po kući kao živi mrtvac. I koliko god mu se nije dopadalo bledilo i zabrinuti izraz lica, shvatio je da odrasta. Bar se osamostaljuje.

Hal se našao s Federikom u restoranu *Le Kapris*. Odmah je primetio da je za dva meseca, koliko se nisu videli, poprilično smršala. A ona je primetila da je on mršav i bled. – Užasno izgledaš, Hale. Šta se, pobogu, događa? – upitala je naručujući bocu obične vode.

– Meni koktel bladi meri – dobacio je konobaru. – Dobro sam. A i ti dobro izgledaš.

– Hvala. Trudim se – ponosno je dodala.

Uspela je da izgubi gotovo šest kilograma.

– Super. Ti plaćaš ručak, zar ne?

– Tako je.

- Naručimo onda, jer umirem od gladi – rekao je otvarajući jelovnik.
- Kako je mama?
- Dobro. Naporna kao i obično – promrmljao je.
- A Tobi i Džulijan?
- Zašto ih sama ne pitaš? Nikad ih ne posećuješ.
- Nemam mnogo vremena.
- Kako da ne.
- Ozbiljno ti kažem.
- Ja ću uzeti šniclu i pomfrit – odlučio je i zatvorio jelovnik.
- Ne izgledaš kao da jedeš šniclu s pomfritom. Izgledaš više kao da patiš od problema s ishranom.
- Pobogu, zvučiš kao ona. I čemu sada odjednom poziv na ručak? Ne verujem da je u pitanju čisto druženje.
- Jeste, samo druženje. Godinama te nisam videla kako treba.
- Ali ne mojom krivicom.
- Ne, nije tvojom krivicom. Treba mi tvoja pomoć.
- Da? – Uzdahnuo je i zakolutao očima. Nameravala je da mu kaže za očevo pismo, ali je bio toliko neraspoložen i odsutan duhom da je ipak odustala.
- Treba da mi nabaviš abuelitin broj telefona – kazala je.
- Zašto ga sama ne nabaviš?
- Jer ne želim da mama zna. Treba samo da pogledaš u njen imenik. Sigurno ga je zapisala.
- Zašto ne želiš da sazna? Abuelita ti je baka.
- I tatina majka. Ne budi tako naivan. Mama ne razgovara s tatom već godinama. Doslovno. Mrzi ga i nikad nije mogla da podnese kada nam se javljao.
- Misliš kada se *tebi* javljao – odbrusio je. – Meni nije nikad.
- Kako god. Bolje je da to učinim tajno, veruj mi.
- Koštaće te.
- Molim?
- Da, koštaće te – odlučno je ponovio.
- Zafrkavaš me?
- Naravno da ne – hladno je odgovorio. – Šta ja inače imam od toga?

– Pa, koliko?

– Sto funti.

– Sto funti? – Bila je zaprepašćena. – Šališ se!

– Morao sam da doputujem vozom. Povratna karta košta. Osim toga, tražiš od mene da obavim mučan posao, i to je najmanje što možeš učiniti. Ionako je u pitanju Torkvilov novac, a bar ga on ima na pretek.

Zagledala se u njega i jedva prepoznala brata s kojim je odrasla. Namrštila se. – Čudan si. Šta se dogodilo? – upitala je pokušavajući na njegovom licu da pronade bilo kakav trag.

– Daj mi novac ili nema ništa od telefonskog broja.

– Želim adresu i telefon, ili u Kačagvi ili u Santjagu.

– U redu. Može.

– Odlično.

Rukovali su se da potvrde dogovor, a potom je Hal počeo da seče svoju šniclu.

– Želim novac odmah – odjednom je rekao ustajući.

– Kuda ideš?

– Idem u toalet. Vraćam se za minut. – Posmatrala ga je kako nesigurnim korakom ide kroz restoran i zapitala se brine li njihov otac i o njemu. A onda se setila da Halu nikada nije poslao pismo.

* * *

Helenu je bilo i suviše sramota da roditeljima prizna pravi razlog zašto joj je Artur zabranio ulazak u kuću. Vratila se u svoju bivšu sobu i besno počela da šeta.

– Jadnica – Poli je tužno saopštila mužu. – Besna je na Artura.

– Nije besna na njega – ispravio ju je Džejk. – Besna je na sebe. Ponovo je zabrljala.

Helena nije htela da čuje ni reč protiv njega. Kada je pozvala Federiku da joj kaže, razgovor je završila zalupivši slušalicu, jer je ona optuživala očuha.

– Oh, Federika – nestrpljivo je uzdahnula. – Nemaš pojma o čemu je reč.

Odvezla se do njega sledećeg jutra, kucala na vrata, čak ga i pratila na posao. – Mogu da ti sve objasnim – preklinjala ga je, ali nije hteo da je

sluša.

– Preterala si – ravnodušno je odgovorio. – Iscrpela si me. Ne želim da se vratiš, osim ako nisi spremna na promene, a to ne možeš da odlučiš za jedan dan. Dobro razmisli i ne obaziri se na vreme koje ti bude bilo potrebno za to. – Šokirana neočekivanom ravnodušnošću, otišla je kući i zajecala na majčinom ramenu tvrdeći kako je više ne voli.

Samo je Tobiju priznala istinu. – Imala sam jednu vezu – rekla je, dok su sedeli na vetrovitoj plaži pokušavajući da nadglasaju buku talasa i kričanje galebova.

– Oh, Helena – uzdahnuo je. – S kim, pobogu?

– S jednim Špancem.

– Špancem? – Odmahnuo je glavom. Kako je mogla da bude tako glupa.

– Da, s prokletim Špancem – odgovorila je prekrstivši ruke. Plakala je sažaljevajući sebe.

– Zašto?

– Jer me podsetio na Ramona.

Nastavio je da zabada štap u pesak. – Opsednuta si duhom, Helena.

– Znam – odgovorila je i ljutitim tonom dodala: – *Sada* to i te kako dobro znam.

– Uvek čezneš za nečim što ne možeš da imaš.

– Ne moraš da mi to govoriš – odbrambeno je odbrusila. – Priznajem da sam se ponašala kretenski.

– Jesi li ga uopšte volela?

Pogledala je preko talasa prema sivim oblacima koji su im jurili u susret i prisetila se Arturovog besa.

– Jesi li?

– Naravno da jesam. Samo toga nisam bila svesna. – Tobi se namrštio.

– Nije u pitanju posesivna ljubav, kakvu sam osećala prema Ramonu – objasnila je. – Daleko je tiša. Toliko tiha da je nisam ni čula. Bila sam previše zaposlena osluškujući da čujem tutnjavu. Ali, moja ljubav prema Arturu je nežnija. Trebalo mi je vremena da to shvatim, a sada mogu da je čujem.

– Tutnjava se pre ili kasnije utiša i ako čovek ima sreće ostaće mu nešto moćno i trajno – s osmehom se setio Džulijana. – Artur je dobar

čovjek.

– Sada i ja to znam. Ne mogu da verujem da mi je bila potrebna jedna beznačajna, prazna veza kako bih se probudila i shvatila koliko mi znači. Tako sam se ružno ponela prema njemu. Bila sam bezobrazna. A on je sve vreme samo stajao i dozvoljavao mi da se tako zastrašujuće ponašam. Ko bi drugi bio toliko tolerantan? Ne zaslužujem ga. – A onda se zagledala u brata velikim, tužnim očima. – Izgubila sam ga, zar ne?

Zagrlio ju je oko ramena i poljubio u kosu, koja je mirisala na so. – Ne znam, dušo. Do sada, ništa nisi naučila na svojim greškama.

Sem je posmatrao kišu kako dobuje po prozorima radne sobe. Plamen je pucketao u kaminu, gde je Nano uvek razmeštao cepanice čeličnim žaračem, kad god bi trebalo da sabere misli. Trocki je ležao na tepihu duboko dišući, prepušten svetu snova. Ali Sem je osećao hladnoću u kostima i drhtao. Spustio je pogled na sofu na kojoj je Federika sedela i setio se njenih očiju, otupelih od ravnodušnosti, i njenog nesrećnog tela, koje je u sebe usisavalo ogromnu količinu hrane koja joj je donosila utehu. Osećao je prazninu. Izgubio je voljenog dedu i prijatelja, a ujedno je izgubio i nju. Uzeo ju je sasvim pogrešan muškarac. Beznadežno je uzdahnuo. Zašto se zavarava? Nikada nije ni bila njegova, prema tome nije ni mogao da je izgubi. A kada je bila pored njega, jednostavno ju je odbio. Ustao je i počeo da se šeta po sobi kako bi se zagrejao. Navukao je rukave preko ledenih ruku i zgrbio se. Nije napisao ni reč otkako se vratio kući. Poigravao se idejom da kupi kuću poput Tobija i Džulijana, jer mladić s trideset jednom godinom ne bi trebalo da živi s roditeljima, ali nije imao ni snage, ni volje da to učini. Sve dok je u Piktistl Menoru, ne mora da izlazi u potrazi za društvom, ni da kuva, ni da plaća stanarinu ili otplaćuje kredit. Otac mu je zahvalan na društvu i raspravlja s njim o svojim teorijama pred kaminom u dnevnoj sobi, gde je Federika jednom davno s Hester i Moli ispekla prve kolače od sleza.

Majka se šeta u dugim haljinama poput duha ostavljajući za sobom trag dima i jedva primećujući njegovo prisustvo. Nastavila je da vodi utočište za životinje, i ono je bilo toliko veliko da je, kada se vratio kući, u fioci, u kojoj inače drži džempere, pronašao vevericu kako spava svoj zimski san, sklupčana u njegovom omiljenom džemperu od kašmira. Kada joj je rekao, samo se nasmešila. – Znači, tamo se Amos sakrio. Znaš, dušo, tražim ga čitavu zimu. Ostavi ga na miru do proleća, molim te.

I tako je Sem pozajmljivao očeve džempere, koje su sve redom izgrizli ili moljci ili miševi. Naime, pošto otac nikad u životu nije imao potrebu da ide na posao, toliko je retko izlazio da džemperu gotovo nisu videli svetlost

dana i ne prepoznavši jednom prilikom svoj otrcani džemper na njemu, potapšao ga je odlučno po leđima i rekao: – Sine, ako ti je potreban novac, nećeš valjda biti toliko ponosan da ga ne zatražiš? – Sem je odgovorio kako mu je savršeno dobro. Mlađa braća navraćala su kući vikendom. Lusijen je studirao na Kembridžu, a Džoi je pohađao završni razred srednje škole. Moli i Hester dolazile su kada su mogle, jer su sada obe radile puno radno vreme i zato imale veoma malo slobodnog vremena.

Moli je uvek pronalazila zlobnu opasku na Federikin račun, dok je Hester tugovala što ju je izgubila. – Nekada smo bile tako bliske – često je govorila s uzdahom. – Sve smo jedna drugoj pričale.

– Takve stvari se događaju kada neko dopusti da mu visoko društvo i bogatstvo udare u glavu – odgovorila je Moli zajedljivo. – Hester, da smo nas dve glamuroznije kladim se da nas se ne bi samo tako otarasila.

Sem nije bio zaslepljen ljubomorom poput nje i znao je istinu. Odlučio je, međutim, da ne iznosi svoje mišljenje i krio se iza teških hrastovih vrata Nanove radne sobe.

– Sem je kao tata – kazala je Moli nasmejavši se jednog vikenda, kada je izašao napolje samo da ruča – i on postaje ćudljiv.

* * *

Čeznuo je da pozove Federiku, ali nije znao šta bi joj kazao, a nije želeo da sazna kako joj je on napisao poruku. Osim toga, posle poslednjeg razgovora sumnjao je da bi joj bilo drago da se čuje s njim. Razočaran što ne mogu da razgovaraju, odlučio je da joj napiše još jedno pismo. Otvorio je Nanovu knjigu i seo pored kamina, drhteći od hladnoće, i pokušao da pronade nekoliko stihova koji bi joj mogli pomoći. Stihovi, koje je Nano označio, uveliko su se razlikovali od onih koji bi bili prikladni za nju, jer je Vajolet bio potreban podstrek kako bi volela, a Federiki pak podstrek kako bi živela – samostalno i ne potčinjavajući se tuđoj volji. I grickajući vrh olovke počeo je da lista strane. Palo mu je na pamet da se posluži jednim ljubavnim stihom, ali shvatio je kako bi to ipak bilo prikladnije za njega, jer on pati na „drhtavom podu“ ljubavi. Federika ga muči u mislima, žaračem mu džara po srcu. Potom je pomislio da joj pošalje jedan stih o tuzi, što bi je moglo naučiti da su radost i tuga nerazdvojni i da ne mogu postojati jedno bez drugog.

A onda je naleteo na stih o slobodi i shvatio da je on najprikladniji. Pobedonosno je vrhom olovke kucnuo po strani. Mora sama da ga napusti. Torkvil će se ponašati prema njoj onako kako mu ona to bude dozvolila. Sve što treba da učini jeste da mu kaže „ne“. Mora to učiniti. Pročitao je stih Trockom, koji je podigao svoje obešene kapke, zevnuo i rastegao se, a onda nagnuo glavu na stranu i pažljivo načuljio uši.

„Jer, kako tiranin može vladati slobodnima i ponosnima nego uz pomoć tiranstva u njihovoj sopstvenoj slobodi i uz pomoć sramote u njihovom sopstvenom ponosu? A ako biste nadzor da zbacite, taj ste nadzor sami izabrali, više nego što vam je nametnut. A ako biste strah da odagnate, središte tog straha je u vašem srcu, a ne u ruci strašitelja.“

Seo je pred kompjuter i prvo otkucao stihove, onda ih je pola sata prepisivao, a potom stavio u koverat i zalepio. Radio je to toliko pažljivo, kao da je u pitanju ljubavno pismo koje skriva tajne njegovog srca. Uzbuđen što će je možda na trenutak videti, krenuo je sledećeg jutra ranim vozom. Ne mogavši da se usredsredi na čitanje, čitavim putem gledao je kroz prozor. Došao je taksijem baš u trenutku kada je napuštala kuću i ulazila u automobil, koji ju je čekao.

– Pratite taj mercedes – rekao je taksisti i onda se opustio na zadnjem sedištu osluškujući uzbuđene otkucaje sopstvenog srca i oprezne, ali pozitivne misli kako mu se motaju po glavi.

Odmah je bio zapanjen njenim izgledom. Smršala je i hod joj je bio poletan kao nekada. Koža joj takođe više nije bila napeta kao struna, već je sijala od zdravlja. Da li ju je možda njegova poruka podstakla da ponovo počne da vodi računa o sebi? A onda se namrštio. Možda je Torkvil zaslužan za to?

Federika je bila uzbuđena zbog svog novog pristupa životu, iako joj nije bilo lako. Morala je mnogo da radi s ličnim trenerom kako bi izgubila kilograme, uz promenu načina ishrane. A to ju je u početku bilo obeshrabrilo. Mesecima pre toga nije se pošteno pogledala u ogledalu i kada više nije imala šta da obuče, jednostavno je tražila od Torkvila da joj kupi novu. Nikad nije pomislila da će nekad biti tako debela. Ugojila se dvanaest kilograma i koža je počela da se rasteže od brze hrane. Nije,

međutim, imala kuda da se sakrije. Džon Barli je dolazio ponedjeljkom, sredom i petkom. Izmerio bi je na vagi, a onda radio s njom sve dok joj znoj ne bi procureo iz svake pore poput krvi, pa je često bez želje da dalje nastavi uzvikivala: – Ne mogu. Jednostavno sam rođena da budem debela.

Na to bi joj trener onda odgovarao: – U redu, ako želite takvi da ostanete, što meni ne smeta, ja vam nisam potreban. – I svaki put bi ga preklinjala da nastave.

Pobrinula se da frižider bude pun voća i povrća i držala je rigoroznu dijetu. Svaki put kada bi poželela kesicu čipsa ili čokoladu, setila bi se Torkvilovih surovih nadimaka i umesto toga odabrala šargarepu.

Umesto da troši novac na garderobu, plaćala je redovne tretmane u kozmetičkom salonu i počela da se ponovo ponosi svojim izgledom. Kako je gubila kilograme, tako je raslo i njeno samopouzdanje. Snagu je pronalazila u očevoj poruci koju je sakrila na dno magične kutijice. Vadila je kada bi Torkvil bio na poslu što joj je omogućavalo da bude sama sa svojim mislima. Bila je ubeđena da je otac došao u Englesku, video je i poslao pismo. Bilo joj je žao što joj se nije obratio, ali shvatala je zašto je odlučio da oстане po strani. Htela je samo da mu kaže da ga ne krivi i da ga još uvek voli. Kako se približavao Božić tako su i dani postajali sve hladniji. Očekivala je Halov poziv, ali premda je obećao da će joj nabaviti telefonski broj deke i bake, nije to učinio.

A onda je ka svojoj samostalnosti sama preduzela prvi korak, mali i nesiguran, ali izuzetno važan. Odvezla se automobilom u Sloun strit i sebi kupila novu garderobu, jer joj je stara sada bila prevelika. Još uvek su u pitanju bila siva i mornarskoplava odela, koja joj je Torkvil uvek odabirao, ali činjenica da je izašla i da ih je sama kupila ulila joj je prkosno osećanje zadovoljstva. Izvela je svoju prvu pobunu.

Bila je, međutim, iznenađena kada Torkvil to nije primetio. Još više se iznenadila shvativši da mu nije stalo. Čestitao joj je na vitkijoj liniji, zagrlio je svojim moćnim rukama i poljubio preljubničkim usnama. – Mudrice moja mala. Tako se ponosim tobom. Još malo pa si Federika s kojom sam se oženio.

Trebalo bi da bude oduševljena, na kraju, zbog njega je i smršala. Ili možda nije zbog njega? Malo-pomalo prestajao je da bude centar njenog

života.

Sem je pratio Federiku do Sent Džejmsa, gde je izašla iz automobila i nastavila peške. Sačekao je da pođe pločnikom i onda iskočio napolje kako bi je sledio. U dugom crnom kaputu, crnim antilopskim čizmama, svetlosivom odelu i krem svilenoj košulji delovala je elegantno i prefinjeno. Dugu svetlu kosu uredno je zavezala u konjski rep, koji joj je padao niz leđa. Više nije bila mršava tinejdžerka, mučena nesigurnošću i sumnjama. Bila je zaobljenija i ženstvenija, i odisala sve većim samopouzdanjem. Osetio je kako mu se emocije skupljaju u grlu. Takvu je više voli. I silno je čeznuo da joj to prizna.

Dvaput je zastala da pogleda u izloge i odmerila sopstveni odraz, koji bi je svaki put zapanjio. Išao je stotinak metara za njom, skrivajući glavu ispod očevog šešira, s rukama u džepovima kaputa prekrivenog psećom dlakom i s rupom na laktu, za koju je sigurno bio odgovoran neki mali miš. Zgrbio se i posmatrao je kroz naočare koje su mu se neprestano maglile od hladnoće i kišice, a onda se i zarumeneo, osećajući se kao uhoda, na šta su se naočare još više zamaglile te na kraju skoro ništa nije video.

Pratio ju je niz Arlington strit prema hotelu *Ric*, gde je bio uveren da se nalazi s nekim na ručku. Iznenadio se kada je prošla pored dvojice vratara, koji su je pozdravili dodirnuvši rukama u belim rukavicama obod kapa, i nastavila u pravcu parka Grin. Ubrzao je korak izbegavajući ljude koji su izlazili iz podzemne železnice, i posmatrao je kako ulazi u park. Sakrio se iza kapije, dok je ona poput navođenog goluba nastavila stazom prema klupi ispod golih stabala. Sela je, spustila torbu na kolena i zagledala se u maglom obavijen park.

On je krenuo uz gvozdenu ogradu, sve dok se nije našao iza njenih leđa, na udaljenosti od stotinak metara. Posmatrao je kako usamljeno sedi. Bilo je sigurno da nije nikoga očekivala. Nije se ni osvrnula, niti je bacala pogled na sat. Jednostavno je nepomično piljila ispred sebe, potpuno se prepustivši mislima.

Izvadio je ruke iz džepova i uhvatio se za vlažne gvozdene šipke koje su ga delile od voljene žene. Čeznuo je da je pozove, ali se nije usuđivao te je ostao tako da stoji, s rukama smrznutim na ogradi, pitajući se o čemu

razmišlja i presrećan što je tako blizu nje. Po zgrbljenom položaju ramena shvatio je da je usamljena, a lagano nagnut položaj glave govorio mu je da je i tužna. Znao je šta znači biti sam. Znao je kako joj je. Dvaput je dotakla nos i odlutali pramen kose zakačila iza uva, a on je stajao čekajući da ustane i krene dalje. Posle sat vremena, međutim, pošto se još uvek nije pomerila, odlučio je da se vrati do njene kuće i ubaci pismo ispod vrata.

S oklevanjem ju je napustio i krenuo prema Sent Džejmsu. Zadrhtao je od hladnoće i ponovo ugurao ruke duboko u džepove. Iz radoznalosti je odlučio da prođe kraj automobila kojim se dovezla i zatekao šofera kako spava, glave spuštene na podbradak. Pljuvačka mu je curila iz ugla usana stvarajući paučinu, koja mu se razvlačila od vilice do revera.

Iskoristio je priliku i ugurao pismo kroz spušten zadnji prozor. Palo je na sedište okrećući se na stranu, na kojoj je s ljubavlju ispisao njeno ime.

Federika je sedela i radovala se što Torkvil ne zna gde se nalazi. Uživala je da bude sama sa svojim sećanjima. Zamislila se nad nesposobnošću da zatrudni i zaključila kako ne bi bilo ni pošteno doneti dete u takav brak. Možda je u pitanju božja volja, jer samo bog može sagledati celu situaciju. Zatim se zamislila nad Božićem. Hoće li je Torkvil otpratiti u Polpero, kako bi ga mogla provesti s porodicom? Iako joj to neprestano obećava, svake godine avionom odlete na neko egzotično mesto i svake godine je prisiljena da pozove majku i izvini se u njegovo ime, a čini to toliko uverljivo da na kraju i sama nasedne na izmišljene izgovore. Više od svega na svetu želela je da ode kući u Kornvol i zapravo se uvek osećala izneverenom.

Federika je volela da se seća mladosti. Sećanja su je tešila, odvlačila je od stvarnosti i tuge. U mislima je prizivala piknike na plaži, kada bi se pesak uvlačio u sendviče i kada je bilo toliko hladno da su šćućureni drhtali u debelim džemperima, sve dok ih Tobi ne bi pokupio i odvuкао u lov na morske ježeve i rakove. Džulijan je skupljao školjke i pomagao joj da pravi dvorce. Ili bi sedela na tepihu i razgovarala s majkom, svaki čas plješčući na sve što bi njih dvojica uradila. To su bili dani idile.

Razgovarala je s Tobijem i Džulijanom, s majkom, a ponekad i s Hester, ali ne često kako je to činila na početku braka, kada se iskradala u

govornicu u *Herodsu*. Vreme i prilike izronile su između njih poput nepremostive planine. I tu je morala da smišlja izgovore. Ali, ako želi da bude iskrena prema sebi, mora priznati da je nešto drugo bilo u pitanju. Torkvil ne voli njene. Smatra ih malograđanima, i čini sve kako bi je odvojio od njih. Iako je znala da bi odlučnošću mogla da savlada tu planinu, nije znala ima li hrabrosti da mu se suprotstavi.

Bila je prosto naviknuta da ga voli. U početku joj je bio potreban, a tu potrebu on je pobudio i nastavio da je podstiče, sve dok naposljetku više nije bila sposobna da bude sama. Potom je izgubila sposobnost razmišljanja sopstvenom glavom. Za četiri godine braka polako joj je ubio volju i sada joj je jedino preostalo da pokuša da se opet podigne u visine. Kakve li sreće što je u trenutku najvećeg očaja otac odlučio da se javi tajnom porukom ohrabrujući je da se ponovo izgradi i stekne izgubljeno samopouzdanje i kontrolu. Bila je spremna i za slamku da se uhvati. Nije to, međutim, mogla sama da izvede.

Setila se oca. Kako će ga pronaći u Londonu? Ako je i bio tu, verovatno je već otputovao. Znala je da se nikad ne zadržava dugo na jednom mestu. Njegova senka uvek ga dostigne i natera dalje. I prepustivši se tako mislima, u jednom trenutku iznenada je osetila nečiji pogled na potiljku. Nije se usudila da se okrene i s nelagodnošću se promeškolljila. Obuzelo ju je, međutim, prijatno i poznato osećanje. Pomislila je kako je u pitanju možda baš on, otac, i kako je gleda s ulice ne želeći da ga ona vidi, odjednom je skupila hrabrost i okrenula se. S nadom u očima pretražila je kroz zimsku izmaglicu gomilu nepoznatih lica, ali nijedno nije prepoznala. Razočarana je uzdahnula, pogledala na sat i zaključila kako je vreme da se vrati.

Krenula je nazad pažljivo hodajući po pločniku i pitajući kako će s Torkvilom naćeti temu Boćića. Kada se vratila do automobila, ugledala je šoferu kako spava kupajući se u sopstvenoj pljuvaćki i pokucala na prozor. Trgnuo se, zapetljao rukom po kvaki i onda izvukao sa sedišta kako bi joj otvorio vrata. Ali do tada je već ugledala pismo i sama otvorila. Rekla mu je da je odveze kući i drhtavom rukom proćitala ime na koverti. Federika Kampione. Bila je uverena da je ponovo u pitanju oćeva poruka, jer samo on koristi njeno devojaoćko prezime, a niko koga je ona znala nije se njime

služio. Pocepala je koverat i požudnim očima gutala reči kao da su od samog Boga. Znači, ipak je u parku to bio on.

„Jer, kako tiranin može vladati slobodnima i ponosnima nego uz pomoć tiranstva u njihovoj sopstvenoj slobodi i uz pomoć sramote u njihovom sopstvenom ponosu? A ako biste nadzor da zbacite, taj ste nadzor sami izabrali, više nego što vam je nametnut. A ako biste strah da odagnate, središte tog straha je u vašem srcu, a ne u ruci strašitelja.“

Osetila je kako joj se obrazi rumene i zatim pulsiraju od srama. – Stanite, moram da izađem – iznenada je rekla šoferu.

– Šta? Zar sada? – Bacio je pogled u retrovizor.

– Sada.

– Da, gospođo – začuđeno je odgovorio i nećkajući se skrenuo u tihi uličicu, gde je parkirao automobil uz ivičnjak. Širom je otvorila vrata i izašla na vlažan pločnik pa užurbanim korakom nastavila dalje, sve dok nije naišla na prvi kafić. Utrčala je unutra, sela za sto u uglu, naručila čaj i zagledala se s užasom u pismo. Zar uopšte nema ponosa? Zar je njen jad zaista proizašao iz slabosti i nedostatka samopouzdanja? Zar je Torkvil, muškarac koga je volela, zaista tiranin i kontroliše svaki njen pokret?

S tolikim se očajanjem prepustila samosažaljenju da se nije usudila da poveruje kako njen spas leži baš u njenim rukama. Više joj je odgovarala poslušnost od pobune. Ali, sada je s gnušanjem razmišljala o sopstvenoj slabosti. Kako je jadna. I kada je ponovo pročitala stihove, sve joj je iznenada postalo jasno. Zagledala se u čaj i odjednom je svoj brak sagledala u potpuno drugačijoj svetlosti. Bila je zgranuta onim što je spoznala. Dopustila mu je da upravlja svakim delom njenog života. Nije joj samo govorio šta da obuče već i koga će viđati. S kajanjem se setila kako ju je mudro sprečio da odlazi kući u Polpero i posle toga malo-pomalo postao joj je jasan svaki korak koji je preduzimao prema potpunom nadzoru nad njenim životom. Nije bio zadovoljan što je posedovao njenu ljubav. Hteo je i njenu slobodu. Sem je bio u pravu. I shvativši to, zažalila je što nije prihvatila ruku kada ju je pružio. Čak ju je i Artur upozorio, ali ni njega nije htela da sluša.

Bilo je kasno posle podne kada se konačno vratila. Torkvil nije bio kod

kuće. Otvorila je frižider i uzela sok od grejpfruta. Potom se popela stepenicama i napravila toplu kupku. Telo joj je drhtalo od odlučnosti. Provešće Božić u Polperou, dopalo mu se to ili ne. Štaviše, počće da se bori za sebe! Skinula je odeću i navukla bademantil, razmišljajući šta sve da mu kaže. Činilo se to tako jednostavno, ali se bojala da će joj se grlo stegnuti kada bude morala da se suoči s njim.

Zatim je uhvatila panika. Šta ako je već organizovao nešto drugo? Setila se veličanstvenog plana da odu na Mauricijus i zadrhtala je. Zašto bi je uopšte unapred izvestio? Nije li mu od samog početka dozvoljavala da sve planira? Čak nije vodila ni dnevnik. Mora dobro da se pripremi kako ne bi mogao da je nadmudri. Otrčala je u radnu sobu i počela da otvara fioke radnog stola. Sve je bilo na svom mestu, čak su i olovke bile uredno složene, izoštrene na istu dužinu, gotovo uopšte neupotrebljavane. Nije pronašla ništa pa je nastavila da traži u ormarima, ali ponovo uzalud. Nije bilo avionskih karata. Odjurila je stepenicama do njegovog velikog belog ormara za odeću i ugledala niz izglancanih cipela, svaki par s kalupom boje mahagonija.

I iznenada se njena potraga za avionskim kartama pretvorila u potragu za nečim neopipljivim, kao da je, sasvim neočekivano, iznenada odrasla i konačno bila u stanju da sagleda svet izvan čaure u koju ju je ugurao. I njene ruke su mahnito prekopavale po džepovima sakoa i pantalona, poslaganih u savršene redove na drvenim vešalicama. Srce joj je tuklo od straha, jer je znala da se on svakog trenutka može pojaviti. Radoznalost ju je naposljetku odvušla do fioke noćnog stočića, gde su joj se prsti spustili na četvrtastu džepnu knjižicu. Podigla ju je i otvorila. Bila je to beležnica uvezana u kožu, u kojoj su se nalazili rukom ispisani popisi stvari koje treba obaviti, a s prednje strane polaroidna fotografija nage mlade žene, koja je sedela na stolici s pohotno i besramno raširenim nogama, smešeći se samopouzdanu potpuno svesna svoje lepote. Federikino srce se smrzlo. Prepoznala je lice i setila se prilike. Zar joj je trebalo toliko dugo da to shvati?

Pozvala je Hester, koja je odmah po njenom glasu shvatila da se nešto dogodilo. – Šta ti je učinio?

– Potrebna si mi – rekla je molećivo, a oči su joj se ispunile suzama. – Hoćeš li doći po mene?

Hester je odmah spustila slušalicu, zgrabila ključeve i zalupila vratima za sobom, ne rekavši ni reč Moli, koja je provirila iz kupatila prepunog pare pitajući se šta se, do đavola, događa.

Kada je Hester stigla u Federikin u kuću dočekala ju je na pragu, u bademantilu, grčevito stiskajući drvenu kutijicu. Pojurila je niza stepenice sa strahom se osvrćući i uskočila u automobil.

– Tako ćeš izaći? – Hester je bila zapanjena.

Federika se slomila. – Da – zajecala je – jer je to sve što sam ponela sa sobom u brak. Kutijicu i poverenje.

Tek kada je bila na sigurnom u stanu u Pimliku njeni jecaji su se pretvorili u histeričan smeh. Moli i Hester su se zabrinuto pogledale, obe se prisećajući Heleninog venčanja, kada je isto tako ludački jecala zbog Sema. Kada se smirila kako bi mogla da govori, obrisala je oči rukavom bademantila i zašmrkala.

– Jesi li dobro? – upitala je Moli zabrinuto.

– Oh, mnogo bolje – odgovorila je pokušavajući da se kontroliše. – Samo sam zaboravila da zatvorim slavinu u kupatilu!

Kada se Torkvil vratio kući, ugledao je vodu kako se sliva niza stepenice. Uplašio se da se nešto dogodilo Federiki, pojurio je u spavaću sobu saplićući se o mokr tepih. Krv mu je pojurila u glavu.

– Federika! – povikao je. – Federika! Jesi li dobro? – Utrčao je u kupatilo. Voda se slivala preko ivice kade u poslednjem činu prkosa. Zatvorio je slavine, ugurao ruku i izvukao čep. Čulo se kлокotanje. – Sranje! – Bacio je pogled na skupocene tepihe. Sada će morati da ih zameni.

Osvrnuo se oko sebe, ali nje nigde nije bilo. Primetio je da je odeća uredno složena na krevetu, a da na vratima visi samo jedan bademantil. Ponovo ju je pozvao i nastavio da proverava ostale prostorije u kući. Nije bilo odgovora. Sve što je mogao čuti bio je odjek njegovog glasa, koji se odbijao o zidove praznog zdanja. Seo je na krevet i zabrinuto protrljao bradu.

Nema je. Ali nigde ni traga od borbe, ili provale. Ništa osim vode, koja je poplavila kuću. Naposletku je podigao slušalicu i pozvao šofera.

– Pa, gospodine Džensen – Pol je zamišljeno odgovorio – otišla je u kupovinu u Sent Džejms na sat vremena, a kada smo krenuli nazad, sasvim iznenada me zamolila da stanem. Zna, gospodine Džensen, malo sam se zabrinuo. Izgledala je prilično uznemireno.... Ne, ne znam zašto, gospodine Džensen, bila je bleđa u licu. Odjurila je niz ulicu i nestala u kafiću na sat vremena. A kada sam je dovezao kući, sve je već bilo u redu. Pa sam i ja otišao kući, gospodine Džensen. Rekla je da joj više neću biti potreban. – Usledila je kratka pauza. – Gospodine Džensen? – Pol se uplašio da je možda napravio grešku. – Gospodine Džensen? Zar sam gospođi Džensen bio potreban?

– Sve je u redu, Pole – razuverio ga je ostajući bez glasa na pola rečenice. Spustio je slušalicu i zamišljeno se počeo po bradi. Onda mu je nešto privuklo pogled. Federika nije fioku zatvorila do kraja i ostala je malo otvorena, a njemu detalji nisu mogli promaći. Otvorio ju je i ugledao

džepnu knjižicu. Okrenutu naopako. Ne onako kako ju je on ostavio. Izvadio je i glasno zastenjao ugledavši Lusijinu fotografiju, zalepljenu s unutrašnje strane korica. Sve mu je postalo jasno. Zato je odjurila i zaboravila da zatvori vodu.

Odlepio je fotografiju i pocepao je u komadiće, a onda ih iz besa pobacao u kantu za đubre. Sve je pogrešno shvatila. To je davno slikano. Objasniće joj i sve će mu oprostiti. Panično se osvrnuo oko sebe pokušavajući da utvrdi je li se možda spakovala. Nije. Nije ništa uzela sa sobom, čak ni donje rublje. Verovatno je napustila kuću u bademantilu. Odahnuo je. Očigledno planira da se vrati. Koliko daleko može otići tako obučena?

Federika je ispričala sve izostavljajući samo deo u vezi s anonimnim porukama koje je odlučila da sakrije, sve dok ne uspe da pronađe oca.

Sve tri su sedele ispred plinske peći s dve boce jeftinog vina, dok je Keni Rodžers pevao u pozadini „It’s a fine time to leave me, Lucille“.

Moli je bila fascinirana Federikinim tužnim životom. Kako nije uspela da shvati šta stoji iza sve te skupocene garderobe i torbi od krokodilske kože?

Hester ju je saosećajno saslušala. – Znala sam da si tužna, Fede. Primetila sam. Šta ćeš sada da radiš?

– Vратиću se kući u Polpero i krenuti od nule.

– Napustićeš Torkvila? – uzviknula je Moli paleći cigaretu.

– Naravno da će ga napustiti – dobacila je Hester. – Tip je čudovište. Zaslužuješ mnogo bolje – dodala je i s ljubavlju joj stegla ruku.

– Oh, ne želim više da pogledam muškarce dok sam živa –kazala je Federika očima punim suza. – Želim neko vreme da budem sama i sama donosim odluke. Moram da shvatim ko sam. Mislim da više ni u šta nisam sigurna.

Kada je telefon zazvonio, sve tri su se ukočile. Moli i Hester su je pogledale. Bila je prestravljena. – Javi se, Moli – rekla joj je slabašnim glasom i zagrizla zanokticu. – Ali nemaš pojma gde sam – rekla je.

Moli je ustala, a vino joj je odmah isparilo iz glave brzo je vraćajući u

trezveno stanje. Duboko je udahnula i polako podigla slušalicu. Cika je utihnula, a prostorija utonula u neprijatnu tišinu ispunjenu iščekivanjem.

– Halo – oglasila se pokušavajući da glumi ležernost, kada su joj se ramena iznenada opustila. – Seme! Zašto me, do đavola, sada zoveš? Imamo frku, zato... Šta, zar sada? Oh, bože! Moraćeš da spavaš u dnevnoj sobi jer Federika spava s Hester... duga priča, sve ćemo ti ispričati kada dođeš... U redu, vidimo se za minut. – Spustila je slušalicu i s osmehom ih pogledala. – Još jedan gost – nasmejala se. – Idem po još jednu bocu vina. Sem je propustio prokleti voz. – Odskakutala je u kuhinju.

– To je tako tipično za njega – Hester je uzdahnula. – U poslednje vreme, otkako je Nano umro, živi u svom svetu.

– Jadničak – dobacila je Federika. – Zaista ga je voleo, zar ne?

– Najviše od svih nas. Mislim da ga je voleo više od mame i tate. – Moli se vratila s bocom bordoa. – Najviše vremena je provodio baš s njim. Nano nije imao sina, a pošto je bio šovinista, verovatno mu je bilo žao što je tako i zato mu je Sem bio poput sina. Tata mu je prepustio Nanovu radnu sobu da bi tamo pisao i sam bog zna šta švrlja. Ali ceo dan je zatvoren u sobi kao i on. Jedino Trock i ima pravo da mu se pridruži. – Otvorila je bocu.

– Trebalo bi da nađe devojkicu – kazala je Hester. – Nekada ih je imao na pretek.

– Tada je još imao kosu. – Moli je zlobno dobacila i nasmejala se.

– Nije Samson – prekorila ju je sestra. – I mislim da baš dobro izgleda s manje kose. Sada više nije samo zgodan već markantan.

Moli se zgroženo namrštila. – O ukusima se ne raspravlja – odgovorila je izbacujući dim u kolutovima.

– Jedno sam naučila od Torkvila – rekla je Federika tužno – a to je da izgled vara. Nema lepšeg muškarca od njega, ali ni sebičnijeg i zato bih više volela da je spolja neugledan, a predivan iznutra.

Moli je spustila pogled postidevši se zato što joj se Torkvil svideo.

Kada je Sem došao u stan, Federika je ostala zabezegnuta njegovom naglom transformacijom. Propao je. Više nije imao zlatnu i sjajnu kosu, poput zgodnih grčkih kipova. Uvukao se zgrbljenih leđa i drhtao od hladnoće. Lice

mu je bilo sivo, kao na Nanovoj sahrani, a oči iscrpljene. Čežnja ga je lišila entuzijazma i energije. Kada ju je ugledao, stidljivo se nasmešio uzdržavajući se da joj potrči u susret i privuče je u zagrljaj. Federika se setila njihovog neprijatnog razgovora posle sahrane i nasmešila se govoreći mu tako da mu je oprostila i sve zaboravila. Ustala je da ga pozdravi.

Uhvatio ju je za ruke. – Kako si? – zabrinuto je upitao.

– Sada sam dobro. – Odmakla se i protrljala ruke, pošto ju je zabolelo od njegovog stiska. – Napustila sam Torkvila – rekla je i ponovo sela na tepih kraj peći.

– Napustila si ga? – S nevericom je ponovio i odvratio pogled kako ne bi primetila iskru koja je vratila sjaj njegovim očima, i radost, što mu je razvukla usta u pobedonosni osmeh. – Torkvila?

– Gotovo je.

– I upravo to proslavljamo – dodala je Moli likujući.

– Pre bih rekla da ga oplakujemo – odgovorila je Hester. – Jadna Fede, zaista je prošla kroz pakao.

– Šta se dogodilo? – Skinuo je kaput i seo na sofu, a pošto mu je odjednom postalo vruće, skinuo je očev džemper, prošaran rupama, i ostao u plavoj košulji raskopčanih manšeta koje su mu visile oko zglobova.

– Ah, duga priča – kazala je pijuckajući bordo. – Sada je daleko bolje.

– Mol, dodaj i meni čašu – rekao je razvedrivši se. – Fede, zaista si hrabra. Ponosim se tobom. Učinila si najtežu stvar u životu. I to sasvim sama.

– Ne u potpunosti. – Sklonio je pogled. – Recimo samo da mi je neko otvorio oči. I da sam malo sazrela. Ne mogu poverovati da sam bila toliko zaslepljena i slaba! Protraćila sam četiri godine života.

– Ništa se ne može protraćiti, Fede. Mnogo si naučila o ljudskoj prirodi, ali najviše o sebi – mudro je uzvratio, a onda promenio temu. – Šta ćeš sada da radiš?

– Idem kući. Mama i ja ćemo biti divan par.

– Da, čuli smo – dobacila je Hester. – Tako mi je žao.

– Glupa je. – Federika je uzdahnula i sve troje su se namrštili na iznenadnu promenu stava, znajući kakvo mišljenje ima o očuhu.

– Zar ne prezireš Artura? – Moli ju je upitala otresajući pepeo na tepih.

– Recimo da sam ga pogrešno procenila. Sada mi je sve mnogo jasnije – nasmešila se i pogledala Sema. – Dugujem mu izvinjenje. Ni njega nisam slušala, a trebalo je.

Blago se nasmešio. – Otpratiću te na voz ako želiš.

Zahvalno je klimnula glavom. – Hoćeš? – Uzdahnula je s olakšanjem. – Bilo bi mi tada mnogo lakše. Plašim se da će me pronaći i pokušati da me odvuče nazad.

– Ubiću ga ako ti se približi – odgovorio je i odmah se nasmejao ne želeći da pomisli kako je to zaista spreman da učini.

Njih dvoje gotovo uopšte nisu spavali te noći. Sedeli su, pili i razgovarali još dugo pošto su Hester i Moli otišle u krevet. Ona mu je otvorila dušu i priznala tajne, a on ju je saosećajno slušao, upravo kako je učinio i onog dana među zvončićima. – Bar da sam imala hrabrosti sve ovo da kažem za onim ručkom.

– Skoro i da jesi.

– Znam.

– Šta te je uplašilo?

Zamislila se nad pitanjem posmatrajući zlaćane plamičke plinske peći kako veselo skaču iza rešetke. – Nisam shvatala da sam nesrećna – priznala je i s nevericom odmahнула glavom. – Znam da to zvuči ludo, ali nisam to sebi mogla da priznam. Verovala sam da ga volim.

– To uopšte ne zvuči ludo.

– Ne?

– Ne – ponovio je i uzeo je za ruku. – Nisi pogrešila što si ga volela. On je pogrešio što je zloupotrebio tvoju ljubav.

Nasmešila se. – Sve tako dobro razumeš.

– Ne sve. Samo tebe.

Sledećeg jutra pozajmila je Hesterinu garderobu i baš dok je oblačila farmerke, iz dnevne sobe prolomio se vrisak. – Oh, bože! – povikala je Moli. – Bože, bože, bože. – Sve troje su dojurili do prozora. – Ne, Fede, ne ti – dobacila je isprečivši joj se na putu. – Tu je! Čeka te – tiho je dodala. – Video me je kako gledam kroz prozor.

Federika je počela sva usplahirena da se šeta po sobi, a Moli je navukla zavese i ponovo provirila. Zgodan muškarac, s prekrštenim rukama, tužno je stajao pored poršea.

– Do đavola, šta ću sada? – Ponovo je nervozno grickala palac.

Sem je seo na naslon sofe. – Pozvaću taksi i zajedno ćemo izaći – odlučno je izjavio podižući slušalicu. – Ne može biti jednostavnije.

– Ne znam hoću li moći da se suočim s njim.

– Naravno da hoćeš.! Imala si snage da ga napustiš, zar ne? Onda pronadi snage i da mu kažeš da je gotovo.

– Mislim da ne mogu.

– Možeš i hoćeš – odlučno je odgovorio. – Ili ću ja to učiniti umesto tebe.

– Ako si ga već napustila, Fede, onda se više ne možeš vraćati – složila se Hester.

– Ja ne bih želela da se vratim kući, gde me čekaju moka tepih i besan muž – dodala je Moli. – Koliko god bio zgodan.

Sem je zakolutao očima i pozvao taksi. – Samo se seti šta će te dočekati kada se vratiš. – Zadržao je dah dok se ona šetala po sobi, držeći ruke na kukovima, i razmišljajući šta da radi. – Voliš li se onakva kakva si kada si s njim? – Uplašeno ga je pogledala i odmahнула glavom. – Onda odbaci tu Federiku i pođi sa mnom. – Ustao je i uhvatio je za ruke. – Znaš da ispravno postupaš.

– Ali voli me – tiho je kazala.

Stegao joj je ruke. – Ne, ne voli te, Fede. Želi da te poseduje, kao što poseduje automobil i kuću. Da te voli, uživao bi u tvojoj slobodi, u tvom sve većem samopouzdanju i tvojim uspesima. Da te voli, podsticao bi te da sama izgradiš put kroz život. Kupio bi ti fotoaparat i platio tečaj fotografije. Ne bi ti kupovao te smešne cipele i torbe, kao da si lutka kojom može upravljati. Nisi lutka, Fede. Imaš sopstvene ideje i stavove. Ako se vratiš, mučiće te, sve dok ti više ne preostane nijedna sopstvena misao. Razmisli o tome.

Stajala je gledajući ga u oči i znala je da je u pravu. Već je to sama sve shvatila.

– U redu, hajdemo onda – odlučno je rekla. – Ali želim da

porazgovaram s njim. – Kada je primetila da podiže obrve pokušavajući da se pobuni, na brzinu je dodala: – Moram mu to sama saopštiti. Moram sebi dokazati da to mogu da uradim.

Posle dvadeset minuta, pošto su sišli niza stepenice, Torkvil je dotrčao i privukao je u zagrljaj. Sem je odmah pokušao da ih razdvoji. – Pusti nas na miru – zarežao je i usledilo je kratko tegljenje, tokom kog je Federika uspela da se oslobodi.

– Odlazi, Torkvile! – povikala je. – Gotovo je. – Zatim je primetila da je snužden, da su mu oči krvave i da je tužno savio ramena.

– Nisam spavao cele noći. Umirao sam od brige. – Podigao je ruke. – Mogla si mi javiti gde si. Mislio sam da te je neko oteo.

Okrenula se prema Semu. – Sačekaj me u taksiju. – I Sem se teška srca odvojio od nje. Zastao je kod taksija, spreman ponovo da uskoči ako joj bude potreban, ali nadao se da do toga neće doći. Mora naučiti da ne zavisi ni od koga, ni od oca, ni od muža, a kada to savlada, biće spremna da voli na pravi način. Nije mario koliko će joj vremena biti potrebno za to. Bio je spreman da čeka.

– Ta fotografija je snimljena pre mnogo godina. Zar nisi primetila da je stara? – Pružio je ruku prema njoj, ali ona se odmah odmakla podigavši dlanove kako bi ga zadržala na udaljenosti. – Hajde, ljubavi, znaš da nemam nikoga sa strane. Volim te. Izgubljen sam bez tebe. Zar nam nije dobro zajedno?

– Gotovo je – odgovorila je odmahujući glavom.

– Ne budi glupa, malena. Besna si i jasno mi je zašto. Hajdemo kući, pa ćemo o svemu razumno porazgovarati. Nemoj odbacivati ono što imamo, jer je posebno – preklinjao ju je bacajući pogled prema Semu, koji je zaštitnički stajao sa strane.

– Ne zovi me „malena“. Mrzim to – odbrusila je iznenada pronašavši hrabrost u njegovoj ranjivosti. – Ne vraćam se kući.

Pokušao je da se ne osvrće na buntovnički ton u njenom glasu. – Nije to što misliš, do đavola! – Zarežao je stiskajući zube i pokušavajući da obuzda bes. – U redu, pogrešio sam što sam zadržao fotografiju, ali zar ćeš me kazniti zbog tako male greške? Važno je samo da te volim, a ljubav

podrazumeva praštanje, do đavola.

– Ljubav podrazumeva poverenje – hladno ga je presekla.

– Onda mi veruj kada ti kažem da nemam nikoga sa strane. Lusija mi je stara prijateljica, a slikana je iz šale.

– Ne verujem ti.

– Veruješ li mi kada ti kažem da te volim? – Preklinjao ju je.

– Ne voliš me, Torkvile. Želiš da me poseduješ, kao što poseduješ automobil i kuću. Ja sam ti kao lutka, koju oblačiš i povremeno izvodiš, ali me ne voliš. Da me voliš, dopustio bi mi da sama donosim odluke. – Spopala ju je vrtoglavica od naleta samopouzdanja.

Ostao je zabezeknut. Nikada ranije nije tako govorila. Poput pomahnitalog bika uvukao je vazduh kroz nozdrve, ne mogavši više da drži bes pod kontrolom. – Kuda nameravaš da odeš? – upitao je tiho, ali ljutitog pogleda. – U provincijski gradić na obali? Ili možda želiš da se vratiš neurotičnoj majci i buržujskom dedi i babi? – A onda je klimnuo glavom prema Semu i odsečno dodao: – Ili možda porodici ekscentrika? – Sem se uzdržao od smeha. – Ja ti mogu pružiti šta god poželiš.

Hrabro se isprсила. – A šta to? Još nekoliko torbi i nekoliko pari cipela? Molim te, Torkvile, ne laži me! Jadan si i ne želim više da budem s tobom. Čućemo se preko advokata. Ne pokušavaj da me pratiš, a znaš li zašto? Semova porodica ekscentrika je zarazna i pretpostavljam da ne bi želeo da se zaraziš.

– Žalićeš to do kraja života. Neću dolaziti po tebe. Biće ti žao! – Povikao je kada je krenula prema Semu, koji ju je čekao pored otvorenih vrata taksija. Ponosno joj se nasmešio kada je ušla i potom je ušao za njom zatvarajući vrata. Pošto je pogledao prema Molinom i Hesterinom stanu, njih dve su se srećno smešile s one strane prozora. Hester je izbacila palčeve i klimala glavom.

Proklizavši točkovima poršea i ostavljajući crne tragove na asfaltu, koji se gotovo zadimio od njegovog besa, Torkvil je konačno otišao.

Federika je tek tada shvatila da drhti celim telom.

– Ima li toga još, šefe? – dobacio je taksista, s uživanjem proprativši sučeljavanje. – Ovo je bolje od *Istendersa*.

– Železnička stanica Paddington, molim vas – rekao je Sem zagrlivši je

oko ramena.

Nije se bunila. S olakšanjem, ali i kajanjem, zamislila se nad poslednje četiri godine života.

Kada je došla kući, dočekalo ju je veselje, ne samo zato što je bio Božić već zato što su svi bili oduševljeni, jer se konačno vratila. Ingrid je priznala kako je smatrala Torkvila „užasnim“, a Tobi i Džulijan su se setili gde su ga videli tek kada je bilo prekasno da išta preduzmu. – I tada je bio arogantan i samoživ. Izneverili smo te, Fede.

Helena je živnula, jer je pored nje postojao još neko ko je neveseo i krenula je s njom u duge šetnje liticama, oplakujući Arturovu bolnu tišinu. – Izgubila sam ga, Fede. Čak ne želi ni da razgovara sa mnom – jadala se.

Džek i Poli su je prihvatili, kao što su prihvatili i njenu majku. I tako je nesreća ponovo okupila celu porodicu. Poli je spremala ogromne lazanje od povrća i puding, i svi sedmoro seli su za sto, okruženi Džekovim modelima brodova koji su sada visili s tavanice, kako ih nespretne ruke ili laktovi ne bi mogli srušiti. Sedeli su i ispijali vino i Polin sok od zove, veselo čavrljajući.

Federika se odmah uselila kod Tobija i Džulijana izvodeći Rastu u duge šetnje s majkom. Pomogla je ujaku da ukrasi kuću, a Džulijan ju je odveo u grad kako bi kupila poklone. – Nemam prebijene pare – rekla je prisativši se bogatstva koje je ostavila za sobom u Londonu.

– Ali zato ja imam – veselo je rekao – i možeš dobiti koliko god poželiš.

Ako vreme nije provodila s Tobijem i Džulijanom, odlazila je u Piktisti Menor. Veverica, koja je spavala u Semovom džemperu, probudila se pre vremena, pa je Ingrid uspela da joj osigura gnezdo na vrhu božićne jelke. Ali se zato porodica miševa uselila ispod Semovog kreveta pa je morao da spava u jednoj od gostinskih soba, da im ne bi smetao. Obe porodice proslavile su Božić organizujući ručkove i druženja, što se nastavilo i pošto je praznik prošao, a Novu godinu dočekali su uz šampanjac i zagrljaje.

Sem je zagrljio Federiku i poljubio je u obraz. – Ovo će biti tvoja godina, Fede. Videćeš.

Nadala se da je u pravu.

Torkvil joj je slao duga pisma pokušavajući ponovo da je osvoji. Pisao joj je da je voli i da žali što je uopšte pogledao Lusiju. – Sve što sam učinio, učinio sam zbog tebe, jer sam želeo da te zaštitim. Kriv sam samo što sam te previše voleo. – U početku ih je čitala, a onda, pošto su počela da se ponavljaju i postaju sve bednija, bacala ih je i ne otvorivši ih. Ipak, jedna rečenica joj je ostala u pamćenju: „Kriv sam samo zato što sam te previše voleo.“ Ali, budući da je bio lažljivac nije bila ni od kakve važnosti. Kada je, međutim, Artur bio u pitanju reč je bila o nečemu sasvim drugom.

Bilo joj ga je mnogo žao. Usred cele gužve zbog raspada njenog braka svi su zaboravili na njega. Znala je da joj je majka teška, ali i da joj je očajnički stalo do njega. Nije li se naslušala njenih monologa ispunjenih kajanjem, tokom beskonačno dugih šetnji? I tako je zaključila kako je nastupio trenutak da učini nešto.

Kada je Artur začuo zvono na vratima očekivao je da vidi Helenu. Pošto je ugledao Federiku kako stoji na pragu, isprva ga je od silnog razočaranja bila spopala mučnina. – Šta ti radiš ovde? – Začudoeno ju je upitao.

– Došla sam da ti se izvinim. – Širom je otvorio usta. – Mogu li da uđem?

– Naravno, naravno – promućao je odmičući se u stranu kako bi je propustio. Ušla je u kuhinju i skinula kaput. – Molim te, sedi ovamo i daj mi to – rekao je prebacujući kaput preko stolice. – Jesi li za čaj?

– Može, hvala. Napolju je užasno hladno – rekla je trljajući pocrveneale ruke.

– Kako si došla ovamo?

– Taksijem.

– Zna li ti majka da si...? – zabrinuto je upitao.

– Ne.

– Odlično.

Stavio je šolju čaja na stočić i seo preko puta nje. Dodala je mleko načas posmatrajući kako se tečnosti mešaju.

– Napustila sam Torkvila.

– Odlično – kazao je već prilično zainteresovan.

– Trebalo je da te poslušam.

– Ne, nije – brzo je dodao. Ta nagla promena stava potpuno ga je zapanjila. – Nije trebalo da se petljam.

– Morao si. Očuh si mi.

– Bio sam ti očuh – tužno je rekao.

Zagledala se u njegove tužne oči i shvatila da ga zapravo nikad nije ni upoznala. – Još uvek si mi očuh – nežno je odgovorila. – Nedostaješ mami.

Lice mu se obasjalo nadom. – Da?

– Misli da te je izgubila. – Primetila je kako u njegovim sitnim očima svetlucaju iskre.

– Ne znam ni sam. – Odmahnuo je glavom i stisnuo usne. – Jednostavno ne znam šta da radim.

– Nisam došla da bih te naterala da se pomirite. Došla sam da se izvinim, jer sam se loše ponela prema tebi. Bio si predivan prema mami. Znam da ume da bude noćna mora – nasmejala se. – Ali ti si odlično izlazio s njom na kraj. – Zagledala se u njegove oči. – Moraš nešto preduzeti, jer niko drugi nije u stanju.

– Teška je, ali mi bar nije dosadno s njom.

– Šta te je uopšte privuklo njoj? – Radoznalo je upitala nehotice otvarajući vrata koja je namerno zaključao, iza kojih su se skrivala sva prijatna sećanja.

Naslonio se i nasmešio. – Odmah sam primetio da je teška. Ali preživela je krizu i ispod spoljašnje hladnoće krila se devojčica, koja je očajnički želela da je neko voli.

Nastavila je da pijucka čaj i sluša ga kako joj prepričava njihov prvi susret i brak, dobre i loše stvari, sve dok na kraju nije i sam shvatio da se isplati boriti kako bi to zadržao.

Bilo je kasno kada je pošla kući. Odvezao ju je kod ujaka i onda zastao dvoumeći se da li da ode do Helene ili da se vrati u svoju praznu kuću. Još uvek ga je pratila prijatna toplina posle razgovora s Federikom i uživao je u lepim sećanjima. Ipak, znao je da do pomirenje mora doći samo na njenu inicijativu. U suprotnom, ravnoteža moći prevagnuće u njenu korist i on će ponovo izgubiti. Helena mora da se nauči na svojim greškama i pokaže volju da se promeni. Nadao se samo da nije digla ruke.

* * *

Sem i Federika su išli zajedno na plažu. Skupljao je granje i ložio vatru insistirajući da kao nekad peku kolače od sleza. Pozajmljivao joj je knjige, o kojima su do kasno raspravljali uz kamin u Nanovoj radnoj sobi, posle čega bi je vozio kući očevim automobilom. Na litici je često sedeo u košulji, onako kako je sedeo u radnoj sobi, jer je iznutra neprestano osećao toplinu, bilo da je u kaminu gorela vatra ili ne. Sve dok se nalazi u njenoj blizini, ne treba mu ništa drugo za život, samo vazduh koji će deliti s njom i saznanje da je pored njega. Malo-pomalo postao joj je prijatan i drag poput Nanove stare fotelje. Radovala se njihovim šetnjama i izletima, večerama s njegovim roditeljima i raspravama na temu književnosti i istorije. Kako su nedelje prolazile, sve je ređe i ređe razmišljala o Torkvilu i samo bi se ponekad probudila s mislima o njemu, ali bi se odmah i setila zašto ga je napustila.

Očeve poruke zato nije mogla da zaboravi i znala je da se neće moći smiriti sve dok ga ne bude ponovo videla.

Čudan telefonski poziv konačno ju je naterao da donese odluku i odleti u Čile. Baš kada se spremala da napusti kuću, zazvonio je telefon. Iako je, kao i svaki put, oklevala uplašivši se da nije Torkvil, prosudila je da ne može da bude on, jer se već nedeljama nisu čuli. Ipak, ruka joj je zadrhtala kada je podigla slušalicu. – Halo – oprezno je rekla.

– Halo – čuo se mlad ženski glas. S olakšanjem je opustila ramena. – Je li to Federika Džensen?

– Federika Kampione. Da, ja sam – odlučno je odgovorila. – S kim razgovaram?

– Zovem se Kler Šoton. Ja sam Halova prijateljica.

– Oh, zdravo – rekla je prijateljskim tonom. – Kako ti mogu pomoći?

– Pa, u pitanju je malo delikatna stvar. Nisam htela da razgovaram s vašom majkom, jer znam šta Hal oseća prema njoj.

– Dobro – kazala je zapitavši se šta pod tim misli.

– A nisam mogla da se obratim ni vašem očuhu. Hal je i za njega rekao čudne stvari.

– Dobro.

– Za vas ima samo reči hvale. Pronašla sam vaš broj u imeniku. Niko

mi se nije javio na londonskoj adresi.

– Tako znači – promrmljala je odbijajući da prizove Torkvila u sećanje.

– Šta se događa s Halom?

– Alkoholičar je. I treba mu pomoć. Upao je u gadne nevolje.

– Molim? – Federika je bila zgranuta. – Kakve nevolje?

– Propušta predavanja, spava po ceo dan, a pije celu noć. Gotovo kao da i ne živi. Potpuno je izvan svega.

– Jeste li sigurni da je alkoholičar?

– Da. Jesam. Znam to zato što mu u poslednjih nekoliko meseci ja dajem novac za piće i kocku.

– Za kocku?

– Aparate na sreću, poker, konjske trke. Sve sam to plaćala.

– Zašto?

– Zato što sam zaljubljena u njega – stidljivo je priznala. – Nema novca, a ja ga imam i previše. Ali stvar je izmakla kontroli. Mnogo pije. I promenio se.

– Gde je sada?

– Ovde. Spava.

– U ovo doba?

– Da. Celu noć provodi opijajući se, a onda ne može da zaspi, pa popije pilule za spavanje. Mnogo ih uzima. I posle toga ne može da se probudi. Leži kao da je mrtav – promucala je, a glas joj je zadrhtao od emocija. – Ne znam šta da radim.

– Oh, bože! – Federika je uzdahnula. – Šta možemo da radimo?

– Potrebna mu je pomoć.

– To mi je jasno. Dolazim. Ali moraću da dođem s nekim – dodala je setivši se da ne zna da vozi.

Sem je bio srećan što može da je odveze u Ekseter. Celim putem su razgovarali o mogućim rešenjima, ali on je bio uveren da je Halovo opijanje samo simptom bolesti koja se krije u dubini njegove duše. – Pije da bi se sakrio.

– Što sve vodi do tate. – Federika je uzdahnula. – Sigurna sam u to.

Kada su ga zatekli kako spava na krevetu, bleđožutog i beživotnog lica,

ludački je počela da ga drma uplašivši se da je umro i da zapravo ne spava. Probudio se, a oči su mu bile krvave i beživotne. Nije to bio Hal koga je nekad poznavala. Sem se osvrnuo po sobi. Živeo je u svinjcu. Opušci na prljavim tanjirima zajedno s ostacima pržene hrane, prazne vinske čaše i šolje za kafu, garderoba razbacana po podu. Sve je bilo vlažno, puno prašine i osećalo se na buđ. U sobi je smrdelo gore nego u kućici za zečeve, koju je Hester jednom imala kao dete.

– Hale, nije ti dobro – nežno mu je rekla.

– Gubi se i pusti me na miru! – viknuo je i zamlatarao rukama. – Nije trebalo da dođeš da mi soliš pamet.

– Stalo mi je do tebe, Hale. Pogledaj u kakvom si stanju. Živiš kao svinja.

– Nije istina – pobunio se.

– Istina je. Potrebna ti je pomoć.

– Dobro mi je.

– Nije. Piješ – presekla ga je.

– Ponekad. Kao i svi drugi. Što ne znači da sam alkoholičar – ironično je odbrusio.

Kler je iskoračila iz mraka. – Sve sam joj priznala, Hale – rekla je brišući suze.

Zagledao se u nju i zatreptao pokušavajući da je vidi. A onda mu se lice iskrivilo. Znao je da je poražen. – Kučko jedna.

– Učinila sam to, jer te volim i ne mogu da stojim po strani i gledam kako se uništavaš.

Spustio je glavu u ruke i zajecao.

Dozvolio je Semu i Federiki da ga odvezu kući. Kler je rekla da će mu spakovati stvari i spremiti sobu. Federika joj je zahvalila, ali je znala da Hal verovatno nikad više neće želeti da je vidi. Seo je na zadnje sedište tresući se od mučnine i hladnoće. Koža mu je bila nezdrave, bledozelene boje. Izgledao je kao da je jednom nogom već u grobu. Federika i Sem su odlučili da prećute razlog njegovog bolesnog stanja kako ne bi uznemirili ostatak porodice i složili se da će im reći kako je doživeo nervni slom. Federika je znala da mora pobeći od majčine posesivne ljubavi i od demona

sopstvene prošlosti. Mora otići nekuda daleko i početi iz početka.

– Odvešću ga u Čile – rekla je Semu.

– Kada? – Panično je uzviknuo.

– Što pre. Mora neko vreme da provede van zemlje, a samo mu jedna osoba može pomoći da prebrodi krizu. I meni je pomogao da se izvučem.

– A ko je to? – Upitao je osetivši kako ga nevidljiva ruka steže oko grla.

– Otac.

– Tvoj otac?

– Da. On se nalazi u srži Halovih problema.

– A kako je tebi pomogao? – Zagledao se u put ispred sobe i grčevito stegao volan trudeći se da obuzda navalu emocija.

– Nisam nameravala da ti kažem, jer sam se bojala da ćeš to smatrati glupostima. Tata mi je poslao dve poruke s predivnim stihovima, mada se nije potpisao. Sigurno ih je on i napisao, jer je ne samo romanopisac već i pesnik.

– Tako znači – ukočeno je rekao. Srce mu je potonulo od razočaranja, ali nije mogao da joj prizna kako su poruke njegove, znajući da bi zbog toga bila samo nesrećna.

– Veoma je produhovljen i filozofski nastrojen, i te njegove poruke zapravo su mi otvorile oči i pomogle da sagledam situaciju u kojoj sam se nalazila. Činilo mi se da nisam sama, već da je on pored mene i da mi pruža podršku. On mi je ulio snagu da napustim Torkvila. I želim da mu zahvalim. A mislim da bi mogao i Halu da pomogne.

– I koliko dugo ćeš biti tamo?

– Koliko je potrebno. Ovde me ništa ne zadržava.

– Ne – ravnodušno je rekao progutavši tugu i odlučivši da o svemu razmisli naknadno. Kada bude sam. – Baš ništa.

Hal je želeo da se izbavi iz nezdrave situacije. I dok mu je Poli čestitala na prvom hrabrom koraku, Helena je bila zgranuta. Federika je, međutim, bila odlučna. – Potrebna mu je promena. Kao i meni. – Helena se bunila i rekla da ga ona može negovati pa će ozdraviti. – Ne moraš ga voditi na drugi kraj sveta, pobogu. – Pogodila ju je Halova spremnost da je napusti i porazilo to što nije u stanju sama da mu pomogne.

– Odlučili smo da pronađemo tatu – naposljetku je priznala Federika. – Uverena sam da su njegovi problemi započeli, dok je još bio dete. Mora da razgovara s njim.

Helena je prebledela od besa. Zar je osuđuje što je napustila Ramona? Sedela je stisnutih usana i besneći što od osećanja krivice što od ljubomore.

Arturu je laknulo što je neko konačno uzeo Hala u svoje ruke, pa im je kupio karte za Santjago.

– Nemoj mi zahvaljivati – rekao je Federiki. – *Hvala* tebi. I ne znaš koliko.

Federika je, međutim, znala da to ne čini samo zato što je rešila da povede računa o Halu. Poljubila ga je u bucmasti obraz i prošaputala: – Nemoj zaboraviti koliko ti je bilo dobro s mamom.

Ipak, Artur je ostao pri svome rešen da čeka. Koliko god to tužno bilo, zapravo nema izbora. Ako mu se ne vrati zato što to ona sama želi, moraće da odustane.

* * *

Sem je bio užasnut njenom odlukom da napusti Polpero i povređen jer je rekla kako ne postoji ništa zbog čega bi se isplatilo ostati. Želeo je da je prodrma i prizna joj da je voli celim srcem, ali je znao da bi time sve pokvario.

Vratiće mu se kada bude spremna. Ili se možda uopšte neće vratiti. Mora biti strpljiv. Dan pre nego što je trebalo da otputuju, došao je kod Tobija i Džulijana da se pozdrave. Kupio joj je poklon, nadajući se da će

pomisliti na njega kad god ga bude koristila.

– Oh, Seme, zaista nije trebalo da mi kupiš poklon – rekla je uzimajući paketić. Ruke je uvukao u džepove, a moljcima izgrižen džemper više nije bio u stanju da ga brani od hladnoće, koja mu se probijala do kostiju. Raširila je smeđi papir i ugledala *pentaks* fotoapararat. – O, bože! Ovo je pravi fotoapararat.

– Ima i pravi objektiv sa zumom – rekao je pokušavajući osmehom da prikrije tugu.

– Predivan si. Hvala ti. – Poljubila ga je u obraz. Udahnuo je miris njene kože, koji ga je opčinjavao svaki put kada bi mu se približila, ali se odupro porivu da je privuče k sebi i poljubi onako kako je to učinio one noći u štali.

– Nemoj zaboraviti na prijatelja koji ti ga je poklonio – kazao je boreći se protiv emocija.

Zahvalno se nasmešila. – Divan si prijatelj. I zahvalna sam ti. Da nije bilo tebe, nikad ne bih preživela poslednjih nekoliko nedelja.

– Ne zaboravi da si to učinila bez ičije pomoći. I sada ti više niko nije potreban. Jaka si i kada si sama.

Namrštila se. Zvučao je kao otac.

Marijana se upravo vratila iz šetnje plažom, kada je telefon zazvonio. Podigla je slušalicu i po pucketanju shvatila da je reč o međunarodnom pozivu. Čuo se ženski glas. – *Hola, quién es?*²⁰ – Prekrila je rukom drugo uvo da bi prigušila buku koju je pravio Ramonsito igrajući šah s dedom.

– Federika.

Ostala je bez daha. – Fede? Zaista si to ti? – promucala je na engleskom.

– Abuelita, ja sam – uskliknula je Federika osećajući kako je zapljuskuje nostalgija.

– Koliko je vremena prošlo! Kako si?

– Dolazim sutra u Čile s Halom. Možemo li odsesti kod vas?

– Naravno – Marijana je uzbuđeno odgovorila. – Ne mogu da verujem. Mislila sam da ste zaboravili na nas.

– Nikad ne bih zaboravila na vas, abuelita. Toliko toga moram da ti

ispričam. – Grlo joj se steglo od silne radosti. – Je li tata kod vas? – upitala je promuklim glasom.

– Ima kuću na plaži. Na pola puta do Zapaljara.

– Hoće li biti tamo?

– Da – veselo je odgovorila. – Hoće. I biće presrećan da vas vidi. Poslaću automobil po vas. – A onda je zastala i s nadom dodala: – Koliko ćete dugo ostati? – Federika se od srca nasmejala. Uopšte se nije promenila.

– Ne znam – odgovorila je a ona se zapitala hoće li ikada otići.

Kada je Marijana izašla na terasu, njene staračke oči sijale su od sreće. Ignasio je odvojio pogled od šahovske table. – Šta se dogodilo? – rekao je pitajući se kakvo je to čudo uspelo da joj obasja lice.

Protrljala je ruke ne mogavši da obuzda sreću. – Ramonsito, upознаćeš polubrata i polusestru. Dolaze za dva dana.

Mladić je pogledao dedu, čije se naborano lice oduševilo.

– Ženo, ti zaista znaš kako da nam razbiješ koncentraciju – rekao je smešeći se od uva do uva. – Već sam pomislio da su nas zaboravili. – Skinuo je naočare i obrisao oči.

– Nisu. Štaviše, nisu ništa isplanirali – s nadom je dodala.

– Možda se vraćaju kući. – Nežno ju je pogledao.

– Možda. – Ušla je odmah u prijatnu unutrašnjost kuće kako bi pripremila sobe. Htela je to sama da uradi ne uzdajući se u Gertrudu. Nije joj se moglo verovati da bilo šta uradi kako treba, ali Ignasiju se iz neobjašnjivog razloga dopadala, pa je se nisu rešili.

– Abuelito? – Ramonsito je progovorio pomerajući figuru na šahovskoj tabli. Deda je vratio naočare na nos i pogledao ga preko njih. – Hoće li mi se dopasti Hal i Federika?

– Hoće. Veoma će ti se dopasti. Ali moraš zapamtiti da su ostali bez oca, dok su još bili sasvim mali i zato su se napatili. Moraćeš biti strpljiv i dati im vremena da dođu k sebi. I nemoj zaboraviti da te otac voli i da je voleo tvoju majku više nego ikoga drugog na svetu.

Dečak je klimnuo glavom, a deda se ponovo usredsredio na igru.

Ramon je s uživanjem napisao poslednji redak svoje knjige. Kakve li katarze. Estela mu je pokazala kako treba da voli, a ne da poseduje voljenu osobu, kako da voli i dopusti drugome slobodu. Njen život doslovno je promenio njegov. Osećao je da se, na neki način, neposredno žrtvovala kako bi on doživeo prosvetljenje. Bila je za primer, i od nje je mnogo toga naučio. Bilo mu je žao što nije imao unutrašnju snagu i nauči od nje dok je još bila živa. I tako se alegorijskom pričom o tri ptice oslobodio osećanja krivice i izdaje, koji su mu mučili savest, otkako je napustio decu. Bila je to priča o paunu, koji želi da poseduje ljubav, lastavici, koja beži od nje i feniksu, koji donosi bezuslovnu ljubav, ne tražeći ništa za uzvrat. Kada feniks naposljetku nestaje u vatri, paun i lastavica shvataju kako treba voleti i ne žudeti za posedovanjem. Ramon je bio zadovoljan knjigom, kojoj je dao naslov *Voleti dovoljno*, a posvetio je „svima koje je voleo“.

S tugom se setio Federike i Hala. Bilo je prekasno da pokuša i nadoknadi sve ono što je propustio da uradi za njih u prošlosti, ali zato ima Ramonsita i u njega će uliti ljubav za sve troje. Utonuo je u ležaljku i u polutami radne sobe pročitao rukopis od početka do kraja. Žaluzine su bile napola spuštene da se u prostoriju ne bi probila rana poslepodnevna vrućina, dok su se nežni talasi praćeni mirisom orlovihi noktiju i jasmína uvlačili i migoljili, milujući mu dušu koja je još uvek oplakivala Estelinu smrt.

Ramonsito ga je kasnije zatekao kako spava i teško diše sav utonuo u sećanja. Želeo je da mu saopšti novost, jer je znao da će biti srećan, pa ga je nežno prodrmao. – Probudi se, tata! – prošaputao je. – Imam nešto lepo da ti kažem.

Ramon je otvorio oči budeći se iz toplih snova ispunjenih mirisom ruža i zbunjeno ga pogledao.

– Hal i Federika dolaze iz Engleske za dva dana – dečak je dodao posmatrajući kako ga otac u čudu gleda. – Istina je. Federika je pozvala abuelitu danas posle podne. Konačno ću upoznati polubrata i polusestru. – Oduševljeno se nasmešio.

Ramon je na to seo i protrljao oči. – Reci mi još jednom – zbunjeno je rekao. – Federika i Hal dolaze? Ovamo? Jesi li siguran?

– Da – Ramonsito je veselo ponovio.

– I Helena?

– Ne, samo Federika i Hal.

– I odsešće kod mojih roditelja?

– Da.

– O, bože, ne zaslužujem to – promrmljao je, ustao i zateturio se od iznenadne vrtoglavice.

– Zaslužuješ, tata – rekao je Ramonsito. – Mama ti je uvek govorila da ideš da ih posetiš.

– A ja je nisam slušao.

– Sada bi bila srećna da zna.

– Znam.

– Jesi li završio?

– Knjigu?

– Da.

– Jesam.

– Odlično! Otvorimo onda bocu vina, jer moramo da proslavimo dve stvari – veselo je uskliknuo.

Ramon je, međutim, bio zabrinut. Federika i Hal nisu znali za njega i Estelu.

Njih dvoje su ušli u avion otisnuvši se na dugo putovanje preko okeana do Čilea. Nisu znali šta ih očekuje, ali oboje su se nadali da će se nekako suočiti s duhovima iz prošlosti i isterati ih. Hal je bio bleđ i drhtao je celim telom koje je žudelo za otrovnom tečnošću koja ga je uništila. Federika ga je terala da pije vodu kako bi utolio žeđ pazeći na njega poput brižne medicinske sestre. Čim su ušli u avion, sklupčao se na sedištu, zatvorio grozničave oči i zaspao.

Pokušala je da čita, ali nije uspela da se usredsredi. Događaji od prethodnog meseca neprestano su joj uletali u misli ne dajući joj mira. Ponovo se setila Torkvila. Bila je nesrećna od početka njihovog braka, ali verujući da ga voli radila je sve što je tražio kako bi mu udovoljila. A on ju je prepredeno pretvarao u poslušnog piona. Podnosila je sve to, svako njegovo poniženje, sve dok se nije toliko navikla na njegovu manipulatorsku prirodu da toga više nije bila svesna, odnosno sve dok nije

zaboravila da od nje zavisi hoće li se povinovati ili ne. Želela je nekoga ko će joj glumiti oca, brinuti se za nju i štititi je od sveta. I bilo je pravo čudo što je uopšte preživela u tom zagušljivom braku, u kom je njegoa autoritarna volja sprečavala da sazri. Na sreću, uspela je na vreme da shvati kako ne želi da joj drugi određuju život, već želi da sama kroji svoju sudbinu.

Sada je to, naravno, zvučalo jednostavno. Sada je znala da je ranije trebalo da ode. Zgranuta sopstvenom karakternom slabošću, zaklela se u sebi da više nikome neće dopustiti da se tako odnosi prema njoj. A onda se setila oca i stihova koje je poslao. Upravo zahvaljujući njegojoj podršci uspela je objektivno da sagleda brak. Potom se pojavio Sem, koji joj je pomogao da ispliva.

Prepustila se toplini u srcu i lice joj se razvuklo u osmeh. Setila se Sema raščupane kose, u iznošenim džemperima i prašnjavim cipelama, koje nikad nisu videle kremu za mazanje, setila se gordog pogleda njegovih inteligentnih očiju. Bio je presladak kao dečak, tužno je pomislila sećajući se i njihovog prvog susreta na jezeru. Tada mu je gusta plava kosa zaklanjala oči, bledoružičaste usne ironično se smešile, a sjajna koža zračila srećom i kao da je govorila kako zna da je pametniji od ostalih.

Šta se, od tada, dogodilo? Godine su mu ukrale zlatnu kosu, iskustvo ga je učinilo skromnijim, a smrt njegovog dede rastužila. Iako manje gord, sada joj je bio još draži. Ali nije sebi dozvolila da razmišlja o osećanjima koje gaji prema njemu, jer još nije bila spremna da se suoči s njima. Izvukla je magičnu kutijicu iz torbe i počela da razmišlja o ocu, deki i baki ponovo proživljavajući divne trenutke detinjstva, pre nego što ju je majka odvela na drugu stranu okeana.

Hal je prespavao veći deo puta, budeći se samo kako bi jeo ili otišao u toalet. Tek kada su sleteli na aerodrom u Santjagu, uspravio se i zagledao kroz prozor, a pogled na Ande probudio je poznato osećanje, na koje mu se grlo steglo, a oči ispunile suzama. Čvrsto se uhvatio za sedište jer mu se činilo da će mu od uzbuđenja srce iskočiti iz grudi.

– Kod kuće smo, Fede – prošaputao je i pogledao je. Nemo je klimnula glavom, i sama toliko dirnuta da nije mogla da progovori. Zatreptala je od

sreće i uhvatila ga za ruku.

Marijana je poslala šofera da ih sačeka i doveze u Kačagvu. Predstavio im se kao Raul Fero, ali kako nije znao ni reč engleskog, a Hal i Federika zaboravili španski, koji su nekada tako tečno govorili, rukama su se sporazumeli i krenuli za njim prema automobilu. Vrućina u Santjagu bila je nepodnošljiva, ali njih dvoje su je s radošću upijali zajedno s davno zaboravljenim sećanjima. Isprva su u tišini sedeli na zadnjem sedištu i posmatrali predele, izgubivši se u prašnjavim hodnicima prošlosti, a onda, kada je automobil napustio grad i pojurio autoputem, koji se probijao kroz puste predele prema obali, pogledali su se drugačijim očima, ponovo spojeni detinjstvom i zajedničkom čežnjom da ga povrate, posle svih tih godina otuđenosti.

– Bilo mi je samo četiri godina kada smo otišli, ali znaš, toliko toga se sećam – čežnjivo je rekao brišući znojavo čelo rukavom košulje. – I već mi je mnogo bolje.!

– Mislila sam da će biti čudno kada ponovo vidim sve ovo, ali mi se čini kao da nikad nismo ni odlazili – uzdahnula je posmatrajući vrućinu kako podrhtava iznad asfalta pa je izgledalo kao da se voze po baricama.

– Nikad zapravo nisam imao osećaj da pripadam tati – iznenada je priznao.

Zagledala se u njegovo umorno lice i slabašno se osmehnula saosećajući. – Znam. Nije obraćao pažnju na tebe – rekla je oprezno.

– Čudno kako se toga sećam, iako sam bio tako mali, ali tokom svih ovih godina nisam uspeo da se oslobodim osećanja odbačenosti.

– Pa, zato si bio mamin sinčić.

– A zato sam i platio cenu, veruj mi.

– Prilično teško iskustvo, zar ne? – Odmahnula je glavom prisativši se majčine preterane posesivnosti i njenog neprestanog nezadovoljstva.

– Strašno nesrećna žena – kazao je zamišljeno. – Odrastao sam s odgovornošću da je ja moram usrećiti kada to drugima nije polazilo za rukom. Znaš, Artur je odustao od nje, baš kao i tata. A ja sam zaista verovao da je mogu usrećiti.

– Oh, ja ne bih tako brzo odustala – rekla je i bezbrižno se nasmejala.

– Šta hoćeš da kažeš? – namršteno je upitao. – Zar ga ne mrziš?

– Mrzela sam ga. Ali nikad mu nisam dala priliku. Dobar je čovek i mama ima sreće što je s njim. – Primetila je zabrinut izraz na njegovom licu. – Posetila sam ga. Još uvek se vole.

– To je dobro – uzdahnio je. – Nije ona baš potpuno loša. Samo je malo zastranila.

– Trebalo joj je vremena da preboli tatu, ali mislim da je to uradila na teži način. Mnogo mudrosti uz mnogo jada – mudro je dodala.

– Zvučiš kao Sem.

Nasmešila se. – Da?

– Da. Njegova razmetljivost je zarazna. Provodiš mnogo vremena u njegovom društvu. – Zagledao se kroz prozor i oprezno promenio temu. – Šta misliš, zašto nas je tata napustio? – Nikad nisu tako razgovarali o ocu. Nikad se nisu usuđivali da postavljaju pitanja.

Spustila je pogled. – Ne znam. – I njegova slika izronila je u sećanju potiskujući Sema. – Ali nameravam to da ga pitam. Moram znati. I ti to moraš znati.

– Otkud znaš da će mu biti drago što nas vidi?

– Jednostavno znam – samouvereno je ponovila.

– Mogao je doći u Englesku da nas vidi, ali nije. Zašto bi mu sada odjednom bilo drago?

– Znam šta pokušavaš da mi kažeš, Hale – polako je odgovorila – ali veruj mi. Znam da se kaje zbog prošlosti i znam da mu je još uvek stalo.

Usredsredio se na veličanstvenu lepotu koja je bila svuda oko njih. Ovde se predeli toliko razlikuju od hladnih litica Kornvola! I osetio je duboku čežnju. Nevidljiva snaga ispunila mu je dušu nečim bestežinskim i učinilo mu se da gotovo lebdi od prevelikog optimizma.

Ramon je sedeo na terasi kuće svojih roditelja i gledao prema pučini, mirnoj i sjajnoj na kasnojutarnjem suncu. Gotovo uopšte nije spavao, mučen krivicom i strahom. Kako će objasniti svoje postupke deci, koju je davno napustio i ostavio da ga oplakuju? Kako će im objasniti Ramonsita? Estelu? Hoće li ga razumeti? I kako će se Ramonsito osećati kada shvati da će morati da deli njegovu ljubav, na koju je odrastajući uz njega stekao

potpuno pravo? Bacio je pogled na sat. Samo što nisu stigli. Želudac mu se stegao od nerveze. Iako je znao da je on morao da ode po njih na aerodrom, bila mu je potrebna moralna podrška roditelja.

Marijana se složila. – Biće bolje da nas vide sve zajedno. Manje je stresno.

– Evo, sine – dobacio je Ignasio predajući mu čašu ruma. – Mislim da ti je potrebno.

– Ne znam šta da očekujem – plašljivo je rekao.

– Nemoj previše razmišljati. – Otac je seo preko puta, stavljajući slamnati šešir na glavu kako bi se zaštitio od sunca. – Dolaze da te vide jer si im otac, a ne da ti se svete. Zaboravi na ono što je bilo i upoznaj ih! To je moj savet.

– Toliko toga se dogodilo – kazao je Ramon zagledavši se u čašu. – Estela, Ramonsito...

– Život ide dalje. Sastoji se od mnogobrojnih poglavlja, ali predstavlja knjigu, a to znači da jedna nit povezuje sve u celinu.

– A to je...? – upitao je teško uzdahnuvši.

– Ljubav. – Ramon se namrštio, a otac je klimao glavom. – Star sam i mudar, sine. Napunio sam osamdeset i četvrtu, i u životu naučio nekoliko stvari, a jedna od njih je ljubav. Nauči i ti nešto od mene. – Nasmejao se. – Ljubav će vas sve spojiti, videćeš.

– I praštanje – dodao je Ramon ispijajući piće u jednom gutljaju. – Mnogo praštanja.

Dok je automobil prolazio obalom, Federika i Hal su počeli da se prisećaju sa sve većim uzbuđenjem. Oboje su prepoznali kolibu, gde su se uvek zaustavljali na putu do deke i bake, i gde im je otac kupovao piće i *empanade*, i u čijoj su se blizini deca igrala s praznom bocom koka-kole. Oboje su bili iznenađeni što se gotovo uopšte nije promenila iako je prošlo toliko godina, i učinilo im se da se voze kroz čudesan vakuum u koji vreme ne može da prodre.

Pošto su se spustili niz prašnjavi put u samu Kačagvu, oboje su bili toliko potreseni i prestrašeni da više nisu mogli da progovore ni reč. Hal ju je iznenadio uhvativši je za ruku. Obično je ona prva izražavala osećanja.

Stegla ju je, zahvalna na podršci, jer je i sama bila nervozna. Kućice s krovovima od slame, šaše i rogoza bile su iste, i dalje okružene prolistalim stablima i grmovima, iako ih je sada bilo mnogo više. Kada se automobil zaustavio ispred poznate fasade, oboje su osetili kako im srca ludo tuku u istom ritmu.

– Bojim se – priznao je.

– I ja – rekla je ostajući bez glasa. – Ali stigli smo, i zato krenimo. – Rešila je da ne razmišlja o strahu.

Ramon je čuo zvuk motora i potom tišinu. Vrata su se otvorila i zatvorila. Pogledao je u roditelje, pa u sina. Svi su ustali i s terase krenuli u kuću. Marijanine staračke noge bile su spore, ali je prošla kroz dnevnu sobu što je brže mogla, teško dišući od uzbuđenja. Ramonsito nije shvatao očevu nervozu i bio je oduševljen poput deke i bake. Oduvek se pitao kakvi su Hal i Federika i često je zamišljao kako žive s njim u Čileu. S vremena na vreme je zamišljao kako su deo velike porodice, u kojoj on uživa kao i njegovi prijatelji iz škole, koji većinom imaju po desetoro braće i sestara s kojima se mogu igrati.

Ignasio se okrenuo prema sinu, koji je zastao oklevajući na terasi, bledog i uplašenog lica. – Sine, to ti je kao skok u more. Iščekivanje je mučno, ali čim se nađeš u vodi, toplo je i prijatno. – Nasmehio se s razumevanjem. – Samo se baci bez razmišljanja.

Ramon je klimnuo glavom i krenuo za njegovom staračkom figurom u tamnu unutrašnjost kuće, gde je bilo prijatno i mirisalo na tuberozu. Još uvek je zamišljao Federiku onako kako ju je video kao trinaestogodišnjakinju na biciklu u Kornvolu, ali Hala se slabije sećao i zbog toga kajao više nego ikad.

Onog trenutka kada su njih dvoje ugledali baku kako im trči u susret, srca su im se oslobodila straha i ispunila se radošću. Osedela je, a pošto su je poslednji put videli kao deca, delovala je sitnije. Ali suze i osmeh još uvek su bili dokaz njene nežne naravi, koju nisu zaboravili gotovo dve decenije. Potrčali su joj u zagrljaj. Želela je da im kaže koliko su porasli, koliko je Federika lepa, a Hal zgodan, ali grlo joj se steglo od emocija, a usne

drhtale. Ona je ostarila, i dragocene godine njihovog odrastanja izgubljene su. Zato ih je ponovo zagrlila, a drhtave ruke i izraz lica govorili su sve ono što nije bila u stanju da iskaže rečima.

Na vratima se pojavio Ignasio, jer je Ramonsito iza njega iznenada počeo da posrće od stidljivosti. Zagrlio je unuke i nasmejao se od sreće, takođe previše potresen da bi mogao išta da kaže. Hal se dobro sećao dede, jer ga je nosio na ramenima, ali jedva je uspeo da poveže gromadu od čoveka iz detinjstva s mršavim starcem, koji se sada nalazio pred njim.

A onda se na pragu pojavila krupna Ramonova figura, zajedno s Ramonsitom.

Federika je prepoznala strah u njegovim očima i prišla, bacila mu se oko vrata kako je činila kao dete. Zapanjen njenim samouverenim izlivom ljubavi, zahvalno ju je zagrlio, a onda se zaprepastio prepoznavši u njoj devojku u koju se jednom davno na molu u Polperou zaljubio. Kosa joj je bila gotovo bela i lepršava, koža sjajna i prozirna, a oči, kojima ga je oborila s nogu, kristalno plave. Obujmio je njeno lice rukama i progutao kajanje. – Tako si odrasla – jedva je izgovorio. – I sve se to dogodilo, dok mene nije bilo. – Zagrlio ju je.

– Uvek si bio sa mnom – zašmrkala je udišući poznati miris koji ju je odveo daleko u prošlost i koji joj je pomogao da ga nikad ne zaboravi. Bacio je pogled preko njenih ramena i ugledao ispijeno sinovljevo lice. Posmatrao ga je izmučenim očima. Nežno se odvojio od ćerke i prišao mu.

– Hale... – Pružio je ruku, Hal je pokušao da kaže „tata“, ali iz grla se otelo samo šištanje. Zagledao se u očevo lice u potrazi za dokazom ljubavi. Dočekali su ga samo strah i nesigurnost i osetio je kako ga grlo još jače steže. Ramon je stao ne znajući šta da radi. Pogledao je oca i setio se njegovog saveta. – Hale, žao mi je – promrmljao je. Mladićeve oči na to su se raznežile, a uglovi usana trgli pod naletom emocija. Ramon je napravio prvi korak i ispružio ruke privukavši njegovo drhtavo telo u zagrljaj. Hal je zastenjao, a onda se izmučen jednostavno slomio i zajecao. – Nadoknadiću ti sve – šaputao je. – Obećavam ti.

Ramonsito je stajao na pragu i sve to nemo posmatrao. Suze i emocije bile su mu strane. Nije čak plakao ni na majčinoj sahrani. Radoznalo je posmatrao Federiku i Hala i slušao ih kako govore njemu nerazumljivim

jezikom. Federika uopšte nije ličila na njegovog oca, ali je zato Hal bio neverovatno sličan, osim što je bio mršav i bolestan. Poželeo je da pride i predstavi se, ali je bio svestan da tom porodičnom skupu on trenutno ne pripada. Oplakivali su rastanak koji se dogodio davno pre njegovog rođenja.

A onda ga se Ramon iznenada setio. Podigao je pogled i okrenuo se prema sinu, koji je uplašeno stajao u senci. – Ramonsito – obratio mu se. – Dođi i upoznaj brata i sestru. – Rekao je to na španskom, ali Hal i Federika shvatili su šta govori i začuđeno se pogledali. Petnaestogodišnjak se pojavio na suncu. Bio je visok i atletski građen, crne kose poput uglja i sjajnim smeđim očima koje su podsećale na mlečnu čokoladu.

Federika je odmah prepoznala Ramona u njegovom ležernom osmehu i načinu hoda, ali koža mu je bila boje tamnog meda, a lice izduženo i nežno, po čemu se razlikovao od oca.

Hal se pak odmah prepoznao u tamnom Ramonsitovom licu, pribrao se i prišao mu kako bi se rukovali. – Oduvek sam želeo da imam brata – kazao je.

Kada je Ramon to preveo, Ramonsitovo lice razvuklo se u osmeh. – I ja – odgovorio je na španskom.

Federika ga je uzela za ruku i poljubila. Zarumeneo se do korena svoje sjajne kose, a ona se nasmešila. Osim krvi, rumenilo im je bilo još jedna zajednička crta.

I Hal i Federika su se setili velike terase s pogledom na pučinu. Miris gardenije i eukaliptusa povratio ih je u detinjstvo, ali sada su bili drugačiji ljudi i prošlost se činila drugim životom. Svi su sedeli na suncu, vrućina im je otopila strah, a ipak je atmosfera još uvek bila čudna. Toliko toga su jedni drugima želeli da kažu, međutim, niko nije znao odakle da počne priču.

Gertruda ih je poslužila *pisco sourom* pitajući se zašto su istovremeno toliko veseli i toliko tužni. I prvi put je njeno namršteno lice postalo radoznalo. Sa sumnjom je odmerila dvoje stranaca i još više se zbunila kada je Hal zatražio čašu vode.

– Ne mogu poverovati da ste ovde – rekla je Marijana. – Šta vas je nateralo posle toliko vremena?

Federika je popila gutljaj alkoholnog pića, koje joj je bilo zabranjeno dok je bila mala i namrštila se. – Ovo je kiselo – uskliknula je.

– Zbog limuna – objasnila joj je. – Navići ćeš se.

– Posle prve čaše postaćeš zavisna – dodao je Ignasio.

– Šta vas je onda nagnalo da dođete? – ponovio je Ramon.

Federika je uzdahnula i bacila pogled prema Halu, koji je sedeo u stolici halapljivo ispijajući vodu.

– U životu mogu da se dogode stvari koje sve kockice slože na pravo mesto – odgovorila je pažljivo birajući reči. – Ja sam bila nesrećno udata, a Hal je takođe proživeo krizu i odlučili smo da se vratimo korenima. Potreban si nam. Nije prirodno biti tako dugo odvojen od porodice. – Spustila je pogled jer nije želela da se oseća krivim što ih je napustio. Marijana ga je pogledala. Bilo joj je neprijatno. – Predivno je doći ovamo i upoznati još jednog člana porodice – dodala je Federika ispunjavajući mučnu tišinu. Svi su se okrenuli prema Ramonsitu, koji se zarumeneo i stidljivo nasmešio.

– Jeste li zaboravili španski? – upitala je Marijana.

– Nažalost, jesmo. Delimično ga razumem, ali sam ga uglavnom

zaboravila.

– Tata, gde ti je žena? – upitao je Hal ispijajući poslednji gutljaj vode. Ramonovo lice ispunilo se tugom. – Umrkla je.

Hal se na to ukočio i nešto promrmljao, a Marijana je odmah dodala nešto u vezi s vremenom. Ignasio je ustao.

– Sine, zašto ne odvedeš Hala i Federiku u šetnju po plaži? Toliko toga morate reći jedni drugima. A kada se vratite, možemo svi zajedno da nastavimo razgovor.

Ramonu je laknulo i preveo je Ramonsitu šta mu je otac predložio. Klimnuo je glavom, a polubrat i polusestra su ustali i s ocem ušli u kuću.

– Dragi bože, kako je bilo napeto – Marijana je uzdahnula čim su se izgubili iz vida.

– Smiri se, ženo, treba sami da rasprave neke stvari – rekao je Ignasio. – Šta kažeš na partiju šaha, Ramonsito? – Unuk ga je pogledao i nasmešio se.

– Federika je prelepa, abuelito – kazao je s divljenjem.

Ramon nije hteo da idu u šetnju. – Želim da vas odvedem na jedno mesto – rekao je otvarajući vrata automobila i sedajući za volan.

– Čula sam da imaš svoju kuću na plaži – rekla je Federika primećujući da mu je kosa potpuno posedela na slepoočnicama, a prozirna koža ispod očiju opustila se od tuge. Ostario je.

– Da, imam, ali ne vodim vas tamo – odgovorio je kada su krenuli prašnjavim putem. – Odvešću vas da upoznate Estelu.

– Ko je Estela?

– Ramonsitova majka.

– Oh. – Hal se nakašljao pokušavajući da prikrije neprijatnost.

– Želim da porazgovaram s vama negde, gde nas niko neće ometati.

Groblje se nalazilo na vrhu litice, s pogledom na more i odisalo je rajskom tišinom. Bilo je vruće, a mirisi cveća i borova ispunjavali su vazduh. Ramon je parkirao automobil pa su se probili kroz senke borova brižno pazeći kako ne bi gazili preko grobova usnulih duhova, gde je Estela bila sahranjena. – Ovo je njeno počivalište – rekao im je nameštajući cveće koje je tog jutra stavio na grob.

– Ima lep pogled – rekao je Hal očajnički pokušavajući da se iskupi za pogrešan potez.

Ramon mu se nasmešio. – Ima, zaista.

– Ispričaj nam nešto o njoj, tata – zamolila ga je Federika. – Verovatno je bila lepa kada je Ramonsito tako zgodan.

– Bila je lepa – tužno je priznao. – Ali želim da počnem iz početka. Želim da počnem s vama. I s vašom majkom. Hajde ovde da sednemo – predložio je pokazujući na padinu koja je vodila do litica.

Sedeli su na suncu i posmatrali uzburkano mora. Držao ih je za ruke. – Molim vas da mi oprostite – kazao je. Ne znajući šta da kažu Hal i Federika samo su ga zapanjeno pogledali. – Pobegao sam od vaše majke, jer je njena ljubav bila previše zahtevna i gušio sam se. Umesto da nam vi budete najvažniji i pokušamo da razrešimo probleme, oboje smo bili mnogo sebični. Nisam se borio za vašu majku, niti sam pokušao da je ubedim da ostane, a ni ona nije pokušala da se promeni zbog mene. Oboje sam vas voleo, ali nisam znao šta sam izgubio, sve dok nije postalo prekasno, a tada me je bilo i suviše sramota da se suočim s istinom pa sam pobegao i ostavio vas. Bilo je lakše pobeći. Naposletku, ceo život sam bežao od ljubavi. – Bili su zapanjeni njegovom iskrenošću.

Potom im je pričao o nekim događajima iz njihovog detinjstva, koji su bili duboko urezani u njegovo pamćenje, i ispričao još neke sitnice kojih se sećao tokom svih proteklih godina. – Hale, ti si nekada grčevito držao svoju majku. Mislim da sam te ja plašio. Bio si toliko osetljiv da si predosećao kako nešto ne valja među nama, i to te je uznemiravalo. Bio si, međutim, toliko mali da sam te ostavljao s Helenom i odlazio u šetnje samo s Federikom. Nikad te zapravo nisam upoznao, ali bih to sada voleo, ako bi mi pružio priliku – rekao je i zagledao se u njegove oči prepoznajući patnju koja se krila u njima. – Ti si moj sin, a ništa nije važnije od krvi. Sada to znam. Mnogo sam propatio, ali sada znam šta je važno.

– I meni bi bilo drago, tata – promrmljao je Hal. Vrućina i alkohol, koji mu je još uvek izjedao jetru, otežavali su mu govor.

Zatim im je ispričao kako je otišao da ih poseti u Englesku, ali je Helena odlučila da ih zaštiti od njega. Priznao je Federiki da ju je video na

biciklu, ali se odvezao poštujući Heleninu volju. – Ipak, nemojte kriviti majku zbog toga. Bio sam bezosećajan i pojavljivao sam se u vašim životima kada mi je to odgovaralo, samo kako bih sebi udovoljio. Bila je u pravu. Ne bi vam to bilo ni od kakve koristi.

– Estelina smrt naučila me je vrednostima života – nastavio je ozbiljnim glasom. Koliko god se Federika trudila da se seti slatke mlade sobarice koja je letela kroz kuću na plaži ispunjavajući je nežnim mirisom ruža, nije joj to pošlo za rukom. – Nisam je isprva voleo. Zadovoljavala mi je telesnu žudnju, koja se pretvorila u nešto dublje i duhovnije. Najsrećniji sam bio u njenom društvu, a to nikad ranije nisam doživeo. Proveo sam ceo život bežeći od ljudi, želeo sam da budem sam, da se ne vezujem ni za koga. Ona je, međutim, bila drugačija. Nije postavljala uslove. Nije me gušila svojom ljubavlju. Sve što je želela jeste da i ja nju volim. Zato sam pisao u našoj kući na plaži i nisam putovao po svetu. Nisam osećao potrebu da nekuda idem, jer mi je ona bila nadahnuće. Upravo sam tada napisao najbolja dela. Ramonsito je živi dokaz naše ljubavi. Kada je poginula prelazeći ulicu, učinilo mi se kao da se ceo moj život iznenada srušio. Prepustio sam se kajanju. Iako je trebalo da se oženim njome, više mi je odgovaralo da budem samac. Trebalo je češće da joj govorim koliko je volim. I vama takođe, i da se potrudim da budem deo vašeg života. Ali, sada to mogu da učinim. Došavši ovamo, oboje ste mi pružili još jednu šansu. S Estelom to više nikad neću moći.

– Tata, opraštamo ti – Federika je prošaputala čvrsto ga stežući za ruku. – Sada smo zajedno i možemo se upoznati i krenuti iz početka, zar ne, Hale? – Klimnuo je glavom. – Da nije bilo tvojih stihova, nikad ne bih pronašla snagu da ostavim muža.

– Zaista? – Iznenadeno se zapitao na šta tačno misli. Potom mu je ispričala za brak i kako ju je magična kutijica, u kojoj je čuvala njegova pisma, zapravo održavala u životu u mučnim periodima.

– Nisi ni znao da si neprestano prisutan u mom životu. Bio si pored mene kada si mi najviše bio potreban.

Nasmešio se, svestan da Hal nije gotovo progovorio ni reč.

Nastavili su da sede na litici, sve dok sunce nije toliko peklo da su morali da se povuku i sklone ispod borova. Razgovarali su o prošlosti

prelećući godine koje su ih razdvojile, sve dok ih mučnina u želucima nije odvukla od emocija i upozorila na neverovatnu prolaznost dana.

– Gertruda će pobesneti ako zakasnimo na ručak – kazao je i namignuo Hala.

Gertruda je stvarno bila kiselijeg izraza lica nego inače. Ručali su na terasi, ali sada je atmosfera bila slavljenička. Prisecali su se prošlosti, a Federika im je pričala o životu u Engleskoj, lepoti Kornvola i čudnim odlikama tamošnjih stanovnika. Hal se junački potudio da se odupre bocama vina koje su kružile stolom, utolivši žeđ brojnim čašama vode. Iscrpljen vrućinom i putovanjem, otišao je u sobu da malo odspava.

Ramon je to iskoristio da Federiku pitao šta je s njegovim zdravljem. – Nažalost, veoma mu je loše – priznala je.

– Izgleda užasno, *pobrecito!* – Marijana je saosećajno uzdahnula prisećajući se dečaka, koji je nekada obožavao da jede sladoled i *manjar blanco* i jaše na dedinim ramenima.

– Iako je zapravo pojeo za celu vojsku – dodao je Ignasio.

– Duboko je nesrećan – nastavila je Federika. – Polako se uništava opijanjem i beskorisnim, raspuštenim životom. Pomislila sam da će na to možda zaboraviti ako dođe ovamo. – Pogledala je u oca. – Ponadala sam se da ćeš ti moći da ga urazumiš. Na kraju, meni si pomogao.

– Pokušaću – iskreno je obećao.

– Kako ti je to Ramon pomogao, Fede? – upitala je Marijana. Volela je da čuje kako u potpunosti nije napustio decu, u šta je do tada bila uverena.

– Slao mi je stihove – kazala je i s ljubavlju se nasmešila. – Možda ti se čini čudnim da dva stiha mogu nekome promeniti život, ali zaista je bilo tako. Toliko sam bila slepa da nisam bila svesna u kakvoj se situaciji nalazim, a tvoji stihovi su mi otvorili oči. I znajući da misliš na mene, skupila sam hrabrost i napustila Torkvila. Znala sam da nisam sama.

Jedva se nasmešio, što je odmah protumačila kao skromnost.

– Đavole jedan – dobacila mu je Marijana s ponosom. – Federika, htela bih posle ručka da ti pokažem porodični album sa slikama. Ima predivnih fotografija tebe i Hala, dok ste još bili deca.

– A ja bih vas sve rado fotografisala svojim fotoaparatom. Ovo

okupljanje nikad neću zaboraviti.

Posle ručka otišla je u spavaću sobu. Osetila je miris lavande na čaršavima, a na toaletnom ormariću stajala je vaza s velikim cvetovima tuberoze. Žaluzine su bile spuštene kako bi u sobi bilo prijatnije, ali ona ih je širom otvorila i pustila sunce da uđe osvetljavajući sećanja. Prepoznala je slike na zidu i delove nameštaja. Zatim je otvorila kofer i izvukla fotoaparatus, sela na krevet i sklonila zaštitni poklopac sa objektiva prisećajući se kako ju je Džulijan naučio da ga drži. A onda se setila Sema. Poželela je da ga pozove i kaže mu da je sve u redu. Ali je prvo htela da napravi nekoliko fotografija da bi mu ujedno rekla kako je koristila njegov poklon.

– Fede, mogu li ući?

Okrenula se. Otac je stajao na pragu. – Naravno – odgovorila je. – Upravo sastavljam ovo čudo od fotoaparatusa kako bih mogla da napravim nekoliko fotografija i pokažem ih svima u Engleskoj.

– Odlična ideja – rekao je sedajući na drugi krevet. – U vezi s onim stihovima...

– Nadahnuli su me – veselo je kazala. – I sada sam sasvim drugačija osoba.

– Ali nisam ti ih ja poslao – priznao je.

Lice joj se ukočilo. – Nisi ih ti poslao? – Zapanjeno je ponovila.

– Ne. – Odmahnuo je glavom. – Nisam to želeo da kažem pred svima, jer nisam hteo da te dovedem u nezgodnu situaciju.

– Naravno da si ih ti poslao – zbunjeno se pobunila. – Dobila sam dve poruke. Jednu si mi ugurao ispod vrata, a drugu ubacio u automobil?

– Jesam li ih potpisao?

– Ne – rekla je zaškiljivši.

– Godinama već nisam bio u Londonu – dodao je.

– Govoriš li istinu?

– Da. Slušaj, kada se Hal probudi, odvešću ga u moju kuću. Imam tamo jednu knjigu, voleo bih da je pročita. Je li to u redu?

– Naravno da jeste – nesigurno se složila. – Ne mogu da verujem da to nisi bio ti.

– Žao mi je – odgovorio je ustajući. – Da sam bar bio.

– Nema veze. Ko god ih je poslao, pomogli su mi – ležerno je zaključila, kao da je reč o nečemu sasvim nebitnom.

Čim je, međutim, izašao, začuđeno se zagledala u fotoaparat, a onda iznenada osetila kako joj želudac treperi. Znala je ko je to mogao da bude. Jedino Sem. I sve joj je odmah postalo jasno. Zar joj još na nije početku nije rekao koliko je zabrinut? Razgovarao je s njom prvo na ručku, a onda i posle Nanove sahrane. Ali ga nije poslušala. Naravno da je zbog toga verovatno odustao da se ponovo sastane s njom. Bar javno. Zar nije sve tako očigledno? Ipak, toliko je žarko želela da se iza tih poruka krije njen otac da je čak uspela samu sebe da ubedi u to. Kako je bila bezosećajna i sve zasluge pripisala ocu. Nije ni čudo što je izgledao tako pokislo.

Kada je Marijana počela da pokazuje albume s fotografijama iz njenog detinjstva i godine koje je propustila, morala je da natera sebe da je pažljivo sluša, jer joj se Sem neprestano motao po glavi. Uz svaku sliku ispričala joj je kratku anegdotu, onako kako to čine stari ljudi, kojima vreme ništa ne znači. Ali Federika je bila uzbuđena i neprestano gledala prema telefonu. Hoće li biti bezobrazno od nje ako pita da pozove Englesku? I dok je samo napola slušala bakine priče kada je Marijana naišla na fotografiju Estele, na trenutak joj je pažnju privuklo uzvišeno lice žene, koja je ukrala srce njenom ocu. Bila je prelepa. Delovala je krhko, a lice joj je bilo izduženo i blago poput Ramonsitovog. Instinktivno je znala da bi joj se dopala, a njena tragična smrt duboko ju je dirnula. Bila je previše mlada i lepa da napusti ovaj svet. I odmah se setila priče o Topavaj. Verovatno je podsećala na Estelu. I zahvaljujući njima dvema postala je svesna prolaznosti života. Svaki trenutak treba u potpunosti proživeti, jer čovek nikad ne zna kada će smrt nastupiti.

Ignasio je sedeo na terasi i razgovarao s Ramonsitom završavajući partiju šaha. Sunce je još uvek peklo te bi povremeno skinuo šešir i obrisao čelo belom maramicom koju je držao u džepu. Ramonsito bi tada iskoristio priliku i bacio pogled na prelepo lice svoje sestre. Federika nije znala da je posmatra. Jedva čeka da Pablu i Mariji Regi kaže za njihovu iznenadnu posetu. Njih je opčinjavalo sve u vezi s Ramonom, jer je dolazio iz sasvim drugačijeg sveta, a ipak je voleo njihovu Estelu.

Kada se Hal probudio iz dugog i dubokog sna, nije odmah shvatio gde se nalazi. Osvrnuo se oko sebe gledajući bele zidove i goli drveni nameštaj pa se polako prisetio. Glava ga je bolela od vrućine, a telo patilo od nedostatka alkohola, koji ga je skoro uništio. Pribrao se i otišao pod tuš. Hladna voda ga je osvežavala i uklanjala ostatke tuge, koje je doneo sa sobom u Čile. Kada se pojavio na terasi Ramon ga je čekao da ga odvede u svoju kuću na plaži.

– Ide li i Federika? – upitao je kada mu je Ramon izneo predlog.

– Ne, samo ti i ja. Želim da nešto pročitam. – I tako je Hal živahno krenuo za ocem prema automobilu, mada ga je zbog te veselosti bilo pomalo sramota, jer je u sebi likovao što je otac konačno njega odabrao.

– Ovo je bila Estelina kuća – objasnio mu je kada su se dovezli. – Smestio sam je ovde, odmah pošto je rodila Ramonsita. Obožavala je da bude pored mora. Kao i ja.

– Predivna je! – uskliknuo je Hal jedva povrativši glas od uzbuđenja. – Predivna.! – Primetio je obilje nebeskoplavog plumbaga, koji se penjao po zidovima i padao preko krova verande, a u pozadini su se videle veličanstvene planine. Bio je dirnut prizorom. – Sve te ovde podseća na nju, zar ne?

Ramon je klimnuo glavom. – Sve. Svaki dan, ama baš svaki dan na neki način setim se nje.

– I ja bih želeo tako da volim – rekao je Hal čežnjivo.

– I hoćeš, veruj mi. Još uvek si veoma mlad.

– Znam i čitav život je preda mnom. Iako sam ga do sada već dobro upropastio.

– Uvek možeš početi iz početka.

– Želim da počnem iz početka, tata. I želim da to bude ovde – odlučno je rekao. – Ne mogu to da izrazim rečima, ali osećam da sam deo svega ovoga.

– Zato što ti je u krvi – rekao je Ramon.

– Možda je u tome stvar, da. U krvi mi je.

Ramon mu je pokazao kuću i onda uzeo rukopis koji je napisao za Helenu,

flašu vode i odveo ga na plažu. Sedeli su dok je sunce zalazilo i razgovarali o životu i ljubavi. A onda mu je pokazao rukopis. – Napisao sam ovo za tvoju majku, tebe i Federiku – kazao je. Hal je uzeo knjigu i na brzinu je prelistao. – Nije dugačka. Voleo bih da je ti pročitaš. Niko je još nije pročitao. Napisao sam je na engleskom.

– To je velika čast. – Hal je bio zadivljen. – Zaista je niko još nije pročitao?

– Niko.

– Zašto si je napisao?

– Jer mi je poslužila kao katarza. Jer sam hteo da Helena shvati gde smo pogrešili. – Zastao je, a onda se nasmešio. – Gde sam pogrešio.

– Zaista te je mučila krivica.

Ramon ga je pogledao i nasmejao se. – Misliš li da sam preterao?

– Mislim da ne moraš sebe da bičuješ – rekao je Hal i nasmešio se.

– Misliš da se bičujem? – Iz šale ga je lagano gurnuo.

– Malo. Ne moraš toliko da se stidiš toga što si učinio. Mnogi se razvode i ostavljaju decu, i ona to prežive, zar ne? Bar smo nas dvoje preživeli. Recimo.

Ramon ga je pogledao s ljubavlju i stavio mu ruku na ramena. – Znaš, za nekoga kome nije dobro, prilično si rečit.

– Drago mi je. Već sam se zabrinuo da sam ostao bez talenta – nasmejao se.

– Šta si još pomislio da si izgubio? Peraja?

– Plivao bi? – oduševljeno je upitao.

– Ako želiš da mi se pridružiš.

I obasjani magičnom svetlošću zalaska sunca potrčali su u vodu ledenog Pacifika. Hal je zadržao kada ga je hladnoća uhvatila u kandže budeći mu čula, a Ramon mu je doviknuo da bude muško i ne okleva. Sledeći očevo primer zaronio je i osetio kako mu udovi otupljuju. Ubrzo je zaboravio na hladnoću. Plivao je, smejaio i šalio s ocem, dok su ga hladni talasi oslobađali muke koja se u njemu nakupila poslednjih nekoliko godina. Na kraju su legli na pesak da se osuše i dok je dan polako iščezavao shvatio je gde mu je mesto. – Tata, šta ako ne želim više da se vratim? – Zagledao se u njega očima koje su se sijale.

– U Englesku?
– Da. Šta ako se uopšte ne vratim tamo?
– Bićeš tu gde ti je i mesto, Hale. Osim toga, došao si kući – rekao je gledajući ga u oči.
– Hvala ti, tata. – Zadovoljno je uzdahnio i onda okrenuo glavu prema horizontu. – Stigao sam kući.

Federika je upitala Marijanu može li da pozove Englesku, na šta joj je starica sva presrećna dodala telefon. – Zovi koliko god želiš. Majka sigurno želi da zna kako ste.

Federika, međutim, nije pozvala majku. Odlučila je da se javi Semu. Telefon je dugo zvonio, sve dok naposljetku nije čula škljocanje. Ingrid. – Federika na telefonu.

– Ah, Fede, dušo, kako si? – veselo je upitala.
– Zovem iz Čilea – objasnila je osećajući kako joj srce panično udara u grudima.
– Predivno.
– Je li Sem negde u blizini?
– Ne, otišao je.
– Otišao? – Bila je zaprepašćena. – Kuda je otišao?
– Da odsedne kod neke bivše devojke.
– Bivše devojke?
– Da, kod neke, s kojom se dugo zabavljao. I hvala bogu. Bilo je krajnje vreme da počne da razmišlja o budućnosti.
– Da – promrmljala je jedva uspevajući da prikrije zabrinutost.
– Ne postaje sve mlađi – Ingrid je dodala, što ju je dodatno uznemirilo.
– Je li rekao kada će se vratiti?
– Ne, dušo. Znaš kakav je, nikad nikoga ne izveštava o svojim planovima.
– Je li ostavio telefonski broj?
– Ni to nije učinio, dušo. Iako, mislim da je u pitanju neko veliko zdanje negde u Škotskoj. Ti bolje znaš koji su njegovi prijatelji. Da mu kažem da te pozove kada se vrati?
– Ne, u redu je. Samo mu recite da sam zvala – rekla je potiskujući

razočaranje.

Samo što je Ingrid spustila slušalicu, Sem se vratio iz šetnje sa psima. – Ko je to bio, mama?

– Niko poznat, dušo – rekla je podižući mladunče lisice, koje je ostalo bez majke, milujući ga po vlažnom krznu. – Neko ko se interesovao imamo li štence – dodala je poljubivši ga. – Nažalost, ne zanima ih Crvenkapica. Je li tako, Crvenkapice? – Pogledala je Semovo tužno lice. Valjda će Federika shvatiti koliko ga voli, kada bude u opasnosti da ga izgubi. Sem je uzeo jabuku iz činije s voćem. – Kuda ćeš, dušo? – Potrudila se da ne zvuči zabrinuto.

– U Nanovu radnu sobu.

– Izgubićeš se tamo – saosećajno je odgovorila.

– Nadam se.

Federika je pustila Hala da govori tokom večere i rano otišla na spavanje. – Sigurno si premorena, Fede – rekla joj je baka dobrodušno. – Lepo mi se naspavaj i ustani kad god ti odgovara. Sada si kod kuće. – Zaobišla je sto i poljubila svakog člana porodice. Ramonsitovo lice se zacrvenelo kada je spustila usne na njegov obraz i dugo zadržalo tu boju. Hal i Ramon su nastavili uzbuđeno da razgovaraju, a drhtavi plamićci fenjera osvetljavali su im lica. Ignasio je presreo Marijanin pogled i nasmešio se. Savršeno su se razumeli. Oboje su instinktivno znali da će Hal zauvek ostati, ali Federika još nije sigurna. Marijana je to primetila. Žene to mogu da osete.

Federika je ostavila žaluzine otvorene, kako bi se mesečina uvukla u sobu zajedno s noćnim zvukovima zrikavaca i mora. Ležala je na krevetu posmatrajući senke kako se vuku po tavanici i razmišljala o Semu. Kako je to ironično, pomislila je. Kada je u Engleskoj, čezne za ocem, a sada kada je u Čileu, čezne za njim. Nije uspela da se smiri posle razgovora s Ingrid. Kuda je to otišao? Duboko u sebi osetila je mučnu ljubomoru. Nervozno se okretala i na kraju legla na stomak zagledavši se u zvezdano nebo i stabla koja su se njihala na vetru. Setila se Semovog neobrijanog lica i umornih očiju. Je li njegovo neupadljivo uplitanje bilo nadahnuta prijateljstvom ili ljubavlju? Ipak, svoja osećanja nije htela da preispituje bojeći se da prizna

da ga voli.

Prisetila se dugih večeri koje su provodili ispred kamina u Nanovoj radnoj sobi, raspravljajući o književnosti i pesništvu, pa hladnih roštilja na plaži i žustrih šetnji po liticama. Zar joj nije bio neophodan? Ako se zaljubi u neku drugu izgubiće ga, a to neće moći da podnese. Kada je konačno uspela da zaspi, snovi su nastavili da je muče. Sanjala ga je kako juri niz liticu, dok ga ona uzalud zove pokušavajući da ga stigne.

Probudila se ujutro umorna kao da uopšte nije spavala.

Ali, zato je Hal iskočio iz kreveta s dotad neviđenom energijom. Nije mogao da se seti kada se poslednji put osećao tako dobro. Udahnuo je mirise detinjstva i uvukao vazduh duboko u pluća. Pročitao je očevu priču *Voleti dovoljno*, a njena moćna poruka otkrila mu je ne samo sopstveni put samootkrovenja već i filozofiju ljubavi, primenjivu na bilo koga: braću, sestre, prijatelje, ljubavnike ili supružnike. Čitao ju je do ranih jutarnjih sati, a da se nije umorio. Pred očima su mu stalno iskrsavale rečenice koje je pročitao, sve dok tamu nije oterao nežni plamen zore. Kada je konačno zaspao, nastavio je da sanja o alegoriji života i ljubavi, a kada se probudio osetio je kako mu je nešto magično dodirnulo srce. Neko mu je pružio još jednu šansu za život i ovog puta rešio je da je mudro iskoristi.

Gotovo je odskakutao na terasu, gde je sunce bleštalo, a miris tosta i kafe bio toliko primamljiv da je ponovo udahnuo i zamislio se nad svetlom budućnošću koja mu se smeši. – Dobro jutro svima – dobacio je i savio se da poljubi baku. – Gde je tata?

– Brzo će doći. Mislili smo kako bi bilo dobro ručati u Zapaljaru, gde ste nekada jeli *locose* u restoranu *Sezars*, sećaš se?

– Naravno – rekao je presrećno trljajući ruke. – Odlična ideja. – Seo je i sipao sebi šolju kafe. – Umirem od gladi – uskliknuo je premazujući kroasan puterom. Marijana ga je s radošću gledala kako uživa u hrani. Boja mu se povratila u obraze, izgledao je odmoran i srećan. – Abuelita, želim da naučim španski.

– To je moguće organizovati – odgovorila je presrećući Ignasijev pogled, koji je spustio novine i s interesovanjem se uključio u razgovor.

– Ne vraćam se u Englesku – dodao je ležernim tonom. – Želim ovde da ostanem.

Nije mogla da sakrije oduševljenje. Nasmejala mu se i zapljeskala rukama. – *Mi amor*, tako sam srećna. Ovde ti je i mesto – kazala je i uhvatila ga za ruku. – Kako je lepo što će Ramonsito imati brata. A Federika?

Hal se nacerio. – Ne, ona neće ostati. Zaljubljena je u nekoga u Engleskoj. Samo to još ne zna.

Tek petog dana, kada su Ramonsito i Hal bili duboko udubljeni u šah, a Ramon i Ignacio šetali niz plažu, Marijana je odlučila da porazgovara s unukom.

– Poslednjih nekoliko dana vrlo si rastresena – rekla joj je sedajući na sofu kraj nje. – Je li u pitanju neki mladić?

Federika ju je iznenađeno pogledala. – Koji mladić? – Odbrambeno je slegla ramenima.

– Onaj o kome je Hal pričao.

– Otkud on zna? – zapanjeno je uzviknula.

– Možda više primećuje nego što misliš. – Marijana se zakikotala. – Cveta pod čileanskim suncem – dodala je posmatrajući ga kako sedi na terasi smejući se s Ramonsitom, kao da se odavno poznaju.

– Oh, abuelita – uzdahnula je Federika zbunjeno. – Želim da ostanem ovde, jer uživam da budem s tobom i abuelitom, i predivno je ponovo videti tatu, i konačno prebroditi prošlost. Sada smo prijatelji. To je ono što sam želela, ali...

– Ali si odrasla.

– Poslednjih dvadeset godina sam provela čeznući za tatom. Čitala sam njegova pisma kad god sam bila tužna i prisećala se čudesnih priča koje mi je pričao. Držala sam se grčevito detinjstva. Mislim da sam i u Torkvilu pokušala da ga pronađem. Ali, sada postoji Sem – nežno je kazala spuštajući ramena. – I mislim da ga volim.

– U čemu je onda problem?

– Povredila sam ga – potišteno je rekla.

– Kako?

– Pa, obožavala sam ga kao dete. Sedam godina je stariji od mene, poseban je i jako pametan, i niko na svetu nije mu ravan, dok mladića poput

Torkvila ima na stotine. Nekada je bio prelep, ali više nije. Sada je samo sladak i drag. On mi je poslao one stihove dok sam bila u braku, stihove koji su mi promenili život. Voleo me je, pomogao mi da napustim Torkvila i bio uz mene kada sam se vratila kući. Ništa od svega toga ne bih mogla učiniti bez njegove pomoći. Verovala sam, međutim, da su ti stihovi očevi, pa sam mu to i rekla. A onda sam još rekla... – Zastala je i zarumenela se.

– Šta si mu rekla?

Promeškoljila se na stolici. – Rekla sam mu da odlazim u Čile i da ne znam koliko ću dugo biti ovde, jer me u Polperou ionako ništa ne zadržava.

Marijana ju je nežno potapšala po kolenu. – Oh, bože – uzdahnula je. – Mislim da je bolje da se vratiš i priznaš mu šta osećaš.

– Stvar je u tome što nisam znala šta osećam. Nisam se usudila ništa da osećam prema njemu. Mislim da sam to namerno rekla nadajući se da ću ga prisiliti da on pokaže svoja osećanja. Ali nije to učinio. Tako sam uspela samo da ga povredim. Ne mogu to da podnesem. Užasna sam. Tek sada mi je jasno koliko mi je stalo do njega. Toliko ga volim. Šta ako je prekasno?

– Zašto bi bilo prekasno?

– Zato što sam pozvala njegovu majku – rekla je spuštajući pogled – i ona mi je rekla da je otišao kod bivše devojke i ne zna kada će se vratiti.

– Nije moguće da veruješ kako se tako brzo može zaljubiti u neku drugu?

– Ne znam. Može li? – S nadom se zagledala u njene mile oči.

– Dušo moja, ljubav je nemoguće upaliti i ugasiti prekidačem. Ako te voli, čekaće te. Ne bude li te čekao, onda nije ni bilo prave ljubavi. A tada, naj, nije vredan ni pišljivog boba.

– Šta da radim?

– Vрати se u Englesku.

– Ali želim biti ovde s vama.

– Dušo, Čile se ne nalazi na Mesecu. Samo me pozovi kada poželiš da se vratiš i srediću ti kartu. Ili ja ili otac. Stvari nisu kao pre dvadeset godina. Let traje samo petnaest sati. – Nasmejala se. – Možda bi mogla da ga dovedeš ovamo.

Federikino lice se razvedrilo. – Oh, abuelita, nadam se – oduševljeno ju je zagrlila. – Hvala ti – dodala je ozbiljnim tonom i zagledala joj se u oči.

– Ne, hvala *tebi* – odgovorila je starica nežno joj dodirnuvši obraz. –
Ovako treba da bude.

Polpero

Helena je sedela na Tobijevoj sofi deleći kutiju čokoladnog keksa s Rastom i mudrujući o iznenadnom odlasku dece u Čile. Besno je žvakala zamišljajući njihov ponovni susret s Ramonom i njegovim roditeljima u njihovoj kući na plaži u Kačagvi i prepustila se sećanjima. Ali kada je došla do dna kutije, u mislima se gotovo nesvesno vratila na Artura.

Nije se potrudio ni da je pozove. Čak ni tokom cele drame s Halom, koja je prethodila njihovom odlasku. Osećala se odbačeno i usamljeno. Nedostajali su joj njegovo društvo i saosećanje, ali ono što je najviše iznenadilo bilo je to što joj je malo-pomalo počelo da nedostaje baš ono što je nekada mrzela. Čeznula je za njegovim veselim hodom, entuzijazmom i vedrinom, njegovom debljinom i nežnim, bucmastim rukama. Iako se fizički potpuno razlikovao od Ramona, srce joj je vapilo za njim. Za sve je ona kriva. Ona ga je ostavila.

Nekoliko nedelja bilo joj je izuzetno teško, ali trebalo je da se osvesti i oslobodi iluzija, pa joj je konačno postalo jasno da Ramon, koga se još sećala, nije stvarna osoba, već da pripada prošlosti. Jednom davno izgubljenom periodu njenog života. Što znači da je sve vreme zapravo venula iščekujući duha i ne primećujući kvalitete muškarca s kojim je odlučila da provede ostatak života, muškarca koji je bio i te kako stvaran i kome je bila potrebna. Kako je bila glupa. Iako ju je Tobi mudro savetovao, nikad zapravo nije naučila ništa iz svojih grešaka. Uvek nezadovoljna s onim što je imala, neprestano se vraćala u prošlost uveravajući se kako je samo tada bila srećna. Ali Artur ju je voleo uprkos njenim manama. Zgužvala je praznu kutiju keksa i bacila je u kamin, gde se zapalila i pretvorila u pepeo.

Počeće iz početka, ali će se truditi da ništa ne zabrlja.

Artur je sedeo u kancelariji i kroz prozor posmatrao vetrovitu ulicu.

Poslednjih nekoliko dana kiša je padala bez prestanka. Nije bila jaka, ali je bila praćena osvetoljubivim vetrom. Osećao se jadno i jedva je uspevao da se usredsredi na posao, što je bilo čudno, jer mu je posao oduvek omogućavao bekstvo od porodičnih problema. Poigravao se olovkom iscrtavajući tužna lica na notesu. Sekretarici je rekao da preuzima pozive, pošto nije bio raspoložen za razgovore koji su zahtevali pažnju. Jedino je mogao da razmišlja o Heleni. Iako se nadao da će se potruditi da shvati u čemu je grešila i pozvati ga, izgleda da ju je, nažalost, pogrešno procenio. Ničeg nije bilo sem mučne tišine. Zar joj je njihov brak zaista značio tako malo?

Zagledao se u zidni sat gledajući kazaljku kako se polako i precizno probija kroz vreme. Dan se razvlačio u beskonačnost. Svi dani razvlačili su se u beskonačnost, otkako je zaključao kuću ostavljajući je na ulici. Njeno dozivanje još uvek mu je odjekivalo u ušima, ali nije sebi dopuštao da se kaje. Ispravno je postupio. A pošto se u međuvremenu nije vratila, sada je morao da se suoči sa sumornom činjenicom da nikad i neće. Mora je zaboraviti.

Na kraju je ustao, obukao kaput i izašao iz kancelarije. Borio se protiv vetra na putu do automobila, a onda i protiv gužve na putu. Najteža od svega, međutim, bila je borba protiv nagona koji ga je preklinjao da popusti i zamoli je da mu se vrati. Svaki dan predstavljao je bitku, ali nije popustio.

Mrak se već uveliko spustio kada je konačno stigao kući. Potišteno se zapitao šta će večerati. Možda činiju zobelih pahuljica ili keksa? A šta drugo ima? Gotovo se ništa nije isplatilo kupovati. A onda je primetio da su svetla upaljena. Spremačica, koja je dolazila dvaput nedeljno, očigledno je zaboravila da ih ugasi. Bar je toliko mogla da povede računa budući da gotovo nije imala šta da radi. Helena je uvek čistila posle nje, ali on nije. Kuća je bila uredna i tiha poput muzeja. Kako je čeznuo za haosom, koji bi u nju ponovo uneo život.

Ubacio je ključ u bravu i otvorio vrata. Čim je ušao unutra, aromatični mirisi iz kuhinje uvukli su mu se u nozdrve i odmah je prepoznao čuveno Helenino pečeno pile. Grlo mu se steglo, a srce ustreptalo s nadom, ali odmah i s rezervom, za slučaj da se probudi i razočarano shvati kako je u pitanju samo san. Nije skinuo kaput, već je nesigurno krenuo hodnikom i

čuo korake i lagan zveket kuhinjskog posuđa. Neko se šetao iza zatvorenih kuhinjskih vrata. Bojao se da ih otvori. Prsti su mu zadrhtali i ukočili se na kvaki. Bio je svestan užasa koji će uslediti kada shvati da u kuhinji nije njegova žena, već spremačica, ćerka ili neko treći.

A onda je skupio hrabrost i konačno ih otvorio. Kada je podigao glavu ugledao je Helenu, obučenu u somotske pantalone i svilenu bluzu koju je zaštitila prljavom keceljom, kako nešto meša u tiganju. Oduševljeno je zatreptao. Spustila je poklopac na tiganj i okrenula se prema njemu. Iako je debelim slojem šminke pokušala da prikrije svoja osećanja, preko celog lica moglo joj se pročitati kajanje. Nervozno mu se nasmešila. Prepoznavši čežnju u njegovom pogledu, skupila je hrabrost, prišla mu i zagrlila ga.

Nisu progovorili ni reč. A zašto bi? Čvrsto ju je držao prepuštajući se prijatnom mirisu njenog vrata i dugo su ostali da tako stoje svesni kao nikad do tad snage svoje ljubavi. Onda se odmakla i zagledala u njegove oči. – Nikad više neću biti takva – prošaputala je na ivici suza.

Zagledao se u nju. – Znam. Neću ti dozvoliti.

Ramon je mahnuo za automobilom koji je nestajao niz prašnjavi put ostavljajući za sobom oblak prašine i veseo utisak ostvarenog uspeha. Federika je krenula na aerodrom. Smešio joj se, sve dok se nije potpuno izgubila s vidika i odmah mu je na pamet došao mučan trenutak od pre dvadeset godina, kada mu je mahala na ivici suza, ne znajući kada će ga ponovo videti. Ali sada je odrasla i odlučiće kada će se vratiti. Bio je strašno ponosan na nju i zahvalan, jer se nisu zagrlili samo kao otac i ćerka već i kao prijatelji. Dao joj je tekst koji je napisao za Helenu, i rekao da ga i ona može pročitati u avionu. Zagrlila je deku i baku, Ramonsita i naposletku Hala. Plakala je, ali ne od tuge, već od радости što su se ponovo sreli. Osim toga, Čile se ne nalazi na Mesecu, baš kako je Marijana rekla, i bilo je to do viđenja, a ne zbogom.

Otrativši je, Ramon se odvezao do groblja, kako bi porazgovarao s Estelom. Ramonsito mu se nije pridružio, jer je bio usred napete partije šaha s Halom. – Reci joj da sam s bratom – ponosno mu je rekao, na šta se Ramon nasmešio i klimnuo glavom. Šah je bio jezik kojim su se obojica služili.

Parkirao je automobil u hladu i pošao kroz duge senke borova do Estelinog groba. Veče se tek spustilo, a teški mirisi trave i cveća širili su se vazduhom mešajući se s nedodirljivim mirisom smrti, koji je progonio miran vrh litice. Zastajao je pored grobova, kao što je često činio, kako bi pročitao natpise uklesane u kamene ploče. Jednoga dana i ja ću doći ovamo, pomislio je, i nikad se više neću vratiti. Ali, smrt ga nije plašila. Baš naprotiv, ulivala mu je spokoj. U nesigurnom svetu u kojem živi ona zapravo predstavlja jedinu sigurnost.

Dok se približavao visokim borovima, ugledao je Pabla Regu kako spava naslonjen na nadgrobnu ploču, glave podbočene o grudi i crne kape navučene preko očiju. Veselo ga je pozdravio poželevši da ga probudi. Starac se, međutim, nije pomerio. Ostao je ukočen i beživotan poput strašila. Shvativši da je okončao poslednje putovanje, prekrstio se, kleknuo i opipao mu puls. Ali u venama više nije bilo života. Duša mu je napustila staračko telo i pridružila se svima onima koji su preminuli pre njega, poput Osvalda Garsije Segunda i, naravno, Estele. I shvativši to, Ramon je osetio zavist. Star je i sâm. Njegovi sinovi bez sumnje će se zaljubljevati kako se on zaljubljavao, ali on je i suviše star da ponovo voli. Estela je ukrotila njegovo pustolovno srce i ono će njoj zauvek pripadati.

Ostatak života provešće živeći u sećanjima na ljubavi.

Federika je posmatrala Ande kako podrhtavaju ispod prozora, dok se avion podizao ka nebu praćen tutnjavom, koja ju je protresala do srži. Želela je da oстане. Poput Hala osećala je da joj je mesto u Čileu, jer joj je u krvi. Ali čeznula je ujedno za Semom i ta ju je čežnja gušila. Davnu detinjastu zaljubljenost uporedila je sa zreloom ljubavlju koju je sada osećala prema njemu, i zaključila kako je njen brak s Torkvilom bio od presudne važnosti. Jer da njega nije bilo, nastavila bi u naručju drugih muškaraca da traži oca, i nikad ne bi shvatila da je od same sebe napravila žrtvu. Oslobodio ju je, a čak mu nije ni zahvalila na tome.

Kada se stjuardesa pojavila s novinama, uzela je primerak kako bi imala nešto za čitanje, iako nije razumela ni reč španskog. Raširila ih je i s olakšanjem bacila pogled na prvu stranicu. Moći će bar nakratko da se oslobodi mučnog razmišljanja o njemu. Kada je, međutim, ugledala

fotografiju smrznutog tela mlade devojke iz plemena Inka, pronađenog u peruanskim Andima, ostala je bez daha i zaprepašćeno se uspravila.

Okrenula se prema muškarcu koji je sedeo do nje i upitala govori li engleski. Pošto joj je odgovorio potvrdno, zamolila ga je da joj prevede šta piše. Bio je oduševljen što može razgovarati s tako lepom ženom i odmah je počeo da naglas čita.

A ona ga je slušala nervozno grickajući nokat na palcu. U pitanju je bila mumija mlade žene, očuvana pet stotina godina zahvaljujući niskim temperaturama. Nosila je predivno izrađen i pažljivo istkan ogrtač, a kosa joj je bila ukrašena kristalima. Na glavi je imala ostatke perjanice, napravljene od belih pera. Verovalo se da je bila žrtvovana bogovima. Kada joj je muškarac vratio novine, Federika je pažljivo posmatrala devojčino lice i gotovo proživela užas poslednjih trenutaka njenog života. Tada se setila i teksta koji joj je ispričao otac:

„Stežući kutijicu na grudima ona im je dozvolila da je obuku u prelepu haljinu, ispletu kosu i ukrase je stotinama sjajnih kristala. Na glavu su stavili veliku perjanicu od belih pera; ona je trebalo da joj osigura odlazak na drugi svet i otera demone, na koje će putem nailaziti. Vančuko nije mogao da je spase.“

Posle nekoliko bezuspešnih pokušaja da uspostavi razgovor Federikin suputnik je konačno shvatio kako mu neće odgovoriti i razočarano se vratio knjizi. A ona je ostala netremice da posmatra Topavajino lice, kao da je dobila priliku da bude svedok Vaskrsenju. Svih tih godina verovala je u legendu, iako joj je razum govorio da je u pitanju samo mit. Nasmejala se. Možda je njena magična kutijica ipak magična.

Mučen nemirom, Sem se rano probudio i otišao u šetnju sa psima. U prvim pupoljcima, koji su krasili šumu probijajući se kroz grane poput zelenog dima, prepoznao je rane vesnike proleća. Ali, to ga nije oraspoložilo. Iako se dobro uvio u kaput, drhtao je, jer je hladnoća koju je osećao dolazila iznutra. Nije se čuo s Federikom otkako je otišla pre nedelju dana i s užasom slutio da se neće vratiti. Naposletku, zar nije sama priznala da je ovde ništa ne zadržava? Težina tih reči i žestina s kojom ih je izgovorila nisu mu davali mira.

I još uvek nije znao o čemu da piše. Prošle su godine otkako je napustio posao u Londonu da bi uposlio svoju kreativnost, kao što je to Nano rekao. Ali ona se u međuvremenu izgubila. Dvaput je pokušavao da napiše roman, međutim, Federika se neprestano vrzmala po glavi te je pisao samo tužne pesme o neuzvraćenoj ljubavi i smrti. Zato je birao knjige iz Nanove biblioteke i umesto pisanja sedeo u njegovoj kožnoj fotelji i čitao. Sve samo kako svoje misli ne bi prepustio pohlepnom apetitu sopstvenog bola.

Zastajući na litici pod nesigurnom svetlošću zore, upitao se šta mu ostaje ako se Federika više ne vrati. A mora se suočiti s tom mogućnošću. Ne može se u beskonačnost samosažaljevati. Naposljetku, zar je on nije tome naučio? Ali, nije bio previše oduševljen sopstvenim lekom. Mora da se sabere, odluči o čemu će pisati, kupi kuću, možda psa i svinju, i izvuče se iz egzila, koji je sam sebi nametnuo.

Federikino putovanje ne bi toliko trajalo, niti bi bilo toliko teško da je nije mučila grozničava nestrpljivost, od čega su joj se grudi stezale od zabrinutosti, a glava pucala od silne želje da promeni stvari koje nije mogla promeniti. Avion je morao dvadeset minuta da kruži oko aerodroma *Hitrou* i onda se konačno spustio. Osećala je mučninu koliko zbog zabrinutosti, toliko i zbog neumornog kruženja pa je štucala celim putem do stanice u podzemnoj železnici. Bilo je hladno, kiša je rominjala, a nebo je bilo uobičajeno sivo – neveselo londonsko proleće. U poslednjem trenutku uspela je da uhvati voz i utonula je na sedištu do prozora zagledavši se u monoton sivi grad. Zažmurila je i premda uverena da to čini samo na trenutak, kada je otvorila oči nekoliko sati kasnije, ukočena i snena, shvatila je da prolazi poznatim krajem. Kornvol.

Dok je očima preletala zelena polja, setila se šetnji sa Semom i zapitala šta će mu reći kada ga ugleda. Valjda se vratio iz Škotske. Znala je da će izludeti od zabrinutosti ako ga ne zatekne kod kuće. Tiho je počela da uvežbava šta će mu reći. – Seme, moram nešto da ti kažem... Ne, to je glupo... Seme, volim te... Ne, ne mogu, jednostavno ne mogu... Seme, shvatila sam da su ono bile tvoje poruke i vratila sam se samo kako bih... Ne, ne, užas... Seme, ne mogu da verujem da mi je bilo potrebno toliko mnogo vremena kako bih shvatila da te volim... Ne mogu, jednostavno ne

mogu da budem tako direktna. Oh, bože! – Uzdahnula je. – Nemam pojma šta ću mu reći.

Dok je voz prolazio kroz Kornvol, ugledala je stado krava kako pase u polju, potom lepe bele kućice i male farme, i s divljenjem zaključila kako je predeo divan uprkos sivilu i kiši. I odmah je zamislila kako s njim živi u jednoj takvoj kućici, možda i s nekoliko pasa, u kućici s pogledom na more. Nasmešila se. Nije joj stalo do bogatstva. Nije marila hoće li ikad ponovo otići u kupovinu. Ako ništa drugo, imala je u životu toliko torbi i cipela da može prepoznati koliko jada mogu doneti. Želela je da bude u njegovom zagrljaju i ništa drugo joj više nije bilo važno.

Kada je na kraju voz ušao u stanicu, odvukla je kofer niz peron i zastala na kiši. Dvumila se da li da ode do Tobija, ali ju je nestrpljenje nateralo da uđe u taksi i odmah se uputi prema Piktistl Menoru. I kada je taksi skrenuo na kolski prilaz, srce joj je uzbuđeno lupalo bojeći se razočaranja ako ga ne zatekne tamo. Gledala je oko sebe u potrazi za njegovim autom, ali nije bio parkiran na uobičajenom mestu ispred kuće. Progutala je pljuvačku kako bi se oslobodila napetosti i iskočila iz taksija, rekavši vozaču da je ne čeka. Ako nije tu, pozvaće Tobija da dođe po nju. Osim toga, bilo bi lepo videti Ingrid. – Do đavola – promrmljala je. – Zašto se zavaravam? Ako nije tu, jednostavno želim da budem tamo gde on najčešće sedi, u Nanovoj radnoj sobi, da osetim odjek njegovog prisustva u vazduhu i čekam.

Ušla je u predvorje i spustila torbu na mermerni pod. A onda je bacila pogled na sopstveni odraz u pozlaćenom ogledalu na zidu. Stresla se i pokušala da dovede u red mokru kosu te uštinula blede obraze kako bi povratila boju.

– Seme, jesi li to ti? – dobacila je Ingrid sa sprata.

– Ingrid – rekla je promuklim glasom. – Federika je.

– Fede, dušo! – Ingrid je uskliknula i sišla niza stepenice u dugačkoj tirkiznoj haljini. – Nismo očekivali da ćeš se tako brzo vratiti.

– Jutros sam došla – odgovorila je osvrćući se ne bi li ugledala Sema.

– Sigurno si umorna, jadnice moja. Želiš li šolju čaja ili nešto drugo kako bi se zagrejala? – Pogledala je Federiku kroz monokl, koji joj je

uvećao svetlozeleno oko. Izgledala je poput neverovatne iguane. – Dušo, drhtiš. I uopšte mi ne izgledaš dobro.

– Dobro sam, hvala na pitanju – slabašno je odgovorila. – Da li je Sem ovde? – Trudila se da zvuči ležerno.

– Izašao je sa psima. Celo jutro ga nema.

Ne mogavši da prikrije osmeh, lice joj se iznenada ozarilo poput prolećne ruže. – Da li bi vam smetalo da odem i potražim ga?

– Moraš uzeti kaput, ili ćeš se smrznuti, a takva mu nećeš biti od bog zna kakve koristi – rekla je Ingrid, a crvene usne veselo su joj zadrhtale.

Federika je osetila kako joj se krv skuplja u obrazima. Bilo joj je neprijatno, ali pošla je za njom do ormara, i uzela čizme i kaput od ovčje kože.

– Tatine, ali i Semove omiljene stvari. Ako te to ne utopli, onda će on srediti stvar. Pokušaj lisičjom stazom na litici. Mislim da bi tamo mogao da bude. – Odmah je izletela napolje zaboravljajući od silnog uzbuđenja da zatvori vrata za sobom. Ingrid se pak ponadala da će od silnog uzbuđenja zaboraviti i na Škotsku.

Federika je trčala kroz kišu ne mareći koliko će pokisnuti. Kaput je bio težak i glomazan i otežavao joj je kretanje. Zabrinuto je pogledom pretražila vrh litice, pa stabla i okolne hridi u potrazi za psima ili njihovim gazdom. – Seme! – povikala je, ali glas joj se izgubio u vetru. – Seeeeeme! – Bepomoćno je ostala da stoji posmatrajući more kako se baca na stene u podnožju i pitajući se da li bi bio toliko lud da siđe na plažu. Prisetila se sna i zadrhtala. A onda je iz grmlja doprlo komešanje. Zaškiljila je i rukom zaklonila lice. Prvo je prepoznala pse, a onda i njegov obris u dugačkom kaputu i šeširu. Zastao je i zagledao se u nju, ne znajući da li da veruje svojim očima. Zaškiljio je i rukom zaklonio lice. – Seme – doviknula je.

– Federika – odvratio je, a zbog vetra glas mu je bio tiši.

– Seme – ponovila je i pošla mu u susret.

Psi su se bacili na nju mašući repovima i oduševljeno trzajući celim telom. Izbacili su jezike, a pljuvačka im se cedila niz njušku. Bili su bez daha. Potpuno iscrpljeni. Potapšala ih je po mokrom krznu, presrećna što joj kiša prikriva nervozu na licu.

– Federika – Sem ju je zvao prilazeći. Podigla je pogled i zatreptala

kako bi ga bolje videla. – Kada si se vratila? – Bio je iznenađen.

– Ja... – započela je, ali ju je žudnja stegla u grlu i nije mogla da nastavi. Pogledala je pse i ponovo ih potapšala ne znajući šta drugo da učini.

Primetio je da joj se ruke tresu. – Je li sve u redu? – Prišao je.

Klimnula je glavom i podigla pogled. Zatim je spustila drhtave prste na usne i progutala knedlu u grlu. Želela je da mu prizna koliko ga voli, ali jedino je bila u stanju da ga gleda bez reči, dok su joj se emocije skupljale u grudima.

Uhvatio ju je za ruke. – Vratila si se zbog mene?

Prepoznavši nadu u njegovom glasu, oduševljeno je klimnula. – Volim te – prošaputala je, ali joj je vetar progutao reči. Nagnuo je glavu. – Volim te – ponovila je zgrabivši revere njegovog kaputa i zagledavši se sa čežnjom u njegove zelene oči. Nije mu bila potrebna dodatna potvrda njene odanosti. Privukao ju je u zagrljaj i poljubio mokro lice. Osetila je toplinu njegovih usana i neobrijanu bradu i zažmurila, kako joj ništa ne bi moglo odvući pažnju od njegove ljubavi.

Kada su vodili ljubav u maloj sobi na tavanu kuće, shvatila je da prvi put u životu doživljava najstrastveniji telesni dokaz iskrene ljubavi. Samouvereno ju je držao i gledao u oči kao da ne može da veruje kako je zaista s njim i da prema njemu oseća ono što je on tako dugo krio. Svaki poljubac bio je izraz njegove ljubavi, a svaki dodir dokaz da je njegove ruke vole. Smejali su se i razgovarali, pa čak i rasplakali u jednom trenutku, prepuštajući se nakupljenim emocijama. Silne godine čežnje lišile su ga sna i ne mogavši da zaspi ostao je da posmatra njeno nežno lice i miluje je mislima, sve dok joj se nije uvukao u san izmamljujući joj osmeh.

Onog trenutka kada je otvorila oči, dočekao ju je sasvim drugačiji svet. Čula je pse kako laju na prilazu, kako im poštar dobacuje keks kroz prozor odvlačeći im pažnju i kako na brzinu trči do trema i nazad do automobila, uz tresak zatvarajući vrata. Posle toga usledila je škripa točkova, nagla promena brzine i jurnjava prilazom. S uživanjem se rastegla, a oči su joj se prilagođavale jarkoj svetlosti koja se probijala kroz otvor zavesa osvetljavajući zidove sobe koju je samo jednom videla, kada su je Moli i

Hester upoznale s tvorom zvanim Marmadjuk. A onda je, zarumenevši se, licu prinela ruku i dodirnula boju ljubavi. I s osmehom se prepustila sreći. Prisetila se milovanja, poljubaca i potom radosti kada je, ležeći u njegovom naručju, shvatila da je konačno pronašla ljubav.

Kada se na kraju okrenula, na njegovom jastuku dočekaio ju je mali buket zvončica i stara požutela knjiga. Sela je i cveće prinela nosu udišući s oduševljenjem miris proleća i ukus rose, koji joj je ispunio srce. Potom je pogledala knjigu. Sve strane imale su uši, a korice su bile pohabane. *Prorok*. Halil Džubran. Otvorila je i shvatila da je pripadala Nanu. Stihovi su bili zaokruženi njegovom rukom, a na marginama su bili ispisani komentari. I prepoznala je reči iz Samovih poruka. Onda je primetila obeležene strane i otvorila knjigu na tom mestu. Nekoliko redova bilo je podvučeno olovkom. Pažljivo ih je pročitala i shvativši značenje, ponovo se vratila na njih.

Lepota je život kada život skine

veo sa svog svetog lica.

Ali, vi ste taj život i vi ste taj veo.

Lepota je večnost što se gleda u ogledalu.

Ali, vi ste ta večnost i vi ste to ogledalo.

Kada je Sem ušao u sobu noseći poslužavnik s doručkom zatekao ju je kako miriše buket zvončica i čita. Podigla je pogled nežno i koketno mu se nasmešila. Spustio je poslužavnik na toaletni ormarić i uvukao se do nje. Reči nisu bile potrebne. Lica su im zračila neopisivom srećom. Zagrlio ju je i znao je da je više nikad neće pustiti.

Nekoliko godina kasnije Federika Eplbi ponovo je otkrila magičnu kutijicu u zadnjem delu ormara u njihovoj kući nadomak Polperoa.

Sem je postigao uspeh objavivši prvu knjigu pod naslovom *Nano, oživljen knjigom*, a ona je nosila drugo dete.

Izvukla je kutijicu i s poklopca obrisala prašinu. S nostalgijom, koja je zahvaljujući sreći i prolaznosti vremena, poprimila sladak ukus, naslonila se na zid i otvorila je. Ali, odmah je s tugom primetila da kristali, koji su

nekada ukrašavali tkaninu u unutrašnjosti, leže nagomilani na dnu kutijice, otkrivajući grube drvene zidove, koji su nekada svetleli magičnim sjajem.

Zamišljeno je podigla pogled vraćajući se u prošlost i oduševila se ugledavši crveno-narandžastog leptira kako sleće na prozorsku dasku. Zastao je na trenutak, gotovo kao da pokušava nešto da joj kaže, a onda nežno raširio krila, zalepršao i nestao na suncu.

za *balkandownload.org* **Thalia**

- [1](#) Šp.: čileanska pita od kukuruza i mlevenog mesa. (Prim. prev.)
- [2](#) Šp.: vrsta kolača od tropskog voća. (Prim. prev.)
- [3](#) Šp.: Jadničak! (Prim. prev.)
- [4](#) Šp.: plod avokada. (Prim. prev.)
- [5](#) Šp.: krem od šećera i kondenzovanog mleka, sličan pudingu. (Prim. prev.)
- [6](#) Šp.: koktel koji se pravi na bazi rakije od grožđa. (Prim. prev.)
- [7](#) Šp.: drago mi je. (Prim. prev.)
- [8](#) Šp.: maramica. (Prim. prev.)
- [9](#) Ital.: hrabrost. (Prim. prev.)
- [10](#) Ital.: veliki oblak. (Prim. prev.)
- [11](#) Ital.: umetničko delo. (Prim. prev.)
- [12](#) Šp.: kurvin sine. (Prim. prev.)
- [13](#) Šp.: kako želiš, ženo. (Prim. prev.)
- [14](#) Engl.: *Doomsday book* – knjiga u kojoj je popis svih dobara države Engleske u vreme Viljema Osvajača, napisana 1087. godine. (Prim. prev.)
- [15](#) Lat.: *Plumbago auriculata* – južnoafrička biljka penjačica sa svetloplavim cvetovima, ređe kobaltnoplavim. (Prim. prev.)
- [16](#) Ior, Vini Pu, Tigar, Prasac, likovi iz popularnih knjiga *Vini Pu* i *Kuća na Puovom uglu* engleskog pisca Aleksandera Milna. (Prim. prev.)
- [17](#) Fr.: guščija džigerica. (Prim. prev.)
- [18](#) Šp.: ruksak. (Prim. prev.)
- [19](#) Halil Džubran, *Prorok*. (Prim. prev.)
- [20](#) Šp.: Halo, ko je to? (Prim. prev.)